

KIADJA:
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK

FELELŐS KIADÓ:
HIDVÉGI ISTVÁN IGAZGATÓ
10451 – PROGRESPRINT NYOMDA

VAGYÓCZKY KÁROLY GRAFIKUSMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA
HELIKON GALÉRIA
1981. JÚNIUS 4–28.

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:
OROSZ PÉTER

FOTÓ: ZSITVA SZABOLCS
SBN SZÁMA: 963 01 3192 7
KF. ÉNG. SZÁM: 58401

ÁRA 4,– FT

VAGYÓCZKY KÁROLY
grafikusművész kiállítása

. . . munkál benne a mesterség iránti alázat, a műgond, a választott tárgy tisztelete és ismerete, vagyis, hogy egy hajdan divatos, ma már kevesebbet használt szóval fejezzem ki magam, a mívesség, ez önmagában is több, mint művészeti erény. Az ilyen mívesség már esztétikai kategória, részévé válik a mondanivolának s még azt sem tartom elképzelhetetlennek, bár nem ismerem a művészet műhelytitkait, hogy szava van a témaválasztásban, talán egyenesen meghatározó szava.
Az a művészeti elv, hogy a világ egy részletét nagyon nagy gonddal, aprólékosan, tehát hangsúlyosan, önmagában felidézzük, akkor az a részlet sokkal többé válik önmagénél, a világ egy jelentős nagy darabjává, mintegy képviselőjévé. Hozzáértve mindig, hogy a világ nemcsak a földgolyó, a víz, a föld, a fa, a kenyér és az atombomba, hanem a magunk érzelmei és gondolkodása is. Valljuk be azonban őszintén, hogy mi laikusok a mesterségbeli lelkiismeretességnek, a virtuozitásnak ezt a fokát csak felibe-harmadába fogjuk fel. Legláthatóbb megjelenési formájában, életszerűségében. Talán még Vagyóczky Károly grafikáinál is, bár ott gyakorta megóv a felszínességtől valami lírai elem, egy hangsúly, egy rács avagy éppenséggel a vonalak már-már látomásba hajló pontossága . . .
. . . Egyik méltatója, levezetvén a művész roppant precizitását köznapi foglalkozásából – Vagyóczky a Pénzjegynyomda művészeti vezetője, tehát ő felel, ha nem is forintjaink értékéért, de legalább szépségükért –, puritánnak, indulatmentesnek nevezte őket. Én a magam részéről igen sok rejtett érzelmet, szorongást, szomorúságot, ironikus kérdést vélek felfedezni bennük. S ez nekem, aki – hadd hangsúlyozzam ismét – a művészet terén laikus vagyok, a legfontosabb. A művész képeivel kérdez valamit a világtól, s a képek kérdeznek valamit tőlem.

SZÁSZ IMRE

(részletek az író Kiskunhalason elmondott megnyitó beszédéből, 1980)

VAGYÓCZKY KÁROLY (Budapest, 1941)

Tanulmányok:

Képző- és Iparművészeti Gimnázium 1955–1959; Képzőművészeti Főiskola 1959–1966 (Hincz Gyula és Ék Sándor tanítványaként): Derkovits ösztöndíj 1967; Tótfalusi Kiss Miklós díj 1981.

Kiállítások:

1968–70. Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításai (Budapest).
1968. XI. Országos Képzőművészeti Kiállítás
1969. Europahaus (Bécs); V. Miskolci Grafikai Biennále; „Mártír Költők", illusztrációs kiállítás (Petőfi Irodalmi Múzeum).
1970. Magyar Grafikai Kiállítás (Prága); Magyar Képzőművészeti Kiállítás (Bukarest); „Intergrafik" (Berlin); Magyar Grafikai Kiállítás (Galleria D'Arte in Bologna).
1971. Képzőművészeti Kiállítás (Damaszkusz); „Új Művek" (Budapest, Műcsarnok); Vadászati Világkiállítás Képzőművészeti Kiállítása (Műcsarnok).
1972. IV. Krakkói Grafikai Biennále (4. díj); III. Firenzei Grafikai Biennále (Firenze Város Aranyérme); Magyar Grafikai Kiállítás (Mongólia); Magyar Képzőművészeti Kiállítás Dániában (Frederikseberg, Aarhus); Prize Winners Club Kiállítása (Brémo, Kunsthalle); I. Bécsi Grafikai Biennále (Wiener Secession); Magyar Grafikai Kiállítás (Tokió, Central Museum of Arts); Prize Winners Club Kiállítása (Bergen).
1973. Magyar Grafikai Kiállítás (Róma); VII. Miskolci Grafikai Biennále.
1974. V. Krakkói Grafikai Biennále, Prize Winners Club Kiállítása (Poznan); Galéria Delle Ore (Milánó); Stúdió Kiállítás (Dürer terem).
1975. Jubileumi Kiállítás (Műcsarnok); XVI. Szegedi Nyári Tárlat; Stúdió Kiállítás (Balatonfüred); VIII. Miskolci Grafikai Biennále.
1976. VI. Krakkói Grafikai Biennále, Mai Magyar Grafika és Kisplasztika (Magyar Nemzeti Galéria).
1977. Magyar Grafikai Kiállítás (Argentina); Prize Winners Club Kiállítása (Műcsarnok); IX. Miskolci Grafikai Biennále.
1978. IX. Miskolci Grafikai Biennále anyaga Varsóban; Grafikai hét kiállítás.
1978. Csók Galéria (egyéni kiállítás) Budapest.
1979. Mensch Galéria (egyéni kiállítás) Hamburg; Magyar Grafikai Kiállítás, Frankfurt.
1980. József Attila Emlékkiállítás; Petőfi Irodalmi Múzeum (Hazafias Népfront díja); Vigadó Galéria Grafikai Kiállítása; Szilágyi Gimnázium Galériája, Fekete Tamás szobrászművésszel közösen, Kiskunhalas.

A MŰVEK JEGYZÉKE:

Bélyegek (nyomtatvány grafika)

Bólyai Farkas	1975
Zimmermann Agoston	1975
Faji megkülönböztetés ellen	1971
Gárdos Mariska	1975
Mező Imre	1975
Tarr Imre	1975
KMP megalakulása 60. évfordulójára	1978
Szabó Ervin	1977
NOSZF 60. évfordulójára	1977
Thököly Imre	1978
József Attila	1980
Ifjúság	1979
gr. Batthyány Lajos	1981
Kisfaludy Károly	1981
Szántó Béla	1981
Madzsar József	1976
Schönherz Zoltán	1980
Bogár Ignác	1976

Alkalmi nyomtatványok tervei:

Falinaptár I. (réz-ofszet)	1980
Falinaptár II. (réz-ofszet)	1980
Újévi üdvözlőlap I. (réz)	1981
Újévi üdvözlőlap II. (réz-ofszet)	1980
Újévi üdvözlőlap III. (réz-ofszet)	1980
Újévi üdvözlőlap IV. (réz-ofszet)	1980
Emléma változatok (réz)	1981
Meghívó (réz-ofszet)	1980

Képgrafikák:

Tubus (akvatinta) lap a Vigadó nyomtatványhoz	1980
Üdvözlet Staffa szigetéről (színezett rézkarc)	1981
Gyűjtemény I. (vegyes technika)	1981
Gyűjtemény II. (vegyes technika)	1981

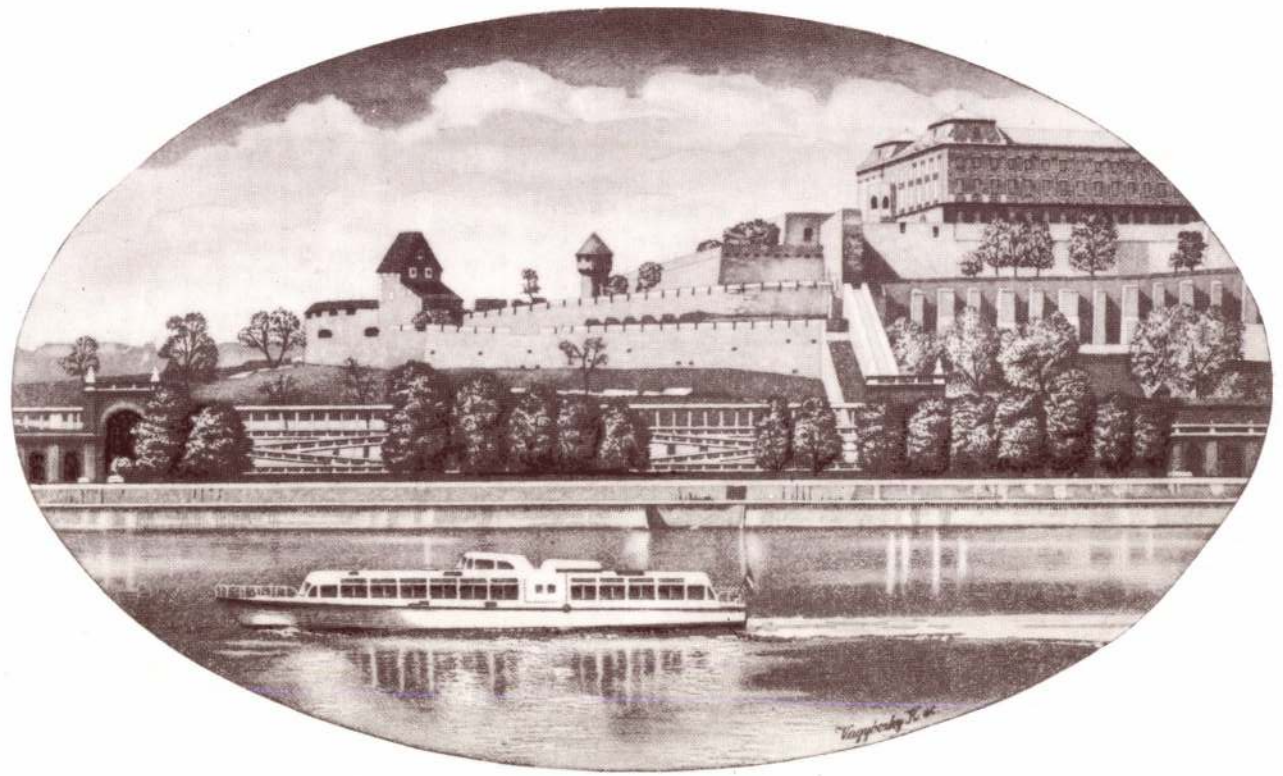

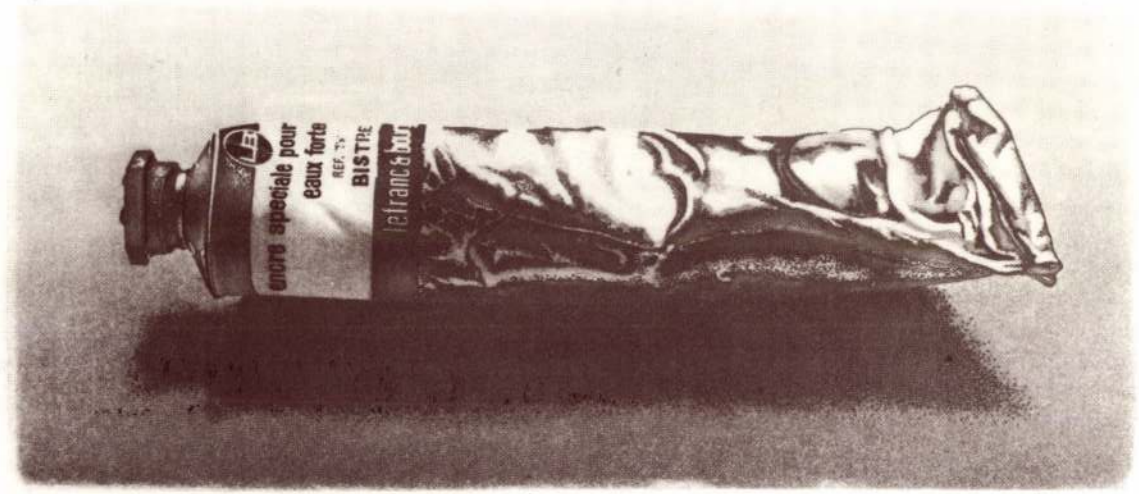

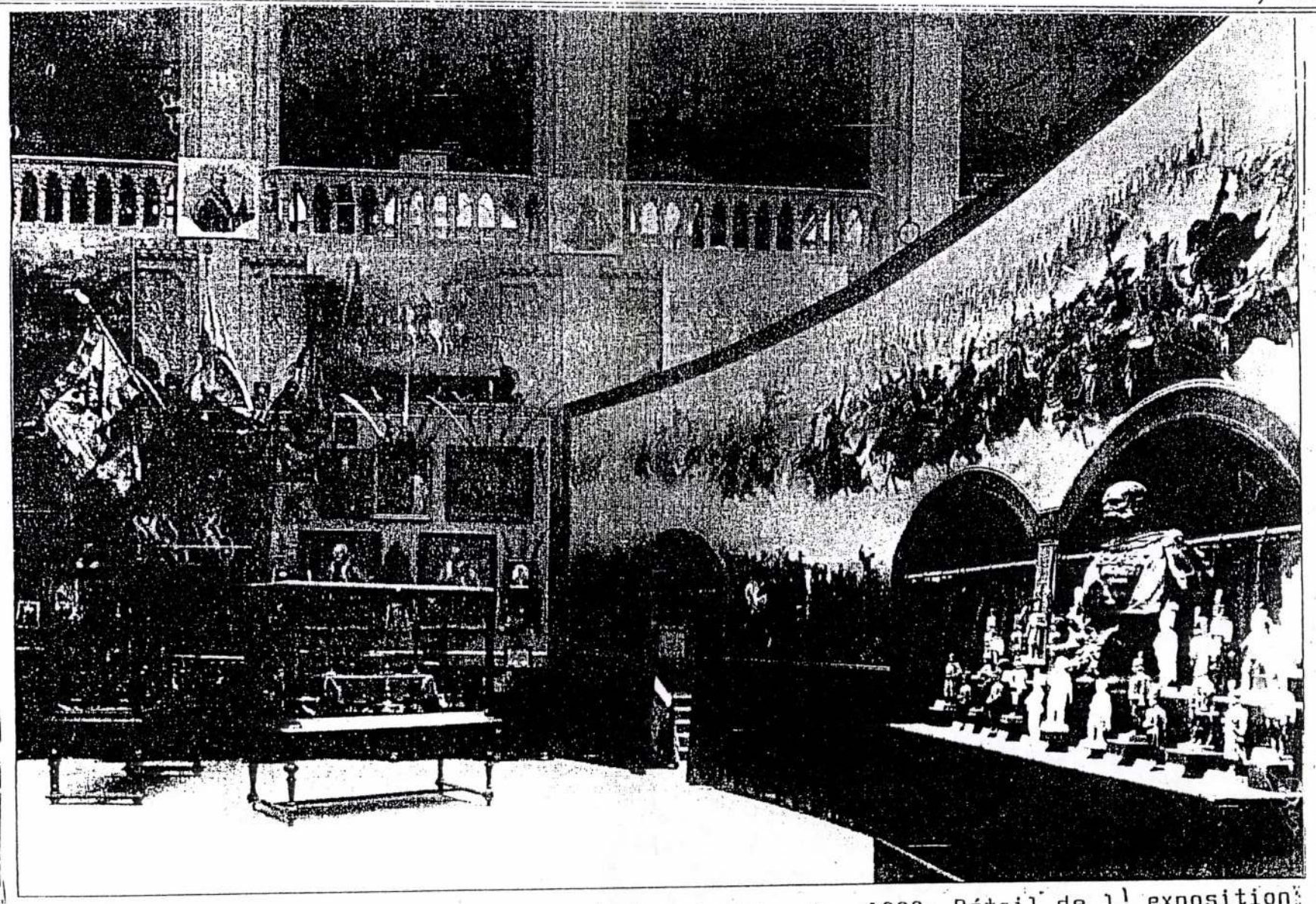

"Vasárnapi újság" (Journal de Dimanche) 47e année, No. 9 - 1900: Détail de l' exposition "Hussards" organisée au Musée des Arts Décoratifs. Le Musée des Arts Décoratifs, organis une exposition de la matiére faite pour l' Esposition Universelle de Paris.

"Műcsarnok", No. 9, 1900 - En 1099 le prix Lotz fut remporté par PÁL VÁGÓ

VÁGÓ PÁL

Vàgó Pàl (1853,Jàszapàti-1928, ~~Jàszapàti~~ BUDAPEST):

"Le chemin triomphale des housards hongrois"

Huile sur toile.

Le Galerie d'Art a donné le description détaillée de l'euvre en préparation en 1899 comme ci-dessous :

Pàl VAGO a présentée un plan vraiment géniale pour peindre l'évolution historique des houssards dans un cadre quasi rapsodique. Dans un paysage unique de la Puszta, à côté du feu du camp nuitannée se repose un houssarddandar du l'époque du début de siècle et parmis eux peut-être le compteur Simonyi lui-même en train de raconter de la cavalerie des houssards. La fumée montant se transforment en nuages au-dessus dequelles les unitös d'houssard s'en vonts dans l'horisonde l'histoire. Au-devant on s'apercoive encore des cavaliers casquées de l'époque de Zàpolya avec les drapeaux de roi Mathias, derrière eux encore d'autres houssards en toque en fourrure du XVI-ème siècle, puis les chevaliers de Zrinyi et Bathoriencompagnie de leurs orchestre. Et derrière eux encore des kuruc de des labanc, ancêtres de la noblesse des Esterhazy et DEAK Mihàly Pàl le célèbre général qui été chargé en 1696 par i-ère Leopold de mettre sur piéd d'un régimentde cavalerie. Se succède ensuite avec leurs uniforms colorés les housards de Maria Thérèze et II. Joseph ayant leur coiffeurs en natte poudrés. Parmis eux se figure encore de garde du corps en rouge-blanc-vertcostums.

Tout cette composition reflet un immense art sur toile, une peinture typikuement en soi.

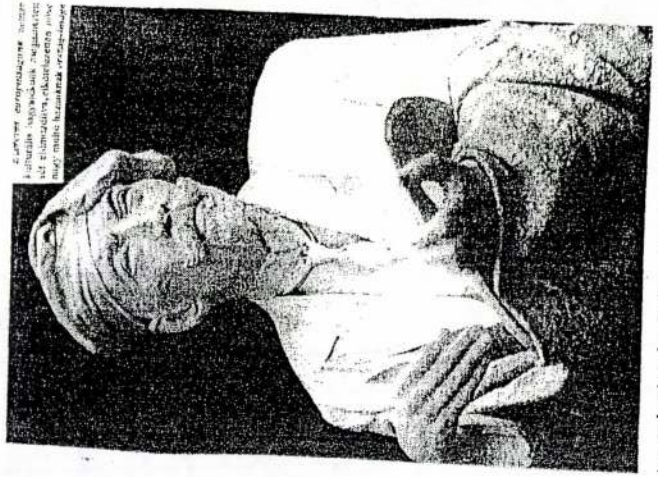

Részlet: VÁGÓ PÁL /1853-1928/ A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE c. Magyarország második legnagyobb méretű /18x3,5m/, az 1900-as Párizsi Világkiállításra készült nagydíjat nyert festményéből.
A művészt francia Becsületrenddel is kitüntették.
Megtekinthető a Hadtörténeti Múzeumban, Budapesten.

Part of the masterpiece — HISTORY OF HUSARS — painted by PÁL VÁGÓ — awarded for this masterwork the French Medal of Honour.
This monumental work won the International First Price at the Paris World Exhibition in 1900.
War History Museum - Budapest

Ein Teil von Ungarns zweitgrösstem Gemälde /18x3,5meter/ GESCHICHTE DER HUSAREN
Das Kunstwerk wurde für die Weltausstellung in Paris 1900 von PÁL VÁGÓ /1853-1928/ — Gewinner von Legion d'Honneur der französischen Regierung — gemalt.
Kriegshistorisches Museum - Budapest.

NEMZETI BEMUTATÓ

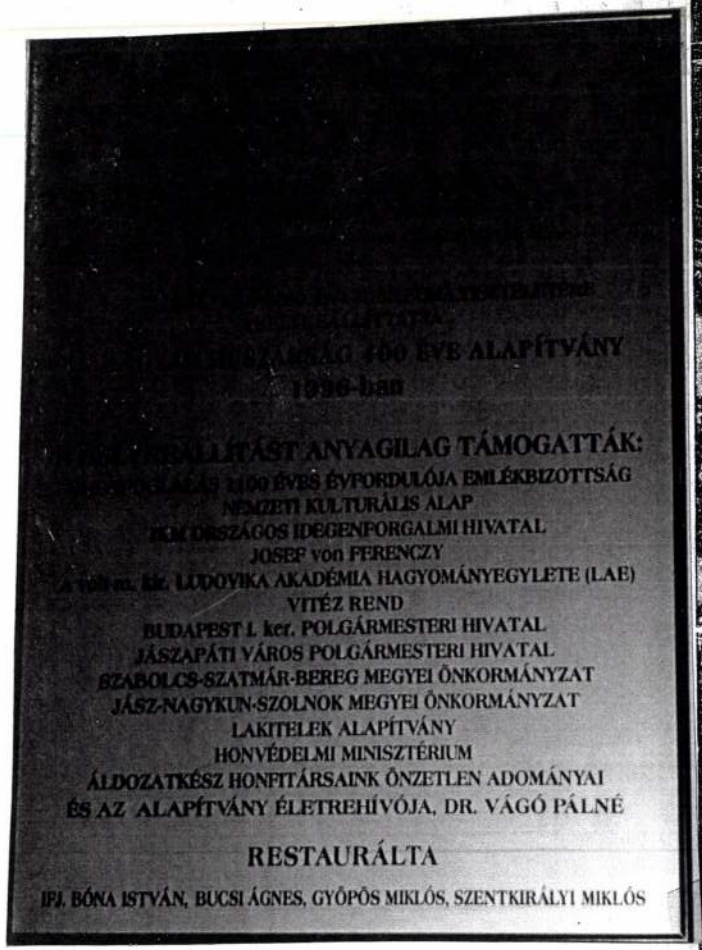

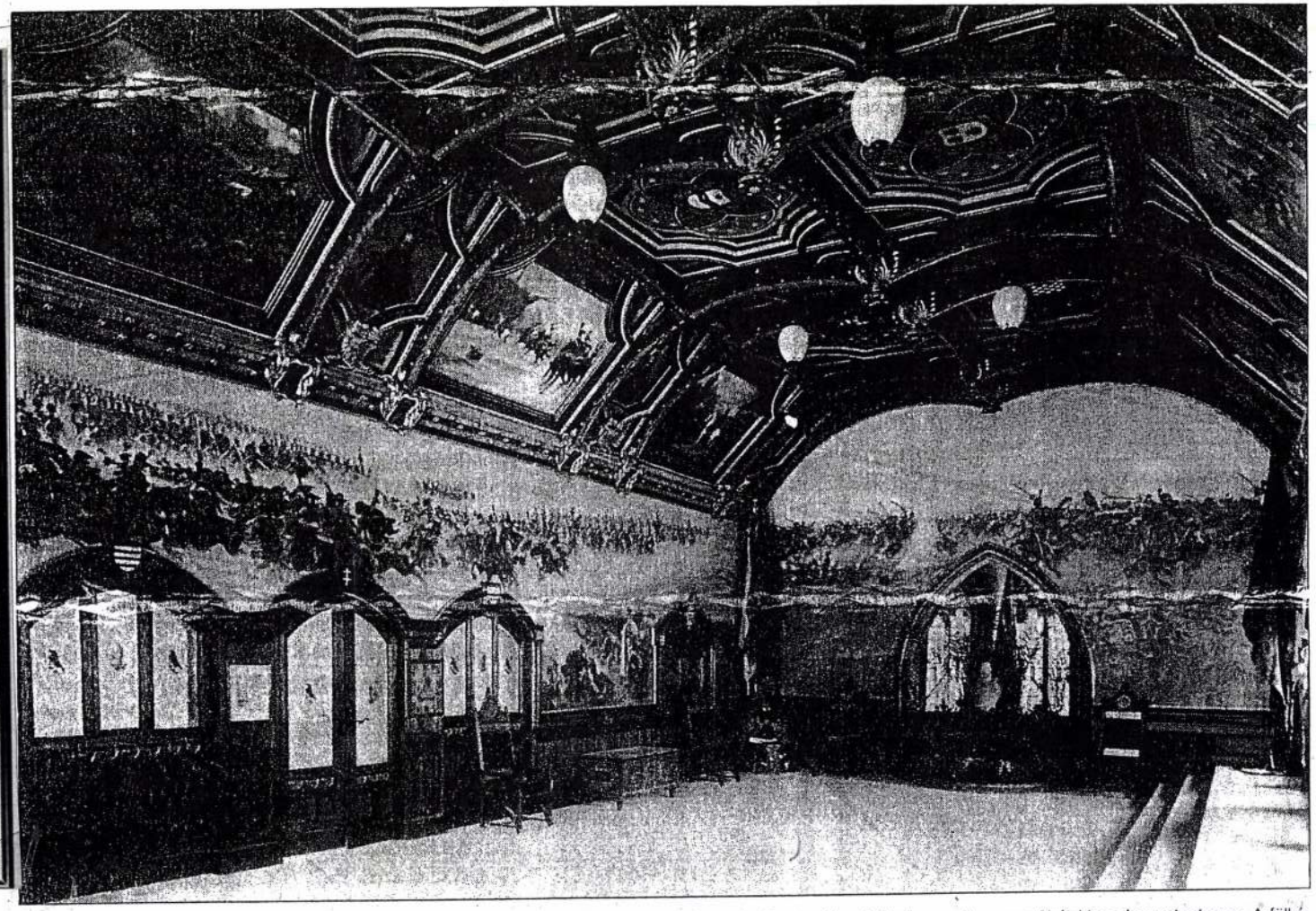

A huszár-terem az 1900-as párizsi világkiállításon. Szemben Vágó Pál festménye: Az 1. és a 16., Ferenc Józsefről elnevezett magyar királyi huszárezred rohama. A fülkében Ferenc József márvány mellszobra. A hosszanti falon a „Huszárság diadalútja" pannó, felette a magyar, holland és porosz huszárok hőstetteit ábrázoló jelenetek.
The Hussar Gallery in the 1900 Paris World Exhibition. Opposite: painting by Pál Vágó, 'Attack of the 1st and 16th Hussar regiments named after Franz Joseph'. In the niche: marble bust of Franz Joseph. On the longitudinal wall: the painting entitled 'Triumphal March of the Hussars', above: scenes representing of heroic deeds of Hungarian, Dutch and Pruss Hussars.

akban a pannó eredeti felállításának körülményeiről, a mű tartalmáról ejtünk szót.

A huszár-pannó az 1900-as párizsi világkiállítás retrospektív részét magába foglaló épületegyüttes reprezentatív csúcspontját képező huszár-terem díszéül készült. A pannó megfestésére Vágó Pál és Pataky László kaptak állami megbízást.[1]

tatni, melyek Magyarország európai helyét is érzékeltethették. A huszárság történetét ítélték olyan témának, mellyel a századforduló magyar historizáló államfelfogása kellő hangsúllyal demonstrálható volt. Nem túlzás itt az állami reprezentáció igényét hangsúlyozni, nemcsak mert a kiállítást állami költségvetésből hozták létre, hanem mert a világkiállítások történetében először, végre alkalom nyílott Magyarországnak Ausztriától függetlenül, külön épületben, külön kiállítás keretében bemutatkoznia.

Jegyzetek

1. Vágó Pál e pannóért 1899-ben elnyerte a Képzőművészeti társulat újonnan alapított Lotz Károly-díját és a francia becsületrendet.
2. A kép restaurálásához hozzájárult a Nemzeti Kulturális

IN MEMORIAM PÁL VÁGÓ (1853-1928)

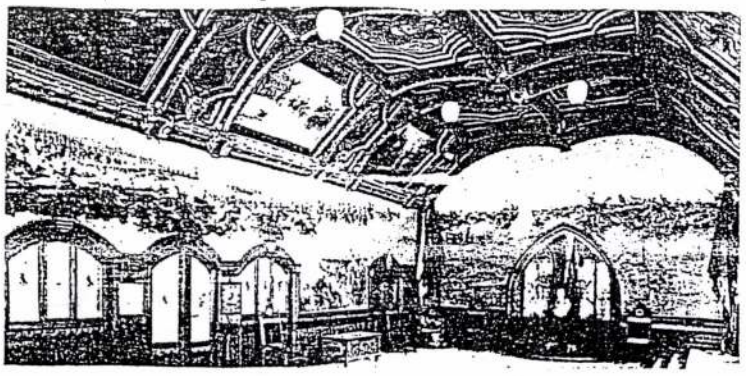

The Glorification of Hussars' History in the Hussars Gallery in Paris. (In appreciation of Hussars' even Napoleon raised his hat.)

This Glorification painted by Pál Vágó rewarded with Grand Prix at the Paris World Exhibition in 1900

A la mémoire de Pàl VAGO - 1853 - 1928.

L'éloge de l'histoire des houssards s'est fait à Paris au Galerie des Houssards. Même Napoleon leur a rendu hommage. Le fresque de Päl Vàgó y relatif d'ailleur a reçu la distenction du Grand Prix ä l'exposition mondiale de 1900 ä Paris.

* * *

L'artiste-peintre des scènes de batailles et cadres cycliques a mérité la médaille de l'honneur française.

* * *

La fondation millénaire de la Hongrie coincide avec la centanaire de l'exposition parisienne et l'obtention du Grand Prix L'exposition mondiale de 1900 était l'occassion pour la Hongrie de se faire connaitre au monde dans sa propre pavillon qui a obtenu une franche succès.

Le branche houssard constitua le plus importante partie de la cavalerie de l'histoire militaire de l'Europe. C'est à eux que rende hommage le tableau géant (18 x 3,5 m) de Pàl Vàgó. Ainsi des houssards polonais, suédois, danois, français et britanniques font partie du tableau, parceque les houssards d'autres nations trouvent leur origins dans la cavalerie hongroise.

D'après le succès parisienne de l'exposition mondiale, "L'Histoire d'Houssards" a fait un premier tour-de monde, après quoi il était exposé à l'Académie Militaire Hongroise de Ludovika. Malhereusement ila été abimé pendant la seconde guèrre mondiale, après quoi pendant 50 ans il été stocké au "Musée de la guèrre", mais pas dans les meilleurs conditions. Mais finalement une fondation privée, "Les 400 ans des houssards de Hongrie" a procédé à la restauration par le petit-fils du Maitre et sa femme.

Présentement l'euvre est placé au musée de l'Histoire Militair à-côté du château royal, dans le Halle de Marbre.

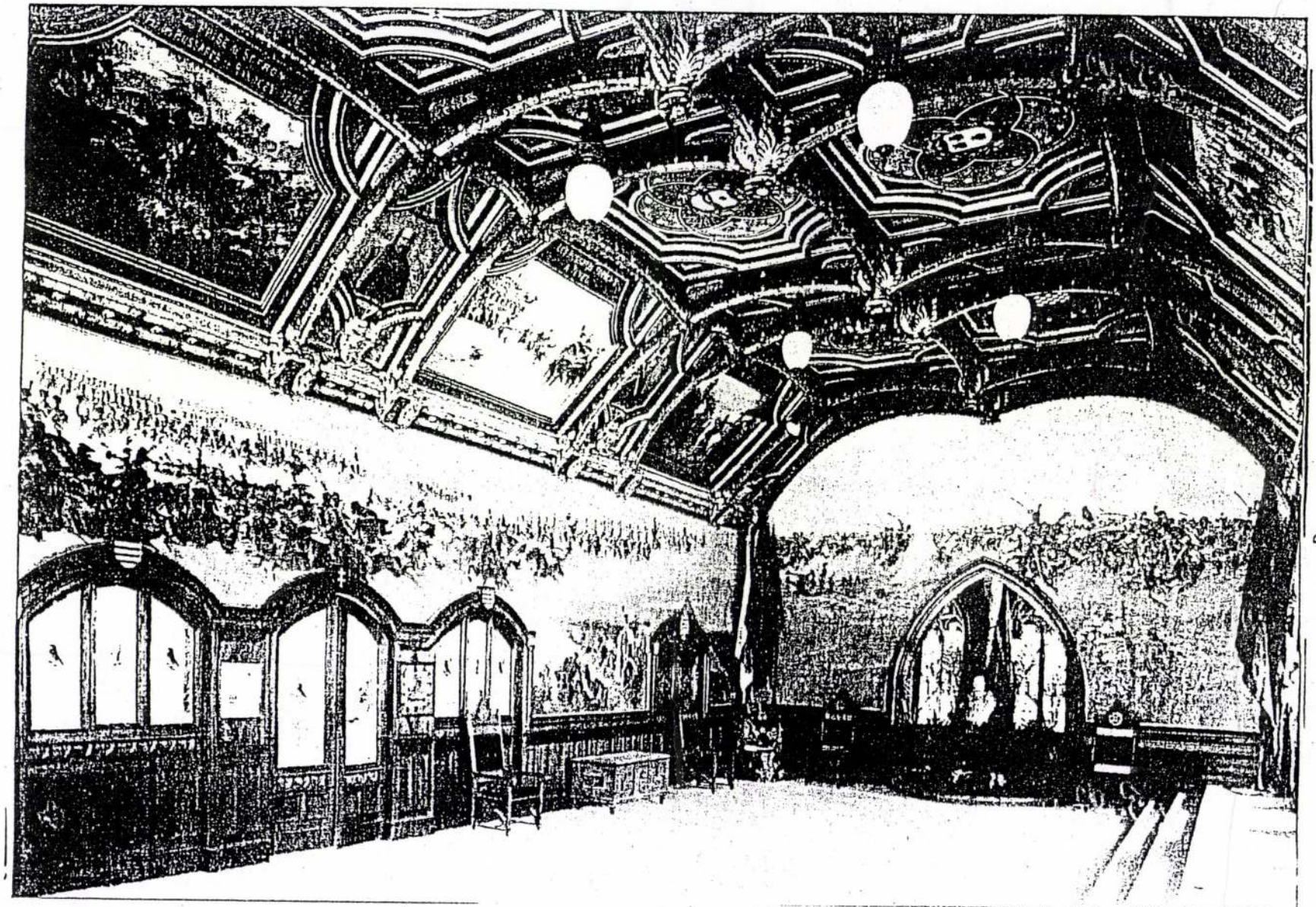

La salle des Hussards á l' Exposition (1900) Universelle de Paris, avec le tableau monumental (de 10 x 3,5 m) de PÁL VÁGÓ, intitulé "L' histoire des hussards".

"Vasárnapi Újság" (Journal de Dimanche), 46e année, No. 50, 1899 PÁL VÁGÓ se servit d' une technique artistique incomparable pour peindre sur une énorme toile son tableau intitulé "L' histoire des hussards - L' apologie des hussards". (Moins de six mois lui suffirent á peindre son oeuvre et á la présenter au commissaire gouvernemental, en état pret au transport.

VÁGÓ Nelly jelmeztervező

Worreckhen terverett jelmezei
ld. M. Hirlap 1992. június 9. 14. p.

! Tisztelt Uram!

ben, hogy valójában nem arra volna szüksége,
formálni kívánják, hanem hogy információk-
ben meghúzódó jelenségek felvillantásával ki-
sére indítottuk április 17-én a KÖZTÁRSASÁG
on.
telített a sajtópiac, de úgy tapasztaltuk, nincs
hetilap, amely pontosan, gyorsan, hitelesen, a
az olvasót, mint mondjuk Németországban a
E példák nyomába szegődve kívántuk tehát a
tárgyilagos, objektív, mértéktartó, de mégis ol-
ésünk visszaigazolásaként, örömmel olvastuk a
ülföldi sajtó véleményeit. Hogy csak egyetlen
szerváltozás óta első ízben jelent meg magas
„az ár ellen próbál úszni, mert Magyarorszá-
hajhász lapoknak van sikerük".

i megrendelőllappal előfizetőnkké válhat.
ólapot – borítékban – bérmentesítés nélkül adja

en"
igazgatóság Hírlapcsoport"
fiók 4., 1360

zetőink sorában üdvözölhetjük

VÁGÓ NELLY

Osztrovszkij:Jövedelmező állás jelmezeit tervezte

ld.Pauer Gyula

Mészáros Tamás:Egy művelt ember becsületes munkával
UJ TÜKÖR1980/XVII/23.sz.29.o.

et ideo totam plenitudinem peri
radix et summa omnium perfectio

Simplicitas Dei in eo cons
compositione (ex materia - form

Immutabilitas Dei in eo co
mutationem intrinsecam, idest
esse vel vice versa, transitus
acquisitio novae formae, mutati
vero mutatio extrinseca, in qua
aliquid aliud erga ipsum mutatu

Aeternitas Dei in eo consi
initium, neque successionem, ne
bere potest. Duratio ergo Dei
simul.

VÁGÓ NELLY

említve, mint remeket alkotó díszlet- jelmeztervező
Székely Lászlóval

Koltai Tamás: Működik a "mechanizáció". A Tarelkin
halála a Nemzeti Színházban.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/9.sz.29.o.

A kiállítás felkért szakmai védnökei:

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

NEMZETI SZÍNHÁZ

KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ

MŰVÉSZ SZÍNHÁZ

VÍGSZÍNHÁZ

MADÁCH SZÍNHÁZ

MEGHÍVÓ

A Casus Kortárs Művészeti Kollégium,
Juhász Ágnes és Köncse Rita
rendezésében

VÁGÓ NELLY

KOSZTÜMÖS KOMÉDIÁK JELMEZES JÁTÉKOK

kiállításra.
A kiállítás helye: Várszínház Galériája
(Budapest I. Színház u. 1-3.)
Nyitva: 1994. február 16-tól március 6-ig.
Megtekinthető naponta: du. 14-től du. 18 óráig.

Tisztelettel meghívjuk Önt a kiállítás megnyitójára:
1994. február 16-án 15.30-kor.
A szakmai bevezetőt:

SEREGI LÁSZLÓ
vezető koreográfus
rendező
Magyar Állami Operaház

és

KERÉNYI IMRE
színházigazgató
rendező
Madách Színház

tartják.

Támogatók:

BÁV Rt.
Centrum Áruházak Rt.
Aranypók Rt.
Orex Rt.
Kleider Bauer Rt.
Vizo Jelmez- és Ruhaszalon

Külön köszönet a Corvinbank Rt.-nek

Vágó Nelly, jelmezkvező

a Vaszeníkóz II. Richard előadásához
[Nemzeti kinház]
a jelmezeket tervezte

Kottai Tomás · Kidosám Dráhair 12.

Élet és Irodalom Bp. 1986 már 7 · XXX/10

Vágó Nellij, jelmeztervező

Gáll István: Nő a körúton c. drámájának a jelmezeit tervezte (Nyíregyháza)

Csáki Judit: Az utókor hatalma 29.

Új Tükör Bp. 1986. máj. 4 XXIII/18

Vágó Nelly, jelmeztervező

a Nemzeti Színház IV. Henrik előadásának

a jelmezeit tervezte.

Csáki Judit: Sir John

Új Tükör, B.r. 1986. jún. 1

28

XX III/22

VÁGÓ NELLY

jelmeztervek ld. Pauer Gyula

Koltai Tamás:VIII/2. és VIII/3.A IV.Henrik a Nemzeti Szinházban
UJ TÜKÖR 1980/XVII/52.sz.28.o.

Vágó Nelly, jelmeztervező

Dumas-Sartre: Kean, a színész c. darabjának a jelmezeit tervezte (Madách Kamarás)

Barabás Tomás. Haumann, a színész 29

Új Tükör, Bp. 1986. dec. 21 XXIII/51

GARÇON

MODERN BÚTORGYÁR
IV. ESKÜ-ÚT 5. SZ.

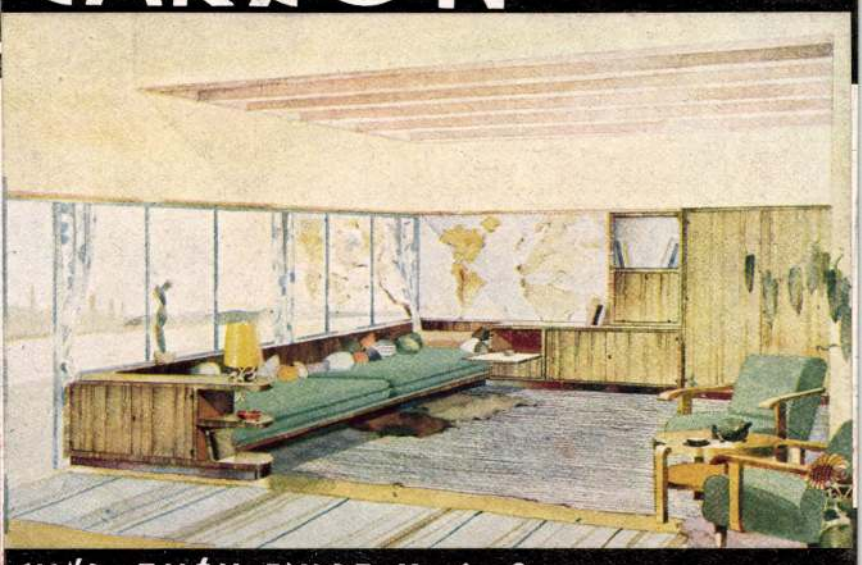

GYÁR: THÉK ENDRE-U. 6-8

TERVEZŐ: VÁGÓ PÁL

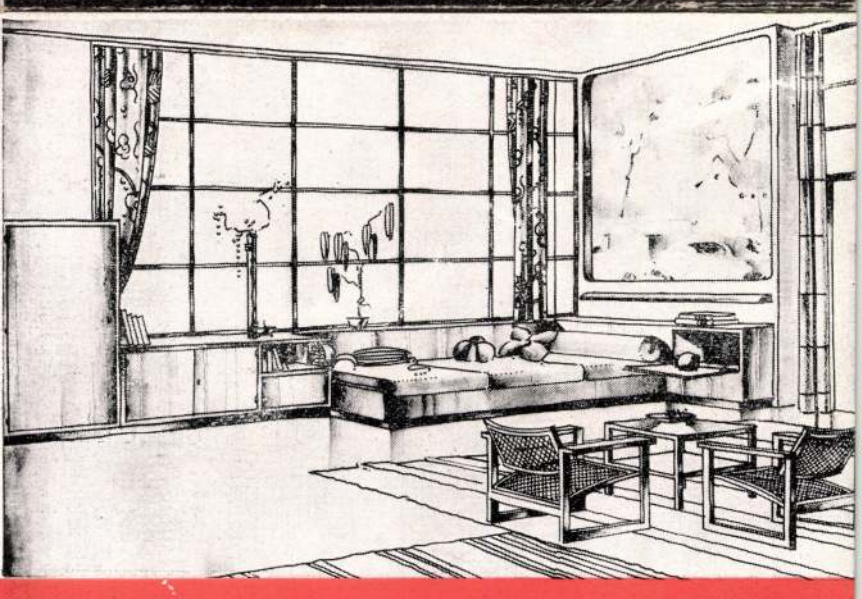

P. 620

DIÓFA

1 drb HEVERŐ
1 „ KOMB. POLC
1 „ FEHÉRNEMŰ SZEKRÉNY
1 „ RUHASZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

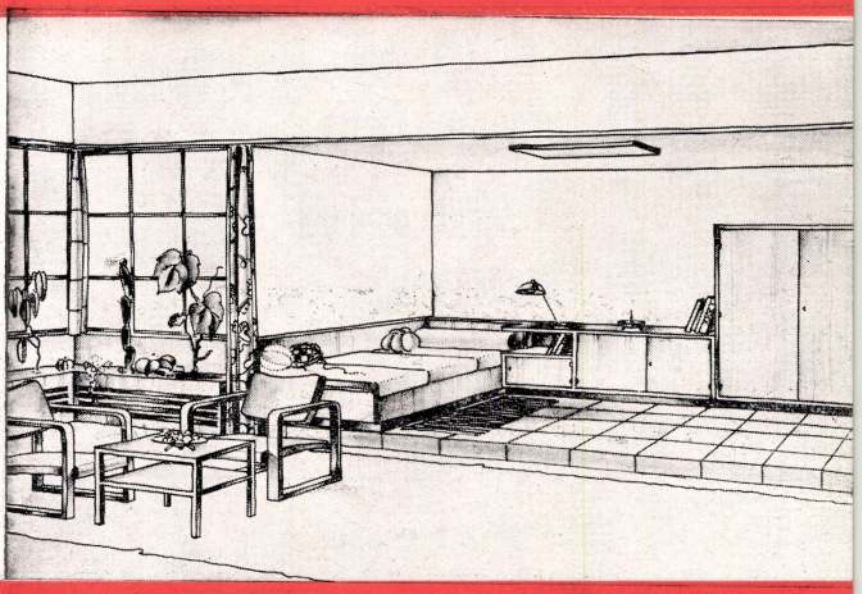

P. 690

DIÓFA

1 drb HEVERŐ
1 „ FEHÉRNEMŰ SZEKRÉNY
1 „ RUHASZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

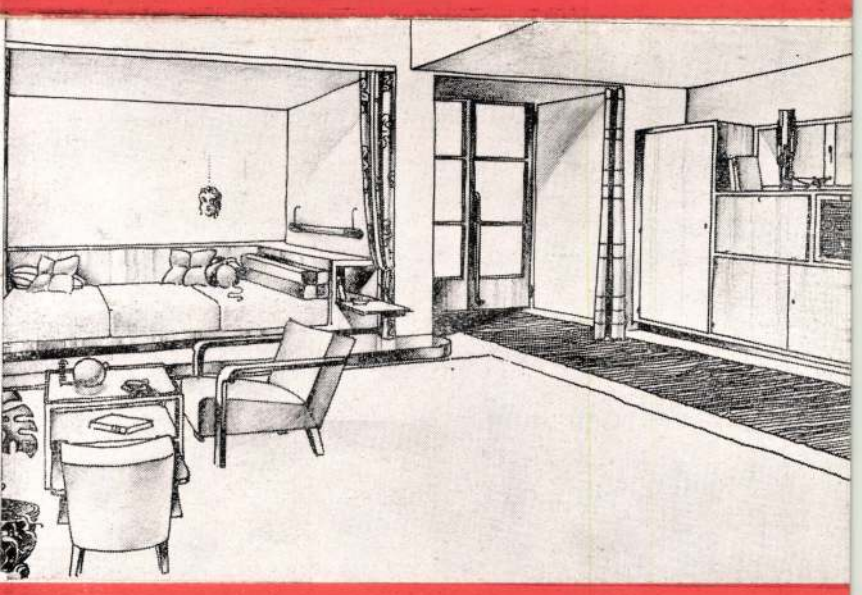

P. 730

DIÓFA

1 drb HEVERŐ
1 „ KOMB. POLC
1 „ KOMB. SZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

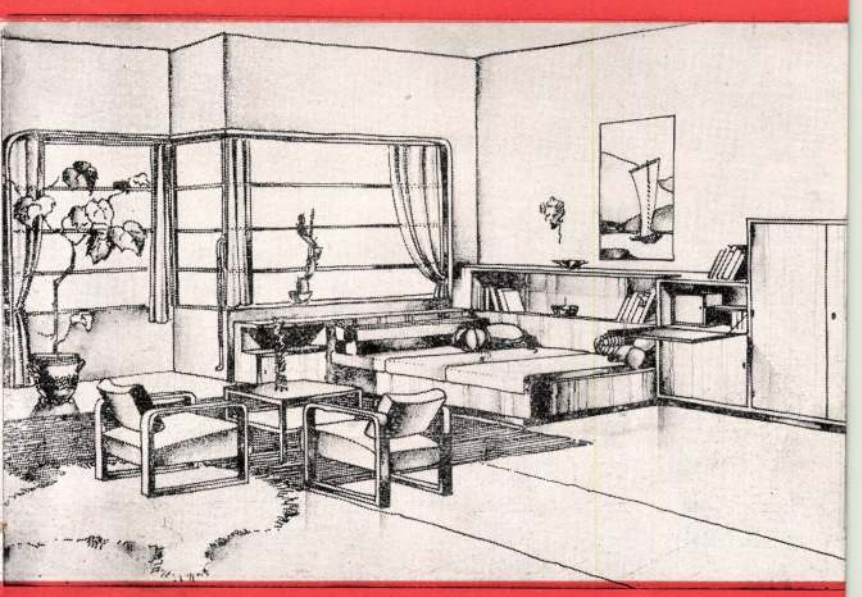

P. 780

DIÓFA

1 drb HEVERŐ
1 „ KÖNYVES POLC
1 „ KOMB. POLC
1 „ IRÓSZEKRÉNY
1 „ RUHASZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

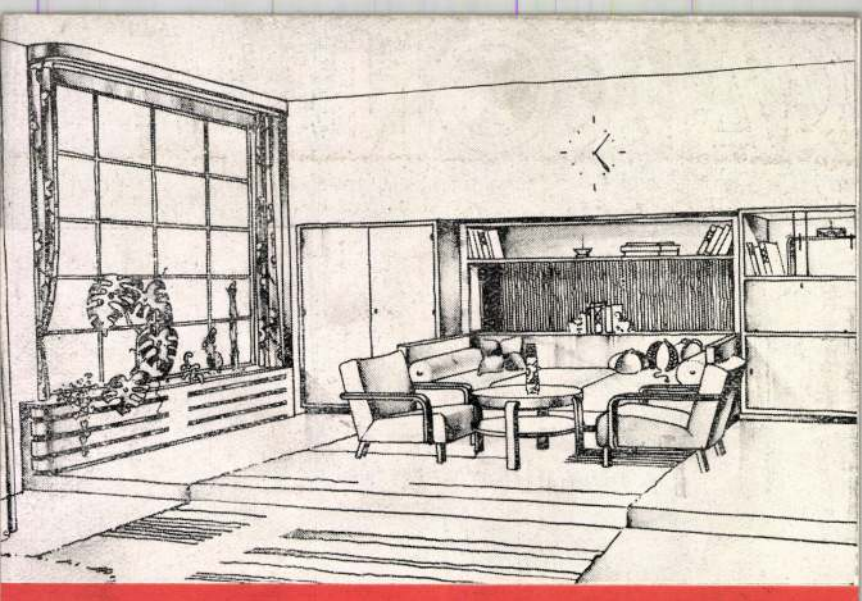

P. 790 DIÓFA

1 drb RUHASZEKRÉNY
1 „ IRÓSZEKRÉNY
1 „ HEVERŐ
1 „ KÖNYVES POLC
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

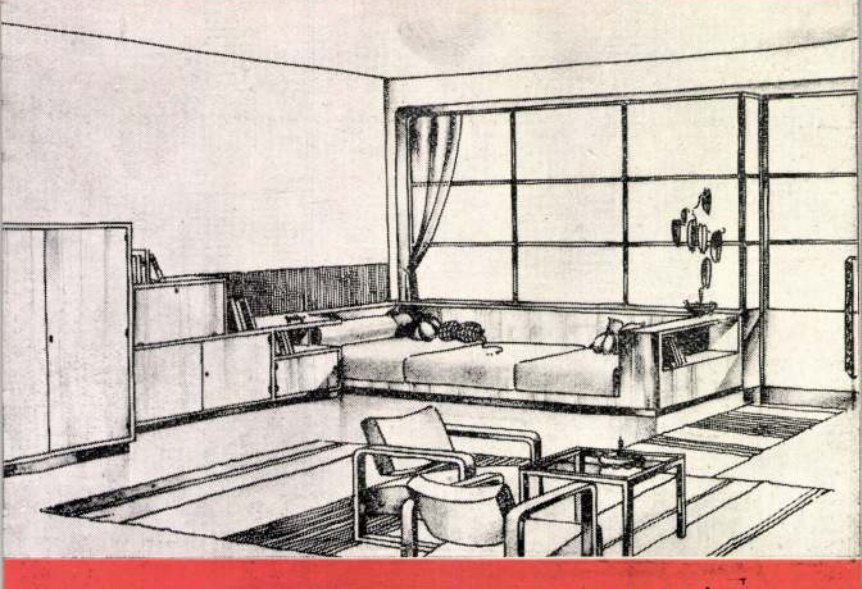

P. 820 DIÓFA

1 drb HEVERŐ
1 „ KÖNYVES POLC
1 „ KOMB. SZEKRÉNY
1 „ RUHASZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

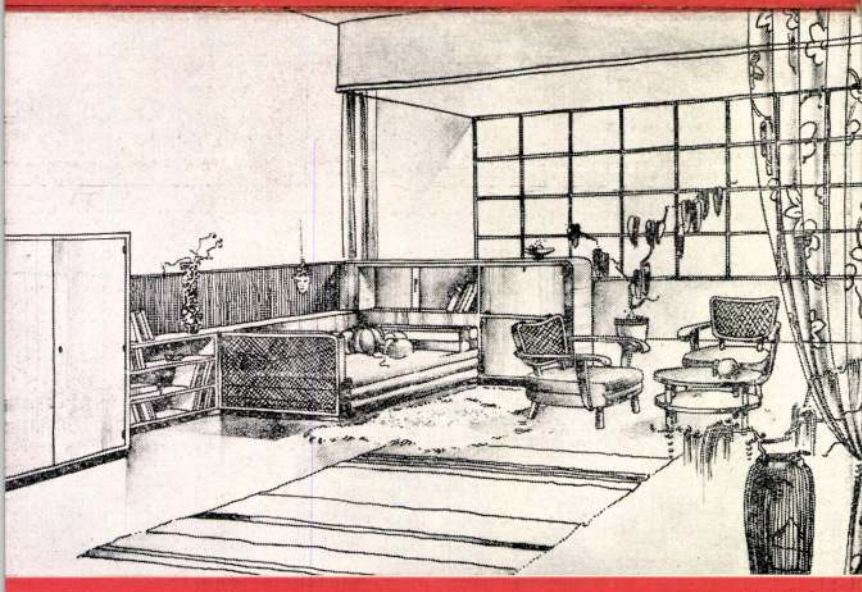

P. 880 DIÓFA

1 drb KOMB. SZEKRÉNY
1 „ HEVERŐ
1 „ KÖNYVES POLC
1 „ RUHASZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

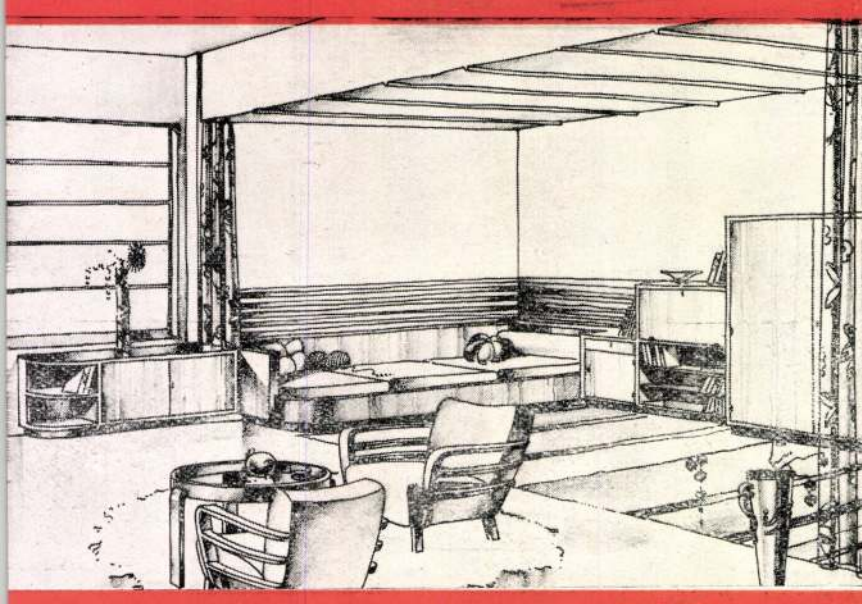

P. 980 DIÓFA

1 drb KOMB. FEHÉRN. SZEKRÉNY
1 „ HEVERŐ
1 „ IRÓSZEKRÉNY
1 „ RUHASZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

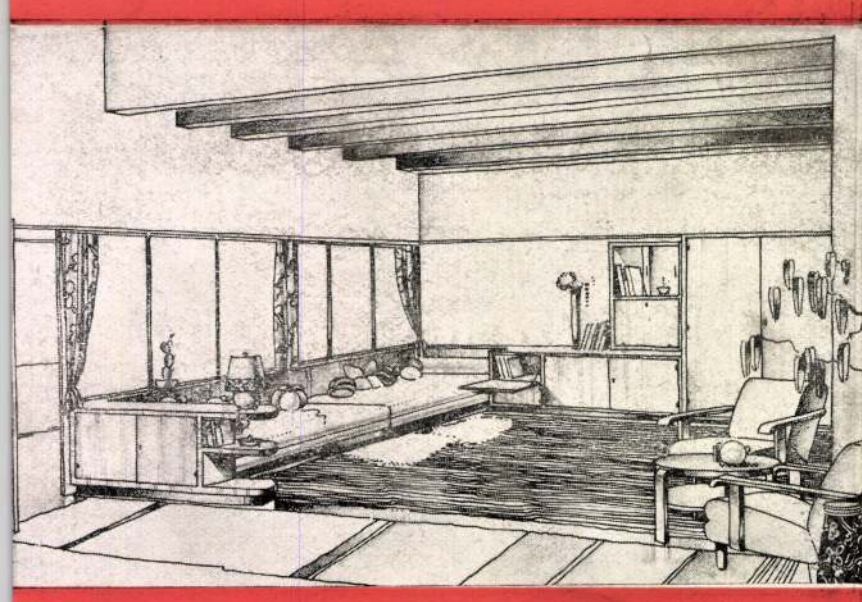

P. 1200 DIÓFA

2 drb HEVERŐ
1 „ KOMB. POLC
1 „ FEHÉRNEMŰ SZEKRENY
1 „ IRÓSZEKRÉNY
1 „ RUHASZEKRÉNY
1 „ ASZTAL
2 „ FOTEL

Erzsébet nyomda. Telefon: 24-8-17.

GARCON

MODERN BUTORGYÁR

IV, ESKÜ-ÚT 5

Budapesti Mintavásár 1936 május

Gyár: Thék Endre-u. 6—8

Tervező: VÁGÓ PÁL

GARCON

MODERN BUTORGYÁR

IV, ESKÜ-ÚT 5

Tervező: VÁGO PÁL

Győr: Thék Endre-u. 6—8

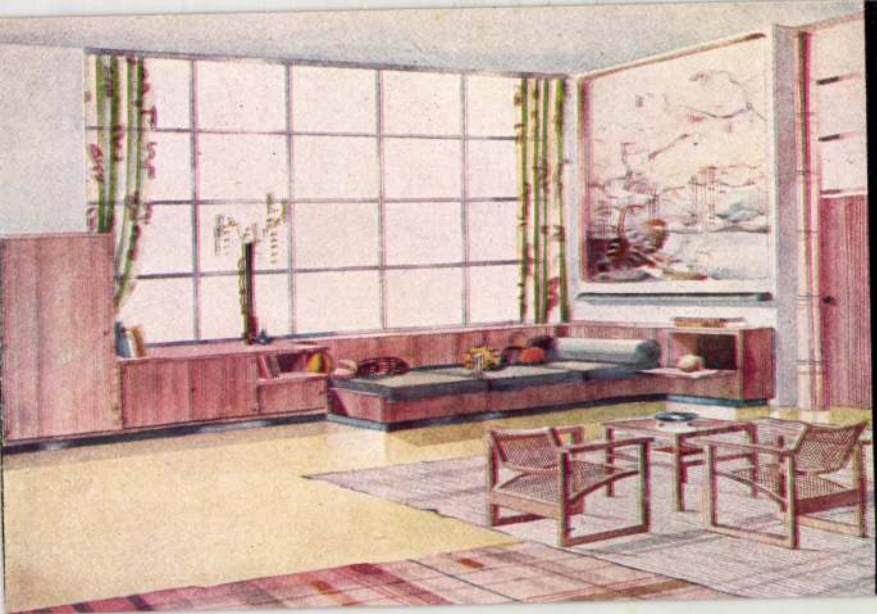

KOMBINÁLT SZOBA

Ára:

P 620

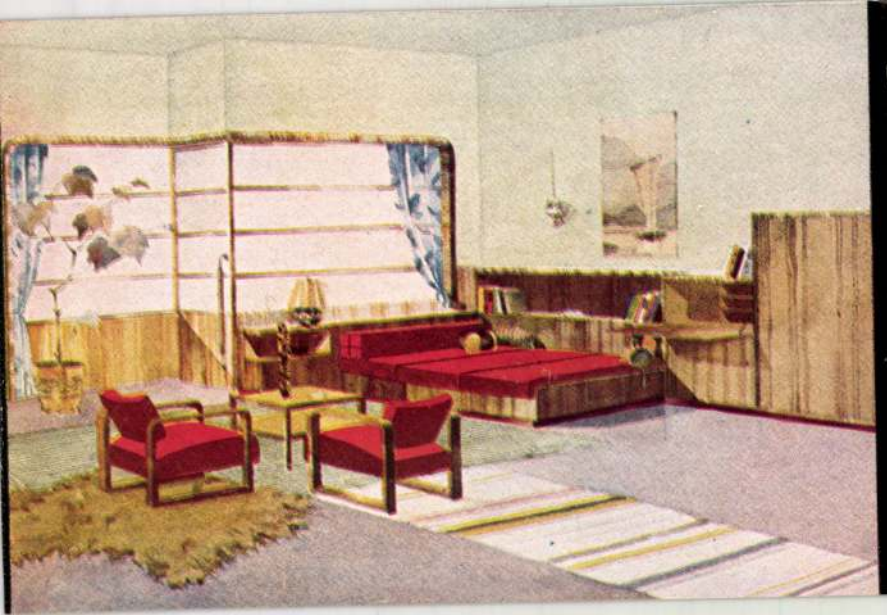

KOMBINÁLT SZOBA

Ára:

P 780

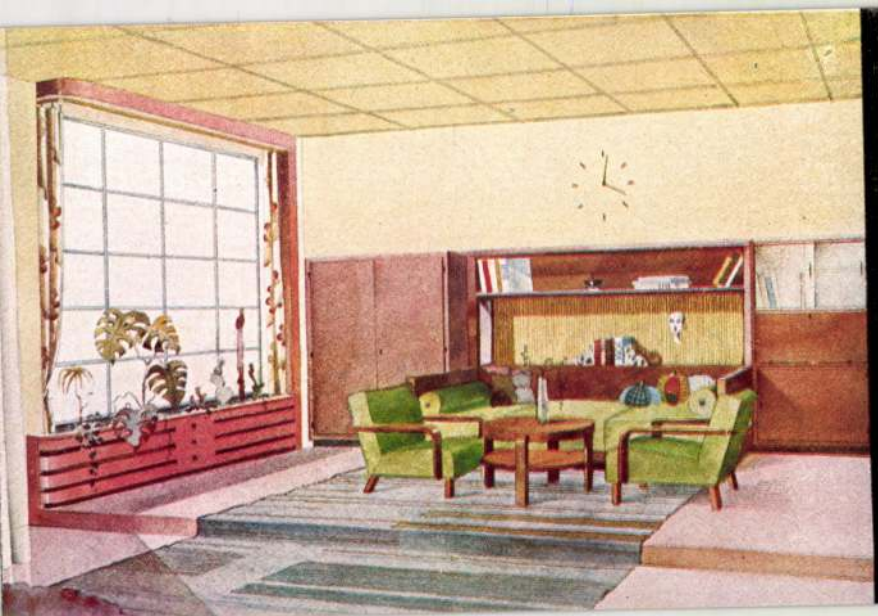

KOMBINÁLT SZOBA

Ára:

P 790

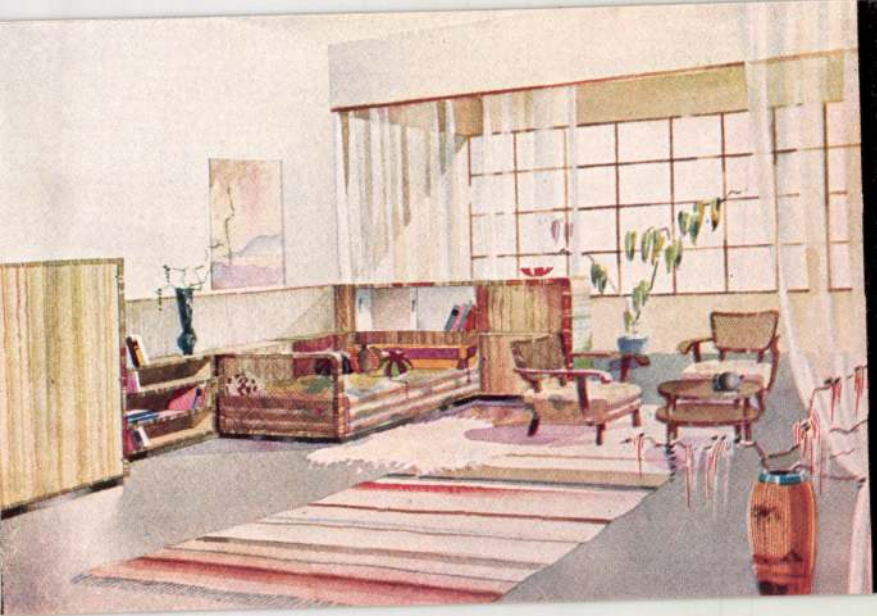

KOMBINÁLT SZOBA

Ára:

P 880

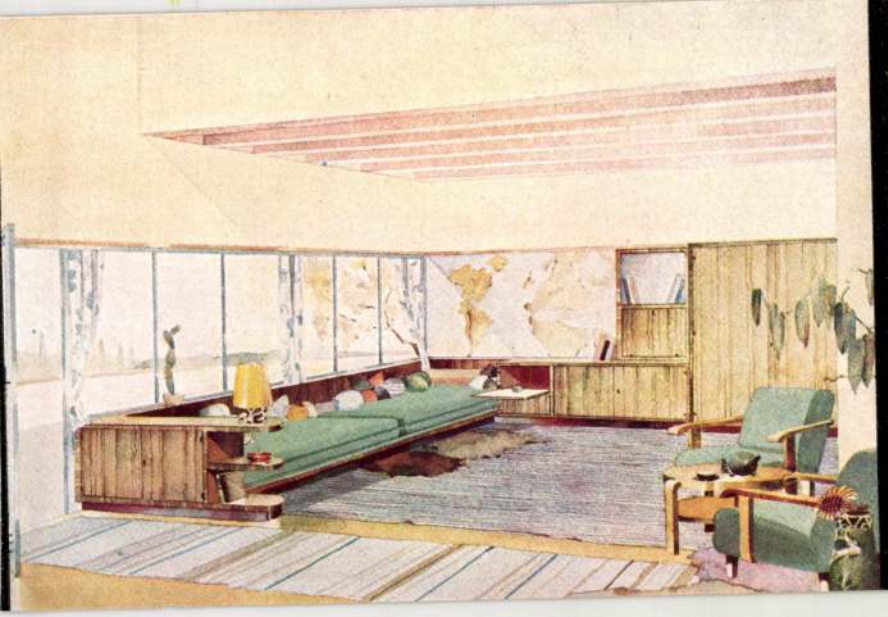

KOMBINÁLT SZOBA

Ára:

P 1200

G A R C O N

MDK

Vágó /Walter/ Pál épitészmérnök

Pengőkiajánlásért elitéltek egy kivándorolt épitészmérnököt. Magyar Nemzet 1942. dec. 7. lo.l.

Végső /Walter/ tel építészmérnök

Pénzügyi járulékaért előállítok egy kivándorolt
építészmérnököt. Magyar Nemzet 1943. dec. 7.
Io.I.

SPORT

SÁROSI III.:
»A ZÁGRÁBI ROSSZTALAJON CSAK A GRADJANSKI GYŐZHETETT«

A zágrábi *Gradjanski—Ferencváros* 4:2-s mérkőzésnek még zágrábi vélemény szerint is *Sárosi III. volt a hőse,* aki egyformán támogatta csapatának védelmét és csatársorát. Nem ő rajta mult, hogy a Ferencváros nem nyerte meg ezt a mérkőzést is.

A zöld-fehér csapat és kísérői *már hazaérkeztek* Zágrábból. A játékosok még pihenték a mérkőzés fáradalmait. *Sárosi* Béla is *egy kissé álmos hangon* válaszolgatott kérdéseinkre. Elsősorban is *szidja a zágrábi pályát.*

— **Ilyen rossz pályán még egy III. osztályú mérkőzést sem volna szabad játszani, nemhogy egy nemzetközi mérkőzést. Egyébként sincs jó állapotban a pálya, de még rosszabb állapotban volt most, mint előző mérkőzéseinken. A Gradjanski igyekezett a mérkőzés előtt megjavítani a pályát és lehengerelték. A kocsinyomok azonban a pályán maradtak, megfagytak és a göröngyös talajon mindig elugrott az ember lába alól a labda. Ez különösen nekünk okozott nagy hátrányt, mert a Gradjanski már hozzászokott ehhez a talajhoz és otthonosan mozgott rajta.**

— De *Gyetvai sérülése* is hozzájárult a vereséghez? — kérdeztük.

— **Hát bizony, Gyetvainak a gólnál egy kicsit elrúgták a lábát.**

— Miért *forgatták fel* ezután a *csatársort?*

— **Ezt nem tudom, nem az én dolgom. Tény csak annyi, hogy a II. félidőben még többet támadtunk, mint az elsőben, de valahogyan a csatárok nem értették meg egymást. Így hiába támadtunk, gólt nem tudtunk lőni.**

— De talán a *Gradjanskin is* múlott a győzelem és vereség?

— **Az kétségtelen, hogy a Gradjanski sokkal jobban játszott, mint Budapesten. Ezen a talajon nagyon éltek. Különösen a kapusuk, Glaser védett kiválóan, de Dubac is jobban játszott, mint egy héttel előbb Pesten. A csapat többi része úgy játszott, mint az első mérkőzésen. A csatársorban nekem a legjobban a balszélső tetszett.**

— És a *Ferencváros?*

— **Az első félidőben a nagy szél ellen is kitűnően küzdöttünk, de nem voltunk képesek a széllel és a pályával megbirkózni. Jellemző, hogy a bécsi Beranek bíró kétszer is kénytelen volt megállítani a játékot a nagy szél miatt, mert nem bírta a játékot követni. Sajnos, a második félidőben elállt ez az orkánszerű szél, ami szintén nekünk volt káros.**

— A Gradjanski nem folytatta a *budapesti kemény játékot?*

— **Az egész horvát csapat meglepő fairen, mondhatnám finoman játszott, alig csúszott ki egy-két durvaság. Egyébként ők is igyekeztek a csapat szellemén javítani, mert nem állították be a Budapesten sportszerűtlenül viselkedő Zimmermancsicsot. A közönség is nagyon barátságos volt és sokszor megtapsolta a mi szép akcióinkat. De rengeteget nevetett, mikor a fagyos pályán ide-oda csuszkáltunk.**

Sárosi III. még elmondotta, hogy a csapatban *mindenki egészséges,* Gyetvai sérülése is javult már. A hazaérkezés után *szabadságra küldték a csapatot,* amely január 27-ikén tartja első »tavaszi« tréningjét. **(dr. f. j.)**

A BKE JÉGHOKKIZÓI MÉGIS MENNEK OLASZORSZÁGBA

A *BKE* jéghokki csapatának milánói útja mégis megvalósul. Már *megérkeztek az olasz beutazási engedélyek,* úgyhogy *a csapat újév napján vonatra ül* és újév első vasárnapján játssza le karácsonyra tervezett mérkőzését.

BEFEJEZŐDÖTT A BARCELONAI TENISZVERSENY

Német és olasz teniszezők döntötték el egymás között a *barcelonai teniszversenyt,* amelyre tudvalevően *Asbóthot* és *Gáborit* is meghívták. A férfi egyest *Cucelli* nyerte honfitársa, Romanoni ellen 7:5, 6:4, 6:3 arányban, míg a férfipáros döntőjében a német *Henkel—Gies*-pár 2:6, 8:10, 6:2, 6:3, 10:8 arányban győzött az olasz *Cucelli—Romanoni* pár ellen.

SIBAJNOKOK — MINT KATONAI SIOKTATÓK

A honvédelmi minisztérium felszólította a *válogatott sikeret tagjait,* hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek *katonai sioktatóknak.* A válogatottak közül már sokan jelentkeztek, hamarosan valamennyien jelentkezni fognak.

AZ FTC JÉGHOKKIZÓI EGYSZER GYŐZTEK, EGYSZER KIKAPTAK CSÍKSZEREDÁN

Erdély karácsonyi sportvendége *az FTC jéghokkicsapata* volt, amely először *Csíkszeredán* vendégszerepelt, a híres CsTE-nél, amely sokszor megnyerte a megszállás alatt Románia bajnokságát és a román válogatott csapat sok tagját is adta. A felszabadulás után *Budapest elhódította Csíkszeredától Telét és Birót,* akik a magyar válogatott csapatban is jól szerepeltek. *Bíró azonban az új idényben visszament Csíkszeredára* s egyszerre megjavította régi csapatát.

Az *FTC* karácsony első napján is már *csak nehezen 3:2 arányban tudta a CsTE-t legyőzni.* A harmadok 2:1, 1:1, 1:0 voltak. Az FTC csapatában Kneusel, Blazsejovszki, Sennyei, Pálfalvi, Tele, Kovál, Barna, Szőnyi, a CsTE-ben Sprencz, Bedő, Tarsai, Miklós, Vákár, Biró, Szabó, Császár és Schmidt játszottak. A gólokat Pálfalvi (2) és Kovál, illetve Szabó és Biró (1—1) ütötték, kitünt Pálfalvi és Tele, illetve Biró és Szabó. *A másnapi viszonzó mérkőzésen Csíkszereda a második harmadban ütött góllal 1:0 arányban legyőzte az FTC-t,* A gólt Vákár ütötte, de nagyon kitünt Sprencz, Biró és Szabó is, az FTC-ben pedig Pálfalvi, Blazsejovszki és Tele.

Az FTC még *Marosvásárhelyen,* ujévkor pedig *Kolozsvárott* játszik,

AZ ÖKÖLVIVÓ VÁLOGATOTT KERET VIZSGÁJA

A boroszlói Európa-bajnokságra készülő ökölvivő válogatott keret szombaton kezdett munkába Sulko Béla ökölvivőkapitány és Dobránszky István szövetségi tréner vezetésével a kis Nemzeti Sportcsarnok gyakorlótermében. Úgy volt, hogy a keret január 10-én Horvátország válogatottjai ellen mérkőzik Budapesten. Miután azonban a horvátok ezt a mérkőzést lemondották, a keret vasárnap délután egymás között rendez próbamérkőzéseket. Boroszlóban tudvalevően nemzetenkint 2—2 ökölvivő vett részt az Európa-bajnokságon. A vasárnapi vizsgán a válogatott keret súlycsoportonkint 2—2 tagja mérkőzik egymással, az a két ökölvivő, akit a kapitány Boroszlóba szándékozik küldeni.

LEVICZKY GYORSKORCSOLYÁZÓ VÁNDORDÍJ ÉS A MŰKORCSOLYÁZÓ BAJNOKSÁGOK

Szombaton és *vasárnap* már nagy műsor lesz a műjégen. A gyorskorcsolyázók a három futamból álló *IV. Leviczky emlékversenyben* mérik össze erejüket, míg *a műkorcsolyázók Magyarország idei bajnoki címeit* döntik el.

VITORLÁS KITÜNTETÉSEK

A Vitorlás Szövetség a vitorlás sportban szerzett érdemeik elismeréséül a szövetségi lobogó viselésének jogával tüntette ki a következőket: **Benzsay** Kálmán (BYC), **Harbry** Dénes (BSE), dr. **Horváth** Boldizsár (KMYC), ifj. **Jankovich** István (BYC), **Juhász** István (KMYC), **Leitgib** János (BSE), **Tóth** Kálmán (KMYC) és **Záborszky** Rezső (MAC).

A SÍFUTÓKERET GYERGYÓSZENTMIKLÓSON

A magyar válogatott sífutókeret pompás porhóban kezdte meg tréningjeit Gyergyószentmiklóson. A válogatottak január 6-ig maradnak Gyergyószentmiklóson.

KÖZGAZDASÁG

Nagyarányú vegyiipari koncentráció

Jelentős alaptőkeemelés a Hungáriánál

A *Hungária* Műtrágya, Kénsav és Vegyi Ipar Rt., a *Phönix* Kénsav és Vegyitermékek Gyár Rt. és a *Metallochemia* Kohászati, Vegyipari és Fémkereskedelmi Rt. december hó 29-én megtartott rendkívüli közgyüléseiken elhatározták, hogy az utóbb említett két részvénytársaság a *Hungáriába beolvad.*

A fúzió lebonyolítása céljából *a Hungária alaptőkéjét 6,020.000.— pengőről 10,600.000.— pengőre emeli fel.* Az összes új részvényeket kizárólag a fúzió részére használják úgy, hogy azok egy részét az apportként kapott jogosítványok fejében beolvadó részvénytársaságoknál már eddig is érdekelt Kincstárnak, míg a fennmaradó részt a Metallochemia Kohászati, Vegyipari és Fémkereskedelmi Rt. összes részvényeinek, illetve a Phönix Kénsav és Vegyitermékek Gyár Rt. részvényei 50%-ának beszerélésére és a »Zorka« Erste Jugoslavische A.-G. für chemische Industrie belgrádi cég szabadkai gyártelepének megszerzésére fordítják. *A Phönix-részvények másik felét a Hungária szabadkézből már megszerezte.*

A jelentős vállalatok egyesülése nagy tőkeerejénél fogva meg fogja valósithatni azokat a nagyarányú beruházásokat, amelyek az egyes ipartelepeknek az ország gazdasági életébe való beilleszkedéséhez szükségesek.

A fuzió következtében a *Hungária* működési körébe vonja a bányászat és kohászat művelését is, ami által egyrészt vegyi ipari termelésnek saját nyersanyagforrását nagyrészt sikerült biztositania, másrészt különösen az ólom- és cinktermelés terén az ország fémellátásának is jelentős tényezőjévé válik. Ez utóbbi érdekében a Hungária a nagybányai m. kir. Ércbányászattal szoros együttműködést fog kifejteni és bánya- és kohóüzemeit olyként óhajtja fejleszteni, hogy a hazai fémtermelés a háborús konjunktúra elmúlta után is egészséges és szilárd alapokon nyugodva állhassa meg a helyét.

E célból *a Kincstár és a Hungária közös értékesitési részvénytársaságot alapitanak,* amelyben a Kincstár érdekei magától értetődően biztositva vannak.

Ezt az országos szempontból is nagyvonalú tranzakciót az illetékes tényezőknek az ipar és a bányászat fejlesztése érdekében megnyilvánult teljes megértése és hathatós támogatása, a vállalat eddigi nagyrészvényeseinek áldozatkészsége, valamint a patronizáló *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* és *Magyar Bank és Kereskedelmi Rt.*-nak a pénzügyi kérdések megoldása terén biztositott eredményes közreműködése teszi lehetővé.

A közgyülés az igazgatóság mandátumának hátralévő idejére a következő új tagokat választotta meg: dr. Adolf *Bernhard,* a Verein für chemische und metallurgische Produktion prágai cég vezérigazgatóját, *Besseryey* Zénó, a Közmunkatanács elnökét, *Bornemisza* Géza, az IMI elnökét, dr. *Kádas* Károly iparügyi államtitkárt, dr. *Simontsits* Elemér, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatóját, dr. *Iklódi Szabó* Andor, a Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. ügyvezető alelnökét, dr. *Telegdi-Róth* Károly, egyet. nyilv. rendes tanár, miniszteri tanácsost.

Egyenetlen az értéktőzsde

Változatlanul barátságos alapirányzat mellett nem volt egységes az értéktőzsde áralakulása. Az üzletidő végén a részvények többsége nyereséggel zárt, néhány részvénynél a zárlati jegyzés alatta maradt a tegnapinak.

Értéktőzsdei árfolyamok

	Előző zárlat	Előforduló kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	382.—	378—379	379.—
Hazai Bank	52.5	53.5	53.5
Hermes	21.5	—	22.5
Hitelbank	99.75	102—103	103.—
Magyar Bank	67.—	67—68	67.5
Leszámitoló	68.—	69	68.5
Magyar-Olasz	56.—	56	56.—
Keresk. Bank	174.—	176.5—174.5	175.5
Nemzeti Tak.	40.25	—	41.5
Budai Tak.	12.—	12.5	12.5
Kőbányai Tak.	44.25	—	45.5
MOKTÁR	—	59	59.—
Pesti Hazai	132.—	133	133.—
Első M. Bizt.	1370.—	—	1390.—
Fonciére	—	—	200.—
Concordia malom	15.2	16	16.—
Békéscsabai	43.—	—	44.—
Első Bp. g. malom	46.5	—	46.75
Hungária malom	—	83	83.—
Bauxit	467.—	477—475	477.—
Beocsini	44.75	45.5—46	45.75
Borsodi szén	37.—	—	37.25
Szentlőrinci	27.—	—	28.—
Cementia	147.—	150	150.—
Kohó	47.75	49—48	48.5
Aszfalt	17.5	18.25	18.25
Kőszén	920.—	935	935.—
Kerámia	56.—	54	54.—
Nagybátonyi	67.5	69—68	68.75
Salgó	81.—	80—81.5	80.75
Urikányi	66.75	66.25—66.75	66.75
Franklin	13.5	—	12.5
Globus	—	17.5	17.5
Fegyver	209.—	215	215.—
Ganz	70.5	72.5	72.5
Láng	225.—	232	232.—
Acél	176.75	180	180.—
Magyar vagón	114.—	114	114.—
Rima	258.25	257—261	260.—
Schuller	85.—	—	85.—
OFA	23.—	—	24.—
Nasici	122.—	118—115	116.—
Levante	3.95	4	3.95
Tröszt	125.—	122—118	123.—
Ausztria	98.—	—	100.—
Délcukor	176.—	176	176.—
Magyar Cukor	235.—	230—232	250.—
Georgia	54.25	54.5—55.25	55.25
Izzó	392.—	402	402.—
Vasvármegyei	—	—	21.—
Dreher-Haggen.	321.—	—	325.—
Gschwindt	2240.—	—	2290.—
Polgári sör	885.—	—	900.—
Pannonia sör	34.—	—	32.—
Lukácsfürdő	—	60	60.—
Gyapjúmosó	28.5	29.5	29.5
Goldberger	130.—	—	124.—
Győri textil	—	—	145.—
Magyar kender	55.—	56	56.—
Pamutipar	78.—	78—79	78.—
Szegedi kender	163.—	—	168.—
Chinoin	43.5	45	45.—
Danica	11.5	—	12.5
Diana	—	—	180.—
Műtrágya	195.—	188	187.—
Keleti-Murányi	—	96	96.—
Wander	150.—	—	150.—
Brassói	43.—	—	44.5
Gumi	103.—	103.9	103.75
Vasuti for.	56.—	58—56.5	56.75
Telefon	31.—	32.25	32.25
Államadósság, kötvények, záloglevelek:			
Beszkárt kötv A	—	—	8.80
1914. évi főv. 4½%	511.—	531—518	518.—
1927. évi főv. 6%	142.—	143.5	143.5
4%-os áll. nyer k.	100.5	100—100.5	100.—
Közs. Tak. ar.P.	—	—	98.—
Hitelb. 7% ar. zl.	—	—	135.—
Hitelb. 7.5% ar. zl	—	—	135.—
Földh. A. font zl.	—	—	146.—
Földh. A. és B d. zl.	—	—	142.—

Bécs: tartott. *Bécs, december* 30. Alpesi (107.25) 108. 25 (százalékban számítva), Felten (142.50) 142. Steir Mühl (85) 85, Steyr-Daimler-Puch (132.50) 122.50.

Budapesti terményőzsde

A gabonatőzsde magpiacán erősen megélénkült a bab kínálata.

KÖTÉSEK: Lóheremag 102 q 90 százalék 230.—, 35 q 90 százalék 230.—, 30 q 90 százalék 230.— bpesti paritás. 4.5 q fehér bárcás Aok ár, 18 q 80 százalék 230.—, 5 q minta szerint 200.— bpesti paritás. **Cirokmag** 100 q 28.— ab feladóáll. **Csillagfürt** 100 q 28.—, 150 q 28.—, 150 q 28.—, 200 q 28.—, 300 q 28.— ab feladóáll. **Baltacimmag** 60 q 80.— bpesti paritás. **Fehérbere** 5 q minta szerint 260.—, 1.7 q 90 százalék 320.— ab feladóáll. **Biborbere** 20 q 150.— ab feladóáll. **Mustármag** 50 q fehér 163.—, 30 q fehér 163.—, 2 q fehér 163.— ab feladóáll, **Lucernamag** 2 q fehér bárcás Aok ár, 18 q fehér bárcás Aok ár, 25 q fehér bárcás Aok ár, 8.5 q minta szerint 350.—, 2 q minta szerint 230.— bpesti paritás. **Bab** január 80 q vegyes 52.80, 60 q fehér 55.60, 10 q lapos 60.80, 150 q fehér 55.60, 10 q fehér 55.60, 50 q fehér 55.60, 100 q fehér 55.60, 200 q fehér 55.80, 200 q egyszínű 60.80 ab feladóáll. **Mubarmag** 50 q minta szerint 39.— ab feladóáll. **Olasz perje** 40 q 200.— ab feladóáll. **Szudáni fűmag** 15 q Aok ár.

Színházak műsora

OPERA: Teli Vilmos (A. 11., ½7). — **NEMZETI:** Wallenstein halála (K. t., ½8). — **KAMARA:** Koncert (½8). — **MŰVELŐDÉS HÁZA:** Nincs előadás. **VIG:** Cecilia (B., 8). — **PESTI:** Tüzv sz (8). — **UJ MAGYAR SZÍNHÁZ:** Szép az élet (I., 8). — **MADÁCH:** Kórtánc (8). — **ANDRÁSSY:** Boldoggá teszlek (8). — **FŐVÁROSI OPERETT:** Múzsák mussikája (8). — **ROYAL REVÜSZINHÁZ:** Revű rapszódia (½9). — **KAMARA VARIETÉ:** A légió Vénusza (½9). — **KOMÉDIA:** Kabala (½9). — **BÁBSZINJÁTÉK:** Istvánka (8). — **JÓZSEFVÁROSI:** A csavargólány (½6, ½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** A legkisebbik Horváth-lány (½6, ½9). — **KISFALUDY:** Kolozsvári dáridó (½6, ½9).

Mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat; V Ü = Vasárnap ünnepnap; M = Matiné

ADMIRÁL (833—707): **Az ördög nem alszik.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **ALKOTÁS** (355—374). **A kegyelmes úr rokona.** (¼4 ½6 ½8 ¼10; V Ü ½2-kor is.) 31-én éjjel ½12-kor és jan. 1-én d. e. 11 órakor: **Gulliver.** — **ANDRÁSSY** (124—127): **Két szerelmes óra.** (¾4 ½6 ⅜8 ¾10; V Ü 2 4 6 8 10.) 31-én ½12-kor: **Összjáték, szilveszteri kabaré.** — **ATRIUM** (154—024): **Régi keringő.** (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ¼4-kor is.) 31-én este 10 kor: **Nagy szilveszteri kabaré.** — **BELVÁROSI** (384-563): **Az ördög nem alszik.** (Jobbierem: 4 6 8 10; V Ü 2-kor is. Balterem: ⅜3 ¾5 ⅜7 ⅜9.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): **Kezek szimfóniája** (kultúrfilm). **Karácsony 1941-ben. Rajzos híradó a távolkeleti hadszintérről. Magyar. Ufa és Luce híradók. Tejút** (színes rajzfilm). (Folyt egyórás előadások 10—24 óráig.) — **BROADWAY** (422—722): **La Conga.** (¼4 ½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Az ördög nem alszik.** (½3 ¾7 9; V Ü ½2 ¼4 ½6 ½8 ½10.) December 31-én: **Óriási szilveszteri kabaré.** — **CAPITOL** (134—237): Második hétre prolongálva! **Alkonyat.** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½3-kor is.) Szilveszterkor ½12-kor: **Miért?** — **CORVIN** 389—584. 138—988): Második hétre prolongálva! **Krüger apó.** (½5 7 ½10; Sz V Ü ½3 ½5 7 ½10.) Dec. 31-én este 10-kor: Film- és kabarémüsor. — **DAMJANICH** (425—644): **Csoda a hálókocsiban.** (½4 ½6 ½8 ½10; vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is.) — **DÉCSI** (121—343, 125—552): **Szüts Mara házassága.** (½6 ½8 ½10; szombaton, vasárnap és ünnepnap ½4-kor is.) — **ELIT** (114—502): Második hétre prolongálva! **Csákó és kalap.** (4 6 8 10; V Ü 2-kor is.) — **FÓRUM** (189—707, 189—543): **Miért?** (½6 ½8 ¾10; Sz V Ü ½4-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Az ördög nem alszik.** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Kezek szimfóniája** (kultúrfilm). **Karácsony 1941-ben. Rajzos híradó a távolkeleti hadszintérről. Magyar. Ufa és Luce híradók. Esik eső karikára** (színes) rajzfilm). (Folyt. egyórás előadások 8—24 óráig.) — **HOMEROS** (496—178): **Egymásért.** (½5 ¾7 9; vasárnap és ünnepnapokon ½2-től folyt.) — **IPOLY** (292—626): **Az ördög nem alszik.** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 órakor is.) Dec. 31-én. Szilveszterkor ½12-kor: **Amor az autóban és kabaré.** — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Gulliver a törpék országában.** (½4 ½6 ½8 ½10; vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is.) 31-én 10 órakor: **Végre.** — **KAMARA** (423—901): **Algir.** (Mindennap: 11 2 4 6 8 10.) — **KULTUR** (188—120): **Csoda a hálókocsiban.** (5 ½8 ¾10; szombaton ½4 ½6 ½8 ¾10; vasárnap és ünnepnap ¾2 ¾4 ⅜6 ⅜8 és ¾10-kor.) — **LLOYD** (111—994): **Gyurkovics-fiúk.** (½4 ½6 ½8 ½10; vas. és ünnepnap ½2-kor is.) — **NÉPSZINHÁZ MOZGÓ** (137—214): **Kár volt hazudni.** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Az ördög nem alszik.** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **ODEON** (422—785): **Az ördög nem alszik.** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) 31-én éjjel ½12-kor: **Egymásért és szilveszteri tárgysorsjáték.** — **OLYMPIA** (423—188): **Vénlány.** (11 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145—673): Harmadik hétre prolongálva! Életre ítéltek. (Mindennap: 11 2 4 6 8 10.) — **PHÖNIX** (426—326): **Gulliver a törpék országában.** (Folytatólagos előadások: 11 1 3 5 ⅛8 ½10.) — **RÁDIUS** (172—098, 120—564): Második hétre prolongálva! **Pinocchio.** (½6 ⅜8 ¾10; szombat, vasárnap és ünnepnap ¼4 órakor is.) 31-én este ¾10 órakor: **Szilveszteri előadás.** — **RIALTÓ** (224—443): **Congo Maisie.** (Mindennap: 11 1 3 ⅛6 ½8 ½10.) — **SAVOY:** (146—040): **Gyurkovics-fiúk.** (½4 ½6 ½8 ½10; vas., ünnepnap ½2-kor is. — **SCALA** (114—411): **Régi keringő.** (5 ½8 ½10; Sz V Ü ⅝3-kor is.) — **TIVOLI** (225—602): **Az ördög nem alszik.** (¾4 ⅜6 ⅜8 ¾10; vas., ünnepnap ½2 órakor is.) — **TURÁN** (120—003): **Gulliver a törpék országában** (11 ½2 4 6 8 10; vasárnap és ünnepnap 11 2 4 6 8 10.) — **URÁNIA** (146—046): Prolongálva! **Táncoló Bécs.** (5 ½8 ½10; Sz V Ü ⅝3 órakor is.) — **VESTA** (222—401): **Második hétre prolongálva! Nagy keringő.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8 ½10; V Ü 21 3 4 6 8 10.)

Bevált a tűzharcos közellátási őrjáratok rendszere

Az egész országban folyik a spekuláció és drágítás letörése

A legszükségesebb közellátási cikkek hatósági árának megállapítása — a beérkezett részletes jelentések szerint — országszerte teljes megnyugvást eredményezett. Az árak kiplakatírozása falun és városon segített megnyugtatni a kedélyeket, a piaci felhozatalok megjavultak. Beigazolódott, hogy a termelő nem azért kért terményeiért magasabb árakat, mintha előbb önköltségi árat számított volna, hanem pusztán azért, mert úgy *tudta*, vagy úgy *hitte*, hogy mindig lesz, aki megadja a magasabb árakat.

Igen érdekes tapasztalat, hogy *az árellenőrzés rendszeressé és folyamatossá vált az egész országban.* Másik tapasztalat: a vasútállomásoktól messze fekvő helységekben az egész ország területére megállapított hatósági árakat némileg ki kell igazítani, mert ezeken a helyeken *külön tengelyfuvart* kell a szállításokhoz igénybevenni.

Próbabevásárlók, batyuzás

Az új és megnyugodott árrend ellenőrzésének egyes tapasztalatai a következők:

Sopron környékén megnehezült a tojás, a méz, a mák és a dió forgalma, itt valóságos zugforgalom alakult ki, mert ezeket az élelmiszereket *zsidó ügynökök* szedik össze a falvakban és szándékosan minden árat megadnak érte.

Csornán »próbabevásárlók« vásároltak piacokon, üzletekben, hogy az árakat így is ellenőrizzék.

Győrött és környékén a kereskedők körében nagy megnyugvást váltott ki a hatósági ármegállapítás, ezen túlmenően kérik a fűszeráruk árának megállapítását is, mert tapasztalataik szerint *minden vitát és félreértést megszüntet* a kifüggesztett hatósági ár.

Szombathely környékén a vasutasok batyuzása okoz gondot, itt is az a tapasztalat, hogy *a vasúti batyuzást meg kell szüntetni.*

Kaposvár környékén az ármegnyugvást az is elősegítette, hogy a rendészeti hatóságok ellenőrzése rendkívül szigorú, igen sok esetben *rövid úton elkobozták a megdrágított közszükségleti cikkeket.*

Füzet a rendőröknek

Szekszárd környékén igen érdekes közellátási ötletet valósítottak meg: a tamási főjegyző kötelezte a burgonyatermelő gazdákat, hogy holdanként 3 métermázsa burgonyát közfogyasztásra szolgáltassanak be. A gazdák nyomban eleget tettek ennek a rendelkezésnek.

Székesfehérváron a piac ellenőrzését úgy könnyítették meg, hogy *a rendőröknek füzetforma kis könyvben átadták a hatósági árakat.* Így azok mindig kéznél vannak. A *sárbogárdi* tűzharcosokból alakult »közellátási« őrjáratok nagyon jól beváltak.

Baja környékén még tartja magát néhány makacs árdrágító, a lelkiismeretes ellenőrzés és a szigorú büntetések egymásután »leszerelik« őket.

Szabadka környékén a piaci felhozatal a hivatalos árak előtt gyenge volt, azóta a vásárlók és a kereskedők is megnyugodtak. A fogyasztókra és a komolyabb termelőrétegekre *az új rend megnyugtatóan hatott,* a közönség kezdi belátni, hogy az intézkedések az ő érdekeit szolgálják.

Kiskunhalason a tojás-, baromfi- és terménykereskedők között *a stróman ság kezdett kivirágozni,* hogy a zugforgalom megmaradjon. Itt erélyes intézkedéseket foganatosítottak.

Makón, ahol a hagymakereskedésből kiszorították a zsidóságot, a házalás és a csereüzlet lett hirtelen a kenyerük. Ennek megakadályozására a szükséges intézkedéseket megtették.

Debrecenben, amelynek kereskedővilága külön gyülésen határozta el, hogy segíti a közellátási tényezőket munkájában, a fogyasztók és a kereskedők közmegelégedéssel fogadták az új rendet, a termelők körében árdrágító kísérletekre nem kerül már sor.

Különbizottságok

Nyíregyháza környékén a közigazgatási és rendészeti hatóságok nagy erélyel végzik az árellenőrzést, a községekben a legkülönbözőbb foglalkozású egyénekből külön *árellenőrző bizottságokat alakítottak,* a társadalmi segítők igen jól működnek.

Az ország északi részén még mindig *egyre gyűlnek a zsidóság magatartása elleni panaszok.* A keresztény kereskedők magatartása nyomán a házalás és a zugkereskedelem megnövekedett. Az eddigi szigorú intézkedéseken kívül szabályozni kell, hogy a zsidók mikor vásárolhatnak a piacon, a házalásokat be kell szüntetni és a legszükségesebb közélelmezési cikkek szétosztására a gyűjtő keresztény kereskedőket ki kell jelölni.

A falusi nép körében legszükségesebb iparcikkek, az úgynevezett gazdaiparcikkek árának megállapítását kérik sokfelől. Etekintetben már jóval előbb történt intézkedés, mert a közellási kormányzat rendelkezésére már hetek óta folyik a falusi iparcikkek árának megállapítási munkája.

Mihelyt ezt a munkát befejezik, körülbelül *40—50-féle falusi iparcikk* — ruházati cikkek, mezőgazdasági iparcikkek — *hivatalos árát határozzák majd meg és ezeket az árakat is országszerte falragaszokon teszik majd közzé.*

63.700 hold termőföldet mentettek meg Szolnok megyében az árvízveszedelemtől

445 kilométernyi csatorna, 1,800.000 pengő államsegély

Szolnok, december 30. *(A Magyarország tud. tel. jel.)* Szolnok megyében idén is súlyos károkat okoztak *az árvizek és talajvizek* és sokezer hold elsőrendű termőföld esett az elemek pusztításának áldozatául. Vitéz báró *Urbán* Gáspár főispán és *Alexander* Imre alispán tanácskozásokat folytatott az árvíztársulatok és folyammérnökségek vezetőivel, hogy kidolgoztassák *azokat a terveket, melyekkel gátat tudnak vetni az elemek további pusztításának.*

A tervek elkészülése után a földmívelésügyi minisztérium nagyobb összegű *államsegélyt* bocsátott a vármegye rendelkezésére és így lehetővé tette, hogy a belvíztől sujtott területek legnagyobb részét sikerült ismét a termelés szolgálatába állítani. *Kunszentmártonban, Tiszaföldvár és Kisújszállás határában 48 kilométeres csatornahálózat készült* és ezzel majdnem *10.000 katasztrális hold* földet sikerült az árvizektől, a belvizektől mentesíteni.

Jászapáti község határában a lecsapolási munka során körülbelül 1500 hold földet tettek ismét termékennyé, *Szolnok* határában 2800 holdat sikerült vízmentesíteni, *Tiszainoka, Nagyrév* és *Tiszakürt* község határában 41 kilométer hosszú csatornahálózattal 5700 holdat mentesítettek a belvizektől, *Mezőtúr* és *Mesterszállás* határában 61 kilométer hosszú csatornával 6000 hold föld szabadult fel, *Szelevény* községnél pedig 1200 hold. Ezekben a munkálatokban úgyszólván kizárólag *szolnokmegyei munkások* jutottak kenyérhez.

Az egész megyében *összesen 63.700 hold termőföldet mentettek meg az árvízveszedelemtől, 445 kilométer hosszú csatornával* s ehhez az állam 1,818.500 pengő segélyt nyujtott a vármegyének.

Gabonalaptulajdonosok elszámoltatása és a sertéstartók összeírása a Bácskában, a Baranyai háromszögben és a Mura mellékén

A közellátásügyi miniszter elrendelte a visszacsatolt délvidéki területen a gabonalaptulajdonosok és sertéstartók összeírását. Ismeretes, hogy az ország egyéb vidékein november végén indult meg a gazdaságok elszámoltatása és ezzel kapcsolatosan a gabona-, kukorica-, zsír- és szalonna-felesleg beszolgáltatása. Ugyanilyen eljárás indul meg a közeljövőben a visszacsatolt Bácskában, a baranyai háromszögben és a Mura mellékén. Az összeírás alapjául a december 29-én és 30. napja közötti állapotot kell venni. A községi elöljáróságok, valamint a városi polgármesterek összeiratják a kirendelt számlálóbiztosokkal, a község vagy város valamennyi gabonalaptulajdonosát, és sertéstartóját. Ezzel egyidejüleg összeiratják azokat a személyeket is, akiknek sem gabonalapjuk nincs, sem pedig sertést nem tartanak, tehát az úgynevezett nemleges háztartásokat.

A malmok, darálók, olajütők, sörgyárak, malátagyárak, tésztagyárak, szeszgyárak, kenyérgyárak, pékek, sütődék, továbbá a köz- és magánraktárak, valamint a tárolásra berendezett üzemek és vállalatok, az illetékes községi elöljárósághoz ezévi december 30-i állapot szerint 1942 január 3-ának déli 12 órájáig »készletbejelentő kimutatást« kötelesek benyujtani az üzemükben tároló összes gabona-, kukorica-, liszt-, szalonna- és zsírmenyiségekről. A készletbejelentő kimutatásban fel kell tüntetni a bejelentő saját készletét és külön az idegen készletet, az utóbbit a tulajdonosok szerint részletezve. *(MTI)*

Adatok a világ katolikus főpásztorairól

Vatikánváros, december 30. *(OFI)* Az újév alkalmából megállapítják, hogy a *Szent Kollégium* 52 tagból áll, ebből 30 olasz, 22 külföldi. Az utóbbiak között van öt francia, három német, két spanyol, *egy magyar,* egy brazil. Huszonhárom biboros Rómában lakik. Az 1941. esztendőben *egyetlen új bibornoki kinevezés sem történt* míg a Szent Kollégium három tagja meghalt. Ugyancsak 1941-ben a pápa *58 érseket nevezett ki, míg 56 érsek meghalt.* Új püspökségek létesültek *Honolulúban* (Csendes-tenger), *Amargosában* (Ausztrália), *Taghilarában* (Fülöp-szigetek), *Pueblóban* (Egyesült Államok), új prelátusságok *St. Anna de Chapadában* (Brazilia). *(MTI)*

Betörők, tolvajok Szabadkán

Szabadka, december 30. *(A Magyarország szabadkai tudósítójának telefonjelentése.)* Szabadkán sorozatos betöréses lopások történtek. Dr. *Szász* Imre, *Csamprág* Péter és dr. *Prcsics* József lakásán jártak az álkulcsos betörők, akik pénzt és egyéb értéktárgyakat zsákmányoltak. A szabadkai pályaudvaron is tolvajok garázdálkodtak, vasuti kocsikban levágták a függönyöket, szíjakat. Azt hiszik, hogy valamennyi lopást ugyanaz a szervezett banda követte el.

Mennyi petróleumot kapnak a budapestiek 1942 első három hónapjában

Dr. *Morvay* Endre alpolgármester ma adta ki rendeletét, amellyel megállapította, hogy *Budapesten januárban, februárban és márciusban a világítási célokra mennyi petróleum utalható ki.* A rendelet szerint január 1. és 15. közötti időre másfél liter, 16—31. közötti időre ugyancsak másfél liter adható ki a fogyasztóknak egy-egy szelvényre. Február első felében 1¼ liter, második felében ugyanennyi, március első felében egy liter, második felében pedig szintén egy liter petróleum adható ki a fogyasztóknak. Légoltalmi petróleum céljára petróleum-utalvány az illetékes élelmiszerjegyközpont fiókoknál kapható. Ezeket az utalványokat a háztulajdonosok, illetve a házkezelők igényelhetik, a ház légoltalmi parancsnokának igazolásával.

Pengőkiajánlásért 35.210 pengőt fizet Vágó Wälder Pál építészmérnök

Vágó (Wälder) Pál építészmérnök ellen elkobzási eljárás indult, mert a megállapított tényállás szerint előbb felesége, később leánya, végül ő maga is külföldre költözött, előzőleg azonban *itthoni ingatlanait és örökségét értékesítette, a befolyt pénzt azonban nem bocsátotta a Nemzeti Bank rendelkezésére,* hanem annak nagyrészét kivitte magával. Az ügyészség vádindítványt terjesztett a valutabíróság elé, amelyben kérte, hogy állapítsák meg *Vágó* fizetési kötelezettségét 62.500 pengő erejéig.

Az ügyet a büntetőtörvényszék *Vályi-Nagy*-tanácsa tárgyalta és megállapította ítéletében, hogy *Vágó elkövette a pengőkiajánlást, mivel azonban külföldön él, felelősségre nem vonható,* ezért a bíróság nem szabott ki rá büntetést, hanem kötelezte az elkobzás alá eső értéknek megfelelő 35.210 pengő megfizetésére.

Lefejezte a mozdony kereke

Szabadka, december 30. *(A Magyarország szabadkai tudósítójának telefonjelentése.)* *Mikovics* Zéna 54 éves asszony a szenttamási vasúti őrház közelében bevárta az óbecsei vonatot és *a mozdony elé vetette magát.* A vezető már nem tudta megállítani a vonatot s az életunt asszonyt a kerekek valósággal *lefejezték.* Valószínűleg családi okokból lett öngyilkos.

Harmincnapi elzárás és 5000 pengő lakbérdrágításért

A *lakbérdrágitási ügyekben* eljáró V. kerületi rendőrkapitányság büntetőbírája ma délben több szigorú ítéletet hozott.

Fülöp Lajos ingatlanbizományos és üzletközvetítő, aki a *Csengery*-utca 26. számú házban lakik, egy üzlethelyiség közvetítésénél 1000 pengő lelépést kért. *Harmincnapi elzárásra ítélték és 5000 pengő pénzbüntetésre,* amit behajthatatlanság esetén újabb 50 napi elzárásra kell átváltoztatni. Kiderült egyébként, hogy az üzlethelyiség közvetítésére nem is volt megbízása.

Dr. *Deák* Istvánnét, aki az *Aréna*-út 19. számú házban lakik, tiltott béremelés címén *10 napi elzárásra* és újabb 10 napi elzárást helyettesítő 100 pengő pénzbüntetésre, *Salgó* Rezsőt, aki a *Dob*-utca 46. számú házban lakik, ugyancsak *tiltott béremelés címén 20 napi elzárásra* és 50 napi elzárást helyettesítő 4000 pengő pénzbüntetésre ítélték.

A szerkesztésért felelős:
DR. SZVATKÓ PÁL
főszerkesztő

Szerkesztő: DARVAS JÁNOS

Felelős kiadó:
vitéz HORVÁTH JÁNOS

Előfizetési ár egy hóra 3.20, három hóra 9.30 pengő
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

INGATLAN

BÉRHÁZ

Erzsébet királyné-úton 1×4, 2×1 szobás, adómentes kis bérház 65.000-ért. — Sashegy legelitebb helyén 1 em., nagyadómentes úribérház, gyönyörű fekvésű, 1—2 szobás, komf. lakásokkal, magas jövedelmezőséggel, 90.000 P-ért. — Hadik-kávéháznál 3 em., adómentes sarokbérház, pazar kislakásokkal, sürgősen 160 ezerért. Kényszereladások nyilvántartva! Dr. Hegyi, Rökk Szilárd-u. 6. 139-683.

Bérház József-körútnál, emeletes, kitünő állapotú, 7500 jövedelemmel, 200 □-öl, 125.000 P. Ingatlaniroda. T: 134-840.

ÜZLET

Kávézó-étkező fővonalon, kirakatokkal, modern berendezéssel, erősforgalmú, eladó. Megtárgyalható: Baross-u. 44. fszt 2.

Üzlethéznak kiválóan alkalmas telek Csillaghegy legszebb helyén főútvonalon árvizmentes területen a tulajdonostól olcsón eladó Pestszentlőrinc. A. N. Gróf Széchenyi-u 45

VILLA

Városliget legszebb helyén adómentes, m.-földszintes, azonnal beköltözhető, 3 szobás úrivilla, luxuskivitelben, 65.000 P-ért. — Attila-körútnál 140 ölön 1×4, 1×2 szobás, összkomf. úrivilla 125.000-ért. — Vérmezőnél 2 em. modern, közp. fütéses, adómentes úribérvilla, 1—2 szoba, hallos, komf. luxuslakásokkal, garázzsal, prima hozammal, elsőosztályú építkezés, 160 000-ért. — Kényszereladások nyilvántartva! Dr. Hegyi, Rökk Szilárd-u. 6. 139-683.

Csinos villa Bosnyák-térnél, villamosnál, 2 szobás, összkomfortos, nagyadómentes, kerttel, 30.000-ért eladó. Ingatlaniroda, Baross-u. 44. T: 134-840.

Villaszerű családiház Zsigmond-térnél, emeletes, kettőször 4 szobás, remek komfortos lakással és házmesterlakással, ára 120.000. Ingatlaniroda, Baross-u. 44. T: 134-840.

TELEK

Telek Rózsadombon, autobusznál, 300 □-öl, fásítva, közművekkel, ára 30.000. Ingatlaniroda. 134-840.

CSALÁDI HÁZ

Pestújhelyen 4 lakásos családiház 17.000-ért. Évi jövedelme 1470 P. — Sashalmon 3 szobás, fürdőszobás, villany pince, kút, 11.000-ért. — Szolnokmegyei nagyközségben 2 szobás, 2 konyhás, szatócsüzlettel, trafikengedéllyel, melléképületekkel, 12.000 P-ért. Bálint-iroda, Garay-u. 16.

BIRTOK

Eladó tanyásbirtokok: Karcagnál 48 holdas 17.000-ért. — Mezőtúrnál 25 holdas 18.000-ért. — Szolnokban 18 holdas 9000-ért. — Budapest közelében 16 holdas szántóval, szőlőgyümölcsössel, 18.000-ért. Bálint-birtokiroda, Garay-u. 16. Válaszbélyeg.

Sürgősen eladó! Biharban 231 holdas tanyásbirtok, prima, mindenttermő fekete föld, 160.000-ért. Bálint, Garay-u. 16. Válaszbélyeg.

Eladnám Ábrahám-hegyen, a Balatonpartján fekvő 1200 □-ölet telkemet. Közvetlen a fürdő, vasútállomás és betonút mellett. Vízjog van hozzá. Gyönyörüen kiépült helyen. Sürgős eladás. Ár □-ként 7 pengő. »Vízjoggal« jeligére a kiadóhivatalba.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

Vágó Pál, építész

MDK

61 éves korában 1969. szept. 30-án
meghalt.

—: Halálozás 11.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 14.

MDK

Vaigó Pál építész

Meghalt. 1969. szept. 30-án.
Temetése okt. 15-én a
Farkasréti temetőben.

– : Halálozás 11.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 12.

Vágó (Wälder) Pál

építész

Pesti Hirlap

1941. dec. 31.

— **62.000 pengős elkobzási per.** Vágó (Wälder) Pál építészmérnök családjával együtt külföldre távozott, előzőleg azonban értékesítette vagyonát. Az ügyészség vádat emelt ellene, mert a befolyt összeget nem bocsátotta a Nemzeti Bank rendelkezésére, hanem kivitte magával. A vádindítvány 62.500 pengő erejéig kérte megállapitani Vágó fizetési kötelezettségét. Az uzsorabiróság Dorosy-tanácsa megállapitotta azt, hogy az építészmérnök elkövette a pengőkiajánlást, minthogy azonban távol van, büntetést nem szab ki, hanem kötelezte, hogy az elkobzás alá eső értéknek megfelelően 35.210 pengőt fizessen. Az itélet nem jogerős.

DI ENRICO SACCHETTI.

DISEGNI.

1-2 *Autoritratto* (disegni a carbone).
3-3ª *Anna* (disegni a carbone).
4 *Pia* (ritratto a carbone).
5-7 *Dino* (disegni a carbone).
9 *Anna malata* (matita litografica).
0 *Gentiluomo della Reggenza* (disegno a carbone).
1-31 *Caricature* (carbone).
2-43 *Gli oratori* (serie di dodici disegni a carbone).
5 *Putto dormente* (lapis).
6 *Mode 1914* (guazzo).
7 *Mode 1919* (guazzo).
8 *Mode 1922* (carbone)
9 *Inverno* (guazzo)
0 *Chiffons* »
1 *Sancio Pancia* (guazzo).
2 *Don Chisciotte* (guazzo).
3 *Donna moderna* (ovale - guazzo).
4 *Altra donna moderna* (guazzo).
5 *Donna in parrucca* (ovale - guazzo).
6 *Ritratto* (disegno colorato).
7 *Manifesto* (disegno colorato).
8-61 *Bozzetti per manifesti* (quattro disegni colorati).
3 *L' ombrellino giallo* (guazzo).
4 *Signora* »
-72 *Ritratti* (disegni).
3 *Bebè* »

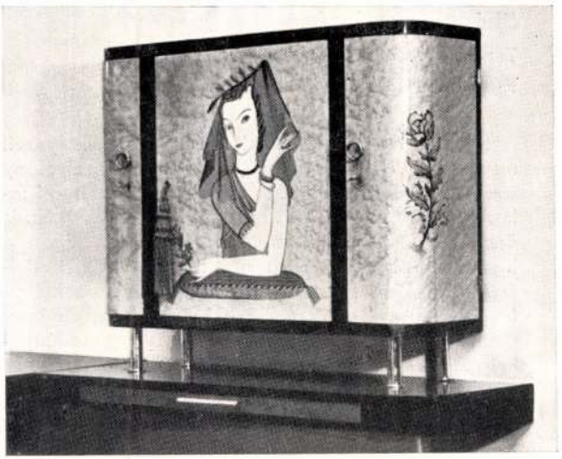

Polgári kislakás berendezése.

Tervezte: **Kaesz Gyula.** Készítette: **Héber Antal és Fia k. f. t.**

3. Nőiszoba bútorai. Jobbról: Sarokrészlet. Szabadonálló pamlag nádfonatos fejrésszel, mellette alacsony ágyneműtartó láda, polcokkal, lenyitható nádfonatos előrésszel; jobbról fehérneműkommódsor, amely az ablak alatt végigvonul, ebbe felnyitható toalettszekrény van beépítve tükörrel, rekeszekkel és kis fiókokkal; előtte kis párnázott szék. Faanyag: szürke madárjávor, belül fehér jávorfa fényezve. Bevonóanyagok: színes kismintás kéziszövésű szövet és kénsárga chènille-anyag.

Balról fent: bárszekrény intarziával, fémlábakon, kétoldalt felnyitható ajtókkal, amelyek belül pohártartórekeszek, középső része teljesen kifordítható üvegtartópolc. Lent a bárszekrény nyitva látható, fémlábas, asztalszerű állványra állítva, amely a kommódsor végéhez csatlakozik. Alatta zsúrkocsi helyezkedik el, felnyitható oldallapokkal, kivehető tálcával, alul üvegalatti, nádfonatú polclappal. A bárszekrény belül piros dukkózással készült. Az intarziát tervezte: K. Lukáts Kató; textilanyagok: Szabó Éva; szőnyegek: Vértes Árpád.

Ebédlőberendezés.

Tervezte: **Vágó Pál.**

Készítette: **Garçon lakásműv. műhely.**

A berendezés fődarabjai a kétoldalt elhelyezett magaslábú edényszekrények, az egyik felül alacsony üvegszekrényrésszel kiképezve, amely a hosszanti falon ugyanolyan kialakítású falivitrinben folytatódik és összeköti a másik, alacsonyabb darabbal. Ebben a kisebb edényszekrényben lenyíló lap mögött italszekrény látható. A nagyhosszúságú üvegszekrényfelület nemcsak jó és érdekes hatású elem, de igen praktikus is nagy befogadóképességével, az edényeket mutató áttekinthetőségével, de főként azzal, hogy minden tárgy alkalmas kézmagasságban könnyen elérhető. Az ebédlőasztal a fülkeszerű tér közepén helyezkedik el, teljesen párnázott ülőbútorokkal.

Tér és Forma

1936. 7. 27.

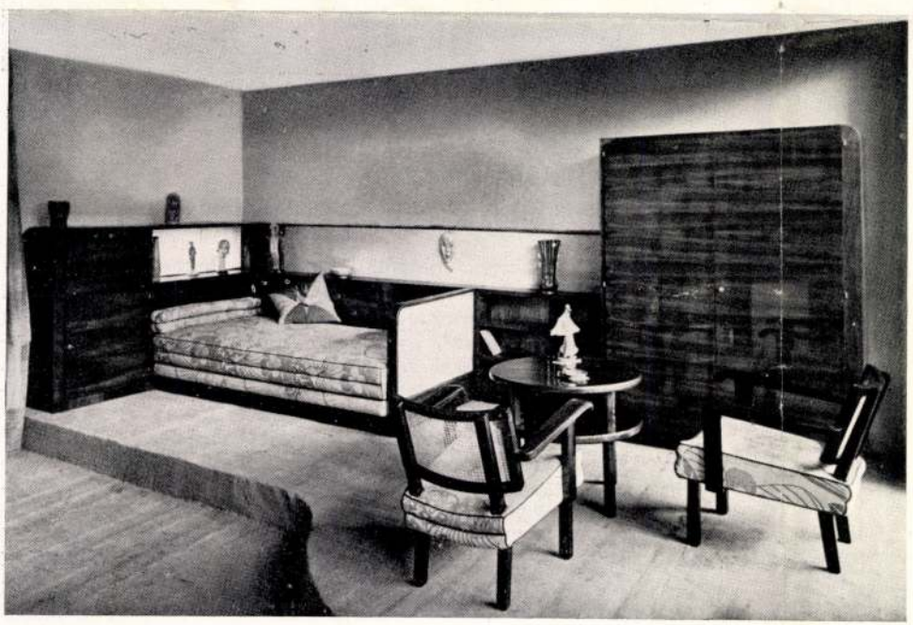

Lakó-hálószoba.

Tervezte: **Vágó Pál.**

Készítette: **Garçon lakásműv. műhely.**

A berendezés egyes bútorai férőhelyet kímélő, összeépített jellegű csoportosításban állnak egymás mellett. Az ágypamlag mögött alacsonyabb szekrényegység, vitrinszerű fülkével, amely éjszakai világítást is nyujt és lenyíló-lapos oldalszekrénnyel. A pamlag hátlapja átvezet egy könyvpolcra és a csoport a ruhaszekrény magasabb tömegével lezáródik. A pamlag lábvége nádazott keretként van kialakítva. Az ülőbútorok és asztal kissé elszakadtan állnak magukban, arányuk és méretezésük nem elég könnyed.

fogva nagyvonulú, továbbá a tapétakép, mely kivágott tapétadarabokból áll, s rokon struktúrájánál fogva harmónikusan hat a tapétafalon. Különben bármely képről legyen is szó, a vérbeli interieurista feltétlenül megkívánja, hogy az dekoratív is legyen. A modern interieurt legtalálóbban talán a képarchitektúrához lehet hasonlítani, amelyben valamit jelentő és semmit sem jelentő elemek szigorú művészi törvényszerűségben architektónikus kompozícióvá válnak. Összhang, harmónia, ezen van a hangsúly!
S amilyen kínosan ügyel a modern hölgy, hogy öltözetében, kinézésében semmi ne legyen, ami nem odavaló, sőt, hogy minden alkalomra (munkára, sportra, estélyre, stb.) más összeállításban alakítson: úgy kell ügyelni a már egybehangolt otthonnál is, hogy lehetőleg minden a helyén maradjon, s hogyha már a vendégek ruhái nem alkalmazkodnak, legalább a háziasszony dekorálja jótékonyan az interieurt. Vagy talán az interieur a háziasszonyt?
Hogy a jövő egy túlzott dekoratívizmus felé mutat-e, vagy ép ellenkezőleg, a laza, felbontott kompozícióhoz, rövidesen elválik!

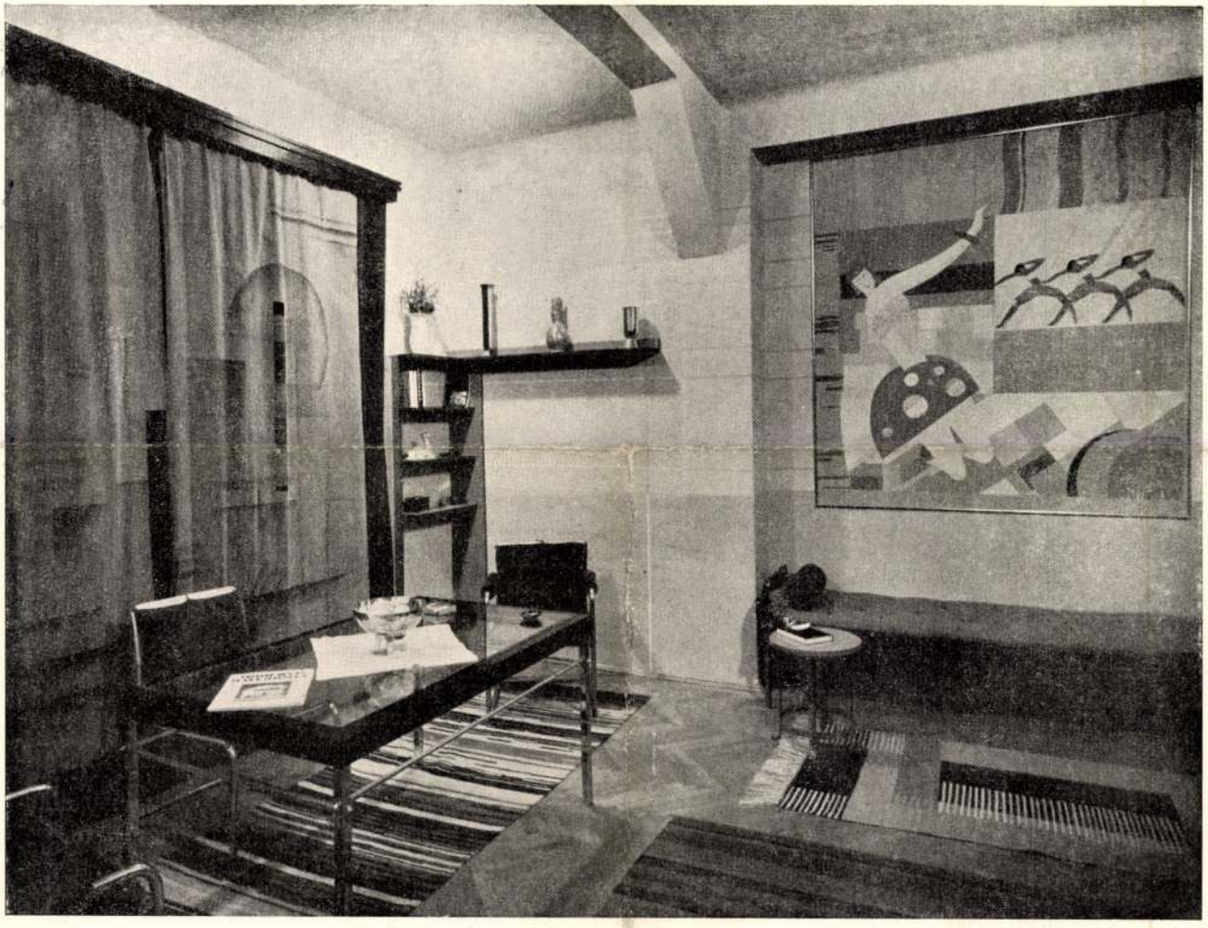

Zeneszoba interieur Tervezte: Fränkel György

INTERIEUR, A FALON MODERN TAPÉTADEKORACIÓVAL. A falikép tapétadarabokból áll, amely színben összehangolt a falazat többi részének bevonatával, figuráiban pedig ötletes és kellemes arányokat mutat. A tapétakép-konstrukció abból az elgondolásból indul ki, hogy papírbevonatú falat anyagszerűen csak papírkép dekorálhat. Természetesen az anyagszerűségnek ez a — gyakran túlhajtott értelmezése — ha kiindúló gondolatában helyes is, nem jelenti a művészi kép száműzését a modern lakás falairól. A tapétakép is, mint minden egyéb dekoráció, óvatos izléssel, mérsékkel és kizárólag művész tervei alapján alkalmazhatók.

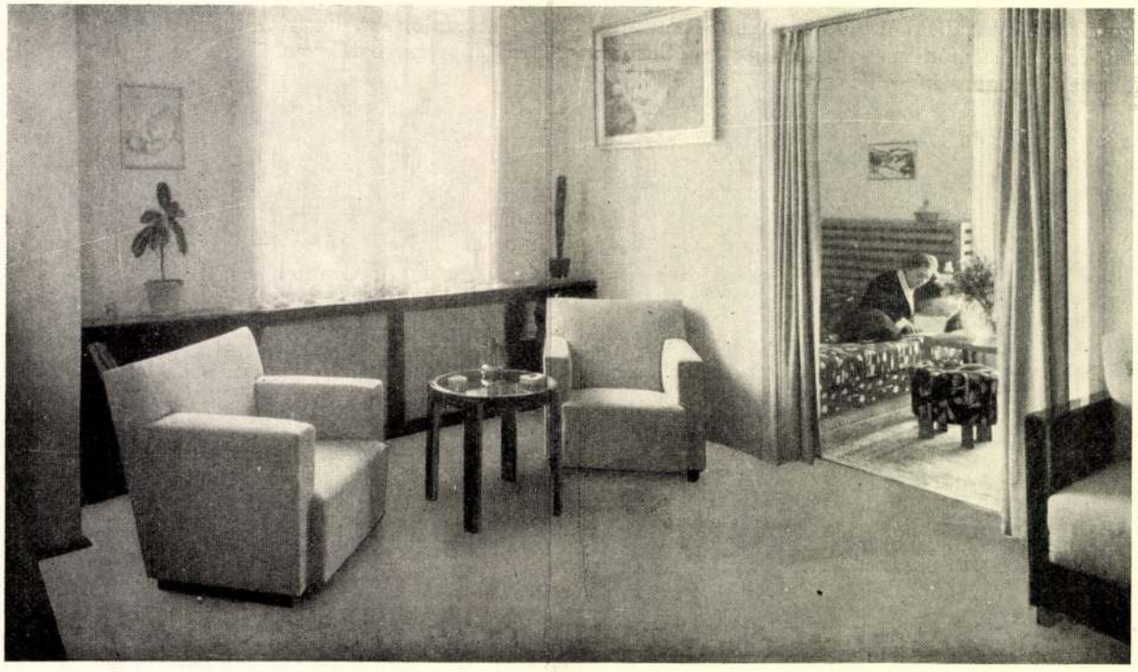

Vágó Pál: Spitz Endre és neje lakásának fogadószoba részlete

Készítette: Garcon modern lakásmüvészeti mühely

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE HIREI

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KÖZLI: 1. A Szövetség ezévi közgyűlését 1934 december hó 29-én délután 6 órakor tartja a Fészekben, amiről ezennel értesíti a Szövetség igazgatósága tagjait. A közgyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Igazgatói jelentés.
3. Pénztáros jelentése az elmúlt évről, zárszámadások és ügyvitel letárgyalása, felelős számadók részére a felmentvény megadása, a jövő évi költségvetés megállapítása.
4. Felmentvény iránti határozathozatal.
5. Az elnökség és a választmány egy részének, továbbá a tisztikar megválasztása.
6. Alapszabálymódosítás.
7. A választmány indítványainak s a tagok által tett indítványok tárgyalása.
8. Az alapszabályok idevonatkozó rendelkezései alapján a tagok részéről tett indítványok a közgyűlésen csak akkor tárgyalhatók, ha azok a választmányhoz legalább 8 nappal előbb irásban beadattak.

2. A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége november hó 17-én díszülés keretében ünnepelte nagybányai vitéz Horthy Miklós, Magyarország kormányzójának Budapestre történt bevonulásának jubileumát s egyben hódoló feliratát a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének a kabinetiroda útján juttatta el a Kormányzó Ur Őfőméltóságának.

A MUNKÁCSY-CÉH KÖZLI: 1. A Munkácsy-Céh a legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy az 1935-iki évi kiállítását a Nemzeti Szalonban rendezi, amely kiállítás sorsjegyakcióval lesz összekapcsolva, tekintettel azon körülményre, hogy a pénzügyminiszter a Munkácsy-Céh részére az 1935. évre is megadta a sorsolási engedélyt.

A sorsjáték keretében 150 képzőművészeti tárgy, szobor és kép kerül kisorsolás alá a Munkácsy-Céh tagjainak alkotásaiból, amely alkotások között ezidén a nyeremény főtárgyait azok a festmények és szobrok képezik, amelyek egy-egy művésznek a kiállításra beküldött legkiválóbb alkotásait képviselik. Ezen megvásárolt művek egyben, tekintve a vásárlási összeg nagyságát, kitüntetés számba menő vásárlás jellegével bir. Egyebekben nagyszabású akciót kezdett a Munkácsy-Céh az idegenforgalommal kapcsolatosan és éppen azért állandó kiállítás rendezését határozta el és egyben megszervezi a vidéki kiállításokat, amelyeknek első állomásai: Békéscsaba, Debrecen, Szeged, Szentes és Nyiregyháza. A kiállítások érdekében úgy határozott a választmány, hogy nagyszabású propagandát kezd, amely propaganda nemcsak a művészek képeinek eladását célozza, hanem egyben az elfajult műkereskedelem vidéki kártevéseit is igyekszik kiváló alkotások bemutatásával ellensúlyozni s a közönséget meggyőzni a valódi művészi értékek mibenlétéről. Úgy a budapesti, mint a vidéki kiállításokat a Munkácsy-Céh sorsjegyével lehet látogatni. Remélhetőleg a nagyszabású propaganda tetemes

Képzőművészet
1934. 79. 2.

Vágó Pál építész:

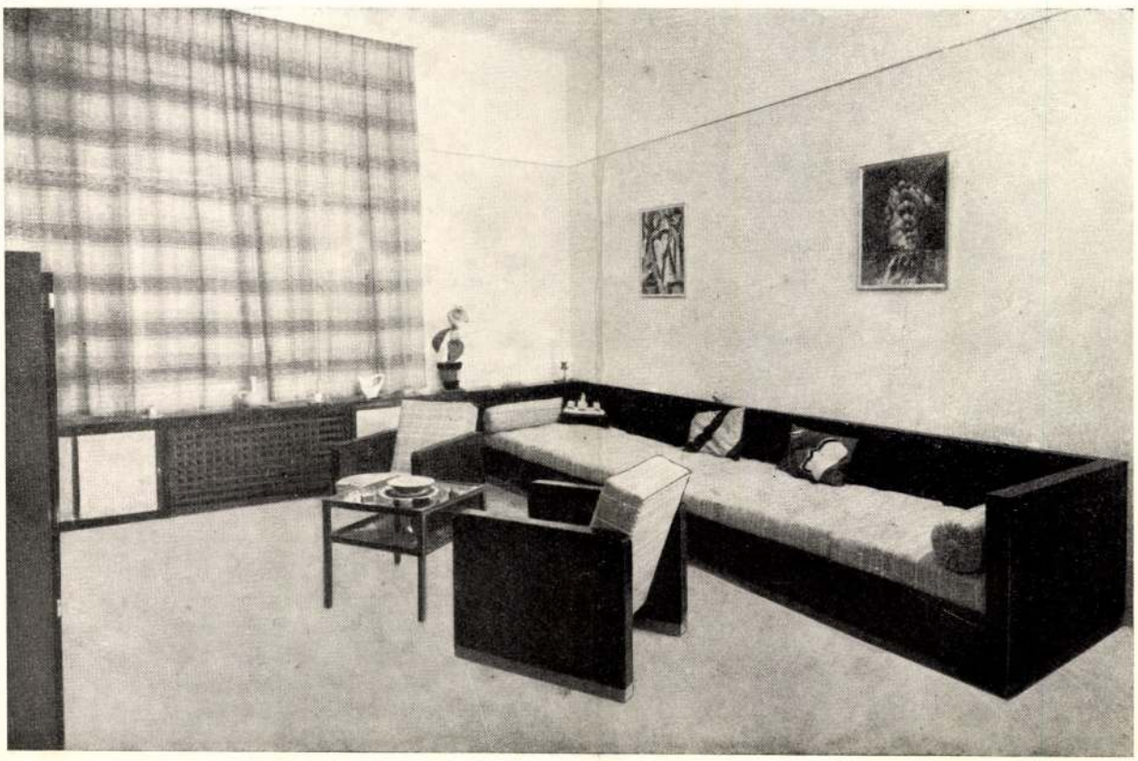

Egyszobás garcon lakás megoldása 2 személy részére fekvőhellyel. Sebestyén Márla lakása

Kivitelezte: „Garcon" modern lakásművészeti műhely

Képzőművészet
1935. 23 l.

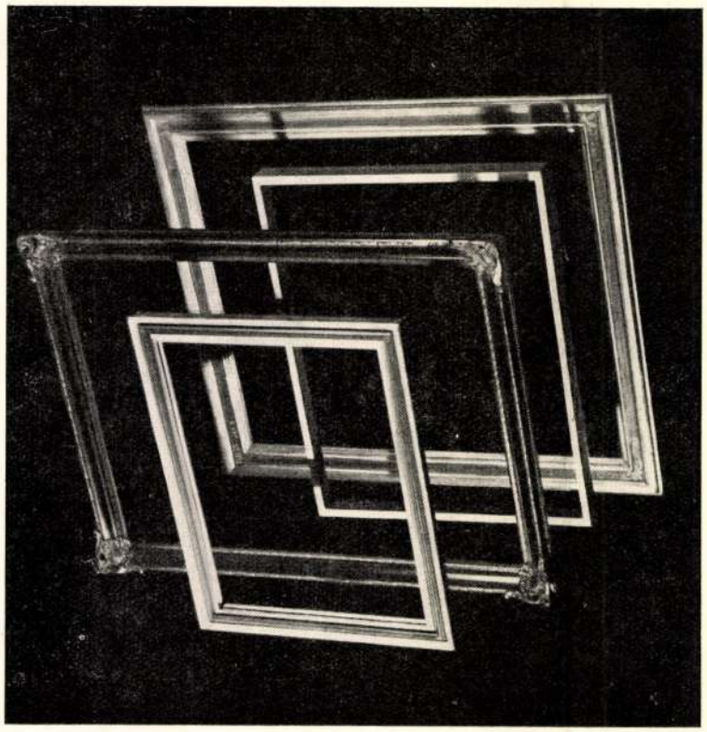

Képkeretek

Handelsmann Arnold mintatermeiből

Szőnyeg és bútorszövet

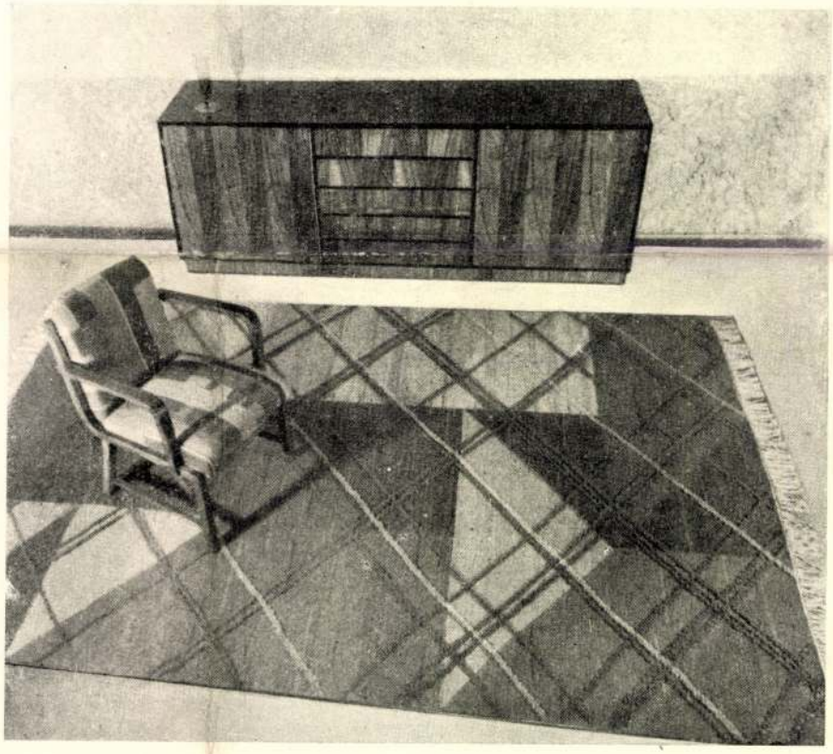

Tervezte és kivitelezte:
Vértes Arpád

Szerkesztésért és kiadásért felel:
Dr. GYÖNGYÖSI NÁNDOR
Kiadóhivatali igazgató:
KASSAI ARNOLD.

Portrait- és tájkép-
festők figyelmébe!

Ha zavartalanul akar dolgozni, viseljen **speciális „kettős fókuszu" üveget,** mely amerikai keretben a nyugodt és zavartalan munkát biztositja
KÉSZITÉSÉBEN SPECIÁLISTA
VERES OPTIKA- ÉS FOTOSZAKÜZLET
BUDAPEST, V., VÖRÖSMARTY-TÉR 6

SIKNÉ **MÁRER EMMA**
NÖI KALAP
KULÖNLEGESSÉGEK TERME
BUDAPEST, IV.
KRISTÓF-TÉR 8. SZÁM
Mai időkhöz mai árak!!
TELEFON: 81-2-50

fogva nagyvonulú, továbbá a tapétakép, mely kivágott tapétadarabokból áll, s rokon struktúrájánál fogva harmónikusan hat a tapétafalon. Különben bármely képről legyen is szó, a vérbeli interieurista feltétlenül megkívánja, hogy az dekoratív is legyen. A modern interieurt legtalálóbban talán a képarchitektúrához lehet hasonlítani, amelyben valamit jelentő és semmit sem jelentő elemek szigorú művészi törvényszerűségben architektónikus kompozícióvá válnak. Összhang, harmónia, ezen van a hangsúly!
S amilyen kínosan ügyel a modern hölgy, hogy öltözetében, kinézésében semmi ne legyen, ami nem odavaló, sőt, hogy minden alkalomra (munkára, sportra, estélyre, stb.) más összeállításban alakítson: úgy kell ügyelni a már egybehangolt otthonnál is, hogy lehetőleg minden a helyén maradjon, s hogyha már a vendégek ruhái nem alkalmazkodnak, legalább a háziasszony dekorálja jótékonyan az interieurt. Vagy talán az interieur a háziasszonyt?
Hogy a jövő egy túlzott dekoratívizmus felé mutat-e, vagy ép ellenkezőleg, a laza, felbontott kompozícióhoz, rövidesen elválik!

Zeneszoba interieur **Tervezte: Fränkel György**

INTERIEUR, A FALON MODERN TAPÉTADEKORACIÓVAL. A falikép tapétadarabokból áll, amely színben összehangolt a falazat többi részének bevonatával, figuráiban pedig ötletes és kellemes arányokat mutat. A tapétakép-konstrukció abból az elgondolásból indul ki, hogy papírbevonatú falat anyagszerűen csak papírkép dekorálhat. Természetesen az anyagszerűségnek ez a — gyakran túlhajtott értelmezése — ha kiinduló gondolatában helyes is, nem jelenti a művészi kép száműzését a modern lakás falairól. A tapétakép is, mint minden egyéb dekoráció, óvatos izléssel, mérsékkel és kizárólag művész tervei alapján alkalmazhatók.

Képzőművészet
1934. 79. sz.

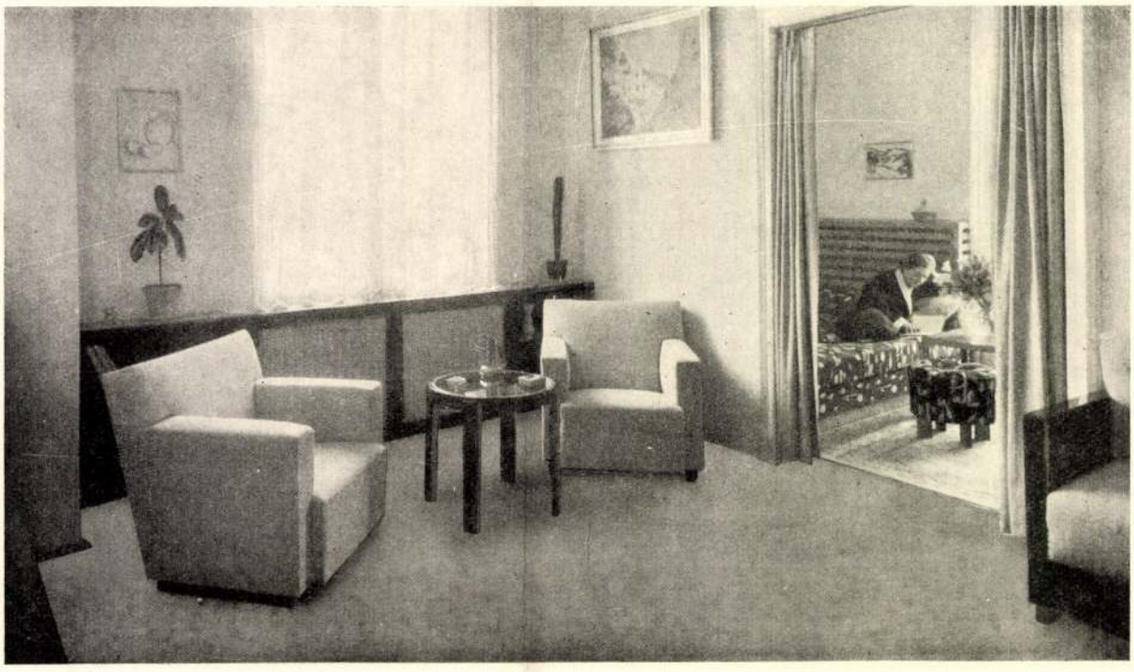

Vágó Pál: Spitz Endre és neje lakásának fogadószoba részlete

Készítette: Garcon modern lakásmüvészeti mühely

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE HIREI

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KÖZLI: 1. A Szövetség ezévi közgyűlését 1934 december hó 29-én délután 6 órakor tartja a Fészekben, amiről ezennel értesíti a Szövetség igazgatósága tagjait. A közgyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Igazgatói jelentés.
3. Pénztáros jelentése az elmúlt évről, zárszámadások és ügyvitel letárgyalása, felelős számadók részére a felmentvény megadása, a jövő évi költségvetés megállapítása.
4. Felmentvény iránti határozathozatal.
5. Az elnökség és a választmány egy részének, továbbá a tisztikar megválasztása.
6. Alapszabálymódosítás.
7. A választmány indítványainak s a tagok által tett indítványok tárgyalása.
8. Az alapszabályok idevonatkozó rendelkezései alapján a tagok részéről tett indítványok a közgyűlésen csak akkor tárgyalhatók, ha azok a választmányhoz legalább 8 nappal előbb irásban beadattak.

2. A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége november hó 17-én díszülés keretében ünnepelte nagybányai vitéz Horthy Miklós, Magyarország kormányzójának Budapestre történt bevonulásának jubileumát s egyben hódoló feliratát a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének a kabinetiroda útján juttatta el a Kormányzó Ur Őfőméltóságának.

A MUNKÁCSY-CÉH KÖZLI: 1. A Munkácsy-Céh a legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy az 1935-iki évi kiállítását a Nemzeti Szalonban rendezi, amely kiállítás sorsjegyakcióval lesz összekapcsolva, tekintettel azon körülményre, hogy a pénzügyminiszter a Munkácsy-Céh részére az 1935. évre is megadta a sorsolási engedélyt.

A sorsjáték keretében 150 képzőművészeti tárgy, szobor és kép kerül kisorsolás alá a Munkácsy-Céh tagjainak alkotásaiból, amely alkotások között ezidén a nyeremény főtárgyait azok a festmények és szobrok képezik, amelyek egy-egy művésznek a kiállításra beküldött legkiválóbb alkotásait képviselik. Ezen megvásárolt művek egyben, tekintve a vásárlási összeg nagyságát, kitüntetés számba menő vásárlás jellegével bir. Egyebekben nagyszabású akciót kezdett a Munkácsy-Céh az idegenforgalommal kapcsolatosan és éppen azért állandó kiállítás rendezését határozta el és egyben megszervezi a vidéki kiállításokat, amelyeknek első állomásai: Békéscsaba, Debrecen, Szeged, Szentes és Nyiregyháza. A kiállítások érdekében úgy határozott a választmány, hogy nagyszabású propagandát kezd, amely propaganda nemcsak a művészek képeinek eladását célozza, hanem egyben az elfajult műkereskedelem vidéki kártevéseit is igyekszik kiváló alkotások bemutatásával ellensúlyozni s a közönséget meggyőzni a valódi művészi értékek mibenlétéről. Úgy a budapesti, mint a vidéki kiállításokat a Munkácsy-Céh sorsjegyével lehet látogatni. Remélhetőleg a nagyszabású propaganda tetemes

fogva nagyvonulú, továbbá a tapétakép, mely kivágott tapétadarabokból áll, s rokon struktúrájánál fogva harmónikusan hat a tapétafalon. Különben bármely képről legyen is szó, a vérbeli interieurista feltétlenül megkívánja, hogy az dekoratív is legyen. A modern interieurt legtalálóbban talán a képarchitektúrához lehet hasonlítani, amelyben valamit jelentő és semmit sem jelentő elemek szigorú művészi törvényszerűségben architektónikus kompozícióvá válnak. Összhang, harmónia, ezen van a hangsúly!
S amilyen kínosan ügyel a modern hölgy, hogy öltözetében, kinézésében semmi ne legyen, ami nem odavaló, sőt, hogy minden alkalomra (munkára, sportra, estélyre, stb.) más összeállításban alakítson: úgy kell ügyelni a már egybehangolt otthonnál is, hogy lehetőleg minden a helyén maradjon, s hogyha már a vendégek ruhái nem alkalmazkodnak, legalább a háziasszony dekorálja jótékonyan az interieurt. Vagy talán az interieur a háziasszonyt?
Hogy a jövő egy túlzott dekoratívizmus felé mutat-e, vagy ép ellenkezőleg, a laza, felbontott kompozícióhoz, rövidesen elválik!

Zeneszoba interieur Tervezte: Fränkel György

INTERIEUR, A FALON MODERN TAPÉTADEKORACIÓVAL. A falikép tapétadarabokból áll, amely színben összehangolt a falazat többi részének bevonatával, figuráiban pedig ötletes és kellemes arányokat mutat. A tapétakép-konstrukció abból az elgondolásból indul ki, hogy papírbevonatú falat anyagszerűen csak papírkép dekorálhat. Természetesen az anyagszerűségnek ez a — gyakran túlhajtott értelmezése — ha kiinduló gondolatában helyes is, nem jelenti a művészi kép száműzését a modern lakás falairól. A tapétakép is, mint minden egyéb dekoráció, óvatos izléssel, mérsékkel és kizárólag művész tervei alapján alkalmazhatók.

Képzőművészet
1934. 79. 4.

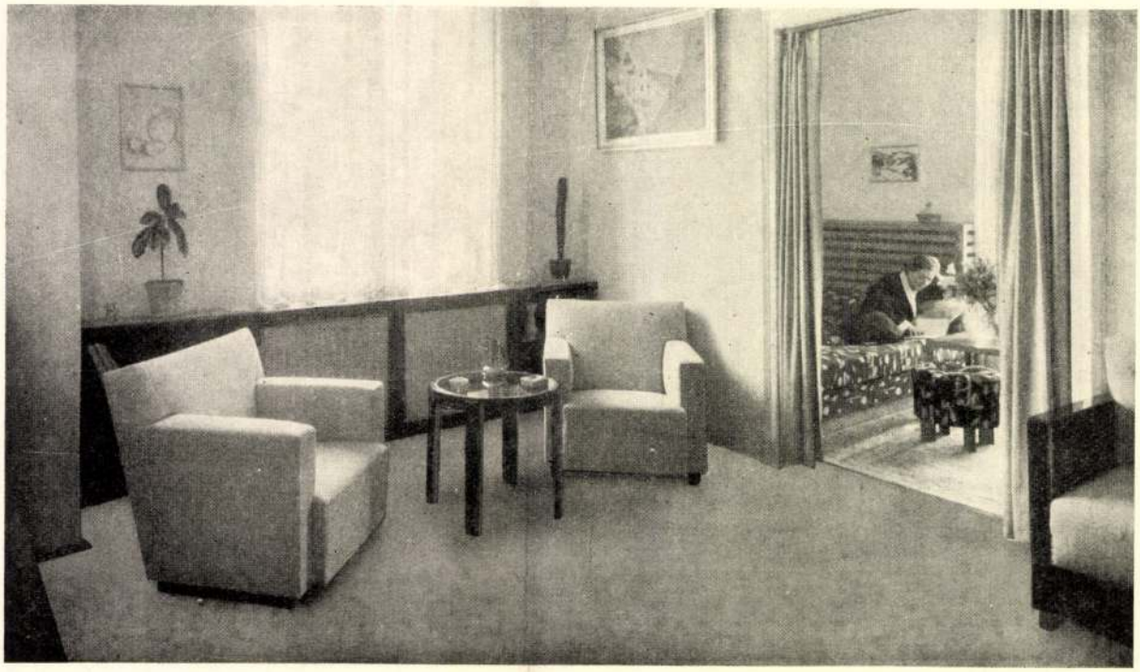

Vágó Pál: Spitz Endre és neje lakásának fogadószoba részlete

Készitette: Garcon modern lakásmüvészeti mühely

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE HIREI

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KÖZLI: 1. A Szövetség ezévi közgyűlését 1934 december hó 29-én délután 6 órakor tartja a Fészekben, amiről ezennel értesíti a Szövetség igazgatósága tagjait. A közgyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Igazgatói jelentés.
3. Pénztáros jelentése az elmúlt évről, zárszámadások és ügyvitel letárgyalása, felelős számadók részére a felmentvény megadása, a jövő évi költségvetés megállapítása.
4. Felmentvény iránti határozathozatal.
5. Az elnökség és a választmány egy részének, továbbá a tisztikar megválasztása.
6. Alapszabálymódosítás.
7. A választmány indítványainak s a tagok által tett indítványok tárgyalása.
8. Az alapszabályok idevonatkozó rendelkezései alapján a tagok részéről tett indítványok a közgyűlésen csak akkor tárgyalhatók, ha azok a választmányhoz legalább 8 nappal előbb irásban beadattak.

2. A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége november hó 17-én díszülés keretében ünnepelte nagybányai vitéz Horthy Miklós, Magyarország kormányzójának Budapestre történt bevonulásának jubileumát s egyben hódoló feliratát a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének a kabinetiroda útján juttatta el a Kormányzó Ur Őfőméltóságának.

A MUNKÁCSY-CÉH KÖZLI: 1. A Munkácsy-Céh a legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy az 1935-iki évi kiállítását a Nemzeti Szalonban rendezi, amely kiállítás sorsjegyakcióval lesz összekapcsolva, tekintettel azon körülményre, hogy a pénzügyminiszter a Munkácsy-Céh részére az 1935. évre is megadta a sorsolási engedélyt.

A sorsjáték keretében 150 képzőművészeti tárgy, szobor és kép kerül kisorsolás alá a Munkácsy-Céh tagjainak alkotásaiból, amely alkotások között ezidén a nyeremény főtárgyait azok a festmények és szobrok képezik, amelyek egy-egy művésznek a kiállításra beküldött legkiválóbb alkotásait képviselik. Ezen megvásárolt művek egyben, tekintve a vásárlási összeg nagyságát, kitüntetés számba menő vásárlás jellegével bir. Egyebekben nagyszabású akciót kezdett a Munkácsy-Céh az idegenforgalommal kapcsolatosan és éppen azért állandó kiállítás rendezését határozta el és egyben megszervezi a vidéki kiállításokat, amelyeknek első állomásai: Békéscsaba, Debrecen, Szeged, Szentes és Nyiregyháza. A kiállítások érdekében úgy határozott a választmány, hogy nagyszabású propagandát kezd, amely propaganda nemcsak a művészek képeinek eladását célozza, hanem egyben az elfajult műkereskedelem vidéki kártevéseit is igyekszik kiváló alkotások bemutatásával ellensúlyozni s a közönséget meggyőzni a valódi művészi értékek mibenlétéről. Úgy a budapesti, mint a vidéki kiállításokat a Munkácsy-Céh sorsjegyével lehet látogatni. Remélhetőleg a nagyszabású propaganda tetemes

KOZMETIKAI RECEPTEK EGY SZAKÁCSKÖNYVBEN

Mit tud Bicsérdyék Szakácskönyve?

Rengeteg szakácskönyv jelenik meg manapság, de a különböző háborusnál-háborusabb diétás és még diétásabb szakácskönyvek mellett is feltünést kelt a legujabb. *Bicsérdyék Szakácskönyve* a cime. Kiadója *Bicsérdy* Tibor, *Bicsérdy* Bélának, a bicsérdizmus alapitójának öccse, összeállitotta pedig *Bicsérdy* Hédi. Szóval, az egész könyv a családban marad.

Nem olyan egyszerü szakácskönyv ez. Nemcsak arról van szó benne, hogy végy félkiló sárgarépát, reszeld meg, keverd össze mézzel, hagymával... esztétikai elmefuttatásoktól, kozmetikai jótanácsokig és filozóflai utmutatásokig minden van benne.

A szépség és ifjuság titka a kalarábé

A filozófiáról a bicsérdizmus különben is nevezetes. Egyetlenegy szakácskönyv sem áll bölcseleti alapon — kivéve a növényevést, — amely nemcsak azt mondja, hogy felebarátom, ne egyél tulsok véres marhahust, mert megterheled a gyomrodat és enyhe köszvényt fogsz kapni, nem, a bicsérdizmus, mint olyan, megállapitja: „sokan tisztán erkölcsi okokból lesznek vegetáriusok, mert irtóznak a husevéstől, mint a kulturember a kannibálizmustól, barbár szokásnak tartják vagy pedig önmegtartóztatók, magas erkölcsi fokon álló aszkéták. Mint a katolikus anyaszentegyház számos rendje és szerzetesrendje, aztán *Porphirius, Apollonius,* Giordano *Bruno, Leonardo, Rousseau, Franklin, Erzsébet királyné, Tolsztoj, Rodin, Diefenbach, Edison, Tagore, Maeterlinck,* Upton *Sinclair, Ghandi, Greta Garbo,* stb."

Hát ami a névsort illeti, elég változatos. De hogy a kulturember irtózna a kannibálizmustól? Hajaj...

Bicsérdy Hédi megmagyarázza, hogy a kulturember foga azért romlik ijesztően, mert a teljesen zárt emberi fogsor közé a husrostok beszorulnak és romlanak. Szerinte az emberi fog legfőbb ellenségei közé tartoznak a hus, a forró étel és ital, a fagylalt és a cukros édességek.

Csak azt szeretném tudni, hogy akkor mi marad? Mert hogy fogaim érdekében életfogytiglan káposztatorzsán éljek... A hizásnak és fogyásnak külön fejezetet szentel az irónő és remek gyógydiétával és testmozgással kombinált életrendet ir elő, a fogynivágyó hölgyek részére. Viszont nem hiszem, hogy ez a fejezet tulságosan aktuális.

A szépség és ifjuság megőrzésére is ad szaktanácsokat, mondván, hogy Lady *Hamilton* 46 éves korában tartotta büvkörében Nelsont, Madame *Maintenen* 44. évében hóditotta meg a Napkirályt — megjegyzem, napjainkban is láttunk már ilyent, — mégpedig mértéktelen kalarábéfogyasztás nélkül. És hogy Ninon de *Lenclos* 70 éves volt, de szépsége ifjakat lobbantott lángra.

És mindez a kalarábétól?

A kozmetikai fejezetben nagyon életrevaló tanácsokat ad.

Közlünk belőle párat hölgyeink okulására.

Bicsérdysta kozmetika

A villanygőzölés és a puszta vizgőz szárit. A kamillatea ezenkivül elernyeszti az izmokat és arc gőzölésére semmiképpen sem alkalmas. A hölgyek különböző arctisztitó szerek után vetik magukat, mikor a citrom a legpompásabb szépségápoló. Bőrtisztitó és pórusüsszehuzó. Izzadó testrészeket is mossunk citromos vizzel. Öblitsük vele torkunkat, szájunkat! Jó arcmosó a nyers paradicsomlé is. A nyers tej, tejszin, vagy tejföl is ajánlható bőrápoló...

Arcgőzölő. Egy kávéskanál hársvirágot, egy kanál bodzateát és kevés rozmaringot két liter vizben felforralunk. Az edény fölé hajolunk és nagy ruhával leboritjuk fejünket. Ha a gőzképződés csökkenni kezd, forró vizet öntünk utána. Tiz percnyi gőzölés után az arcot meleg ruhával megtöröljük és a tisztátalanságoktól megszabaditjuk. A száraz bőr vitális anyagok keverékével bekenjük és a felszivódott hideg vizzel alaposan leöblitjük.

Tojásmaszk. Ha arcunkat rövid idő alatt akarjuk üdévé varázsolni, kenjük be vastagon tojássárgájával, melybe néhány csöpp olajat teszünk, vagy kevés vajjal is szaporithatuk. Az arcon hagyjuk száradni mintegy 8—10 percig. Langyos vizzel, vattával vagy rongyocskával lemossuk.

Növénymaszk. Nyáron paradicsomszeletet, télen darált sárgarépát tehetünk arcunkra, ez rendkivül üditő.

Én elhiszem, hogy üditő, de véleményem szerint, ha én a fejemre kenem az egész háztartást és ha reggelenként rántottának maszkirozom magamat vagy szépségem céljaira használom fel a lencsefőzelékből a tejfölt, akkor kitör otthon a forradalom!

Egészséges és olcsó

A bicsérdysta életszemlélet tulkapásain kivül sok észszerü és ötletes étel van a szakácskönyvben. Egynémely praktikus főzési tanács — hogyan készithetjük el táperejük legteljesebb épségbentartásával az élelmiszereket — és sok-sok igazán jóféle recept.

Gombapörkölt. Egy fej apróra vágott vöröshagymát zsiradékon aranysárgára párolunk. 15 deka sárga csirkegombát vagy más gombát alaposan megmosva, nagyobb darabokra váva, hagymás zsirban meleg vizzel öntözve párolunk, majd két kanál rózsapaprikát, esetleg kevés paradicsomot is teszünk hozzá. Addig pároljuk, mig pörköltszerü lesz. Végül megsózzuk.

Hajdukáposzta. Olcsó étel! ¾ kiló savanyu káposztát zsiradékon megpárolunk. Kis vizzel locsolgatjuk. Egy fej karikára vágott vöröshagymát zsiradékon megpárolunk és 30 deka megmosott kölest adunk hozzá. Forró vizzel felereszti jük, megsózzuk, letakarjuk, lassu tüzön megpuhitjuk és káposztával felváltva, rétegezve, tejföllel lerakjuk és megsütjük.

Reszelt burgonyaszelet. Három darab nagyobb meghámozott nyers burgonyát megreszelünk durva reszelőn. Egy evőkanálnyi reszelt hagymát, két-három tojást, három evőkanál morzsát, vagdalt petrezselymet összekeverünk és megsózzuk. Evőkanállal adagolva és formázva, forró zsiradékban kisütjük."

Ebből látszik, hogy bicsérdyék sem ragaszkodnak a nyers karalábéhoz.

Inyencségek

Kevert répasaláta. Jó darab sárgarépát vagy karottát kevés petrezselyemgyökérrel megreszelünk. Kevés rózsáira szedett karfioldarabot dusan megszórunk petrezselyemzöldjével. Elkeverjük vizezett citromlével, persze, igen kevés vizet vegyünk, nagyon kevéssé sózzuk, de ezt el is hagyhatjuk. Szerecsendióval izesithetjük. Sült krumplival tálalhatjuk.

Aszalt gyümölcsleves. 8 deka aszalt gyümölcsöt, alma, körte, szilva, barack, gondosan megmosunk, majd félnapig vizben állni hagyjuk. Másfél liter vizben puhára főzzük. Izesithetjük citrom- vagy narancshéjjal, egész fahéjjal. Tejbe áztatott mazsola vagy füge cukor nélkül is édessé teszi. Ha puhára főtt tejes, tejszines vagy tejfölös habarással süritjük.

Dióval. Őrölt diót mézzel és egy kevés vajjal jól elkeverünk. Graham-kenyérre kenve fogyasztjuk. Készithetjük mandulából, mogyoróból vagy paradióból.

Szárított almahéjtea. Forró vizbe dobunk jó csomó szárított almahéjat, kis ideig állni hagyjuk, majd leszürve citromkarikával és esetleg kandiszcukorral édesitve fogyasztjuk."

Ugy látom, a cukrot vételnek tartják. És bármi mással, csak éppen kockacukorral nem szabad édesiteni. A könyvben különben nagyon jó élelmiszertáblázat van, hogy miben mennyi a vitamin, fehérje, zsir, kalória, stb., azonkivül van egy bőségesen kidolgozott étrend egyszerü vegetáriánus, még szigorubb vegetáriánus és legszigorubb vegetáriánus részére tavaszra, télre, őszre.

Egy kevésbbé szigoru nyersnap menetrendje a következő: reggeli szárított almahéjtea, graham kenyér vajjal és mézzel, tizóraira gyümölcs, ebédre parajsaláta, sült burgonya olajjal vagy tejföllel, párolt póré, lágytojás, müszli. Uzsonna: gyümölcs, este egy pohár nyerstej, vagy iró vagy savó. Füge, esetleg olajban vagy vajban piritott kenyér teával és valami sült tészta.

Téli szigoru nyersnap: reggeli langyos narancslé, vagy csipkebogyótea, mézes, vagy vajas graham kenyérrel, ebéd kevert répasaláta sült krumpli olajjal, vajjal, esetleg tejföllel, aszalt gyümölcs, vagy füge, datolya, dió, mogyoró, alma, narancs vagy mandarin. Ha van szőlő, malagaszőlő, esetleg mazsola. Estére reszelt alma mézzel és dióval, beáztatott zabpehely, sült gesztenye vagy szentjánoskenyér, narancslé, vagy narancssaláta, vagy ehelyett szárított narancshéj kétszersülttel.

Ó, Istenem, de rettenetesen kivánom a jó hagymás rostélyost!

Izsáky Margit.

MA szenzációs premier PANORÁMA Türk — Feleky a KOMÉDIÁBAN

Orgazdaságért elitélték Offentür Lipótot

Egy különös üzletfosztogatás utójátéka a törvényszék előtt

Özv. *Szauder* Jánosné textilkereskedő 12.750 pengő megfizetése iránt pert inditott *Offentür* Lipót szállodatulajdonos ellen. Keresetében előadta, hogy Luther-utca 1b sz. a. lévő üzletébe február 10-én betörtek és azt teljesen kifosztották. Az elfogott tettesek: *Divéki* Antal és társai ellen inditott büntető tárgyaláson bebizonyosodott, hogy *az ellopott értékes textiláruk at Offentür Lipót szállodatulajdonos vette meg,* akit ezért a bíróság orgazdaság miatt elitélt. A kereset szerint az ellopott áru ellenértéke és az elmaradt haszon cimén a kereskedőnek 12.750 pengő kára keletkezett és ennek megtérítését kérte a jómódu szállodatulajdonostól.

Dr. *Oszetzky* Béla törvényszéki tanácselnök tárgyalta a nem mindennapos keresetet. A törvényszék kimondotta, hogy az általános magánjog szabályai szerint *büncselekménnyel okozott kárért annak elkövetője felelős és a kárt megtéríteni tartozik.* E jogszabály alapján a törvényszék *a keresetnek helytadott és a szállodatulajdonost a peresitett összeg, továbbá 530 P perköltség megfizetésére itélte.*

TANGOHARMONIKA Sternberg hangszergyár Rákóczi-ut 60
különböző legjobb gyártmányok Árjegyzék ingyen

Hév-összeütközés – tiz sebesülttel

Ma reggel a Császár-fürdőnél, valószinüleg rossz sinváltás következtében *összeütközött két HÉV-szerelvény.* Az utasok közül összesen tizen sebesültek meg. Három utast a helyszinen részesitettek a kiérkezett mentők elsősegélyben, egy zuzódásoktól sérült utast az Uj Szent János-kórházba szállitottak, két honvédet a 11. helyőrségi kórházba és négy más sebesültet a Magdolna baleseti kórházba. Lapunk zártakor a rendőri bizottság még a helyszinen tartózkodik.

A rendőri bizottság megállapitotta, hogy az összeütközés ma reggel háromnegyed hat órakor történt, az 5. számu váltónál. A 402. számu postaszerelvény, amelyet *Szilvás* Ferenc motorvezető vezetett, összeütközött a 3362. számu óbudai szerelvénnyel, melynek *Juhász* Mihály volt a vezetője. *A sérültek közül legsulyosabban sebesültek meg Benyák János nyomdász, Fliegel Ferenc cimnyomómester és Arató Vilmos földmunkás.* A többi sebesültnek, névszerint *Horváth* Zoltán kalauznak, *Valkó* István honvédnek, *Kósa* Lajos honvédnek, *Józsa* András altisztnek, *Szafsztik* György szerelőnek, *Tóth* Orbán soförnek és *Godó* Illés nyomdásznak az állapota nem életveszélyes. A szerencsétlenség ügyében a vizsgálat még folyik.

— A SZIVBETEGSÉGEK ÉS AZ ÉRELMESZESEDÉS KEZELÉSÉBEN gyakran kitünő szolgálatot tesz a természetes „Ferenc József" keserüviz azáltal, hogy már egy fél pohárral bevéve is minden erőlködés nélkül igen könnyü székletétet biztosit és az anyagcsereforgalmat jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát!

35 ezer pengő megfizetésére kötelezett az uzsorabiróság egy külföldre költözött mérnököt

Vágó Pál építészmérnök a második zsidótörvény alkalmával elhatározta, hogy családjával együtt kivándorol. Leánya Angliába utazott, ahol az oxfordi egyetemre iratkozott be, felesége pedig Amerikába költözött. Ugyanekkor Vágó pénzzé tette ingatlanait, amelyekért 69.000 pengőt kapott, fivére pedig atyai örökrész cimén 34.000 pengőt adott át neki, ugyhogy *1939 augusztus 23-án, amikor Vágó is Angliába utazott, 77.779 pengővel rendelkezett.* Itthon vagyona nem maradt. *Megállapitották, hogy a Nemzeti Banktól nem kért engedélyt, hogy vagyonát külföldre vigye.* Éppen ezért az uzsorabiróság fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés büntette miatt eljárást inditott ellene.

A főtárgyalást *Vágó* távollétében tartották meg és a bizonyitási eljárás során *a védelem igazolta, hogy Vágó itthoni tartozása kiegyenlitésére forditotta vagyonának 35.000 pengőn felüli részét.* Ez alapon az uzsorabiróság arra kötelezte *Vágó* Pált, hogy *végrehajtás terhével 35.210 pengőt fizessen meg a kincstárnak.* A bejelentett semmisségi panaszokkal ma foglalkozott a Kuria, amely az uzsorabiróság itéletét helybenhagyta.

Mindenki lapja A Mai Nap

Szentiványi György
délután 5-től
Casino kávéházban
Magyar-utca 5
Hangulatos 5 órai teák
POLGÁRI ÁRAKI

Fegyveres banditák egy francia város élelmiszerjegyirodájában

Páris, december 1.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti:

Bourg en Bresse francia városka városházába a hétfőre virradó éjszaka négy fegyveres bandita tört be, hogy ott élelmiszerjegyeket raboljon. A banditák és az őrök között lövöldözésre került sor, amelynek során a rablók elmenekültek és nagy csomó elrabolt élelmiszerjegyet hagytak ott.

Január elsejéig érvényesek az ideiglenes marha- és borjukereskedői kijelölések

A szarvasmarha- és borjuforgalom szabályozásával kapcsolatban a közellátási minisztérium ideiglenesen jelölte ki azokat a marha- és borjukereskedőket, akik a forgalomban résztvehettek. Az ideiglenes jogositványok érvényességét, amely most lejárt volna, a közellátási miniszter 1943 január 31-ig meghosszabbitotta. Az ideiglenesen kijelölt kereskedők tehát tovább folytathatják működésüket a végleges kijelölésig, ami megfelelő szakmai ellenőrzés után történik meg.

OXO

— **A Dreher—Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőződe** november 30-án dr. Hardy-Dreher Béla elnöklete alatt a MOKTÁR tanácstermében tartotta meg rendes évi közgyülését, amely Bessenyey Ferencet, dr. Hódossy Sándort és dr. Lamotte Károlyt az igazgatóság tagjaivá választotta. A közgyülés a zárszámadások jóváhagyása után 6.40 pengő osztalékot állapitott meg szelvényenként, melyek december 2-ától kezdve a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál válthatók be.

A legérdekesebb, legtöbbet emlegetett nevek között száguld *Farkas Imre* uj, nagyszabásu, izgalmas regényének a cselekménye.

Szerelem

lobog az egyes fejezetekben, ugyszólván végig egész Európán. Elébünk tárul a század első éveinek ragyogó Párizsa. Sarah Bernhard, Maupassant, Ary Renan, Charcot, Munkácsy, Justh, Adam asszony, Humbert asszony neveivel találkozunk egy pillanatra.

Husztól,

azaz egy ifju diplomata husz évétől kezdődik a regény és kalandjai nyomán feltárul a békebeli Budapest, a vidám, csillogó huszárélet minden kedvessége, majd Bécs következik hangos Burgmusikjával és Strausz keringőivel. I. Ferenc József, Erzsébet, Rudolf trónörökös, Montenouvo herceg, Schratt asszony, Lehár Ferenc alakjainál állunk meg többek között egy tünő percre. Azután tovább, tovább, Sztambul! Még fátyolos hölgyek jelennek meg Mehemed szultán pénteki szelamlik-ünnepségén, ahonnét hősünk a nagy háboru baljós előjelei között visszatér Bécsbe. Most már a háborus fergetegben indul a végtelen ut tovább, vad viharok, uj vágyak és uj csalódások között egészen

Hatvanig,

amig végül hősünk a mai idők nyugtalanságában megtalálja nyugalmát és boldogságát. Végig érdekes, lebilincselő, mindenkit elbüvölő olvasmány ez a *Szerelem husztól* egészen *hatvanig,* a kitünő iró eddigi legérdekesebb, legjobb irása, amelyre fel fognak figyelni itthon és külföldön egyaránt.

A Mediciek harca a hatalomért, egy forró szerelem, a renaissance pompája

Leonardo Cortese, Conchita Montenegro, Osvaldo Valenti, Laura Nucchi, Juan de Landa Ma premier: RADIUS

Finom férfiruhák
szakszerü javitása, vasalása és forditása Widder férfiszabónál. IV., Városház-u. 20. Telefon: 188—020.

A szovjet támadás elsietésének következményei máris láthatók – jelentik Berlinből

Légből kapott moszkvai jelentések a sztalingrádi gyárnegyedek visszafoglalásáról és a Don és Volga közti sikerekről

Berlin, december 1.

A Német Távirati Iroda a hadijelentés kiegészítéseképpen a következőkről értesül:

A keleti arcvonalon a Kaukázus nyugati részén a megint bekövetkezett rossz idő megakasztott minden nagyobbarányu harci tevékenységet. Napokig tartó esőzés következtében a rohanó hegyi folyók megdagadtak, helyenként négy méternyire emelkedtek a rendes vízállás fölé, hidakat és kompokat sodortak el. A teljesen iszapossá vált utakon még málhásállatokkal is alig lehet szállítani.

A Kalmük-szteppén német gépesített csapatok tovább törtek előre mélyen a bolsevisták hátsó összekötővonalaiba.

A Don és a Volga közötti területen, a nagy Don-kanyarulatban és Sztalingrádtól délre a helyzet a német ellenintézkedések következtében még inkább megszilárdult, jóllehet a bolsevisták páncélosok és gyalogos kötelékek kíméletlen bevetésével rohanták meg a betörések helyén német tartalékokból alakított záróállásokat.

Sztalingrádban a német rohamcsapatok folytatták helyi harci tevékenységet állásaink megjavítására. Azok a moszkvai jelentések, amelyek szerint a bolsevisták visszafoglalták a gyárnegyedet, ugyanolyan légből kapottak, mint a Don és a Volga között elért állítólagos szovjet sikerekről kiadott legutóbbi bolsevitsa különjelentés.

A keleti arcvonal középső részén és az Ilmen-tó vidékén nem csökkenő erővel tartanak a harcok, de a német főharcvonalat mindenütt sikerült tartani. (MTI.)

Berlin, december 1.

A Nemzetközi Tájékoztató Iroda a keleti arcvonal helyzetéről a következő beszámolót közli:

A bolsevista tömegtámadások, amelyek a keleti arcvonal különböző gyujtópontjain tovább folytatódtak, *vasárnap sem vezettek látható sikerekre.* Napról-napra világosabbá válik, hogy a német hadvezetés valamennyi arcvonalszakaszon szilárdan kezében tartja a kezdeményezést és megsemmisitő csapásokat mér a bolsevistákra ott is, ahol az ellenség számbeli fölényben lévő erőket állit harcba.

A támadás elsietésének következményei már most világosan láthatók. A Sztalingrádtól délre és északnyugatra a kezdeti meglepetés sikereivel bevezetett nagy támadás a gyakorlatban máris elakadt. *A bolsevisták támadásai ezen a vidéken napról-napra összefüggéstelenebbé válnak és teljesen elvesztették ütőerejüket,* annál inkább, mert a nagy veszteségek fokozódó mértékben éreztetik hatásukat. Timosenkó az első napokban a kimerült hadosztályokat még friss kötelékekkel pótolhatta, most azonban már ugyanazoknak a csapatoknak kell mindig ujra támadniok. A kimerült csapatokat a hátrafelé tagozott páncélos erők és záróosztagok terelik a német elháritótüzbe. Ennek következtében *Sztalingrád szükebb harci területén scholsem került sor nagyobb hadműveletekre.* Sztalingrádtól északnyugatra a német és szövetséges elháritóerők gyalogos és páncélos tömegtámadásokat szószerint vérbefojtottak, miközben egy légelháritóüteg és több páncéltörő állás harminckét páncélost megsemmisitett.

A kiméletlenül harcbavetett légierő fényesen együttmüködött a hadsereggel és nagy része volt az elháritás sikerében, mert kiváló eredménnyel támadott szovjet üteg-állásokat és készenléti állásokat.

A Terek felső folyásánál *nagyobb szovjet erők visszaverése során páncélos csata fejlődött ki,* amelyben tizenöt bolsevista páncélost felgyujtottak, majd zsákmányul ejtettek. Ezzel a Szovjet az elmult három napon ezen a kis területen hatvan páncélost vesztett.

Egy német gépesitett harccsoport az Asztrachántól nyugatra elterülő sós sivatagban *nagyon eredményesen tört előre nagy bolsevista erők hátában.* Ez a csoport közben több mint száz, lőszerrel és élelmiszerrel megrakott tehergépkocsit és két gépesitett üteget zsákmányolt, azonkivül négyszáz foglyot ejtett sikeres vállalkozása során.

A nagy Don-kanyarulatban erélyes ellentámadásokkal *felszabaditottak már nyolc napja tartott német sündisznóállásokat.* A német és szövetséges vonalakat ezen a helyen lényegesen előbbre helyezték. Ugyane vállalkozás során egy szövetséges páncéloskötelék szétugrasztott szovjet csapatokat, amelyek üzemanyaghiány következtében kénytelenek voltak harckocsijaikat feladni és megkisérelték átverekedni magukat saját vonalaikig.

A középső szakaszon és a Demiánsktól északra és délre lévő arcvonalon *valamennyi szovjet támadás összeomlott,* legnagyobb részt még a német állások előtt, jóllehet sok páncélos tüzérség és gépesitett gyalogság bevetésével indultak. Az ellenségnek sok véres vesztesége volt. Néhány helyi betörés területét ellentámadással megtisztitották.

A Szovjet mind e vállalkozások során vasárnap sok lövegen és hadianyagon kivül, százharminc páncélost vesztett. *(MTI.)*

Elmarad a milánói árumintavásár

Milánó, december 1.

(Stefani) **A milánói árumintavásár igazgatósága közli, hogy a XXIV. milánói nemzetközi árumintavásár, amelyet 1943 április 12-e és 22-e között akartak megtartani, elmarad. Azok a kiállitók, akik már jelentkeztek, közvetlen értesitést fognak kapni.** *(MTI)*

Ki lesz az uj indiai alkirály?

Stockholm, december 1.

(Stefani) **Az áprilisban megüresedő indiai alkirályi tisztség betöltése nagy versengést keltett Londonban. Attlee, lord Cranborne és lord Halifax pályázik erre a méltóságra. Minthogy Attlee és Cranborne tagjai a háborus kabinetnek, egyikük vagy másikuk kinevezése ujabb kormányválsággal járna.**

(MTI)

Internálták a Barcelonába menekült tengeralattjáró legénységét

Barcelona, december 1.

(Német Távirati Iroda.) **A 151 jelzésü francia tengeralattjárót, amely szombaton Toulonból Barcelonába érkezett, leszerelték. A legénységet a háboru idejére internálták.** (MTI)

Felelős szerkesztő és kiadó:
HEGEDÜS GYULA.

Szerkesztő:
FODOR MIKLÓS.

Megjelenik (vasárnap és ünnepnap kivételével) **minden nap d. e.**

Hungária Hirlapnyomda Rt., Bpest, V., Vilmos c.-út 34. Felelős: vitéz Bánó Lehel igazgató

Egész sor francia tábornokot megfosztottak állampolgárságától

Vichy, december 1.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: A pártütő francia katonatisztek jogfosztása tovább tart, ami Darlan tengernagy és Giraud tábornagy állampolgárságának megszüntetésével vette kezdetét. A keddi francia hivatalos lapban egész névsort tettek közzé azokról a magasrangú francia tisztekről, akiket pártütésük miatt megfosztottak állampolgárságuktól.

Toulonban ujra megindult a munka

Vichy, december 1.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti:

Mint illetékes francia helyről közlik, Toulonban ismét teljes nyugalom uralkodik. A kikötőben ujra megindult a munka. A hajógyárakban a heti munkaidőt 48 óráról harminchatra szállitották le. Mivel az Algéria, a Duplex és a Colbert cirkálók még égnek, a város felett továbbra is sötét füstfelhők láthatók. A Strasbourg csatahajó három méternyire belefuródott a tengerfenékbe. A hadsereg lefegyverzése befejeződött. A haditengerészetből két-háromezer embert bocsátanak el. Hétfőn reggel temették el azt a tengerésztisztet és öt matrózt, akik november 27-én életüket vesztették.

A németek vették át a riomi per vádlottainak őrizetét

Vichy, december 1.

A Nemzetközi Sajtótudósító jelenti:

A Riom melletti Bourassolban a riomi per vádlottainak őrizetét a németek vették át. Bourassolban tartják fogságban Gamelin tábornokot, a francia hadsereg volt főparancsnokát, Léon Blum és Daladier volt miniszterelnököket, Jacomet volt fegyverkezési főfelügyelőt és Guy la Chambre volt légügyi minisztert. Mandel és Paul Reynaud nincs Bourassolban.

A spanyolok ellenőrzés alá helyezték a tangeri francia postahivatalt

Tanger, december 1.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: **A tangeri spanyol hatóságok ellenőrzésük alá helyezték az ottani francia postahivatalt. Erre az intézkedésre azért került sor, mert meg akarják akadályozni, hogy Spanyol-Marokkóban kommunista akcionmunkát folytassanak és ellenőrizni akarják a posta, táviró és telefon forgalmát, amely eddig a francia posta utján bonyolódott le Tangerben.**

Afrikában nem voltak nagyobb harcok

Berlin, december 1.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: Az északafrikai hadszintérről hétfőn este sem érkeztek Berlinbe nagyobb harcokról hirek. Cirenaicában és Tuniszban egyaránt csupán előretolt osztagok között voltak csatározások. Német illetékes helyen ugy nyilatkoztak, hogy főleg a 8. brit hadsereg gépesitett előőrsecsapatai igyekeztek felderítő előretöréseket végrehajtani Rommel tábornagy utóvédjei és előretolt állásai ellen.

A MAI NAP lósporfja

A decemberi ügetőprogram

Kilenc induló a Horthy Miklós dijban

A decemberi ügetőmiting a következő tiz napon kerül lebonyolitásra: 2, 6, 8, 12, 13, 16, 20, 22, 27 és 30. A szerdai első napon, amelynek programját a holnapi számunkban hozzuk, kilenc futam lesz. A második nap eseménye, a miting főatrakciója, amelyben kilenc indulóra lehet számitani. Ezek felállitásukkal, legjobb idejükkel és hajtójukkal, a következők:

III. Horthy Miklós-dij. Nemzetközi verseny. 15.000 P. (9000, 3000, 2000, 1000.) Aranyérem a belföldi győztes tenyésztőjének. 3-éves és idősebb nemzetközi mének és kancáknak. Táv 2500 méter.

2480 m. Ivadék (27.4) Raymer.

2500 m. Billy (25.8) Kovács II., Robaj (27.4) Kovács István, Ficsur II. (26.4) Jónás, Mangan (26.3) Marschall.

2520 m. Ujvidék (26.6), Gala Péter (21.1) Reimer.

2540 m. Virilis (24.2) Wiltshire, Cirkáló (25.2) Kovács János.

Tehát csak egy 3-éves: Ivadék veszi fel a küzdelmet az öregekkel az értékes dijért. A pályarekorder Gala Péter még nem biztos induló.

December 8-án eseménynek számit a Br. Solymossy Jenő kettesfogatu urkocsisverseny (4800 P, 3200 m). December 13-án a Decemberi dij (6000 P, 2500 m) a főesemény. December 20-án a Betlehemi dij (4800 P, 2000 m) kitünő nemzetközi gyorslovak találkozója lesz.

December 22-én nincsen különösebb esemény és ezévben nem lesz verseny a karácsonyi ünnepeken, amelyek péntekre, illetve szombatra esnek, hanem 27-én, vasárnap szerepel pótversenyként a programon a Karácsonyi dij (4800 P, 2500 m) és lesz egy Nemzetközi Magántétverseny (10.000 P, 2600 m), amelyben — ha létre jön — az első három helyezett ló tulajdonosa tiszteletdijat kap. Szenzáció volna, ha Kunóval kiállana mérkőzni az utolsó találkozásokból, anyagi hasznot huzó Dávid — ezuttal 2000 méteres távolságon. December 30-án, szerdán futják a Szilveszteri dijat (6500 P, 2500 m) és a Vigasz-dijjal befejeződik a versenyév.

—OXO—

1943-ban is Szent Istvánkor tartják meg a Budapesti Nemzetközi Vásárt. Illetékes helyen most tárgyalták le az 1943. évi Budapesti Nemzetközi Vásár kérdését. A határozat szerint a Vásárt a jövő évben is meg fogják tartani, mégpedig ujból a Szent Istváni ünneppel kapcsolatban. Az 1943. évi Budapesti Nemzetközi Vásár előkészületei már megindultak.

A MAI NAP piaca

10 mm. . . . . 3 P — Álláskeresés . . . 2 P

Használt ruhát, cipőt, fehérnemű, szövet, függöny, szőnyeg és hagyatékot magas áron veszek. PFEIFER, Kálvária-tér 16. T.: 134—897.

HASZNÁLT férfi-, női és egyenruhákért, bútorért, egész háztartásért szenzációs árat fizetek. Szövetcsere GERSTL, István-ut 28. Telefon: 426-547.

BRILIÁNS SMARAGD RUBIN ÉKSZERT VESZ Kleinberger ékszerész IV., Váci-utca 10. 63 éve fennálló cég. (Bejárat a kapu alatt is.)

Használt női ruhá egyenruhát, fehérneműt, cipőt, szőnyeget, hagyatékot, zálogtárgyat és mindent magas áron vesz Nyutovits, Népszinház-utca 26. sz. T.: 340—967. Vidékre is megy.

Farkas József ÜVEGCSISZOLÓ ÉS TÜKÖRKÉSZITŐ IX., LÓNYAY-UTCA 20. Telefon 386-773

Mindenki eladhat HA HIRDET!

Használt férfiruhákért, katonaruhákért, zálogtárgyakért legmagasabb arat fizetek. VÉTEL és ELADÁS! Grün, Népszinház-utca 20 sz. Ruhaüzlet. Telefon: 842—957.

SPRINGER fizet legtöbbet viselt férfi- női ruhanemükért, cipőkért. I., Apród-u. 6. üzlet. Szebeni-térnél

Viselt ruhát legmagasabb áron megveszem Wertheimer Teréz-körut 20. T.: 424—885.

Férfiruhákért legtöbbet fizet Rottenberg, Akácfa-utca 65. Üzlet Tel.: Lev. hivás. 428-244

Dauer 5.- P garanciával, Schumacher. Hernád-utca 2. sz. Keletinél.

Roth Jenő bádogos, gáz és vizvezeték szerelő. VI. kerület, Gróf Zichy Jenő-utca 3. Telefon: 329—807.

Briliánst aranyat, ezüstöt a legmagasabb árban veszek SCHWARCZ DÁNJEL ékszerész, IV., Károly-krt 16

Bevonulóknak tollzubbonyt hozott anyagból készitek. Váci-ut 16. III. 6. II. udvar.

Kitünő állapotban lévő **két fotel (Bergére)** és egy kerek dohányzóasztal eladó. XI., Bercsény-ut 8. IV. 2. Délután 2—3 között.

Vigkedélyü fiatal barna lánynak örömmel lennék **levelező partnere** a Don völgyéből: Cim: Bulzán Tibor honvéd, T. p. sz. 202/14.

Belga óriás süldők tenyésztésre ujra kaphatók Dr. Balogh István tenyésztőtől. Szegedalsóközpont.

Zenészek figyelmébe! RIEMANN LEXIKON legutolsó teljes kiadás, alig használt, 100 pengőért eladó. VI., Aradi-utca 41. II. em. 6.

SPORT HÍREK

AZ ŐSZI BAJNOKSÁG utolsó vasárnapja rendkívül érdekesnek igérkezik. A végső sorrend még nem alakult ki és igen sok függ az utolsó összecsapáson elért eredményektől. A megyeriúti stadionban az Ujpest—Ferencváros mérkőzés a nagy szenzáció. A zöldfehérek és lilafehérek közel négy évtizedes rivalizálása ma is hatalmas vonzóerővel hat. A bajnoki helyezéstől függetlenül, az idény legérdekesebb mérkőzése lehet a nagy versenytársak találkozója. Ami a vetélkedő nagy csapatok utóbbi eredményeit illeti, ezek elég szeszélyesen alakultak. A Ferencváros legyőzte Újvidéket, azt a csapatot, amely a Megyeri-úton két pontot szerzett az Ujpest ellen. A lilafehérek vasárnap a Haladás ellen Szombathelyen mérkőztek és hat gólt rúgtak annak a Haladásnak, amely előző héten az újvidéki csapatot verte 3:0-ra Újvidéken. Ezek után nehéz következtetni a vasárnapi derbimérkőzés várható eredményére. A bajnokság állása is érdekessé teszi a mérkőzést. A Ferencváros győzelme esetén egy pont különbséguyire közelítheti meg Nagyváradot és ez nem volna megnyugtató előny a NAC szempontjából a tavaszi forduló előtt.

✦✦

A SCHÄFER-JÉGREVŰ BEMUTATKOZOTT BÉCSBEN. Mint a bécsi lapok jelentik, a tavaly nagy feltűnést keltett revű valósággal újjáalakult. Schäfer a számokat nagyrészt kicserélte, úgyhogy az első bécsi előadás programján nem kevesebb, mint húsz attrakció szerepelt. A volt világbajnok önállóan is több számban lépett fel és új partnernőjével, Hertha Wächtlerrel futott párost. A közönség nagy tetszéssel fogadta a revűt, amely úgyszólván minden táncot bemutat, így fox, rumba, mazurka, magyar tánc, tiroli tánc, bécsi keringő, tangó adnak alkalmat a jégművészeknek virtuóz tudásuk bemutatására. A bécsi szereplés után a Schäfer-revű Budapesten mutatkozik be és a BKE-vel folytatott tárgyalások eredményeképen december 6-án és 8-án szerepelnek Schäferék a Műjégen.

✦✦

SVÉDORSZÁG—SVÁJC válogatott jéghokki-mérkőzés zajlik le vasárnap Zürichben. A svédek — mint a svájci lapok jelentik — már közölték csapatösszeállításukat. Válogatott csapatukban eszerint a Göta-Stockholm játékosai szerepelnek. A svédek a vasárnapi mérkőzés után, az eredeti tervek szerint Budapestre utaznak, ahol a magyar válogatott csapat lesz az ellenfelük. A svéd—magyar mérkőzésekre a tervek szerint december 13-án és 14-én kerül sor a Műjégen.

✦✦

A HAMBURGI MŰJÉGEN — mint a «Völkischer Beobachter» jelenti — a berlini Rotweiss csapata 12:1-re győzött a hamburgi válogatott ellen.

✦✦

A PANKRÁCIÓS (FOGD, ÜSD, AHOL ÉRED!) küzdelmek szombaton és vasárnap megint megkezdődnek a Nemzeti Sportcsarnokban, ahol este hét órakor lépnek be a kötelek közé a hivatásos versenyzők. A legnagyobb figyelem Németh Sándor hivatásos Európa-bajnok és a kubai Moreyon találkozása felé fordul. Németh hívta ki a négert, aki eleget tesz a kívánságnak, Hirsch Pirokkal, Vári Viló Burral, Lukács Pettersonnal és Pellerdi Pethővel küzd szombat este.

SZÍNHÁZ ✦ FILM

LISZT KRISZTUS-ORATÓRIUMA A KORMÁNYZÓ NÉVNAPJÁN

Az *Operaház* vasárnap, december 6-án este *Horthy Miklós* kormányzó névünnepén *díszelőadásban bemutatja Liszt Krisztus-oratóriumát*, amelyet másfél év óta nem vittek színpadra és amelyhez *Oláh* Gusztáv új díszleteket tervezett. *Ujak lesznek a hatalmas kórusok is.*

A *Krisztus-oratórium* főszereplői *Palló* Imre, *Budanovits* Mária, *Báthy* Anna, *Rösler* Endre és *Koréh* Endre.

Az előadást a *Himnusz* előzi meg, majd az egyetemi énekkarok előadnak egy *Kodály-kaféneket*.

A díszelőadásról *a magyar rádió közvetítést ad.*

A KOMÉDIÁBAN MA: PANORÁMA

A főváros legkisebb, egyben legtöbb sikert aratott varietéje, a Komédia Orfeum ma este mutatja be új bohózatrevűjét «Panoráma» címmel.

A rendkívül kacagtató újdonság középpontjában Halász Rudolf hasonló című zenés revűképe áll, amely éjszaka, a plasztikonban játszódik. Sok mulatságra ad alkalmat a „Lakásmizéria" című kis bohózat, valamint Nádasdy László „Fehér mandarin" című kabarétréfája. Türk Berta ezúttal mint női kalauz jelenik meg a színpadon és az utóbbi évek legjobb és legaktuálisabb kupléjával kedveskedik a közönségnek.

Az artistarészben csupa attrakciók szerepelnek, így Martin Djemil, a mikrofon-humorista, Lucienne és Rudolph bravúros táncospár, valamint a 2 László és a 3 Lozsán. A Komédia-görlök táncai meglepetést fognak kelteni, a ragyogóan gazdag kiállítás, új díszletek és pompázó ruhák valósággal tündökölnek majd az új műsorban. A népszerű kis színház női gárdája Barna Ancival és Hlatky Edittel az élen, valamint az újonnan szerződtetett Cziráky Lucyvel kitűnő és hálás szerephez jutottak a „Panorámá"-ban, amely a szezon legjobb és legvidámabb revüjének igérkezik.

„Liebeslieder-Walzer" a Brahms-estén

A *Szimfónikusok* december 7-i estjének eseménye *Brahms Liebeslieder-Walzer*ének bemutató számba menő előadása lesz. Ezt az 1933-ban felfedezett művet, amelyet *Toscanini* mutatott be, Budapesten most játsszák *először*. A négy szóló énekre és zenekarra írt mű magánszólamait *Láng* Erzsi drámai szoprán, *Rácz* Tilda alt énekesnő, *Baranek* Sándor és *Borissza* Pál énekli. Külön érdekessége a műnek, hogy annakidején *Brahms*, budapesti tartózkodása alkalmával a Filharmonikusok egy próbáján átjátszatta a művet, hogy annak alapján végezhessen korrekciókat. A december 7-i Brahms-est műsorán még a *Hegedűverseny* szerepel *Gerle* Róbert előadásában, valamint *Brahms IV. szimfóniá*ja *Komor* Vilmos vezényletével.

A Csalóka szivárvány helyett Don Carlos

A *Nemzeti Szinházban* vasárnap délutánra a *Csalóka szivárvány*-t, *Tamási* Áron színdarabját tűzte ki előadásra az igazgatóság. A terv most megváltozott és a színház közli, hogy a *Csalóka szivárvány* helyett vasárnap délután 2 órai kezdettel a *Don Carlos*-t adják. A műsorváltozásra, hír szerint, az adott okot, hogy a *Csalóka szivárvány* szereplői közül többen játszanak a *Kassai polgárok*-ban is. Miután ezen a héten a *Kassai polgárok*-at szakadatlanul próbálták, a *Nemzeti Színház* igazgatósága méltányossági okokból vasárnap délutáni pihenőt akar adni a szereplőknek, ezért olyan darabot tűzött műsorra, amelyben a *Kassai polgárok* szereplői nem játszanak.

A Találós csók a Kamara Varietében

A Kamara Varieté sok sikert látott színpadán ma este mutatják be a Találós csók című revüsített filmparódiát, amely teli van jobbnál jobb jelenetekkel, pompásabbnál pompásabb ötletekkel, kitűnő szereplőkkel és kiváló artistákkal. A revüsített filmparódia primadonnája Szondy Biri, főszereplői pedig Kökény Ilona, Körössy Polett, Hegyi Péter, Halmay Imre, Balassa János és Perényi József.

Az artistarészben először lép fel magyar színpadon Hutter Mária kitűnő táncosnő, továbbá a Duo Leitner, Yale mester, valamint Deddy és Csöppi. A kitűnőnek ígérkező műsort Sallay György rendezte és zongorán Walter László zeneszerző kíséri.

Főpróba a Nemzeti Színházban

A Nemzeti Színház szombaton este mutatja be Márai Sándor új színdarabját, a „Kassai polgárok"-at. A színház a szombat esti bemutató előtt pénteken délelőtt nyilvános főpróbát tart a darabból.

KAMARA VARIETÉ

VI., Teréz-körút 46. Telefón: 119—363

Ma, kedden először!

A találós csók

revűsített filmparódia

Szereplők: **Szondy Biri, Kökény Ilona, Kőrössy Polett, Hegyi Péter, Halmai Imre, Balassa János, Perényi József, Hutter Mária, Duo Leitner, Yale mester, Deddi és Csöppi.** Előadások kezdete este ½7, csütörtök **és szombat:** ¼4 és ½7, vasárnap és ünnepnap délelőtt 11, ¼4, ½7.

Ma hallottam, hogy

Orosz Juliára, *Operaházunk* kiváló művésznőjére izgalmas hétvége vár. Pénteken a budapesti *Operaház* színpadán énekel a *Rajna kincsé*-ben, szombaton este már *Debrecenben* vendégszerepel *Strauss Cigánybáró*-jában, de vasárnap este már újra *Budapesten* van és a *rádióban* szerepel azon a hangversenyen, amelyet *Lehár* Ferenc tiszteletére rendeznek.

★

a kassai Nemzeti Színházban holnap, december 2-án este mutatják be *Felkai* Ferenc *Nero* című színművét *Mester* Tiborral a címszerepben. Az előadáson a szerző is megjelenik.

★

Ticharich Zdenka, az ismert zongoraművésznő szerepel holnap, szerdán 5 óra 40 perckor a budapesti Studióban.

★

a *Madách Színház* csütörtökön este nyilvános főpróbát tart *Molière Képzelt beteg* és *Versaillesi rögtönzés* című vígjátékából, amelyet másnap, *pénteken* mutat be a színház.

★

Majtényi Gyöngyi, a fiatal előadóművésznő a szezon második felében az északi államok nagyvárosainak koncerttermeiben *magyar sanzonesteket* tart.

★

Romantikus orgonaestet rendez vasárnap délután negyed 7 órakor a *Zeneakadémia* nagytermében *Marnitz* Frigyes. A hangversenyen megszólaltatják a *nagy romantikus zeneszerzők legszebb műveit* orgonajátékkal. A műveket *Ákom* Lajos és *Vásárhelyi* Antal adják elő. Fellép orgonakísérettel *Rácz* Vali és *Szabó* Miklós, valamint *Kántor* Béla, aki *Ady-melodrámát* szaval orgonakísérettel.

★

a római *Királyi Operaház* XVI. évadját december 8-án nyitja meg *Spontini Vestale*jával. Az ünnepi előadás karnagya: Tullio *Serafini*.

★

Mikulás-délelőtt lesz vasárnap 11 órakor az *Új Magyar Színházban*, amelynek színpadán bemutatják a *Pinocchio* című nyolcképes meseoperettet.

Tabódy Klári Magyarországon készült filmje

A nyár elején német filmesek vonultak be a *Hunniába*, hogy elkészítsék a *Maske in Blau* című filmoperettet. Csak a színészek egy része volt német, mert a *filmet a budapesti Léna-vállalat készítette*, a főszereplő Tabódy Klári volt s a technikai személyzet is, élükön Eiben István operatőrrel, a mi szakembereink sorából került ki.

A nagy költséggel, nagyszabású díszletekkel és káprázatos jelmezekkel készült filmet most vetítették le a szakemberek előtt. Egyöntető a vélemény, hogy a *Maske in Blau* — magyar címe: a *Kék álarc* — kontinentális viszonylatban is elsőrangú produkció és a magyar közönség előtt is átütőerejű sikerre számíthat. Tabódy Klári partnere egyébként Wolf Albach-Retty, de nagy szerepet játszik a filmben Hans Moser is.

Holnap Dohnányi

zongoraest, V. ½7. (Mesterb. „B" IV) Schubert, Beethoven szonáták, Liszt, Dohnányi művek. (Harmónia.)

MŰSOROK

Színház

Operaház. Kedd (½6): Aida (A 6), szerda (6): Bűvös szekrény, Magyar ábrándok, csütörtök (6): Manon (B 7), péntek (6): Rajna kincse (C 8), szombat (6): Petruska, Bűvös szekrény (F 6), vasárnap d. e. (11): Bohémélet, este (6): Krisztus-oratórium.

Nemzeti Szinház (½3, ½7). Kedd (6): Don Carlos (XVII), szerda (6): Don Carlos (K 2), csütörtök: Felség, péntek: Roninok kincse, szombat: Kassai polgárok (bem. bérlet), vasárnap d. u. (2): Don Carlos, este: Kassai polgárok (I).

Nemzeti Kamaraszinház (3, ½7). Minden este és vasárnap d. u.: A bolond Ásvayné.

Magyar Művelődés Háza. Kedd (½7): Felség (A 4), szerda (4, ½7), csütörtök (4, ½7), péntek (4, ½7): Filmelőadás, szombat d. u. (3): Mikulás-délután, este (½7): Kreutzberg-táncest, vasárnap d. e. (½11): Felség (F 6), este (6): Vidám est.

Vigszinház (3, ½7). Kedd: Az utód (H), szerda: Esküvő, csütörtök: Az utód (D), péntek: Esküvő, szombat: Az utód (szombat esti bérlet), vasárnap d. u.: Esküvő, este: Az utód.

Madách Szinház (3, ½7). Kedd, szerda: Nincs előadás, csütörtök: Főpróba, péntek, szombat, vasárnap d. u. és este: Képzelt beteg.

Pesti Szinház (3, ½7). Minden este és vasárnap d. u.: Nők harca.

Uj Magyar Szinház (3, ½7). Kedd: Haláltánc, szerda: Haláltánc, csütörtök: Haláltánc, péntek: Idegen asszony, szombat: Idegen asszony, vasárnap d. u. és este: Idegen asszony.

Fővárosi Operettszinház (½3, 6). Minden este és vasárnap d. u.: Mária főhadnagy.

Andrássy Szinház (3, ½7). Minden este, vasárnap és ünnepnap délután: Ártatlan vagyok.

Vidám Szinház (3, ½7). Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Patyolat kisasszony.

Royal Revű Szinház (½4, ½7). Kedd: Műrostos operák, szerdától minden este, csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap d. u.: Sicc R. T.

Komédia Orfeum (½4, ½7). Minden este, szerda, szombat, vasár- és ünnepnap d. u.: Panoráma.

Kamara Varieté. Minden este ½7, csütörtök, szombat d. u. ¼4, este ½7, vasárnap és ünnepnap d. e. 11, d. u. ¼4, este ½7: Találós csók.

Nemzeti Bábszinjáték (½4, ½7). Minden szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap este: Az ügyvéd és férje, hétfőn és pénteken: Az ember nincsen fából, kedden: Toldi, minden csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Terülj, terülj asztalkám.

Erzsébetvárosi Szinház (hétköznap ¾5, ½8, vasárnap ¾3, 5, ½8). Minden nap: Leányvásár.

Józsefvárosi Szinház (hétköznap ¾5, ½8, vasárnap ¾3, 5, ½8). Minden nap: Rozmaring.

Óbudai Kisfaludy Szinház (hétköznap ¾5, ½8, vasárnap ¾3, 5, ½8). Minden nap: Vén diófa.

Rádió

Állandó műsorszámok. Budapest I. 5.40: A szeretet hullámhosszán. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálata. Hangfelvétel. 6.40: Ébresztő, torna. 7.00: Hírek, közlemények, hanglemezek. 10.00: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.00: Harangszó, Fohász, Himnusz. 12.40: Hírek. 1.20: Időjelzés, vízállásjelentés. 1.30: Honvédeink üzennek. 2.30: Hírek. 2.45: Műsorismertetés. 3.00: Árfolyamhírek. 4.20: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 4.45: Időjelzés, hírek. 7.00: Hírek magyar nyelven. 9.40: Hírek. 11.00: Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven. 12.00: Hírek.

Kedd, december 1.

BUDAPEST I. 2.00: Buttola Ede tánczenekara. **3.20:** Cigányzenekar. **3.50:** Gyermekdélután. **5.00:** Rádiózenekar. **5.35:** Farkas Jenő vidám csevegése. **5.50:** Rabaud: Éji menet. **6.10:** Makláry Zoltán verseket mond. **6.25:** Pataky Kálmán olasz dalokat és áriákat énekel. **7.05:** Rádiózenekar. **8.00:** „Helyet a fiataloknak". (Hangjáték.) **8.30:** Indulók. **8.45:** Felolvasás. **8.55:** Cselényi József magyar nótákat énekel cigányzenekísérettel. **10.10:** Tánczene. **11.00:** Csajkovszkij: Évszakok.

BUDAPEST II. 5.05: Ruszin hangjáték. **5.30:** Nagy Méda előadása. **5.45:** Fauré: Ballada. **6.00:** Szimfonietta szalonhatos. **6.40:** Kner Antal harmonikázik. **7.05:** Mezőgazdasági félóra. **7.30:** Kamarahármas. **8.00:** „Gyimestől Kőszegig". (Verses-zenés összeállítás.)

Szerda, december 2.

BUDAPEST I. 10.15: Rádiózenekar. **11.15:** Rautawaara áriákat és dalokat énekel. **11.40:** Somlay Károly elbeszélése. **12.10:** Szórakoztató zene. **2.00:** Az 1. honvéd gyalogezred zenekara. **3.20:** Balettzene. **3.55:** Közvetítés a parádi üvegfúvóüzemből. **5.00:** Tabányi Mihály együttese. **5.20:** Laczkó Géza előadása. **5.40:** Ticharich Zdenka zongorázik. **6.00:** Honvéd műsor. **7.05:** Zenekari művek. **8.15:** Előadás Bethlen Miklós grófról. **8.35:** Rádiózenekar. **10.10:** Német szerzők dalai. **10.40:** Filmdalok.

BUDAPEST II. 5.00: Szlovák népdalok. **5.40:** Emlékezés Aba-Novák Vilmosra. **5.55:** Kamara-vonószenekar. **6.40:** Wagner-zene. **7.05:** Olasz nyelvoktatás. **7.35:** Cigányzenekar. **8.35:** Ruhmann Jenő előadása.

Film

Sz. = szomb., ü. = ünn., v. = vas.

ADRIA (ADMIRAL) (Tel.: 353—707): **Haláltánc** (Goll Bea). (¼4, ¼6, ¼8, v. és ü. 11 és ½2-kor is.)

ALKOTÁS (Telefon: 355—374): **A fehér nővér.** (¼4, ¼6, ¼8, v., ü. 11 és ½2, sz. ½2-kor is.)

ANDRÁSSY (Telefon: 124—127): **Igy szeret egy férfi.** (½4, ½6, ½8, v. és ü. ½2-kor is.)

ÁTRIUM (Tel.: 153—034 és 154—024): **A négylovas hintó.** (Szemere Vera.) (½4 ½6 ½8, v. és ü. ½2-kor is.)

BARLANG (BROADWAY) (T.: 422-722): **Gentryfészek.** (Tolnay Klári.) (½2 ½4 ½6 ½8.)

BELEZNAY (STUDIO) (T.: 225—276): **Pascal két élete.** (P. Blanchar.) (11, ½2, ½4, ½6, ½8.)

BETHLEN (Hollywood) (T.: 225-003): **Pinocchió.** (¼4, ¼6, ¼8, v. és ü. ½2-kor is.)

BELVÁROSI (Telefon: 384—583): **Szerelmi vihar** (Boyer). (½4, ½5, ½6, ½7, ½8, v. ½2 és ½3-kor is.)

BELVÁROSI HÍRADÓ (T.: 181—244): **50 éves a társadalombiztosítás.** — **Kutyamosó.** (W. Disney.) **Híradók.** (10—21 óráig.)

BUDAI APOLLO (Telefon: 351—500): **Jelmezbál** (Szörényi Éva). (½4, ½6, ½8, v. ½2-kor is.)

CAPITOL (Telefon: 134—337): **Szíriusz.** (Karády.) (½2, 3, 5, 7, v. és ü. 11-kor is.)

DAMJANICH (Telefon: 425—144): **Dr. Kovács István.** (Páger.) (¼4, ¼6, ¼8, v. és ü. 11 és ½2-kor is.)

DEÁK (DÉCSI) (T.: 121-343, 125-952): **Kutásó leánya.** (Ra.mu.) (½2, ½4, ½6, ½8.)

DUNA (LLOYD) (Telefon: 111—994): **Pinocchió.** (½4, ½6, ½8, v. és ü. ½2-kor is.)

ERZSÉBET (VESTA) (T.: 222—401): **La Conga.** (11, 1, 3, 5, ½8.)

FÓRUM FILMSZINHÁZ (IV., Kossuth Lajos-u. 18. Tel.: 189—707. 189—543): **Férfihűség.** (Páger Antal.) (3, 5, ½8, v. és ü. 11-kor is.)

HÍRADÓ FILMSZINHÁZ (T.: 222-499): **Tarka tánc. — Uj magyar otthonok.** —. **Híradók** (9—21 óráig.) Hétfőn 18—20-ig szünet.

HOMEROS (Telefonszám: 496—178): **Igy élni jó.** (3, 5, 7, v. és ü. 1-kor is.)

IPOLY (T.: 292—626): **Nevadai hajtóvadászat.** (Franchet Tone.) (¼4, ½6, ½8, sz., v. és ü. ½2-kor is.)

JÓZSEFVÁROSI (Telefon: 141—316): **A sas visszatér.** (½4, ½6, ½8, sz., v. és ü. ½2-kor is.)

KAMARA FILMSZINHÁZ (T.: 423-901): **A harmincadik.** (Páger.) (11, ½2, ½4, ½6, ½8.)

KASZINÓ FILMSZINHÁZ (T.: 185-320): **Keresztúton.** (Tolnay, Ajtay.) (¼4, ¼6, ¼8, sz. ½2, v. és ü. 11-kor is.)

KORZÓ (T.: 182—818): **A nap hőse.** (Chevalier.) (½4, ½6, ½8, v. és ü. 11-kor is.)

KULTUR MOZGÓ (Telefon 188—120): **Reménytelen eset.** (¼4, ¼6, ¼8, v. és ü. ½2-kor is.)

NEMZETI APOLLÓ (ROYAL APOLLÓ) (T.: 222—002): **Egy asszony visszanéz.** (Jávor Pál.) (3, 5, 7, sz. 1, 3, 5, 7, v. és ü. 11, 1, 3, 5, 7.)

NYUGAT MOZGÓ (Telefon: 121—022): **Haláltánc.** (Goll Bea.) (¼4, ¼6, ¼8, sz. ½2, v. és ü. 11 és ½2-kor is.)

OMNIA MOZGÓSZINHÁZ (T.: 130-125): **Üzenet a Volga partról.** (Sárdy.) (½4, ½6, ½8, sz. ½2, v. és ü. 11 és ½2-kor is.)

PEST (PALACE) (Telefon: 221—222): **Őrségváltás.** (Páger.) (11, ½2, ½4, ½6, ½8.)

PETŐFI (ODEON) (Tel.: 428—478): **Haláltánc.** (Goll Bea.) (½4, ½6, ½8, v. és ü. ½2-kor is.)

RADIUS (Tel. 122—098 és 120-[illegible]): **Vérbosszú. (Mediciek.)** (¼4, ¼6, ¼8, sz. ½2, ¼4, ¼6, ¼8, v. és ü. 11, ¼4, ¼6, ¼8.)

RÁKÓCZI (PHÖNIX) (T.: 426—326): **Mindenki gyanus.** (11, 1, 3, 5, ½8.)

SCALA FILMSZINHÁZ (T.: 114-411): **Keresztúton.** (Tolnay, Ajtay.) (½4, ½6, ½8, sz., v. és ü. ½2-kor is.)

SZITTYA (CITY) (Telefon: 111—140): **Egy asszony visszanéz.** (Tasnády Fekete Mária, Jávor Pál.) (½4, ½6, ½8, sz., v. és ü. ½2-kor is.)

SZIVÁRVÁNY (REX) (Tel.: 228—020): **Tisztítótűz.** (¼4, ¼6, ¼8.)

SZÉKELY (OLYMPIA) (T.: 226—425): **Vágyak asszonya.** (11, ½2, ½4, ½6, ½8.)

TOLDI (RIALTO) (Tel.: 224—443): **Haláltánc.** (Goll Bea.) (10, ¾12, ½2, ¼4, ¼6, ¼8.)

TURÁN (Nagymező-u. 21. T.: 120-003): **Tisztítótűz.** (11, ½2, ¼4, ¼6, ¼8.)

UJBUDA (SIMPLON) (T.: 268—999): **Éjfélre kiderül.** (Bulla.) (½4, ½6, ½8, sz. ½2, v. és ü. 11 és ½2-kor is.)

A VASAS teljesen átalakítja csapatát a vasárnapi mérkőzés előtt. Az utolsó fordulóban a piros-kék csapat a Nagyváradi AC-ot látja vendégül a Latorca-utcában. A Vasas Diósgyőrött nagy fölénnyel játszott és csak különös balszerencse, valamint feltűnő védelmi hibák fosztották meg a győzelem lehetőségétől. A Nagyvárad ellen a Vasas győzelmet remél és ennek megfelelően fokozott erővel készül fel. A Vasas holnap délután a Futura tisztviselőcsapata ellen játszik gyakorlómérkőzést.

✦✦

OLASZ LABDARUGÓ EREDMÉNYEK: Venezia FC—Torino 0:3, FC Milano—Liguria 0:0, Vicenza—Atalanta 2:3, Fiorentina—Lazio 1:1, AS Roma—FC Bologna 1:1, Genova 93—Bari 3:2, Juventus—Ambrosiana 4:2, Triestina—Livorno 1:1.

✦✦

A FRONTRA INDULTAK A NÉMET VÁLOGATOTT JÁTÉKOSOK a német—szlovák meccs után — jelentik a német lapok. A frontkatonák közé tartoznak többek között Walter és Conen is, valamint több fiatal válogatott játékos.

Egy fiatal magyar hegedűművész útja
Hollandiától a pesti Vigadóig

MAGYAR TAMÁS BESZÉL A HOLLANDOK MAGAS ZENEI KULTÚRÁJÁRÓL

December harmadikán egy fiatal magyar művész kezében szólal meg a hegedű a Vigadó pódiumán. *Magyar* Tamásnak hívják az alig 25 éves fiatalembert s *rövidesen idehaza is olyan ismerten cseng majd a neve, mint egyes külföldi városokban.*

Milyen ember «*civilben*» ez a *Magyar* Tamás, a felragyogó új művésznép tulajdonosa? Mit beszél a „külföldet járt" magyar hegedűs, akiről csak annyit tudtunk eddig, hogy *Hubay Jenő szárnyai alól került a csillagok útjára?*

A józsefvárosi lakás előszobájában a ruhásszekrény tetején ott púposodnak a bőröndök. Színes cédulácskák tarkázzák a bőröndöket, hotelek kecses rajzaival és *messziről is ragyogó városnevekkel, ahol Magyar Tamás járt,* ahol felzendült hegedűjének négy húrja, ahol tenyerek verődtek őszsze önfeledt tapsra, ahol a magyar művész elfogódottan meghajolt publikuma előtt.

Hollandiai koncert-körút

Magyar Tamás szerény, csendes fiatalember.

A zongora és kinyitott fedelén a szanaszét dobott *Beethoven-Liszt-, Debussy*-opusok szemmelláthatóan sokat forgatott füzetei már első pillanatásra jelzik, hogy ebben az otthonban művész lakik.

Az első kérdésünk *Magyar* Tamáshoz: *hogyan indult el ebből a lakásból, Budapestről?*

— *Hubay* mester iskolájában végeztem tanulmányaimat 1934-ben, de még iskolázásom alatt ismerkedni kezdtem a külföldel, *néhány kisebb koncert után egyszerre több meghívást is kaptam s ezek az idegenben való szereplések nemcsak művészi hitemet erősítették meg, hanem alkalmat adtak arra is, hogy szószólója legyek mindenfelé a magyar muzsikának.* Erre a legtöbb alkalmat *Hollandia* nyujtotta, az az ország, amely egy kicsit a második hazám, hiszen *az első világháború után holland nevelőszülőkhöz kerültem, akik azóta is mindig visszavárnak.*

— A mostani háború előtt európai vándorlásaim során *sokat koncerteztem Lengyelországban* s talán éppen sikereim hatása alatt keresett fel *Wieniawsky*, a varsói *Chopin*-főiskola igazgatója és *felajánlotta a művészképző vezetését.* Akkor, megvallom, közel álltam az elhatározáshoz, hogy a pódiumot felcserélem az iskolával, de *döntésre már nem kerülhetett sor.* A tervbe beleszólt a háború... A legutóbbi négy év *nagyobb részét Hollandiában töltöttem,* megszámlálhatatlanul sok hangversenymeghívásnak feleltem meg. *Ez a kis ország példátlanul fejlett zenekultúrával rendelkezik.* A művészetnek minden város, sőt minden nagyobb falu is külön otthont nyujt a „*Künst-Kring*"-ek révén. Ez a szervezet magyarra fordítva legjobban *művészi körnek* felel meg. Egyik a másik kezébe adja a legkülönbözőbb fajtájú muzsikusokat, énekeseket, így azután *végigutaztatják az egész országon, mintegy 60—70 hangversenyt biztosítva egy-egy művésznek.* Ezek a „*Künst-Kring*"-ek a legkisebb helyen is *évente hat-hét hangversenyt nyujtanak közönségüknek,* persze nagyobb városban ennél sokkal többet. Hollandiában, ilyen szervezet mellett, magyarázni sem kell, *rendkívül fejlett a tömegek zeneigénye is,* a muzsika kultuszt jelent a legegyszerűbb ember számára is.

A „Künst-Kring"-ek

— Egy kis holland városkában hangversenyeztem s a *helyi zenetársaság elnökének lakása volt a szállásom.* Természetesen vendégnek tekintettek, sőt igen nagyrabecsült vendégnek, akinek minden mozdulatát parancsnak vették, úgyhogy valósággal zavarban voltam, nem tudtam elég szerényen viselkedni. Ebédutáni szieszt álásom közben az egyik nap *zongoraszó jutott a szobámba.* Valaki játszott a házban. Figyeltem, *Beethoven-etüd* keringett át hozzám a falakon, kétségtelenül dilettáns muzsikálta s meglepően jól. — Ki zongorázik? kérdeztem a háziaktól. A válasz meglepő volt. Kiderült, hogy a *ház egyik szolgája takarítás közben néhány akkordot leütött a zongorán...* Ez az eset kitűnően jellemzi a hollandok zenei műveltségének szintjét...

Magyar Tamás *a legfiatalabb magyar zenei generációról* beszélt még.

— Rendkívül sokan vannak s *mind nagyon tehetséges* — mondja.

— Másfél hónapja időzöm itthon s ezalatt meggyőződhettem róla, hogy *semmivel sem vagyunk alábbvalóak a külföldnél* Csak a lehetőségeink kisebbek. A holland példa mindenesetre taníthat bennünket s most a „*Künst-Kringe*"-re gondolok, arra, hogy itt is meg kellene szervezni a vidéki magyar városok művészeti köreit, hogy saját művészeinknek több alkalmunk legyen pódiumon, való szereplásre. *Jelenleg, sajnos, egészen szük a kör, amelyben a magyar művész itthon mozoghat.*

— *Milyen műsorral lép elsőízben a pesti közönség elé?*

— Tulajdonképen nem elsőízben szerepelek budapesti pódiumon. Négy évvel ezelőtt *Dohnányi* mesterel játszottam együtt a *Városi Színházban,* a Zeneakadémián pedig volt már önálló hangversenyem is. Persze azóta *egy kicsit előbbre jutottam már...*

— Műsoromat úgy állítottam össze, hogy az képet nyujtson fejlődésemről. *Tartini* ördögtrillája, *Schumann* és *Debussy* szonátája mellett *Kodályt* is felvettem s ezt a számot törekvő, igen tehetséges öcsémmel, *Magyar* Gáborral együtt adom elő. Ő csellón játszik...

Magyar Tamás vigadóbeli koncertje ezek szerint még egy fokkal érdekesebb is lesz, mint ahogy vártuk. Egy *művészpárt* is megismerhetünk a pódiumon december harmadikán.

Gérczei-Németh Imre

Vér és arany harca a renaissance-kori Firenzében

VÉRBOSSZÚ
(MEDICIEK)
OSVALDO VALENTI, LEONARDO CORTESE, CONCHITA MONTE NEGRO, LAURA NUCCHI Modern-film
MA premier RADIUS

Egy építészmérnök valutaügye
a Kúria előtt

Vágó Pál építészmérnök abban az időben, amikor a második zsidótörvény parlamenti tárgyalása megkezdődött, azzal a tervvel foglalkozott, hogy *családjával kivándorol.*

Leányát 1938 május havában Angliába küldte ki és az oxfordi egyetemre iratta be.

Ugyanakkor *felesége Amerikába költözött,* ahol *fényképésziparral* és *nyelvoktatással* foglalkozott. *Vágó* ingatlanát *25.000 pengőért* eladta, másik házrészét pedig *34.000 pengőért* értékesítette. Apja utáni örökségi jutalékára kapott fivérétől *34.000 pengőt,* úgyhogy abban az időben összesen *77.779 pengővel rendelkezett.*

1939 augusztus 23-án Vágó Pál is Angliába utazott.

Idehaza vagyona nem maradt. Megállapították, hogy *a Nemzeti Banktól nem kért és nem is kapott engedélyt arra, hogy készpénzvagyonát külföldre vigye.* Épp ezért a budapesti büntetőtörvényszék mint uzsorabíróság *fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés büntette* miatt eljárást indított.

A kitűzött főtárgyalást a vádlott távollétében tartották meg és a lefolytatott bizonyítási eljárás során *a védelem több tétel pénzösszegről kimutatta, hogy azt itthoni tartozások kiegyenlítésére fordította Vágó Pál, csak 35.210 pengő maradt elszámolatlan.*

Az uzsorabíróság ítélettel kötelezte Vágó Pált, hogy 35.210 pengőt végrehajtás terhe mellett fizessen meg a kincstárnak.

A bejelentett semmisségi panaszok folytán a kir. *Kúria* dr. *Szolnok* tanácselnök vezetése mellett tartott tárgyalást ebben az ügyben és dr. *Miskolczy* Ágost koronaügyészhelyettes felszólalása után a védelem perorvoslatának elutasításával az uzsorabíróság ítéletét *helybenhagyta.*

— **A Magyar Református Nők Országos Lorántffy Zsuzsánna Egyesülete** pénteken, december 4-én a **Baross-Szövetség** székházában (Múzeum-u. 17) rendezi **büffével egybekötött *karácsonyi kézimunka-bemutatóját és vására.***

Az ipari gyapju és az apróbőrök ára

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli a közellátásügyi miniszter 88.000. számú rendelettét. Ennek értelmében a sárgás-fehér színű bőr- és döggypjúnak, valamint a gőzzel leizzasztott, vagy kénnátronos eljárással lehúzott tímárgyapjúnak a feldolgozó üzemek által fizethető legmagasabb ára 7.10—12.65 pengő között változik minőség és szálhosszúság szerint. A fonási határon alul lévő világosszínű gyapjúnak és világosszínű irhagyapjúnak feldolgozói üzemek által fizethető legmagasabb ára viszont 1.90—5.70 között változik.

A 90.500 számú rendelet az apróbőrök legmagasabb termelői áráról intézkedik. Ezek szerint a juhbőrfélék közül a merinogyapjas 40 milliméteres ára 2.45, 2.24, 3.73. A báránybőrök közül a merino- és durvagyapjas báránybőr 2.08, 1.78, 4.45 kg-ként. Az első ár a sómentes, a második a zöld, a harmadik a száraz árura vonatkozik.

A Dreher Serfőződe közgyűlése

A Dreher-Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőződe november 30-án dr. *Hardy-Dreher* Béla elnöklete alatt a MOKTÁR tanácstermében tartotta meg rendes évi közgyülését, amely Bessenyey Ferencet, dr. Hódossy Sándort és dr. Lamotte Károlyt az igazgatóság tagjaivá választotta.

A közgyülés a zárszámadások jóváhagyása után 6.40 pengő osztalékot állapított meg szelvényenként, melyek december 2-tól kezdve a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál válthatók be.

AZ OMIKE MŰVÉSZAKCIÓ MŰSORA

Kedden, december 1-én és vasárnap, 6-án új vidám műsor: *Kellér* Dezső és *Márkus* Alfréd operettje, *Első emelet* 7 és *Rejtő* Jenő bohózata, *Apósom a vezér* (½7). Szerdán, 2-án nincs előadás. Csütörtökön vallási ünnepély (½7). Szombaton, 5-én és 12-én *Molnár* Ferenc drámai története, *Az ismeretlen lány* (Rosty Magda, Pártos Erzsi, Simon Zsuzsi, Zágon Vera, Gárdonyi Lajos, Justh Gyula, Nagy György, Fenyő Emil, Szigeti Jenő, Zátony Kálmán, Simai Ede, Dózsa István, Gáti Pál ½7). Hétfőn, 7-én *Kodály-est* (a mester 60. születésnapja alkalmából). Közreműködnek: *Rózsa* Vera, *Weinstock* Miklós (ének), *Weiner* László (zongora), *Starker* János (gordonka) és az *Ákos Ferenc—Lőrincz Edit—Lukács Pál—Horváth László*-vonósnégyes. Szerdán, 9-én (O/2, Z/3) először *Donizetti* operája, *Don Pasquale* (Darvas Ibolya, Kálmán Oszkár, Fehér Pál, Lendvay Andor, Ney Dávid). Vezényel *Somogyi* László, rendező *Bálint* Lajos (6 órakor).

— **A „Magyar Csillag"** december 1-i számának élén *József Attila halálának ötödik évfordulója alkalmából* három tanulmány méltatja a költő művét: *Halász* Gáboré, *Vajda* Endréé és *Gáspár* Zoltáné. A hatvanéves Kodályról *Szabolcsi* Bence, a nyolcvanéves Gerhart *Hauptmannról Thurzó* Gábor ír. *Szabó* Lőrinc weimari útinaplója, *Németh* László tanulmánya Tamási színdarabjairól, *Molter* Károly novellája, *Szegi* Pál verse mellett külön érdekessége a számnak, hogy a Budapesten járt bolgár írók műveiből öt fordítást közöl *Szabó* Lőrinc és *Fehér* Géza tollából, továbbá, hogy *Illyés* Gyula fordításában hét francia költő világhírű versét adja. Színházi, képzőművészeti és filmkritikák egészítik ki még a gazdag szám tartalmát.

Félévi börtönre ítélték
A HUNGARISTA-MOZGALOM EGYIK VEZETŐJÉT

Hornyák Ferenc újpesti asztalossegéd a hungarista mozgalom újpest—megyeri szervezetének vezetője volt és hetenként kétszer tagértekezletet tartott. Amikor a rendőrség belügyminiszteri rendeletre a hungarista mozgalmat betiltotta, Hornyák Ferenc továbbra is folytatta tevékenységét s ezért bűnügyi eljárás indult ellene az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló bűncselekmény miatt.

A budapesti büntetőtörvényszék ötöstanácsa Hornyákot hathónapi börtönre ítélte. Ezt az ítéletet a Kúria dr. Sóóky József elnöklésével tartott tárgyaláson, dr. Kovács Péter koronaügyészhelyettes felszólalása után helybenhagyta.

KÁRTÉRÍTÉSI PER AZ ORGAZDA ELLEN
az ellopott áru miatt

Özv. *Szauder* Jánosné textilkereskedő *12.750 pengő megfizetése iránt pert indított Öffentür Lipót szállodatulajdonos ellen.* Keresetében előadta, hogy Luther-utca 1/b szám alatt lévő üzletébe február 10-én *betörtek* és azt *teljesen kifosztották.*

Az elfogott tettesek: Divéki Antal és társai ellen indított bünető tárgyaláson bebizonyosodott, hogy az ellopott értékes textilárukat Offentür Lipót szállodatulajdonos vette meg, akit ezért a bíróság orgazdaság miatt elítélt.

A kereset szerint az ellopott áru ellenértéke és az elmaradt haszon címén *a kereskedőnőnek 12.750 pengő kára keletkezett* és ennek megtérítését kérte a jómódú szállodatulajdonostól.

Dr. *Oszetzky* Béla törvényszéki tanácselnök tárgyalta a nem mindennapos keresetet.

A törvényszék kimondotta, hogy az általános magánjog szabályai szerint bűncselekménnyel okozott kárért annak elkövetője felelős és a kárt megtéríteni tartozik.

E jogszabály alapján a törvényszék *a keresetnek helyt adott és a szállodatulajdonost a peresített összeg, továbbá 530 pengő perköltség megfizetésére ítélte.*

Óvóhelyeket építenek
a főváros minden épületében

A fennálló jogszabályok értelmében Budapesten szükség-óvóhelyet kell építeni azokban a lakóházakban, amelyekben *az átlagos személyi létszám 20, vagy annál több.*

Az átlagos személyi létszám kiszámítása úgy történik, hogy minden lakószobára egy személy, de lakásonként legalább két személyt kell számítani, az iroda- az üzlethelyiségek után pedig minden 15 négyzetméterre további egy-egy személyt.

A fővárosi bérházak lakásaiban általában több személy lakik, mint amennyit a jogszabályok az óvóhelyépítkezési kötelezettség alapjául felvesznek. A polgármester ezért elrendelte, hogy *valamennyi fővárosi épületben, még azokban is, ahol a 20-nál alacsonyabb átlagos személyi létszám folytán a főváros erre kötelezve nincs, óvóhelyet létesítsenek.*

Óvóhelyeket építenek a szociális intézményekben is.

A felmerült kiadások fedezetéről a polgármester később gondoskodik.

— **Mindenki ajánlja Palugyai szűcsöt. Váci-u. 15.**

ROYAL Revűszínház

Igazgató: HEINEMANN SÁNDOR

Az évad szenzációja a decemberi új műsor:

SICC R. T.

Mulatságos filmrevű 14 képben

Írta: LUGOSSY GYÖRGY

Zenéjét szerezte: GYULAI GAÁL FERENC

DÉRY SÁRI

filmsztár, démon, falusi kislány

FODOR, TAMÁS, LUGOSI:

a három Sicc

RÉV ERZSI és ÓVÁRI TIBOR:

CSUDIS GARLAND és MICKEY RUMLI

BÁRCZY KATÓ, FOCKER és ALFONSO:

Milyen volt a némafilm?

TEMESVÁRI SZ. LÁSZLÓ mint CLARK GABLE

Heinemann Sándor és 16 tagú jazz-zenekara

Világhírű artisták:

TIPSY és BROW, komikus akrobaták

MARIO és partnernője, a belga gumiember

A 2 CASTELTONS, bravúr-akrobaták

Előadások kezdete este ½7-kor. Csütörtökön, szombaton, vasárnap és ünnepnap mérsékelt helyárú délutáni előadás.

Pénztári telefon: 224—064

akkor még messze volt mostani törődöttségétől, minden reggel hét órakor fölkelt, sétálgatott a ház előtt lévő kis kertben, megitta a teáját és elment a hivatalába. Ott ült négy óráig, azután hazajött, megebédelt, egy órácskát heverészett a pamlagon, elment egy barátjához, a ki a szomszédban lakott, néha meg ez jött el ő hozzá, — elüldögéltek a sakkdeszkával ellátott asztalka előtt és malmoztak, míg be nem sötétedett, és lámpát nem kellett gyújtani. Akkor behozták a teát, hosszadalmas beszélgetés fejlődött ki a postai és városi ügyekről, melyek évről-évre, és tövéről-hegyére ugyanazok voltak és kilencz-tíz óra tájban minden elcsendesült a házban, eloltották a lámpákat és aludni mentek, — s így ment ez mindennap, negyvenöt esztendő óta.

Vagy három évvel ezelőtt Arisztarch korábban befejezte a nyári leczkéit, elment haza, s ott minden legcsekélyebb változás nélkül ugyanazt azt az életet találta. A sakktábla elkopott, alig látszottak már rajta a négyszögek, és nehéz volt rajta a színeket megkülönböztetni, de azért a két jóbarát, mindkettő szürkén és ránczos arczczal, meggörnyedve, kívülről tudta hol a fehér és hol a fekete mező, és játszott, már szinte csak úgy emlékezetből. S minden nézetük, egész világfelfogásuk épen olyan homályos volt, mint ez az elnyütt sakktábla.

Arisztarch nem is igen próbálta meg az öregeket az elveivel megismertetni. Ezektől az elvektől elszörnyedtek volna. Mikor kérdezgették, egyszerűen így felelt:

— Hát, semmi... Tovább akarok tanulni... Ez soha sem árt...

— És szolgálni? — kérdezték tőle. — Ezt is csak el kell kezdeni valamikor.

— Én még ráérek, — felelt. — Minek siessek?

— De hát ideje volna, hogy a fészekrakásra is gondolj. A te korodban másoknak már gyermekeik vannak...

— Ehez nincs kedvem. Egyébiránt ez mindig a véletlen dolga. Lehet, hogy megházasodom, — de ha nem, így is csak megleszek valahogy.

Szóval iparkodott határozatlan és semmire se kötelező feleletekkel megszabadulni.

Az édes anyja iránt nagyon gyöngéd érzelmeket táplált. Valamikor úgy tetszett neki, mintha valami vágyódás, valami magasabb és elevenebb élet után való homályos törekvés lett volna benne; régesrégen, a mikor alig hogy kilépett a gyerekczipőkből s mikor élénk természete már nem tudta beérni ezzel a holt, megfagyott élettel, észrevette, hogy az anyját olykor valami nyugtalanság, s a körülményeivel való elégedetlenség szállta meg: sohajtozott és a szemei titokzatosan messze elkalandoztak, mintha kerestek volna valamit a távolban. Ilyenkor hosszasan elnézte őt, és úgy érezte, hogy kettőjükben van valami közös vonás, valami olyan, a mit mások képtelenek megérteni. De ezek a csendes pillanatok homályosak voltak és semmi határozott eredményre nem vezettek, azután meg is szüntek és az anyja lassankint valóságos párjává lett az apjának.

Most a moszkvai beszélgetés után az öreg olyanokat mondott, mintha megértette volna őt. De Arisztarch nem igen bizott ebben. Ugyan már hogyan is érthette volna meg? Hiszen előtte idegenek kell, hogy legyenek mindazok a nézetek és frázisok, melyek egész életében még soha se jutottak kifejezésre körülötte. Lehet, hogy csak azt érezte, s ezt is inkább csak azért, mert szerette a fiát, — azt érezte, hogy most valami drága kincstől fosztja meg őt.

Ilyesféléket gondolt Arisztarch, mikor a szekér egyhangúan döczögött végig a száraz, sima úton; de csakhamar elfojtotta ezeket a gondolatokat. Mirevalók is lettek volna? A mint egyszer elhatározta, hogy átengedi magát az öregeknek, és feláldozza érettük szabad diák-életét, melyet az élet minden más formájánál többre becsült, akkor kár lett volna többé ezt szóvá tenni. S nem is árult el lehangoltságot; könnyű szívvel, elszántan ment, és egész úton rajta volt, hogy az öreget jól tartsa szóval és felvidítsa.

Vége lett a tavasznak, a nyár is elmúlt. Augusztusban a diákok újra összeverődtek Moszkvában, elhelyezkedtek a lakásaikban s elkezdtek járni az egyetemre. Nap nap után ment minden a rendes kerékvágásban.

De valamennyien tisztán érezték, hogy valami hiányzik az egyetem folyosóiról. Arisztarch sokkal kimagaslóbb alak volt a társai közt, semhogy olyan hamar hozzászokhattak volna a távollétéhez. Sőt voltak esetek, a mikor némi zavarok is támadtak ebből. Szeptemberben kiderült, hogy huszonkét szegény diák nem tudta megfizetni a leczkepénzt, tandíjmentességhez pedig nem volt joga. Apjuk is, anyjuk is élt, s mindamellett semmijük sem volt; valami hangversenyt, felolvasást vagy ilyesfélét kellett rendezni, hogy valahogyan összegyűjtsék számukra a szükséges pénzt. Csakhogy ehez egyikük sem értett. A ilyesféléket mindig Glogolyev szokta volt végezni. Félannyit sem tudtak szerezni, mint a mennyi kellett.

Glogolyev hiánya lépten-nyomon érezhető volt. Még a tantermekben is olyan siralmas volt az élet, senki sem tudta olyan figyelemmel hall-

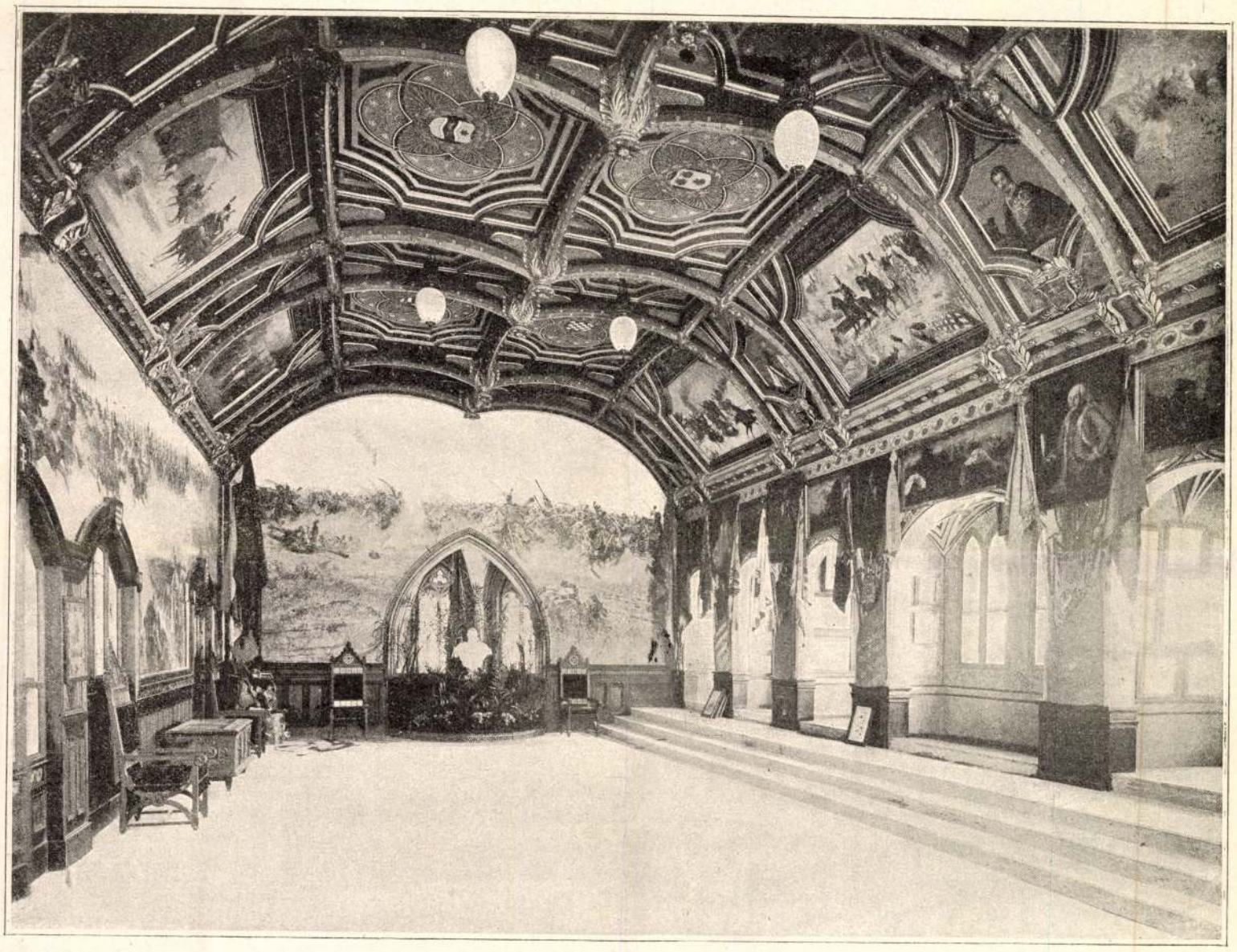

A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSBÓL. — A HUSZÁR-TEREM A MAGYAR PAVILLONBAN.

gatni és úgy magyarázni a tanár előadásait. Beszédbe eredt a tanárokkal, és érdekes kérdéseket vetett fel.

A társas viták nem voltak olyan szenvedélyesek; hiányzott belőlük az egykori élet. Itt is csak Glogolyev tudott lelket önteni beléjök. Mert hiszen ő tizennégy esztendő óta részt vett bennök, míg a többiek újonczok voltak. De különösen érezhető volt a hiánya a diák-összejöveteleken, mert, mint aféle ősdiák, inni is, meg mulatni is tudott.

Szeptember végén volt. Ködös, szürke nap volt, s az ősz szelleme kisértett a városban.

Abban a kis korcsmában, a hova a diákok legnagyobb része ebédelni járt, úgy két óra felé szokatlanúl nagy társaság gyűlt összse. Volt a korcsmában egy asztalokkal telerakott hosszú szoba, a hova a diákokon kívül senkinek sem volt szabad belépnie. S ime kinyílt az ajtó s a küszöbön megjelent egy hatalmas, erőteljes és nagyszakállú alak. Az a szürke sáv, mely a szakállát kettéosztotta, szélesebbé lett s a homloka felett a kopaszsága is jobban látszott.

— Glogolyev! Glogolyev! Glogolyev Arisztarch! — hangzott fel minden oldalról, s

BAKU VÁROS.

egyszerre rettenetes zürzavar támadt a szobában.

Mind felugráltak, összegabalyodtak, körülvették Glogolyevet s elkezdődött az ölelkezés, a kézszorítás, a csókolózás.

— Hogyan? Hogyan? — kérdezték tőle. — Látogatóba jött? Elszánta magát?

— Micsoda látogatóba? — felelt Arisztarch. — Teljesen eljöttem, egészen idejöttem. Most voltam az irodában és beiratkoztam másodévesnek. Mert akkor nem tettem le a vizsgát . . . Hejh, barátaim, — kiáltott fel Glogolyev — egyszerre milyen jól érzem magamat itt köztetek! Már azt hittem, hogy megkövesedem. Még egy hónap, és belefúltam volna, igazán belefúltam volna a keserűségbe!

Már le is ült kedvencz asztalához az ablaknál, odaültek hozzá többen is, és elmondotta nekik a visszatérés történetét.

— Akkoriban elhatároztam volt, — kezdte Arisztarch, — hogy eltartom a szüleimet. Nem tehettem másként, ez, barátaim, kötelesség. Nagyon megesett a szívem az öregeken. Nos hát elfoglaltam az állásomat, belebújtam az egyenruhába és elkezdtem a gyerekeket orosz nyelvtanra tanítani. Véletlenül a fellebvalóim jók, a társaim kedvesek voltak. A gyerekek is jók voltak és megszerettek engem. De a mint felhúzták a masinát barátom . . . Úgy ment az napról-napra . . . Mi a főnév? Mi a melléknév? Mi az ige? . . . Úgy kezdtem érezni, mintha valaki minden órában egy szöget vert volna a fejembe. S a míg el voltam foglalva, addig csak hagyján, de a mint egy szabad órám volt, abban a pillanatban elfogott a szabadság vágya, a czimborák, az én kis szobácskám, a kis kurta korcsma, az egyetemi folyosók, a tantermek, a mi szenvedélyes vitáink, és összejöveteleink . . . szóval minden után való vágyakozás, a mi fiatal, egészséges, gondtalan, egyenes és becsületes . . . S elszomorodtam, úgy elszomorodtam, hogy azt hittem, belepusztulok! S im a sors egyszerre rám mosolygott. Az én nagybátyám, különös egy ember volt, egész életén át fukarkodott, gyűjtött, s én épen azért nem szenvedhettem, de most már bánom is! Tehát a bácsikám Matvejevics Gordij egyszerre fogta magát és meghalt, és teljes húszezer rubeles örökséget hagyott a szüleimnek, a melyet egész életén át rakosgatott össze. Ez pedig arra mifelénk óriási pénz ám. Mikor én láttam, hogy nincs már reám szükség, hogy a szüleimet eltartsam, beadtam a lemondásomat, fogtam a czókmókomat és jöttem. Most pedig, barátim, megint köztetek vagyok, újra diák vagyok, és a természetemet ismerve, azt hiszem, örökösen az is maradok, s alkalmasint ezen a pályán végzem be a napjaimat. Pompás egy pálya, el nem cserélném semmiért a világon! A barátságért! A szabad diák-életért! A tudományért! — fejezte be Arisztarch a mondókáját emelkedettebb hangon, ég felé emelve a kezét, a melyben kristálytiszta vízzel telt poharat tartott.

Rettenetes zaj támadt, üdvözlő felkiáltások és víg kaczagás töltötték be a szobát. Valamennyien koczczintottak Arisztarchhal.

A vizet csakhamar bor váltotta fel a poharakban, s akkor este a kis korcsma nagy szobájában késő éjszakáig nem némültak el a vidámság és a jókedv csengő hangjai.

ÓCSKA HANGSZER.

Lakatlan, elhagyott szobában
Búsong egy régi zongora,
Élte nem rég még tele dallal,
Hallgat most összezárt ajakkal,
Nem játszanak már rajt' soha!

Avult formáju, húrja rozsdás,
Zengő szekrénye csukva van,
A billentyű-sor összedermedt,
A takaró rajt rongyra vedlett,
Foszlánya hullik zajtalan.

A por belepte, pók hálót szőtt
Fölébe, mint egy szemfedő,
Fogolyként: nem tud éjszakáról,
S — álmodhatik csak napsugárról,
Bezárja sírját fal s tető!

... S mégsem haloit, nem! néha eszmél,
Panaszkodó, bús hangot ad,
Emlékezések éjszakáján
Sokáig zeng-zöng, sírva-sírván,
A mint egy húrja megszakad.

Zokogó dallam tört akkordja
Vegyül a légbe hosszasan,
Az ócska hangszer átkoz, vádol,
A múlt felejtett sok dalából
Óh! néha még egy hangja van!

S a mint a rémes jajszó, átok
Kebléből feltör, s szétrezeg,
Kínos gyötrődés ejti lázba,
Megroppan szinte ósdi lába,
S remegnek rajt' a porszemek.

Aztán belátja; átka meddő,
Vádját nem hallja senki sem,
Föltépett keble nyilt sebével
Irgalmat többé úgy sem ér el —
Megnyugszik hát és elpihen.

S a néma csöndben, éjszakában
Élő-halottként él, feled —
Dalt, érzést, izzó, zsongó vágyat,
Panaszt, keservet, átkot, vádat . . .
Magába mélyen eltemet!

Erdélyi Zoltán.

BAKU.*

Irta **Führinger Gusztáv.**

A Fekete-tengert a Kaspi-tóval összekötő vasút már Tiflisből kiindúlva egyhangú, kietlen vidéket szel át. Kopár sziklák közt halad a vonat; lassanként azok is elmaradoznak s végtelen síksággá tágúl a szomorú táj. Itt már növényzet sincs; a helyett merő sót izzad ki a sivár talaj, mérhetetlen fehér sávokkal tarkítva a szurkos fekete földet.

Nehány karaván vonul erre, vagy arra. Sulyosan terhelt, magas hátú tevéit egykedvűen nógatja a hajcsár; — aztán, ha ez eltünt előlünk, órákhoszszáig ismét nem látni élő lényt.

A hűvös reggelt hirtelen emelkedő hőség váltja föl. Messze a láthatáron füstfelhő emelkedik, mely a vonat közeledtével egyre gyarapodik, míg végre egy roppant kiterjedésü gyártelep bontakozik ki a gomolygó füstből. Ez az ugynevezett *Fekete-város*, a petroleumtisztító berendezések óriási tömkelege, melyet tűzbiztonsági szempontból mintegy három kilométernyi puszta földterület választ el *Baku*-tól, a tulajdonképeni anyavárostól.

Hosszú kanyarúlatban kerüli meg a vasút e külvárost s úgy tér be a bakui pályaudvarra. A Fekete-város déli forrósága és kiállhatatlan bűze majdnem elviselhetetlen s kimondhatatlanul jól esik az embernek, ha terhes utazása után a bakui vendégfogadó szellős verandáján üdülhet, honnan gyönyörű kilátás nyilik az alatta elterülő városra és a tengerre. De a naftabűz elől itt sincs menekülés. Levegő, ruházat, étel és ital, szóval minden naftaszagú, a mi igen kellemetlen annak, a ki nincs hozzá szokva.

Baku ázsiai jellegű város. Utczái szűkek és rondák. Lapos födelű házai kevés kivétellel keleti stilben épültek s legtöbbjük olyan, mint valami fehér, koczkaalakú bástya, mert az utczára néző falakon nincs ablak. A lakosság mohammedán s legnagyobb részt tatár. Ez a népfaj szikár, izmos és nehéz munkára edzett, de nem szép; legkevésbbé szépek a nők. Kiálló

* *Führinger* Gusztáv hazánkfia, ki huzamosabb ideig tartózkodott a petroleum-forrásairól világhirü Bakuban, küldte be lapunk számára emez érdekes közleményt.

Vágó Pál

építész

Lefoglalt sajtótermék

A budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbirája elrendelte az ismeretlen helyen előállított, «*Kampf gegen die Diktatur S. M. des Geldes in Ungarn*» feliratu, «*Von dr. Ing. Paul von Vágó, ehem. Abgeordneter der Pfeilkreuzpartei*» szerzői megjelölésü, «*Vertrauen, das disziplinierte Durchhalten!* végződésü röpirat lefoglalását.

A Mai Nap

1941. nov. 18.

Vágó Pál

építész

Vágó Pál építészmérnök, építőmester, biztosítási szakértő, iroda, IV. Váci-u. 42. 187-109

Bptávb 1940 szept.

Sasvár.

A főoltár fölött a felhők
begő angyal segédkezik, a kere
ben. A feszületen logó fátyol
ruboktól körülvéve fénylő szem
angyal fogja. Felirata:

Abbildung des Neuen Hoch
Schossberg in Ungarn bey

Rm., selyemre, m

140-95.

Vágó Pál

olajfestménye: Ströbl Alajos mintáz-
za Pál may Ilka színművésznőt. Repro-
dukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

1961

Vágó Pál

festő

1854-1928 „Magyarok kiev előtt"; 'zsánerképek, állatképek. stb.

A magyarországi műv. tört. I. 421.

Corvina 1970.

Vágó Pól

Pólmay Ilka, "Stróbl Alajos" műtermében, olaj.-

Magyar sínészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, domborművek a XIX század. Budapest, 1966. katalógus, 361.

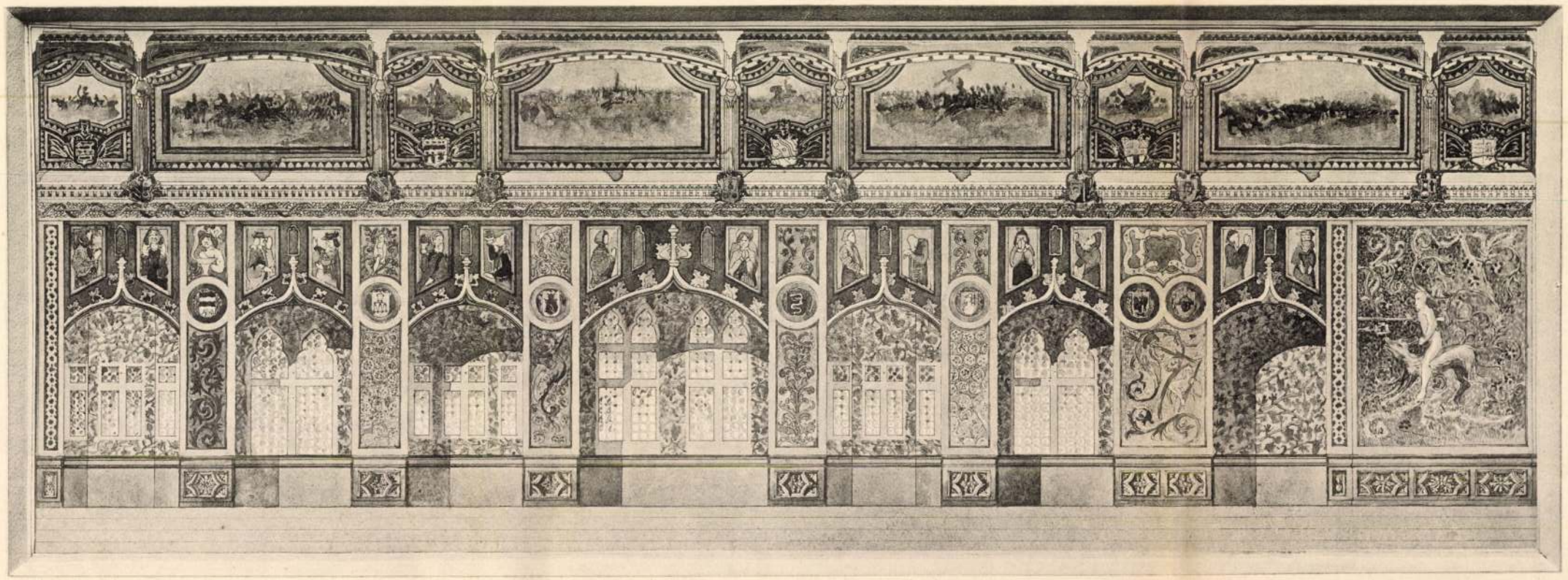

Hosszmetszet: *Az erkélyes főfal kiképzése.*

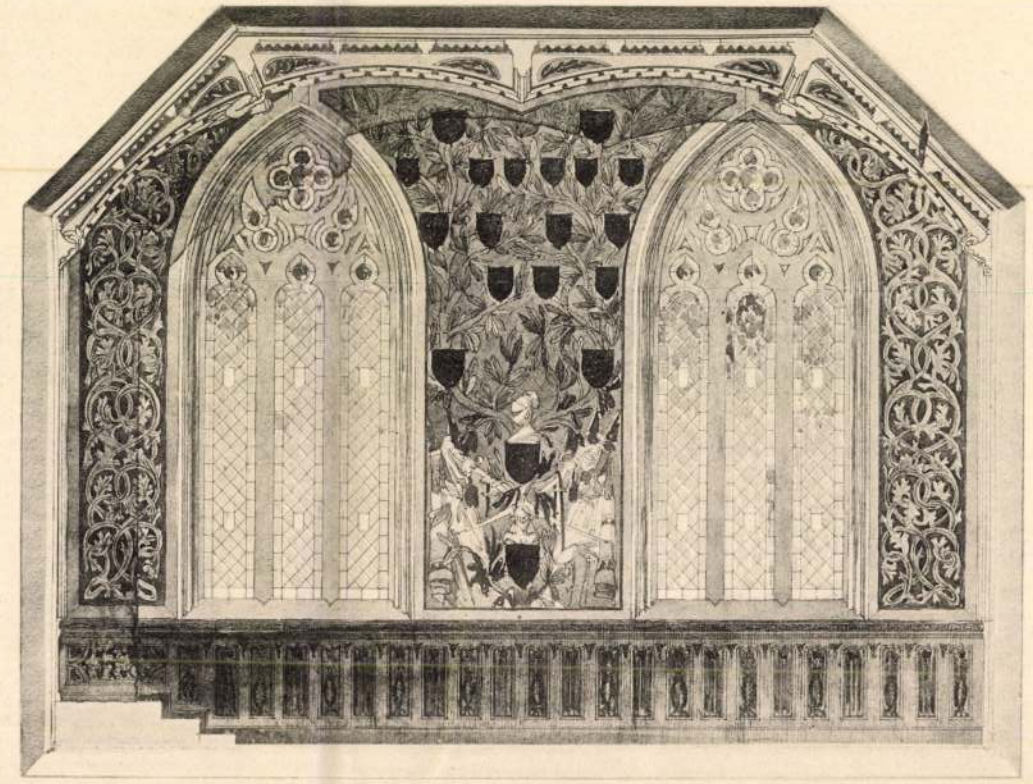

Keresztmetszet: *Keleti oldalfal.*

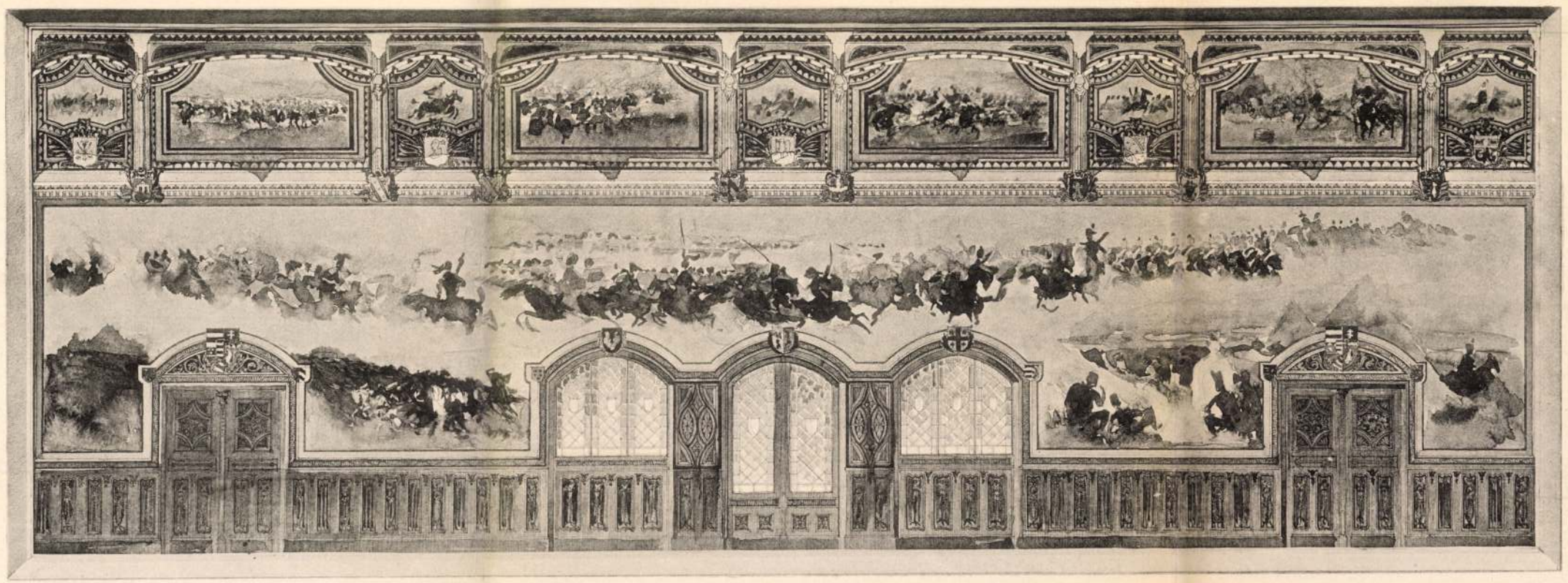

Hosszmetszet: *Udvarfelőli főfal a huszárrohammal.*

Az 1900. évi párisi kiállitás huszár-termének részletei.

Keresztmetszet: *A kápolna-oldalfal.*

Vágó Pál

tordai és litteráti

Irod

Fülep Gábor

Tordai és litteráti
Vágó Pál élete.
Kézirat, 4-r.
Képzőm I. öisk.
könyvtára

Ferképzőmfőiskevk
1937/39 ~~[illegible]~~, 186. l.

MDK

Vágó Pál épitész

Elek A.: A jövő Budapestje. Bpest városépitési problémáinak kiáll. A Pesti Városháza 1933. 1. sz. 14-15.l.

Vágó Pál építész

Nádor-kerti Stadion terv

Tér és Forma, **1933 VI.** 403

Vágó Pál

"Architecture d,aujourdhui" cikl

Tér és Forma, 1934 VII. 359

Vágó Pál

épitész

Kombinált szoba,
terverte fenti.

Repr.

Képrőmüvészet

1935 85 sz. 122. l.

Vágó Pál építész

Pesti Hirlap. 1932. ápr. 21. 6

Döntöttek a szellemi olimpiászra
benyujtott pályammunkák
fölött

MDI

Vágó Pál, [építész?]

Tervei alapján kémiltek el az első rasszázas nyári szállók kiviteli elgondolásai.

P. Á.: Négy balatoni szállóda öt hónap alatt 12

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 9. [Ciolétki]

A cs. kir. szab. déli vasnálya-társaság magyar vonalainak igazgatóság

juni

y.

ázat
sarl
tü, f
nyag

o fo
pesti
az
ő.

azg

KÖ
vá
zte
ata
ára

Vágó Pál
építén.
l. MMÉ Évk
1934. 252. l.

100 bralappal.

1.600 szövegoldallal.

Két agy kötetben.

Irta: NÉMETHY JOZSEF mé

A mü beszerezhető a „VÁLLALKOZÓK KÖZL

kiadóhivatalában.

és Brausewetter

, hid- és mélyépitő r. t.

ezelőtt

sewetter Pozsony és Gaertner E. Bpest

Központi üzlet:

V., Bálvány-utca 26. Telefon 69-41.

Fióküzlet:

V., Virágvölgy-utca 13. Telefon 98.

tervezések, költségvetések készitése, műszaki véleményezés, épitések kivitele.

Közegeszségügyi épitkezések.

Csatornázások, tisztitó és szürőtelepek, tartányok.

Vizépités.

Vizierőművek, gátak, zsilipek, turbinakamrák, partfalak.

Hidépités.

Hidak csömöszölt betonból, vasbetonból és különösen „**Melan**“ rendszer szerint.

Melyépités.

Pneumatikus és mindennemü alapozás, gépalapok, szárazzátételek.

Magasépités.

Födémek, boltozatok, pillérek és falak beton- és vasbetonból épugy saját, mint „**Monier**“, „**Melan**“, **Expanded metal**“, „**Rabitz**“ rendszer szerint stb.

Torony-órákat

templomok, kastélyok, városházak, laktanyák és gyárak részére, minden kivitelben a legjobb

FODOR

vasszerkez

BUDA

V., Révész-ut

TELEFON
19—19.

durvacsavarokat, vas
caissonokat, **szegec**
kat, **szegecselt**
mindennemü vassze

TELEFON
SZÁM:
25-11

GYÁRI OSZTÁLY

VASBETÉTES ÉS
MÖSTÖLT NAGY
MÉRETŰ CS

SZAB. GÉPPEL GYÁRTOTT
KARMANTYÚS-
CEMENTCSÖVEKET

CSATORNÁZÁSI ÉS
VÍZTELENITÉSI
CÉLOKRA, IPAR
TELEPEK

Az ügyészség is szándékos emberölés bűntette címén emelt vádat Vágó Pál ellen

Heteken belül megtartják az ügy tárgyalását

Július 23-án a délutáni órákban — mint az *Esti Kurir* annak idején jelentette —, dr. *Vágó* Pál volt nyilas képviselő, nyugalmazott műszaki tanácsos, tőrével leszúrta dr. *Ecsedi* Bálint Imrét, aki a szúrás következtében másnapra meghalt.

A volt nyilas képviselő órákkal később önként jelentkezett a főkapitányságon.

Elmondotta, hogy *Ecsedi* Bálint Imre dr. önmaga okozta halálát, mert amikor ő törösbotját felemelte, hogy lesújtson vele, *Ecsedi* ki akarta rántani a botot kezéből, amelyről a bőrtokot lehúzva, annak mintegy 80 centiméteres törrésze áthatolt Ecsedi mellén. *Tagadta, hogy meg akarta volna ölni a szerencsétlen fiatalembert, aki leányának udvarolt és kezét megkérte.*

Vágó Pált átszállították a Markó-utcai ügyészségi fogházba, *Enyedy* Róbert dr. hallgatta ki. A vizsgálóbíró előtt hasonló módon védekezett. *Enyedy* Róbert dr. elrendelte a volt nyilas képviselő előzetes letartóztatását, amiben úgy *Vágó*, mint védője, dr. *Zeöld* Imre Péter ügyvéd megnyugodott.

A vizsgálóbírói kihallgatás érdekes fordulatot hozott: Vágó Pál vallomása alapján az előzetes letartóztatást szándékos emberölés bűntette címén rendelte el a vizsgálóbíró.

A vizsgálóbírói kihallgatások hetekig tartottak, majd az ügy összes iratai átkerültek az ügyészségre. A referens ügyész napokig tanulmányozta a vallomásokról szóló jegyzőkönyveket, amelyeknek alapján elkészítette vádiratát és elfogadta a vizsgálóbíró jogi minősítését:

Az ügyészség szándékos emberölés bűntettének vádját emelte a volt nyilas képviselő ellen.

Az elkészült vádiratot ma a déli órákban mutatta be a referens ügyész *Baróthy* Pál dr.-nak, a budapesti királyi ügyészség vezetőjének, aki az előadó ügyész véleményét elfogadta és szándékos emberölés bűntette címén emelt vádat Vágó Pál ellen.

A vádiratot nyomban sokszorosították és még a mai nap folyamán kikézbesítik az érdekelteknek.

A volt nyilas képviselő védői a maguk részéről az ügy sürgős letárgyalását kérik. A királyi törvényszék elnöke: *Szemák* Jenő dr. rövidesen kijelöli a tanácsot, amelyik letárgyalja a rendkívül érdekesnek ígérkező bűnpert, amire előreláthatólag néhány héten belül sor kerül.

Izgalmas tanuvallomások Müller Antal rágalmazási perében

Dr. *Fekete* Béla büntetőbíró ma folytatta annak a rágalmazási bűnpernek tárgyalását, amelynek sértettjei *Müller* Antal országgyűlési képviselő, székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag és felesége, vádlottja *Borlay* Károly mérnök, a *Budapesti Kövezőipartestület* elnöke. *Borlay* — mint az *Esti Kurir* már többízben közölte — levelet intézett *Karafiáth* Jenő főpolgármesterhez és ebben *rendkívül súlyos vádakat hozott fel Müller Antal és felesége ellen.*

Azt állította, hogy a fővárosban kövezőmunkához csak az a vállalkozó juthat, aki a vállalkozási összeg bizonyos hányadát Müller Antalnak, illetve Müller Antalnénak rendelkezésére bocsátja.

A rágalmazási ügyben a járásbíróság már *többízben tartott tárgyalást. Borlay tagadta bűnösségét és széleskörű bizonyítást kért vádjainak igazolására. Müller* Antal és felesége *hozzájárultak a bizonyítási indítványhoz,* a maguk részéről *ellenbizonyítékokat* ajánlottak fel.

A bíróság az egész vonalon elrendelte a bizonyítást és az eddigi tárgyalásokon számos tanut hallgatott ki, akik részben a vád, részben pedig a sértettek javára tettek vallomást.

A mai folytatólagos tárgyaláson elsőnek *Szegedi* Béla kövezőmestert hallgatta ki a bíróság. *Szegedi* kijelentette, hogy többízben kapott közmunkát a fővárostól. Kérését *Müller is támogatta,* de közöttük semmiféle formában *anyagiakról nem volt szó. Cziprián* Gyula székesfővárosi műszaki tanácsos, az útépítési ügyosztály előadója, tanuvallomásában azt hangoztatta, hogy *Müller nála sohasem érdeklődött, de tudomása szerint a képviselő egy ízben felkereste Becske műszaki főtanácsost.*

— *Ennél a tanácskozásnál én is jelen voltam* — folytatta a tanácsos. — *Ekkor Müller Antal négy útépítési vállalkozó ügye iránt érdeklődött.*

— Kijelentette, hogy ő, mint a Kisiparosok Országos Szövetségének elnöke kötelességszerűen támogatja a keresztény kisiparosok ügyét. Nevekről, egyénekről azonban nem volt szó.

A következő tanu *Placeniaro* Tamás kövezőmester. Előadta, hogy többízben folyamodott közmunkáért, *támogatást is kért és kapott Müller Antaltól, de sohasem kínált fel pénzt, nem is kért tőle Müller és ő nem is adott.*

Heverdle Károly okleveles mérnök, vállalkozó, vallomásában elmondotta, hogy pénzről senkivel sem tárgyalt, bár *kérte Müller támogatását a közmunkák elnyerése érdekében. Müllernét* és *Fekete* József KIOSZ-igazgatót nem is ismeri.

Dr. *Török* Károlyné, KIOSz tisztviselőnő vallott ezután. Előadta, hogyha valaki panasszal vagy ügyes-bajos dolgával kereste fel Müller Antalt, a képviselő meghallgatta, majd hozzá, esetleg *Fekete* József KIOSz-igazgatóhoz küldte, hogy vegyék fel az adatokat.

Nem tud arról, hogy akár Müller, akár Fekete anyagi juttatások ellenében eljárt volna a közmunkákért pályázók érdekében.

Müllerné majd megmondja...

A védelem által kért következő tanu dr. *Miklós* Ferenc ügyvéd volt, aki elmondotta, hogy négy-öt évvel ezelőtt Fekete József kereste fel irodájában és előadta, hogy egy KIOSz-tag azzal rágalmazza, hogy ő a szövetség részére az útburkoló munkák elnyerése céljából pénzt kért és kapott *Müller* támogatása fejében.

Tanácsot kért, hogy feljelentse-e rágalmazásért az illetőt. Az ügyvéd azonban erről lebeszélte, mert úgy gondolta, hogy az illető maga jelentkezik a KIOSz-nál és akkor még mindig ideje lesz Feketének a bűnvádi eljárás megindítására.

Helfenstein Károly vállalkozó — akit már a bíróság egyízben kihallgatott — lépett ezután a bírói emelvény elé.

— *Engem a Spolarich-kávéházba hivatott a képviselő úr telefonon, de hogy ki beszélt, azt nem tudom.* Ez 1937 júniusában történt.

Megjelentem a találkozón, ott volt a képviselő úr, aki kijelentette, hogy a Balatonon nyaralt és jó, hogy visszaérkezett a fővárosba, mert ha ő nem lett volna ott a bizottsági ülésen, ahol nagy harc volt, akkor nem kaptam volna meg a munkát.

Helfenstein állítása szerint nem felel meg a valóságnak az, hogy ő, mint «jó fiú», *6000 pengőt adott volna Feketének.*

Müller háztartási alkalmazottja nem ismeri fel a tanukban azokat, akik *Müller* lakásán jártak.

Schäffer Károly okleveles mérnök elmondotta, hogy támogatást kért *Müllertől. Müller* — a tanu vallomása szerint — utasította, hogy menjen be a KIOSZ-ba, vagy *lépjen érintkezésbe feleségével, aki majd megmondja, hogy mi a teendő.*

— Ennek eleget is tettem, ezen a tárgyaláson azonban Müller nem volt jelen.

A bíró ekkor felmutat egy letéti jegyet és megkérdi a tanutól, vajjon ismeri-e.

— Igen, ezt a letéti jegyet, amely 2000 pengőről szól és a Nemzeti Hitelintézet József-körúti fiókjának *Bicsky* nevű főnöke gépelte, az én jelenlétemben *Müllerné* és *Proceller* előtt állította ki a bank.

Ebben arról van szó, hogy a letéti jegy felmutatójának köteles a bank 2000 pengőt kifizetni. A letéti jegyet Müllerné vette át.

A vallomás után a bíróság ismertette az útépítési szakbizottság üléseiről szóló jegyzőkönyvek abbeli részét, amely Müller felszólalásait közli.

Végül Venczel Árpád dr., Müllerék ügyvédje. bejelentette, hogy eláll Müller Antal és felesége kihallgatásától.

Ezután a perbeszédekre került a sor.

A perbeszédek

Venczel Árpád dr. vádbeszédében hangoztatta, hogy *a vádlott állításait nem tudta bizonyítani. Müllernek* nem lehetett döntő szerepe a közmunkák odaítélésénél, már ez okból is tévedett.

Egyenként foglalkozott a terhelő tanuk vallomásával, amelyekkel szembeállította *Micsky,* a Nemzeti Hitelintézet József-körúti fiókja vezetőjének vallomását, aki kijelentette eskü alatt, hogy sohasem látta ezeket a tanukat. A főmagánvádló álláspontja szerint hajtóvadászat jellege van a dologgal.

Beszédét azzal fejezte be, hogy marasztaló ítéletet vár, mert még ha Fekete József KIOSz-igazató fel is vett volna pénzt, ami egyáltalában nem derült ki, ehhez Müllernek semmi köze sincs, de a vádaskodók sem állítják, hogy Müller egy fillért is kapott volna, hanem úgy állítják be, hogy az állítólagos juttatások pártcélokra szolgáltak volna.

Müllerné ügyvédje azt fejtegette, hogy a terhelő tanuk valamennyien érdekeltek, elfogultak, vallomásuk el nem fogadható; Müllerné részére elégtételt és a vádlott megbüntetését kérte.

Végül *Walton* Ágoston dr. védőbeszédére került sor.

Fontos rendeleteket tárgyalt ma a 42-es országos bizottság

A képviselőház miniszterelnöki tanácstermében ma délelőtt tizenegy órakor tartotta meg a negyvenkéttagú országos bizottság első ülését.

A bizottság ülése iránt, amelyen több fontos kormányrendeletet tárgyaltak, nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Teljes számban megjelentek a bizottság tagjai, a kormány részéről jelen volt *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, *Antal* István, *Kádas* Károly és *Kádár* Levente államtitkárok.

A bizottság először tisztikarát választotta meg. A bizottság elnökeinek *Purgly* Emilt és *Ivády* Bélát, alelnökeinek *Schandl* Károlyt és *Krudy* Ferencet, előadóknak *Koós* Zoltánt és *Ronkay* Ferencet, jegyzőknek vitéz *Liptay* Lászlót és *Petró* Kálmánt választották.

A bizottság ezután megkezdte tárgyalását.

Utólagosan bemutatták a folyó hó 15-én már hivatalosan kiadott rendeleteket a hadfelszerelési adóról, az illetékek és forgalmiadók emeléséről, továbbá a dohány, szesz, sör, ételolaj, margarin, szivarkapapir, izzólámpák és rádiócsövek adóinak felemeléséről.

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter még bemutatta utólagosan a bizottságnak a nemrégiben kiadott gazdasági vonatkozású színházi és lakásrendeletet, a miniszterelnöki 6777/1941. számú rendelet üzletekre vonatkozó részének módosítását, majd áttért a bizottság a többi előterjesztett rendeletek tárgyalására.

A bizottság letárgyalta a miniszterelnök 5060/1941. sz. rendeletét a részvénytársaságok, szövetkezetek és korlátolt felelősségű társaságok, közüzemek, egyes közérdekű testületek és egyesületek gazdaságosabb működésének elősegítéséről, valamint ugyan csak futólagosan bemutatták az iparügyi miniszter bányanyugbér biztosításáról szóló rendeletét és a belügyminiszter egy rendeletét, amely az OTI- és MABI-járadékok felemelésére és egyéb módosításaira vonatkozik.

Majd ugyancsak utólagos bejelentésre került a miniszterelnök 5790/1941. számú rendelete az angol font és dollár hivatalos árfolyamjegyzésének szünetelésével kapcsolatos kérdések szabályozása tárgyában.

A tárgyalás során többen hozzászóltak az előterjesztett jelentésekhez.

A részvénytársaságokra vonatkozó rendelet tárgyalásánál Rassay Károly is felszólalt és részletesen kifejtette elvi álláspontját a rendelet egyes pontjaival szemben.

Majd *Maróthy-Meizler* Károly után *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter válaszolt az elhangzott felszólalásokra.

Nagyobb vita alakult ki az adók emeléséről szóló rendelet tárgyalásánál. *Imrédy* Béla, *Krudy* Ferenc, *Maróthy* Károly, *Csizmadia* András, *Matolcsy* Mátyás és *Somssich* László gróf hozzászólása után ismét felszólalt *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter.

Nagyobb beszédben ismertette a 42-es bizottság ülését megelőző eseményekről, úgyszintén részletesen felsorolta azokat az indokokat, amelyek a kormányt arra késztették, hogy a fentebb felsorolt rendeleteket kiadja.

A pénzügyminiszter felszólalása után a bizottság részleteiben is, változatlanul elfogadta a bizottság elé terjesztett rendeletekről szóló jelentéseket.

Naponta háromszor sütnek ezután zsemlyét

A zsemlye szabadforgalmának visszaállítása és a zsemlye-jegyrendszer eltörlése nagy örömet keltett a fővárosi háztartásokban.

Szombaton volt a zsemlye szabadforgalmának premierje, azonban az első nap olyan rohamot intézett a nagyközönség a péküzemek ellen, hogy aránylag rövid idő alatt kifogytak a zsemlyekészletek.

Illetékes helyen azzal magyarázzák munkatársunk előtt a készletek gyors kifogyását, hogy *a sütőiparosokat szombaton délelőtt váratlanul érte a zsemlye forgalombahozatalának felszabadítása és éppen ezért nem is készítettek olyan mennyiségben, amely teljesen kielégítette volna az igényeket.*

A főváros közélelmezési ügyosztálya most utasította a sütők ipartestületét, hogy ezentúl naponta háromszor süssenek zsemlyét a fővárosi péküzemek.

Ily módon mindenki hozzájuthat a zsemlyéhez.

Meggyilkolta az anyját egy asszonyvásári gazda

Nagyvárad, augusztus 18.

(Az Esti Kurir tudósítójának telefónjelentése.) **A Székelyhíd közelében lévő Asszonyvásár községben megdöbbentő gyilkosság történt: Kóbis Sándor negyvenöt éves gazdálkodó megfojtotta édesanyját. Kóbis felesége állandó civódásban élt anyósával, özvegy Kóbis Jánosnéval. A vitában a gazdálkodó felesége pártjára állott. Igy tegnap is megtámadta anyját, aki a földeken dolgozott. Az idős asszony súlyos szemrehányásokkel illette fiát, mire az elvetemült ember az anyjának ugrott, földre teperte és rátérdelt: „Most megfojtalak!" — kiáltotta. A következő percekben özv. Kóbisné már halott volt. A boncolás megállapította, hogy a halált a fojtogatás közben szívbénulás okozta. A csendőrség a gyilkost letartóztatta és a nagyváradi ügyészség fogházába szállította.**

A fájdalomtól porig sujtva tudatjuk, hogy felejthetetlen jó anyánk, nagyanyánk,

özv.

Öhlmacher Vilmosné

sz. Hirsch Hermina

rövid szenvedés után 73 éves korában hirtelen örökre itthagyott bennünket. A megboldogultat f. hó 18-án délután 3 órakor helyezzük pihenő helyére a fűzesgyarmati izr. temetőben.

Fűzesgyarmat, aug. 17.

Trattner Lajos és felesége **Öhlmacher Irén** (Detroit), **Öhlmacher Janka, Öhlmacher Gergely** (Páris), **dr. Czollner Gyula** és felesége **Öhlmacher Margit, Öhlmacher Andor** és felesége **Hellmann Magda** (Kolozsvár) gyermekei, vejei és menye; unokái: **Trattner Helén, Gyula, Olga** és **Eliz** (Detroit), **Czollner Zsiga** és **Öhlmacher Ági,** továbbá kiterjedt rokonsága.

A KÖNYVELŐ mondja:

Frissebb a munka, könnyebb a figyelem, jobb a közérzet, amióta világításunk ORION NAPFÉNYCSŐ.

ORION FÉNY

FELVILÁGOSÍTÁSSAL SZOLGÁLNAK AZ ELEKTROMOS SZAKÜZLETEK

Irodalom és ponyva

A Nyugatban most élénk vita ment végbe a ponyvairodalom dolgában. Egy fiatal recenzor vetette föl a kérdést, Lovászy Márton válaszolt, Nagy Zoltán pedig a folyóirat legújabb számában közli hozzászólását. Minthogy a ponyva sikerének ügye általános érdekű, szeretnék e kérdéshez néhány megjegyzést fűzni a nagyobb nyilvánosság előtt.

Nagy Zoltán etikát nem naggon értem, mert, őszintén szólva, egy kissé nehézkes és helyenként önmagának ellentmondó. Lovászy nem a ponyva dicsőségét zengette, hanem helyes ösztönnel mesét, történetet kért az tróktól. Nem csodálkozom, hogy ebben a vitában Nagy Zoltán jelentkezik, mert amikor ő feltűnt irodalmunkban, akkor ölték meg tróink a mesét. Az volt a kor, melyben az írók fölfújták eseménytelen magánéletüket mint egy léggömböt, az volt a kor, melyben a tűrhetetlen ömlengést megdicsőítették. A hősök oldalakon át töprenkedtek és topogtak, tünődtek és elmélkedtek, de elmélkedésük merő unalom vala, csupa sivár szöveg. Nem csoda, hogy a közönséget nem tudta meghódítani ez a sokféle lével felöntött lirizmus. Ezért kényszerült a ponyvára, mert érezte, hogy a ponyva még mindig őszintébb, mint némely elfuserált lírikus lelki válságainak nyilvános ápolgatása hatszáz oldalon.

Lovászy Márton aggódik irodalmunkért, ezért sürgeti a keményebb kompozíciót, ezért vallja bátran a mese primátusát. Dehát ezt csak azok nem tudják, akikben bizony vékonyan csörgedez a tehetség. Legkiválóbb tróink, a legjelesebb új regényírók nagyon jól értették a mesét, noha lírikus természetű prózai műveik is voltak. De tudták, hogy a mese, a történet oly kifejező eszköz, melyet nem lehet elhanyagolni s nem lehet pótolni az analitikus okoskodással. A drága Szomory Dezső, aki bármit írt, tökéletes volt, egy kis megjegyzése, egy kis tárcája, vagy emlékezése, micsoda költői szárnyalásokkal és fejedelmi önkényességgel, de mégis ösztönösen követte a régi hagyományokat, a mesemondás örök törvényét és nem késett megajándékozni irodalmunkat a legremekebb novellákkal és regényekkel, melyekben a történet kerek és hibátlan.

A gyengécske lelkekben nincs elég fegyelem megteremteni a mesét, nincs elég lendület végbe vinni a történetet, ezért menekülnek a modernek kínzó és gyötrelmes önelemzéséhez, amely a népet nem érdekli. A nép mesét akar s a népnek igen gyakran igaza van, mert úgy véli, hogy a cselekedetnek több érvénye van, mint a terméketlen töprenkedésnek. Nagy Zoltán ezenkívül azt állítja, hogy amaz irodalom, melyben a jó elnyeri jutalmát, a gonoszság pedig a büntetést, hamis képet fest a világról, tehát nem irodalom. Dehát bocsánatot kérek, Dickens, Hugo Victor, Jókai ezentúl nem irodalom? Irodalom bizony! Mert ők a valóságot festették, azt a valóságot, melyről a mi modernjeinknek képzetük sincs. Ugyanis a jó valóban megnyeri jutalmát az életben, a gonosz pedig valóban megkapja büntetését. S ha nem így lenne, nekünk, íróknak, mindent el kell követnünk, hogy így legyen. Ha bármily reménytelennek látszik küzdelmünk a térben és időben, akkor is mindent végbe kell vinnünk, hogy a gonoszságot leteritsük. Győzni annyi, mint minden tőlünk telhetőt megtenni a győzelemért. Ha végigézem az emberi történetet, nem látok mást, mint azt, hogy a gonoszság mindig megbűnhődött. Elbukik a tragikus hős? Ám éppen ez az ő jutalma, mert a világ nem érdemelte meg őt, de példáján fölhevülnek a késő nemzedékek, a jobb utódok. Nem emlékszem olyan gonoszra a történelemben, aki előbb-utóbb ne kapta volna meg méltó büntetését, mégpedig éppen azt, melytől leginkább óvakodott és rettegett. Éppen oly dolgoktól bűnhődtek az emberiség sanyargatói, melyeket ők maguk döftek a szegények szívébe.

Nagy Zoltán is elismeri, hogy a népmesében a gonoszság megbűnhődik, tetszik ez néki, később mégis azt állítja, hogy az irodalomban csak a jóság bukása érvényes. Dehát a jóság nem bukik el! Ez nemcsak jámbor óhaj, hanem valóság! S különösen valóság a bátor és nagy írók lelke által. Ne csodálkozzunk tehát, ha a nép történetet akar, a valóságot keresi, vagyis a mesét, mely hívebb tükre az igazságnak, mint a zilált lelki állapotok zilált kiteregetése irodalom ürügyén.

Horváth Béla

Két pengő negyven filléres drágításért kétszáz pengő pénzbüntetés

Pártényi József elnöklése mellett ma tárgyalta a büntetőtörvényszék *Gyurita* Kálmán lakatosmester árdrágítási bűnügyét.

Jákfai Gömbös Mária vendéglős tett ellene bűnvádi feljelentést azért, mert üzlete redőnyének megjavítási munkálataiért 12 P 29 fillér helyett 25 pengőt követelt.

Az ügyészség a panasz alapján árdrágító visszaélés vétsége miatt vádat emelt a lakatosmester ellen s ennek alapján került ma délelőtt a bíróság elé.

Gyurita a főtárgyaláson tagadta bűnösségét, azzal védekezett, hogy *azért a munkáért, amit a sértett megbízásából végzett, kevesebbet nem számíthatott fel, mint amennyit kért, nem követett el árdrágítást.*

A bíróság lefolytatta a bizonyító eljárást, majd meghallgatta a szakértőt, aki szerint minden költséget beszámítva, 22 *pengő 61 fillért követelhetett volna Gyurita az általa elvégzett javítási munkálatokért.* A tanuk kihallgatása után *Mészáros* Miksa ügyész tartotta meg vádbeszédét, majd a törvényszék meghozta ítéletét.

Bűnösnek mondta ki Gyurita Kálmánt árdrágító visszaélés vétségében és ezért 200 pengő pénzbüntetésre ítélte, de a büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette.

Az ítélet megokolása szerint 2 pengő 39 fillérrel többet kért a munkáért, mint amennyihez joga volt, tehát elkövette a vád szerinti árdrágítást, azonban enyhítő körülmények is felmerültek és ezek mérlegelésével szabta ki a bíróság az ítéletet. Az ítélet jogerős.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és rokonunk,

Löwbeer Jakab

f. hó 17-én 55 éves korában csendesen elhúnyt.

Gyászolják: testvérei: **Deutsch Alfrédné, Keller Edéné és Varga Erzsébet.**

Temetése f. hó 19-én déli 12 órakor a rákoskereszturi izr. temetőben lesz.

— RÖVID — NAPIHÍREK

A MURAVIDÉKEN IS bevezették a polgári közigazgatást. Az átszervezés Vas vármegye alispánjának közreműködése mellett történik és augusztus 23-án fejeződik be.

◆

KÁRPÁTALJAI GYERMEKEKET nyaraltat az idén az OTI Balatonkenesén és Balatonzamárdiban. A fiatal OTI-biztosítottak már el is utaztak a balatoni üdülőhelyekre, de útjukat Budapesten két napra megszakították, hogy megtekinthessék a főváros nevezetességeit.

◆

A RÁKÓCZI-VÁRHEGYET, amely Gyergyószentimre határában fekszik, a földmüvelésügyi miniszter természetvédelmi területté nyilvánította.

◆

A NYÍREGYHÁZI PIACON gombát vásárolt Novotny Ferencné, az orosi görögkatolikus tanító felesége. A gomba elfogyasztása után az asszony és 19 éves Tibor fia súlyos gombamérgezést szenvedtek. A kórházban Novotnyné csakhamar meghalt, fia pedig haldoklik.

◆

SZÓRVÁNYOSAN GYERMEKPARALIZIS lépett fel Fejér vármegyében. Összesen nyolc esetet jelentettek a tisztifőorvosi hivatalnak, ezek közül három Székesfehérváron történt.

◆

LAKODALOM VOLT Árok községben. A lerészegedett legények összeverekedtek és késsel estek egymásnak. Zsidiczky Zoltánt gyomronszúrták, úgy, hogy holtan esett össze.

◆

MUNKÁCSON A VÁROS pályázatot hirdetett városi orvosi állásokra. A pályázati feltétel tisztiorvosi képesítés. A pályázatra egyetlen jelentkező sem akadt, úgy, hogy most a város komoly nehézségekkel küzd az orvoshiány miatt.

◆

A KÁRPÁTALJAI BEDŐHÁZA mellett a Tarack árvize az új betonhidat elsodorta. a kereskedelmi minisztérium most pályázatot írt ki a híd és a közelében lévő ártéri híd átépítésére. A munkálatokat szeptember 15-én kezdik meg.

◆

MUNKÁCS FELETT viharral és villámcsapásokkal párosult hatalmas felhőszakadás vonult végig. A patakként ömlő eső több helyen az utcákat magasan ellepte, három hidat elsodort a víz, egy kis patak pedig annyira megáradt, hogy a cigánytelepen húsz, nagyobbrészt vályogból épült ház összeomlott. A tűzoltók kénytelenek voltak a csatorna gátjait több helyen is átvágni, hogy az áradatot levezethessék.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

FELVÁGTA EREIT Gyurica Mária 25 éves gyárimunkásnő. — Az Auguszta-telepen Gráczer Erzsébet 39 éves napszámosnő 30 darab aszpirin-tablettát vett be. — A hidegkútiúti vámnál Ágoston Erzsébet 21 éves leány lúgkőoldatot ivott. — Zéler Julia 46 éves gyárimunkásnő ismeretlen méreggel megmérgezte magát. — Vasárnap délután a Margithid budai hídfőjénél a Dunába ugrott Kerekes Jánosné 26 éves takarítónő. A mentőőrség az asszonyt kimentette. — A mentők az életuntakat a Rókus-kórházba vitték.

SZIGORÚAN MEGBÜNTETIK a rosszakaratú hangos rádiózókat

MIT MOND A KÖZÖNSÉG ÉS A RÁDIÓ VEZETŐSÉGE A CSENDRENDELET VÉGREHAJTÁSÁRÓL?

Három héttel ezelőtt a rendőrség megindította a harcot a hangos rádiózók ellen. A hangos rádiózás kérdésével előzőleg a főváros közigazgatási bizottságának ülésén is foglalkoztak, s a felszólalás alkalmával *Peyer* Károly bizottsági tag a csendrendeletre hivatkozva kérte a rendőrség képviseletében megjelent *Harkányi* Gyula főkapitányhelyettest, hogy az érvényben levő jogszabályok alapján szigorítsa meg a rendőrség az ellenőrzést.

A rendőrség néhány nap mulva meg is kezdte a hangos rádiózók szigorú és könyörtelen ellenőrzését és ahol bűnös mulasztást vagy rosszakaratot tapasztaltak a kerületi kapitányságok, megbírságolták a hangos rádiózókat.

Mivel ez az intézkedés olyan embereket is érint, akik nem nevezhetők hangos rádiózóknak, de akik mégis bizonyos aggodalommal kezelik az utóbbi három hétben rádiójukat, mert félnek az esetleges bírságtól, szükségesnek tartjuk a nemrádiózók, illetve a rádió ellenségeinek meghallgatása után *a rádiózók panaszaival is foglalkozni.*

A megengedett hangerősség

Illetékes helyen még a hangos rádiózók ellenőrzéséről szóló rendelet megszigorítása előtt kijelentették, hogy *a rendőrség a legnagyobb körültekintéssel jár majd el az ellenőrzések során* és csak abban az esetben indít eljárást, ha a rádiózás a csendrendelet vonatkozó szakaszaiba ütközik.

A csendrendelet szerint tilos nyilvános helyen felesleges és kellő gondossággal elkerülhető bármilyen zajt okozni és ezzel a köznyugalmat háborgatni. Vonatkozik az épületek belsejéből a nyilvánosság jellegével bíró területekre kiható zaj okozására is.

Nyitott ablak mellett csak letompítva lehet rádiót hallgatni, mert ellenkező esetben már kihágás történik. A szankciók pedig könyörtelenek.

A szerkesztőségeket valósággal elözönlik a panaszlevelek, a panaszosok kérik: írják meg a lapok, hogy mi az a hangerősség, amelyet engedélyeznek. A következő leveleket közöljük:

— Igen tisztelt Szerkesztő úr! Nagyon szép dolog, hogy a hangos rádiózást betiltották a szomszédság érdekében, de kérdem: miért ad a rádió igen tisztelt vezetősége éjfélig műsort, ha rádiót már tíz óra előtt el kell zárni.

— Tisztviselő vagyok, este hét óra után kerülök haza a hivatalból, igen szívesen üdíteném fel magam zenével, amit — sajnos — csak rádión keresztül élvezhetek, mert nem vagyok gazdag ember. Ezt azonban az utóbbi hetekben nem tehettem meg, mert nem tudom: mi az engedélyezett hangerősség.

Aztán számolhatok azzal is, hogy egyik rosszakaratú szomszédom — hogy kellemetlenkedjék — feljelent hangos rádiózás miatt, mert a bérház vékony falán átszüremlik a hang. *Különben egyszer már fizettem bírságot s éppen ezért, hogy elkerüljem a kellemetlenséget, semmi szükségét sem látom annak, hogy a jövőben előfizessek a rádióra.* Úgy hiszem, sokan vagyunk, akik így gondolkoznak.

Rádióbetyárok

Közlünk azonban egy másik levelet is, amelyet — hogy úgy mondjuk — a „rádiógyűlölők" táborából írtak:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Úr! A hangos rádiózás ellenőrzésével kapcsolatban meg kell állapítanom, hogy az emberek két táborba oszthatók: rádióbarátok és rádiógyűlölők táborára.

A rádiógyűlölőkből a tapasztalat szerint igen ritkán lesznek rádióbarátok, viszont rádióbarátok is számtalanszor válnak a rádió ellenségévé... Ameddig a rádió műsort ad, mindig lesznek olyan rádióbetyárok, akik nem törődnek mások nyugalmával s csak azért is felerősítik készülékeiket, hogy a szomszédok dühöngjenek, mondván: lakásomban szabadon rendelkezem.

Tisztelem a becsületes rádiózókat, akik nem bömböltetik készülékeiket és éppen az ő érdekükben tanácsos volna, ha a rádió olyan gyengén sugározná éjszaka a műsort, hogy a megengedettnél ne lehessen jobban felerősíteni. *(Ezt technikailag nem lehet megvalósítani. — Szerk.)*

Mindezeket azért írom, mert én is eleget szenvedtem évek óta.

Éjjel-nappal hallgatnom kellett — akarva nem akarva — a többnyire monoton, nem érdekes műsorokat a szomszédok rádiójából.

— Egy másik levél arra kéri a szerkesztőséget, *küldjön egy munkatársat az Orczy-útra, hogy személyesen győződjék meg a «kínos vekzatúráról», amelyet a «rádiómániákusok» okoznak.*

Az *Esti Kurir* munkatársa érdeklődött a rádió igazgatóságánál, hogy mi a megengedett hangerősség?

— *Nyitott ablak mellett* — hangzott a felelet — *szobaerősségűre szabad csak állítani a készüléket.* Vannak hallgatóink között, akik a hangerősség beállítása alkalmával hibát követnek el, de abból a tényből, hogy egy lakásból halkan, az amúgy is zajos utcára szüremlik a rádió hangja, még nem lehet valaki ellen kihágás címén eljárást indítani. Többnyire a szomszédok kellemetlenkednek, ami sokszor túlzás. Az ellen pedig, hogy egyes szomszédok mindenbe belekötnek, nincs védekezés.

— Meg kell említenünk, hogy a csendrendelet nem kizárólag a rádióhallgatók ellen készült.

— A csendrendelet éppen úgy vonatkozik a zongorázásra, a gramofónra és más hangszerekre, akár a rádióra.

— Érthetetlen tehát, hogy egyes magánosok csak a rádió ellen indítottak hajszát. Méltán kérdezhetjük: miért nem sérelmezik a villamosok zakatolását, a társzekerek dübörgését, a motorkerékpárok irtózatos pöfögését. Az utca hangzavara s a rádió hangja között mégis csak nagy a különbség...

Erdélyben csak szeptember 15-én *kezdődik az iskolai év*

A vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedésére az erdélyrészi középiskolákban csak szeptember 15-én kezdődik meg az új iskolai év. Erdélyben tehát két héttel tovább tart az iskolai szünet és ezalatt a budapesti tanárképző intézetek átképző-tanfolyamot rendeznek a visszacsatolt területeken kinevezett tanárok részére, akik oklevelüket még a román megszállás idején szerezték. Az átképző-tanfolyamról csak azokat a tanárokat mentesítik, akik nyáron Debrecenben és Szegeden megtartott vegytani és olasznyelvű tanfolyamokkon már résztvettek. A javító- és különbözeti vizsgálatokat szepember 15-én tartják. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 21-én lesz, a tanítás pedig szeptember 22-én kezdődik.

Menekült ál-litván gróf szélhámoskodik Fehér megyében

Székesfehérvár, aug. 18.

Horváth Imre *szabadbattyáni* apát-plébánoshoz beállított egy jó megjelenésű, negyvenöt év körüli férfi, aki meglehetősen rosszul beszélt magyarul.

Az ismeretlen gróf Starcel Lóránd Stanislav néven mutatkozott be és azt állította, hogy orosz menekült, Litvániában 350.000 hold birtoka van.

Jelenleg a nagytétényi ferencesek zárdájában él, amit azzal viszonoz, hogy *a szerzetesek részére a vidéken pénzbeli adományokat gyüjt.* Az apát-plébánostól a további gyüjtésekhez *ajánlólevelet kért és kocsit,* hogy átmehessen a szomszédos földbirtokosokhoz.

Az apát-plébános teljesítette az idegen kérését, mire az állítólagos litván gróf áthajtott a legközelebbi földbirtokra.

Itt a földbirtokosoktól 400 pengőt kért a szerzetesek részére. Minthogy a földbirtokosnál éppen akkor annyi készpénz nem volt, megígérték Starcelnek, hogy a 400 pengőt elküldik címére.

Ugyanakkor *az apát-plébános érdeklődött a nagytétényi ferences zárdában és azt a választ kapta, hogy az idegenről semmit sem tudnak, nyilvánvaló tehát, hogy szélhámosról van szó.* Az apát-plébános ezután feljelentést tett a csendőrségen, amely most széles körben nyomoz az állitván gróf után.

— A Kárpátmedence most megjelent gazdagtartalmú 4. számában *Geszelyi Nagy László, Dezsényi Béla* és *Baróthy József* írtak tanulmányokat. Érdekes világgazdasági szemle, külföldi lapszemle és krónika egészíti ki a tartalmas füzetet.

Vágó Pál, dr literátí

okl. gépeszmérnök
ny. műszaki főtanácsos +
árkormányhivatossá
Kinevezték

MMÉEKözl.
1944. 376. 1

MDK

Vágó Pál épitész

Egyszobás garcon lakás megoldása 3 személy részére fekvőhellyel, repr.

Képzőművészet 1935. 8o.sz. 23.l.

Vágó Pál

Építész

Evetovits Janos. igazgató lakása, fenti terverte

Repr.

Építőmunka

1934.4-5 m

83 l.

RD

DÉSE

KAPHATÓ
MINDEN ILLATSZERTÁRBAN
*

Csabai Ékes Lajos rajza

Vágó Pál

Budapest városrendezési problémai — Nádor-Erti Stadion terve.

Repr.

Terés Forma

1933. VI. évf. 12 sz.

412 l.

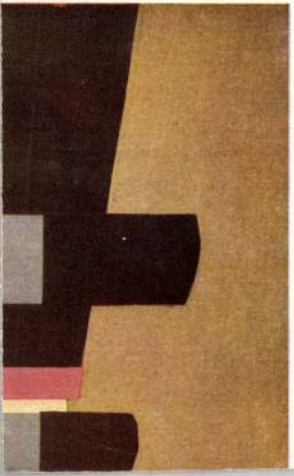

VÁGÓ Pál

– Nádor-lenti stadionterve 1933

TBM 26. 1997 31. és ill

Csatlakozó beépítésű, háromhc
trapéz alaprajzú, egyemeletes, r
épület.
Építtette Boldogi György felcs

Utl-ház
Dobó István u. 1.
hrsz: 5027
rokokó
1772

Utcavonalba épített, csatlakoz
alaprajzú, emeletes épület, újk
tetőtérablakokkal. D-i része a
szomszédos Valide fürdő.
Építette Utl Antal (?).

Utl -Nagyfejeő-ház
Dobó István u. 3.
hrsz: 5026/1
rokokó
1773

Utcavonalhoz igazodó, zártsc
alaprajzú, földszintes épület.
kiülő középrizalitban nyílik.
Építtette Utl Antal (id. Zwe

MDK

Vágó Pál iparmüvész

Ebédlőberendezés, repr.

Lakó-hálószoba, repr.

mindkettőt tervezte fenti

Tér és Forma 1936. 7. sz. 214.l.

MDK

Vágó Pál épitész

Fogadószoba részlet, repr.

Képzőművészet 1934. 79. sz. 258.l.

Vágó Pál

építész

A Nádor-kerti

otadion terve.

Repr.

Tér és Forma

1933. 412. l.

V.

Vágó Pál, [építész ?] MDK

A guggerhegyi létesítmény hanulmány-tervét
Kénítette el.

–: Kállodz-étterem épül a Guggerhegyen
6. l.

BR. 1961. jún. 10.

MDK

Vágó Pál építész

stadionterv

Bp. városépítési problémái. Vállalkozók lapja.
1933. nov. 16.

Vágó Pál

építész

dr. Katona Lajos tulajd.

VI. Stefánia út 37.

3 emd. bérvilla -

Építő Ipar - Építő

Művészet - 1929. 87. l.

75. kép. Pilléroldal alakos faragvánnyal, —
(Kőtár 5

1934 MÁJUS 23 SZERDA

NÉPSZERŰ TUDOMÁNYOS ÉS TECHNIKAI NAPLÓ

A PESTI NAPLÓ MELLÉKLETE

Egy szovjet ipartelep élete

Két évig dolgozott Oroszországban *Téri* Tihamér vegyészmérnök. Amikor hazajött, a *Magyar Kémikusok Egyesületében* előadást tartott a fenti címmel. Lényegét itt adjuk:

Oroszország Budapesttől kerek 760 km-nyire van, mégis alig tudunk valamit annak a másfélszázmilliós tömegnek az életéről, amely ezen a szigorúan elzárt határon túl él. *Két évig éltem kint, mint tervezőépítő és üzemi mérnöke a woszkreszenszki kombinénak.* A kis Woszkreszenszk nagy jelentőségre tett szert, ez azonban nem igen látszik meg rajta. Ha az ember este utazik át Woszkreszenszken, határozottan impozáns látvány a távolban több km-nyire elhúzódó, fényesen kivilágított telep. De a fényárban úszó ablaksorok mögött nem üzemi munka, nem lázas építkezés üteme lüktet, a fényes kivilágítás csak óriási szilók és raktárépületek ablakaiból ered, amelyek — üresek, mert a hozzájuk tartozó üzemek nem dolgoznak, vagy még nem is készek, bár Woszkreszenszkben valóban *óriási méretű munka* folyik. Nemcsak a vegyipari telep, a »Kombinát« épül, hanem a környező foszforitbányatelepek is: a *woszkreszenszki, lopatinszki és jegszjevszki bányaművek.* A legjobban előrehaladt a lopatinszki bánya, ahol két hatalmas, óránként 180 tonna teljesítményű exkavator dolgozik már és egy harmadik áll építés alatt. Ugyanott épül a dúsító üzem. A woszkreszenszki kombinéhoz tartozó üzemek, a *foszforitmalom, a szuperfoszfátgyár, a kénsavgyár, az épülő precipitatgyár, a műhelyek, a kazánház és viztorony.* A kombináttól nem messze épül a villanymű, a moszkvaparti vízmű és a körülbelül négy kilométernyire fekvő téglagyár. Csak kis része dolgozik még az üzemeknek, de már megszülettek *az új tervek,* foszforsavgyár, vaskohó, acélkemencék, ammóniakgyár, ammonfoszfátgyár.

„Megbeszélés" és „gyűlés"

Woszkreszenszkben 1931 végén 5000 körül volt a munkások és 500 körül a mérnökök, technikusok és egyéb hivatalnokok száma az üzemekben és az építkezéseknél. Ezek az alkalmazottak és családjaik részben a gyári lakótelepeken, részben a környező falvakban laknak. A túlnyomórész úgynevezett *»fekete munkás«*, aki, ha volt is valaha szakmája, most nem abban dolgozik, hanem vándorol egyik telepről a másikra. Már reggel félnyolckor elkezdődik a hosszú karavánok vonulása a munkahelyek felé és mindenkinek pontosnak kell lennie, a főnökök és a külföldiek kivételével. Ez az *a két kiváltságos réteg,* amelynek sok mindent szabad, olyasmi is, amiért más azonnali elbocsátással bűnhődik. Bárminek elintézéséhez elsősorban két reudkívül fontos fogalommal kell megismerkedni: a *»megbeszélés«*-sel és a *»gyűlés«*-sel. A megbeszélés *a lényeg,* a gyűlés *a forma,* a kettő együtt: *a szovjet parlamentarizmus.* Semmiféle intézkedés sem történhetik néhány megbeszélés nélkül. *Ezeken legalább három embernek kell résztvenni és okvetlenül jegyzőkönyvet kell felvenni.* A jegyzőkönyv legfontosabb része a határozat, amit az elnök hirdet ki. A jegyzőkönyv ezután a határozattal együtt megkezdi körútját *a bürokrácia útvesztőjében* és vagy kivitelre kerül, vagy nem. Ha fontosabb ügyről van szó, úgy az még *a gyűlés elé kerül.* Ezen már a nagy nyilvánosság is résztvesz, sőt többnyire kötelező a részvétel. Itt is van jegyzőkönyv, rengeteg hozzászólás, de a *határozat* minden esetben — kivétel nélkül — *már előre készen van.*

„Parancs"

Van azonban a szovjet közigazgatásnak még egy bürokratikus formája és ez: a *»parancs«.* Szigorúan meg van szabva, hogy kinek van parancskiadási joga, mert a parancs — ellentétben a határozatokkal — *többnyire kivitelre kerül.* Woszkreszenszkben a parancsnok azelőtt *matróz,* egyik helyettese *mészáros,* a másik *bankhivatalnok.* Ezek mellé volt beosztva parancskiadási jog és főnök jelleg nélkül a technikai vezető, az úgynevezett főmérnök, aki azonban nem iparból, hanem katedráról jött.

Szakszervezet, párt és GPU

Az adminisztrációval párhuzamosan két szervezet hálózza be a szovjetközélet egész területét és ez a *»szakszervezet«* és a *»párt«.* A két szervezet teljesen különálló, de a vezetőszerepet játszó személyek ugyanazok és így tulajdonképpen mindkettő, végeredményben egy szervnek, a végrehajtó hatalomnak két különböző megjelenési formája. A parancsok, amennyiben munkaviszonyt érintenek, a szakszervezetnek, egyéb vonatkozásban a pártnak *előzetes cenzúráján* mennek keresztül. Mindezeken felül pedig van még egy szervezet, amelynek megbízottjai hivatalosan is, de felismerhetetlenül is mindenütt ott vannak. Ez a *»GPU«.* Általá-

ban *politikai rendőrségnek* szokták nevezni, de sokkal több annál: *az államhatalom ellenőrző szervezete mindenki és mindenek fölött.* Képzelhető, hogy ilyen óriási terjedelmű igazgatás, amely minden tevékenységet az állam tevékenysége alá vont, *milyen méretű bürokráciát termelt ki, amely nehézkességével mindent komplikál. A zavar időnként akkorára nő, hogy egész üzemeket le kell állítani, nagy építkezéseket be kell szüntetni.* Ilyenkor azután nem marad el a szigorú megtorlás, amely lesujt a bűnösökre, vagy — *az ártatlan bűnbakokra.* Két év alatt háromszor cserélték ki a woszkreszenszki vezetőséget. Ez természetesen még növeli a zavart, hiszen csak kivételesen akad olyasvalaki, aki egy-két évig marad egy helyen és így *kiismeri magát.*

Férges nyomortanyák

Közvetlenül a gyári épületek közelében az országút mentén van az *a baraktábor*, amelyben a munkások laknak. Mindegyik barak körülbelül 10 méter széles és 30 méter hosszú épület, egyetlen helyiséggel, amelyben négyes sorban priccsek húzódnak el. Egyéb bútorzat nincsen bennük, de *férjen annyi, hogy melegebb időben lakóik inkább kinn alusznak a szabadban.* Egy-egy család részére, a létszám szerint, több-kevesebb priccs jut, amelyekben *kettesével, hármasával alszanak.* A telephez tartozik még egy lakóházcsoport. Az óriási modern stílusú betonépületek egyenesen vigasztalanok, mert alig pár hónappal a beköltözés után nem egyebek, mint *piszkos, büzös, hideg nyomortanyák.* Egy-két primitív vaságy és szék, egy asztal és esetleg a jellegzetes orosz bádogmosdó a bútorzat. Ez a bútor a telepé, vagyis az államé és csak az úgynevezett *bytsik* — akik valakik voltak — szobáját díszíti egy-egy a régi időből még megmaradt bútordarab, szőnyeg vagy kép. Elsősorban *az élelmezés foka* az, amely különböző kategóriákra osztja a telep lakosságát. Nagyjában *öt kategóriát* lehet megkülöböztetni egy ilyen iparteleppen és pedig 1. *a fekete munkás*, 2. *a kishivatalnok*, 3. *a szakmunkás*, 4. *az I. T. R.-tagok* és 5. *a felelős munkás* kategóriáját. Ugy a fizetés, mint az ellátás aszerint jár, hogy melyik kategóriába tartozik az illető és ez a beosztás a gyermekeire és a felelős munkásnak még feleségére is kiterjed. A fekete munkás *havi fizetése* 50—100, a kishivatalnoké 70—250, a szakmunkásé 100—300, a mérnöké és technikusé 150—700, a felelős munkásé 300—1000 rubel között mozog általában. Bolt minden telepen legalább háromféle van. Legszegényebb az 1—3. közepes az I. T. R.-tagok és legjobb a felelős munkásoké.

A külföldiek élete

Úgy az ellátás, mint a lakás és minden egyéb elbánás tekintetében kiváltságos elbánásban részesülnek *a szerződéses külföldiek* (mérnökök és technikusok). Lakásaik *orosz szemmel nézve*, fényűzéssel vannak berendezve, díjtalan kiszolgálószemélyzet áll rendelkezésükre és a legendáshírű »*Insnab*«, a külföldiek magazinja látja el őket mindennel. Ez a fényűzés és ez a minden ugyan *meg sem közelíti a pesti középosztály kispolgári életszínvonalát*, de ott — a relativitás elvénél fogva — irígység tárgyává teszi a külföldit. Túlnyomó részük *német.* Moszkva környékén 9000 van, már sokkal kevesebb az *amerikai és angol*, van néhány száz *osztrák, cseh, lengyel* és *olasz*, akad *dán, svéd* és más európai is, *magyar csak elvétve.* Az ötéves terv első éveiben óriási fizetéseket adtak még, jó valutában a néhány szakembernek, akik odamerészkedtek, *de ma már erősen leszállt az ázsiójuk.* Sokan jelentkeznek és jelenleg nagyon megcsappant a szükséglet, 1931 óta egyre apad a számuk.

Hazamenni!

Az élet különben — ha a különlegesség és furcsaság varázsát már elvesztette, *rendkívül egyhangú* az ilyen iparteleppen. Persze Moszkvaban már élénkebb, ott ha az ember idege és főleg zsebe megengedi, akár fényes társadalmi életet is élhet. *A színházak, különösen az operák, kitűnőek*, a hangversenyek rendkívül magas színvonalúak és a mozik is — bár az utolsó években erősen visszafejlődtek — tűrhetők. Kint a telepen azonban meg kell elégedni az elég ritkán szereplő színtársulatokkal és a különböző kultúrelőadásokkal. Aki szereti a sportokat, abban is elég része lehet. Nyáron úszhat, csónakázhat a Moszkva-folyóban, kirándulhat, futballt, Vallenyballt játszhat, télen korcsolyázhat, síhet, *ha van idege és kedve.* A leggyakrabban egyik sincsen, mert az üzemi elfoglaltság, egyrészt a már leírt viszonyok, másrészt a munkaidőn túl majdnem naponta előforduló gyülések és előadások fizikailag *rendkívül igénybeveszik az ember erejét és idegeit.* Minél jobban kiismeri magát a helyi viszonyokban és minél jobban tudja a nyelvet, annál inkább veszik igénybe, annál jobban terhelik meg és ami a legkellemetlenebb, *annál kevésbé látják már benne az idegent*, hiszen gyakran előfordul, hogy ő az üzem egyik legrégibb alkalmazottja. Ezt a túlságos barátságot aztán egyre *nehezebb elviselni és így egy-két év mulva vagy Moszkvába igyekszik jutni, vagy hazamegy.*

A telep pedig *épül és pusztul* egyidejűleg. Mire egy új üzem felépül, valamelyik régi már leállításra és átépítésre szorul, mielőtt a beépített érték egyáltalában megtérülhetett volna. És akkor leállítják és átépítik, de ezt a gazdálkodási módot az egyre süllyedő életszínvonal sínyli meg.

75 millió dollárért alagutat építenek a Hudson-folyó alatt

Newyorkból jelentik: Megtették az első kapavágást *a Hudson-folyó alatt vezető alagút építéséhez*, amely a 38. uccát köti majd össze a Newjersey államban Weehawken-nel. Az alagút építési költségeire *75 millió dollárt* irányoztak elő és a munkálatok *nyolcezer munkásnak* adnak majd előreláthatólag *négy évig foglalkoztatást.* Az alagúton kettős vasúti vágány és autóút vezet majd keresztül.

A Mérnöki Kamara eljár az ideiglenes mérnökök érdekében

A *Budapesti Mérnöki Kamara* választmányi ülésén *Thoma* Frigyes titkár bejelentette, hogy a kamara lépéseket tett a fővárosi *ideiglenes fűtési ellenőrökül* alkalmazott gépészmérnökök állásaikban való visszatartására. Hasonló lépéseket fog tenni *Iványi* Gyula választmányi tag bejelentésére a főváros 29 munkavezetőként alkalmazott *ideiglenes mérnökének* visszatartására is. A választmány a kereskedelmi miniszter elé terjesztette *a villamosságügyi törvény végrehajtási utasítás tervezeteire* vonatkozó hét mérnöktestület közös bizottsága által megállapított észrevételeket s elismerését nyilvánította a végrehajtási utasítások gondos előkészítéséért. Dr. *Kossalka* János kamarai elnök felhívta a figyelmet az igazságügyminiszternek a költségvetés tárgyalása során a *tagosításról* elhangzott kijelentéseire. Dr. *Tátray* István választmányi tag számszerűleg bizonyította, hogy *más államok költségvetésében* a tagosításra fordított összegek jóval nagyobbak, mint nálunk, így más államok a tagosítás költségeit 60—70 százalék erejéig vállalják, míg *nálunk csak 10 százalékot vállal az állam*, a többit áthárítja az érdekeltekre, holott nálunk sokkal nagyobb a birtokelaprózottság, mint az említett külföldön. Kifogásolta a választmány egy konkrét panasz kapcsán, hogy a *törvényhatóságok szükségmunkákat házikezelésben végeztetnek*, s ezeket nem adják ki vállalkozóknak. Ennek orvoslását kéri a kamara.

Megvalósítható-e az energiavaluta vagy sem?

Szép gondolat, de utópia az évi 20.000 dolláros életnívó mindenki számára

A *Pesti Napló* 1934 május 9-iki *Népszerű Tudományos és Technikai Napló* mellékletében *dr. Z. Zs.* bírálatot mondott *Róbert* Antal okl. gépészmérnök cikke felett és ebben olyan fölényesen intézte el a *technokrácia energiavalutáját* és ezáltal magát a technokráciát is, beállítva, mint egyes emberek *szelíd agyrémét*, hogy lehetetlenség elhallgatni egy-két észrevételt ezzel a kérdéssel kapcsolatban, tekintettel annak mindinkább növekedő fontosságára.

A világ gazdasági berendezkedésében az utóbbi időkben két olyan tény került felszínre, mely nyilvánvalóvá tette, hogy *gazdasági rendszerünk olyan alapvető hibákban szenved*, hogy annak sokáig való fenntartása még erőszak útján sem lesz lehetséges. Ezek, melyek megfogalmazása sem új már, így szólnak: 1. A javak és eneregiaforrások szinte korlátlan gazdagsága mellett az emberiség óriási többsége *nyomorban* él. 2. Az emberi élethez való jogot nem biztosíthatja az emberi munkavaluta abban a pillanatban, mikor *az emberi munka feleslegessé válik* és értékét elveszti.

Természetes, hogy úgyszólván egy évtizeddel *a gazdasági világberendezés átalakításának* felvetődött gondolata után, még nem is várható, hogy teljesen kész és kiforrott eszmék álljanak rendelkezésre, de már eddig is a bajok okainak kutatása közben egy-két rendkívüli horderejű és finom megállapításhoz jutottak. Ezek közül talán a legfontosabbak:

A gazdasági válság alapokainak kutatásánál nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy lehetetlenség párhuzamot vonni az elmult idők bármely válságával, ugyanis *a gőzgép feltalálásáig* minden korszak, tekintet nélkül annak politikai, társadalmi, vallási stb. berendezkedésére, gazdasági tekintetben mindig egy közös bázisra: *az emberi munkateljesítményre* épült fel.

A profitért küzdő tőke a kellő kamatozást csak az emberi munka kiküszöbölésével és a gépek tökéletesítésével tudja biztosítani és eközben a termelés fokozása mellett a fogyasztási területeket a növekvő munkanélküliség folytán csökkenti.

A rohanó technika mellett a *javak aranyban kifejezett értéke* is folyton változásnak van kitéve, ami tág teret nyujt a spekulációnak, ez viszont ismerve a tőke nyugtalanságát, végeredményben hitelválságra, vállalkozási válságra vagy még tágabban *gazdasági válságra vezet.*

Ez volt az oka annak, hogy a technokraták a mai válság főokát és a kapitalista gazdasági berendezkedés *legkirívóbb hibáját a pénzben keresték.* Hogy éppen *az energiapénzhez* jutottak el, eltekintve attól, hogy az értékállandóságot így vélték biztosítani, egész kézenfekvő volt, ugyanis a legnagyobb gondossággal keresztülvitt analizisek meggyőzhettek arról, hogy a mai emberi jólét alapjait a *feltárt energiamennyiség határozza meg.* Ez az energiavaluta különben éppen a technokraták egyik legzseniálisabb gondolata. Az energiavaluta óriási előnyeinek megértéséhez elég *egy primitív példa.* Tegyük fel, hogy Magyarország 9 millió lakosának természetes szükséglete, évi 2 pár cipőt véve alapul, *18 millió pár cipő.* Ennek feldolgozásához szükséges nyersanyag, emberi munkaerő, gépek és energiaforrások minden vitán felül rendelkezésre állanak. Ha tehát elvetnénk az idejétmult és különben is fiktív aranyfedezetet és az ennek a 18 millió pár cipőnek megvásárlására szükséges pénzt valami módon eljuttatnánk a fogyasztókhoz, a pénz fedezetéül a 18 millió pár cipő kapacitással dolgozó gyárat nyujtva, akkor anélkül, — és ez a legfontosabb — hogy a pénz elértéktelenedésének csak a gondolatát is elvetnénk, elérhető lenne, hogy Magyarországon minden ember természetes és a XX. században túlzottnak semmiesetre se tekinthető cipőszükségletét kielégíthetné.

Magától értetődik, hogy ezt a gondolatmenetet tovább vive, eljutunk ahoz az eredményhez, hogy az energiapénz bevezetésével *a teljes emberi jólét* gazdasági értelemben minden akadály nélkül kiépíthető. Hogy ez ebben a pillanatban szigorúan véve Magyarországra érvényes-e, nem lényeges. Tény, hogy éppen a technokraták vizsgálataiból kiderült az, hogy nem is számítva a még feltárható energiaforrásokat, például számokkal kifejezve *egy 20.000 dolláros évi jövedelmű életnívó energiafedezete minden egyén számára szigorúan bizonyíthatólag adva van.*

A másik ok, ami a technokratákat az energiavaluta bevezetésére késztette, mint már jeleztük, *a pénz értéke és a javak ára állandóságának* biztosítására való törekvés volt. Ez különben az emberiség egyik legrégibb vágyának kielégítését vélte szolgálni. A technokraták szerint *minden érték kifejezhető vagy kapcsolatba hozható a javakban felhalmozott energiával.* Tehát jogosnak látszik az a törekvés, hogy a javak értékét energiával fejezzük ki. Tekintve, hogy az energia *cgs*-rendszerbeni értéke soha nem változik, 1 kilowattóra mindig és minden körülmények mellett 1 kilowattóra marad, ezzel adva volna a javak értékének szinte végtelen időkre változatlanul örök jelleget kölcsönözni.

Nézetem szerint ez az első pillanatra ugyan rendkívül szellemes elgondolás a technokrácia egyik legsebezhetőbb pontja. Ezzel szemben ugyanis több már részben meg is tett ellenvetés tehető. A bizonyításra a technokraták rendszerint a benzin értékállandóságának biztosíthatóságát szokták felhasználni. De gondoljunk most azokra a felmérhetetlen nehézségekre, amik fellépnek, ha olyan javak értékének meghatározását kell keresztülvinni, melyek *az energiával közvetlen kapcsolatba nem hozhatók.* Durva példákat fogok mondani: mikép válik kifejezhetővé energetikailag *a zeneértő számára egy Mozart-szonáta meghallgatása, a gyomorbajos számára a gyomormütét.* Fölösleges több példával élni, mert már ezekből is könnyen átlátható, hogy ennek megkísérlése is teljesen céltalan és értelmetlen. A technokraták azonkívül megfeledkeznek arról is, hogy a javak értékének meghatározásánál csak az egyik tényező a beléfektetett vagy bennük felhalmozódott energia és soha kiküszöbölhető nem lesz *az egyén szükségletkielégítési vágyának mértéke.* Ettől eltekintve, nem képzelhető el olyan gazdasági berendezkedés, ahol *a kereslet és kínálat viszonya* ne folyjon be szintén lényegesen a javak értékének kialakulásába.

Végül a javak értékének állandóságának biztosítása az energiavaluta segítségével már azért is hajótörést szenved, mert azok értékét a beléjük fektetett energiával mértük. Tételezzük fel, hogy *egy autó energiában kifejezett értéke* 2500 kilowattóra, ezzel kifejezésre juttatva azt, hogy 1934-ben 2500 kilowattóra fordítandó egy autó előállítására. Könnyen feltehető azonban, hogy a *gépek tökéletesítésével* eljuthatunk oda, hogy ezt az energiamennyiséget 1000 kilowattórára csökkentsük.

Mindezek alapján joggal állíthatjuk, hogy *az energiavaluta sem tekinthető megfelelőnek*, hogy a javak értékének állandóságát minden időkön túl biztosítsa, de el kell ismernünk, hogy jelentős lépéssel vitte elő a pénz értékállandóságának meghatározását.

Papp Tibor
vegyészmérnök

A parlagföldek műszaki feljavítása: hatalmas erőforrás nagy nemzeti céljaink megvalósítása számára

Az Alföldnek megfelelő feljavítása: *legszentebb kötelessége a magyar nemzetnek.* A belvízlecsapolás útján »*vízteleníttett*« s mintegy 1,500.000 hold kiterjedésű szikes területeknek, a 174.000 hold kiterjedésű és kiaknázatlan *Hortobágynak* öntözés útján való műszaki feljavítása az az út, amely az Alföld megújhodásához vezet.

A magyar szarmatán öntözés nélkül konstruktív talajkultúrát meghonosítani nem lehet s az országnak ma és a jövő tekintetében vitális érdeke, hogy a végeláthatatlan, parlagon heverő pusztaságok megszűnjenek. Ezek a végeláthatatlan puszták káros vacuumot jelentenek a nemzet gazdasági életében. Az inkultur területek termőerőbe való hozatala *munkát, kenyeret s életet jelent* s nem szorul bizonyításra, hogy a parlagon heverő földek nem táplálják a magyar életet, mert szántatlan földek, soha meg nem forgatott barázdák nem hoznak termést s így nem is állanak a magyar élet szolgálatában. *Mussolini* lángelméjére jellemző gazdasági politikájának mottója: »*Bisogna dare la massima fecondita ad ogni zolla di terra*«, »Meg kell adni a föld minden rögének a maximális termékenységet«.

Ez a gazdasági politika csodákat művelt Olaszországban!

Az Alföldön, a mezőgazdasági tenyészidő alatt, aránylag oly *csekély a csapadék mennyisége,* hogy emiatt csak gabonatermelésről lehet szó, s öntözés nélkül, exportképes művelési ágakra való áttérés, tervgazdasággal kapcsolatban, lehetetlen. *Modern zöldmezőgazdálkodás,* amely megkívánja a rétek és legelők öntözését, Alföldünkön csak öntözés útján valósítható meg. Szóval, modern talajkultúráról az Alföldön addig nem beszélhetünk, amíg vizeink *kihasználatlanul* folynak el s amíg vizeink hasznosításáról nem gondoskodunk. Gazdasági politikát csak *jövőbe tekintő szemmel* lehet csinálni s semmiesetre sem elegendő csupán eszmeileg előkészíteni. Hazánkban ütemes tempóban át kell térni éppen a változott viszonyoknál fogva, vizeink öntözés céljára való kihasznosítására. E tekintetben már részletesen kidolgozott tervek állanak rendelkezésére. A steril, meddő területeknek megfelelő műszaki úton való fejavítása, az ilyen módon feltáró produktív energiaforrásnak a nemzet gazdasági életébe való beállítása, ma már minden európai állam gazdasági politikájának homlokterében áll. Nemzeti nagy célok elérése, *konstruktiv talajkultúra nélkül,* ma meddő fáradozás, mert a nagy nemzeti célok eléréséhez szükséges energiákat elsősorban a földből kell tudni meríteni s ez a békés munka vezet legbiztosabban egy nemzet megújhodásához! Ma már egyetlen nemzet sem nélkülözheti földjének jobb és okszerűbb kihasználását — a magyar nemzet a magyar szarmatát illetőleg legkevésbé sem nélkülözheti az öntözés terméshozamot megsokszorozó hatását, ezért minél előbb ki kell hogy *épüljenek a vízgyüjtő medencék s az Alföldet behálózó öntözőcsatornák.* E téren beszédes példákra hivatkozunk akkor, amikor az olasz földnek öntözés útján való technikai átalakítására hivatkozunk.

A mostoha természet felett győzedelmeskedni, — *az aszály ellen sikeresen védekezni, csak öntözés útján lehet.* Szárazság ellen az egyetlen remedium csak az öntözés! Igaza van *Mussolininak,* amikor az öntözésre vonatkozólag azt mondja: »*Una vittoria sulla natura avara*«, »győzelem a mostoha természet felett«. Nem szabad megfeledkeznünk arról sem, — a parlagföldeket öntözés útján feljavítva — hogy az öntözés révén a föld eredeti értékét megsokszorozzuk, ami által a nemzet vagyoni állagát hatalmas mértékben növeljük. Ha tekintetbe vesszük, hogy hazánkban az ármentesített, de nem öntözött terület nagysága 6,500.000 kat. hold, melynek nagyrésze a mezőgazdasági termelési időszakban szomjúhozza a vizet, akkor az öntözés imperatív szükségességét kellőleg megvilágítottuk. Szóval, nem kétséges, hogy a víztelenített pusztákat termővé kell tenni s általa *honfoglalni* azokat. Ez az a *belső revizió, — az inkultúr területek megszüntetése* — amelyért minden erőnkkel küzdenünk kell! Az ilyen irányú munka az igazi nagy munka virradását jelentené hazánkban és annak nyomában nem volna annyi, a gazdasági válság áradata által elsodort ember és falu!

Fajáért aggódó és a jobb magyar jövőt igazán óhajtó minden igaz magyarnak követelnie kell *az öntözés mindent átfogó nagy tervének megvalósítását!*

Röviden összefoglalva a fentieket, kimondhatjuk, hogy *Alföldünk nagy problémája a vízhiány s ha ezt leküzdjük, vele elkészítjük az Alföld reneszánszát,* amely a kalászosok öldöklő piaci versenye miatt tovább nem várathat magára. Céljaink megvalósításához be kell kapcsolni *a külföldi tőkeérdekeltséget,* amely hajlandóságot mutat a befektetés és kockázat vállalására, megfelelő koncessziók ellenében.

Földes Gyula
okl. közgazdasági mérnök

Tető alatt a népszövetségi palota

Genfből jelentik: *'A Nemzetek Szövetsége tanácsának tagjai megszemlélték a Nemzetek Szövetsége új palotáját, amely immár egészen tető alatt áll. A Nemzetek Szövetsége új, impozáns palotája az 'Arianna-téren, a világ egyik legszebb pontján épült. Nagyságban csak a versaillesi palotával hasonlítható össze. A palota építésében, különösen annak művészi kiképzésében Vágó Pál építésznek van nagy része.*

⊙ **Sürgetik a debrecen—hortobágy—tiszafüredi kövesút befejezését.** A tiszántúli gazdaérdekeltségek már régóta sürgetik a debrecen—hortobágy—tiszafüredi kövesút kiépítését, ami idegenforgalmi szempontból is kívánatos. Az utat tíz év előtt kezdték építeni, ötven kilométernyi szakasz el is készült belőle, de akkor félbenhagyták s az építéshez szükséges felszerelést a sinekkel együtt átvitték a Dunántúlra. Akkoriban megígérték, hogy az építkezést rövidesen folytatják. Annak ellenére, hogy az építkezésből mindössze tíz-tizenöt kilométer van hátra s emiatt a már kiépített ötven kilométernyi szakasz is úgyszólván teljesen használhatatlan, a gyakori sürgetés és ígéret ellenére sem történt semmi az út kiépítésére. A debreceni törvényhatóság közigazgatási bizottsága most ismételten foglalkozott ezzel a régóta húzódó üggyel és egyhangúlag elhatározta, hogy feliratilag sürgeti meg a kormánynál az út végleges kiépítését.

⊙ **Mozigépkezelői szaktanfolyam.** A budapesti áll. mechanikai és elektromosipari szakiskolán (VIII., Tavaszmező ucca 15) nappali, négyhetes mozgófénykép gépkezelői szaktanfolyam nyílik meg. A tanfolyamra a tanfolyam elnökéhez intézett és a tanfolyam igazgatóságánál (VIII., Tavaszmező ucca 15) benyujtott írásbeli szabályszerű bélyeggel ellátott folyamodványban lehet jelentkezni.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. nyomása.

Nyomdaigazgató: Wőzner L.

Önálló táblakép - Törté[redacted]. festmény

V a g ó Pál:
"Szeged szebb lesz mint volt!"

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

Rajz - Vázlat

V á g ó P á l :
Szegedi árvizkép két részlete
- illusztrációk -

M Ű V É S Z E T
I.évf.1902.
68.-hoz
"Vágó Pál"

Táblakép. „Menekültek"
Vágó

Pesti Hirlap. 1883. aug. 10. 11

Magyar festők a münchenei
nemzetközi tárlaton

Táblakép. Pátmay Tekla modellt
ül Strobl nak,
Vágó

Pesti Hirlap. 1886. okt. 24. 4

Prém József: Primadonnák
képmásai

Vágó Pál fotó.

Pesti Hírlap. 1884. okt. 8. 3

A fotók körül

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1885. máj. 10. 9-11

Radó Antal: Festőszetünk a Riállitáson

Tágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1885. jun. 10. 4

A Múcsarnokban holmap...

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1884. aug. 28. 11

Haynald bibonok Munkácsy által...

Vágó (Pál) festő

Magyar Sajtóművészet, 1900

1/2. sz. 70-73.o.
Új művek. (Petőfi összes költeményei.)

Vágó Pál festő

Magyar Iparművészet, 1900

6. sz. 327-333. o.

Mihalik József: A magyar történelmi pavillon.

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1883. aug. 8.-11

A [illegible] [illegible] [illegible]...

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1883. aug. 10. 11

Magyar festők a münchaci
nemzetközi tárlaton

Vágó Pál festő

Pesti Hírlap. 1883. okt. 20. 10

A müncheni nemzetközi kiállí-

tásról

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1883. nov. 24. 1

Prém József: Új kiállítás a Műcsarnokban

~~Plasztika.~~ ~~Patak Jenő~~

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1884. máj. 7. 4

a párisi Szalonban nyolc

magyar kép...

Vágó festö.

ARS UNA.1923/24.II.évf.202-203.l.

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1886. okt. 24. 4

Prém József: Primadonnák
Képmásai

Festészet.

Buda várának visszavétele, festette

Vágó.

ARS UNA. 1923/24. II. évf. 202/203. l.

Önálló táblakép - Történeti festmény

V á g ó P á l :
Szegedi árvizkép /"Szeged
szebb lesz mint volt"/

M Ű V É S Z E T
I.évf.1902.
68.
"Vágó Pál"

Tablakéj Szivesen fogadva

Vázd. Palföl.

Budapesti Hirlap. VII. 29.

207 n. 3. o. (Szés K)

Tattakép, Jár a baba Vajó Pattól

Budapesti Hirlap. 1882 VI. 3.

151. n. 3-o. (Szér. M.)

Tablakép. Jarababa Vágó Páltól

Budapesti Hirlap 1882. III. 2

61. n. 4.o. (K. és M.)

Táblakép. „A magyarok Kiev elött," Vágó

Pesti Hirlap. 1883. nov. 24. 1

Prém József: Mi kiáltatsa a lincsarukban

Plasztika

Pataki Jenő

Táblakép: „A magyarok Kiev előtt"
Vágó

Pesti Hirlap. 1885. máj. 10. 9–11
Radó Antal: Festésszetünk a
Riállitáson

Kiállitások

Műcsarnok. Vágó Pál emlék-
kiáll. 1930.

Budapesti Szemle CCXVI. 1930.
452-469. Ybl Ervin: Képző-
művészet

Festészet."Budavár bevétele",

Vágó Pál.

Katol.Szemle.1929.929-36.l.

"Magyarok Kiev elött."

festette Vágó Pál.

Katol.Szemle.1929.929-36.l.

Világi épitészet. Nemzeti Stadion
Terrasza, Vágó P.

Pesti Hirlap. 1932. aug. 21.6

Döntöttek a nemzeti olimpiára
benyujtott pályamüvek
sorsa

Ybl

Festészet, önálló táblakép XIX.sz.
Vágó Pál: Szivesen fogadva, életkép.

Budapesti Hirlap 1882. VII. 24.
2o2.sz. 3.o. /Sz.és M./

JH

Tábla kép, a gyermek első

lépése Vágó Páltól

Budapest. Hirlap. 1881, XI, k.

143. n. Melléklet, 1. o. Mario Proth:

Magyar Szalon.

Találkép, Bethlen Gergely lovasrohama
Vágó Pál

Pásztortűz, 1928. 23.
551.
Gulyás Károly: Vágó Pál.

Trefort Ágost. Benczur-portré

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. nov. 9. 90.

Both Menghért: A Mincsaroskból

Festészet, önálló táblakép Ybl

Vágó Pál Proletárjai

Budapesti Hirlap, 1882. X. 15.

284. sz. l. o. tárca

Festészet. XIX sz. Táblakép. Pálmay Ilka. (Vágó)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 24. 4.

Pszeni József: Primadonnák Répmárai

Táblakép Szeged pusztulása 1878-ban

Vágó Pál

Pásztortűz, 1928. 23 sz.

551. l.

Gulyás Károly: Vágó Pál.

Jb1

Táblakép, Jár a baba

Vágó Paltól.

Budapesti Hírlap, 1881, XI. 13.

150 n. Mellékletet, 1. o. A magyar Szalon
(Berényi László)

Tablakép Jár a baba

Vágó Pattól.

Budapesti Hirlap. 1882, I 26

26. n. 30 (Sz. cs. k.)

Táblakép. 1849. évi honvédfoglalást. Vágó Pál.

Magyar Müvészet 1925. 2oo-2o6. o.
Dömötör István: A müpártoló Budapest.

Gróf Károlyi György
Krech Fridrik arcképe
/Pest, XIX sz. e. f. /

Századok 1874.84-102 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Festészet. XIX 12. Táblakép.
„alföldi táj." (Tájó)

Pesti Hírlap. 1886. nov. 22. 3.
a Király vásárlása a Műcsarnokban

Táblahép Budavára 1849 bevétele.

Vágó Pál.

Pásztortűz, 1928. 23 ✱.

SS 1. l.

Gulyás Kiároly: Vágó Pál.

Ikonográfia, (XIX. rd?)
„A vadakuak vetett kereszlények"
(olajkép?)

Religio, 1851. jun. 29. 613. o.

Danis: Müvészet.

Művészeti oktatás

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
551.2.
Gulyás Károly: Vargó Pál

Ikonográfia

Mária Terézia és II. József

(elefántcsont földombormű (Rize)

Magyar Minerva V. 1912-13

686-87.

Világkiállítás Páris. 1900. (Vágó Pál olajfestménye)

Pásztortűz, 1928. 23 sz.

551 l.

Gulyás Károly: Vágó Pál

Képpő mű vérjeti akadémia

I. díja München Vágó Pálnak

Budapest, Hilap, 1881. X. 28.

134. n. 30. (N és K.).

Műpártolás (Budapest székesfővárosi
megbízásából Vaágó Pál megfestette
Budavár 1849-es bevételét)

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
551 l.

Gulyás Károly: Vaágó Pál

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
244.

Péczely

V á g ó P á l :

Reggel.

Olajfestmény.

Magyar Müvészet 1927.19.o. Kerényiné

Vágó Pál:Jár a baba.1881.
Gött Zoltán tul.

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
237.

Péczely

V a g ó P á l :

Magyar levente.

Szénrajz.

Melléklet.

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
240.

Péczely

V á g ó P á l

vázlatkönyvéből/Ősmagyar/

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
241.

Péczely

V á g ó P á l :

Tülekedő bikák.

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
246.

Péczely

V á g ó P á l :

Szeged szebb lesz mint volt

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
245.

Péczely

V á g ó P á l :

A nagyszebeni ütközet.

Körkép részlete.

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
137.

Péczely

V á g ó P á l :

Vonónégyes

Olajfestmény

Társulati dij,1887.

Vágó Pál:

Tanulmány a szegedi árvizképhez.

Álló férfiak csoportja.

Ceruzarajz.

Facsimile-melléklet.

MŰVÉSZET.

I.évf. 1902.

1.sz. 72.oldal után.

Korona öszeggél rendelkeznek.

Vágó Pál:
Tanulmány a szegedi árvizképhez.
Asszony bölcsővel.
Ceruzarajz.
Facsimile melléklet.

MŰVÉSZET.
I.évf. 1902.
l.sz. 72.old.után.

903.

zágos bizottsága.

A beadvány { száma: 25.281/XI. 1903
kelte: 11/7 1903
beérkezése: 11/15 1903

MDK

Vágó Pál

Menekülők, rk.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Sp. 1952.

MDK

Vágó Pál

Kadocsa Elek levele. Élet, 1892. dec. 15.

829 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928

Mikszáth Kálmán a régi Szalonban

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
7 l.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1892.

Bakonyi fafaragó munkaközben. 13X19 cm. illusztráció Eötvös Károly : Veszrpémmegye c. cikkéhez. id.mü 169-204.p.

Szign. Vágó - Bálint sc.92 - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.201.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Munkára menő aratók. Kezdőkép Baksay Sándor: A Mecsek környéke c. cikkéhez. id.mü 263-267.p.

Szign. Vágó - MK sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után MK /?/ egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896. Magyarország.IV.263.p.

MDK

Vágó Pál [festő]

Árvízképéről sokat írtak a szegedi lapok; Móra Ferenc és Iserzy Mihály is írt róla. A festmény és az azt megelőző rajzvázlat a szegedi múzeum tulajdonában van.

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete a múlt század végén.

Tiszatáj, Szeged, 1958. június. 3. l.

MDK

Vágó Pál [festő]

Tanulmány a „Szegedi árvíz" képhez c. munkája repr.

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete a múlt század végén.
Tiszatáj, Szeged, 1958. június. 3. l.

MDK

Vágó Pál [festő]

1854 - 1928. A múlt század kilencvenes éveiben hirdetett pályázatra készített színvázlata alapján - amely ezt az eseményt ábrázolja, amint I. Ferenc jóváhagyásával megtekinti az árvízsújtotta várost - ő kapott megbízást a szegedi árvízkép kivitelezésére.

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete a múlt század végén.
Tiszatáj, Szeged, 1958. június. 3. l.

MDK

Vágó Pál, sz. 1854.

Honvéd

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 54 l.

MDK

Vágó Pál

Önarckép, toll

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Vágó Pál

A magyarok Kiev előtt

A kiáll. művsarnokából... Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 520 l.

MDK

Vágó Pál

Gyik

A kiáll. műcsarnokából... Vasárnapi Ujság. 1885. 32.sz. 520 l.

MDK

Vágó Pál, festőművész.

kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

A képzőm. kiáll. kitüntetései. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 520 l.

Vágó Pál festő

KT-pályadíjat nyer. 1891.

MDK-A-I- 1/2854.

MDK

Vágó Pál festő

„Vig társaság" c képét KT-rosszalásos

Moson vármegye nyerte. (M. óvár)

1891.

MDK-A-I-1/2861.

MDK.

Vágó Pál festő

„A menekülők" c képe (a király tulajdona)

a bécsi kiállításon 1888.

MDK-A-I-1/2206.

MDK

Vágó Pál fertő

„Agnus Dei" c hépét a berlini Sárlatra küldé.

1891.

MDK-A-I-1/2894.

MDK

Vágó Pál festő

KT Műlapdíjat nyer 1891.

MDK-A-1-1/2997.

MDK

Vágó Pál festő

„Hunyadi öntözés", képe KT-kiállítás 1890.

MDK-A-I-1/2747.

MDK

Vágó Pál festő
(diófa)
„Husvét hedd" c képe KT-nál 1889.

MDK-A-1-1/2565.

MDK

Vágó Pál fertő

„A diva türelemprobája" c képe KT-tárlaton

1889.

MDK-A-1-1/2520.

MDK

Vágó Pál

Aradi N: A m. tört.festészet az 188o-as évektől az 1919-es Tanácsközt. Müvtört.Dok.Közp.Évk. 1954.55. Bp.1957. 295-96, 298, 3o5, 319 l.

MDK

Vágó Pál

Magyar művészet Párisban.

Műcsarnok, 1899. 24.sz. 383-84 l.

MDK

Vágó Pál, festő.

Cigány, ceruza.

OMSzM. - 27. kiáll. 1918 márc. - 19. - 20. 12. fajzat. -
V. sorsz. - Jegyz.

MDK

Vágó Pál

Férfi-arckép, olaj

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 1o l.

Vágó Pál festőművész
Rábaközi népviselet
Kidobolás /Jászberény/
Ötös fogat a Jászságban
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
19o7 február

rózsaszín márványkoporsó talapzatán középen áll Krisztus, ecsetaranyárnyékolású karminpiros palástban. Jobbját áldóan fölemeli, balkezében fehérkeresztes rózsaszín zászlót tart. A koporsón fehérruhás, sárga-kék szárnyú kis angyal ül, imárakulcsolt kézzel. A háttérben fák s két kis figura. A naturalisztikus lapszéldíszítést kék szarkaláb, madár s vörös lepke.

13b lap: *D* iniciálé (45×44 mm) arany keretben lila alapon zöld betű. Kis lapszéldíszítés egy madárral.

14b lap: (Petri et Pauli.) *I* iniciálé (55×44 mm) arany keretben, sötétkék alapon fehér betű. Az egyenesszárú betűtől jobbra és balra *Szent Péter és Szent Pál* áll. Az őszhajú s szakállú Péter, lila palástban, sárga ruhában nagy kulcsot s könyvet tart; a szőkehajú s szakállú Pál pedig tőrt és könyvet. Fejüket arany glória övezi. A stilizált levelű lapszéldíszítés között naturalisztikus virág, egy madár s zöld béka.

Ocsovszky 28. l. — AÉ. 1869. I. 64. l. — Könyvkiáll. Eml. 1882. 106. l. 292. sz. — Radó Esztergom 15. sz. 129. l. Klny. 45—46. l. — Radó Index 144. sz. 31. l.

31. (Mss. III. 171.) STUNDENBUCH.

Német. Oktáv. XVI. század.

Hártya. 132×95 mm. 134 levél. Csonka, több levél hiányzik. Bastarda írással 23 sorba írva.

Vágó Pál

Hlcsarnok 19ol. 359 l. /Pálmaágak a Hlcsarnokban/

M D K

Vágó Pál.

Arckép, szénrajz

Szent György Céh VI.művészeti aukciója.1911. márc. 22. 1.

Vágó Pál

Babér-ágak a Mucsarnokban. Vas. Ujs. 1901.
764-765 l.

Vágó Pál

-i: Két kiállitás. N.Szal. Pesti Napló, 1936. okt. 17. 11 1.

M.D.K.

VÁGÓ Pál

szül. 1854.

A 80-as éverben hunctevben él.

Réti István: A vagbányai művésztelep

Bp. 1954. 297. l.

M. D. K.

VÁGÓ Pál festő

Egyszy Margit-Wellisch Judit: Az Országház
42., l.

Vágó Pál
festő

M.D.K.

A képzőművészek Pesten a Royal kávéházba jártak, Vágó is.

Tompa Gabriella: Greguss Imre.

32 l

351

Vágó Pál
festő

M.D.K.

Szilaj Pista
szövegközti képek

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Vágó Pál
festő

M.D.K.

Utarás az alföldön
A kisbéres
Föltámadott a tenger } szövegközti képek

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 155 l.

Vagó Pál
festő

M.D.K.

A négyökrös szekér
szövegkörti képek

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Vágó Pál festőművész
Egy kérdés. Olajf.
A szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása
1900, szeptember 16.

137. kép. *Cranach, Lucas: Szent Krist óf.*

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírás
Új Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. -
Maszlaghy II., 179. szám. — Gerevich
Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l.

Tájkép

Fa, olaj, 11·5×15 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírás
Új Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. -
Maszlaghy II., 281. szám. — Gerevich
Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l.

CAUZIG, FRANZ (osztrák festő, 1763—182

Pogány áldozat

Vászon, olaj, 145×208 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírás
Új Magyar Sion, XVI., 1885., 766.
(Ismeretlen.) — Maszlaghy II., 138. szám.
Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lipp
56. l.

Vágó Pál
festő

M.D.K.

„Alku"

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 163 l.

M. D. K.

VAGÓ Pál festő

Az Osztrák-magyar Monarchia Irásban és Kérben c. mű illusztrátora, és az ill. biz. Tagja

Fejős Imre: Egy Lichy-kép sorsa 156. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

M.D.K.

Vágó Pál
festő

Petőfi költeményeinek illusztrátora

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 154 l.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Rábaközi népviselet. 19X13 cm. illusztráció Bella Lajos: Sopronmegye c. cikkéhez. id. mü 403-438.p.

Szign. Vágó - AGchr.

- - rajza után Angerer és Göschl chromozinkográphiája.

O.m.XIII.k. Magyarország.IV. 1896. cl.előtt.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Juhnyáj a Balaton partján. Kezdőkép Eötvös Károly: A Dunántul c. cikkéhez. id mü 3-16.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.XIII.k. Magyarország.IV.1896. 3.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Balatoni Garda halászat. 13X19 cm. illusztráció Eötvös Károly: A Dunántul c. cikkéhez.id.mü 3-16.p.

Szign. nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.13.k.Magyarország.IV.1896.11.p.

Vágó Pál festő

M.D.K.

rövid ideig Solnakon dolgozott.

Körner É. Könyvismertetés. Művtört.
Ért. 1954 1 sz. 183.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Balatoni halászcsónak. Zárókép Eötvös Károly:
A Dunántul c, cikkéhez.id.mü 3-16.p.

Szign.jM.G.után

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete
Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.k.Magyarország.IV.1896.16.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1893 körül.

Marhavásár a közvágóhidnál. Szövegközti illusztráció Lukács Béla:Budapest ipara és kereskedelme c. cikkéhez.id.mü 471-500.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.485.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1893 körül.

Vadászat a gödöllői határban. 13X19 cm. illusztráció Marczali Henrik: Gödöllő és vidéke c. cikkéhez.id.mü 517-535.p.

Szign. Vágó - MK sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után MK/?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir. Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.527.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1893 körül.

A Rudas gőzfürdő nagymedencéje. 19X13 cm. illusztráció Ilosvay Lajos: Budapest ásványos vizei és fürdői.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.513.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1893 körül.

Magyar főur diszben csatlósaival. 19X13 cm. illusztráció Jókai Mór: Budapest élet c. cikkéhez. id. mü 119-168.p.

Szign. Vágó - AGsch

- - rajza után Angerer és Göschl szines chromozinkographiája. M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III. Főcimlap előtt.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1890.

A Stefánia-ut a Városligetben. 13X19 cm. illusztráció Jókai Mór: Budapesti élet c. cikkéhez.id.mü 119-168.p.

Szign. Vágó - Metsz: Bálint B.90 - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.131.p.

Vágó Pál M .D.K.

Bp.1893 körül.

A városligeti jégcsarnok és pálya. Szövegközti illusztráció Jókai Mór: Budapesti élet c. cikkéhez. id.mü 119-168.p.

Szign. Vágó - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után K.H. /?/ egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.135.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1891.

Tiszti akadályverseny a városligeti lóversenytéren. Szövegközti illusztráció Jókai Mór: Budapesti élet c. cikkéhez. id.mü 119-168.p.

Szign. Bálint B.sc. 91. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.m.Kir.Állny.

O.m. 9.k.Magyarország.III.1893.139.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp. 1890.

Képviselőválasztási menet a Muzeum-körúton. 13X19 cm. illusztráció Jókai Mór: Budapesti élet c. cikkéhez. id.mü 119-168.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc. 90. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893. 159.p.

Vágó ~~József~~ Pál

MTK

Bálint és Jámbor 1900-ban épitik a párizsi világkiállitás magyar pavilonját, mely nek negyesarnokát Vágó Pál huszárrohamot ábrázolo festménye diszitette.

Dr.Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp.1961.

130.1.

MDK

Vágu Pál, felső
MÁVAG

213. Béke felé.

Nagy. Kj. Képzőművész. Kiáll. /VIT/
Füv. Képtár. 1949 aug.16.-szept. 15. Kat.

Vágó Pál festő

Vázlatos

Vázlatok

Petrovics Elek:

Szépmüv.Muzeum ujabb szerz,
Az O.M. Szépmüvészeti Muzeum Évkönyvei I.Kötet
Budapest 1918. 188.l.

MDK

Vágó Pál
festő

rajzolta a „Segítség-Album" többszínű borítékát."

Löwy Salamon: A Franklin-Társulat nyomtatványainak kiállítása

Grafikai Szemle 1906 évf. 2 z 35 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Illusztr. Mikszáth Salgó várához, toll

Önarckép, toll

Szent István, kréta

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.
47 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Vázlat a milleniumi felvonuláshoz, temp.

Lovasharcos, cer.

Páncélos lovag, cer.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.
47 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Tanulmány, cer.

Tanulmány, toll

Konti József arcképe, toll

Kun László udvara, toll.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.
47 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Lovagvár, gouache

Lovagvár, "

Diszfelvonulás, 2 tollr.

Ernst Muz. aukc. Árv. közl. 1.rk.sz. 1939.
jan. 47 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Nagy Lajos vadászatra indul a visegrádi várból, szén

Mátyás szerzeteseket fogad, toll

Rohanó vitézek, cer.

Ernst Múz. aukc. Árv. közl. 1.rk.sz. 1939. jan. 47 l.

MDK

Vágó Pál, Jászapát 1854-

Sáros időm vázlat

Kettős fogat, "

Napsütés a kertben

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.
23. l.

MDK

Vágó Pál, 1851-1922.

Patkolás

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec. 22 l.

Vêgo Pâl, 1831-1922.

Patriotâs

Ernst Max. Po. 2me. 1924. 8vo. 22 l.

Vágó Pál
1854-1928

MDK

hatalmas méretü szeged árvizképe

Szelesi Zoltán: Károlyi Lajos.
Különnyomat a Móra Ferenc Muzeum évkönyve 1958-59. évi kötetéből/143-189. lap/
144.1.

MDK

VágoPál
festő

festménye után készült Husvétiöntözés c. fény-
nyomat a mil. kiállításon (Állomnyomda) egy
és többzinben.

Tichy Ákos: A sokszorosító iparágak kiállítási
pavillonja
Grafikai Szemle 1896 évf 7 z 110 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Önarckép mütermében, of.

Hunyadi János török foglyokkal hazatér a háboruból, of.

Petőfi rohamra viszi a nemzetőröket, tus- és fehér fedőfesték

Ernst Muz. aukc. Árv. közl. 1.rk.sz. 1939. jan. 47 l.

MDK.

Vágó Pál
festő

„Mindenszentek napján" c. mátlapra nyomott fénynyomata a m. kir. Állami nyomdában (M. kir. Állami nyomda)

Tisty Ákos: A sokszorosító iparágak kiállítási pavillonja.
Grafikai Szemle 1896. évf. 7 f. 110 l.

MDK

Vágó Pál festőm.

Lentgon: A magy.festőműv.tört. A Szépműv. Könyve, Bp. 1940. 994. l.

MNK

Vágó Pál
grafikus

rajza: a magyarok Kiew előtt. A Magyar Nemzeti Történet millenniumi kiadásának első füzetén. Különösen sikerült lelio-gravure"

– A Magyar Nemzeti Történet díszkötetben. Grafikai Szemle 1894 évf. 11 f. 192 l.

MDK

Vágó Pál
festőművész

A millenneuri kiállítás alkalmából külön levelezőlapok tervezésével és aquarelben való megfestésével lett megbízva. Főváros látképei.

—: Kiállítási levelezőlapok
Grafikai Szemle 1895 évf 7 z. 121 l.

M.D.K.

Vágó Pál /1854-1924/

495. A szegedi árviz. Olajf .cca. 100x200 vászon.
496. Hazatérő nyáj. Olajf. cca. 160x200 vászon.

Elvesztek. /Budai kir. palota./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
32. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Vágó Pál. /1854-1928/

981. Menekülők. Rézkarc. 22x33 papir.
Elveszett. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
69. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Vágó Pál
festő

is rejt vez az uj Petőfi-kiadás
illusztrálásában

—: Az uj képes Petőfi-kiadás

Grafikai Szemle 1898 évf. 10 z 166 l.

Vágó Pál, – 1854–1928.

„Szegedi árvíz 1879" a. h. képét 1881-ben, a Műcsarnok tavaszi tárlatán mutatta be.

Szeged képzőművészete a múlt sz. végén:
Szelesi Zoltán

Tiszatáj
1957. jún.

M.D.K.

Vágó Pál /1854-1928/

19. Menekültek.
33. "Engedjétek hozzám a kisdedeket."
34. Olvasó leányka.

"A gyermek a müvészetben" kiáll. tárgymutatója 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társ. Bp. 6.-7. l.

M.D.K.

Vagó Pál, festő

műve az 1900-es párizsi Világkiállításon a Huszárok termének fő faliképe, mely a támadó és tüzelő huszárok egyik csatajelenetet ábrázolja. A kép alsó jobb sarkában tábortűz mellett pihenő csikós, akik körül a legjobb huszárok kiherültek.

Győry Árpád: La salle des hussards au pavillon historique de la Hongrie à l'Exposition universelle de Paris en 1900. Paris 1904.
4. és 7. old.

M.D.K.

Vágó Pál, festő

műve az 1900-as párisi Világkiállításon, a Huszárok Terméneк baloldali hosszfalán látható és a magyar huszárok felvonulását ábrázoló, nagméretű falirépe.
Reprodukciója:

Györy Árpád: La salle des hussards au pavillon hist. de la Hongrie à l'Exposition univ. de Paris en 1900. Paris, 1904.

8. szöv. old. után

M.D.K.

Vágó Pál, festő

A párisi 1900-as Világkiállításon a Huszáros Terület díszítő fő falirajzának reprodukciója.

Lyka Árpád: La salle des hussards au pavillon hist. de la Hongrie à l'exposition univ. de Paris en 1900. Paris 1904.
Címlap előtti tábla.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Szénahordás. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Somogymegye c. cikkéhez. id.mü 291-322.p.

Szign. Vágó - B.B.sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.305.p.

M.D.K.

Vágó Pál /1854-1928/

647. Lehel vezér. Olajf. 54 x 32 karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 72. l.

M.D.K.

Vágó Pál./1854-1928/

816. Szántás. Olajf. 9.5x21.8 fa.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 57. l.

Vágó Pál
festő

M.D.K.

Klunffy Lajosnak volt a tanára.

Bodnár Éva: Klunffy Lajos. -34 l.
Művészet, 1961. február.

Vágó Pál

Chiovini Ferenc festménye

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926. szept.

15 l.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Csikósok a Hortobágyi pusztán. 19X13 cm. szines illusztráció Jókai Mór: Debrecen c. cikkéhez.id. mü 281-314.p.

Szign.nélk. - AG chr

- - festménye után Angerer és Göschl chromocinkográfiája. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.II.köt.1891. Címlappal szemben.

MDK

Vágó Pál

Honvédhuszárok rohama, repr.

Közös hadseregbeli huszárok rohama, repr.

Szendrei János dr.: A huszár-kiállitás. Vasárnapi Ujság 1900. évf. 8. sz. 113.l. 114.l.

Vajó Pál

Az 1903-as ipari és mezőgazd. kiáll. abrolmából rendezett képrőm. kiáll. szerepelt.

Kiss Lajs, Vásárhely művészélet
3 p. 1957

117 l

MDK

Vágó Pál

Jár a baba... Repr.

Orsz. Magyar Képzőm. Társ. Évk. 1928.
129.l.

MDK

Vágó Pál

Libapásztorleányok, repr.

Árverési Közlöny 1937. okt. rk. sz.

MDK

Vágó Pál

Husvéti öntözés, repr.

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

A gyik, repr.

1885. orsz. kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba... Repr.

KMTárs. 1927 táj- és életkép kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

Becsületügy a Hortobágyon, repr.

Vasárnapi Ujság 19ol. 47. sz. 757.l.

MDK

Vágó Pál

Levente, rajz, repr.

Müvészet 1914. 417.l.

MDK

Vágó Pál

A történelmi diszmenet. Vas. Ujs. 1895. 431.l.

MDK

Vágó Pál

Rakodó szekér, repr.

A téli kiáll. a Mücsarnokban. Magyar Szalon 1893. jan.

MDK

Vágó Pál

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben.
Vas. Ujs. 1889. 87.l.

MDK

Vágó Pál

A milleniumi nagy érem oklevele, rajz

Magyar Iparmüvészet 1897/98. 184.l.

Vágó Pál MDK

Budavár ostroma 1849-ben, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

MDK

MNK

Vágó Pál

"Utazás az Alföldön". Illusztráció az Athenaeum új "Petőfi" kiadásához.
"Szilaj Pista". Illusztráció az Athenaeum új "Petőfi" kiadásához.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 62.l.

MDK

Vágó Pál

Délibáb a Jászságban

Becsületügy a Hortobágyon

Vágó Pál festőművész halála.1853-1928. Nemzeti Ujság 1928. okt. 16. 4.l.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba

A husvéti öntözés

Vonósnégyes

Vágó Pál meghalt. Ujság 1928. okt. 16. 12.l.

MDK

Vágó Pál

Alföldi táj

Sárban elakadt szekér

Vágó Pál meghalt. Ujság 1928. okt. 16. 12.l.

MDK

Vágó Pál

Délibáb a Jászságban

Becsületügy a Hortobágyon

Vágó Pál meghalt. Ujság 1928. okt. 16. 12.l.

Vágó Pál

MDK

A honkereső magyarok Kiew előtt. repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orosz élt. kiáll.

Vágó Pál MDK

A gyik. repr.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Vágó Pál MDK

Már késő, vázlat

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Vágó Pál

MDK

A proletár, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Vágó Pál

MDK

A menekültek, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Vágó Pál

MDK

Már későn, repr.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Vágó Pál

MDK

A menekültek, repr.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Vágó Pál MDK

Kiev hódolása a hazát kereső magyarok előtt, vázlat

Műcsarnok 1883 őszi kiáll. II.

Vágó Pál MDK

A gyik, olf.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Vágó Pál

"Libapásztorleányok" c. kép repr.

Arverési Közlöny 1937.okt. rk.sz.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba

Husvéti öntözés

Vonósnégyes

Vágó Pál festőművész halála. 1853-1928. Nemzeti Ujság 1928. okt. 16. 4.l.

Vésző Pál Testvérei halála. 1853–1928. Március
Ujság 1928. okt. 16. 4.l.

MDK

Vágó Pál

Sárban elakadt szekér

Alföldi táj

Vágó Pál festőművész halála. 1853-1928. Nemzeti Ujság 1928. okt. 16. 4.l.

Vágó Pál

MDK

Alföldi táj. olf.

Miskolc 1986. őszi kiáll. II. sorozat

Vágó Pál MDK

A diva türelmpróbája, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Vágó Pál MDK

Husvét kedden, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

M.B.K.

Vágó Pál, festő

„A gyík" c. képével szerepel az Országos Kiállításon. A genre-kép egy gyíktól megijedt parasztlánynyal ábrázol.

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 376. old.

M.D.K.

Vágó Pál, festő

történelmi festményét: „Az uj haza felé vonuló magyarok Kiev előtt" – Klotild főhercegnő vásárolta meg az ~~Ezred~~ Országos kiállitáson

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 326 old.

Vágó Pál.

A Munkácsy Céh alakuló közgyűlésén az öregek tanácsába taggá nevezték ki.

Nemzeti Ujság, 1928. Márc. 7.

Vágó Pál MDK

"Engedjétek hozzám a kisdédeket"

Olvasó leányka

Mücsarnok 1940.Gyermek a müvészetben c.kiáll.

Vágó Pál.

festő

A Szolnokon ~~műrésztelepen~~ dolgozott, valamint a Jászapátiban lévő műtermében.

Városkultura, 1935. febr. 15. 46. old.

Vágó Pál.

A Munkácsy Céh vezetőség választásán az öregek tanácsába választották.

Magyarság, 1924. márc. 4.

Vágó Pál MDK

Vig társaság, repr.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

MDK

Vágó Pál

"Becsületügy a Hortobágyon." c.kép repr.

KMTárs. 1901/2 téli kiall.

Vágó Pál

A halászok, olf.

Műcsarnok 1885. jun. 1o.

Vágó Pál MDK

A halászok, olf.

Műcsarnok 1885. jun.1o.

Vágó Pál

"Szálem Alejkum", olf.

Műcsarnok 1885. őszi kiáll.

Vágó Pál MDK

A honkereső magyarok Kiev előtt, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Vágó Pál

Felvinczi Takács Z.: Therma János. Magyar Művészet 1928. évf. 302.l.

Vágó Pál

"Engedjétek hozzám a kisdedeket" c. műve a Szépművészeti Múz. uj grafikai szerzeményeinek bemutatóján.

P.H.931.V.30.

Vég. Pál

"Engedjétek hozzám a kisdedeket" c. műve a Szép-
művészeti Múz. új praktikat szerzeményeinek be-
mutatóján.

P.H. 931.V.30.

MDK

Vágó Pál

Lovak a piacon, of.

M. táj. és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

Vágó Pál

Jár a baba, of.

[illegible]. táj- és életképkiáll. 19-2o.sz. 1927.jan.

[illegible]

Vágó Pál

MDK

Menyecske, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o.sz. 1927.jan.
Milon.

MDK

Vágó Pál

Becsületügy a Hortobágyon, of.

Királyi vásárlások a Mics. térlatain. SzmKT 50-134.l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Tiszaparti lovas, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 34 l.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1888 körül.

Kezdő kép Baksay Sándor: A magyar népviselet c. cikkéhez. id.mü 387-408.p.

Szign.Vágó - Rauchbauer sc.

- - rajza után Rauchbauer egyszinü fametszete.M.Kir. Állny.

O.m.III.Magyarország. I.köt.1888. 387.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1888 körül.

Menyasszonyi láda. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: A magyar népviselet c. cikkéhez. id. mü 387-408.p.

Szign. Vágó - Morelli G.

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete /?/. M.Kir. Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt.1888.391.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Zárókép Baksay Sándor: A magyar népviselet c. cikkéhez. id.mü 387-408.p.

Szign. Bálint sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv münyomó intézetében. M.Kir. Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt.1888. 408.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Gulya. Homlokrajz Tormay Béla: Mezőgazdság és állattenyésztés c. cikkéhez. id.mü 411-448.p.

Szign. Vágó.

- - rajza után /?/ egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt.1888. 411.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Magyar parasztló. Szövegközti illusztráció Tormay Béla: Mezőgazdaság és állattenyésztés c. cikkéhez. id.mü 411-448.p.

Szign. Vágó - Rauchbauer sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Rauchbauer K/?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv münyomó intézetében. M.Kir. Állny.

O.m.IIX.Magyarország.I.köt.1888.415.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1888 körül.

Kis-nonius ló. Szövegközti illusztráció Tormay Béla: Mezőgazdaság és állattenyésztés c. cikkéhez. id.mü 411-448.p.

Szign. Vágó - Pásztor J.sc. - Morelli G.F.I.

- - rajza után Pásztor József egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv münyomó intézetében. M.Kir. Állny.

O.m.IIX.Magyarország.I.köt.441.p.1888.

MDK

Vágó Pál festő

1888. Kórházban van, ezért nem tudja elkészíteni a rendelt körmendi oltárképet (evangélikus templom ?) s helyette Roskovicsot bízza meg a KT.

MDK-A-I-1/2268.

MDK

Vágó Pál, festő.
2 db. olajfestm.
(cim.sz. nyelv.)

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien
Stockholm, 1922 máj. – Jegyz. 28. l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Szabadságos katona, of.

Tiszai halászok, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 4o 1.

Vágó Pál MDK

1854-1928

"A magyarok Kiev előtt" c. képének említése

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.lo.l.

MDK

Vágó Pál festő

Wágner S. tanítványa.

1881-ben már nyilvánosság elé mer állni, közli a KT-vel.

MDK-A-I-1/885.

MDK

Vágó Pál festő

1881. Egy tanulmányát a KT megvette

MDK-A-1-1/1881.

MDK

Vágó Pál festő
„Jön a baba" c képét eladásra kínálja. 1881.

MDK-A-L-1/954.

Vágó Pál festő

MDK

1882

A művész két tanulmányát
Huter Béla átvette.

MDK-A-I-1/
1032

Vágó Pál festő

MDK

1882

„Tanulmány" (meztelen ember)
c. lépet Mesterházy Kálmán
átvette.

MDK-A-I-1/1033

MDK

Vágó Pál festő

1882 „Die Flüchtlinge" c. képét a király megvette.

MDK-A-I.-1/1043

MDK

Vágó Pál, festőm.

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.
7 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928

Tiszaparti lovas, of.

Árverési Közl. 1938. 3.rk.sz.
21 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928

A huszár lova, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 27 l.

MDK

Vágó Pál, sz.1851.

Ámor siratása

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

16 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Parasztlány, festm.

Angyali üdvözlet, "

Ernst Muz. 95. anke. 1937. ápr.

36-37 l.

MDK

Vágó Pál, festő.

Vonó-négyes. 1887. 600 ft. I. társ. díj.
Birkozó bikák. 1891. Társ. 300 ft. műlapdíj.
A huszárságtörténete. (Falfestmény a párisi kiáll. magy. házában.) 1899.
1000 ft.-os Lotz díj.

OMKT-Vánd. kiáll. 1910 szept. 8-dec. 27-ig.
Kitünt. műv. lajstr.-Hornyánszky V.
kny. 71. l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

A huszár lova, of.

Tiszaparti lovas, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

35 l.

INDEX

MDK

Vágó Pál fertő

„Fánapáti vénlet" c képét elvedje. 1889.

MDK-A-1-1/2519.

Vágó Pál festő

M.D.K.

emlékére

Kamptis, hagy. műv. Bgy. 1960 524

MDK

Vágó Pál festő

1883. „A proletár" c. lapot KT-kiállításra küldi.

MDK-A-I-1/1128.

MDK

Vágó Pál festő

„Az út mélén" c. képét jelentő be a műcsarnoki nemzeti kiállításra. 1883.

MDK-A-1-c/1117.

MDK

Vágó Pál festő

„Magyar táj (állatokkal)" c képét bécsi kiállításra jelenti be.

Rövidesen utazik Münchenbe, ahol Bodits Ottó felajánlotta műtermét. 1886.

MDK-A-I-1/1586.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Kanászok. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Somogymegye c. cikkéhez. id.mü 292-322.p.

Szign. Vágó - Rauchbauer K sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Rauchbauer K /?/ egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.295.p.

MDK

Vágó Pál fertő

„A diva kürdelme" c képe KT-tárlaton
1886.

MDK-A-I-1/1853.

MDK

Vágó Pál fertő

„Alföld" c képét a KT jubiláns kiállítására a király vezi meg. 1886.

MDK-A-1-1/1735

MDK

Vágó Pál futó

„Vonósnéggyes" c hajóval

KT 600 Ftos díját nyeri el 1897.

MDK-A-I-1/2024.

MDK

Vágó Pál futó

„Vonásnéggyes" c hépét a KT rovolásra megvéni. 1887.

MDK-A-I-1/2018

MDK.

Vágó Pál festő

A KT – rovshínás útján – őt ajánlja a hörmendi ev. templom oltárképének („Jézus maga köré gyűjti a kisdedeket") festérése. 1887.

MDK-A-I-1/1877.

MDK

Vágó Pál festő

„Vig tárvaráj". képét rézhavzolja Pap Henrik

1889

MDK-A-I-1/2430.

MDK

Vágó Pál festő

„Alföldi halánok" c képét KT-rovsolásra Thaisz Elek

ugyanis. 1888

MDK-A 1-1/2415.

MDK

Vágó Pál fertő

„Négyökrös nehéz" c képét KT-tárlaton

Ipsilanti hercegnő nyerte. (Bécsben lakik)

MDK A 1 - 1/2404.

MDK

Vágó Pál fertő

„Víg tárvaság" c. képének sokszorosítását

Doby Jenő" vállalja. 1988.

(rézkarcoló)

MDK-A-I-1/2360.

Vágó Pál festő

MDK

„Jár a baba" c. képe antwerpeni kiállításon

1988.

MDK A-I- 1/2310.

MDK

Vágó Pál, sz. 1854.

Huszárroham

Almásy-Tel. 2.aut. 1939. nov. 43 l.

MDK

Vágó Pál, sz. 1854.

Huszárroham

Almásy-Tel. 3.auk. 1940. ápr. 36 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Libapásztor leányok, of.

Szabadságos katona, of.

Árv. közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 31 l.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Szabadságos katona, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

31 l.

a | L O M
| PEST

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Az imádat tárgya, of.

Árv. Közl. 2.rk.sz. 74.sz. 1935. 33 l.

Vágó Pál festő — M. D. 4

n. 1857

Torzképek: Szobonya Mihály és Gerster

Cerura 19. 15

Angyali üdvözlet jelen. vásárn

240 + 110

Emyedy Lukács és neje hagyatéka. Bp.

1923, 54

Vágó Pál
Honfoglalók, festm.

V-r: A kiállítás vásárlói. VU 1883. XXII. évf.
678 l.

MDK

Vágó Pál festő

Jókai emlékkiállitás. A M.Nemzeti Muz. kiáll. III.B
1925. 11 l.

MDK

Vágó "Pali"

Kézdi-Kovács: A Nemz.Szal.-ban. Uj Idők, 1895. I.17.s
322 l.

MDK

Vágó Pál festő

Mükiállitás Nagybecskereken. Mücsarnok 1899. 156 l.

MDK

Vágó Pál, sz. 1853

Olvasó nő

Uj szerzemények. Szépmüv. Muz. 1918.

12 l.

MDK

Vágó Pál, sz. 1851

Séta közben, of.

Öreg asszony, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 29 l.

MDK

Vágó Pál, sz. 1853.

Lovak

Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918.
11 l.

MDK

Vágó Pál

Szeged szebb lesz mint volt, festm.

Képzőm. Társ. XXX téli kiáll. VU, 1903. 47.sz.
781 l.

MDK

Vágó Pál

Péter András:
A hónap kiállitásai. Tükör, 1936. nov.

MDK

Vágó Pál, Jászapáthi

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Vágó Pál, festö

évekkel ezelött a XXXXXXXXXXXXXXXXX Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyeháza diszterme részére megfestette Kossuth Lajos arcképét.
Bagosi Károly alispánmár érintkezésbe lépett V.-al ki Szolnok megye szülöttje, hogy megfesse Deák Ferenc és Széchenyi István gróf arcképét.

Deák Ferenc és Széchenyi István arcképei.
Mücsarnok. 1899. 16 sz. 244.l.

MDK

Vágó Pál

Chiovini Ferenc festménye

Mohács emléke. Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept.

15 l.

MDK

Vágó Pál

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc.

12: 1.

Vágó Pál festőmüvész

Szeged szebb lesz, mint volt. O Cajfestmény

A Szeged-városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

121957. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának tudomása végett kiadom.-

Budapest, 1907. november hó 14-én.

A miniszter helyett:

MDK

Vágó Pál
festőművész

a Jászapáti község szépészeti népbiztosa /1919 márc. 29/
Született: Jászapáti 1854.
1904-ben a község templomában készitett nagyobbszabásu freskót.

M.T.Képz.Él. Bp. 1960. 37.o. és 169.o. 1o.jegyz.

MDK

Vágó Pál

festőművész

A Jászapáti Munkás és Katonatanács kinevezi a község szépészeti Népbiztosának. /1919 Márc. 29/

37.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Balatoni yacht-verseny. Szövegközti illusztráció Eötvös Károly: A Balaton tava. C. cikkéhez. id. mü 577-600.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.581.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Legelő ménes. Illusztráció Maurovich Fábián: Kisbér és Bábolna c. cikkéhez.id.mü 497-506.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.499.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Kancaidomitás. Illusztráció Maurovich Fábián: Kisbér és Bábolna c. cikkéze. id.mü 497-506.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896. Magyarország.IV.499.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1892.

Juhászok. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Somogymegye c. cikkéhez.id.mü 291-322.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc.92 - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.297.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Telivér kanca csikóval a Ritter-faluban. Illusztráció Maurovich Fábián: Kisbér és Bábolna c. cikkéhez. id. mü 497-506.p.

Szign. Vágó - Morelli G. F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.499.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Rábaközi népviselet. 19X13 cm. illusztráció Bella Lajos: Sopronmegye c. cikkéhez. id.mü 403-438.p.

Szign. Vágó - AG chr.

- - rajza után Angerer és Göschl müintézetének chromocinkográfiája. M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896. Magyarország.IV.403.p. /Elhelyezve a főcimlappal szemben./

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Karádi népviselet. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Somogymegye c. cikkéhez.id.mü 291-322.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.1V.314.p.

MDK

Vágó Pál

(fénykép repr.:) Jókai és leánya, Feszty Árpádné, Vágó Pál műtermében. (képfelirat.)

(A legnagyobb magyar mesemondó.)

Nők Lapja, Bp. 1954. május 6. [11. l.]

M.D.K.

Vágó Pál

A müvész jelenleg Párisban van, a nyár folyamán hazatér, hogy nagy történelmi festményét elkészitse az őszi tárlat történelmi pályázatára, -közli az Irodalom és Müvészet c. rovat.

A Brüsselben most megnyiló mükiállitáson is szerepel -több müvével- a müvész, mint a fenti r vat irja.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. juli 2o.
VI. évf. 43. sz. 687. lap
" " 44. " 7o3. "

MDK

Vágó Pál festő
freskók

A párisi kiáll. magyar termei. Vas. Ujs. 51.sz.
1899. 46.évf. 849-85o l. képekkel

Vágó Pál,festő

Az 1870-es években Münchenben tanult.Ott voltak még: Baditz Ottó,aki az ottani fiatalok egyesületének az elnöke volt.Wagner Sándor,Benczur Gyula,~~xxx~~ Peske Géza, Magyar-Mannheimer Gusztáv,Roskovics Ignác. 108.old

Csatkai Endre: Baditz Ottó festőművész,1849-1936
107.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Vágó Pál,

MDK

Vágó Pál mütermében

Innocent Ferenc /1859-1934/ festménye

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 16 1.

MDK

Vágó Pál festő

„Lopott ló" c képe KT tárlaton 1887.

MDK-A-1-1/2063

MDK.

Vágó Pál fertő

„Pinni kalásnak" c képe (KT-tul.)

kötvényben Ráth György nál.

1888

MDK A-I-1/2178.

MDK

Vágó Pál futó

Kéri a KT_2-t, állítsák ki helánokat ábrázoló lépét. (Jónapéti, 1885.)

MDK-A-1-1/1460

MDK

Vágó Pál festő

Árvizterület

Délibáb (grafika)

Bényi L. Az Alföld képben és versben
Békéscsaba, kiállítás. Bp. 1952, 6, 8.

MDK

Vágó Pál festő

Délibáb (grafika)

Bényi L.: Az Alföld képben és versben. Békéscsaba, kiállítás. Bp. 1952 8.

M.D.K.

Vágó Pál

E.Gy.:"Ezer esztendő hatvan méteren" A honfoglalás ezredéves ünnepének diszmenetéhez készitett vázlatokat "A magyar nemzeti mult legdicsőségesebb momentumai"-ról:
"Szent István" , "Az első hittéritők", "A Fekete sereg", "Hunyady János", "II.Rákóczi Ferenc", "Mária Terézia", "Az 1848.-i toborzás" "A sajtószabadság kivivása" és "A kiegyezés" Repr.-ók.

Magyar Salon, Bp. 1895. junius hó. 23. kötet, 471-475. lap

MDK

Vágó Pál (festő)

Megfestette Szeged árvízkorszaka pusztulását.

Csongor Győző: A szegedi nagy árvíz az irodalomban.
Tiszatáj, Szeged, 1960. március. 6. l.

MDK

Vágó Pál

a magyarok bejövetelének körképét
festette Vágó Pállal együtt Feszty Árpád

Balástörtfest 6o, 61 l.

cia kép, a muzeum el
meg. Mint ismeretes,
ban nyitotta meg kap
év mulva, 19o7-ben m
XIX. századi festész
mesterek alkotásaibó
környéke és című rem
módon az akkor még f
pét, igaz, hogy egy
pás izlésre vall Pis
ugyanabban az eszten
ben egy gyüjtő-arisz
gatta, további három

M.D.K.

Vágó Pál.festő

Katalógus.73.-"Képviselőválasztási menet a Muzeum-körúton".-Fametszet."Vágó-Morelli G.F.I.-Bálint B. Sc.90." 12.9+18.3 cm.Az O.M.Monarchia ir.-és képben. Magyarország.III.Bp.1893. 222.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 21.o.

Folia archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

MDK

Vágó Pál

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

MDK

Vágó Pál

Szabadságos katona, of.

Árv. Közl. 1939. 4.rk.sz.

Vágó Pál

MDK

Menekülők

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Vágó Pál

MDK

Szántás

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

MDK

Vágó Pál

Tornyai János halála előtt 3ooo kép eltünése miatt tett feljelentést... Magyarország, 1936. szept. 25. 3 l.

Vágó Pál MDK

Jászsági táj

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Vágó Pál.

A Szolnoki Művészeti Egyesület 25. éves fennállása alkalmából a művésztelepen kiállítást rendez, melyen a kolónia régi mesterei művei közöttszerepelni fognak munkái.

Esti Kurir, 1927. szept. 20.

Vágó Pál.

A szolnoki művésztelep 25. éves megalakulását kiállítással ünnepeli meg, melyen művei szerepelnek.

Magyarság, 1927. szept. 18.

Vágó Pál.

A Műcsarnok téli tárlatán a zolnoki műnéztelep 25. éves fennállásának ünnepi kiállításán szerepel: „Legelő birkanyáj" és „Jászsági táj" c. alföldi hangulatai. (emlétve).

Pesti Hirlap, 1927. dec. 18.

Vágó Pál.

A Műcsarnok téli tárlatán legelő birkanyájakat ábrázoló képei szerepelnek. (említve).

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18.

Vágó Pál.

A 25. évi szolnoki művésztelep ünnepi kiállításán művei szerepelnek.

Esti Kurir, 1924. szept. 18.

Vágó Pál.

A szolnoki művésztelepen 25. éves fennállásának jubiláris kiállításán néhány képe szerepelt, melyeket a szolnoki telepen festett.

Nemzeti Ujság, 1928. szept. 20.

Vágó Tál.

A moliroki műrételepen 25. éves
fennállásának jubiláris kiállí-
tásán néhány lépe mesepelt, melye-
ket a moliroki telepen gyártott.

Szemeti Ujság, 1927. szept. 20.

MDK

Az Athenaeum ill. Petőfi kiadása.

Vágó Pál

Mücsarnok, 1899. 29.sz. 451.o.

MDK

Vágó Pál

ezüst érmet kapott

Kitüntetett magyar ifjak. Vasárnapi Ujság. 1880.
520.l.

Vágó Pál, 1854-

MDK

Honvéd

Ernst Muz. 43. sukc. 1929. dec. 54. l.

MIK

Vágó Pál

Képzőmivészet 1927.3.sz. 13-14.o.

MDK

Vágó Pál

Műcsarnok, 1901.45-46.o.

MDK

Vágó Pál

Petőfi költeményeinek uj diszkiadása. Vasárnapi Ujság, 1899, 821-2. l.

MDK

Vágó Pál: Szilaj Pista I.illusztráció
Az Ath.uj kiadásához.
Szilaj Pista IV. m.f.

Műcsarnok 1899-1900.téli kiáll.

MDK

Vágó Pál: Föltámadott a tenger
Ill. a Petőfi kiadáshoz.
A kisbéres. Ill.a Petőfi kiadáshoz.

Műcsarnok 1899-1900.téli kiáll.

MDK

Vágó Pál

Petőfi költeményeinek uj diszkiadása. Vasárnapi Ujság, 1899, 821-2. l.

MDK

Vágó Pál

A kereszthalál apotheozisa, of.

Ámos és Vénus, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
18.1.

MDK

Vágó Pál

Téli hangok, of.

A számadó juhász, of.

Szépség és erő, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.

18.1.

M. Szat. Tört. Térk. 1920. dec.

18.1.

MDK

Vágó Pál

A "Magyarok bejövetele" Londonban. Mücs, 1898, 38 l.

4.sz.

MDK

Vágó Pál

Remete, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár. 1883.

12 l.

Vágó Pál

MDK

Tanulmány-fej, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1885. 8 1

MDK

Vágó Pál

Zala György: Müvészek lakomája. Mücsarnok, 1898, nov. 20. 16. sz. 145.l.

MDK

Vágó Pál

Zala György: Müvészek lakomája.

Mücsarnok. 1898. nov. 20. 16.sz.

144-145 l.

Vágó Pál MDK

Levente, rajz, repr.

Művészet 1914. 417-418.o.

MDK

A Műcsarnok téli tárlata.

Vágó Pál

Nyugat 1928. jan. 1.

MDK

Vágó Pál

Birkózó bikák, festm.

A Műcs. kiáll. pályázatai. Vas.Ujs. 1891. 872. l.

Vágó Pál MDK.

Bp.1895.

Murány vára. 13 x 19 cm. illusztráció Schmidt Attila: Gömörmegye c.cikkéhez. id.mü 137-181.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc.95 - Morelli G.F.i.

-- rajza után Bálint B[enedek] egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 177.p.

Vágó Pál MDK.

Bp.19oo.

Krasznahorka. 13 x 19 cm. illusztráció Schmidt Attila: Gömörmegye c.cikkéhez. id.mü 137-181.p.

Szign. Vágó - Buccarich sc. - Morelli G.F.i.

-- rajza után Buccarich [Emil] egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 157.p.

MDK

Vágó Pál

Képzőművészet. 1929. 2o.sz. 127-8.1.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.19ol.

Bivaly-fogat. Szövegközti illusztráció Váró Ferenc: Fogarasmegye c.cikkéhez. id.mü 39o-4o8.p.

Szign. RK. - Morelli G.F.i.

-- rajza után R[auchbauer] K. egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Bp.19ol. Magyarország VII. 4ol.p.

MDK

Vágó Pál, 1854-1929

Tájkép, of.

Csendélet, of.

Vázlat a milleniumi felvonulásról, cer.

Parkrészlet, of.

Arv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 33 l.

Vágó Pál MDK.

Bp.19oo.

Vászonfehéritás. Szövegközti illusztráció Wekerle Sándor: Zemplénmegye c.cikkéhez. id.mü 363-386.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc. - Morelli G.F.i.

-- rajza után Bálint B[enedek] egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 367.p.

Vágó Pál MDK.

Bp.19oo.

Élet a falun. Szövegközti illusztráció Hidvégi Benő: Borsodmegye c.cikkéhez. id.mü 217-238.p.

Szign. nincs felt. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 235.p.

Vágó Pál MDK.

Bp.1900.

Fazekas tótok. 13 x 19 cm. illusztráció Schmidt Attila: Gömörmegye c.cikkéhez. id.mü 137-181.p.

Szign. Vágó - MK sc. - Morelli G.F.i.

-- rajza után MK. egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.1900. Magyarország.VI.köt. 145.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Baditz Ottó és Révész Imre festőkkel együtt szerepel többek között az 1882. évi Mücsarnok kiállításon. Munkácsy 6000.- frankos párizsi dijat tüz ki a legfejlettebb müvész számára, hogy Párisban tovább képezhesse magát. A zsüri nevezettek müveit választja ki s Munkácsy a három müvész közül ebben az évben Révész Imrének itéli a dijat./A müvek név nélkül kerültek döntésre./

Dr. Harsányi Zoltán: Péterfy Jenő a képzőmüvészetről. Kny. Eger. 1957. Az Egri Ped. Főisk. Füzetei. 9. l.

Vágó Pál MDK

Jelmezes férfi

Műcsarnok 1934.dec. 1935.jan.
Jubileumi kiállitás

Vágó Pál

MDK

Csak nevét említi a XIX. sz. végén, a "legkiválóbbak" között.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

79.l.

Vágó Pál

MDK

Menekülők

Műcsarnok 1924 febr-márc.

Vágó Pál MDK

Budavár ostroma 1849-ben, olf.

Miccsarnok 1924. febr-márc.

M.D.K.

Vágó Pál

Magyar tárgyú művét sem tartja magyarnak, ~~mint~~ müncheni hatást lát benne, melyet "idegen szemmel" festettek, irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. cikkének "Magyar festés" c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 1901-2. /kötet./ dec. hó
242-253. lap

Festészet
A világkiállítás faldíszítése.
(Vágó Pál-tól.)

Kr. V. 744/1899.

1899. dec. 19.

Vágó Pál festő.

K. V. 744/1899.

1899. dec. 19.

Vágó Pál

OKT 27

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MAGYAR NEMZET

1959

Vágó Pál festőművész halálának 40. évfordulóján emlékkiállítás nyílik meg ma délelőtt 10 órakor a művész szülőházában, Jászapátin.

*

M.D.K.

Vágó Pál
festő

Az 1900-ban megjelent nagy Petőfi albumhoz készített illusztrációkat és az 1907 es díszkiadáshoz is.

P. Brestyánszky Ilona: Száz éves az Athenaeum
Művészet, 1969. február – 14 lap.

M.D4

Vágó Pál
fiskó

Petőfi „Négyökrös szekér" - hez
amíg verseher készített illusztrá
ciot

P. Brestyánszky Ilona: Szárevés az Atheneum
Művészet, 1969. február - 14 kep.

MDK

Vágó Pál, festő

A neves festőművészt 1919. márc. 29.-én a jászapáti járási direktórium elnöke népészeti népbiztosnak nevezte ki.

Békés István: A Jászapáti Munkás- és Katonatanács nevében ... 17. márc. 21.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969

M.D.K.

Vágó Pál

"Szives fogadás" c. müvét küldte be Münchenből, a hatezer frankos Munkácsy-dij pályázatra, -közli az "Irodalom és Müvészet" c. rovat "A Mücsarnok őszi tárlatára" cimmel.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. aug. 6.
4. évf. 45. sz. 717. lap " " 2o.
" " 47. " 749. "

M.D.K.

Vágó Pál

A fiatal festőművészt kitüntette a Müncheni Müvészakadémia. Egyik képével első dijat nyert, -irja az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. nov. 13.
4. évf. 7. sz. 111. lap

M.D.K.

Vágó Pál

A Mücsarnok mult őszi kiállitásán "Jár a baba" c. festményével igen komoly sikert aratott. "Az első lépés" c. alkotásával Münchenben dijat nyert. A müvész most ujra elutazik tanulmányai folytatására, -irja az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. juni. 11.
4. évf. 37. sz. 589. lap

Vágó Pál
festő

M.D.4

Erőteljes és sokoldalú életművet.
alkotottak ha Jászapáti községben
Vágó Pál szülőházában.

P. Turcsányi Zsuzsa: Vágó Pál.
Művészet, 1969 április - 37 lap

Vágó Pál
festő

M.D.Y

Utolsó bemutatkozása a Múcsar-
nokban volt, a „Szegedi ártz-
zel". Jászapáti a „nonulva festette
a „Piros napernyős hölgy"-et, a
„Homokfutó"-t a „Jászapáti Vágó kert"-et.

P. Tresányi Zsuzsa, Vágó Pál emlékkiállítása Jászapáti
Művészet, 1969. április — 37 lap

Vágó Pál
festő

M.D.Y

Művészi pályája a Münchenii Akadémia nagydíjával indult. Legnagyobb megbízásait a millenniumi időkben Magyarországtól kapta

P. Turcsányi Zsuzsa: Vágó Pál...
Művészet, 1969. április – 37 lap.

Vágó Pál
festő

M.D.K.

Alakjai pórtalanabbak, hűséggel mutalja kora arculatát, megpróbálja átmenteni részben 48 hagyományait és az 1000 éves fennállás alkalmából az igazi magyar ember ábrázolására célja.

P. Turcsányi Zsuzsa: Vágó Pál...
Művészet, 1969. április – 37 lap.

M.D.K.

Vágó Pál

"A menekültek" c. művét a Műcsarnok kiállításáról a király vásárolta meg saját képtára xx számára, mint az Irodalom és Művészet c. rovat közli.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. dec. 10.
11. sz. 175. lap

M.D.K.

Vágó Pál

"Proletár" c. festményét Zichy Jenő gr. megvásárolta, -közli az Irodalom és Művészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. május 6.
32. sz. 511. lap

M.D.K.

Vágó Pál

Feszty Árpád: "A magyarok bejövetele" c. alkotásán részleteket festett művésztársaival, irja Murányi Iván, a kép cimével azonos beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. május 2o.
16. évf. 21. sz. 336. lap

M.D.K.

Vágó Pál

A Képzőművészek Egyesületének tagjaként művésztársaival együtt ankétra hivta meg Wekerle Sándor miniszterelnök "a Milleniumi Kiállitáson való méltó képviselet érdeké"-ben a képzőművészeti kiállitásra vonatkozó tervek megbeszélése végett.
"A Hét Tükre" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. juli. 22.
16. évf. 3o. sz. 479. lap

Vágó Pál
festő

M.D.K.

Várlatáiban megalkotta a „Történelmi díszmenet" panádiját és a „Szegedi sírvis" panorámáját.

P. Turcsányi Ismzsa: Vágó Pál
Művészet, 1969 ápzilis - 37 lap.

Vágó Pál

festő

M.D.V

Bem – Petőfi hórhép részlete"

" (repro)

P. Turcsányi Zsuzsa: Vágó Pál ...

Művészet, 1969. április – 37 lap.

M.D.

Vágó Pál
festő

Mátyás király kompozíciója
és Zách Klára halála" során
"utalnak, hogy a művész bi-
tos kézzel nyúl a történelemhez.

P. Tarcsányi Zsuzsa: Vágó Pál . . .
Művészet, 1969. április - 37 lap.

Vágó Pál
festő

M.D.K.

Az első képe a „Magyarok Kiev előtt",
A „Menekültek", a „Huszárrohamu", a
„Budavár bevétele", a „Budavár" a
„Kiev" lendületes művei.

P. Turcsányi Izursa: Vágó Pál...
Művészet, 1969 ápriles – 37 lap.

Vágó Pál

egy képét helyezték el 1905 után a budai palota „E" épülete Nagy szolonjákom.

Csagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

98. l.

MDK

Vágó Pál

Lyka K: Müvészeti krónika. MM. 1929. 429-433. l.

MDK

Vágó Pál

A háborus bünösök listáján.

Magyar Nemzet 1945.máj.3.

M.D.K.

Vágó Pál

Ld. Radnay Oszkár: Retrospektiv kiállitás a Mücsarnokban c.cikk.

Panoráma. Bécs. 1927.jan.3o. 5.sz. sztl.p.

VÁGÓ PÁL

79. A gyik. Olajf.

1885:orsz:kiáll:kat: 45:oldal.

MDK

Vágó Pál,

Művészmek. 1901. 400.l.

VÁGÓ PÁL /1851/

Jászsági táj.
Legelő birkanyáj.

KMTárs. 1927/28.téli kiáll. 8.oldal

MDK

Vágó Pál, [festő]

Jászapátiban,

„Vágó Pál, a neves festőművész kapta azt a feladatot, hogy szervezze meg a község .... szépítését célzó mozgalmat."

Szurmay Ernő: A Magyar Tanácsköztársaság szociális s kulturális vívmányai Szolnok megyében

51–58. o.

Jászkunság, Szolnok, 1969. márc.-máj.

XV/1-2.

Vágó Pál festő

NBK

A 40 es években szegedi pályázaton vett részt. „A király megtekinti az árvizsujtotta várost" c. Képze. Ő nyerte meg. 680-357 cm. Kép. Igen népszerű volt. Vázlatai a Múz-ban vannak. 1902 ban fejezte be. A Múzeumban van. 144. old

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőmüvészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

MDK

Vágó Pál

Szántás, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

VÁGÓ PÁL /szül.1854/

A halott leányka. Tusrajz. 30x25.

Ernst Muzeum aukciói.XXXIV. 42.oldal

MDK

Vágó P.

"Szilaj Pista" /Juliska az apjával Pesten/
Illusztráció az Athenaeum új "Petőfi"
kiadásához.

Képsóm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 62.1.

Vágó Pál ✓

Jár a baba, jár.
c. képe
repr.

Albuma A nyolcvané-
ves Pesti Napló ajándék —
1880-1930. 40 l.

Nagy-Mihály.

Szemközt látjuk gr
kastélyát, melyet szobrok disz
kertben rózsák diszlenek.

Aquarell, mér. 21.5:

Szn.
112

II. 3495. Vágó Pál, 23 éves, kath., szül. Jász-Apátiban, Magyarországon, atyja elhalt, antik osztály, 1877 nov. 6.

Som 183. p.

Vágó Pál ✓

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képzőmüvészeti akadémián. Művészet. 1912. 183. l.

Vágó Pál

Menekülők

Budapest székes főv. tulajd.

VII.

43.

Zrinyi Miklós arcképe

rézmetszet

30/19.

Vágó Pál

Budavár ostroma 1849-ben

olaj.

Budapest székesfőv. tulajd.

52.

Papiros oklevêl

Vágó Pál

Gerő Ödön, London Eller

Modern magyar festőművé-
szet. Budapest. é. n.
43. l, 46. l,

„Szeged nekik lesz mint volt!"
c. képe repr. 15. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Vágó Pál.

+ Jászapáti 1928.
okt. 15.

Reváí XXI. 817-l

udapest székesfőváros

Műemlékek Országos

Vágó Pál

Műcsarnok
1927, magyar tan. 53, 60, 484
1927/28, téli tárl. 47, 57

Kisfaludy Sándor és Kegedy Róza badacsonyi pincrehajlékait ábrázoló képek

Pörge Gergelytől VIII. 176.

Vágó Pál

Műcsarnok
1930. Szt. Imre kiáll.
59, 60

Eocén-korú kövület

VIII 198.

Czaucrik l. Zausig
Czeglédi István, r. XIX.
Czekelius F. r.
Czélkuti Rudolf l. Zöllich R.
Czementes Lajos, ö. XVI.
Czendi Károly, ö. XVIII.
Crepo Largoniensis Donatus, é. XVI
Czerdi Károly, l. Czendi
Czetter Sámuel, rm. 1770-1819
Czigány Dezső, f.
Czigler Antal, é. 1767-1862.
Czigler Gyözö, é. 1850-1905.
Czikos István, ö. XVII.
Czikos Mihály, ö. XVII.
Czimbalmos István, ö. XVII.
Czimmermann Lajos, é. 1572
Czipra Ferenc, ö. XVIII.

Vagó Pál

MAGYAR MŰVÉSZET

(1928. 596.

Lyka Károly: Vagó Pál,

Nekrolog.

Vágó Pál

Vágó Pál festménye a szegedi árvízről. Vasárnapi Ujság, jan. 5.

1902

(Művészet, 1902. 79. l.

Vágó Pál

l

Va Hö Ernst gyűjt

l. művesek mu-
tatója

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezekl
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mik
királyság megváltó eszméjének. És fegyv
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveimh
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiáj
sok ezer embertársamon, joggal kérheten
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszme

nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sze

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Vágó Pál

1893/94

Ferképzomfoisk vk

144.l.

VASÁRNAP

21

Kath. F. 6. Prax. sz.
Prot. F. 5. Dániel

HÉTFŐ

22

Kath. Mária Magd.
Prot. Mária Magd.

KEDD

23

Kath. Apollinár pk.
Prot. Lenke

SZERDA

24

Vagó Pál

1893/94 I. fest. oklás

1893/94 II " "

Tájó h. n. T. 165.

Vágó Pál

Ősi gentry családból származott s apja a jászok kapitánya volt. Szülei Lallani sem akartak arról, hogy az ősi család sarja művész pályára lépjen. Ezért Vágó Pál, hogy ne kezerítse szüleit látszolag letett kedves terveről és jogász lett. Később, apja halála után, amikor már a vizsgák előtt volt, egyszerre kitört belőle a régi vágya s kijelentette, hogy München-be megy és beiratkozik a festő-akadémiára. Benczúr iskolájában tanult s hamarosan feltűnést keltett tehetségével. Két izben tüntették ki tanárai a kis ezüstéremmel s amikor önálló műtermet nyitott és Wagner tanítványa lett, megkapta „Jár a baba" című képért a nagy ezüstérmet is. „Már késő" c. képe gyengébb volt, de hamarosan elfeledtette ezt „A menekülők"-kel. Az „Út szélén" c. képén még nagyon megérzik a müncheni iskola hatása, ezt a művész is észrevette s Párisba ment a modern irányzat tanulmányozására. Hamarosan elfeledte münchenni impresszióit s a „gyík" című

Feketeváros:

~~A helység látkép~~

(bástyák

hét sort képeznek. [illegible]

őrtorony van tetej

teő"-n három

és balra kertek

zanak. Felirat

„FEKET

ad M

Rézmetszet, mér

120. l.

Gerő Gáton, Londen Elek

Modern magyar pertő-

minések. Budapest. é. n.

Lth

képével már új fejlőrendben

mutatta be tehetségét. Nagy

kompozicióban is helmutatta te-

hetségét, amikor megfestette Hy-

rával és Spányival a Bem-Pető-

fi körkéjet. Egyik legnagyobb

akkotása „Hegedszeszen lesz

mint voet" c. képe.

Vágó Pál

Erod

Pesti Hirlap 1917.
máj. 20. (Vágó Pál
nagy festménye.)

U. 2121

Vágó Pál

Szód

Budavár visszavétele.
Az Est. 1917 máj. 20.

U 2118

Vágó Pál

a Benczúr-Társaság

tagja.

Varjú Elemér X. 39

MDK

Vágó Pál

Szeged szebb lesz mint volt, festm.
Budavár bevétele, festm.

Rabinovszky: A Műcs. őszi tárlata. Nyugat, 1929. 5o3 l.

Vaigó Pál
festő

M.D.K.

495) A szegedi árvíz

496) Határőrök nyáj.

Egyéb köztulajdonból átvett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

32l.

MDK

Vágó Pál festő
(1854-1928)

Münchenben tanult.
Itthon elsősorban festett.
1929-ben Miskolcon emlékkiállítás rendeztek képeiből.

Déri Múzeum Képtára, Debrecen, 1954. 32. lap

MDK

Vágó Pál

Kényes kérdés

Temesvári Zéplár

14

M. D. K.

Vágó Pál festő

Magyarok Kiev előtt

Huszárság története

Styka lengyel festővel a nagyszebeni csatát ábrázoló körkép

Aradi Tört.Fest. 298. l. 305. l.

Vágó Pál festő M.I.D.K.

henyecske. olajf. repr.:

Tél a művészetben. Bp. 1942 címlap

Vágó Pál MDK

szül. Jászapátin 1853 junius 6,
megh. Bp. 1928 okt. 15.
Münchenben Wagnernél es Benczurnál,
majd Párisban tanult.
Párisi világkiállitásra festette
"Huszárroham" c. kartonyát.
"Budavár bevétele 1849-ben" c. nagy
képet főváros megbízásából, mint
pályadijnyertes festette. Szegedi Muzeumban
őrzik "Szeged nem volt, hanem len" c. képét
Munkácsy tradiciók folytatója.
Csánky Dénes: Száz év magyar festénete. (Kiáll. kat.)
Győr 1943. 43-44. l.

Vágó Pál MDK.

kisebb méretű vázlatos műve szerepel a kiállitáson.

Csánky Dénes: Száz év festénete. ~~(Győr sz. k. v. kiállitása)~~
Győr 1943. 11. l.
(kiáll. kat.)

Tágó Pál MDK.

„Engedjétek hozzám a kisdedeket".
Olaj vászonra. 45×77 cm. Vétel
1941. LTn. 8001.

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete.
(Kiáll. kat.) Győr 1943. 44. l.

MDK

Vágó Pál

nevének említése.

(1853-1928).

Miskolcon 1943-ban képzőművészeti Múzeum által rendezett kiállításon szereplő képei:

„A menekültek. Olaj vászonra.
95×130 cm. Vétel 1918. Ltsz. 5203.

Csánky Dénes: A magyar festészet mesterei.
(Kiáll. kat.) Miskolc 1943. 10. l. 18. l.

Vágó Pál festő

M. D. K.

Életképei jelentősek.

Czigler Ignác: hüvelődéstörténet. Bp.
1902 197

Vágó Pál festő M.D.K.

jelenetek huszárok életéből — nagy olaj festménye a párisi kiállitásra.

repr: 16 o.

Czobor Béla: Magy. 1900 évi történelmi kiállitása Parisban. Bp. 1901 15, 17

rc. D. K.

VÁGÓ Pál festő

A gyik. (Repr.)

Boák. Tárgymut. Bp. 1885. 4 5., 101. h

M. D. K.

Vágó Pál festő

Magyarok Kiev előtt (fotó)

Arvai történt. 296-297. l.

M.D.K.

Vágó Pál
festő

Petőfi illusztrációja.

Nagy Iswsa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 147 l.

M.D.K.

Vágó Pál
festő

Utazás az Alföldön." c. kisrajza.

"

Nagy Iusza: Petőfi illusztrációk.

M.M.M. Évkönyve 1952, 147 l.

M. D. K.

VÁGÓ Pál festő

Párizsi világkiállítás magyar pavilon díszítése, huszárság története 1895.

A szegedi árvíz

Aradi Történet. 318. l. 319, l.

M. D. K.

VÁGÓ Pál festő

Menekülések
Kár késő

Farkas Munkássz. 461, 462,

M. D. K.

VÁGÓ Pál festő

Az 1903-ban kitűzött főv. pályára
(Budavár 1849-i visszavétele) nyertes

Arvai Történet. 321. l

Vágó Pál, sz. 1851.
Baromfit etető fiucska, olaj

N.Szal. III. mükc. 1924. 13 l.

Vágó Pál, sz.Jászapáti 1854
Sáros idő /vázlat/
Kettős fogat "
Napsütés a kertben

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 23 l.

Vágó Pál
Négyes fogat, ceruza
Tanulmány a Megzavart lakodalom c.képhez,
ceruza

Szent-György-Czéh XLVI.művészeti aukciója. A Gyüjtő.
X.évf. 2.sz. 5 l.

barokk mű, nagyobbméretű a
alsóban középen ~~mod~~ új kép
jobbra-balra két-két vékon
latu Szt. Katalin és Borbá
A felső részben Szt.Annna M
dalon egy-egy cimertartó
angyal IHS monogrammal. Az
sötétbarna szinüek, kevés
festve. Tabernákulum egysz
munkája. 192o körül két-két
két oldalán. Ezek ma részb
Oltárkép: A szentély jobbol
angyallal Francesco Trevis
oltárok a ~~hajóban, a bal~~ diadalív mellett
renc oltár 1755-ből /a rége
nak ajándékozták/. A fa olt
streit József pesti faragó
forma, középen /uj/ kép egy

Mellék-
755

MDK

Vágó Pál

Önarckép, toll.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

Vágó Pál
Mártirok, olaj
Holt Tisza, olaj

Magyar Studio avató kiállitás. 1920. 14 l.

Pásztó /Bojár/ I

Története: Azelőtt He
nevét változatos alak
to, Pastuch, Pazthoh, st
gektől megkülönböztet
hivták. 1686-ból mar
szakállas fő. A helys
Sámuel idejében királ
királyi család egy ré
rály is. I. László ki
tok volt. Jelentősége
1190-ben ciszterci ap
ura kezdetben maga a
király e jogot 1265-b
Istvánra, a királyné l
ládjára ruházta. Ezt
sitette. A XIII. szá
les helyként müködik.
tartási joga van. A X
rinx kérésére 1407-be
gárokat megillető jog
házta fel. A XVI. sz-ba
ditésének jellegéről
évi országgyülés megh
rősség ellátásáról go
sé válik, rontassa le.
a török elől visszavo
gyujtják, a város nagy
század folyamán valós
tokainak kiegészitő r

VÁGÓ PÁL

festő

Huszárvágós

K. Lechner J.: Jámbor L. építőmüv. halála

Művelt Nép 1955 dec. 11. 11 évf. 50. sz. 2 l.

Vágó Pál festő M.D.K.

Műtermében dolgozik Kunffy Lajos

Bereczk Sándor: Kaposvár rendezett tanácsu város története és fejlődése. Bp. 1925
187.

MDK

Vágó Pál festőművész

több művésztársával együtt segédkezett Feszty Árpádnak a „Magyarok bejövetele" c. körkép megfestésében.

Gárdonyi Jenő: Hol állítják fel a „Magyarok bejövetelét"?

Érdekes Újság, Bp. 1958. március 1. 10. l.

M. D. K.

VÁGÓ Pál Jeslő

Húsvét kedden / skunhacsy - hálás
(v. ö. Húsvéti locsolás

Vigvári 1958. 262.

Vágó Pál festő M.D.K.

Jászapáti 1853 – Bp. 1928 okt. 15.
München Wagnernél s Benczurnál
majd Parisban tanult. „Huszárroham"
kartonját a párisi világkiállitásra fes-
tette. „Budavár bevétele 1849" „Leged
nem volt hanem ley"
„Engedjétek hozzám a kisdedeket" olaj,
vászon, 45 + 77 cm.

Csánky Dénes: Kép év magyar festészete. Győr
1943, 11. 43-44

Vágó Pál festő M.D.K

„Jászberényi este" c. Rejze a vár kék
„Malomjában.

Chateau Royal à Budapest. Bp. é.n. 10,

Vágó Pál
festő

M.D.K.

Vágtató parasztszekér

Biraukció 1958. Budapest.

20 l.

MDK

Vágó Pál

Olvasó nő, olaj

Szolnoki Művésztelep kiáll. N.Szal. 1936. márc.

lo 1.

Vágó Pál

a Benczur Társ. elhalt tagja

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

4 l.

N.Szal.

Vágó Pál MDK

Olvasó nő, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

N.Szal. 9 1.

MDK

Vágó Pál

Lovak, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

N.Szal. lo l.

Vágó Pál, festő MDK

Szül: 1853!

Csete Balázs: V.P., A jászság festője.
Jászkunság I/1 (1954) 3-7. o.

Ism: Müv. Ért. 1955. IV. évf. 2.sz. 322.o.

MDK

Vágó Pál festő

„A menekültek" – Vánon

Debrecen város nyilv. hegtárának szigmutatója

D. 1919. 6. l.

MDK

Vágó Pál, sz, 1851.

Legyező, selyem

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.

68 1.

MDK

Vágó Pál, 1854-1928.

Női tanulmány, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

35 1.

Vágó Pál festő M.D.K.

Juhnyáj a Balaton partján. rajz
13 × 14·5 × 5 cm.

Balatoni garda halászat 18·5 × 13 cm
Balatoni halászcsónak 9 × 3·5 "
Bakonyi faipar 13 × 18·5 cm
Kanászok 19 × 13 "

Darnay-Dornyai Béla: Képes ábrázolások a Balatonról s vidéléről. Balaton XXXVI. 1943, 18

Vágó Pál festő

MeDK

Somogyi Juhánok	18.6 × 12.6 cm
Szénahordás	13.4 × 9.5 "
Földbirtokos a tanyán	13 × 9.3 "
Karádi népviselet	18.5 × 2.5
Balatoni yacht verseny	12 × 9.5 "

Darnay - Dornyai Béla: Képes ábrázolások a Balatonról s vidékéről. Balaton XXXVI. 1943, 18-19

MDK

Vágó Pál

Tülekedő bikák, festm.
Reggel, "
Szeged szebb lesz mint volt, festm.

Müvészet, 1911. 313 l.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1888 körül.

Egressy Béni arcképe. Szövegközti illusztráció Bartalus István: A népdalok c. cikkéhez. id.mü 375-386.p.

Szign. R.K.sc.

- - rajza után Rauchbauer K/?/ egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.I.köt.1888.385.p.

M.D.K.

Vágó Pál.

Budapest, 1888 körül.

Bihari János arcképe. Szövegközti illusztráció Bartalus István: A palotás zene c. cikkéhez. id.mü 365-375.p.

Szign. R.K.sc.

- - rajza után Rauchbauer K.egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt.373.p. 1888.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1888 körül.

Lavotta János arcképe. Szövegközti illusztráció Bartalus István: A palotás zene c. cikkéhez. id.mü 365-375.p.

Szign. Rauchbauer sc.

- - rajza után Rauchbauer K. egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.I.köt.1888.371.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Mezei munkás. Zárókép Király Pál:A Harangod és a Taktaköz c. cikkéhez. id.mü 270-280.p.

Szign. Vágó.

- - rajza után egyszinü fametszet.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.280.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest 1891 körül.

Mezőkövesdi népviselet. 19X13 cm. illusztráció Kanda Kabos: A mátraalji sikság c. cikkéhez.id.mü 257-270.p.

Szign. Vágó - Morelli G.

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.267.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Jász kapitány temetése a század első felében.
13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: A Jászkunság c. cikkéhez.id.mü 231-256.p.

Szign. Vágó - Mesés sc. -

- - rajza után Mesés Károly egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.238.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Tokaji szüret. Szövegközti illusztráció Molnár István: Bortermelés c. cikkéhez. id. mü 448-460.p.

Szign. Vágó - M.K.sc. - Morelli G.F.I.

- - rajza után M/ese/ K/?/ sc. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt.1888.453.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Mustszürés Tarcalon. Szövegközti illusztráció Molnár István: Bortermelés c. cikkéhez. id.mü 448-460.p.

Szign. Vágó - M.K.sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után M/ese/ K/?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.I.köt.1888.455.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Dunaparti gyümölcspiac Pesten. 13X19 cm. illusztráció Molnár István-Törs Kálmán: Kertészet c. cikkéhez. id.mü 460-471.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.I.

- - müve után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.I.köt.1888.468.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Kezdőkép Hunfalvy János: Az Alföld általános jellemzése c. cikkéhez. id.mü 3-20.p.

Szign. M.K.sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után MK/?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891. 3.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

A kutnál. Alföldi életkép. 13X18'5 cm. illusztráció Hunfalvy János: Az Alföld általános jellemzése c. cikkhez. id.mü 3-20.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.I.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny. O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891. 9.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Délibáb.13X18'5 cm. illusztráció Hunfalvy János: Az Alföld általános jellemzése c. cikkhez. id.mü 3-20.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.I.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt.1891.13.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Falusi gyermekek a mezőn. Zárókép Hunfalvy János: Az Alföld általános jellemzése c. cikkhez.id.mü 3-20.p.

Szign. Vágó - Morelli G.

- - rajza után Morelli Gusztáv /?/ fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.II .1891.20.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest,1891 körül.

A Tisza kiöntése. Szövegközti illusztráció Jókai Mór: Tiszamenti élet c. cikkéhez.id.mü 40-62.p.

Szign. Vágó - Morelli Gsc.

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete. M.Kir.Allny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.61.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Pásztorgyermekek. Kezdőkép Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikkéhez. id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.I.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.73.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888.

Nászmenet. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Magyar Népszokások c. cikkéhez. id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc.88 - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.85.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Fiatal leány temetése a Jászságban. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikéhez. id. mü 73-148.p.

Szign. Vágó - met.Bálint sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztvá müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.103.p.

Vágó Pál M.D.K

Budapest, 1891 körül.

Keresztelés. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások. id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - Buccarich sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Buccarich Emil egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891. 99.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Kaszások. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikkéhez. id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - MK sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után MK/?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.116.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Kaszaélesités. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikkéhez.id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó, - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.117.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Fáklyás mise Jászberényben. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: A Jászkunság c. cikkéhez. id.mü 231-256.p.

Szign. Vágó - Morelli G.

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.237.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Jászberény vidékéről. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: A Jászkunság c. cikkéhez.id.mü 231-256.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.233.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Cserháti mátkapár. Zárókép Hoitsy Pál: Jellemvonások a népről c. cikkéhez. id.mü 220-230.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt. 1891.230.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest,1891 körül.

Asztali áldás. Zárókép Baksay Sándor: Magyar népszoksáok c. cikkéhez.id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - Morelli G.sc.

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.148.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Ötösfogat a Jászságban.13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikkéhez.id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - Bálint Benedek sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.139.p.

M.D.K.

Vágó Pál

Budapest, 1891 körül.

Hirdetés dobszóval. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikkéhez. id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - Bálint B.sc.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.II.köt.1891.137.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Réti viz. Szövegközti illusztráció Szivós Béla: Csongrád és Csanád c. cikkéhez.id.mü 461-480.p.

Szign. Vágó - Morelli G.

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete /?/ Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Áll. ny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.465.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Ménestől elszakadt csikók. Zárókép Szivós Béla: Csongrád és Csanád c. cikkéhez. id.mü 461-480.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.480.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Mezőhegyesi "Gidran"-anyaménes. 13X19 cm. illusztráció Szivós Béla: Csongrád és Csanád c. cikkéhez. id. mü 461-480.p.

Szign.Vágó - MK sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után MK /?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.477.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Husvéti öntözés. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikkéhez. id.mü 73-148.p.

Szign. Vágó - Buccarich sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Buccarich Emil egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.IIA.Magyarország.II.köt.1891.125.p.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1887 körül.

Zárókép Zeissberg Henrik Történelmi áttekintés c. cikkéhez. id.mü 373-594.p.

Szign. Vágó - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült:Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.I.k.Magyarország.Bev.köt.594.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Jeges az ut...Szövegközti illusztráció Jókai Mór: A magyar népköltészet c. tanulmányához. id. mü 347-362.p.

Szign. Vágó - Rauchbauer sc.

- - rajza után Rauchbauer egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt.355.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Kezdőkép Jókai Mór: A magyar nép humora c. tanulmányához. id.mü 333-346.p.

Szign. Vágó - MKsc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után MK/?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt. 333.p.

Vágó Pál M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

Lavotta János. Szövegközti illusztráció Bartalus István: A magyar palotás zene és a népdalok c. tanulmányához. id.mü 363-386.p.

Szign. Rauchbauer sc.

Egykoru kép után rajzolta - - Rauchbauer K/?/ egyszinü fametszete. M.Kir. Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt. 371p.

Vágó Pál

M.D.K.

Bp.1896 körül.

Bakonyi kanászok. 13X19 cm. illusztráció Eötvös Károly Veszprémmegye c. cikkéhez. id.mü 169-204.p.

Szign. Vágó - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után K.H./?/ egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896. Magyarország.IV.199.p.

MDK

Vágó Pál

Alföldi táj, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 5o-132.1.

MDK

Vágó Pál

Menekültek, of.

Királyi vásárlások a Mucs. tárlatain. SzmKT - 5o. - 152.l. /1882/.

Vágó Pál

Telepy Károlyról készitett képmása, a nagy.művészképmások kiállitásán a Szépmüv.Múz.-ban.

P.H.931.V.6.

MDK

Vágó Pál

Reggel, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-136.l.

MDK

Vágó Pál

Thirring G.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.l.

Vágó Pál MDK

Jár a baba, olf.

Műcsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

Vágó Pál MDK

Menyecske, olf.

Műcsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

Vágó Pál

MDK

Menekülők

Műcsarnok 1924 február-március

Vágó Pál

Eső után, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Vágó Pál MDK

Menekülök, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Vágó Pál

Saját müterme Párisban, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Vágó Pál

MDK

Vig társaság, olf.

Mácsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Vágó Pál

Múlve szerepel a karácsonyi aukción.

PH. 1933. XII. 3.

Vágó Pál

Alkotásával szerepelt a Szolnoki Művésztelep kiállításán.

N.U.936.III.14.

Vágó Pál

Alkotása szerepel a szolnokiak kiállitásán
a Nemzeti Szalónban.

M.O.936.III.15.

Vágó Pál

Műve szerepel a Szolnoki Művésztelep kiállitásán a Nemzeti Szalónban.

B.M.936.III.14.

Vágó Pál

Műve szerepel a Szolnoki Művésztelep budapesti kiállitásán.

M.936.III.15.

Vágó Pál

Alkotásával szerepel a Szolnoki Művésztelep budapesti kiáll.-én.

Ujság, 936.III.14.

Vágó Pál (meghalt)

tüvei vezetőnek a Benczúr Társaság kiállításán a Nemzeti Szalonban

Lyság 1936 X. 17

M.D.K.

Vágó Pál, festő (1854-1928)

nevét keresetlen naturalizmusával kapcsolatban említi a szerző.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

309. old.

Vágó Pál

kerepel a Bourul Társaság

kiállításán

Nemzeti Újság 1936 X. 17

Vágó Pál

Szerepel a Benczúr Társaság
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Pesti Napló
~~Lipsó~~ 9 1936 X. 17

Vágó Pál

Feszty Árpáddal együtt megfestette a magyarok bejövetelének körképét.

Balástörtfest 60. l.

61. l.

A 61-ik lapon levőket ezeteg lásd is

K

úrnak

Vágó Pál

festőművész

Petrovics gyüjtési munkásságát általában az különböz teti meg elődeiétől, hogy nem érte be a főmüvekül elfogadott alkotásokkal, hanem a régi itéleteket felülvizsgálta és a főmüvek mögött és előtt a jobb müvészek korai és kései munkásságában kereste az értéket Mig azonban nagyratartott képeik megbecsülés dólgában nagyot hanyatlottak, figyelemre kevésbé méltatott későbbi munkáik között nem egy értékes darabot talált Ezekkel a kisebb munkáikkal rehabilitálta azután elfelejtett vagy rossz hirbe került festőjüket.

U j s á g
1935.VI.25.

M.D.K.

Vágó Pál

A párisi "Julian festő és szobrász akadémia" növendéke volt, irja ifj. Szikszay F.: "Egy párisi festőakadémia" c. beszámolójában s felsorolja azokat a nagy magyar képzőművészeket, akik az akadémia történetében szerepeltek. Közöttük emliti meg a müvész nevét is.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 946-959. lap

Vágó Pál (1854-1928)

Megnyerte az 1879-es nagedi ávisz megfestésére kiírdetett pályázatot. A képet 1902-ben fejezte be

Tanulmány az Ávisz-hez (szepró)

Rémlet az „Ávisz" i képből "

Tiszatáj 1967 VIII n. hátsó borító

Vaigó Pál, festő

MDK

Halálának 40. évfordulója alkalmából Jászapáti községben emlékünnepség s kiállítás lesz.

– : Vaigó Pál - emlékkiállítás 6.

Népszabadság. Bp. 1968. okt. 25.

M.D.K.

Vágó Pál

"Szilaj Pista" c. müvét dicséri Lázár Béla:
"Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

M.D.K.

Vágó Pál, festő (1854-1928)

a Jászság népszerű festőjének műveit és emlékét őrző falujában, Jászapátin, a múzeum őrzi.

Kapalyag Imre: Budapest - Debrecen - Nyíregyháza
Bp. /1960/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 7.köt./
44. old.

Vágó Pál

Keped nebb lesz mint valaha c. várlata (eml.)

a pécsi múzeumban van

Romváry Ferenc: Multnáradi festmények a pécsi múzeumban

Jelenkor 1967 7-8 nám 734 old.

Vágó Pál festő

Tanulmány a „Szegedi árvíz" c. képhez.
201 old. Fekete rzpr.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX. századi képzőművészetéhez. 180.o.

A A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

Vágó Pál

festo

l.

Szabad Művészet

1949. 11–12.

sz.

474. l.

Szászváros, 190 6. V. 4.

emlékek

Bizottsága

Budapest.

Uram!

[illegible] hivatkozva, 157/1906 szám
[illegible] kérem, hogy [illegible]

Vágó Pál

festő

Tanulmány, of.

Női akt, Nyilasy

Sándor

tulajd.

Kukoricafosztás

u. a. tulajd.

Szeged 1917

2217 sz.

Szőnyi Ottó úrnak

Szepművészeti Múzeum

Aréna-út 41.

mok c. műből hasaszállítva:

műmelléklet, 17 db szóvegközti,

a hiányzó ~~4~~ 5 db. klisé

lesz hasaszállítva

6 nap.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZ

114/1934

KIRÁLYI MAGYAR
EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST
VIII, Múzeum-körút 6. Telefon: *46-1.45.
I, Vár, Iskola-tér 3. Telefon: 60-4-85.

Vágó Pál

festö

szul. 1854. Jászapáti

a Közepiskola II–IV osz-

pályait végezte az

alabbi iskolában

Patonay

282 l.

levele folytán idemellékelten van

Bizottsága terhére mult évi junius

nk kiegyenlitését igazoló szabályszerü

adunk

kiváló tisztelettel

Hosszyánszky Valéry

Vágó Pál

festő

erőd

2

Keleti 1893

443. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

FEBRUAR

29 nap — 6. hét

2 Vasárnap	Gy.-sz. B. A.
3 Hétfő	
4 Kedd	
5 Szerda	
6 Csütörtök	
7 Péntek	
8 Szombat	

Vágó Pál

* (Festőművészek kiállítása Jászapátin.) *Vágó Pál* vezetésével 30 fiatal festőművész harmadik éve dolgozik Jászapátin, hogy ennek az ősmagyar vidéknek szineit és életét megörökitse. Mozgalmukat egyre megértőbben segitik elő a jászapátiak, kik a Faluszövetség kulturális és gazdasági kiállításával kapcsolatban a főgimnázium tiz hatalmas termében mutatták be a művészek munkáit. A kiállitást *Horváth* József dr. főszolgabiró, *Barthos* Andor dr. ny. államtitkár és *Antal* Sándor birtokos üdvözlő beszédei után *Mayer* János ny. miniszter, a földmivelésügyi és *Kupcsay* Felicián dr. min. tanácsos, a kultuszkormány képviseletében szept. 7-én délután nyitották meg. A Faluszövetséget *Bodor* Antal dr. igazgató képviselte, a nemzetgyülési képviselők közül *K. Pethes* László dr., *Dobóczky* Dezső és *Bartos* Andor dr. vettek részt. Este hangverseny és társasvacsora volt, melyen a jász kisgazdák lelkes szavakban méltatták a művészeti és kulturális mozgalom jelentőségét.

M. 1924. IX. 10. (Magyarság)

MDK

Vágó Pál festő, /Jászapáti,1854-u.o.1928.okt.15/

Jár a baba

Gyik
Vonó-négyes

Birkózó bikák

E.G. II. 562 l.

MDK

Vágó Pál festő, /Jászapáti,1854-u.o.1928.okt.15/

A szegedi árviz

Huszárság története

Budavár bevétele 1849-ben

B.G. II. 562 l.

Vágó Pál

festő

l

Malonyai Dersö

Az akt. Bp. 1914.

177. l.

243. Mozart mellszobrocskája.

Hátán vésett felirat. Elefántcsont. Magassága 8 cm. Aljára acélpecsétnyomó van erősitve. XIX. sz. k. — MOZART. Elfenbeinbüste mit Petschaft aus Stahl. Mitte XIX. Jahrh.

244. I. Ferenc József, fiatal korában.

Mellszobrocska, elefántcsont, magassága 5.3 cm. Hátán vésett felirat. Aljára acélpecsétnyomó van erősitve. XIX. sz. k. — FRANZ JOSEPH I. ALS JÜNGLING. Elfenbeinbüste mit Petschaft aus Stahl. Mitte XIX. Jahrh.

245. Két női mellkép.

Bronz. XVII. század. Olasz. — ZWEI WEIBLICHE BÜSTEN Bronze, XVII. Jahrh. Italienisch.

246. Királyné mellszobrocskája.

Jáspis. Magassága 7 cm. XVI. század. — BÜSTE EINER KÖNIGIN. Jaspis, XVI. Jahrh.

247. Felfeszitett Krisztus.

Bronz, magassága 16 cm. Olasz, XV. század. — CHRISTUS, VON EINEM KRUZIFIX. Bronze, italienisch, XV. Jahrh. *(Illusztrálva a IX. táblán.)*

248. Szent Ágoston.

Szobrocska, fából, aranyozva és festve. Magassága 41 cm. Német, XVI. század, (Későbbi aranyozott talapzaton). — DER HEIL. AUGUSTINUS. Holzfigur. bemalt und vergoldet. Deutsch, XVI. Jahrh. *(Illusztrálva a VIII. táblán.)*

249. Női szent.

Szobor, fa, szinezve. Magassága 90 cm. Német, XVI. század eleje. — WEIBLICHE

Vágó Pál

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1881. tavaszi kiáll.: Olasz fiú, olajf. — Öreg remete, olajf.

1881. őszi kiáll. II. sor.: Jár a baba!, olajf., 2000 frt.

1882. őszi kiáll. I–II. sor.: A proletár, olajf., 300 frt. — Már késő, vázlat, 400 frt. — A menekültek, olajf., 800 frt.

1883. őszi kiáll. II. sor.: Kiew hódolása a harát keresző magyarok előtt, vázlat, 2000 frt.

1885. nemzetk. kiáll.: A halászok, olajf., 350 frt.

1885. orsz. ált. kiáll.: A honkereső magyarok Kiew előtt, olajf., 2000 frt. — A gyík, olajf., 650 frt.

1885. őszi kiáll.: „Szálem Alejkum", olajf., 1000 frt.

1886. őszi kiáll. II. sor.: Alföldi táj, olajf., 1500 frt. — A diva tűzelemprobája, olajf., 2500 frt.

* 1886. őszi kiáll. II. sor.: Vig társaság, olajf., 1000 frt.

1889–90. téli kiáll.: Flisnét kadden, olajf., 2500 frt.

1890–91. téli kiáll.: Agnus Dei, olajf. — Ave Maria!, olajf.

---

* 1887. őszi kiáll. II. sor.: Vonó négyes, olajf., 1000 frt. — Lopott ló, olajf., 600 frt.

VÁGÓ PÁL MENNYEZETI FESTMÉNYEI A JÁSZAPÁTI TEMPLOMBAN.

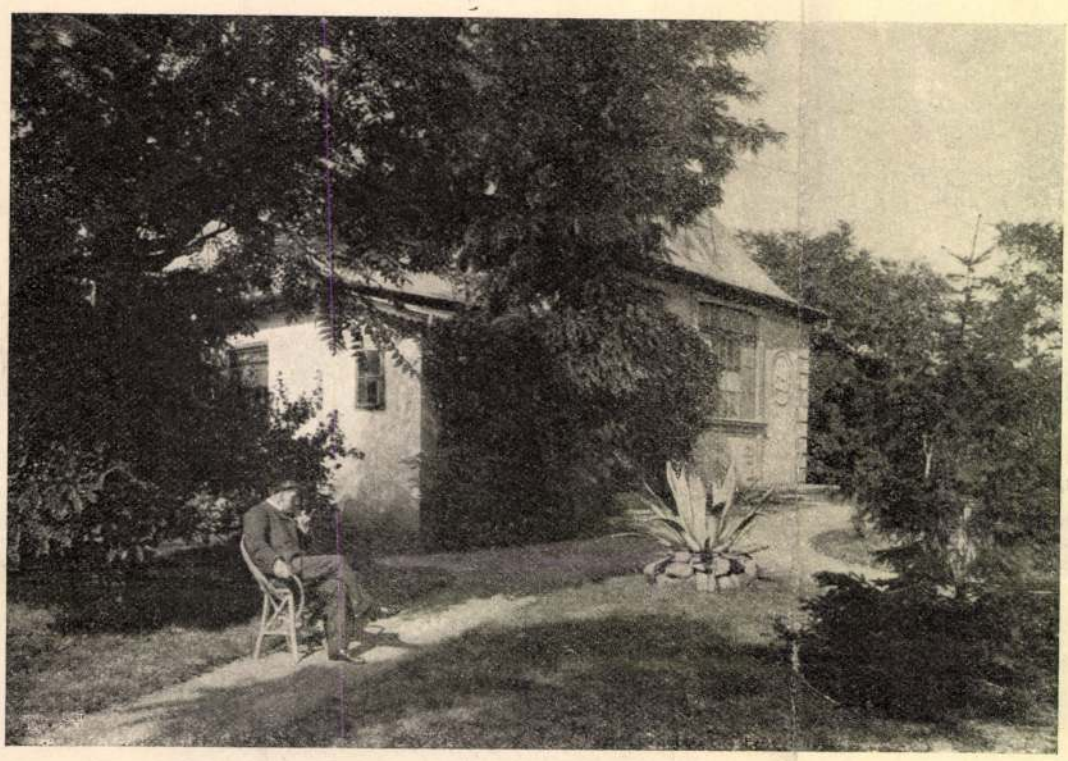

VÁGÓ PÁL JÁSZAPÁTI KERTJÉBEN, MŰTERME ELŐTT.

a friss vizet. Oda megy a többi legény is és a korsó kézről-kézre jár és az urfi felfrissülve szellemeskedik: megemlékezvén ökrökről, itatásról és több más találó dolgokról.

Ez alatt biróné asszonyom és takaros menye, piros csiku fehér tarisznyákat szedegetnek elő és kezdik kirakni az uzsonnára valót.

Dini tudja, hogy nagyon szivesen kinálnák, éhes is; de az már nem fér hozzá, hogy a kiknek az eleje az ő őseinek jobbágyai voltak, azokkal es azokéból egyék. Aztán Málika meg Zsuzsika arra való, hogy neki uzsonnát adjon. Szerencsés jó egészséget kiván és lohol hazafelé s arra gondol, hogy ozsonya után átnéz Kántor Katiczához.

Mikor a tornáczra lép, abban a pillanatban egy kocsi robog be az udvarra és az apa karon csípi a fiút, hogy meg ne szökjék.

III.

— Jézus Mária! EzekVendelék! — sikolt Zsuzsika a csűrkapu nyílásán kikandikálva. Málika is sikolt: — A kanapé nincs behúzva! aztán ledobják a drága kenderfőket s a csűrös kerten keresztül s a ház háta mögött a konyhába menekülnek, a kis szolgálót beffuttatják ünneplő ruháikért — a vendégek még úgy is a tornáczon hallgatják a házi úr szivből jövő örvendezéseit — s míg ruháikat felöltik, meghagyják a kis szolgálónak, hogy tüzet gyújtson, vizet tegyen forrni, azután fejje meg a bivalyt, csak itt a kertvégi réten legelész s megáll minden időben, már így van szokva, mikor aztán a tejét tűzhöz tette, fusson a rektorékhoz és kérjen egy maroknyi kávét kölcsön, ha azoknak sem lenne forduljon a göröghöz, vegyen hitelbe — káposztavágáskor kifizetik a többivel együtt — de úgy járjon, mint a villám, mikor azt hinnék, hogy ott van, itt legyen és kávé nélkül haza ne merjen jőni! Míg az ügyeket igy rendezték, magokra kapták ünneplőjöket, kiszedték egymás hajából a pozdorját s úgy tettek, mintha őgyelegve jőnének a kertből. Mikor a vendégeket észreveszik a tornáczon, meglepett örömmel szaladnak oda:

— Milyen véletlen szerencse, Istenem, milyen öröm!

— Valóban az, erősíti az atya, de kedves szép nagysámék miért nem izenték meg ezt az örömöt egy kis madártól, hogy hajtották volna el a macskát a leányok a tűzhelyről. Zsusika közbe szólt:

— Már az igaz, akkor legalább nem barangolunk óraszámra a szilvásban ... bizony isten olyan szép őszi idő van ... örülünk, igazán örülünk!

Idősbb Mohy Dénes nem tágít ifjabb Mohy Dénes oldala mellől s így a fattyunak be kell mennie a nappaliba és szorongnia, hogy mit feleljen a vendégeknek? Bezzeg nem így volt az előtt oda künn a gyűjtőben! Ő volt a legszellemesebb gavallér az egész mezőn. Most pirúl, veres kezével nem tudja, mittevő legyen s úgy köhécsel, mintha paprikát nyelt volna, szóval nagyon kellemes gavallér. És Natáli nem hagy neki békét, folyvást kérdez. A mama keresett, mézes-mázos szavakkal tartja az atyát és leányait s e beszédmodor olyan nagyszerűnek tetszik rekturam előtt, hogy elrohan lányai után: hadd gyönyörködjenek azok is szegények egyszer az életben!

Rövid idő mulva Málika kisompolyog. Zsuzsika megjegyzi, hogy bizonyosan virágot szed a kedves Natálinak. Mikor visszatér, nagyon ki van pirulva és oda szól Zsuzsikához:

— Kedvesem, keresnek.

Most már Zsuzsika távozik és Málika azt mondja, hogy egy öreg jobbágy asszony keresi Zsuzsikát, mert még él néhány a régi jó időkből. Erre a komornából lett gazdag asszonyság bizonyos tiszteletet érez és megfeddi Natálit, hogy ne legyen oly pajzán az ifjúhoz. De Natáli kisasszonyt a régi hűbéri viszonyok nem nagyon érdeklik és nem változtat kihivó és sértő modorán. Ez alatt a négy kántorleány magára öltötte új ropogós karton ruháját s lelkendezve követte az atyját. Midőn a Mohy portára értek, lélekzetök elakadt, s tiszteletteljes félelemmel tekintettek a lakra, melyben most olyan nagyszerü gazdag úri asszonyságok vannak. De aztán e rettegő félelmet mérsékelte egy körülmény, mely bizonyos önérzetes bátorságot szült: eszökbe jutott, hogy a mai uzsonnyához nem csak a kávét, hanem a lágy kenyeret is (pedig ezt nem is kérték) ők szolgáltatták, így hát csak beléptek. A Mohy lányok egymásra néztek megdöbbenve e merészség miatt, de úgy kell lenni, hogy nekik is eszökbe jutott az előbbi körülmény és leereszkedő magasságból mondták:

— Ah, a kántorlányok! Hát itt vannak? No, üljenek le.

Kétszer-háromszor körülnézve ruháikat, le is ültek, de úgy a szék szélére, mintha legalább is még egy valakinek el kellene ugyanarra a székre férni.

Dinike kezdte magát otthonosabban érezni az ismert elem között s hogy megmutassa Natálinak könnyed modorát, odaszólt a négy lihegő, kipirult teremtéshez:

— Hogy kicsipték magukat, piros pünkösd óta nem láttam ilyen czifráknak!

— Nagyszerű! Nevetett Natáli, a mi igen igen hizelgőnek tetszett Dinikének és egészen meghozta a hangját.

Natáli halványkék selyem ruhájának hullámzó drága csipkéit rázva fejét felvetette és hunyorgatva tekintett Dinire:

— Igazán, édes Mohy, maga eredeti egy fiu: nagyon szellemes! Különben e bájos falucskában minden elragadó, boldogság lenne itt élni! s fehér fogait mutatva nevetett, erőltetett, kellemetlen nevetéssel.

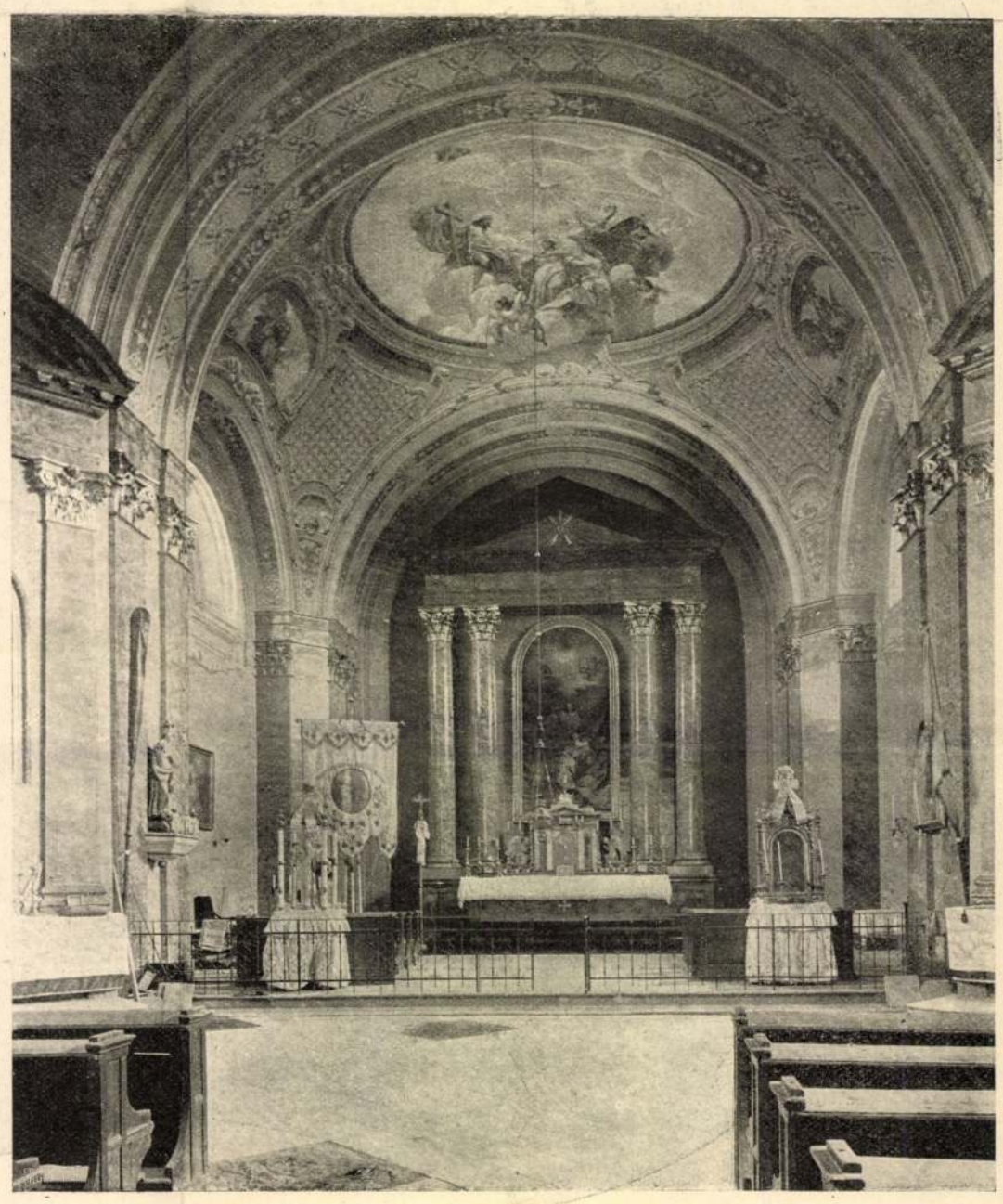

A JÁSZAPÁTI TEMPLOM BELSEJE.

Vágó Pál

— Minden attól függ, hogyan az első versenynap hogy sikerül, — egyeztek meg végre is apa és fiu.

— Mit gondolsz Endre? — kérdezte a főispán, megyéjének legifjabb szolgabírájától is. És az, mialatt borotvált arcát, orrtól állig egy meggondolt lassu mozdulattal végigsimította, igen komolyan bólogatott.

— Minden attól függ méltóságos uram, minden! — Az is, hogy én örökre „a szegény Parajdy-gyerek" maradok-e vagy se, — tette hozzá szenvedélyesen, — de csak gondolatban; mert az ilyesmiről senkivel se beszélt.

Sőt ellenkezőleg. Minden igyekezete oda irányult, hogy elhitesse, hogy egy kis vagyonkája mégis csak lappang valahol. És lehet, hogy volt is. A jó Erzsi néni legalább mindig azt hangoztatta, hogy Endrét teszi általános örökösévé: „Hagy legyen valamicskéje, amivel megkezdje az életet", szokta volt mondani, mert valószinüleg arra gondolt, hogy „parádés öcsém" — ahogy ő nevezte — ügyvédi irodát nyit majd valamely vidéki városban.

De Endrének eszeágába se jutott a doktorátust letenni. Örült, hogy túl volt az államvizsgán és hogy Ujlaky kegyeiből beülhetett a szomszédos jakuji kerületbe szolgabírónak. Szegény Erzsi néni, kár hogy ezt meg nem érte! Milyen büszke lett volna kedvencére, — kivált mert Ujlaky Kázmérral osztozkodott a közigazgatás urizáló mesterségében. Igen, Ujlaky Kázmérral, akit az apai kegy főszolgabíróvá protezsált ugyancsak a jakuji kerületbe. Így tehát a nádor-ispán nagyreményü ivadéka főnöke lett egykori tanulótársának. Ezzel a berendezéssel aztán mindaketten nagyon meg voltak elégedve.

— Még megérem, hogy a falusi kaszinókban divatba hozzátok a „Petitchevaux"-okat — csúfolódott Éva. Mert senki előtt sem volt titok, hogy a megyei adminisztráció e két bajnoka milyen szenvedélyesen űzi a hazárdjátékot. Különösen sokat nevettek egy eseten, amikor két vándorcigány ügyét akként intézték el, (Kázmér tanácsára), hogy összeültek ketten és az egyik deliquenst Nasinak, a másikat Vasinak keresztelve el, e nemes játék szerencséje szerint verték el rajtok a port. Mivel pedig Nasi volt a győztes, — bár az igazság nem egészen az ő oldalára világított, — a szegény Vasit, egyszerüen a csendőrség gondjaira bízták, amely csak hosszas nyomozás után (azért nyomozás, mert kék nyomokat hagy a nyomozott testén) bocsátották újra szabadon.

Ujlaky Kázmér rendkivül büszke volt az igazságszolgáltatás ez új nemére és a második pohár bornál föltétlenül el is dicsekedett vele. Parajdy Endre is úgy tett, mintha módnélkül nagyra lenne miatta, de azért titokban ötven forintot juttatott a szerencsétlen „Vasi" kezeihez — a nénitől örökölt kis pénzecskéből.

Pedig már neki sem volt valami nagy tőkéje belőle, mert a pesti jogászkodás meglehetősen sokat fölemésztett, kivált amióta Kázmér a versenyistállók magasztos légkörébe bevezette.

Mindegy! Ha fogyott a pénz, nőtt a tekintély. És mert Parajdy Endrét határozott lóismerettel áldotta meg az Isten, ennek köszönhette, hogy néha-néha egy-egy istállótulajdonos mágnás is meghallgatta véleményét, sőt amióta levétette bajuszát, megesett, hogy olyan komolyan beszéltek vele, akárcsak egy valóságos zsokéval!

— Ha beüt, emberré vagyok téve! — gondolta ma is, amint az ujdonatúj versenypálya felé közeledett; és különös, ugyanezt gondolta Ujlaky Gábor is a fölépített, berendezett, de lakókra váró házakon végignézve, s ez járt az eszében Kázmérnak, aki a Korompay „Dinamó"-ját készült a „Borosvári díj" huszonötezer forintjához juttatni.

Hanem azért mégis csak Éva várta ezt a napot a legizgatottaban.

— Eljön-e végre? — kérdezgette magában, aztán keserüen nevetgélt. — Ha valaki azt jósolta volna nekem, — gúnyolódott, — hogy egy osztrák katonatiszteckére csak úgy fogok várni évekig, mint valami szentimentális „eráris" kisasszony az ő hadnagyára, de kinevettem volna! És mégis?! . . . Mert . . . tény, hogy Gamsberg miatt kosaraztam ki valamennyi kérőmet . . . Pedig voltak szép számmal és gazdag, előkelő emberek egytől-egyig, — tette hozzá és olyan jól esett ezt a tényt megállapítani. Egyet azonban elfelejtett konstatálni, azt, hogy e kérők közül egy se volt olyan, akihez hozzá ment volna, még akkor se, ha szíve teljesen szabad . . . Hát még így . . . Aztán meg talán az is nyomott valamicskét a latban, hogy közülök egynek se volt annyi pénze, se olyan rangja, mint Gamsbergnek . . .

De természetesen Éva utálattal fordult volna el bárkitől is, aki az ő hűséges nagy szerelmének az alkotó elemei közé számítást és a cimkórságot merte volna sorozni. — Pedig ki tudja? Nincs a leányszívnél szövevényesebb, nehezebben érthető valami a világon, ezért nem lehetetlen, hogy e négy évi várásban csak egy érzelem volt Évában öntudatos: a szerelem. Míg a többi, a dac, a nagyravágyás, ott lappangtak minden cselekedetében és valójában azok döntötték el minden elhatározását.

Igaz, hogy Gamsberg se hagyott fel egészen a kacérkodással. Lehet, mert hízelgett neki a szép kis magyar leány gyors meghódítása és bár mindezideig nem tért vissza Borosvárra, nem volt olyan karácsony vagy névnap, amikor óriás láda Demmel-cukorkák, vagy tavasz beálltával nagy ibolyabokréták ne érkeztek volna Éva címére.

És tulajdonképpen ezek a küldemények okozták, hogy Éva olyan érdeklődéssel vett részt a „Kincsem-telep" szépítésében. Ugyanis Kázmér elejtett szavaiból már régen gyanította, hogy Gamsberg nemcsak lejön a versnyekre, de valószínüleg valamely házat is bérbe fogja venni.

— De még az is megeshetik, — álmodozott Kázmér, — hogy Korompay falkát szervez és akkor az urak nemcsupán tavaszszal, de őszszel is itt fognak lakni néhány hétig. Akkor lesz csak víg élet Borosváron! — tette hozzá, nagyot csettentve a nyelvével, — még a Sunyi kutyád is folytonosan pezsgő-spicces lesz!

— Jobb lenne, ha te követnéd a kutyám józan szokásait, nemhogy ő a tiédet, — felelt kedvetlenül Éva. — Nagyon jól tudod, hogy vagyoni állásunk nem engedi meg ezt a folytonos pezsgőzéseket.

Folytatjuk

HAZAFELÉ

Vágó Pál festménye

Az öreg méltósága és a tekintetes asszony

Irta: MALONYAY DEZSŐ

I.

A szigeti vendéglő alsó erkélyén ültünk. Egyszer csak két kis leány megy el előttünk. Nem is annyira kicsik, mint inkább szépek, kivált az egyik, az, amelyik visszafordult, de ügyesen, nem hogy ő nézzen meg minket, de hogy mi lássuk őt. Megis néztük. Hej, de megnéztük . . .

Hisz ha még egy-egy szép kis leányt se látna az ember, néha!

— Ugyan kik lehetnek? — kérdeztük egyszerre hárman is.

Egyikünk sem tudta.

— Bezzeg, — bólintott Bedecs Jankó, aki szintén mindig fiatalember lesz, amíg csak él, — az öreg méltósága, majd tudná ő!

— Bizony, — bólintottunk mindannyian, mert nagy tiszteletben tartottuk az öreg méltósága emlékét s adott esetekben gyakran idéztük a kiváló öreg urat, mint szaktekintélyt. Például most is.

Vannak emberek, akik roppant jól tudnak olyasmit, amit másnak soha eszébe sem jutna tudni. Talentum dolga az ilyesmi. Az öreg méltósága minden szép leányt ismert Budapesten.

— Honnan ismered Bódi bácsi már ezt is?

Hamiskásan mosolygott, egyet simított daliás bajuszán s gavallérosan, mindig csak ennyit felelt:

— Bizalma volt hozzám a kicsikének.

Úgy ötvenesztendős koráig Bódi bácsinak hivtuk s akkoriban éppen egy szép leány, a kis Annuska adta neki a méltóságos titulust.

Annuska eleinte ibolyát árult, már kora tavaszszal, aztán övé lett a kioszkban a szivarosbolt, („Végre is, gondoskodnunk kellene már valahogyan szegény kicsikéről!“ — biztatott bennünket Bódi bácsi s hogy Annuska trafikhoz jutott, Bódi bácsi lelkünkre kötötte: „Fiúk: ne hagyjuk szegénykét!) És mindnyájan ott vásároltuk a szivart. A válogatott fajtát úgy kínálta: „Az öreg méltósága szivarjai.“

— Miért „méltósága“? — kérdeztük Annuskát.

— Hát csak. Mert olyan méltósága! . . .

Az igaz, olyan jó méltóságos formáju ember volt s bizton főispán vagy valami efféle lett volna belőle, ha hagyja magát. Eleinte képviselősködött egy kicsit, akkor tanult meg tarokkozni s utóbb is följárt néha a klubba tarokkozni. Jobb szeretett köztünk. Pest nélkül elpusztult volna egy esztendő alatt. Azt, hogy ötvenéves múlt, mi tartottuk számon, ő sohase tudott róla semmit. Gyöngédebb, figyelmesebb, kedvesebb természetü férfit nem ismertem. Ki látta őt valaha kedvetlennek?

— Megint alusztok, fiúk! — dörrentett ránk, ha olykor elcsöndesedtünk.

Mert ő mindig ébren szeretett lenni. Elvétve szundított egyet-egyet a kaszinó olvasótermében, valamelyik karosszékben; akkor is, mintha inkább csak elgondolkozott volna. Roppant okos angol volt az, aki azokat a karosszékeket kitalálta.

Mihez is hasonlítsam? . . . Mint az a fehér szekfű, amely sohasem hiányzott a kabátja gomblyukából. Virít, amíg él. De aztán? . . .

Éppen ezt akarom elmesélni.

Egy reggel, — öt vagy hat esztendeje, nem emlékszem bizonyosan: de nagyon régen, mert azóta nagyot vénültünk, — egy olyan pezsdítő áprilisi, tavaszeleji reggel, Annuska toppant be hozzám. Hogy milyen becsületesen, milyen jószívüen meg volt rémülve!

— Az Istenért! Tessék sietni! Az öreg méltósága . .

— Mi történt, Annuska?

Zokogva beszélte:

— A szivarokat vittem neki. Tetszik tudni, minden kedden . . . Mindig olyan jókedvü, olyan kedves volt hozzám . . . Ma hogy találtam! . . . Tessék sietni! Talán már meg is halt. Ő küldött ide.

Ejnye, ejnye!

Két szobája volt a Bódi bácsinak az Őz-utcában. Kényelmes, legényembernek való lakás. Egyik a dolgozó (bocsánatot kérek minden dolgozó szobától!), másik a háló. A dolgozóban néhány olyan jó szék, amelyet az az okos angol talált ki, sok sétapálca, sok szivartárca, tömérdek arckép és a többi. A többi nem számít. A hálószoba is nagyon hasonlított a dolgozószobához. Ott talán még több volt az arckép és egyéb ilyesmi, amit, amikor eltesz az ember, azt hiszi, hogy emlék.

A hálószobában ült, egy karosszékben.

Felöltözve, gomblyukában a fehér szekfű, mintha látogatásra indulna, holott hozzá kopogtatott be, a legeslegutolsó meghivóval, mindnyájunk utolsó vendége.

Egy ezüstnyelü tükör az ölében, mellette egy pezsgős pohárban ibolyabokréta . . . Bizonyosan Annuska

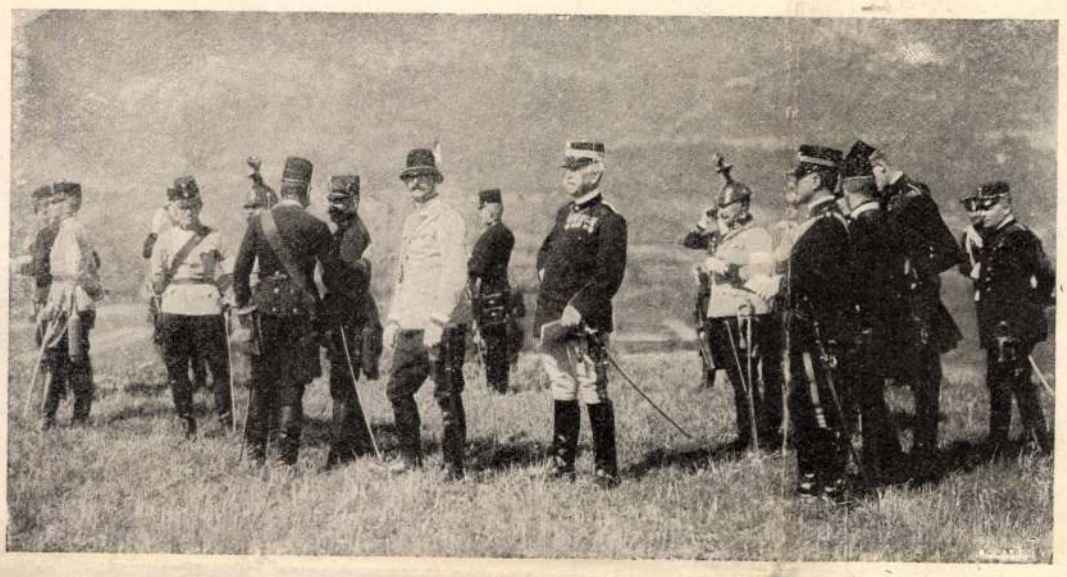

A KÜLFÖLDI KATONAI MEGBIZOTTAK.

elején Ipolyi Arnold tűzött ki magyar történeti képekre. De Ipolyi kikötötte, hogy a thémát ő maga adja meg. Vágó ezzel mit sem törődve, megfestette első nagyobb stilü vásznát, mely *Kiew hódolását a magyarok előtt* ábrázolta.

Vágó a Műcsarnokban nagy ambiczióval mutatta be művét a tudós főpapnak, de ez gőgösen rámordult:

— Micsoda kotyvaszték ez? Hát nem megmondtam önöknek, hogy mit szabad festeni? Azt hiszik önök, hogy ha a korcsmában összedugják a fejüket, valami okosat sütnek ki? . . .

Vágó egy perczre elhült, de aztán daczosan válaszolta: «Fütyülök én a pályázatra!» s azzal otthagyta a főpapot. A pályadíjat persze más kapta meg.

Történelmi festészete tehát nem a legkedvezőbb auspiciumok közt indult meg.

El is ment tőle a kedve jó időre s inkább a magyar genre festését űzte. Így születtek meg ismert jeles alkotásai: a «Jár a baba», a «Menekülők», a «Husvéti öntözés», a «Vonós négyes», a «Vig társaság», a «Délibáb», majd jóval később a «Becsületügy a Hortobágyon» remek viaskodó bikáival s a «Juhok» czímű szép reggeli hangulata.

Közben beköszöntött a millennium ünnepi éve s vele együtt a nemzeti felbuzdulás. Művészeink egész csapata festett magyar nemzeti thémákat. Vágó pedig egyik legnevezetesebb alkotását: *az ezredévi történelmi felvonulás* tervezetét készítette. A mi történelmi tanulmány, lelkes érzés élt benne, kitünő rajztalentumával mind papirra vetette.

E díszmenet költségeit Vágó százezer forintra tervezte, de báró Bánffy, az akkori miniszterelnök csak a terv legutolsó részletét valósította meg s bemutatta a vármegyék hódolatát a királynak, jóllehet 33 vármegye kérte feliratban az egész terv megvalósítását . . . A szép szines kartonok pedig szertekallódtak.

Jobban sikerült Vágó Pál másik nagy terve: *a magyar huszárság történetének képe*, melyet a kormány 1900-ban rendelt meg a párisi világkiállítás magyar huszár-terme számára. Vágó e thémát két részre osztotta: a múlt és a jelen képeire. A múltat szellemesen úgy ábrázolja, hogy a magyar huszárság a történelem homályából vonul fel I. Napoleon, a világverő nagy hadvezér előtt, a ki *kalapot emelve* nézi huszárságunkat, melynek dicsőségét különben mi sem jellemzi jobban, mint hogy az egész világ minden állama könnyű lovasságát huszároknak nevezte el. A jelen idők magyar huszárait Vágó csata-roham közepette ábrázolja.

Igen hatásos csatakép volt Vágónak az a nagy körképe is, mely *Petőfit Nagy-Szeben ostrománál* ábrázolta s melyet Styka Jan neves lengyel festővel együtt tervezett.

A legutóbbi történelmi időkből való *a szegedi árviz* képe, melyet Szeged város rendelt meg nála. Vágó e nagyméretű s művészileg fölötte nehezen megoldható művén Szeged város kívánságára a korhűséghez annyira ragaszkodott, hogy legtöbb szereplő alakja egyúttal arczkép is. Sőt a szegedi nép még a kiáradt Tisza vizéről is megkövetelte, hogy igazán «szögedi» legyen.

Vágó legújabban egyházi festőnek csapott fel.

A jászsági nép tiszteletét viszonozni óhajtván, ő is megtisztelte Jászapátit azzal, hogy nagytemplomát kifestette. E fárasztó munkát derék munkatársával, *Szirmai* Antallal együtt végezte.

A ki a jászapátii nagytemplom tornyába fölkapaszkodott, az tudja csak igazán méltatni e templom arányait. Vágó mindenesetre a legmagasabb regiókban tartózkodott, de e magasságban sem felejtette el, hogy ő első sorban — magyar.

A templom gyönyörűen komponált menyezetképén a keresztrefeszített Üdvözítőt látjuk, fölséges glóriától övezve. A kereszt a fellegekből emelkedik ki, lábánál az angyalok serege s míg fönt a mérhetetlen magasságban az Atyaúristen látszik s a harsonát fúvó arkangyalok, lenn a felhők alatt a magyar szentek: István, László, Erzsébet s Margit sorakoznak. A templom többi részét is Vágó szép alkotásai díszítik, ép oly egyöntetüséggel, mint a hogy Roskovics a kecskeméti nagytemplomot népesítette be. Különösen szépek Vágó angyal-fejei.

Ez is csak igazolja azt, hogy Vágó mester mindig nagy hódolattal viseltetett az angyalok iránt.

Legfőképen pedig a — földön járó angyaloknak hódol.

Kézdi-Kovács László.

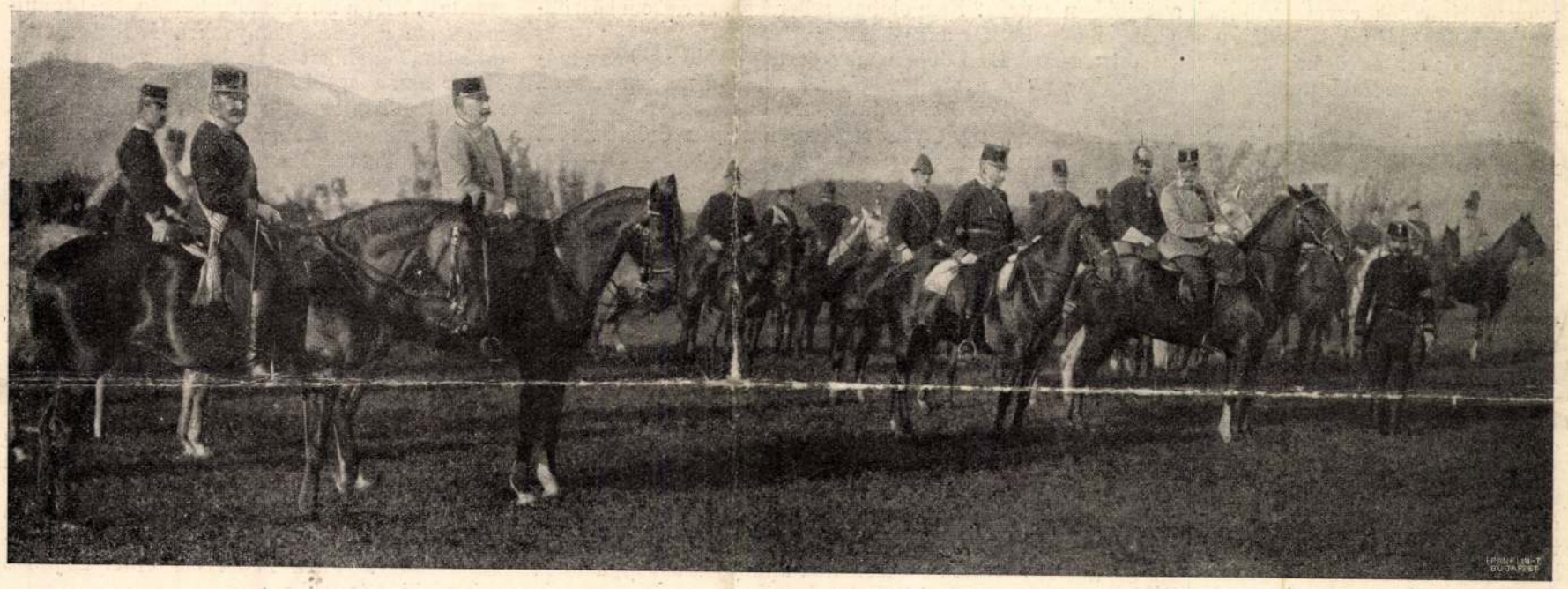

A KIRÁLY ÉS KISÉRETE A GYAKORLATOKAT SZEMLÉLI. (A király mögött Bolfras főhadsegéd, a kép baloldalán Pitreich hadügyminiszter.)

FERENCZ FERDINÁND ÉS JENŐ FŐHERCZEGEK.

A TIROLI HADGYAKORLATOKRÓL. — Kallós Oszkár fölvételei.

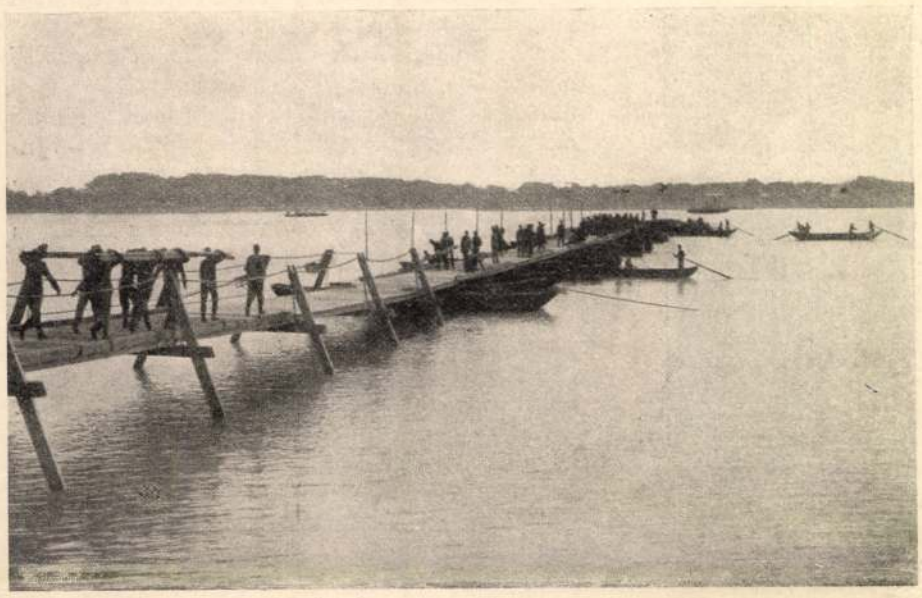

A HID ÖSSZEÁLLÍTÁSA.

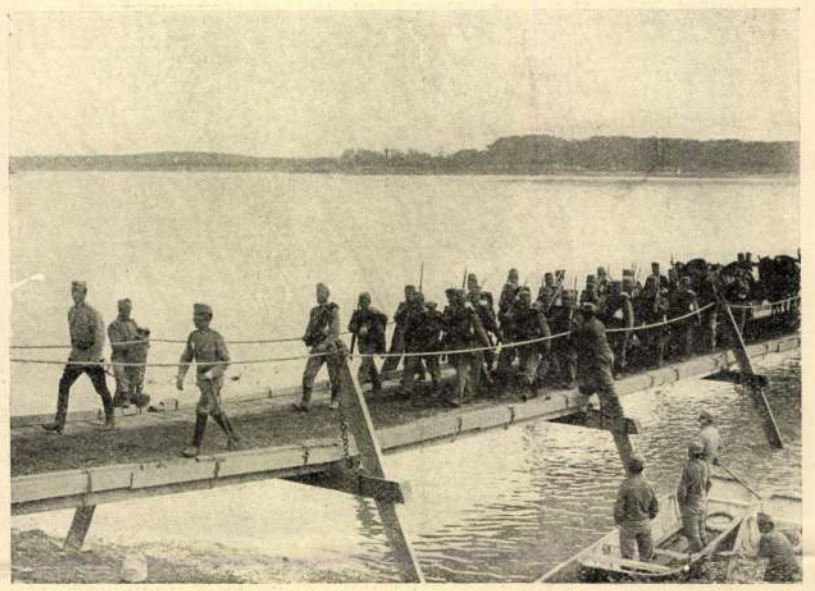

EGY UTÁSZCSAPAT ÁTVONULÁSA.

Ezek a szavak s ez a modor rendkívül hatottak a kántorleányokra s oly csodálattal tekintettek a fényes jelenségre, a mit lehetetlen volt észre nem venni.

— Nem gyujtunk rá? — kérdi Vendel mama kézi táskájából szivarokat szedve elő. — Mi a menkő — gondolja a ház ura — asszonynyal még nem pipáztam! s úgy hiszi, hogy a régen nyugvó Mohynék egyet fordulnak a sírjokban erre a különösségre. De aztán e megbotránkozást elfojtja az az öröm, hogy végre ő is rágyujthat, a mit addig, mint gavallér ember, nem tehetett.

— Csókolom szép kezét, kedves nagysám, ha megengedi én csak ebből füstölök!

A kedves nagysám megengedte s párosával gyujtottak rá, egyik szivarra, kormos tajtpipára a másik s az öreg nemest azonnal szép ábrándokba ringatta a pipafüst, e nélkül nem tud az ember gondolkozni sem. E közben a házi leányok addig jártak virágot szedni és vén jobbágyasszonyoknak kihallgatást adni, míg a végén pompás ozsonna került az asztalra.

Natáli finnyásan tekintett a házi szőttes fehér abroszra s azután csak turkált az ételben, de nem evett, mert hát ő ilyen melegben csak fagylaltot, vagy krémet szokott délután izlelni. Hanem a mama ugyancsak hozzálátott s egész őszintén kinyilvánította, hogy ilyen finom rántott csirkét, jóizű kovászos ugorkát soha életében sem evett. A házi leányok arcza ragyogott a boldogságtól: most már mégis csak lesz valami a dologból — gondolták. És ezt gondolták akkor is, midőn a fényes vendégek eltávoztak. Apjoknak is oda sugtak:

— Még is csak lesz valami a dologból!

— Lesz — mondja az öreg úr és utána gondolja: — jobban szeretném ugyan, ha az anyja nem füstölne, de hát üsse a kő, ugyis a leányt repítjük az ősi kuriára!

Zsuzsika, Málika öleli csókolja Dinikét.

Aztán mikor a kántor familia is távozik, akkor már fenhangon mondják:

— Ma jó fiu voltál kicsi fattyu; így már lesz valami a dologból... most aztán ne udvarolgass többet kántor Katiczának... jó leány, jó leány; de mégsem közénk való...

— Bizony lesz valami a dologból — erősíti az apa — ugy-e jó, hogy karon csiptem az úrfit? Nem oldhatott kereket... Nekem köszönhetitek az egészet!

És valóban megköszönni való az, hogy módot nyújtott Natálinak a fattyú megismerésére, s így örökre megmentette szegény jó leányait egy-egy ilyen véletlen látogatás örömeitől...

VÁGÓ PÁL.

Vágó Pál a jászok büszkesége.

Első sorban a jászoké, a szükebb hazájáé, — azután a mienk, nagy Magyarországé.

Mert az a nemes török-tatár népfaj, mely az alföldi jászságot alapította s mely még 30 évvel ezelőtt is kiváltságokat élvezett, még mindig egy kis szükebb hazát alkot.

Vágó az egyik főemberük. Fővezérük abban a mozgalomban, mely az elvett jogok visszaszerzését óhajtja, és mindenképen legfőbb emberük a művészet terén.

Jászapáti, a jászföld mai Athénje, azzá avatta Vágó Pál, mikor műtermet építtetett szülőháza udvarán. Ott székel ő: a *jazygok ősi typusának* megtestesülése s onnan intézi sorsát.

Az ő tatár-szépségét azonban ne bírálgassuk, tegyék ezt a szép asszonyok, a kiknek mindenkoron lelkesen hódolt, minket az ősisége inkább azért érdekel, mert ebből csirázott nagy szeretete a magyar história iránt.

Vérbeli ember ő. S nagy vére viszi a magasabb ideálok felé. Nagy vére adott szárnyakat lelkének, mely legszivesebben a nemzeti Géniuszhoz száll fel, hogy őt dicsőítse.

A história-festés mindig a legnagyobb stilt képviselte a művészetben s hogy Vágó Pálban egyik legerősebb történelmi festőnk rejlik, azt ugyan ki tagadná?

Pedig anyja, Vágó Ignácz jászkerületi kapitány özvegye, első asszony a vármegyében, a kit százezer ember hódolata és kegyelete őriz ma is emlékében, a fiát eredetileg jogásznak szánta... És a fiu vértanui hősiességgel tanulmányozta a törvénykönyveket. Lelkében elaltatta művészálmait s beállt ügyvédbojtárnak. Mikor aztán az első végrehajtáson «a törvény nevében» elvették egy szegény ember vánkosát, szörnyű undor vett rajta erőt. Földhöz csapta a Corpus Jurist. Huszonhatéves korában történt mindez. Ekkor határozta el, hogy festeni fog. De hát mihez kezdjen? A jóakarói azt tanácsolták neki, hogy csináljon eladható apróságokat. «Nekem — úgymond — évekre szóló munkaprogrammom volt rajzkönyveimben, monumentális konczeptiók, faldekorácziók, amoretek, nymfák raja nyüzsgött szemeim előtt. Ettől a világtól váljek meg az ember?»

Megpróbálta a magyar genret.

Munkácsy lebegett szeme előtt, ámbátor nem talált elég magyar érzést benne, de annál inkább lelkesedett Matejkóért, a kinek vásznain óriási nagyggyá nőtt a lengyel történelem dicsősége.

Ez tüzelte őt legjobban. Ime: ilyen izmos alkotásokkal kell a világ előtt megmutatni nekünk magyaroknak is az ősi erőt! Rajongó szívvel hirdette ekkor:

— A lengyeleknek egy Matejkójuk van, én tizet óhajtok hazámnak s én is egy akarok lenni e tiz közül.

Az a művésznemzedék, melyhez ő tartozott, akkor nem is szűkölködött nagy tehetségekben. Vágó joggal remélhette, hogy e társaiból magyar Matejkók fejlődnek.

Ő maga is örömmel készült arra az 500 forintos művészi pályázatra, melyet a 80-as évek

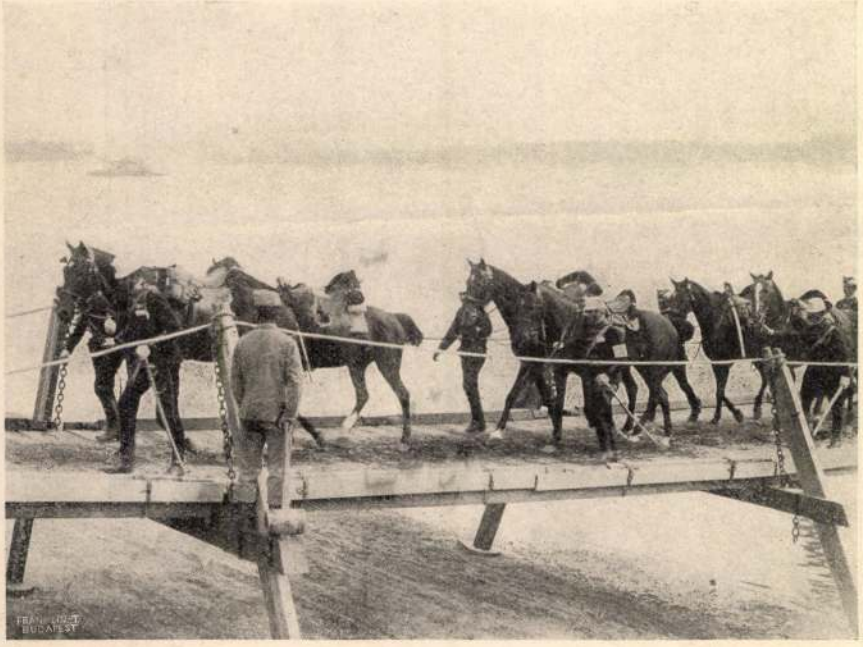

A HUSZÁROK ÁTVEZETIK LOVAIKAT.

A TÜZÉRSÉG ÁTVONULÁSA.

ÁTKELÉSI GYAKORLATOK HADIHIDON SOLT ÉS DUNAFÖLDVÁR KÖZÖTT.

Vajda Pál

Méltatás.

Bojár János: Történeti mutatványok.
Tükör, 1977. március 6-17 kap.

Vágó Pál

Az első művészek sorába tartozott, akik Szolnokon dolgoztak, bár ő értizedekig a szomszédos Jászapátiban lévő műtermében alkotott.

Zádor István kéziratos feljegyzéseiből: Emlékezése a Szolnoki Művésztelepről.

Jászkunság, Szolnok, 1973. márc. 34. old.

Vágó Pál

S-ss: /Seress Gyula/ "Mozgalmas élet" címmel ir a Művészet c. rovatban. Cikkének tartalma: "Szorgalmas piktorok és szobrászok.- Képkiállitás a Feszty-panorámában.- Rippl-Rónai kitüntetése,- Uj próféta. - Malonyai és Fadrusz. Az Országház freskói.- Vágó Pál terve.-
A cikkben szereplő művészek:
Kacziány Ödön, Mednyánszky László, Rippl-Rónai József, Fadrusz János, Vágó Pál.
A felsorolt művészek munkáját és egyesek körül forrongó indulatokat ismertetik a rövid fejezetek.

ÉLET, Bp. 1895. juli. 21. V. évf.
43. sz. 8-9. lap.

Vágó Pál (1853-1928)

„Paraszfcsalád" Tuszapt 19X28
S.l.j. Vágó Sárpapáti 86.
T. ár: 2000 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976 december

Vágó Pál festőművész

a Magyar Nemzeti Galéria mutatja be a múlt századi történelmi tárgyú festményeit. A művész hajdan sokat reprodukált képe: a „Magyarok Kiev előtt" c. is itt látható /említve/.

Székely András: Magyar Történelmi Festmények. Tükör, Budapest, 1948. nov. 26. 3. old.

Vágó Pál

Kora magyarnyai festmény
a hajdan sokat reprodukált
kép a Magyarok kiev előtt,
Vágó Pál alkotása.

Székely András: Magyar történelmi festmények.
Új Tükör, 1978. november 26 - 3. lap.

Vágó Pál (1853-1928)

„Csendélet" o.v. 50x62 cm

J. l. lézépen: Vágó Kikiáltási ár: 8000 ft

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Vágó Pál, festő

L: Feszty Masa

Feszty Masa: Egy képről – a művén lány a 6.

Esti Hirlap, Br. 1978 jan. 13.

Vágó Pál

A "Téli tárlat"-on szereplő müveire külön nem tér ki Lázár Béla kritikájában, csupán megjegyzi, hogy nagyrészt müncheni szemmel készültek.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó
18-29. lap

Vágó Pál

"Erdei táj"-át emliti meg a Képzőművészet c. rovatban közölt beszámoló, mely a Nemzeti Szalon/kiállitásáról ir.
-október 15.-én megnyilt./

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
9o. lap

VÁGÓ PÁL, festő

A mult század végén, a gazdasági élet fellendülésével a szegedi városi tanács neves mestereket foglalkoztatott. Az ezredévi ünnepségekre készülő város Vágó Pál hatalmas méretü szegedi árviz képét rendelte meg. Ezenkivül még több festményt készittetett más müvészekkel is. 218.old Ezek most a Móra Ferenc Muzeumban vannak.

SZELESI ZOLTÁN: Munkácsy Honfoglalása Szegeden 205.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

Vágó Pál

Két szinnel a rajzot festménnyé fejleszti.

Horváth Béla - Adorján Mária gyüjteménye; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 51. l.

Vâgs Pâl

Két szimuel a rajzot fantomônyé fejlesztî.

Horváth Béla - Adorján Mária Gyûjteménye; Mû-
gyûjtő, 1971. 4. sz. 51. l.

Vágo P.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1877.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1, 149 1

Vágó Pál

Verekedő bikákat ábrázoló képének cime: "Becsületügy a Hortobágyon".
A lap bemutatja a müvész alkotásának repr.-ját

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. márc. 8.
XXV. évf. 10. sz. 150. lap

Vágó Pál

"Szegedi árviz" c. c müvét bemutatja a lap a téli tárlatról.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 856. lap

Vágó Pál

A Mezőgazdasági Múzeumban rendezett Ló és lovas c. kiállítás-on műve szerepel.

Lasonci Miklós: Ló és lovas.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 15.

Vágo Pál

a híres szakfestö vitte vászonra a lovakat a Feszty-körkepen.

Ország-Világ 1967/22 15 old.

Vágó Pál

Faun és nimfák, olaj, 12,5 x 23,5, 1500 Ft

30. Művészeti Répankció, 1973.

Vágó Pál (Sárvapáti 1853 - Bp. 1928)

„Ruhatergetés" o.v. 36,5 x 55 cm

s.l.j.: Vágó Kiállítási ár: 6000 ft.

BÁV 59.Képaukció Bp.1982.december

Vágó Pál

A Magyarok bejövetele c. Feszty-körkép kivitelezésébe a művész bevonta Vágó Pált, ő a lovakat vetette vászonra.

Gorna Béla: Révbe ér a Feszty-körkép.

1974. aug. 7.

Vágó Pál (1854-1928)

Szántás.
Olj f. Zichy gyüjt.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Vágó Pál, [festő]

L.: Gulácsy

Bodri J.: Művészeti Könyvszemle 363-367

Jelenkor, Pécs, 1981. április XXIX/4.

Vágó Pál, festő

Megemlítve.

Vekerdi L: A szegedi nagyárvíz képeskönyve 128–130

Tiszatáj, Szeged, 1979. jkl. XXXIII/7

Vágó Pál, festő

„Szeged szebb lesz, mint volt" c.

festménye, amely az 1879. évi szegedi árvízkatasztrófát ábrázolja. : Repr.

dr Vágás István: Emelkedik-e az árvízek szintje?

Élet és Tudomány, Bp. 1979. okt. 12.

1299-1301

XXXIV/41.

Vágó Pál

Alkotásait a magyar tárlat legszebb képei közé sorolja Lyka Károly, a müncheni Salon nemzetközi kiállitásáról szóló kritikájában, melyet a "Müvészet" c. rovatban közöl a lap.

A HÉT, Bp. 1892. juli. 3.
III. évf. 27. sz. 433-435. lap.

Vágó Pál

Két müvet küldött be Münchenből a kiállitásra: "Egy kérdés" és "Küzdő bikák" c. festményeit, melyekről a kritika megjegyzi: Meglátszik, hogy ujra kiment Münchenbe, teljesen bajor képet küldött, müncheni modellek után, müncheni technikával."-irja Yartin: "Mütárlat" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1891. dec. 6.
II. évf. 49. sz. 794-796. lap

Vágó Pál

"Aranyeső" c. müvéről, valamint más alkotásairól is szólva, sokat igérő festőnek tartja a müvészt Bojtorján: „Mütárlat" c. kritikájában, mely a Nemzeti Szalonban rendezett, téli kiállitáson szereplő müvekről szól, a "Krónika c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1894. dec. 2.
V. évf. 48. sz. 758-760. lap.

Vágó Pál

"Junius nyolcadika" cimmel szines rajzot készitett a koronázás emlékére a cimlapon.

"Vágó Pál rajza" cimmel közlemény arról, hogy a müvész alkotása az Athenaeum nagy millenáris történelme számára készült.

A HÉT, Bp. 1896. juni. 7.
VII. évf. 23. sz. cimlap és 385. lap.

Végh Pál

A Szolnoki Müvésztelepen dolgozott.

Zádor István visszaemlékezése a Szolnoki müvésztelepre.

Jászkunság 73/1 32. o.

Vajó Pál

[illegible]

[illegible]

1972

[illegible]

Vágó Pál

a Bánáti Magyar Festők című kiállításon, a Munkácsy Mihály Múzeumban, alajképei szerepelnek.

Békés m. Népújság, 1972. szept. 23.

Vágó Pál

Arcképét a cimlapon bemutatja a lap.
Repr.

A 409-ik oldalon a szerkesztő felszólitja a müvészeket, hogy irjanak Vágó Pálról és egymásról, tréfásan találó tulajdonságokat. A müvészek ezt meg is teszik, néhányan véleményüket rajzzal illusztrálják.

A HÉT, Bp. 1895. juni. 30.
VI. évf. 26. sz. cimlap és 409. lap.

Vágó Pál

László Fülöp, Ferenczy Károly, Rippl Rónai, Kernstok, Vaszary János, Magyar Mannheimer, Thorma János, Feszty Árpád, Kriesch Aladár, Innocent Ferenc, Mednyánszky László, Ujváry Ignác müvészek alkotásai szerepelnek a Könyves Kálmán müintézet kiadásában megjelent "negyvenöt nemes müvü réznyomaton", minden kép külön, összefüzetlenül. "A magyar festők gyüjteménye" c. beszámoló három csoportba osztva sorolja fel a müvészeket: a hetvenes évek nagyjai, a népszerü elbeszélők, s végül a "festői" festők, az impresszionisták, a hangulat festők és a többi irányok nevezetes müvelői. Ez utóbbiak közé tartoznak a fent felsoroltak.
A HÉT, Bp. 1908. dec. 27. XIX. évf. 52. sz.
859. lap.

Vajó Pál

Műve szerepelt a „Ló és lovas"
c. kiállításon a Mezőgazdasági Múzeum-
ban

Pestmegyei Hírlap 1971 október 15
4. old.

Vágó Pál

"Vig társaság" c. festménye után Papp Henrik készitett rézkarcot a Képzőművészeti Társulat idei Albuma részére,-közli a Képzőművészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 189o. febr. 23. I. évf.
8. sz. 13o. lap.

Vágó Pál
festő

Feszty a hórkép elkészítésében felhívta
a művészt segítőtársnak.

Feszty Masa: Danhó Pista és Feszty Árpád barátsága.
Nők Lapja, 1968. aug - 31 szám

Vágó Pál

vód

Csatkai Endre dr

Magyar művészek levelei ből.

MAGYAR MUVESZET

1937. 286 l.

ARIO SETTIMANALE
MAZIONI DEI COMITATI
IE PER LA
I ROMA

R O M A
PALAZZO CAETANI
Via Botteghe Oscure, 32
Tel. 561.151 - 561.152

= XIV

ZIONISTA DELLA "SOLIDARITE' FRANÇAISE"

ité Française" è stata tenuta alla Sa=
ui hanno partecipato oltre diecimila
ionale, e tra essi varie migliaia di
to con infiammata oratoria l'On.Filip=
ato un grande discorso sull'amicizia
l'ipocrisia dei patti ginevrini e le
Ginevra contro l'Italia.

Vágó Pál

vód

Petrjvegi

56 l.

Vaigó Pál
festő

Vaigó Pál egyideig Becskereken tanító-
kodott és a város megépítette neki
az első vajdasági Műtermet 1897-
ben.

Bela Duranci: Modern magyar képtár Szabadkán.
MŰVÉSZET, 1973.január - 38.oldal

Vágó Pál
festő

Az egyhozi szegedi árvizhépfestő Vágó Pál „Áthelés a vízen" his tanulmánya szerepel a tár-laton.

Szelesi Zoltán: A szegedi mügyüjtők kiállitása.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 44.oldal

Vágó Pál

festőművész emlékkiállitása, Jászapáti. - Ism: Chiovini Ferenc, Szolnok Megyei Néplap, 1968.okt.29.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

17o.l.

Vágó Pál

Wagner Sándor, Vaszary János, Vastagh, Baditz Ottó Benczur Gyula, Bihary Sándor, Böhm Pál, Deák-Ébner Lajos, Eisenhut Ferenc, Hegedüs László, Karlovszky Bertalan, Kacziány Ödön, Révész Imre, Roskovics Ignác, Spányi Béla illusztrálják az uj Petőfi kötet diszkiadását, mely az Athenaeumnál jelenik meg.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 24.
X. évf. 52. sz.

Vágó Pál

"A magyar nemzet története" cimmel Junius névvel az Irodalom c. rovat tájékoztat az Athenaeum tiz kötetes történeti mü kiadásáról, mely a millennium emlékére jelenik meg és a honfoglalás előtti időktől, napjainkig dolgozza fel a magyar történelmet. A közlemény felsorolja a legjelesebb müvészeket, -közöttük a müvészt is-, akiket felkértek a kötetek illusztrálására.

A HÉT, Bp. 1899. jan. 1. X. évf.
1. sz. 14-15. lap.

Vágó Pál

Styka és Spányi Béla festette a Bem-Petőfi körképet, melynek egy részletét cimlapján be mutatja a lap "Bem és az ő táborkara" cimmel. Repr.

A HÉT, Bp. 1898. március 13. IX. évf. 11. sz. cimlap.

Vágó Pál

Mücsarnoki kiállító. Annak idején a király vásárolt tőle.

Kincsgyűjtés és műgyűjtés (Ginkó Katalintól); Műgyűjtő, 1972/2, 46. l.

Vágó Pál

"Becsületügy a Hortobágyon" c. festményéről irja L.: "A téli tárlat"-ról szóló kritikájában: "jellemzetességével, erejével leköti a néző figyelmét."

A HÉT, Bp. 1901. dec. 1. XII. évf.
48. sz. 799. lap.

Vágó Pál

"Szeged szebb lesz, mint volt" c. képe nagyon szép és nagyon nagy emléklap Szeged végzetes napjaiból,- irja Pukk: Téli tárlat c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1903. nov. 15. XIV. évf.
46. sz. 752-753. lap

Vágó Pál

Feszty Árpád körképe a „magyarok bejöretele" alkotásán több művész szerénykedett, kortársak és tanítványok. A művész is dolgozott a művön.

Tandi Lajos: Körök és félkörök a Feszty-körkép körül.

Délmagyarország | Szeged | 1975. aug. 10.

Vágó Pál festőművész

a Feszty-körképen induló „harasro-hamat" festette a művész. (említve)

Kezdőkör

1976. okt. 12. T.V. 21.50 – V Gné –

Vágó Pál, festő

Munkatársa volt Fesztynek.

↓

Szücs Gábor: Kórházban a Körkép

6.

ESTI HIRLAP, Bn. 1974 nov. 6.

Vágó Pál

1926-ban Félegyházi a Képzőművészeti Főiskola jászapáti telepén Vágó Pál irányitása alatt dolgozik.

Alföld 1974/6/59

Sz. Kürti K.: Félegyházi pályakezdése

Vágó Pál/1853-1928/ 1

Születésének 12o évfordulóján a szolnoki Damjanich Muzeum kiadványaként Kaposvári Gyula összeállitásában megjelent müvészetéről egy füzet.Mint történeti festőt tartják számon,de a népélet és az alföldi környezetet is szivesen ábrázolta.

Alföld 1974/1o/88

Kádár:Vágó Pál festőmüvész

Vágó Pál 2

Kiemelkedő alkotásai a Budavár bevétele, a Magyar huszárság diadalutja és a Feszty körkép. Tanulmányutak ellenére különösen kötödik szülővárosához Jászapátiho[illegible].

Alföld 1974/10/88

Kádár: Vágó Pál festőművész

Vágó Pál 3

készitette el a jászapáti templom freskóját.

Alföld 1974/1o/88

Kádár Z:Vágó Pál festőmüvész

Vágó Pál

A kiemelkedő tehetségeket sorolja fel Fóthy János: "Három kiállitás" c. -több tárlatról szóló- kritikájában.
Várady Lajos, Frank Frigyes, Conrád Gyula, Szlányi Lajos és Vágó Pál szerepelnek a Magyar Studió avató kiállitásán.

A HÉT, Bp. 192o. dec. 2o.
XXXI. évf. 38. sz. 6o5. lap.

Vágó Pál (1853-1928)

„Lébapánztorlányok"

Olaj, vászon 50x70 Jelesve lent jobbra: Vágó

Vitáltási ár: 12000 ft

BÁV 37.Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Vágó Pál festőművész

Járnapátiban, az István király úton van a művész szülőháza.

Harris Lászlóné: Járnság.

Nagyító, 1945. 3. 18. ald.

Vágó Pál

A. minteg 1200 négyzetméternyi festmény: „Magyarok bejövetele"-t Fesztj Árpád, Medvyánszky László, Vágó Pál, Spányi Béla, Pálya Celesztin művesztársaival alkotta. A mű jelentősen megsérült a második világháború alatt. Most Szeged vállalta felújítását.

Moldvay Győző: A szegedi vár fogolya.

Népújság/Heves, 1975. szept. 26.

MDK

Vágó Pál

Ménes, of.

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 62.l.

Vágó Pál

A művész eredeti rajza, az Athenaeum új, illusztrált Petőfi-kiadásában.

Vasárnapi Ujság, 1893. 50.évf. 836.lap

MDK

Vágó Pál,

Bartók Lajos:Téli regék. Költemények. Bpest.

Munkáival több művésztársa mellett ő is szerepel.

Pró Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója.
Könyvdiszek.- Könyvillusztrációk.
Árv.Közl. 1936. 5.rk.sz. 72.l

Vágó Pál MDK

Eső után

Műcsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Műkiállítása

Vágó Pál MDK

Szeged szebb lesz, mint volt, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Vágó Pál

Husvéti öntözés, repr.

Magyar huszárság diadalutja

Képzőművészet 1929. 24. sz. 2o5,2o8.l.

Vágó Pál MDK

"Szeged szebb lesz,mint volt", repr.

Műcsarnok 1903/4. téli kiállitás

Vágó Pál

"Szeged szebb lesz mint volt" c. oriás olaj-festménye a kiállitáson.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904.jan.sz. 131-136.l.

M.D.K.

Vágó Pál,festő

Képeit a keresetlen naturalizmus jellemzi. 524.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és afilm.Minerva.Bpest.1960

MDK

Vágó Pál

Gerő Ő.: Vágó Pál. Évk. KMT. 1929. 64-8o.l.

Vágó Pál MDK

Reggel, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Vágó Pál

Mai magyar huszárságot ábrázoló nagy festményének kritikusa a Vasárnapi Ujság 1900 márc. 2. számában (emlitve)

Pestmegyei Hirlap 1900 márc. 18. 9 old.

Vágó Pál

Az 1900. évi párisi világkiállítás magyar kerámiai termének falképe.
Reprodukció a Vasárnapi Ujság nov. 5-i számában.
(emlitve.)

Pesti Hirlap. 1899 46 szám, 5. lap

Vágó Pál

Spányi Bélóval és a lengyel Styka tan-nal megfestették a Nagyszeben bevételét Bem apó által.

(említve)

Pestmegyei Hírlap, 1898, 28. szám, 8. lap.

Vágó Pál.

A Munkácsy céh tagja megalakuláskor 1928-ban

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Vágó Pál.

Münchenből haza tért a 80-as évek elején.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vágó Pál.

A Benczur Társaság tagja a megalakulási idő -1923- után.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Vágó Pál

A "Segitség" emlék-album. Vas. Ujs. 1887. 34. sz. 568. l.

MDK

Vágó Pál

Pásztorgyerekek a mezőn, rajz, repr.

Vasárnapi Ujság 1888. 53. sz. 877.l.

Vágó Pál

MDK

Női tanulmányfej, ceruza

Műcsarnok 1909. Akvarellek pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

MDK

Vágó Pál

Illusztráció Beöthy Zsolt Rácskay leányából, tollrajz

Tanulmány

Ernst Muzeum aukciói XXX. 57.1.

MDK

Vágó Pál

Jankovics Gyula és Vágó László palyaterve.
Repr.

Cikk:Vörösmarty szobor palyazat.

Vas.Ujs. 1902. 660.l.

MDK

Vágó Pál

Rajza az alábbi muzeum kézirajz gyüjteményében.

Az Orsz.Magy.Szépmüvészeti Múzeum és gyüjteménye.1896-1915.Bp.1915. 35.l.

mdk.

Vágó Pál

illusztrációja (falusi jelenet) az Uj Idők első számában

1. Uj Idők
Pestmegyei Hirlap 1894, 66. sz 4. l

Vágó Pál MDK

Rakodó szekér, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Vágó Pál

Z.I.: Szolnok és a müvésztelep. Magyar Iparmüvészet 1936. 69.l.

MDK

Vágó Pál

Mátyás első találkozása Beatrix-szel

Angyalok hódolása

Szent Imre emlékkiáll. kat. Műcsarnok, 1930.
8.l.

Vágó Pál

Alkotása, a Magy.Képzőm.Egyesületének negyvenéves jub.kiáll.-ón.

N.U.934.XII.12.

Vágó Pál

Férfiarcképe, a Magy.Képzőművészek Egyesületének kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

MDK

Vágó Pál

A magyar festők. Vas. Ujs. 1888. 252.l.

MDK

Vágó Pál

Jászsági táj, repr.

Képzőm. Társ. 1927/28. téli kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

Reggel, repr.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

Becsületügy a Hortobágyon, repr.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

"Szeged szebb lesz, mint volt". Repr.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

Az eleven történelem. Uj Idők 1895. máj. 19.
412.l.

MDK

Vágó Pál

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Vágó Pál

Egy alföldi tájat ábrázoló festménye, a Műcsarnok jub.kiáll.-án.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs.1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Vágó Pál

"A diva türelempróbája" c. képe a Műcsarnok jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs.1886. 46.sz. 742.l.

Vágó Pál

Rakodó szekér, repr.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Vágó Pál MDK

Egy kérdés, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Vágó Pál MDK

Hirkozó bikák, repr.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Vágó Pál MDK

Birkózó bikák, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Vágó Pál MDK

"Ave Maria", olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Vágó Pál MDK

"Ava Maria", repr.

Mücsarnok 189o. téli kiáll.

Vágó Pál MDK

Husvét kedden, repr.

Mücsarnok 1889/9o téli kiáll.

Vágó Pál MDK

Agnus Dei, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

M.D.K.

Vágó Pál

Vogl Eric épitésszel együtt a Kristóf Áruházat tervezte. A lap fényképfelvételeket közöl az áruházról.

Szinházi Élet. Bp. 1933. nov. 5-11. XXIII. évf. 46. sz. az első lapokon. /A lap hiányos/ lapszámot nem lehet megállapitani.

Vágó Pál M.D.K.

Egressy Béni arcképe, Rusz Ferne fametszete rajza után

repr.

Kerésztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 201.

MDK

Vágó Pál

Budavár ostroma 1849. május 21-én. Repr.

Vasárnapi Ujság 1917. 23. sz. 369.l.

MDK

Vágó Pál (szül.1851.)

600 frtos első társulati-díjat kapott, 1887-ben, "Vonósnégyes" c. olajfm.-ért.

Szm KT 50-125.1.

MNK

Vágó Pál

Vonónégyes,repr.,Társulati dij

SzmKT. 50-155.1.

MDK

Vágó Pál

Részletek egy ezredéves történeti felvonulás vázlataiból, szines rajzvázlatok

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

MDK

Vágó Pál

Pérely 95.1.

Vágó Pál MDK

Arany eső, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

MDK

Vágó Pál

Művészet 1917. 61.l.

MDK

Vágó Pál

"Segitség".Vasárnapi Ujság 1887.21.sz. 353.l.

Vágó Pál

MDK

Vig társaság, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Vágó Pál MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Vágó Pál MDK

Vonó négyes, repr.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vágó Pál MDK

Lopott ló, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vágó Pál

Szent Imre-emlékkiállításon a Mű-csarnokban képével szerepelt.

NM. 930. VII.13.

Vágó Pál

„Fák a baba" c. festménye
szerepelt a „Nagy genre és
tájkép festénet" c. kiállításon a
Műcsarnokban.
Ő festette a párisi világkiállítás
nagy huszárképeit

Pesti Hirlap 1927 I. 13

Vágó Pál

Szerepel a „Magyar táj és életkép"
kiállításom a Műcsarnokban

Magyarság 1927 I. 15

Vágó Pál

Szerepelt a „magyar tájé élettrép" kiállításon a hűcsarnokban

Nemzeti Újság 1927 I. 14

Vàgò Pál

Postatakarékpénztár aukcióján az árverési csarnokban képei szerepeltek.

MH.930.III.30.

Tételszám	Irattári szám

Ujra be kell mutatni: ..... n.....

Magyar királyi államv

Iktató-szám.....19.....

.....**osztály.**

A beadvány { **száma**..... **kelte** ..... **beérkezése**.....

Tárgy:

.....**db melléklet**..... **csomag**.....**súly**

Vágó Pál

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőm.Egy.jub. kiállításán.

P.H.934.XII.8.

Vágó Pál

Műcsarnok kiállításán: "A magyar művészet 1850-től — 1932-ig" képeivel szerepelt.

NU.932.II.21.

Vágó Pál

művei kiemelkedőek a magyar képek közül.

Y. E.: Sz. Andrássy-műkincsek árverése kiáll.-a.
B. H. 930. XI. 23.

Frage: Ja!

Meister Hammerbarth a. Anhang. Meyerh. Kreuzl.

Ff 2.: Hr. Berthermann-Hammerbarth Meyerhofer Kreuzl. a.

73 H. 320. K. 23.

Fágó Pál

műve is szerepel az Andrássy Lagyatékban.

Árverezik a tizadobi és tőketerebesi kastélyok műkincsit.

8. Ó. U. 930. XI. 23.

Vágó Pál

hiszes „Vöröskosztümös férfi" c. munkája szerepel Andrássy Gyula hagyatékában.

D. S. (Szanyzik a cikk cime.)

M. 930. X. 14

Vágó Pál

350×260 nagyságu képével. A kisebbik szobában ott látjuk *Vágó* Pálnak, a hires „Vöröskosztümos férfi" cimü munkáját, *Spányitól* a „Szélmalmos tája"-t, *Karlovszkynak* egy fekvő aktját, *Fügernek* egy nagyszerü képét s ezenkivül vannak itt vásznak, amelyeknek festőjéül *Salvator Rosát* és *Van Goyent* tartják a szakértők. És még rengeteg kép, értékesebbnél értékesebbek; nem lehet mind elsorolni őket, *hisz kétszázon felül van a számuk.*

Meghatódva nézek körül a sok, kincset érő kép között s mig nézem őket, magam elé képzelem az ősz *Andrássy* Gyula grófot megtört alakját, amint meg-megáll egyikmásik előtt s gyönyörködik bennük. Ki tudja, mit gondolhat? És ha idenézne most, ha idelátna, vajjon mit érezne az a férfiu, aki politikusnak éppen olyan nagy volt, mint müértőnek és embernek?

D. S.

M. 1930. X. 14

Flug-Tod

Mi. 19.10.[illegible] 14

M.D.K.

Vágó I.

Plakátrajza "Férfiak között dolgozik" cimmel a "PARCOL" készitmények reklamirozására.

Szinház, Bp. 1946. január 9-15. II. évf. 2. sz. 22. lap.

Vágó Pál

Honvéddobos c. képe látható az Árverési csarnok aukció-kiállításán.

PH. 1931. II. 26.

Vágó Pál MDK

Vonó mégyes, olf.

Mücsarnok 18876 őszi kiáll.
II. sorozat

mdk

Vágó Pál

Muszbrálta Petőfi: Egy gondolat bánt engemet "Elpusztuló kert ott a vár alatt" c. költeményeit, születésének 70. évf. alkalmából a Vasárnapi ujság 1893 évi 1. számában.

:/ Irodalom és Művészet (rovat

Pestmegyei Hírlap, 1893. 3. sz. jan 6 2 l.

mdk.

Vujo Pál

festmenye illusztrálja az Ország-Világ karácsonyi zaimát (Téli tirlat)

% Karácsonyi és ujévi könyvpénz.
a Pest megyei H. karácsonyi mellékletei 3. z
" Hirlap 1842, 33. sz dec. 25.

Vágó Pál MDK

"Szilaj Pista I." Illusztráció az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

"Szilaj Pista IV." m.f.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiállitás

Vágó Pál

MDK

"Feltámadott a tenger", "A kisbéres", Illusztráció az Athenaeum uj Petőfi kiadásához

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Irodalk

Vágó Pál

művei a karácsonyi Albumban

Irodalom

Pesti Hirlap 1894. 1. sz. jan. 1.

mdk

Vágó Pál

rajzolta a Magyar Nemzet Története
első kötetének borítóján az ősmagyar lovas
alakot

/. Millenniumi történet
Pestmegyei Hirlap 1895. 15 sz apr 14. 1-2. l

Vágó Pál

MDK

Olasz fiu, olf.

Miécsarnok 1881. ápr.1.

Vágó Pál MDK

Öreg remete, olf.

Mücsarnok 1881. ápr.1.

Vágó Pál MDK

Öreg remete, olf.

Műcsarnok 1881. tavaszi kiáll.
Második sorozat

Vágó Pál MDK

A proletár, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

Vágó Pál

MDK

Jár a baba! olf.

Műcsarnok 1981. őszi kiáll.
második sorozat

Vágó Pál MDK

Jár a baba,repr.

Mücsarnok 1881.őszi kiáll.
második sorozat

MDK

Vágó Pál

Kézdi-Kovács L.: Gyüjteményes kiáll. a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. márc. 4.

MDK

Vágó Pál

Ámor siratása

Ernst Muzeum kiáll. 47. sz. Magyar remekművek.
1921. máj. 16.l.

Vágó Pál MDK

Jár a baba, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Vágó Pál MDK

Lovak a piacon, olf.

Micsarnok 1927 táj- és életképfestészet

Vágó Pál MDK

Vig társaság, repr.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Vágó Pál /szül.1851/

"Tájkép" /Vázlat/.Lemezpapir.29x42.

Ernst Muzeum aukciói.XV.55.1.

MDK

Vágó Pál

Vasárnapi Ujság 1898. 11. sz. 179.l.

MDK

Vágó Pál

Becsületügy a Hortobágyon

Vas. Ujs. 1901. évf. 753.l.

MDK

Vágó Pál

Közreműködött a Körkép megalkotásában.

Cikk: A körkép születése. Irta:Sz.B.

Vas.Ujs. 1893. 40.évf. 9.sz. 142.l.

MDK

Vágó Pál

nyerte az looo koronás Lotz-dijat a magyar huszárokról festett nagy festményeért.

A Lotz-dij. Vas. Ujs. 19oo. 1. sz. 13.1.

MDK

Vágó Pál

"Szeged szebb lesz, mint volt". Repr.

Vas. Ujs. 1903. évf. 780.l.

M.D.K.

Vajó Pál, festő

„Lovak" c. képével szerepel a Szépművészeti Múzeum újabb szerzeményeinek kiállításán.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 459.

/a cikk megj.: „Világ" 1817. máj. 26. /

Vágó Pál

BH. 928. XI. 25.

akartosan kidomborítva a *rútat*, a *visz-átót* különben tiszta költészetében. *Su-nn* csak jó szerepeket írt színészei szá-*Hauptmann*, mert állítólag nagyobb ír és — *Reinhardtra* bizza, hogy a don valósítsa meg gondolatait. Ez az *Sudermannak* hiányzott. *A kritika* mannt kiáltott és lassan a nagy színpa-it sem akartak tudni az *Otthon* szerzo-A *Deutsches Theater* pedig vitte *mann* darabjait — egészen *Bécsig*, tö-iem, mert a külföldnek tetszik ugyan i német színpad egy más tekintetben a kiváló együttese, de nem *Hauptmann* ete...

ít *Hauptmann* neve utolérhetetlen ma-

Kelet-Poroszországból. Megírta ifjúságának történetét is oly elevenséggel, oly élethűséggel, oly melegen érző szívvel, mintha közben mi sem történt volna. És ami a fő, *megtalálta ujra útját a közönség szívéhez* és részben a kritikusokhoz is. Újra százezrek olvasták műveit, újra emlegették nevét és a nagy demokrata lapok, amelyek különben úgy gondolták, hogy vétek volna *Sudermannról* egy jó szót is mondani, kénytelenek voltak elismerni a nagy könyv-sikert.

Végül pedig jött a film, amely ha nem is olvas könyveket, de legalább neveket, címeket vásárol, hogy a maga csacskaságait idegen tollakkal ékesítse. Tehát *Sudermann* is a fehér vászonra került, meghívták, hogy ve-

Vágó Pál

— **Kiállítást rendeznek az elhunyt Vágó Pál müveiből.** A volt jászapáti művésztelep művészeiből alakult Kupeczky Társaság nagynevü mesterének és a telep alapitójának, *Vágó* Pál festőművésznek elhalálozása alkalmával rendkivüli gyászközgyülést tartott, amelyen a résztvevők egyhangulag elhatározták, hogy Vágó Pál müveit egybegyüjtik és kiállitás keretében még ebben az évben bemutatják.

N.U
928
X
19

NU·928. X. 19.

M. 928. X. 28.

Vágó Pál

1928 október 28, vasárnap

Vágó Pál képeinek felkutatására emlékbizottság alakult

Jászapáti nagyközség képviselőtestülete diszgyülésen áldozott a község nagynevü fia, a minap elhunyt kiváló festőmüvész, *Vágó* Pál emlékének. *Szemán* Béla főjegyző meghatott szavakban emlékezett meg arról a pótolhatatlan veszteségről, mely *Vágó* Pál halálával nemcsak a községet, hanem az egész jász nemzetséget érte és megindultan idézte fel a mindenki által rajongásig szeretett öregur alakját, ki müvészetében és életmódjában egyaránt a vér szerint való nagy magyar urak mintaképe volt. A [illegible]salád nevében az elhunyt festőmüvé[illegible] [illegible]ágó Pál budapesti főmérnök [illegible] áthatott beszédben [illegible] [illegible]község rész[illegible] meg, hogy [illegible]*ismerése a* [illegible]*volt olyan* [illegible]*gérdemelt* [illegible]stő soha[illegible] [illegible]z folya[illegible] hivata[illegible] [illegible]gyedül [illegible]odern [illegible]iban [illegible]idjá[illegible] fa[illegible] sa[illegible] el[illegible]

Kigyóbőr cipő 32 P.

Keresztény egyesületek igazolt tagjai engedményt kapnak.

Kész szücsáru raktár!
Javítás, átalakítás, olcsó árak!
Használt szücsáruk is kaphatók.

BUDAPEST, VIII., DOB-UTCA 64. SZ.
képesített szücsmester

Vágó Pál

* **Vágó Pálnak emlékművet állítanak Jászapátiban.** Megírtuk, hogy a nemrég elhunyt *Vágó* Pálnak, a Jászság hires festőjének szülővárosa, Jászapáti, emléket akar állitani. A bizottság már meg is alakult s elhatározta, hogy szobrot emel *Vágó* Pálnak. Nem csupán emlékművet létesitenek, hanem muzeumot is rendeznek be a művész összegyüjtött alkotásaiból. A nagy festő fia, *Vágó* Pál főmérnök, erre a célra felajánlotta atyja egykori otthonának házbérjövedelmét, melyet a község előljárósága évről-évre megfelelő összeggel kiegészit. Felszólitják a jász községeket is, hogy adakozzanak *Vágó* Pál emlékének megerősitésére. A Képzőművészeti Társulat elhatározta, hogy egybegyüjti a művész összes müveit és azokat a Mücsarnokban kiállitja.

* **Kiss Árpád szintársulata Sopronban.**

M. 928. XI. 8.

Vágó Pál

Ujság 1928 XI/11

** **Megörökitik Vágó Pál emlékét.** A nemrég elhunyt Vágó Pálnak, a Jászság hires festőjének szülővárosa Jászapáti, emléket akar állitani. A bizottság már meg is alakult s elhatározta, hogy szobrot emel Vágó Pálnak. Nemcsupán emlékművet létesitenek, hanem muzeumot is rendeznek be a művész összegyüjtött alkotásaiból. A nagy festő fia, Vágó Pál főmérnök, erre a célra felajánlotta atyja egykori otthonának házbérjövedelmét, melyet a község előljárósága évről-évre megfelelő összeggel kiegészit. Felszólitják a jász községeket is, hogy adakozzanak Vágó Pál emlékének megerősitésére. A Képzőművészeti Társulat elhatározta, hogy egybegyüjti a művész összes műveit és azokat a Műcsarnokban kiállitja.

Ujság 928. XI. 11.

Vágó Pál

— **Szobrot emelnek a most elhunyt Vágó Pálnak.** A nemrég elhunyt *Vágó* Pálnak, a Jászság hires festőjének szülővárosa, Jászapáti, emléket akar állitani. A bizottság már meg is alakult. Nemcsupán emlékművet létesitenek, hanem muzeumot is rendeznek be a művész összegyüjtött alkotásaiból. A nagy festő fia, *Vágó* Pál főmérnök erre a célra felajánlotta atyja egykori otthonának házbérjövedelmét, melyet a község előljárósága évről-évre megfelelő összeggel kiegészit. Felszólitják a jász községeket is, hogy adakozzanak *Vágó* Pál emlékének megörökitésére. A *Képzőművészeti Társulat elhatározta, hogy egybegyüjti a művész összes müveit és azokat a Műcsarnokban kiállitja.*

NU. 928. XI. 8.

MDK

Vágó Pál (1854-1929)

Vázlat a millenniumi felvonulashoz. Ceruza. 17x28. J.l.j.

Árverési Közlöny, 1932. 1.rk.sz. 39.lap

Mo. 928. X. 19.

Vágó Pál

Tordai és literati *Vágó* Pál festőművész holttestét csütörtökön délután szentelték be a Kerepesi-temetö halottasházában. A gyászszertartáson nagyszámu és előkelő közönség jelent meg. Ott volt a kultuszminiszter képviseletében *Marjay* Ödön miniszteri osztálytanácsos; képviseltette magát a budapesti francia követség, mert Vágó Pál a francia becsületrendnek is lovagja volt. A gyászszertartást *Molnár* Sándor dr. végezte. *Boznay* István a művésztársak nevében, *Nádler* Róbert a Képzőművészek Egyesülete megbizásából, *Gellért* Jenő a Nemzeti Szalon nevében vett bucsut Vágó Páltól. *Czettler* Jenő, az országgyülési képviselőház alelnöke mondott néhány szót a jákóhalmai jászok megbizásából, majd *Cserna* József, az egykori jászapáti művésztelep művészeiből alakult Kupeczky Társaság nevében, *Szlányi* Lajos, mint a Szolnoki Művészegyesület megbizottja beszélt és végül *Horváth* József jászapáti főszolgabiró vette át az elhunyt testét a jászok nevében. A ravatal körül a Képzőművészeti Főiskola Bajtársi Egyesületének tagjai állták diszőrséget. Jászapátiból negyventagu küldöttség vett részt a végtisztességadáson. A diszes koporsót Jászapáti község határában hatökrös gyászkocsira helyezték és ugy vitték a megboldogult műtermébez, ahol ujra felravatalozták és onnan fogják ősi jász-módra, hatökrös kocsin pénteken délután eltemetni. A budapesti végtisztességadáson többek között megjelentek: *Zala* György, *Petrovics* Elek, *Pólya* Tibor, *Glatz* Oszkár és még számosan a művészközönség köréből.

Vágó Pál

UN
928.X.21

Literáti *Vágó* Pál festőművész, Jászapáti község díszpolgára, stb., október 15-én 75 éves korában *Budapesten* elhunyt.

U.N. 928. X. 21.

Vágó Pál

— **Kiállítás Jászapátin.** Most nyilt meg Gecse Árpád festőművész képkiállítása *Jászapátin* a nemrégen elhunyt nagy jász festőművész, *Vágó Pál*, egykori műtermében. A közönség szeretettel és megértéssel fogadta a jász származásu festőművészt, aki mint a jászapáti nyári művésztelep tagja, 1922—23-ban Vágó Pálnak kedves tanitványa volt s a művésztelep kiállitásán is kitünt. A mostani kiállitás anyaga fővárosi és szolnoki tárlatok képeiből, ujabb modern tempera-munkáiból, jász tájképekből és motivumokból áll.

PH 932 XII 11

PH 1932. XII. 11.

kinek fametszetű kivitele művészet dolgában semmivel sem áll hátrább annál, a mit tolmácsol. S hozzá kell tennünk, hogy mindkét művész tisztán hazafias áldozatkészségből lepte meg a könyvtárt e könyvornamentikai szempotból kiváló alkotással.

Vágó Pál rajza.

„PETŐFI ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI" C. DÍSZMŰBŐL.

*Petőfi összes költemé-*nyei I–II. kötet. Budapest, Athenaeum, 1900. Ára: 72 korona.

Megszoktuk már, hogy az ünnepi alkalomra megjelenő díszművek aranyos kötései hitvány, külföldről kölcsönzött dúcokkal diszített szöveget takarnak. Sőt általános jelleg nálunk, a részletfizetéses alapon az úgynevezett „művelt családok asztalára" bevonuló kiadványoknál, hogy idegen dísszel páváskodnak.

Többszörös örömmel kell tehát megemlékeznünk az Athenaeum nagy Petőfi-kiadásáról, mely irodalomtörténeti, művé-

téssel van egybegyűjtve. Nincs az iparművészetnek egy ága sem, melyből a forrás és alapvető munkák hiányozzanak. Sajátos jellege pedig abban rejlik, hogy nagy fáradsággal és áldozattal szereztettek be a kiállított vagy bármiképen hozzáférhető magyar műkincseknek eddig még kiadatlan fényképei és rajzai. Mindezekről azonban részletesebben remélhetőleg a nem sokáig késő „Műlapok katalogusa“ fog beszámolni.

Különös érdeket ád e címjegyzéknek a díszes könyvtári exlibris. A tervezés Pap Henrik festőművész tanárt dicséri. Mi is bemutatjuk olvasóinknak, hogy alkalmuk legyen meggyőződni, a kedves szimbolum és a magyaros diszítés egyaránt mily hivatottá teszik a könyvtár karakterének képviselésére. A művészi reprodukcióra, a magyar sokszorosító művészek atyamestere: Morelli Gusztáv tanár tette alkalmassá,

Vágó Pál rajza.

„PETŐFI ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI“ C. DÍSZMŰBŐL.

Magyar Iparművészet

1900.

Vajó Pál

Edvi Illés Aladárral, a pesti akadémia professzorával együtt határozatot hoztak, hogy Nagybecskereken megalapítják a művésztelepet.

Kritika 1973/12
11. old.

Vágó Pál

1897-ben Nagybecskerek műtermet
épített neki. Felesége, tanítványa
Karádi Etelka, Beodra Salvából

Kultúra 1973/12
11. old.

Vágó Pál

PH. 1928. XI. 8.

— **Megörökitik Vágó Pál emlékét.** A nemrég elhunyt Vágó Pálnak, a Jászság hires festőjének szülővárosa, Jászapáti, emléket akar állitani. A bizottság már meg is alakult és elhatározta, hogy szobrot emel Vágó Pálnak. Nem csupán emlékművet létesitenek, hanem muzeumot is rendeznek be a művész összegyüjtött alkotásaiból. A nagy festő fia, Vágó Pál főmérnök, erre a célra felajánlotta atyja egykori otthonának házbérjövedelmét, melyet a község előljárósága évről-évre megfelelő összeggel kiegészit. Felszólitják a jász községeket is, hogy adakozzanak Vágó Pál emlékének megerősitésére. A Képzőművészeti Társulat elhatározta, hogy egybegyüjti a művész összes müveit és azokat a Műcsarnokban kiállitja.

PH. 928. XI. 8.

Vágó Pál

A szimbolikus Hungária csoportot a székesfőváros, állitja ki, amire ötvenezer forintot szazatott meg.
A kosztümöket és a diszleteket külön müvészi bizottság vezetésével készitik el.
Vágó Pál egy hatalmas album festését tervezi még, amely a mér kész vázlatok alapján reprodukálja az egész diszmenetet.
A disz-felvonuláshoz mintegy kétezer szereplőt foglalkoztatnak majd. Felszólitják az ország megyéit, egyesületeket, politika és társadalmi testületeket a résztvételre.

ÉLET, Bp. 1895. juni. 23. V. évf. 39. sz. 7-9. lap.

Vágó Pál

Julius sign.-val cikk: "Millenniumi diszmenet" cimmel a "Szemle" c. rovatban.
A millenniumi kiállitásra készült tervek fogadtatásáról mond véleményt a cikkiró s igen erélyesen veszi védelmébe a müvészt: a miniszterektől nem lehet elkivánni, hogy "eredetiek, zseniálisak legyenek, azt viszont kivánni lehet, hogyha zseniális tervet látnak, ne hallgassák agyon azzal az indokolással, hogy erre nincs külföldi példa." A sajtó, az irók, a müvészek mind elismerik Vágó Pál zseniális terveit, de ez teljesen hiába való. "Beborult fölötte az ég." Ezzel fejeződik be a cikk.

ÉLET; Bp. 1895. junius 2. V. évf. 36. sz. 11. sz.

Vágó Pál

A Müvészet c. rovatban a millenniumi diszmenet leirását sign. nélkül hozza a lap. A müvész a már elkészitett, hatvankilenc méter hosszuságu kartonjain kettőezer korhüen öltöztetett alakot ábrázol. A "zseniálisan megoldott kompoziciók" szerint a menet 12 csoportból áll:

1. Hungária szimbolikus alakja.
2. A honfoglalás.
3. A kereszténység behozatala
4. Szen t László kora
5. Az Anjouk kor

folytatás a 2.-es cédulán

ÉLET, Bp. 1895. junius 23. V. évf.39.sz. 7-9. lap.

Vágó Pál

"Az Országház freskói" és "Vágó Pál terve" c. fejezetekben a cikkiró kérdést intéz Tisza Istvánhoz: miért nem fordult a Képzőművészeti Társulathoz, hogy illik-e a törvényhozás házába pl. a vérmezői ökörsütés, vagy az ebédjelenetek? Miért kivánják a müvésztől lehetetlen teátrális, meg nem történt jelenetek megfestését? /A freskófestőt nem nevezi meg, de ismét feleleveniti ezzel kapcsolatban a millenniumi tervet./ Szinte követeli a terv megvalósitását, amelyhez "ember kellene, akár müvész, akár nagyur, csak TENNI TUDJON! /kiemelés tőle./ ÉLET, Bp. 1895. juli. 21. V. évf. 43. sz. 8-9. lap.

Vágó Pál

"Vágó Pál keservei" cimmel Julius sign.-val a Szemle c. rovatban éles hangu közlemény a müvész történelmi diszmenet-tervei körül zajló vitákról. "Elvégre Vágó Pál nem Bánffy Dezső, a nyakas kun piktor nem diplomata; lehet, hogy erősen 48-as és nagy Kossuth tisztelő — de müvész" majd leszögezi, hogy a blamázs nem a müvészeké lesz, hanem "a nagyságos és méltóságos országgyülésé, a tisztelt városi tanácsé".

ÉLET, Bp. 1895. juli. 7. V. évf. 41. sz. lo. lap.

Vágó Pál

Seress Gyula: "A mesteriskolából" c. II. közl. "A fiatalok" c. fejezetben ujra diszmenet terveivel foglalkozva megemliti a müvész "korát" hivatkozva Munkácsyra, aki szerint a müvész csak negyven éves korára érik meg. A cikkiró tréfásan kérdezi: minek érett meg? Magára vessen miatta. Ha nem csinálja meg a diszmenet vázlatait, talán örökké "innen marad a négy X határon". Most már nem lehet ráfogni, hogy „fiatal" ebben az értelemben valóban megöregedett, de „talán éppen ezért sohase hal meg."
ÉLET, Bp. 1895. juli. 14. V. évf. 42. sz. 7. lap.

Vágó Pál

6. csoport Hunyadi János /a török háboruk/
7. " Mátyás kora
8. " Török hódoltság,
9. " A felszabadulás és Rákóczi kora
10. " Mária Terézia kora
11. " A nemzeti ujjászületés kora
12. " A kiegyezés

A diszmenet "káprázatos" tervei leirhatatlan hatás keltenek. A mozgalmat megindító müvészi bizottság tagjai: Stróbl Alajos,/aki igen nagyra értékeli Vágó Pál munkáját/, Zala György Pállik Béla, Fadrusz János, Kézdi Kovács László. ÉLET, Bp. 1895. junius 23. V. évf. 39. sz. 7-9. lap.

Vágó Pál

A müvész millenniumi terveivel kapcsolatban ismét terjedelmes cikk jelent meg a lapban /—ajd—/ signaturával, "Kiállitási séták" c.-mel Beszámol arról, hogy végre felébredt a nagyközönség, s élénk érdeklődéssel várja a millenniumi kiállitás megnyitását.
A tervek megvalósitását erélyesen követeli a közlemény a felkeltett érdeklődésre való hivatkozással.

ÉLET, Bp. 1895. szept. 8. V. évf.
50. sz. 6-7. lap.

Weinwurm pillanatnyi fényképe.

A KIRÁLY LÁTOGATÁSA AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN, FEBRUÁR 22-ÉN.

V-ik tábla. Magyar pásztorok tárgyai:

1. Teljes pásztorszerszám: erszény, késtok, somogyi balta, ólmos karikás, kürt, (Somogy, Zemplén, Turkeve, Ecseg puszta);

2, 3, 4, 5. sallangos, részben művésziesen vésett *ivótülkök* (Zemplénből, Szüts Béla tisztartó gyűjtése);

6, 7, 8, 9. sótartók, somogyiak; részben magas művészi színen álló vésetekkel (Berzencze, Csokonya, Tarnócza, Kálmáncsa, stb.);

10, 11, 12. sótartók, zempléniek, részben értékes vésetekkel;

13, 14. mondva csinált díszszarv és díszkürt, mely a zempléni magyar pásztorok művészeti színét mutatja. A díszszarv és az *1* alatti nagy szarv Juhász János gulyás műve.

IX-ik tábla. Tót pásztorok tárgyai:

1. Rézcsattos pásztortűsző (opaszok);
2, rezes kalap (sirják);
3, 4, bocskor;
5, 6, szolgafa (kumharik);
7, 8, 20, 21, 22, 23 különböző sajt — ostyepka, stb. — formák;
9, 10, dohányzacskók, középen tarisznya (kapza) hozzávalóval;
12, rezes szij (remen);
13, 14, szűrő és ivó fakanál;
15, tüszőcsattok (praczka);
16, 17, kések (koncjar), fegyvernek használták;
18, 19, 25, 26, pajzsalakú, ékes fibulák (szpinka) az ing elejének összekapcsolására;
24, világló (poszveták), mely a világító forgácsot tartotta a gyertya előtti időben. Fölötte a kősó tartó.

XI-ik tábla. Oláh pásztorok tárgyai:

1. Kéreg bödön (gyob), háncscsal varrva (Alsó-Fehérmegye);
2, 3, bocskor, felvetett, hegyes orrú;
6, 7, nyüg, a lovak nyügözésére, szörből való;
8, 9, tilinkók, flageolett hangra;
10, 11, 12, 13, fakengyelek (Alsó-Fehérmegye);
14, késtok fából (Deliblat);
15, fonaltartó (Pilishegy);
16, aczél;
17, rács középső rúdja;
18, kis gyob keregből;
24, fakürt, Nagy-Bánya vidékéről; szerezte gróf Teleki Géza;
25, dudasíp (Deliblat);
26, tarisznya (Szatmármegye);
22, bocskorfűző vasból;
20, 21, pásztorbotok (Bucsecs);

Egy pillantás arra tanít, hogy a magyar, tót és oláh pásztor typusa különálló s a míg az elsőben a pásztortól eredő, művészetig emelkedő díszítést találunk s a *rajzoló* díszítés nagyon fejlett, a tótnál az iparilag készített és szerzett ékítmény valóságos sárgaréz korszakot alkot meg. Az oláh mintegy tudtunkra adja, hogy a kő-, réz-, bronz és vaskorszak előtt, vagy ezekkel együtt fa- és kéregkorszak is volt.

Herman Ottó.

KIS LÁNYUNK SZÜLETÉSEKOR.

Ha már lánynak születtél,
Édes kicsi szivem:
Hadd takarom el hamar orczád,
Hogy e mai világból hozzád,
Valahogy, jajj, ne jusson semmisem! . . .

Kietlen egy világ ez;
— Fölirják róla majd:
«Volt egy sivár idő, a melyben
Nem volt ideál a szívekben,
S lenézték a virágot, meg a dalt!»

. . . Azért is én virággal
Hintem be a ruhád,
S merengő dalt mondok fölötted;
Hogy hadd legyen köztük, — s közötted:
Örök különbség a dal és virág!!

Szabolcska Mihály.

A CSIZMADIA ÉS AZ ÖRDÖG.

Irta Csehov Antal.

Orosz eredetiből fordította *Ambrozovics Dezső.*

Karácsony előestéje volt. Mária már rég hortyogott a kemencze mellett, a lámpából teljesen kiégett az olaj és Nilov Fedor még mindig ott ült és dolgozott. Már rég félre dobta volna a munkát s kiment volna az utczára, de a Kolokolnij-közbeli megrendelője, a ki vagy két hete rendelt meg nála egy fejelést, az este is a nyakán járt, s megparancsolta neki, hogy a reggeli istenitisztelet előttre készítse el a munkát.

— Kutyának való élet! — dörmögött Fedor munkaközben. — Némely ember már rég alszik, mások sétálgatnak, te pedig, mint valami Kain, itt kuporogsz és dolgozol, az ördög tudja, kinek . . .

Nehogy valamiképen elszundikáljon, mindunta lan előkapta a szék alól a palaczkot, nagyokat húzott belőle és minden korty után megcsóválta a fejét és fönhangon így szólt:

— Mondjátok meg az Istenért, mi jogon sétálnak a megrendelők, nekem meg varrnom kell nekik? Talán azon a jogon, hogy nekik pénzük van, én meg szegény vagyok?

Gyűlölt minden megrendelőt, de különösen azt, a ki a Kolokolnij-közben lakott. Ez egy komor tekintetű, hosszú hajú, sárga arczú ember volt, kék pápaszemet viselt és orrhangon beszélt. Valami szinte kimondhatatlan német neve volt. Hogy ki volt és mivel foglalkozott, azt senki sem tudta. Mikor Fedor két héttel azelőtt nála járt, hogy mértéket vegyen, a padlón ült és mozsárban tört valamit. Alighogy Fedor beköszöntött, a mozsár tartalma hirtelen fellobbant és fényes, piros lánggal égett, erős kén és pörkölt toll-szaggal. Fény áradt szét s a szoba megtelt sűrű rózsaszínű füsttel, úgy, hogy Fedor vagy ötöt tüsszentett; hazatérve elgondolta magában: «Istenfélő ember nem foglalkozik ilyen dolgokkal.»

Mikor a palaczk kiürült, Fedor letette a czipőt az asztalra és elgondolkozott. Nehéz fejét föltámasztotta az öklével s elkezdett tünődni a szegénységén, nehéz, örömtelen életén, azután a gazdag embereken, nagy házaikon, fogataikon

Weinwurm Antal fényképe.

MÁRIA VALÉRIA FŐHERCZEGNŐ ÉS FÉRJE, FERENCZ SZALVATOR FŐHERCZEG LÁTOGATÁSA AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN, FEBRUÁR 25 ÉN.

és tömérdek bankóikon. «Milyen szép volna, ha ezeknek a gazdag embereknek — hogy vinné el őket az ördög! — a házai összedőlnének, a lovaik fölpukkadnának s a bundáik és czobolysipkáik tönkre pusztulnának! Milyen szép volna, ha a gazdagok lassanként szegényekké lennének, a kiknek nincs mit enniök, a szegény csizmadia pedig gazdag emberré lenne s ott pörlekednék karácsony előestéjén valami szegény csizmadiával.

Imigyen ábrándozva, Fedornak egyszerre eszébe jutott a munkája, s fölnyitotta a szemeit.

«No, tessék! — gondolta magában, a mint rápillantott a czipőkre. — A fejelésem már régen kész, s én még mindig itt ülök. El kell hogy vigyem a megrendelőhöz!»

Becsavarta a czipőket egy piros kendőbe, felöltözött és kiment az utczára. Künn havazott s mintha apró tűkkel szurkálták volna az arczát. Hideg, sötét és csúszós idő volt, a gázlámpák homályosan égtek, s erős kátrányszag volt az utczán, úgy, hogy Fedor elkezdett krákogni és köhécselni. A gránit kövezeten ide s tova siettek a gazdag emberek s mindeniknek a kezében volt egy-egy sódar vagy egy fertály pálinka. A kocsikból és szánokból gazdag kisasszonyok néztek Fedorra, a nyelvüket öltögették felé és kaczagva kiabáltak:

— Szegény! Szegény!

Fedor mögött diákok, katonatisztek, kereskedők és tábornokok lépkedtek, s mind őt szidták:

— Korhely! Korhely! Kaptafás — csizmadia, . . . koldus!

Mindez bántó volt, de Fedor hallgatott s csak folyton köpdösött. De mikor találkozott Lebednik Kuzma városi csizmadiamesterrel, a ki így szólt hozzá: «Én gazdagon házasodtam, legényekkel dolgoztatok, te pedig szegény vagy, enned is alig van», Fedor nem állta ki tovább, hanem utána iramodott. Üldözte mindaddig, míg a Kolokolnij-közbe nem érkezett. A megrendelője a saroktól a negyedik házban, a legfelsőbb emeleten lakott. Egy hosszú, sötét udvaron át kellett hozzá menni, azután fölkapaszkodni egy meredek és nyaktörős lépcsőn, mely csak úgy imbolygott a lépés alatt. Mikor Fedor belépett hozzá, úgy mint akkor két hét előtt, a földön kuporgott és mozsárban tört valamit.

— Nagyságos uram, elhoztam a czipőket! — mondotta Fedor sötéten.

A megrendelő fölkelt és szótlanúl kezdte felpróbálni a czipőt. Fedor segíteni akarván neki, féltérdre ereszkedett és lehúzta az ócska czipőit, de rémületében hirtelen felugrott és az ajtó felé hátrált. A megrendelőnek emberi láb helyett lópatái voltak.

«Hm! — gondolta magában Fedor. — Micsoda kaland!»

Mindenek előtt keresztet kellett volna hogy vessen magára, azután futva meneküljön, de eszébe jutott, hogy most találkozik először az ördöggel s alkalmasint utolszor is, s így ostobaság volna, ha nem aknázná ki az alkalmat. Erőt vett magán és elhatározta, hogy szerencsét próbál. A kezeit hátratéve, nehogy keresztet vessen magára, tiszteletteljesen elkezdett köhécselni és megszólalt:

— Azt mondják, hogy nincs a világon az a pogány, a ki roszabb volna az ördögnél, én pedig úgy látom, Nagyságos uram, hogy az ördög igen művelt lény. Igaz, hogy az ördögnek farka és patái vannak, de viszont a fejében több az ész, mint igen sok diákéban.

— Szeretem az ilyen munkásokat, — szólt a megrendelő. — Köszönöm csizmadia! Mit akarsz tőlem?

A csizmadia tüstént elkezdett panaszkodni a sorsára. Azzal kezdte, hogy gyermekkora óta gyűlöli a gazdagokat. Mindig bántotta őt, hogy az emberek nem mind laknak nagy házakban, és járnak szép lovakon. Azt kérdi, miért kell neki szegénynek lennie? Mennyivel roszabb ő a varsói Lebednik Kuzmánál, a kinek saját háza van, s a felesége kalapban jár? Neki épen olyan az orra, olyanok a kezei, a lábai, a feje, a háta, mint a gazdag embereké, miért kell hát neki dolgozni, mialatt mások sétálnak? Miért Mária az ő felesége, s nem egy olyan asszony, a ki tele van illatszerekkel? Gazdag megrendelők házában sokszor lát szép kisasszonyokat, a kik azonban rá se hederítenek s azok olykor mosolyognak, mikor egymás fülébe súgják: «Milyen vörös ennek a csizmadiának az orra!» Az igaz, hogy Mária szép, jó és dolgos asszony, de műveletlen, a keze durva és agyon van dolgozva, a mikor meg politikáról meg más egyéb okos dologról beszél az ember, ő is sokszor beleszól és mindenféle badarságot hadar összevissza.

— Mit akarsz hát? — kérdi a megrendelő.

— Arra kérném nagyságos uram, legyen kegyes, és tegyen engem gazdag emberré!

— Parancsoljon. Csakhogy ezért el kell, hogy adjad nekem a lelkedet! Még mielőtt a kakasok megszólalnak jer és ird alá ezt a papirost, a mely szerint eladod nekem a lelkedet.

— Nagyságos Uram! — mondotta Fedor udvariasan. — Mikor ön nálam megrendelte a fejelést, én sem kértem előre a pénzt. Először teljesíteni kell a megrendelést, akkor szabad csak a pénzt követelni.

— No jó, ám legyen! — egyezett bele a megrendelő.

A mozsárban hirtelen láng lobbant föl, sűrű, rózsaszínű gőz áradt szét és erős kén- és égett toll-szag terjengett. Mikor a gőz szétszéledt, Fedor megdörzsölte a szemeit és látta, hogy ő már nem Fedor és nem csizmadia, hanem egy egészen más ember, gombos mellényben, új nadrágban, s hogy egy karosszékben ül valami nagy asztal mellett. Két inas nyújtogatta neki az ételeket és mélyen hajlongva így szólt:

— Váljék egészségére, Nagyságos Uram!

Micsoda gazdagság! Az inasok egy nagy darab báránysültet hoztak s egy tál ugorkát hozzá, azután egy serpenyőben sült libát, kevés vártatva pedig disznósültet tormával. S mindezt milyen szépen, milyen finoman! Fedor evett és minden tál étel előtt fölhajtott egy nagy pohár pompás vodkát, akár csak valami gróf, vagy tábornok. A disznóhús után lúdzsírral készített kását, disznózsíros rántottát és sült májat tálaltak föl, s ő mindenből nagy élvezettel evett. De ni, még valami! Hoztak még pástétomot, és párolt répát kvaszszal. «De hogy ezek az urak meg nem pukkadnak ennyi evéstől!» — gon-

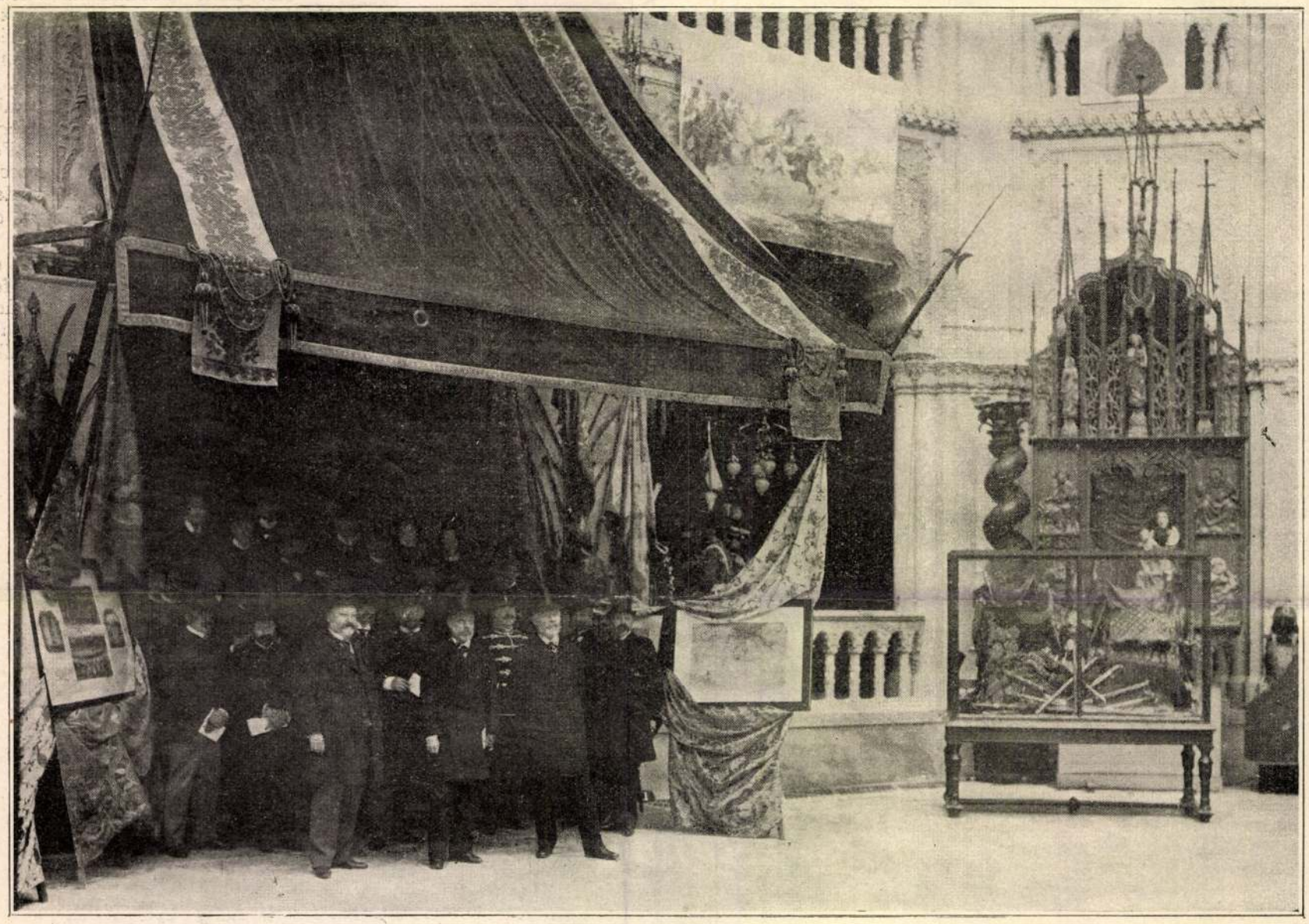

Weinwurm Antal fényképe.

HEGEDÜS SÁNDOR KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER MEGNYITJA AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN RENDEZETT KIÁLLÍTÁST, FEBRUÁR 20-ÁN.

dolta magában. Végűl hoztak egy nagy korsó mézet. Ebéd után megjelent az ördög kék pápaszemmel és mélyen meghajolva megkérdezte:

— Meg van-e elégedve az ebéddel, Pantelejics Fedor?

De Fedor egy kukkot sem tudott szólni, annyira tele volt az ebédtől. A jóllakottság kellemetlen és terhes volt, s hogy kissé szórakozzék, elkezdte rázni a ballábán lévő czipőt.

— Ilyen czipőket én hét és fél rubelért csináltam. Miféle csizmadia varrta ezeket? — kérdezte.

— Lebednik Kuzma, — felelt az inas.

— Hívjátok ide a semmirekellőt.

Csakhamar előkerűlt Lebednik Kuzma. Varsóból. Tiszteletteljesen megállt az ajtóban és kérdezte:

— Mit parancsol, nagyságos uram?

— Hallgass! — kiáltott rá Fedor és dobbantott a lábával. — Ne merészelj feleselni, jusson eszedbe a mesterséged, meg hogy ki vagy! Te mamlasz! Tudsz is te czipőt varrni! Mindjárt végig vágok rajtad! Miért jöttél?

Mikor Fedor szegény volt, imigyen imádkozott a templomban: «Uram bocsáss meg nékem szegény embernek!» Ugyanezt mormogta most is, mikor gazdag volt. Mi volt hát a különbség? De meg halála után a gazdag Fedort se temetik gyémántba, meg aranyba, hanem ugyanabba a fekete földbe, mint akár az utolsó szegény embert. Ugyanabban a tűzben fog égni Fedor is, mint a csizmadiák. Mindez sehogy sem volt inyére Fedornak, ehez járúlt még a jóllakottság, s így imádság helyett mindenféle gondolatok kavarogtak a fejében a pénzesládáról, a tolvajokról, s eladott, elveszett lelkéről.

Boszúsan jött ki a templomból. Hogy elűzze kellemetlen gondolatait, mint ezelőtt megesett, rágyújtott egy nótára. De alig hogy elkezdte, oda jött hozzá a rendőr, és köszöntve őt így szólt:

— Uram, nem szabad ám az utczán énekelni! Ön nem csizmadia!

Fedor háttal odadőlt egy kerítéshez s elkezdett tünődni: ugyan mivel mulasson?

— Uram! — kiáltott rá a házmester. — Ne

«Tyűh be kegyetlen egy élet! — gondolta magában Fedor. — Még ez is élet!? Se énekelni, se harmonikázni, se asszonyokkal enyelegni . . . Tyűh-ha!»

Alig hogy leült a feleségével teázni, ott termett a kék szemüveges ördög és így szólt:

— Nos, Pantelejics Fedor, én az enyémet pontosan megtettem. Most írja alá a papirost és kövessen engem. Most már tudja, mit tesz az, gazdagnak lenni!

Magával vitte Fedort a pokolba, egyenesen a tűzbe, hol apró ördögöcskék settenkedtek körülötte s kiabáltak:

— Bolond! Mamlasz! Szamár!

A pokolban rettenetes kénszag volt, úgy, hogy majd megfojtotta az embert.

...Egyszerre eltűnt minden. Fedor felnyitotta szemeit s látta az asztalát, a czipőket s a kis pléh lámpát. A lámpaüveg fekete volt s a piszlogó bélből, mint a kéményből, undorító gőz szállt föl. Ott állt mellette a kék pápaszemes megrendelő és boszúsan kiabált.

RÉSZLET AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN RENDEZETT HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.

— A pénzemért.

— Miféle pénzedért! Ki innen! Jőjj szombaton! Hé, valaki . . . üssétek nyakon!

Hirtelen eszébe jutott azonban, hogy lármáztak vele is a megrendelők, s nehéz lett a szive. Hogy kissé szórakozzék, kivette a zsebéből duzzadt bugyellárisát s elkezdte a pénzét olvasni. A kék pápaszemes ördög hozott neki egy más, még duzzadtabbat, de neki még több kellett, s minél tovább olvasta, annál elégedetlenebb lett.

Estére az ördög bevezetett hozzá egy magas és melles hölgyet piros ruhában s azt mondta neki, hogy ez az új felesége. Késő éjszakáig csókolódzott vele és mézeskalácsot evett. Éjjel pedig lágy, pelyhes párnákon fekve, ide-stova hánykolódott és sehogy sem tudott elaludni. Úgy elszorúlt a szive.

— Sok pénz van nálam, — szólt oda a feleségének, — vigyázz a tolvajokra. Jó volna, ha gyertyával kissé körüljárnál.

Egész éjjel nem aludt és mindúntalan fölkelt megnézni, megvan-e még a ládája. Reggel misére kellett mennie. A templomban mindenki egyforma, legyen bár szegény vagy gazdag. nagyon dőljön oda a kerítéshez, mert bepiszkolja a kabátját!

Fedor bement egy boltba s vett magának egy pompás harmonikát, azután kiment az utczára és játszott. A járókelők újjal mutattak rá, és kikaczagták.

— Még ez is úr! — szóltak rá a kocsisok. — Akár csak valami csizmadia . . .

— Már az urak is rendetlenkednek? — mondotta neki a rendőr. — Menne inkább valami lebújba!

— Uram, egy kis alamizsnát! — szólították meg a koldusok minden oldalról. — Adjon . . .

Azelőtt, mikor még csizmadia volt, a koldusok rá se' hederítettek, most pedig szinte elállották az útját.

Otthon meg az új felesége fogadta zöld kabátba és piros szoknyába öltözve. Szeretett volna kissé enyelegni vele, s már fölemelte a kezét, hogy kissé megveregesse a vállát, de az aszony boszúsan így szólt:

— Paraszt! Ostoba! Tudsz is te bánni úri asszonyokkal! Ha szeretsz, hát csókold meg a kezemet, de verekedni . . . azt nem engedem meg.

— Bolond! Mamlasz! Szamár! Majd megtanítlak én, te semmirekellő! Két hét előtt fölveszed a rendelést s a czipők még most sem készek. Azt hiszed, nekem van időm rá, hogy a czipők végett napjában ötször is hozzád szaladgáljak? Szemtelen! Marha.

Fedor megcsóválta a fejét és hozzálátott a czipőkhöz. A megrendelő még hosszú ideig szitkozódott és fenyegetőzött. Mikor végre lecsillapult, Fedor komoran megkérdezte:

— Mondja csak uram, mi az ön foglalkozása?

— Én bengáli tüzet és rakétákat csinálok. Pyrotechnikus vagyok.

Harangoztak a reggeli misére. Fedor átadta a czipőket, átvette a pénzt és elment a templomba.

Az utczán ide-stova száguldoztak a fogatok és a medvebőrös szánok. A gyalogjárón egyszerű emberek mellett kereskedők, úrihölgyek, katonatisztek tolongtak . . . De Fedor már nem irigyelte őket s nem zúgolódott a sorsa ellen. Belátta, hogy szegénynek, gazdagnak egyformán rosz a sorsa. Egyiknek módjában van fogaton járni, a másiknak meg teli torokkal énekelni

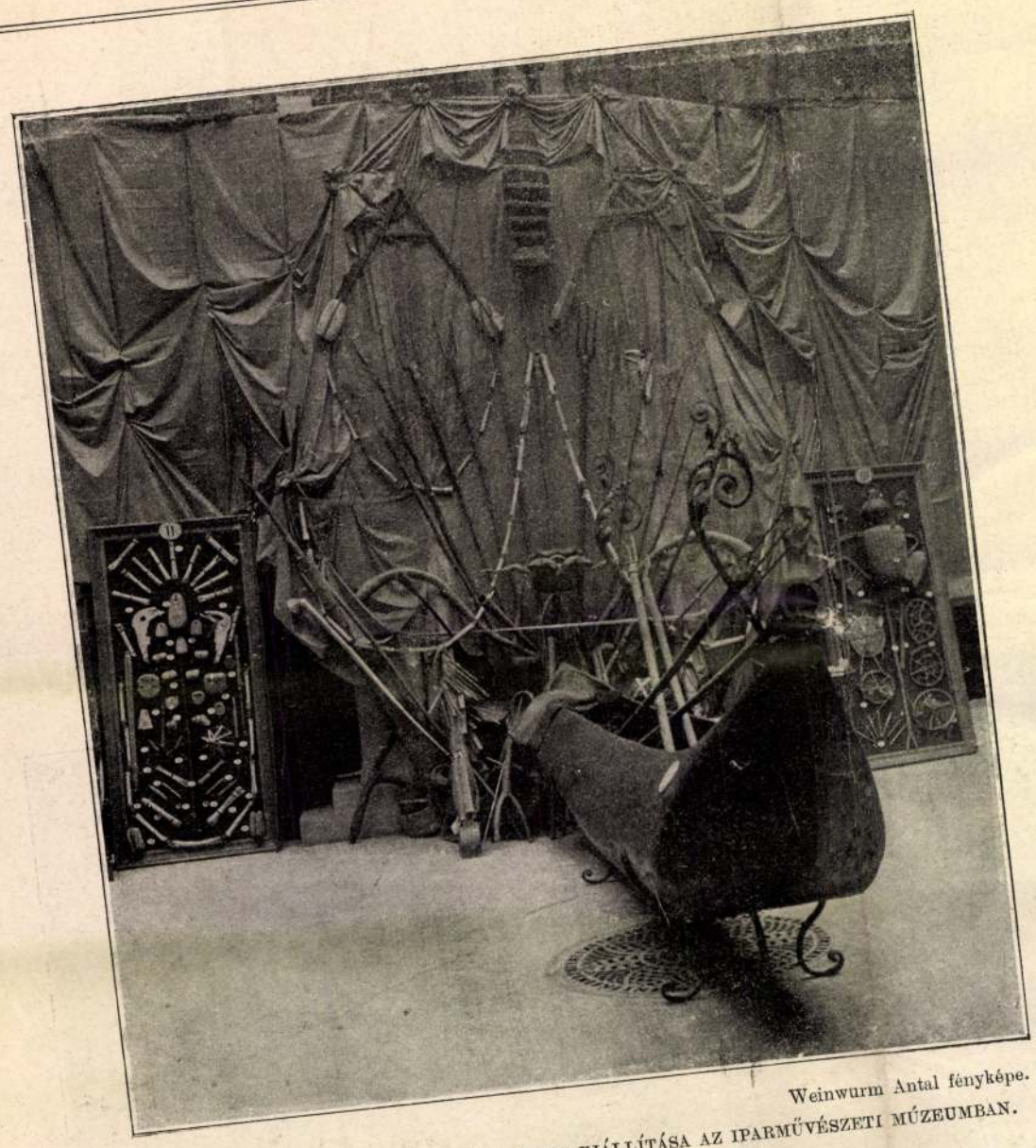

Weinwurm Antal fényképe.

ŐSFOGLALKOZÁSOKRA VONATKOZÓ TÁRGYAK KIÁLLÍTÁSA AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN.

és harmonikázni, általánosságban azonban valamennyire ugyanaz vár, a sir — s az életben nincsen semmi olyas, a miért érdemes volna odaadni az ördögnek az ember lelkének akár legkisebb kis foszlányát is.

[illegible] a dallamáradat,
Pengető újjhegyük most húrról-húrra fut.

A tépett, szakgatott húr csodás hangot ad,
Panaszából egy más világ keserve szól:
Így búg éjjel a szél s az eb, ha felriadt,
Igy, összhangtalanul emelkedőn csahol.

Látványt idéz e dal: holdfényes éjszaka
Erdőtisztás felett szétfolyó árny lebeg,
Majd fölbőszül a hang hullámzuhataga
S vad lovas-rohamot sejt a lázképzelet.

S egymásba átvegyül tenger kétségbe'sés,
Átkok nyögése, vád, mely önlelkünkbe túr . . .
Végül lankadni kezd a dal s halkulva vész
S a fül csak sejti tán, hogy reszket még a húr.

[illegible] *Lámond után*

Szász Zoltán.

A RÉGI FARSANGOK.

Száz-százötven évvel ezelőtt a népies hitszónoklat zamatos nyelvű mestere, Abraham a Sancta Clara bőjti szentbeszédeiben ostorozván az erkölcsök elfajúlását, klasszikus szatirát rajzolt a farsangi élet mozgalmairól. «Oh, hány férjet nem tesz a farsang bolonddá! — kiált föl. — Mephistopheles asszonyt a minap a templomban vendégségbe hivták meg. Be is iratta magát az ura tudtán kivül a három aranyba kerülő mulatságba; kérte a vendégfogadóst, hogy tartsa titokban, s megigérte, hogy bál után majd elintézi férjével otthonról való elmaradását. Azonközben azt mondja az urának, hogy templomba megy s onnan a koma asszonyához. De alig távozik húsz lépésre férje ajtajától, már vár rá a hintó s a madame-ot Valerio úrral kocsiban röpiti az istenháza helyett a tánczosházba, hol a muzsikások vannak. Elébe visz a szabó mindenféle szép ruhát, csipkét és pántlikát, különféle országokból s az asszony ráhagyja magát beszélni, maskarába öltözik. A tánczcznak nincsen vége kivilágos-kivirradtig; ezután következik az ivás és kocczintás. Egyik fáczánnal szolgál, a másik pulykaczombot kinál, a harmadik őzderekat, a negyedik fenyvesmadarat. Mephistophelesné asszonynak olyan tele a tányérja, hogy azt se tudja, mit egyék. Lassan-lassan gyönge fejébe száll a franczia bor, kezd melege lenni . . .»

De nem követjük tovább az érdes beszédű, szókimondó prédikátort vaskos nyelvezetű előadásában, mely oly kiméletlen világításba helyezi kora erkölcseit. Nem is egyedül áll ő ilyen kifakadásaival. Egy századdal ő előtte Rómában egy másik hires egyházi szónok, Zucchi jezsuita mennydörgött hasonló módon a farsangi mulatságok ellen, kegyetlenül megtépázva *egy nő* nimbuszát is, a ki mellesleg koronát is viselt fején.

Az 1666-iki karnevál különösen élénk volt Rómában. Egy nem szép, de szellemes királyné jelenléte fokozta fényét és vidámságát, a kit «Éjszak Minervájá»-nak nevezett el az ódaköltők hizelgő magasztalása. Krisztina svéd királyné volt ez, kinek mulatozó természetét mindenütt ismerték.

És Krisztina királyné nem érte be azzal, hogy nagy fénynyel berendezett s műkincsekkel pazarúl ellátott lakásán, a Riario-palotában egyre-másra operai előadásokat s melodrámákat rendezett, azonfelül a San Marco-téren is házat bérelt s két erkélyt tétetett rá, hogy azokról vendégei társaságában nézze végig az arra felvonúló álarczosok dévajkodásait.

A farsangi időtöltések divatját Krisztina az olasz égalj csapongó vidám utczai életéből átültette a komor éjszak ködös világába is. A következő évben Hamburgban hosszabb ideig [illegible] nagylelkűségből, mint királyi hölgyhöz illett, átengedte azt Wrangel grófnőnek. Azután öt órai táncz következett, melyben Krisztina is élénk kedvvel vett részt. Igy fejeződött be a *tizennyolcz óráig* tartott mulatság, melyen jelen voltak a Hamburgban székelő éjszak-német apró fejedelmek kivétel nélkül: a mecklenburgi herczeg, a hessen-homburgi őrgróf, a lauenburgi herczeg és felesége, csupán a homburgi őrgrófot, Vilmos Kristófot mentette ki udvarmestere azzal, hogy ura nem jelenhetett meg személyesen, mert előző napon — *sokat ivott.*

De ki talált volna ezen megütközni valót abban a korban, melyben a testi élvezetek szertelensége a rideg aszkétaság önmegtagadásával

Vágó Pál
festő

U. 4245

1) Műterme Jászapatin.
2) A jászapati rh. templom falképe (elég szenge) fenyképek után repra-

Vemzeti Ujság.

Külön melléklete. Jászság. 1926. nov. 20.

Jászapátin fentinek festőiskolája volt; kora tavasszal a fővárosi művészkeprő intézetek 8. növendékei is fekerestek. A község maga is állandóan 6–8 fiatal F

F nyujt lehetőséget arra, hogy lehetséget fej lesse és gondalamul tanulhasson

H Körülöl az

810. III

781 (3624)
810 (44).

1905.

...ége

...a hol
...gg és egy ifjú rab~~et látunk~~ van a
...klo jobb kezével fejét támasz-
...uzogat~~ja~~ és busul; az utóbbi pedig
~~a fordultan~~ összetett kezekkel
...t Mária előtt. Jobbról a padon

~~157~~ cm. 152 x 158
...1 20578 sz. leirattal ~~[illegible]~~ 150. K-án.

583.

304

MDK

Vágó Pál, festöm.
szül 1851. Jászapáti

208. Esö után. Ö Felsége a király t.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 22.1.

MDK

Vágó Pál, festőm.

A huszárság története. 1899.
Falfestmény a párisi kiállitás magyar házában.
1ooo ft-os Lotz-dij.

Mücs.- OMKT. Tavaszi kiállitás. Kat. 18.1.

Vágó Pál festő

Halálának 40. évfordulóján
emlékkiállítás nyílik ma de. 10 órakor,
a művész műtermében.

Magyar Nemzet 1968 okt 27
—Napló—

Vágó Pál

Jár a baba, repr.

Pesti Napló, A 80 évej-
ajándék-albuma-
1850-1930

Vágó Pál (1854 - 1928)

Kossuth Lajos Lemetése (1894, tusvaj
37,5 x 48,7 cm, szepkő)
Magyar Történelmi Képcsarnok

Kiss Sándor: Magyarország történetének
képeskönyve 1849-1945 (Bp. 1969)

78 old.

Vágó Pál (1854-1928)

A Stefánia út a Városligetben (1893, rajz, repró)

Kiss Sándor: Magyarország történetének képeskönyve 1849-1945 (Bp. 1969)

153 old.

663. *Vágó Pál:* Libapásztorleányok.

Arverési Közlöny
1937. okt. hó 7-

520. *Rippl-Rónai József:* Tájkép.

Vágó Pál

A szegedi árviz, o.

Hazatérő nyáj, o.

Egyéb köztulajdonból elvesszett műtárgyak jegyzéke
Sp. 1952.

Vágó Pál M.D.K.

Bp.1896 körül.

Földbirtokos tanyáját látogatja. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Somogymegye c. cikkéhez.id. mü 291-322.p.

Szign.Vágó - Bálint B.sc. - Morelli G.F.i.

- - rajza után Bálint Benedek egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

Ó.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.313.p.

MDK

Vágó Pál festőm.

Babérágak a Mücs.ban. Vas. Ujs. 19o1. 47.sz. 764.1.

M.D.K.

Vágó Pál, festő

„álommonumentalitása foglalkoztatja a közízlést a kilencvenes évek közepén."

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőmüvészeti kritika hőskorából

Müvészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

179. old.

M.D.K.

Vörös Pál, festő

is készített illusztrációkat
az Athenaeum 1300-ban megjelent
Petőfi Összes verseinek két-kötetes
kiadásához.

Sándor László: Révész Imre ukrajnai művészi hagyatéka
Művészettörténeti Értesítő, Bp.1964. XIII.évf.
3.sz. 239. old.

MDK

Vágó Pál, festöm.
1854-1929

933. Vázlat a milleniumi felvonuláshoz. Ceruza.
17x28 J.l.j.

Árv. Csarn.1932. I.évk.sz. 61.sz. márc. 39.l.

MDK

Vágó Pál, festöm.

ott festett a művésztelepen, akit lekötött, inspirált Szolnok és szép környéke.

Hyba: Fényes ünnepség keretében nyilt meg a szolnoki művésztelep jubiláris kiállitása. -Szolnok.
Nemzeti Ujság.1927. szept.2o. 6.1.

MDK

Vágó Pál, festöm.

a történelmi tárgyu képek sorát gazdagitotta.

Egyházmüvészeti kiállitások.
Mücs.-Szent Imre-kiállitás.
Képzömüvészet.1930.32.sz. 167.l.

Vágó Pál, festőm. MDK

neve a magyar klasszikusok között a művészet-
történelem lapjaira kívánkozik.

A Műcsarnok téli tárlatánál. -A szolnoki
művésztelep jub.évében.
Képzőművészet. II.évf. 6.sz.13.l.

MDK

Vágó Pál, festöm.
1854-1928

Libapásztor leányok. Olf. Jelz.
Illusztrálva a II. táblán.

Árv. Csarn.1937.okt. 83.sz./Árv.Közl. 77.sz./ 4c.1.

MDK

Vágó Pál, festöm.
sz.1854.

Poros uton. Jelz.j.: Vágó. Vászon.
Kubikusok. Jelz.: Vágó. Fa. 5c.l.
15x27
Paraszttaszony. Jelz.: Vágó. " "
3c.5x19

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 49.l.
Evsz.?

Vágó Pál,festöm. MDK
szül.1851.

Olajfestmények.

47. Jászsági XXXXX táj. A Magy.Korona tul.

51. Legelö birkanyáj. " " " "

Szolnoki magyar és osztrák festök.

Képzöm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 7.l.

MDK

Vágó Pál, festőm.

egy-egy lapjával a 70-es,80-as, 90-es évek naturalista művészetét hozta a közönség elé.

Művészet.1918, 23.old.

MDK

Vágó Pál festőm.

ez évben meghalt 75 é. korában

-

Hirek.
Képzőművészet 1928. 14.sz. 235. l.

MDK

Vágó Pál, festőm.

Becsületügy a Hortobágyon. Repr.

Vasárnapi Ujság. 47.sz. 1901. 48.évf. 757. l.

Vágó Pál, festöm.

Ő is aláírta a kultuszminiszterhez benyujtott ivet Hock képv. reformtervezete ellen a magy. müvészeti kérdésekben.

Ujváry Ignác: Válasz az "okiratos válaszra". Mücsarnok.1898.nov. 27. 155.l.

Vágó Pál,festöm. MDK
sz.1854.

Tájkép. Fa.
14.5x17.5
Ülö leány. Jelz.: Vágó. Lem.papir.
47x32

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 50.1.
Evsz.?

MDK

Vágó Pál, festöm.
1854-1929.

Vázlat a milleniumi felvonulásról. Ceruza.
3cx16. J.l.j.
A szabadságos katona. Olf. 1ccx7c. J.l.j.

Árv. Közl.193c. 4.rk.sz. 55.szám. 36.l.

MDK

Vágó Pál, festöm.
1854-1929

Vázlat a milleniumi felvonuláshoz. Ceruzara
J.1.j.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 70.1.

M.D.K.

Vágó Pál
festő

Magyarok Kiev előtt" c. festménye, az
„Osztrák-Magyar Monarchia irásban és
képben cimü vonozat részére igen sok
rajzot készített.

Csete Balárs: Vágó Pál
Jászkunság, 1954 - 3 lap

Vágó Pál
festő

M.D.K

1853 ben született Vágó Pál a
jász táj festője. „A magyar huszár-
ság diadala", a szegedi árvizhép,
Fesztykörhépen a lovasroham az
ő munkája.

Csete Balázs: Vágó Pál
Jászkunság, 1954 – 3 hep

MDK

Vágó Pál, illusztr.

Jókai Mór: Utazás egy sirdomb körül. Bp. 1889.
Beöthy Zsolt:n Ráskai Lea. Költöi beszély. Budapest.1887.

Dr. Szemlér Lörinc gyüjt.-nek aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszek. -Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 94.l.

Vágó Pál?, festőm. MDK

a XIX sz. vége felé ugyancsak a csataképfestésben tünt ki, éppugy mint Feszty Árpád.

Ambrózy György: A magyar csatakép.

Ambrozata. Bp. 1940.

MDK

Vágó Pál, festöm.

"Szilaj Pista" /Julicska az apjával Pesten./
Illustráczió az Athenaeum " Petöfi" uj kiadásához.

KMTárs.1899. Tavaszi nemzetk.kiáll. Kat.62.l.

MDK

Vágó Pál, festöm.

"Utazás az Alföldön" Illustráczió az Athenaeum uj "Petöfi" kiadásához.

"Szilaj Pista" Illustráczió az Athenaeum uj "Petöfi" kiadásához.

KMTárs.1899. Tavaszi nemzetk.kiáll. Kat.62.l.

MDK

Vágó Pál. festöm.

"Szeged szebb lesz mint volt." Olf.

MDK

Vágó Pál, festöm.

"Szeged szebb lesz mint volt." Olf.

KMT 1963/4 téli kiáll. · Kat. 29.1.

Vágó Pál, festöm. MDK

hatalmas méretü és mélyhatásu árvizképe.

Mükiállitások a vidéken. Szegedi képzöm.egy. tav. kiáll.
Vas.Ujs. 1902. 14 sz. 49.évf. 226.1

MDK

Vágó Pál, festőm.
szül.1851.

Paraszttemetés. Jelz.l.b.: Vágó.
Ceruzarajz.

Ernst-Múzeum aukciói. XVII. Kat. 50.1.

MDK

Vágó Pál festőművész

Vágó Pál Nagy-Becskereken több művész társaval képkiallitast rendeztek.

Cikk: Műkiállitás Nagybecskereken.

Műcsarnok, 1899. 156.l.

mdk

Vágó Pál festőművész

Bugac pásztoréletét tanulmányozta

Hírek. Bugac vendégei

Pestmegyei Hírlap 1894. 43. sz julius 15. 3. l

Vágó Pál

festő

l.

Képm. Mivr. Évk

X. 207. l.

(Kétszer)

657.

s kissé balra nézve. Jobb kezében, melylyel
, keztyűjét tartja s balját kardjának mar-
ája s szemöldöke fekete, szakála sötétbarna,
etvált. Atillája s bal vállára vetett prémes

méretei 31.5 : 20.8 cm.

erehlyemuzeumból. 107/95. № 118.

107/95 : 118.

Vágó Pál

festő

l. Szinnyei V.

594. l.

a fordult lovon látjuk Menzel János
ben parancsnoki botot tart s kisse jobbra
rémes mente, dolmány, szűk nadrág s ma-
lán görbe kard lóg s a tarsolyon s a lótakarón
mnak. Mögötte két kísérője lovagol. A hát-
n vágtatnak. Felirata a kép alatt két sor-

Herr Johann Daniel von Menzel. Sr Königl.
n et reliqua
Obrister bey der Cavallerie, und einiger
Commendant etc."
heit, Geist und Muth, so aus den Augen blitzt,
an diesem Held, der hier zu Pferde sitzt.";
udēce, et l'esprit prevriant
les yeux de ce Heros vaillant."
nimus nec non Sapientia mira
is irradiare solent"
ehr sc. et exc. Aug. Vind."
retei a réilapnak 41.2 : 28.3 cm.
Ltha 3300.

Vágó Pál
festő

Hazánk, 1899.
szept. 22. Műterem
az uj országházban.

Itt festette fenti
a párisi kiállitásra
a huszárkeptoro-
zatot.

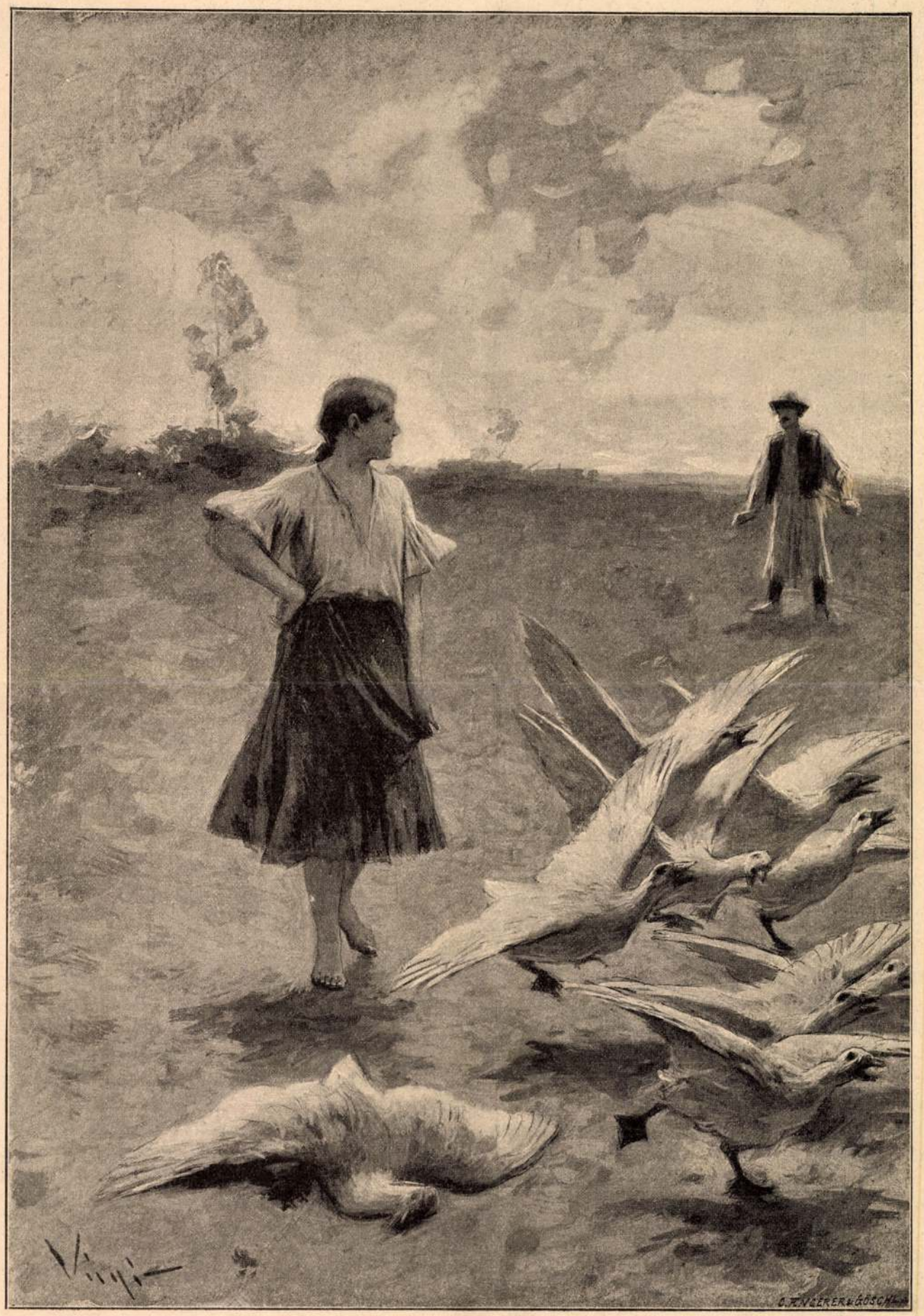

A gunár.

VÁGÓ PÁL eredeti rajza ENDRŐDI SÁNDOR költeményéhez.

Új Idők 1894. I. 1.

Az asszony barátja.

Elbeszélés.

Irta: HERCZEG FERENC.

I.

Mikor a fiatal Litvay úr elvégezte a bécsi keleti akadémiát és egy időre hazament a vármegyéjébe, az ottani urak azzal a különös tisztelettel fogadták, a melylyel nálunk mindenki iránt viseltetnek, a kinek a külügyek intézéséhez valami köze van, vagy legalább lehetne. Ezek a kölcsönös udvariaskodások azt eredményezték, hogy a Bismarck-jelöltnek néhány látogatást kellett tennie a környéken, többek közt pedig el kellett lovagolnia Czoboly úrhoz is, a ki második szomszédjuk volt a határban. Lóháton kellett mennie, mivel a megyei kocsiutak kimondhatatlan rossz állapotban voltak.

Mikor Litvay a Czoboly-kastély fölött levő akácosba tért, az utszéli sűrű bokrok közt egy szőke gyermekfej bukkant fel.

— Megállj, bácsi! Megállj!

— Ki fia vagy, kis öcsém?

— Hiszen én leány vagyok!

Az árokból egy kilencéves kis leány ugrott ki; csinos úri gyermek volt.

— Én Czoboly Sári vagyok . . . Hát te hová lovagolsz?

— Az édes apádhoz.

— Emelj magadhoz a nyeregbe . . . A Gyuri bátyámmal mindig lovagolok . . .

A fiatal ember óvatosan magához emelte a gyermeket, az okosfejű gidrán hátára, aztán lépésben a parkba lovagolt.

— Ha megnövök, huszár leszek, mondta uj barátjának Czoboly Sári.

— Hogy lennél huszár! Hiszen kisasszony vagy!

A leány szkeptikusan mosolygott.

— Az semmi! Ha fiuruhát adnak reám, akkor olyan fiu vagyok, mint a többi . . .

Odabenn azalatt tűvé tették az egész kastélyt a gyermek után. Reggeli óta nyoma veszett. A büntetés elől bujdosott el, mert rossz fát tett a tűzre: ollóval összelyukasztotta az édes anyja selyemkendőjét és azt mondta, hogy csipkekendőt csinál belőle . . . A vendég kedveért persze elengedték neki a büntetést.

Ezután gyakrabban is megesett, hogy Litvay közbe lépett, ha kis barátnője — a ki vásottság dolgában túltett akármelyik fiun — összeütközésbe jött a Czoboly-ház jogrendjével. Sőt egyszer, egy tavaszi napon, egy mezitlábos kis béresgyerek lélekszakadva futott be a Litvay portájára, levelet hozva Sárikától. Verébfejnyi betükkel és kilencéves kis leány ortografiájával irt levél volt.

»Édes Litvay komám, — az uj kék ruhám beleesett a szilvalekvárba, és a mama nem tudja még, és ha a mama megtudja, akkor kikapok, ezért gyere át hamar . . .«

Egy fél óra mulva Litvay nevetve ügetett végig a réteken és öröme telt benne, hogy jókor érkezett a kastélyba, mielőtt a rögtönitélő biróság itéletet mondhatott volna Sárika fölött.

Ha a fiatal úr leugrott a nyeregből a pitvar előtt, a kis leány eléje szaladt.

— Mit hoztál, Litvay komám? (Mindig komájának nevezte, máig se tudni miért.)

— Hoztam egy narancsot, komámasszony . . .

— Gyere be, tudok egy uj nótát.

II.

Inkább az apja kivánságának engedve, mint a saját ambicióját követve, Litvay végre mégis kineveztette magát a konstantinápolyi nagykövetséghez. A nyolc esztendő alatt, amelyet Törökországban töltött, csak ritkán jött haza. Mikor aztán az öreg úr meghalt, Litvay habozás nélkül otthagyta a pályát, a melyen különben is csak csigalassusággal tudott előre haladni.

Fél napig volt otthon, a csendes pusztai házban, aztán megemlékezett Czobolyékról és befogatta a szürkéit.

— Mit hoztál, Litvay komám?

A Czobolyék kapuja előtt kérdezte tőle egy vörösruhás fiatal nő.

— Istenem, Sári, te vagy?

— Én hát! Megnőttem, mi?

Öntudatos mosolylyal nyujtotta a kezét Litvay felé. Nagy, viruló, barna leány lett a selypitő kis szőkéből, az arca is nagyon megváltozott, csak a szeme, a csinos, szürke, kissé üres pillantásu szeme volt még a régi.

— Mit hoztál, Litvay komám.

— Hoztam egy nagy ládával mindenféle török vacakot.

Később, mikor Czobolynéval együtt ültek a kis szalonban, Litvay kissé ábrándozni kezdett.

— Ha ilyennek látlak, komámasszony, sajnálni kezdem, hogy ennyire megöregedtem.

— Nem vagy te öreg, Litvay! Harminchat esztendős lehetsz, vagy legfölebb harmincnyolc!

Litvay jóságos rút arca elszomorodott. Harminckét esztendős volt mindössze!

Egypár hét mulva megint bizalmas jóbarátok voltak, mint hajdan, hanem Litvay ugy tapasztalta, hogy a Sári kedve nem a hajdani többé. Csendes, néha szomoru és nagyon szelid. Az egész házon va-

Festők Vágó Pál

Magyar Müvészet 1928.1-59.o.
Mihályi Ernő: Pannonhalma.

V á g ó Pál festő

Jászapáti templom freskói
/Barsy Adolf Ágost-tal/

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
89-90.
"Barsy Á.A."

Vágó Pál festő (1857–1928)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4–5.

Rein József: A jubiláris művészet

Vágó Pál festő (1854–1928)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 22. 3.

A Király vásárlása a Munkácsy-Klein

Vágó Pál festő (1854–1918)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4–5.

Prein József: A jubiláris tárlat

Vágó Pál festő (1857-1928)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 24. 4.

Rein József: Primadonnák Egyesülete

Vágó Pál festő (1854-1928)

Pesti Hirlap. 1885. VII. jun. 10. 4o.

A Műcsarnokban holnap nyilik meg....

Vágó Pál (1854 - 1928.) festő

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
551 l.

Gulyás Károly: Vágó Pál.

191

Vágó Pál festő (1854-1928)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. máj: 10. 9-11.

Rabó Antal: Festészetünk a Kiállításon

Vágó Pál festő.

Budapesti Hirlap, 1881, X. 22

128. n. 3. o. (h. és m.)

Ybl.

<u>Vágó Pál</u> festő /1854-1928/

A Képzőművész.Társulat 1882.őszi kiállitásán a Munkácsy-féle 6ooo frankos dijra pályázik.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.8.
217.sz. 2.o. /Sz.és M./

Vágó Pál, festő, 1854

Pásztortűz, 1929. 22 sz.
527. l.

Magyar kultúrkrónika (Krónikás)

Ybl

Vágó Pál festő 1854-1928.
Szivesen fogadva c. életképe a Képzőmüv. Társ. 1882.őszi kiállitásán.

Budapesti Hirlap 1882. VII.24.
202.sz. 3.o. /Sz.és M./

Vágó Pál

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 466-468. l.

Magyarország a római nemzetközi művészeti kiállításon.

Vágó Pál festő

Budapesti Hírlap, 1881, XI. 6

14 3. n. Mellékl. 1. o. Mario Proth:

Magyar Szalon

Vágó Pál, festő

Fol

Budapesti Hirlap. 1881, X. 28.

134. n. 3.a. (h. és M.).

Vágó Pál festő

Budapesti Hirlap, 1881, XI. 13.

150 n. Mellékler, t. o. A magyar Szalon

(Berényi László)

Vágó Pál festő (1854–1928), kiállítási nagy érem, orsz. kiáll.

Pesti Hirlap. 1885. III. é. aug. 3. 4 o.

Rózli az orsz. kiállítás Répzőművészeti zsűrije által....

MDK

Vágó Pál festő

körkép

Balás Piri L.: A m. tört. fest. a 19.sz.ban. 60-61 l.

MDK

Vágó Pál festő

Szeged szebb lesz mint volt, festm.

Mütermekből. Mücsarnok, 1898, okt. 2o. 96 l.

MDK

Vágó Pál, festőm.

Berzeviczy A: A háboru a képzőmüvészetekben.
Bp. é.n. 26 l.

MDK

Vágó Pál, festö

Menekülök. Sz.M.tul.

Jászsági táj. 8.l.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiállitás. 1934.szept.27.-
okt.28. Kat. 7.l. 8.l.

Vágó Pál, festőm.
sz.1851

Nem Szolnok, de környéke Jászapátinak művésze. Az alföldé. A legnagyobb rajzolók egyike. A magya r ember érzés- és mozdulatkarakterét nálánál jobban senkinek sem sdkerült.
Szolnokon néhány arcképet festett.

dr. Lázár Béla: Magyar művészek Szolnokon.
Szolnok a művészetben. c. emlékkönyv/ifj.Gondi Béla/
a 25 éves jub. alkalmából. 1927. szept. 19.-24.l.

Vágó Pál MDK

festő

A párisi magyar huszárterem képei

Mucsarbok·1899.26.sz. 409-412.o.

MDK

Vágó Pál, gráf.

rajzai emelik a 13. füzet nivóját.

Az osztr.-magy. monarchia irásban és képben. -
Vas.Ujs.1901. 33.sz.48.évf. 536.l.

M.D.K.

Vágó Pál festőművészt ünnepli Jászapáti diszoklevelének átadása alkalmából.

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1927.jun.12. 24.sz. sztl.p.

M. N. M.

VÁGÓ Pál festő

(1854-1928)

„Magyarok Kleo előtt"

Tsánerképek, állatképek

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
B[illegible] 1952. 216. l.

MDK

Vágó Pál festőm.

. A párisi kiáll. Bp.en.
Művészmunkok, 1900. 9.sz. 120-121. l.

MDK

Vágó Pál festőm.

Az első magy. város amely... Müvészet, 1902. 223.o.

M.D.K.

Vágó Pál, festő

festménye díszítette az 1900-as párisi kiállítás magyar pavillonjának huszár-termét, mely a magyar lovasság történetét ábrázolta.

Palócz Antal: Az 1900-évi párisi világkiállítás.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1901. 35. köt. 184. old. és 46 b/ábra (193. old) VII. tábla, 46 a/ábra (191. old)

Vágó Pál

MDK

festő,a Lotz dij nyertese

Műcsarnok 1899. 468-69.o.

MDK

Vágó Pál, festö

Önarckép mütermében.

A V all. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938. jul. 1.-aug. 1. Bp. 1941. Kat. 7. 1.

Vágó Pál, festö
1854-1928

Menekültek.
"Engedjétek hozzám a kisdedeket." 7.1.

Olvasó leányka. 7.1.

A Szépmüvészeti Muzeum tulajdonában.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben"kiáll. 1940 II.-I
Kat. 6.1. és 7.1.

MDK

Vágó Pál, festőm.
sz.1851.

763. Hazafelé. J.l.j.: Vágó P. Vászon.
63 x 100.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 59.l.

MDK

Vágó Pál festőm.
sz.1851.

561. Szerzetes koponyával. J.l.j.: Vágó.
65 x 55. Krétarajz.

Ernst Muzeum aukciói. XII. 46.o.

MDK

Vágó Pál, festőm.
sz. 1851.

761. Női tanulmány. J.l.b.: Vágó P. dec71.
60 x 40. vászon.
762. Pipázó férfi. J.l.b.: Vágó Pál.
67 x 53. Szénrajz.
762a. Olasz nő. J.l.b.: Vágó P.dec.71.
67 x 53. Szénrajz.

Ernst Múzeum aukciói. XXVIII. 59.l.

Vágó Pál, festőm.
sz.1851.

758. Magyarország allegoriája. Krétarajz.
33c x 5c.

759. Férfi tanulmányfej. J.l.j.: Vágó. Vászon.
59 x 48.

76o. Önarckép. Lemezpapir.
44 x 37.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 59.l.

MPK

Vágó Pál, festöm.
sz.1851

541. Tájkép. J.l.j.: Vágó Pál. Vászon.
66 x 82.

542. Beteg leányt apoló apáca. Illusztr. J.l.j.:
27 x17 Vágó . Tollrajz.

Ernst Muzeum aukciói. XIII-XIV. 45.l.

MDK

Vágó Pál, festöm.

A genre-festés jellemzetes kifejezöje. A müncheni barna festésből Párisban a szinek felszabadulása megkapta a lelkületét. Majd megismerte a magyar mileut. Történelmi festö is, de am minden festö müvész az osztályozáson felül áll.

Ger Lon Mod fest./?/ 46 .l. /nincs évsz.,stb./

MDK

Vágó Pál, festőm.
sz.1851.

563. Férfi tanulmányfej. J.l.j.: Vágó. Vászon. 59 x 48.
564. Magyarország allegóriája. Krétarajz. 33o x 5o
565. Pipázó paraszt. J.l.j.: Vágó. vászon. 75 x 63. 45.l.

Ernst Muzeum aukciói. XXI. 44.l. és 45.l.

Vágó Pál festőművész

Jászsági táj

Magyar kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

MDK

Vágó Pál, festöm.
sz.1851.

631. Torzképek: Szobonya Mihály és Gerster.
19 x 15. Ceruzarajz.

632. Angyali üdvözlet. J.l.j.: Vágó Vászon.
24o X 11o.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 54.l.

MDK

Vágó Pál, festőm.

Beöthy Zsolt: Ráskai Lea-hoz készitett illusztrációt.

Kozocsa Sándor: Regi magyar könyvillusztrációk.
?

Vágó Pál festőművész

Jelmezes férfi

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Vágó Pál festő: MDK.

"A honkereső magyarok Kiew elött "/kép/

1885.orsz.kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál, festöm.

A 80-as, 90-es évek legnépszerübb müvésze.

1887-ben a Képzöm.Társ. nagy diját, 1891-ben

mülapdiját nyerte el.
1893-ban Torontál vm. megrendeli lovasbandériumának
hodoló felvonulását a király elött.
A Mücs. öszi tárlata. Vágó Pál emlékkiállitás.
Képzömüvészet. 1929. 24.sz. 208.l.

MDK

Vágó Pál, festöm.

"Petöfi összes költeményei" c. diszmü illusztrálá
lásához hozzájárult müvészetével.

Félszázados dicsöséges multhoz méltó uj kiadás.

Athenaeum: "Petöfi összes költeményei" c. disz
mü.

Magy. Iparmüvészet. 1900. 71.72.1.

MDK

Vágó Pál, festöm.

"Vig társaság" c képe általános feltünést keltett. Vágtató ötös fogatot mutat be, vidám falusi népséggel.

Szana Tamás: Magyar képek az öszi kiállitáson.
Magyar Salon. 1888. dec. 275,276.old.
A képzömüvészeti csarnok öszi kiállitása.

Vágó Pál, festőm. MDK

Másik nagyméretü munkáját Budapest szkfv. rendelte meg
Budavár 1849-i bevétele emlékére.

Husvéti öntözés. Repr. 205.1.

A Műcsarnok őszi tárlata.
Képzőmüvészet.1929. 24.sz. 208.1.
Vágó Pál emlékkiállitás.

MDK

Vágó Pál, festöm.

Lotz Károly-dijjal tüntették ki hatalmas képét : a Magyar huszárság diadalutja c. müvét.
Látható még az 1879 -i szegedi árviz helyszinén I.Ferenc József látogatásának megörökitése, melyet Szeged városa rendelt meg nála.

A Mücsarnok öszi tárlata.
Képzömüvészet.1929. 24.sz. 2o8.l.

Vágó Pál emlékkiállitása.

MDK

Vágó Pál, festöm.

Pap Henrik rézkarcba vitte át :

Vig társaság c. festményét.

Műcs.-OMKT Bruck L., Mihalik D., Pap Henrik hagyat.
kiáll.-a 1911.okt. Kat. 37.l.

MPK

Vágó Pál, festőm.

A párisi világkiállításon 1900-ban, A Magyar huszárság diadalutja c. hatalmas munkájával aratott nagy elismerést. A Mücsarnok egyik falát teljesen lefoglaló kép az eredeti műnek csak középső része. A két szárny közül az egyik Pécsett, a másik Nagyváradon - a hadapródiskolában van.

A Mücs. őszi tárlata. Vágó Pál emlékkiállítása. Képzőművészet. 1929. 24. sz. 208.l.

MDK

Vágó Pál, festőm.

Sokat dolgozott a Festy-féle körképen. Föleg a lovasrohamot majdnem egészében az ő műve.
A Bem-Petőfi körkép lovasalakjait is Rozvadovszky lengyel festővel együtt ő festette.

A Műcs. őszi tárlata. Vágó Pál emlékkiállitás.
Képzőművészet. 1929. 24. sz. 208.l.

Vágó Pál, festőm. MDK

kevesebb stilt igénylő tárgyakat képviselt.

Fénykép után mutatja itt közölt képünk V.P. szép templomi képét: "Ave Maria".

A Nemzeti Szalon kiállítása Kolozsvárt. Vigaló. Vas.Ujs. 1895.42.évf.22.sz. 359.l.

M.D.K

Vágó Pál
festő

Buda visszafoglalása" c. műve
"megmaradt a megyei tanácshár-
ban.

Káposvári Gyula: Szolnok megye képzőművészeti ...
Jászkunság, 1963. IX. évf. 1 szám – 19 lap

MDK

Vágó Pál, festöm.

koszorus regényirónk gyüjteménye gazdagodott e müvel.

"Befujta az utat a hó" mesteri ecsettel vetette papirra a dal eszméjét.

Kaczi ány Ödön: A müvészek Jókainak.
Vas.Ujs. 1894. 59.l.

Vágó Pál festő M.D.K.

Feszty Árpád munkatársa volt a Magyarok bejövetel körkép festésénél.

Fesztyvel együtt lovak, ökrök más állatok

Gárdonyi Jenő: Mi lesz a Feszty-körkép helyreállitásával és elhelyezésével ?

Magyar Nemzet 1964. junius 20. 5.1.

MDK

Vágó Pál, festöm.

1887. 600 ft-os első társulati dij: Vonó-négyes.

1891. Társulati 500 ft-os mülapdij: Birkozó bikák.

1899. 1000 ft-os Lotz-dij: A huszárság története. Falfestmény a párisi kiállitás magyar házában.

OMKT-Vándorkiállitások. 1910. Szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyön-gyös.

kat. 71.l.

MDK

Vágó Pál, festöm.

A csataképfestésnek, mint müfajnak kedveltsége a XIX. század utolsó harmadában sem csökkent. Fenti mesterür épp ebben vált ki. -Mint Feszty/.

Ambrózy:A magyar csatakép.
Ambcsata 143.l.

~~MDK~~

Vágó Pál, festőm.

Vonó-négyes. 1887. - 6oo ft-os elsö,társulati-dij.
Birkozó bikák. 1891. - Társulati 3oo ft-os mü-lap-dij.

Mücs.- OMKT. Tavaszi kiállitás. Kat. 18.1.

MDK

Vágó Pál, festöm.

Becsületügy a Hortobágyon. Olf.

Képzöm.Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat.25.1.

17

Vágó Pál.

A miniszterelnök arczképét rendelte meg *Vágó* Pál jeles művészünknél Nagy-Várad városa, a tanácsterem számára. A művész már elkészült az életnagyságu arczképpel.

A „Jó-szív" egyesület elnöke, Tisza Kálmánné

Vas. Ujs. 1889.
521. f.

Jókai Mór is főmunkatársa volt az *Uj Idők*nek. Regénye és számos elbeszélése jelent meg lapunkban. Az *Uj Idők* testvérlapja: *Az Én Ujságom* is dicsekedhetett cikkei vel. Ezen a képen Vágó Pál, a hírneves festőművész, a régi *Uj Időkben* azt örökítette meg, amikor Jókait megszólítja egyik kis olvasója

Uj Idők 1935, 52 sz

Vágó Pál

Egy kiváló esztétikusunk a lírikus és epikus közé azt állította elválasztóul, hogy a lírikus magáról beszél, az epikus másról. Ha ez igaz, akkor én ezúttal, az Uj Időkről írva, lírikus vagyok — hiszen négy évtized alatt, előbb mint olvasója, majd mint munkatársa is, teljesen összeforrottam vele. Nehogy elfogultsággal vádoljanak, nem dicsérem mindannyiunk kedves lapját, csak arra a vonására akarok rámutatni, amellyel páratlanul áll a magyar időszaki sajtó termékei között: az Uj Idők negyven év multán is az maradt, aminek indult. Ma, 1934-ben, éppolyan fiatal, mint volt 1895-ben — de sokan irígyeljük érte, mi is, férfiak, nemcsak az asszonyok! — s most, a 2000-ik számmal, ugyanabban a szellemben és ugyanabban az irányban halad, mint mikor az első száma megjelent: elveitől, eszményeitől nem hajolt el egy vonalnyira sem. Két dolgot bizonyít ez. Egyfelől alapítóinak biztos pillantását: olyan célt tüztek maguk elé, amelyet érdemes volt négy évtizeden át hűségesen szolgálni; másfelől vezetőinek energiáját és kitartását, hogy volt erejük megvalósítani a maguk elé tűzött föladatot.

Berzsenyi, érezve, hogy közelít életének vége, azt mondta: úgy élt, hogy életét visszaélni nem bánná — az Uj Idők alapítója, Wolfner József, a mi kedves öreg Pepi bácsink, szintén elmondhatta volna, mikor szelíd kék szemét lehunyta örök álomra: úgy vezettem egy életen át az Uj Időket, hogy nem bánnám még egyszer végigélni ezt az emberöltőt!

Császár Elemér

Egy kiváló esztétikusunk a lírikus és epikus közé azt állította elválasztóul, hogy a lírikus magáról beszél, az epikus másról. Ha ez igaz, akkor én ezúttal, az Uj Időkről irva, lírikus vagyok — hiszen négy évtized alatt, előbb mint olvasója, majd mint munkatársa is, teljesen összeforrottam vele. Nehogy elfogultsággal vádoljanak, nem dicsérem mindannyiunk kedves lapját, csak arra a vonására akarok rámutatni, amellyel páratlanul áll a magyar időszaki sajtó termékei között: az Uj Idők negyven év multán is az maradt, aminek indult. Ma, 1934-ben, éppolyan fiatal, mint volt 1895-ben — de sokan irígyeljük érte, mi is, férfiak, nemcsak az asszonyok! — s most, a 2000-ik számmal, ugyanabban a szellemben és ugyanabban az irányban halad, mint mikor az első száma megjelent: elveitől, eszményeitől nem hajolt el egy vonalnyira sem. Két dolgot bizonyít ez. Egyfelől alapítóinak biztos pillantását: olyan célt tüztek maguk elé, amelyet érdemes volt négy évtizeden át hűségesen szolgálni; másfelől vezetőinek energiáját és kitartását, hogy volt erejük megvalósítani a maguk elé tűzött föladatot.

Berzsenyi, érezve, hogy közelít életének vége, azt mondta: úgy élt, hogy életét visszaélni nem bánná — az Uj Idők alapítója, Wolfner József, a mi kedves öreg Pepi bácsink, szintén elmondhatta volna, mikor szelíd kék szemét lehunyta örök álomra: úgy vezettem egy életen át az Uj Időket, hogy nem bánnám még egyszer végigélni ezt az emberöltőt!

CSÁSZÁR ELEMÉR
a magyar irodalomtörténet tanára
a Pázmány Péter Tudományegyetemen

NAGA FŐNÖK MANIPUR HATÁRÁN.

RÉSZLET KOHIMA VÁROSBÓL.

A KELET-INDIAI LÁZADÁS SZINHELYÉRŐL.

s férfias neve teljessé teszi a fura tévedést. Jóra Péter megy le a kis faluba, valamikép helyreigazítani a hibát, de mikor látja, hogy mennyi sok herczehurczával van ez egybekötve, csakhogy megmentse szerelmes szép hugát a falu csúfos szájától, melynek így évekig ki lenne téve, egyet gondol s másodszor is felcsap katonának, Lépő Jáhel neve alatt. Ott csakhamar fölviszi isten a dolgát: szorgalma, ügyessége, tehetsége a tiszti iskolába juttatja, s miután kegyes családját jóakaró ezredese pártfogásával jóvá tette, el is nyeri az aranybojtot. Mint ilyen kerül haza s ekkor már Jáhel, a ki tudta, hogy érette szolgált uj három esztendőt, kebelére borul.

Ebben a keretben vannak fölállítva az elbeszélés főalakjai, kik mellé egy egész sereg mellékalak sorakozik az alföldi népélet világából. S a mi a képet teljessé, elevenné teszi, a népélet egyes jeleneteinek közvetlen, üde rajza, mely az elbeszélés menetébe szervesen beleilleszkedik. Az iskolai exámen, a katonasorozást, a falusi ifjuság vasárnapi mulatozását, a magyar paraszt végrendelkezését, a mezei élet mozgalmát, a kapatos parasztlegény duhajkodását, veszekedését, a magyar népélet mindeme jellemző vonásait elevenebben, magyarosabban megirni nem lehet. Baksay nem is hajuknál fogva rángatja elő e rajzokat s nem is staffagenak festegeti, hanem magyaráz velük lelkiállapotot, fest bennök jellemet s viszi előbbre általuk cselekményét. Előadása ép ily mértékben elragadó. Teli frisseséggel, közvetlenséggel, költői bájjal, mely leköti az olvasót, kidomborított jellemzetességgel, mely szinte fölidézi a hang csengését, melylyel a szavakat ejti. Ezek a szók, ezek a fordulatok, melyeket itt hallunk, nem a tájszótárból vannak kiirva s nem emlékeztetnek a «Nyelvőr»-füzetek utolsó lapjaira. Talán az egy Jóra Péter beszéde esik e tekintetben kivétel alá, a ki mégis többet látszik tudni, mint a menynyit tudhat.

Ilyen a «*Jáhel*».

S a «*Babett*» nem kevesebbet érő. Egy fiatal leány levele, ki meghívja volt iskolatársait nyoszolyóleányoknak az esküvőjére, s elbeszéli, hogy milyen nehezen jutott vőlegényéhez. Mennyi elragadó kedvesség, a harmonikus bájnak mindent átverő ragyogása aranyozza be ezt a kis igénytelen történetet! Csupa napfény, illat, derű az egész. Mint egy junius-eleji délután: a levegő reszket, az égen nincs felhő, fris széna illata érzik, a virágok himbálnak, egy árnyékos kehelyben fennakadt a harmat, azt lehetne hinni, hogy könnycsepp, pedig gyémánt. S benne egy fejlődő növendékleány ébredező első, örök boldog szerelme rajzolva. A zongorának egy húrja sem marad érintetlen, a festőtáblának egy szine sem fölrakatlan, az érzelmek egész hosszu skálája megszólal, s mindez hármóniába olvad, ezüstös csengéssel, lágy dallamossággal, mint nyári naplementbe a vecsernyére hívó kis harang zengése.

«Négy hét mulva itt legyetek mindnyájan. Majd meglátom, ki lesz a legszebb nyoszolyólány. Azt ültetjük Ödön mellé a kocsiba, mikor viszik a kis Babettet a fehér tanyára. A fehér tanya lábjában kis kert. A kertben csalomádé, repcze. Szól a rigó benne.»

A háttérben a vidéki középosztály alakjai. Az áldottlelkű nénikék, a politizáló öreg urak, a vidéki kaszinóbálok, az irigységtől sárguló falusi kisasszonyok, az éjjeli zenék, a korcsolyapályák, derék gentry-gavallérok s a jómódú birtokos osztály egész világa.

De hát hol veszi Baksay Sándor mindezt a tudományát? Hogy köteteket tud összeirni, a nélkül, hogy blazirt grófok és sportoló bárónők, pöffeszkedő milliomosok és tönkrement bankárok, végzett földesurak és eladósodott úrfiak, — a nélkül, hogy frivol asszonyok és hetyke szeladonok, elhamvadt szívek és korlátjaikat átszaggatott szenvedélyek, dobra került földbirtokok és felgazdagodott uzsorások és egyéb ezernyi konvenczionális alakjai a modern drámaés regényirodalomnak tolla alá kerülnének?

Gondolatban végig futok egy egész kölcsönkönyvtár összes kötetein, németeken, angolokon, francziákon, oroszokon s mind valamennyin, a kikért ma lelkesülni és rajongani szokás, a mint szoktam mindig, valahányszor irodalmunkban egy-egy «új nagy talentum» fölkerül s most, ez esetben, hiába fordulok Daudethez, Ohnethez, Zolához, Bourgethez, Richepinhez, hiába Dickens és Thackerayhez, hiába Tolstoj, Turgenjev, Dostojevskyhez, nem ád kérdésemre választ egyik sem. Baksay Sándort nem találom egyiknél sem s felőle nem ád felvilágositást egyik sem. Baksay Sándor nem járt iskolába egyikhez sem. Mert tudatosan s öntudatlanul az őt elárasztó ezernyi hatások alatt is, Baksay nem akar és nem is tud egyéb lenni, mint önnönmaga.

Anteus, kit Herkules nem bir megfojtani, mert nem engedi magát a levegőbe ragadtatni. «Biztosan kúszik a földön.» — Azon az édes anyaföldön, mely megtermé nekünk Petőfit, nagyra növelte Arany Jánost, magáénak vallotta Tompát.

Ott járt iskolába, a hol ők. Betüszerint. Az ő kollégiumaik valamelyikében végezte ő is iskoláit, a hol kétségtelenül átdolgozta magát becsületesen latin autorain; aligha kerülte el valamelyik külföldi protestáns egyetemet; s midőn onnan haza jutott, s valalamelyik szerény gimnázium kathedráján vagy egy árnyas paplak méhesében megvonta magát, bizonyára magával vitte görög költőit, Shakespearet és a Bibliát. Az utolsó idők nagy irói mind nagyobbára ezt vagy ilyenforma iskolát jártak nálunk. És nem szakitottak az élettel sem. Kimentek a nép közé, azzal sirva bújában, azzal vigadva örömében. Homér derült ege és a Könyvek Könyvének egyszerű fensége, szívének olthatatlan emberszeretete és lelkének veleszületett költészete megőrizték a Baksay Sándor egészséges ideálizmusát, fölfedeztették vele a földgömbnek azt a ma már talán egyetlen egy foltját, a melyen még nincs csupa nyomor, csupa szenny, csupa bűn, de van hűség, szeretet, becsület és minden egyéb, a mi e siralomvölgyét széppé és kivánatossá teszi.

Mindenesetre kiváló elbeszélői tehetség. Több is annál; inkarnátus *magyar* tehetség, melyet a magyar nemzeti géniusz termékenyített meg, s mely kizárólag *magyar* csupán, telidesteli a költészet arany zamatával. Lehetnek talán, a kiket nem kap meg a *Jáhel*, mert nem érdekli őket annak világa, nem ismerik vagy csekélybe veszik ennek megnyilatkozását; de alig képzelhetek olvasót — nem csak magyar, de akármilyen nyelvű művelt olvasót — a kit valósággal el ne ragadjon a «*Babett*» szépségeinek mindent elöntő árja, mely minden lapját, minden sorát költői varázszsal ragyogja be. Igy csak isten kegyelméből való költő irhat, a kinek a Múzsa megadta azt a ritka tehetséget, hogy mint a virtuóz a jól ismert zongorán, oly biztosan tudjon játszani hallgatói érzelmeivel: mosolyt kelt és könyekre fakaszt, megindít és lecsöndesit, vihart támaszt a lélekben és elnyugasztja; szóval játszik velünk hangulata és kedve szerint.

Azt mondja egy helyütt, válaszolva valamely tisztelőjének, ki őt Zolától félti s terméketlenséggel vádolja: «Ne féltsen Zolától, féltsen inkább a mi nagy íróinktól, kiknek ha én egy sorát elolvasom, kiesik kezemből a toll, mint Szent Czeczilia kezéből a lant, mikor az angyalok énekét meghallotta. Ennek tulajdonitsa az én írói dilettantismusom hetes forgását is.»

Pedig az ő szorgalmas munkásságára nagyon is nagy szükség van. Épen ma, midőn az ifju nemzedék már egész az unalomig hirdeti versben és prózában, hogy «a nemzetieskedés» eszméje végkép lejárt, «nemzetközi szempontra, egyetemes világnézletre» kell emelkedni: ő egyike ama igen keveseknek, kiknek munkáit példaképül lehet odaállitani, hogy ez a lenézett és elkopott nemzeti szellem mire képes — egy igazi költő kezében.

Szántó Kálmán.

KOHIMAI NAGÁK, MANIPUR ÉJSZAKI RÉSZÉN.

A KELET-INDIAI LÁZADÁS SZINHELYÉRŐL.

AZ ANGOL HADJÁRAT MANIPURBAN.

Az óriási kiterjedésű angol Kelet-Indiában még mindig sok apró, névleg független állam van, melyeknek fejedelmei látszólag egészen önállóak, bár tényleg, a mint az másként nem is lehet, az országukban lakó angol konzulok, residensek vagy más néven nevezett polgári és katonai hatóságok felügyelete alatt vezetik kis országuk benső ügyeit. Nem egyszer történik meg, hogy ily apró országokban különösen a trónöröklés rendje miatt polgárháborúk törnek ki, s ilyenkor az angolok mindig beavatkoznak s nem egyszer felhasználják az alkalmat, hogy az apró államok látszólagos önállóságát is megsemmisítsék.

Ily eset történt közelebb Manipurban is, mely eset azért nevezetes, mivel az angolok első beavatkozása véres háborúra s legalább kezdetben az angol csapatok vereségére vezetett. Manipur éjszakkeleti Indiában fekszik, Assam és és Felső-Birma között, tehát angol birtokok által körülvéve, területe csak 8000 négyszög angol mérföld s lakosainak száma is alig haladja meg a 200.000-et, a mely szám Kelet-Indiának közel 300 millióra menő lakosságával szemben csakugyan elenyésző csekély szám. A lakosok nem tulajdonképi vadak, de azért nagyon műveletlenek s még az angolok is nagyon csekély hatással vannak reájuk. Letelepedett európaiak itt alig laknak, de a fővárosban, melyet Imbhalnak is szoktak nevezni, van egy tekintélyes konzuli lak (residenczia, a mint az angolok nevezik) közvetlen a fejedelem palotája mellett. A házat ó-angol stylban építették, tégla alapzattal, de bambusznádból, azonban 7 láb magas kerítés s árok veszi körül, úgy, hogy szükség esetén védelmezhető is, s mivel a bezárt terület mintegy 18 hold s kitünő víz van benne, a védelemre alkalmas is. A manipuri konzul különben Cachnar kormányzója alatt áll.

A háború kitörésének oka trónvillongás volt. A mult évben letett fejedelem (Maharanak) helyébe *Jubraj* nevű testvére és trónörököse következett, de egy másik testvérük: *Senaputty* szintén vágyott a trónra. *Quinton*, Assam főbiztosa, az angol kormány megbízásából 550 főből álló csapattal jött Manipurba márczius hó 22-én, hogy a villongásokat megszüntesse. Katonái a 42. 43. és 44-ik bengáli ezredből való gurkha indusok voltak. A béketárgyalások, melyeken *Grimwood Clair* manipuri angol konzul is jelen volt, nem vezettek sikerre, s *Jubraj* ösztönzésére végre *Skene* ezredes, a csapatok vezetője, márczius 24-én hajnalban megkisérlette, hogy Senaputtyt elfogja. A csata ezzel megkezdődött. Senaputty katonái, kik mintegy 6000-en lehettek, már az első nap elfogták az angol vezéreket s erre fegyverszünet állott be s az angolok ismét alkudoztak a fejedelemmel. Mivel azonban ez az alku sikerre nem vezetett, a benszülöttek folytatták a csatát s teljesen megverték az angolokat, úgy, hogy sokan elestek s csapatjaiknak alig fele, mintegy 220 ember, menekülhetett meg. A visszavonulás teljes rendben történt Gheriglatba, a cachari határhoz, de a megyengült hadtest különösen az élelmi szerek s más készletek hiányában nem mert többé támadni és új erősítéseket kellett várniok főkép Birmából, melynek katonasága legközelebb volt.

Az új hadjárat két oldalról akarja megtámadni a független Manipur államot. Az egyik csapat Kohima katonai állomáson van, mely Assam déli részén fekszik Manipur határán, a másik Tamaban a Manipur folyó mellett, Felső-Birma nyugati részén. A Manipur folyó, az Iravadi egyik mellékfolyójába, a Chindwinbe ömlik. Mindkét hely körülbelől egyenlő (mintegy 100 kilométernyi) távolságban van a lázadó ország fővárosától, melyet így éjszakról s délkeletről egyszerre fognak megtámadni. Már eddig is volt egy nevezetes lépése az angoloknak. *Grant* hadnagy márcz 31-én bevette Thobal nevű erődöt, melyben a manipuri csatánál elfogott angol alattvalókat őrizték. *Grant* Tama felől jött s kiséretében csak 80 katona volt, mind a mellett az erődöt, melyet 800 manipuri őrzött, rögtön az első támadás után bevette s azóta előre is nyomult az ellenséges országba.

Minden ily apró háború, bármily csekély fontossága legyen is világtörténeti szempontból, a nagy közönség földrajzi és ethnografiai ismereteinek terjedésére szolgál s mi is megragadjuk ezt az alkalmat, hogy Manipurról és környékéről nehány ott utazott angol fényképe után készített jellemző képet bemutassunk.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Magyar Történeti Életrajzok. A Magyar Történelmi Társulatnak *Szilágyi Sándor* szerkesztésében megjelenő nagybecsü vállalatából a VII. évfolyam 1. füzete látott napvilágot, *Kovacsóczy Farkasnak*, a XVI. századi erdélyi államférfinak életrajzát tartalmazva, *Szádeczky Lajos* tollából. Az életrajz érdekes tartalmát lapunk első czikke ismerteti. A füzetet, mint már megszoktuk e vállalatnál, gondosan összeállított illusztrácziók és kézirati hasonmások egész csoportja élénkíti. A képek nagyobb részt *Cserna* Károly munkája, vagy régebbi metszetek hű reprodukcziói; közülök bemutatunk mai számunkban egy nehány rajzot. Ezek között van két arczkép, Báthory Zsigmond fejedelemnek Sadeler 1607-iki rézmetszete után készült képe, valamint Báthory Kristóf vajda arczképe, mely Khevenhiller «Conterfet kupfferstich» czimű munkájából van átvéve. (Kovacsóczy Farkas arczképe — sajnos — nem maradt fenn az utókor számára.) A többi képek tárgyai Kovacsóczy pályafutásának nevezetesebb mozzanataival állanak összefüggésben; a krakói várban töltött három évet Báthory István oldala mellett, a kolozsvári Ó-vár, a Farkas-utczai református templom és a Báthory-ház voltak tanui a fejedelem visszahelyezésének és Kendyék kivégeztetésének és Szamos-Ujváron nyert befejezést a tragédia, melynek Kovacsóczy áldozatul esett. Ez illusztrácziók a füzet számos többi képeivel és műmellékleteivel együtt ismét szép bizonyságot tesznek a kiváló gondról, melyet Szilágyi Sándor e kitünő vállalat szerkesztése körül kezdettől fogva kifejt, s mely mind szélesebb körben nyeri meg a történet-kedvelő közönség érdeklődését. E diszesen kiállított vállalatot, melyből minden két hónapban jelenik meg egy füzet, a Magyar történelmi társulat tagjai 5 frt előfizetési ár mellett rendelhetik meg a Franklin-Társulatnál (Budapest, egyetem utcza 4.sz.), míg a nagy közönség 8 frt előfizetési ár mellett szerezheti meg Ráth Mór könyvkereskedése utján.

Az Osztrák-Magyar-Monarchia Irásban és Képben czimű népismertető nagy vállalatból megjelent a 130. füzet, vagyis Magyarország II. kötetének 21-dik, *befejező* füzete. E terjedelmes kötet a *nagy magyar Alföld* részletes leirását foglalja magában, felölelvén hazánk föld- és néprajzából mindazt, a mi a Duna vonalától az Erdélyt nyugaton szegélyező hegyekig s az éjszakkeleti Kárpátoktól az Al-Dunáig terjed. A táj- és néprajzilag egyaránt tartalmas és változatos czikkek, — számra 35 czikk — *tizenkilencz* főczím alatt mutatják be hazánk e nagy síkságának egész jelenét, de egyszersmind a fejlődés feltüntetése végett alkalmas helyeken érdekes visszapillantásokat vetnek a múlt időkre és korábbi állapotokra is. E nagy és gazdag országrésznek sem általános képe, sem lakossága, sem műveltsége s egyéb körülményei nem voltak még eddig irodalmunkban ily egységesen és tüzetesen tárgyalva, s a 22 magyar iró, kielégítő előmunkálatok hiányában, nem egy tekintetben nem csak források kutatására, hanem egyenesen fölkutatására volt utalva úttörő munkájában. Különös becset ád az általában nagy gonddal és alapossággal irt közleményeknek egy részről az irók személyes tapasztalataira támaszkodó közvetetlenség, más részről az olyan helyi adatoknak nagy száma, melyek eddig fölhasználatlanúl lappangottak.

A jelen kötet tartalmából fölemlítjük «Az alföld általános jellemzését» *Hunfalvy* Jánostól, három nagyobb néprajzi tanúlmányt, melyek közül az elsőben *Baksay* Sándor a *magyar népszokásokat*, a másodikban *Szentkláray* Jenő a *délmagyarországi németeket*, a harmadikban pedig *Hadzsics* Antal a *délmagyarországi szerbeket* ismerteti. *Pulszky* Ferencz az alföld régészeti emlékeiről irt tanúlmányt. Az egyes vidékeket ismertető czikkek *Jókai* Mór, *Hoitsy* Pál, *Mikszáth* Kálmán, *Dékány* Mihály, *Törs* Kálmán, *Király* Pál, *Váczy* János, *Szivos* Béla, *Géresi* Kálmán, *Ballagi* Aladár, *Bunyitay* Vincze, *Zsilinszky* Mihály, *Márky* Sándor, *Hermann* Antal, *Badics* Ferencz stb. tollából valók. Gazdag e kötet művészi értékű képekben is, melyek előállításában legjelesebb festőinknek egész sora, 27 művész 260 képpel, vett részt. — Az utolsó 21-ik füzetet diszítő hat kép, melyek az e füzet szövegének megfelelőleg, kizárólag a szerb nép életére és szokásaira vonatkoznak, *Szirmai* Antal, *Predics* Uros és *Cserna* Károly festőművészektől való, a kötet mellékleteül szolgáló *szines* kép «Hortobágyi csikósok» *Vágó* Pál sikerült műve, s a magyar kir. államnyomdában nyomatott. Egy füzet ára 30 kr., s a Révai testvérek bizományában és általuk minden magyarországi könyvkereskedésben megszerezhető.

Pályázat a király-hymnuszra. Régi óhajtás, hogy a szomoru emlékű osztrák néphymnusz helyett magyar hymnusz üdvözölje a királyt. Több kisérlet történt már, Liszt is irt egy magyar király-hymnuszt. Most az orsz. magyar daláregyesület van azon, hogy az 1892 augusztus havában Budapesten tartandó országos ünnepélyén, melyben egyszersmind negyedszázados jubileumát is megüli, bemutathassa a király-hymnuszt, azért pályázatot hirdet annak zenéjére. A szöveget *Jókai* már elkészítette, s az következőleg hangzik:

Isten tarsd meg országunk királyát,
Fény borítsa szentelt koronáját;
Trónját boldog nemzet támogassa,
Honszerelmünk emelje magasra.
Nemzetek atyja! Im hozzád kiált
A népnek ajka: tartsd meg a királyt!

A királynak adj áldást, hatalmat,
Boldog békét, harczban diadalmat;
Áldott hirét szikla, róna, tenger,
Merre nap jár, büszkén visszazengje.
Nemzetek atyja! Im hozzád kiált
A népnek ajka: tartsd meg a királyt!

A király a jog s szabadság vértje:
Minden honfi éljen, haljon érte!
Karja, lelke győzzön a viszályon,
Dicső neve késő korra szálljon.
Nemzetek atyja! Im hozzád kiált
A népnek ajka: tartsd meg a királyt!

A pályázat föltételei szerint a dallamnak magyaros rithmusban, magyar szellemünek kell lenni. A beküldés határnapja 1891 junius 15-ike, a jutalom 150 db 10 frankos arany. A pályaművek az egyesület titkárához Erney Józsefhez (Budapest, kerepesi út 24 sz.) küldendők, még pedig, — tekintve a különböző előadási alkalmakat, — háromféle kidolgozásban: magánénekhangra zongora-, orgona- vagy harmonium kisérettel, és különös tekintettel arra, hogy a dallam minden hangfaj által könnyen énekelhető legyen; férfi négyesre alkalmazva, kiséret nélkül, vezérkönyv alakban; vegyes karra alkalmazva, kiséret nélkül, vezérkönyv alakban. A pályanyertes «Királyhymnusz» tulajdoni és kiadási joga, bármely alak s kidolgozásban, kizárólag az orsz. magy. daláregyesületet illeti. A biráló bizottság, mely a pályázati határidő lejárta után legfeljebb két hét alatt fog megalakíttatni, a beérkezett pályaművek közül három abszolut becsü s a czélnak megfelelő művet kiválasztván, a legjobb három pályamű sokszorosíttatik, s betanulás végett az egyesület összes tagegyleteinek megküldetik; az 1892. évi orsz. dal- és jubiláris ünnepély alkalmával pedig az egyesült dalegyletek által nyilvánosan is bemutattatik. — Nyomban e nyilvános előadás után a biráló bizottság a pályadij megitélése iránt határoz, az eredmény pedig a következő napon tartandó egyesületi jubiláris diszülésen fog kihirdettetni, s a pályadij is kiadatni.

József főherczeg előszava. Egy kötet novella fog rövid idő mulva megjelenni «*A havasok alján*» czímmel, melyben *Gyarmathy* Zsigáné néhány a kalotaszegi népéletből vett elbeszélését gyüjtötte egybe. Ehhez a kötethez *József főherczeg* irt előszót. «A havasok alján» tiszteletdíját a szerző a kalotaszegi szegény sorsu népnek adományozta. A könyv Singer és Wolfner kiadásában jelen meg.

Prielle Kornélia élete és művészete, ötven éves szini pályája emlékeül, irta Rakodczay Pál. Sokan alkalmasint meglepetéssel fogadják, hogy a jeles művésznő, ki ereje és művészete teljében van, félszázadot töltött el már szinpadon; pedig csakugyan ily hosszu és fényes mult van Prielle Kornelia asszony mögött. Rakódczay Pál, ki több könyvet irt a szinpadi dolgokról, ez alkalomból a művésznő jellemzését adja, mert — úgy mond — «a jövő lángeszü történésze sem képes úgy megrajzolni a mult ünnepelt színészének alakját, mint a hogy róla a legszerényebb kortárs megközelítő fényképet adhat, így játszván ki az enyészetet, mely oly irgalmatlan a színész alkotása iránt.»

Rakodczay ismeri a hazai színészet életét, egyes alakjait, s könyvében a művészi egyéniség jellemzését kivánja adni. Életrajzával is megismertetvén, fejtegeti, hogy Prielle Kornélia művészete miként függ össze színészetünk multjával, több megjegyzést tesz Kántorné, Lendvayné, Jókainé, Jászai Mari művészetéről, s kiemeli a jellemszinésznő és szalonszi-

A magyar nép humora.

Semmi népleirás nem rajzolja oly jól egy nép életét, jellemét, eszejárását, mint a hogy az maga képes önmagát rajzolni adomáiban. Minden adoma egy tanúlmányvázlat, mely egyént, osztályt, korszakot, s abban uralkodó eszmejárást jellemez, s ezekből alkothatja meg a korfestő az egész képet. Egyik nemzet adomái a másik nyelvére lefordíthatók, de nem travestálhatók, minthogy a benne élő alakok, azoknak az észjárása s egész környezete kiváló sajátjai mindegyik nemzetnek. A humort, a tréfát a hajdankorban a királyok és főurak által tartott *udvari bolondok* képviselték, a kik közűl nevezetesebbekűl emlegeti a hagyomány Mátyás királyét, Apaffi Mihályét (Birót), Stibor vajdáét (Beczkót).

Legrégibb adomáink a *Mátyás királyról* szólók. *Galeotti* is sokat feljegyzett róla, még többet tartogat a néphagyomány, a melyek mind az eredetiség jellegét s a megfelelő kornak a zamatját viselik magukon.

A Mátyás-király-adomák közűl néhányat bemutatunk, melyek kétségbevonhatatlanúl a XVI. századbeli néphumor alakításai. Ilyen *a czinkotai itcze*. A czinkotai plebános fölfedez az eklézsia levéltárában egy régi okiratot, mely szerint Jeruzsálemi András ez állomást apátsággá emeli. Folyamodást intéz a királyhoz, hogy ennek az alapján nevezze őt ki apátúrrá. Mátyás

Om I.

tréfás kedvében volt s azt irta a folyamodás hátára, hogy meglesz a kívánság, hanem előbb feleljen meg a pap erre a három kérdésre: „1. Hol kel fel a nap? 2. Mennyit ér a király? 3. Mit gondol a király?“ Három nap múlva jöjjön fel Buda várába, s feleljen meg a király kérdéseire. De a jámbor pap hiába törte rajta a fejét, nem akadt a kérdések nyitjára. Megtudta töprengése okát a kántor, s azt mondá, hogy majd felmegy ő a király elé a pap reverendájában s megfelel helyette a három kérdésre. A pap ráadta az egyházi köntösét s felbocsátá maga helyett a király elé. „No hát hol kél fel a nap?“ kérdezé a király. „Felségednek Budán, nekem meg Czinkotán.“ Ez jól volt találva. De bezzeg a második kérdés: „Mennyit ér a király?“ „Hát ha az én uram Jézus Krisztust eladták harmincz ezüst pénzen: akkor az én uram királyom megér huszonkilencz ezüst pénzt.“ Ez ellen sem lehetett kifogás. Ámde a harmadik kérdés: „Mit gondol a király“. „Hát biz ő felsége azt gondolja most, hogy a czinkotai pappal beszél, pedig csak legalázatosabb szolgája, a czinkotai kántor áll előtte.“ A királynak megtetszett az ember, s őt akarta kinevezni apátnak. De a kántor megköszönte szépen ezt a nagy tisztességet, s azt kivánta helyette, hogy rendelje el a király, hogy Czinkotán legyen nagyobb az itcze. „Legyen hát két akkora, mint eddig volt“, hagyá helybe a király, s volt rá gondja, hogy a kántor rovását ki is fizettesse a csapszékben. És azóta maig is két akkora az itcze Czinkotán, mint másutt; igaz ugyan, hogy kétszer annyit is kell fizetni érte, mint másutt.

Ennek párja lehet a „*Három kérdés*“. A király három zászlós urral sétálgatott a visegrádi völgyben. Meglátnak egy öreg földmívest, ki épen négy ökörrel szántja a kemény rögöt. A király megszólítja a szántóvetőt: „Hát, öreg, messzi-e még a *messzi*?“ „Biz uram király, már csak az *ökröm szarváig*“. „Hát hány a *harminczkettő*?“ „Bizony már csak *tizenkettő*.“ „De azért csak meg tudnál még *fejni* három vén *bakkecskét*?“ „Meg biz én, ha megkapnám.“ A királyt kisérő urak mindegyikének volt valami kérni valója a királynál: ki hivatalt, ki donatiót keresett. Mátyás azt mondá nekik: „Megkapjátok, a mit kértetek, ha ennek a mostani párbeszédnek az értelmét megfejtitek“. Az uraknak soha sem volt kenyerük a rejtvényfejtés. Fölkeresték, a királytól elválva, a szántó öreget s felszólíták, hogy adja elő a szavai magyarázatát. Ez azt mondta, hogy szívesen megteszi, de nem ingyen. Fizettek aranynyal. Azt is előre akarta a markában látni. „Hát az első mondásom azt jelenti: hogy a míg fiatal voltam, egészen az ég aljáig volt a szemeimnek a „messzi“, most pedig már csak az ökröm szarváig

Az a dal, hogy

Lajos bácsi azt izente,
Elfogyott a regementje,

mint elbúsult hangulata is mutatja, már a hadjárat vége felé keletkezett, s nem sokára már csak azt énekelték, hogy

Megvirad még valaha:
Nem lesz mindig éjszaka.

Jeges az út . . . .

Ezt a nótát húzta Boka Károly Paskievicsnek, mikor Debreczenben mulatott.

És mikor már minden elmúlt, a népdal tartotta fenn a magyarban a lelket.

A magyar *népballadák* és *népmánczok* a tulajdonképeni népdaltól abban is különböznek, hogy ezeknek ritkán van énekelni való dallamuk. Ezek között a legrégiebbek egyike a „Szilágyi és Hajmási“, két fogoly nemes ifjú és a török szultán leány balladája, melyet

Om. I

Ezerötszázban és hetven fölött irnak egyben
Egy ifjú szörzé vala ültében, Szöndörő várában
Egy poetának ő verseiből, szomorú szivében.

Az *erdélyi népballadák* között kiválóbbak Molnár Anna, Kőmíves Kelemenné, Homlódi Zsuzsánna, Barcsay, Kádár Kata. Ezek közül a „*Molnár Anná*“-ról szólót, mely legtöbb változatban ismeretes, több ilyenből összeállítva, bemutatjuk.

Molnár Anna.

(Népballada.)

„Gyere velem Molnár Anna;
Vagyon nekem hat kővárom,
Hetediket most csinálom!“
„Nem mehetek Sajgó Márton:
Kicsi fiam sír bölcsőbe,
Jámbor uram az erdőbe!“
Mégis addig csalogatá,
A meddig elcsábíthatá.
Mennek, mennek, messze helyen,
Zöld erdőnek közepében.
„Ülj le ide Molnár Anna,
Burús fának árnyékába,
Hadd feküdjem az öledbe,
S nézz egy kicsit a fejembe.“
Elaluvék vitéz uram,
S Molnár Anna feltekinte,
Burús fának tetejébe,
S meglátá a hat szép leányt,
Hat szép leányt .... felakasztva.
Meggondolá ő magában,
Hetediknek őtet teszi!
Megdobban a gyenge szíve
S megcsordúl a meleg könnye
Vitéz urnak orczájára,
Vitéz uram felébrede:
„Mér' sírsz, mér' sírsz Molnár Anna?
Feltekintél burús fára,
Burús fának tetejébe?“
„Nem tekinték vitéz uram:
Itt elmene három árva,
S eszembe jut kicsiny fiam,
Kicsiny fiam, jámbor uram.“
„Indúlj elől, Molnár Anna,
Burús fának tetejébe.“
„Nem megyek én vitéz uram;
Nem szoktam én mászni fákon,
Mutass példát, menj előre,
Megtanulom majdég tőled.“
Sajgó Márton fölindula,
Éles kardja visszahulla.
„Add föl, add föl Molnár Anna!“
„Mindjárt, mindjárt jó katona.“
Felkapja fényes pallosát,
Lecsapja a Sajgó nyakát.
Felöltözött gúnyájába:
Talpig veres ángliába;
Felszökött a paripára
S elindula hazájába
Jámbor ura kapujába.
„Aluszol-e jámbor gazda!“
„Nem aluszom jó katona.“
„Adsz-e szállást éjszakára?“
„Nem adhatok jó katona,
Elhagyott a feleségem,
Síró gyermek tűzhelyemen.“
„Attól ugyan adhatsz szállást,
Hallottam én gyermeksírást.“
„No, ha úgy van, gyere be hát,
Eltöltünk itt egy éjszakát.“
„Hallod-e te jámbor gazda,
Van-e jó bor a faluba?
Ha van jó bor a faluba,

egy újabb kis gőzöst a vízre, mely Badacsony, Fülöp és Boglár közt eszközölte volna a személy- és teherszállítást, mely azonban a következő évben már megszűnt épen úgy, mint előző évben megszűnt az a vállalat, mely Balaton-Füredről kiindúlva, egy propellerközlekedést akart meghonosítani. Mind a propeller tulajdonosa, mind annak közönsége csakhamar meggyőződött, hogy egy fölszínen járó, dunai propeller nagyságú kisebb hajó a Balatonon annak magas hullámzásai miatt fenn nem tartható. 1880-tól

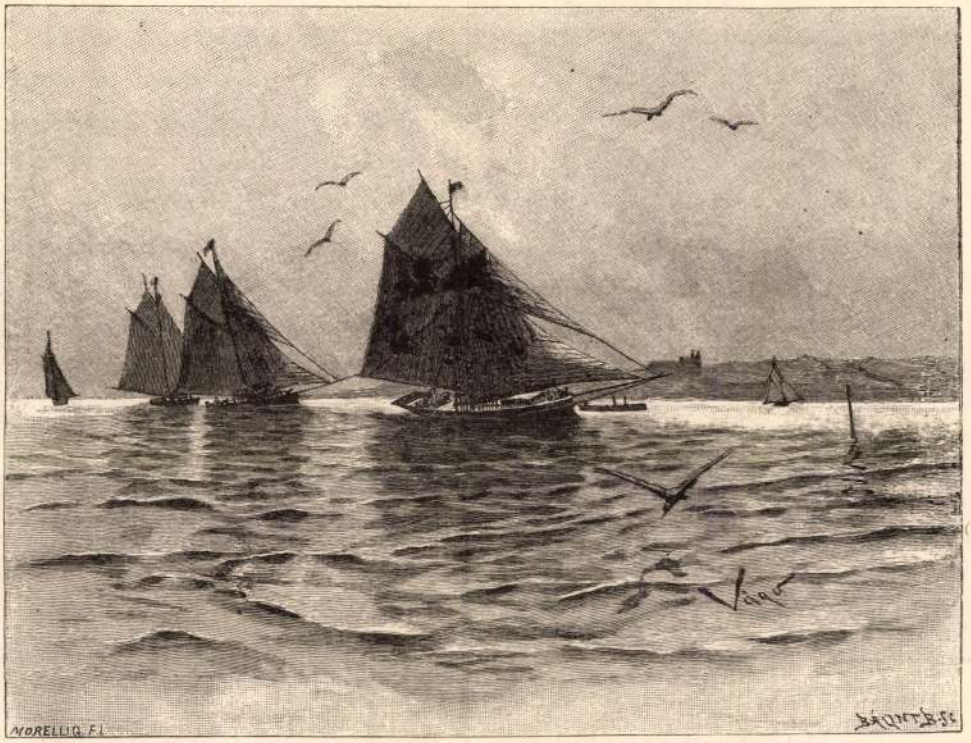

Balatoni yacht-verseny.

kezdve inkább előkelő sport-czélból yacht-hajózás alapíttatott Balaton-Füreden, melynek kikötőjében mintegy 30, kisebb-nagyobb yacht szokott, mikor mind együtt vannak, a hullámokon ringatózni. E yachtok angol minta után, a tengeri yachtoknál kisebb alakban vitorlákra vannak berendezve, és a matróz-legénység kezdetben ide hozott angolokból állt, míg utóbb a hajók és vitorlák kezelésére helybeli parasztlegények lőnek beoktatva. A yacht-társaság hajóival együtt ma is virágzó állapotban áll fenn; teherszállítást egyáltalán nem folytat, nyáron azonban néha személyszállítással is foglalkozik. Fő foglalkozása mégis a magánhajózás és a versenyhajózás,

melyet a tulajdonosok évenként jutalomtételek kitűzése mellett maguk rendeznek. Pár év óta ezen kivül egy 1888-ban alakult részvénytársaság tulajdonában három gőzhajó eszközli a Balaton egész területén s a fürdők és kikötők közt a személy- és teherszállítást; és bár a balatoni hajózás most még úgy az államtól, mint a szomszédos vármegyéktől is segélyt kap, mindamellett, a mily óriási föllendülésnek indult a balatoni fürdőzés, bizton előrelátható, hogy néhány év múlva e gőzhajók minden segély nélkül is rendes járatban lesznek tarthatók. — A közlekedés másik módja a tengelyen való szállítás akkor, mikor a Balaton be van fagyva, mely 4—5 foknyi csendes, szél nélküli hidegnél rendesen bekövetkezik és a Balaton két-három hónapon keresztül jég alatt szokott lenni. Mihelyt a sima jég kellőkép, vagyis 5—6 hüvelyk vastagságra meg van erősödve, nappalonként azonnal megnépesül hóesés nélküli csendes időben a Balaton felszíne. A déli part lakossága Veszprém- és Somogymegyébe akkor hord főleg követ építkezéshez és hordott régebben bort az éjszaki part nagy bortermő vidékéről. Az éjszaki part lakossága pedig ekkor szokta szállítani kocsikon a somogyi partról magának a gabonát, szalmát és takarmányféléket, a vásározó és lakodalmazó kocsik és szekerek is ekkor minden kerülés nélkül a legrövidebb úton, a jégen, szoktak a két part közt közlekedni.

A *halászatot* közönséges paraszt halászok űzik, úgy, hogy csupán halászattal foglalkozó lakossága egyik partnak sincs. Vannak azonban mégis halásztársaságok, úgy nevezett „halászkompániák“ vagy „halászbokrok“, melyeknek tagjai a halászgazda által bérre fölfogadva télen csupán s nyáron is többnyire halászattal foglalkoznak. A nyári és téli halászat természetesen nagyon különbözik egymástól. A téli halászat főleg fogasra irányúl, nyáron pedig inkább egyéb halnemekre. E halásztársaságok gazdái a parttulajdonosoktól részint főbérlőkül, részint nagyobb vállalkozók albérlőiként haszonbérben bírják a halászatot egy vagy több évre szóló szerződés mellett és az egész Balaton területén legfölebb 25—30 ezer forintnyi haszonbért fizetnek összesen, mihez még egyéb mellékszolgáltatásokat is teljesítenek. A balatoni fogas az európai étlapokon mindenütt e néven ismeretes s közép és dél Európában legkiválóbb minőségben a Balatonban található. Tudományos neve: lucioperca sandra; míg $2^1/_2$ kilónyivá nem nő, addig süllőnek, azon túl *fogas*-nak nevezik. A legnagyobbak 10 kilósak. A néha nagyobbra növő rendkivüli példányokat a parti lakosság *fogaskirály*nak nevezi. A fogas nyáron mély vizekben tanyázik és azért sokkal kisebb tömegben fogják,

Vágó Pál festőművész

Szántás

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

Emlékezés Vágó Pálra,
a Jászság szülöttjére

Vágó Pál halálának 40
évfordulóján — a jász-
apáti községi tanács, a
jászberényi járási ta-
nács végrehajtó bizott-
ságának művelődés-
ügyi osztálya s a Jász
Múzeum rendezésében,
a Magyar Nemzeti Gá-
rdnőkségével —
nyílt

rint idézem: „Adjátok ne-
kem szavakat, mondjátok
meg nekem micsoda érzés
lehet az enyém most e pilla-
natban, mikor e teremben e
tedél alatt állok, ahol szü-
lettem azzal a tudattal, hogy
itt azoknak az elismerő kéz-
szorítása vár rám, kik hoz-
zám a legközelebb állnak,
akik a legdrá-
gább, de melyeket a legnehe-
zebb, megérdemelni, mert ők
ítéletükben legszigorúbbak,
mint ez nekik mintegy ki-
váltságuk is... Nem az én
érdememet, hanem a ti já-
ságotokat jelképezi ez a ko-
szorú, mellyel megtisztelte-
tek, nem az enyém az, ha-
nem nemzetünké, mindnyá-
junké mert azt mondja ez
koszorú; az a nemzet meg
becsüli
ajját fiában

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1963 JUK I 2 9

A mag...

tékok színhelye, az ünnepi zatos játékát — megje...
zászlódíszbe öltö...
tig megtelt oli...
dionba.
Helyi idő sze...
hat óra múlt, a...
kezdődött a hiv...
ünnepség, amely...
Gustav Ordaz D...
kói Egyesült Al...
ke. A díszpáholy...
te foglalt he...
Brundage, a NO...
Pedro Ramírez...
mexikói olimp...
bizottságának elnoke.
Megszólaltak a fanfárok
és megkezdődött a résztve-
vő nemzetek delegációinak
felvonulása. A hagyomá-
nyoknak megfelelően az új-
kori olimpiai játékokat fel-
elevenítő görögök zászlaját
hozták az élen, majd a spa-
nyol abc sorrendjében kö-
vetkeztek az országok zász-
lóvivői. A magyar zászlót
Zsivótzky Gyula a kalapács-
vetés olimpiai bajnoka vitte.
A zászlók sora után a spor-
tolók együttes baráti felvo-
nulása következett. A ma-
gyar sportolók képviseleté-
ben felvonuló hat érmes
versenyzőnk: Németh Ange-
la, Rejtő Ildikó, Kulcsár
Győző, Hesz Mihály, Tata
Tibor és Balczó András.
Azért hat ...
fel, mert ...
nyi nem ...
toló ...

baltak a ...
kóiak hallatlan nagy lelkese-

Vágó Pál festő 1854-1928 Ybl

Budapesti Hirlap,1882,X.15.

284.sz.l.o.tárca

Vágó Pál festő

Magyar Müvészet 1925. 2oo-2o6. o.
Dömötör István: A müpártoló Budapest.

Vágó Pál festő

Magyar Művészet 1925. 229-231.o.
A Képzőművészeti Főiskola nyári tanfolyamai.

V á g ó P á l festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
256-264.
"Baditz Otto"

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1880. jun. 24. 3.

a münchen festészeti akadémiát....

Vágó Pál festő

Pesti Hírlap. 1882. febr. 16. 3.

Munkácsy Budapesten

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 4. 4.

Munkácsy utja

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1882. máj. 31. 2 mell.

a bécsi nemzetközi képkiállítás

Vágó Pál festő

Pesti Hvilap. 1882. ápr. 8.

Tábori Robert: Nemzetközi
Kiphiállítás Bécsben

Vágó (Pál)

festő

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. sóf. 6/7. sz. 249.–289. o.

Mihalik József: Az I. M. Tavaszi nemzet-

közi ~~Tárlata~~ kiállítása.

Vágó — 1?1, festő

„Húrhagyó Kedd"

Iparmüvériet 1895-ben 65. l.

München (Vágó Pál állomáshely volt)

Pásztortűz 1928. 23 sz.

551. l.

Gulyáskárdy: Vágó Pál

Gr. Teleki László

Arcképe Donáth János tól, rézbe

metszette John /1823/

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Lászlapáti (Vargó Pál itt állomásozott

Pásztortűz, 1928. 23 sz.

551. l.

Gulyás Károly: Vargó Pál

Budapest:

Tér és Forma. IV. é. f. 1931-109-116 l. 17 áb.

Padányi Gulyás Jenő és dr. B.V.: 30.000 voltos kapcsolóház a nékesfőváros Elektromos Műbei Kelenföldi telepén.

Budapest (Vágó Pál itt állomásozott)

Pásztortűz, 1928. 23 k.

551. l.

Gulyás Károly: Vágó Pál

Ikonográfia

Tarkovits eperjesi püspök
/1830 körül/
- Arcképe Miklossy Jozseftől -

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Vágó Pál, festőm. MDK

A Műcsarnok őszi tárlatán Vágó Pál emlékkiállítását is látjuk. Az európai festőkulturában a naturalizmus már alkonyodóban volt, mikor V.P. ezzel a piktori szellemmel nálunk megjelent. Szélesmedrű változatos kompozicióit fotografáló hűséggel festette meg. Munkássága nem tulságosan nagy jelentőségű a magy. piktúrában, mikor már egy Munkácsy, és Zempléni Tivadar járt előtte.

"Husvéti öntözés" Repr. 19.1.

Rozványi Vilmos: Az Őszi Tárlat.
Képes Kronika. 1929. 42.sz. 18-19.sz.

Vágó Pál.

8 órai Ujság.
1929. X. 6., 5.
(:Kritika.:)

Vágó Pál.

8 órai Ujság.
1930. VII. 13., 10.
(: Ben. :)

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1920. dec. 19. 4

Pilátus

Vàgö Pàl mür

Prot. rende

1929. 652-56

Vágó Pál, festő

Művészet, II., 1903. 334.

Műtárlatok

Vágó Pál festo

Budapesti Heilap 1882, I. 26

26 n. 3. o. (Nincs M.)

Jbl

Vágó Pál, festő

Pásztortűz, 1928. 23 sz.

551. l

Gulyás Károly: Vágó Pál

Rossi

Berger Sándor nyomdász.

Pester Lloyd, 1867, XIV.évf.230.sz.
hirdetés, 3.o.

Vágó Pál

Katol.Szemle.1929.929-36.l.

Vago Pál festő

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
284-287.
"A magyar festők.."

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1881. okt. 22. 4.

A Mitcsanovban....

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1881. nov. 1. 3.

a Mücsarnok második sorozatában...

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap. 1881. szept. 7. 3.

a képzőművészeti társulat felkéri....

Vaigó Pál, festő

Pásztortűz, 1929. 22 sz.

527.

Magyar kulturkrónika.

Jh

Vágó Pál, festő

Budapesti Hírlap, 1892. X. 21.

290. n. 1. o. Berényi László: A műtárlat

(tárca)

Vágó Pál festő

Budapesti Hírlap X. 18.

287. sz. 3. o. (Sz. és M.)

Vágó Pál festő

Jbl

Budapesti Közlap. 1882. VI. 3

15 ln. 3 s. (h. á. k.)

Vágó Pál [illegible]

Budapesti Közlap. 1882. VII. 29

207. [illegible] 3.0. ([illegible])

Vágó Pál fertő

Budapesti Philap., 1882. III. 4.

63. η. 3σ.

Munkácsy Munkácson III.

Vágó Pál pstó

Budapesti Mislap. 1882. II 26

57. n. 5. o. Munkám tiszteletére

Harkányi Tripps estélye

Vájó Pál, fordó

Budapesti Hirlap. 1882 III 2

61. n. 4.o (h. ó. M)

Vágó Pál festő

Budapesti Hirlap. 1882, III. 29

87.2. 3.o. (Sz-és M)

Vágó Pál festő

Budapesti Hirlap, 1882. II 22

53.n. 3.o

A nincsemnek diszítése

Vágó Pál festő

Pesti Hilap. 1886. okt. 2. 6.

Both Menyhért: A szalon

Vágó Pál
festő

Budapesti Szemle, 1883.
XXXIII. 152.–163. l. Ampelos;
az őszi műtárlatról.

Vágó Pál festő

Budapesti Szemle CCXXXVI. 1935. 49-85. Soltészné Szilárd Kató:Arany János a magyar képzőművészet tükrében

Koffán Károly festő

84,94,85,

Vágó Pál festő

Budapesti Szemle CCXVI. 1930.
452–469. Ybl Ervin: Képző
művészet

Casagrande Mario Robert

289, 304, 649, 650, 686, 767, -

Vágó Pál festő

Budapesti Szemle CLXXI.
1917. 144-146. o. C-s.: Buda-
vára nak visszavétele

Vágó Pál festő

Budapesti Szemle CLXI.
1915. 321-346. o. Berzeviczy
Albert: A háború a képző-
művészetekben

V á g ó P á l festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

Vago Pál festő

MŰVÉSZET
I.évf.1902.
68.

Vágó Pál festő

Budapesti Szemle, 1902.

(CIX). 144. – 153. l. – Meller Simon:
a Téli Tárlat.

Vágó Pál, festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 18. 11.

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1883. máj. 17. 11.
A müncheni kiállitásról

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1883. máj. 10. 4.
Szinház, zene, képzőmüvészet

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1883. márc. 24. 12.
A mücsarnokból

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1883. jan. 19. 5.
A Munkácsy ösztöndij nyertese

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1882.nov.3.
A mücsarnokból

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 29. 12.
A Mücsarnokból

Vágó Pál festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 22. 9.
Porzsolt Kálmán: A mücsarnok
őszi kiállitása

Vágó Pál festö.

Pesti Hirlap.1882.jul.24.1-mell.2.l.

Vágó festö.

Pesti Hirlap.1882.jul.17.4.l.

Ybl

Grafika, az Ősi tárlat katalogusának

címrajza Vágó Páltól, 1882

Budapesti Hírlap, 1882, X. 18.

287. sz. 3. o. (Sz. és M.)

JH

Táblakép, hatalmas tanulmány

Vágó Páltól

Budapesti Hírlap, 1882, X. 21.

290. sz. 1. o. Berényi László: A mű-

tárlat (tárca)

Táblakép. „A diva türelempróbája".
Vágó

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4-5.

Prém József: A jubiláris tárlat

Z CSEREVONATOK LÖNVONATA.

— április 4.

OLI—ROMA—VENEZIA.

EJI—CAPRI—CORTINA d'AMPEZZO.

eklődés a husvéti vonatunk iránt.

tizenegyedik olasz cserevonatunk.

vonat utasainak tiszteletére. megtekintésére. Ebéd a szálló-
Április 3. Reggeli a szálló- ban. Kiszállitás vaporettokkal
ban. A délelőtt szabad rendel- a pályaudvarra. Indulás Ve-
kezésre áll. Tetszés szerint kü- neziából 15 órakor.
lön kirándulás motorcsónak- **Április 4.** Érkezés Budapest
kal **Murano Burano** és **Torcello** keleti pályaudvarra 10 órakor.

A vidéki résztvevők utazási kedvezménye Budapestre.

A MÁV. igazgatósága a cserevonat vidéki résztvevőinek a kiinduló állomásról Budapestre és vissza a kiinduló állomásra, a kifizetett részvételi jegyfüzet felmutatása s külön e célra szolgáló igazolvány alapján féláru menetkedvezményt engedélyez. Ez a kedvezmény az utazás megkezdése előtt 24 órával vehető igénybe és a Budapestre történt visszaérkezés után ugyancsak 24 órán belül érvényes. A kedvezményes jegyek a menetjegyirodák fiókjaiban, vagy pedig az állomáspénztáraknál válthatók meg. A kedvezményes igazolvány ára 1.— pengő.

Részvételi dij:

Második osztály . . . 338.— pengő.
Harmadik osztály . . 291.— pengő.
Jelentkezési határidő: március 17.

Jelentkezés, felvilágositás és prospektus:

HUNGARIAN TOURS
PESTI HIRLAP UTAZÁSI IRODÁJÁRAN.

Postakürlap
1934. márc. 4.

Gyüjteményes kiállitások a Műcsarnokban.

Élők és holtak.

I.

Először beszéljünk a holtakról.

Ők a boldogabbak! Már itthagyták ezt az árnyékvilágot. Lent a föld alatt nem süt rájuk a nap, nincs árnyékuk. Már nem látják a körülöttük nyüzsgő éhes embereket. Nagyszáju erőszakos csörtetőket, akik kegyetlenül legázolnak mindenkit, hogy följebb kusszanak. Nem látják a szerényt és élhetetlent, az okosat, a szivtelent. Ők a boldogok! Ők már megszabadultak a rablólelkü zsaroló környezettől, a csalók, szélhámosok, uzsorások, hizelgők és alattomosok galád társaságától. Róluk, ott lent a mélyben, talán már lehámlott az utolsó bőr is, melyet lenyuzhattak volna adó fejében. Ők a boldogok! Ha utolsó nyilatkozatot kérnénk tőlük, a föld alól bizonyára ezt kiáltanák: „Hagyjatok minket békében! *Hála Istennek, már meghaltunk!*"

De a művészlelkek halála mégsem ilyen tökéletes. Ők még holtuk után is megszólalnak. Az irók és költők tovább mesélnek, a zeneszerzők tovább dalolnak, a festők, szobrászok és épitészek műveikben, melyek szivük és lelkük összecsendülő ihletében fogantak (amit egyszóval *művészetnek* mondunk) — tulélik az elhamvadt testet.

Ime, mingyárt szóbaállhatunk itt a Műcsarnok első termében ~~*Deák-Ébner Lajossal*~~, a magyar genrefestés nemrég elhunyt mesterével. *Munkácsy Mihály* volt a magyar életképek első igazi nagymestere, akinek örökét három kitünő utóda: ~~*Bihari Sándor*~~, *Vágó Pál* és ~~*Deák-Ébner*~~ vette át. De amig Munkácsy drámai páthosszal festette a betyár-romantikát, Bihari a kisvárosi élet szelid humorát, Vágó az alföldi kisgazdák és pásztorok állat-imádatát, Deák-Ébner lirikus költője maradt a magyar népéletnek. Az ő törékeny vézna kis testével tulélte amazokat és testi finomságát átvitte alkotásaiba is. Művészetének fő szintere Szolnok és a Tisza vidéke. A híres szolnoki hetivásárokat Pettenkofennel együtt halhatatlanná tették. Művészetének válogatottan szép darabjait láthatjuk most a Műcsarnokban. Itt van legnagyobb alkotása, a „*Husvéti körmenet*", áhitatos szép magyar tipusaival, itt van a kitünő „*Szolnoki piac*", a baromfias parasztmenyecskékkel, a „*Hazatérő aratók*", a „*Násznemet*" és a „*Falusi lakodalom*" két testvérkompozíciója, a „*Zöldségpiac*", a „*Szolnoki vásár*" igen élénk, szép vászna, az „Ujoncozás", a „Mulatozók", az „Enyelgés", a „Hajóvontatók", „A falu dobosa", a rendkivül finom „Alkonyat a Tiszaparton", szebbnél-

MDK

Vágó Pál,festöm.

1oo2. Parkrészlet. Olf. J.l.j.

Árverési Közlöny.1929.ápr 3.rk.sz. 38.l.

Nézdi-kovács L.: Mujt. Miáll-ok a Mincs-ban. PH 1934 márc. 4

Fényes jövedelmet, értékálló befektetést,

legideálisabb otthont, csak ugy biztosithat magának, ha Budapest Rivieráján, a Gellértfürdő közelében, ösparkok közepette, a legelőkelőbb villanegyedben befejezésükhöz közeledő legujabb (19.—20-ik) társasvilláinkban szerez nevére telekkönyvezett, 2—3—4 szobás, páratlanul értékes lakrészt. Dijtalan prospektus. „Centrum" Házépitő-Vállalat, Horthy Miklós-ut 15. (9—12, 3—6-ig. Tel. 693—01.) 1698

Lemondott a lett kormány.

Riga, márc. 2. A lett kormány Blodnik miniszterelnök vezetésével péntek este lemondott. A kormány bukását a paraszt-szövetség bizalmatlansági szavazata idézte elő.

...ток, sennyegy eljogyana az ellenzekkövetelte módositásokat, amelyek egyrészt kiforgatnák a Balkánszerződést eredeti mivoltából, másrészt Törökországnál, Romániánál és Jugoszláviánál ugyis erélyes ellenzésre találnának.

Исправление. 25го апреля 1930г.

В 1920 году началось в Советском Союзе восстановление. Советские люди собирались по празникам работали бесплатно. Так они хотели помочь

szebb tájrészletek és figurális tanulmányok, a Lotz hatása alatt készült aktok és néhány mesteri képmás. Nagyon értékes része a hagyatéknak a szomszédos termet betöltő sok kisebb-nagyobb vázlat.

Másik két nagyobb halott szólal meg idb. *Vastagh György* és *Vastagh Géza* emlékkiállításán. Idb. Vastagh György száz évvel ezelőtt született Szegeden. Tizenötéves korában részt vett a szabadságharcban, a 70-es években telepedett le végleg Budapesten s később udvari festője lett idb. József főhercegnek. A mult század végének egyik legismertebb arcképfestője volt, tréfásan diszmagyar-piktornak hívták, mert alig volt vármegyeháza és városháza, melyek üléstermében ő diszmagyarban festett közéleti szereplői hiányoztak volna. Művészetét legszebben a főhercegi családról festett életnagyságu képmásai mutatják be. De foglalkozott népies-tárgyu kompozíciókkal is: az oláh és a cigány nép köréből. Ezek közt az „Oláh lakodalmas menet" és a „Kárvallott cigány" (az uton elhullott lovával) a legismertebbek. Fia: *Vastagh Géza*, a legkitünőbb magyar állatfestők közé tartozott. Szebbnél-szebb állatképei, különösen az oroszlánokat és tigriseket ábrázoló művei a nemzetközi kép-piac legbecsesebb árui voltak s e műveinek javarésze Angliába és Amerikába került. Tanulmányait Algirban és Marokkóban, de legtöbbször a budapesti állatkertben festette. Igen szépek hazai tárgyu baromfias képei, a tyukok és kacsás képek, de leghatásosabbak a magyar bikákról festett nagyobb kompozíciói. Ilyen a *„Párbaj"* (két megvadult magyar bika közt), azután a *„Kivert bika"* több változata. Gyönyörü képei maradtak József kir. herceg birtokában, az *„Oroszlánok a hegyoldalon"*, az *„Ivó tigris"*; — egy másik csodaszép tigris-képe (pihenő tigris a háttérben kelő holddal): a *„Magány"*, a magyar szentkorona tulajdona. Korai halála fájdalmas vesztesége a magyar művészetnek.

Még egy halott mester jelentkezik *Gyügyei Nagy Zsiga* személyében. Ki nem ismerte ezt a szeretetreméltó embert, itt a magyar fővárosban, vagy Párizsban, sőt spanyol földön, ahol a világháboru alatt udvari festő volt? Azután déli és északi Amerikában. Nagybányai szobafestő inasból a legszellemesebb társalgók egyike lett, modorában rapszodikus, pikturájában is az. Leginkább a biblikus festészet érdekelte. „Szentbeszéd" c. képével annakidején elnyerte a Ferenc József-dijat, festett nagyobbméretü genreképeket is, főleg matyó-menyecskéket és cigányokat. A szines-tarka viselet mindig izgatta, ez vitte a matyó nép körébe (ahonnan sok szép tarka vázlata maradt meg), s ez izgatta spanyolföldön is, ahol magyarföldi cigány menekülteket talált. Itt szinekben kitombolhatta magát. Ezt mutatják ottani képei: a „Narancsfák alatt", — „Narancsszüret", — „Bucsun", — „Énekesek", — „Sütkérezők", a „Valenciai leány", — a Goyás „Korsós fiu", a Velasquez törpe-tipusai. Két karakterfejet is látunk tőle: Kánya Kálmán és Rákosi Jenő vázlatos képmásait, — azután *„Hattyuk"* cim alatt finom fürdőző aktokat, egy szép cigányleány-aktot és félaktot s a *„Krisztus a kereszttel"* c. komoly biblikus kompoziciót.

Kézdi-Kovács László.

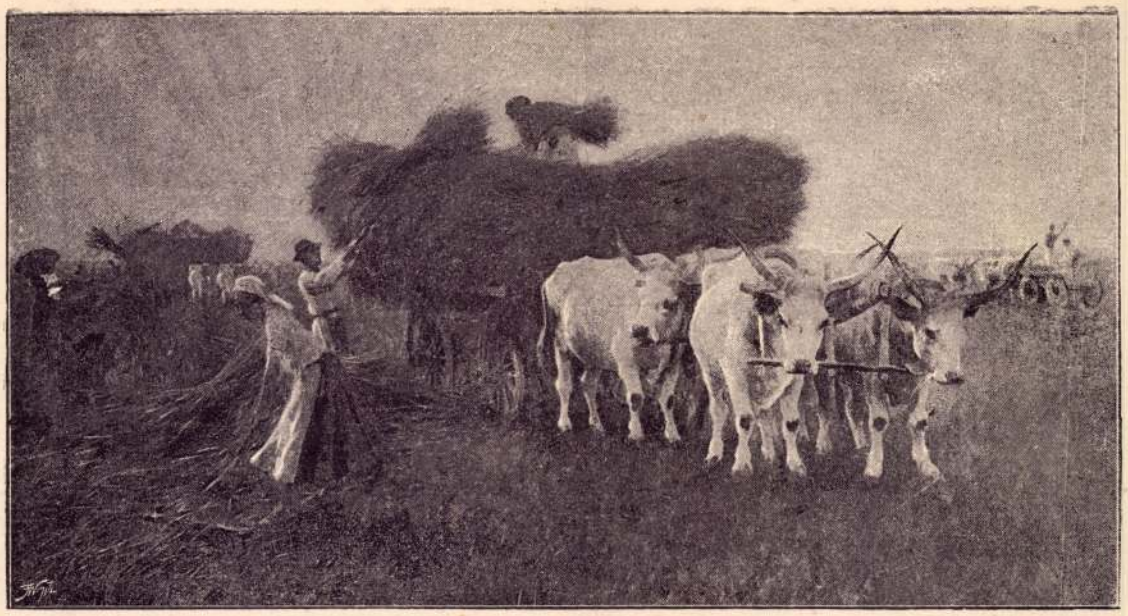

A „Magyar Szalon“ eredeti felvétele. Festette Vágó Pál.

Rakodó szekér.

1893 januar

A TÉLI KIÁLLITÁS A MŰCSARNOKBAN.

Idegen plánta volt a képzőművészet hazánkban, melyet nagy mesterségesen kellett ápolni, a széltől is megóvni, hogy ki ne veszszen. Most mintha jobbra fordulnának a dolgok. Nem abban keressük a fordulatot, hogy művészeink, mint a párisiak, két nagy pártra szakadtak s harczban állnak egymás ellen; abban sem, hogy nekünk is megvan már a «salon des refusés»-nk; ez utóbbiban tényleg többnyire kezdők művei találhatók; némelyiknek bátran helyet adhattak volna ugyan a műcsarnokban s a műcsarnoknak némely képe inkább lett volna helyén a nádor-utczai szálló termeiben; de egészben véve a dolog rendjén van s nagyon helyes, hogy a legfiatalabbak is keresnek tért s alkalmat az érvényesülésre. A művészek harczában nem vállalkozunk a biró szerepére, mert csak személyes momentumok merültek föl benne; de nem féltjük művészetünket e harcztól, mely energikus oppozicziót teremt s minden körülmények közt az igazság érdekeit szolgálja. Az az örvendetes, hogy annyian vannak művészeink, hogy pártok keletkezhetnek; hogy minden kiállítás alkalmával új nevek merülnek föl, melyek közül egy nehány fenmarad; s hogy végre valahára műértő közönség is támad, mely a képekben és szobrokban gyönyörűségét találja. Vásár nélkül nincs művészeti élet, annak daczára, hogy a vásár vásári munkára csábít. Csak a művészek nevelhetik a közönséget, és csak a közönség fizetheti meg e nevelés költségeit érdeklődéssel, tisztuló ízléssel, pénzzel. Még messze vagyunk tőle, hogy a normális művészeti élet formái s feltételei mind meglegyenek nálunk; de kétséget nem szenved, hogy a művészet a nemzet kulturájában helyet foglalt s terrénumát mind inkább terjeszti.

Az idei kiállításról azonnal konstatálták, hogy kimagasló művészeti eseményt nem hozott, külföldi dominálo kép vagy szobormű nincsen benne. A kiállításnak nincs «pointe»-je, nincs csattanója. Ezt bajnak néznők, ha az egész kiállítás színvonala nagyon alacsony volna; de sok jeles mű kárpótol a nagy szenzáczió elmaradásáért, melyben van valami egészségtelen is. A nagy szenzáczió a közönség egy részének fogékonyságát eltompítja, igazságtalanná teszi a többi művek iránt. Sokkal jobb pointe az, hogy ezen a kiállításon egy egész sor új magyar művész, mondják több mint 20, lép elénk. Mindjárt az első teremben tűnik fel *Ferraris* Arthur magyar festőnek képe: «Mich-Mich, a tudós majom.» Ferrarisról eddig semmit sem tudtunk; de magyar származású; ma-

gyar nő a felesége, Párisban él. Egyebet most sem tudunk róla, hacsak azt nem, hogy Ferraris távolról sem kezdő, sőt kész mester, a ki egy csapással elsőink közé lépett. Egy kairói jelenetet fest, arabok nézik egy tudós majom produkczióit. A keleti hangulat, a keleti karakter s a dolog mivolta kitűnően jut érvényre. Az a naiv öröm, melyet a keleti ember e majom produkczióiban talál, a legkülömbözőbb változatokban tükröződik a nézők arczában; a majom tulajdonosának nyugodt diadal-érzete s magának a majomnak «művészete» mesterien van megérzékítve. Éles megfigyelés és igen gondos kivitel eredménye e mű, melynek kompoziczióját is fölötte sikerült. Ugyancsak Ferraristól látjuk, a második teremben, saját neje arczképét, s ez a humorista érzékű festő itt költőnek mutatkozik, ki finoman érez, s az arczban a lelket fényesen tükrözteti. A mi benyomásunk az, hogy ennek a tárlatnak igen is megvan a maga pointe-ja, Ferraris feltűnése, ki idegen földön tanult, de a ki mégis hozzánk vonzódik s talán idővel egészen a mienkké válik.

Az első teremben még néhány kép előtt kell időznünk. *Györök* Leó «Veglia» képe hangulatos, tiszta kis mű, *Ferenczy* Károly «Válása» a kezdőnek erőlködéseire, de meleg érzésére is emlékeztet; *Munthe* Ludwig düsseldorfi festőnek «Tavaszi tája» tele van bájjal. Szinte érezzük a tavasz kéjes hűvösségét, friss szűziességét. *Neogrády*, kinek vízfestményei nagy feltünést keltettek, e teremben ezeknek egyik legszebbjét állította ki «Részlet a major udvarból». Vele szemben látjuk *Strobentz* Frigyes magyar festő képét «Templomban», melyben a gyönge háttérnek ellenére, megkap az alakok elevensége, a hangulat ereje. Ugyanott látjuk *Smith* C. Frityhof jó férfi arczképét, mely a régi eszközökkel is erős hatást tud elérni. De nem szabad nagyon soká az első teremben időznünk, mely különben is szűk méreteivel és zsúfoltságával, nyomasztó hatással van a nézőre.

A következő teremben *Halmi* Arthur «Titkos esküvő»-je ragadta meg figyelmünket. Halmi szolid tudással rendelkezik, jól tud jellemezni, s nem tudjuk be neki hibául, hogy még nincs sok mondanivalója. A falusi templomban a pap előtt térdepel az ifjú pár, jelentéktelen arczú emberek, kiknek vonásai alig fejeznek ki valamit. Mindenki közömbös a szczéna iránt, a vőlegény, a menyasszony, a tanúk, a pap, a ministrans, s ez a közömbösség lassan-lassan elragad ránk is s árt a különben kitünően megfestett kép hatásának.

E teremben a néző hosszan fog időzni. Szivesen fogja nézni *Peske* kedves gyermekképét, «Nesze kenyér pipusom», melynek jobb pendantja a IV. teremben ugyanennek a kis hősnek megbirkózása egy nagy seprűvel. *Vajda* Zsigmond gyermekcsoportja is jól meg van festve, mig *Ferenczy*-nek «A tékozló fiú hazatérése» megerősít bennünket ama hitünkben, hogy e fiatal festőnek van mondani valója, van érzése, mely tökéletlen technikáján át is megragad bennünket. *Spányik* Kornél képe «A kiváncsi modell» egy haladó erő műve. A mint a festő nézi, mérlegeli a művét, mig a modell bizalmasan rá támaszkodik s csak kiváncsiságot mutat, kitünően van konczipiálva. Főleg a festő alakja sikerült. A teremben van *Munkácsy* Mihálynak is egy műve, egy kis vázlat «Tanulmány a murciai földrengéshez», a melyen a csoportosítás művészetét élvezhetjük. Egy egész sor miniatur mű is kedveskedik e teremben, olaj- és vízfestmény, bájos kis dolgok, pl. *Kardos* Gyula «Érdekes olvasmány»-a, ugyane festőnek «Meglepve», kedves kis rococco jelenet, *Mannheimer* Gusztáv két aprósága, *Neogrády* Antal «A nagypapa ünneplő ruhája az unokán» stb. A teremben imponálnak *Strobl* Alajos remek mellszobrai, melyek közt valódi remek László főherczeg mellszobra. *Schram* Alois pastell arczképe imponál a festő tudásával, ki e technikával a habos selymet nagyszerűen tudja megfesteni. *Abry* katonai képében kevés a katonai hangulat, *Poll* Hugó «Szélcsendje» meglep a matrózok érdekes alakjaival és bravúros technikájával, *Veress* Zoltán «Tanulmányfejek» czimű képe erős jellemző érzéket tanusít. E teremben *Aggházy* nehány jó tájképét is találjuk. A mi itt vagy a többi termekben a plafond szomszédságába került, annak megitélésébe nem bocsátkozunk. Ennek a boszantó praktikának valahára már véget kell vetni. Nem szabad több képet befogadni, mint a menynyit tiszteségesen el lehet helyezni. A többi csak nyugtalanítja és zavarja a nézőt.

A harmadik teremben az ajtó mellé került *Liezen-Mayer*-nek egy kis genreképe: «A nagymama névnapja». Igazi bajor kép, bajor leány, bajor gyerek s nagy kuglóf. Derült kis dolog, de Liezen-Mayer nevéhez nagyobb várakozásokat fűzünk. *Villegas* a Ca d'oro-t Velenczében festette, pompázó színekkel, dekorativ hatást keresve. A szorgalmas *Neogrády*-nak itt is van egy jól megfestett, de kevés életet mutató, archaizáló vízfestménye. *Spányi* egy jó festménye mellett *Knopp* Imre képe tűnik fel, «Jelenet a Stefánia-kórházban». Az

102. Vágó Pál: Reggel.

182. Márk Lajos: Pihenő a műteremben.

VÁGÓ PÁL : JÁSZSÁGI TÁJ

BIHARI SÁNDOR: PROGRAMMBESZÉD.

135. Tornay Gyula. Páris ítélete.

79. VÁGÓ PÁL. A GYÍK.

1885. om. Eiáll. Eat.

56. Peske Géza: Sok volt a jóból.

5. VÁGÓ PÁL: Becsületügy a Hortobágyon.

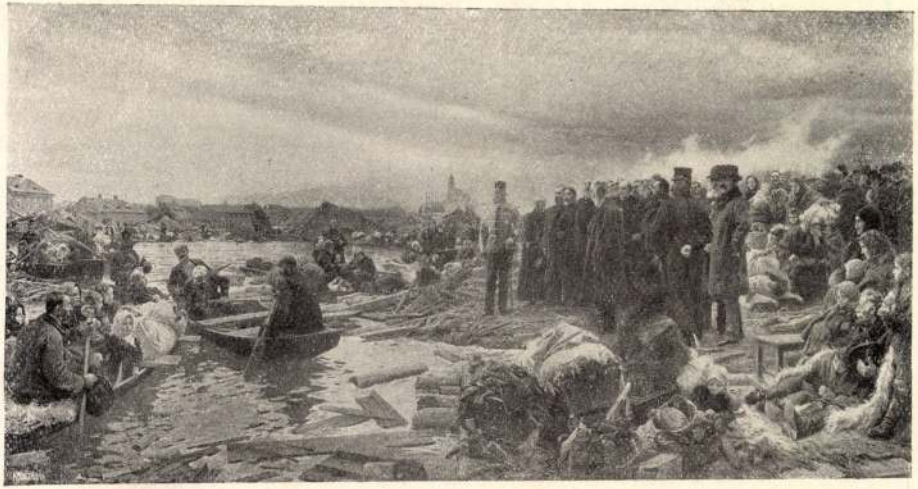

16. VÁGÓ PÁL: „Szeged szebb lesz, mint volt".

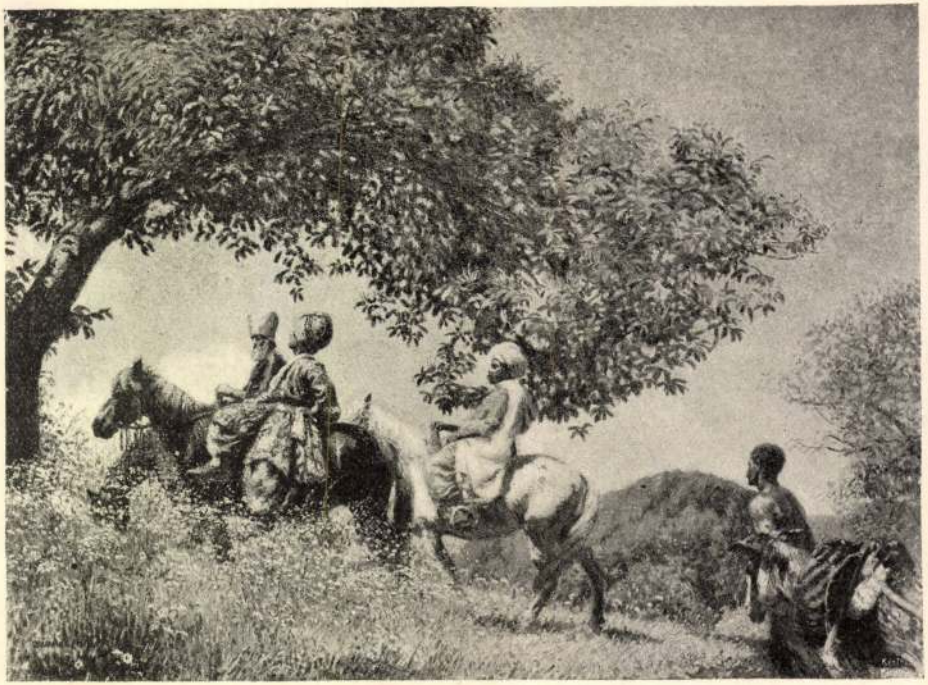

6. Grünwald Béla: A három királyok.

Jászapáti Vágó Pál

Magyar Művészet 1925. 229-231o.
A Képzőművészeti Főiskola nyári tanfolyamai.

Jászapáti. Vágó

Pesti Hirlap. 1884. okt. 8. 3

a fertőn Körül

Jàsfapàto, Vágó Pál ott-tartó. Jbl

Kodása

Budapesti Hirlap, 1882, I. 26

26 n. 4-o. (h. és k.)

Jászapáti (Vágó Pál szobrának helye)

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
551. l.
Gulyás Károly: Vágó Pál

Budapest (Vágó Pál tartozhodási hely

Pásztortűr, 1928. 23 sz.
551. l.
Gulyás Károly: Vágó Pál

S z e g e d.

Szegedi árviz képe
/Vágó Pál/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

S z e g e d .

Vágó Pál árvizképe

M Ű V É S Z E T
I.évf.1902.
68.
"Vágó Pál"

Páris (Vágó Pál tartozkodási helye)

Pásztortűr, 1928 23 sz.
551 l.
Gulyás Károly: Vágó Pál

München, Vágó Pál festő I. díjas

kitüntetése a mův. akadémián.

Budapesti Hirlap 1881, X. 28.

134. n. 3. o. (Sz. és M.)

München (Vaigó Pál tartózkodási helye)

Pásztortűz, 1928. 23. sz.
551. l.
Gulyás Károly: Vaigó Pál

Vágó Pál

K

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben czimü vállalat 77. füzete jelent meg febr. 1-én, mely «Magyarország II. kötetének 4. füzete. E füzetet egészen a «Magyar népszokások» foglalják el, melyeket *Baksay* Sándor épen olyan éles megfigyeléssel gyüjtött mint a mily hiven és szépen irt le. A jeles dolgozatnak ez a része a következő hat fejezetre oszlik: *házasság*, — *keresztelés*, — *halottaink*, *gyászunk*, — *házépités és berendezés*, — *tanya*, — *munka*. Mind olyan ismerős, mind olyan közönséges, mindennapi tárgy, de a Baksay kezében mind ujjá, érdekessé s a figyelmet lebilincselővé válik. Az Alföldet mintegy ködfátyol-képekben látjuk szemeink előtt elvonulni, sajnálva az elvégződő, de kiváncsian várva a kezdődő uj képet. S hogy gyönyörködésünk és illuziónk annál teljesebb és tartósabb legyen, öt olyan festő müvész fogott kezet a szerzővel, mint *Vágó* Pál, *Feszty* Árpád, *Greguss* János, *Pataky* László és *Ebner* Lajos, olyan képeket mellékelvén a szöveghez, melyek az elmondottakat ecsettel világositják, a csak érintett dolgokat pedig érthetőleg elbeszélik. A füzetet ékesitő *tiz* kép közül *Vágó* Pál ötöt, *Ebner* kettőt, a többi müvész pedig egyet-egyet szolgáltatott. Baksaynak ez önálló becsü dolgozatát nemcsak a magyar közönség fogja élvezettel olvasni, hanem bizonyára a külföldi olvasók is érdeme szerint fogják méltányolni. Erről a czikről elmondhatjuk, hogy különösen ilyen népismertető dolgozatok lebegtek a vállalat dicső és — fájdalom! — közelebb az egész monarchia gyászára megdicsőült alapitójának, Rudolf elhunyt trónörökösnek fenkölt lelke előtt. Ilyen modoru és szellemü néprajzok által vélte és óhajtotta Ő a monarchia népeit különösen egymással megismertetni s kölcsönös becsülésre és szeretetre indítani. A füzetnek, mely a Révai-testvérek bizományában jelent meg, ára 30 kr.

József főherczeg «Czigány szótára» készülőben van s folyton halad. A főherczeg kiterjeszti figyelmét a külföldre is és *Lelandot* kérte fel az az angol-czigány szavak gyüjteményének beküldésére, a mire azonban sokáig kellett várni. A kéziratot, mielőtt sajtó alá bocsátaná, *Podhorszky* Lajossal, Párisban élő nyelvész hazánkfiával közli a szógyökök és képzők tudományos magyarázatának megirása végett.

Vas. Ujs. 1889. 87. 1

Mint cid

Vizmüvek. Vizhasználat. A rendes házi szükségletre, ültetvények öntözésére vizet meriteni, itatni, mosni, usztatni, fürdeni és jege vágtatni a hatóság által e célra kijelölt helyeken s a helyi rendőri szabályok megtartásával a hatósági rendelkezés alatt álló vizeknél is mindenkinek szabad, minden más célra azonban, valamint gépekkel vagy mesterséges készülékkel való vizkivitelhez a törvény szükséges.

A szabad rendelkezés alatt álló vizek használati joga azonban meg van szoritva.

Az élet rendes szükségletére vizet szolgáltató kutakat, vagyis közönséges kutagat, a mennyiben azok a belső és a lakók külső területén a netán már létező kutak, tavak, csatornák, vagy házaktól 3 m., a külterületén pedig 15 méter távolságban épülnek — saját birtokán mindenki szabadon epithet; furások, galléríák és artézi kutak segélyével a vizet felszinre hozni révet felállitani, azt csakis a vizjogi törvényben szabályozott és alább részletezett eljárás mellett és hatósági engedély alapján teheti.

A halászat érdekéből pedig elrendeltetett, hogy a vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőzése tilos, és hogy ha a vizhasználatra jogosult a folyóviz medrét egész szélességében elfoglalná, — a menynyiben ezt a halászat érdeke kivánná, haláteresztőt vagy hallétrát tartozik alkalmazni.

A vizeknek természetes lefolyását és lefolyhatását másnak kárával akármely módon és alakban gátolni és akadályozni tilos; a vizek kártételetől való védelem céljából önhatalmulag, az illető érdekeltek meghallgatása és az illetékes hatóság engedélye nélkül a viz medrét mélyiteni, a viznek más irányt adni, vagy csatornák nyitása és mélyitése által nagyobb menynyiségü lefolyást előidézni, a mennyiben

Sipocz-féle gyógyborok!

Ezen közkedveltségnek örvendő és az orvosok által is a legnagyobb elismerésben részesült gyógyboraim, melyek hason készitményü külföldiekkel a versenyt bátran kiállják, a legjobb minőségü anyagokból készitem ezen borok étvágygerjesztő, idegerősitő, a vérképződést elősegitő diätetikus készitmények;

Pepsin bor

kitünő hatásu mindennemü gyermekbajoknál, vérszegény és tuberkulozus gyermekeknél, megsünteti a gyomorégést a

VÁGÓ PÁL: HUSVÉTI ÖNTÖZÉS

SPÁNYIK CORNÉL : MÉZESHETEK

Vágó Pál
festő

M.D.K.

A Bem-Petőfi körképen lovascsapatokat festett. A parizsi világkiállítás magyar pavillon-jának falát is az ő műve díszítette. A „Jászapáti táj", „Szeged szebb lesz mint volt" „Menekülők", „Budavár visszavétele 1849-ben" című képei híresek.

Csete Balázs: Vágó Pál
Jászkunság, 1954-3 lap

Vágó Pál

VÁGÓ PÁL: JÁR A BABA

Kultúra, 1927. táj — és élek. kiáll -

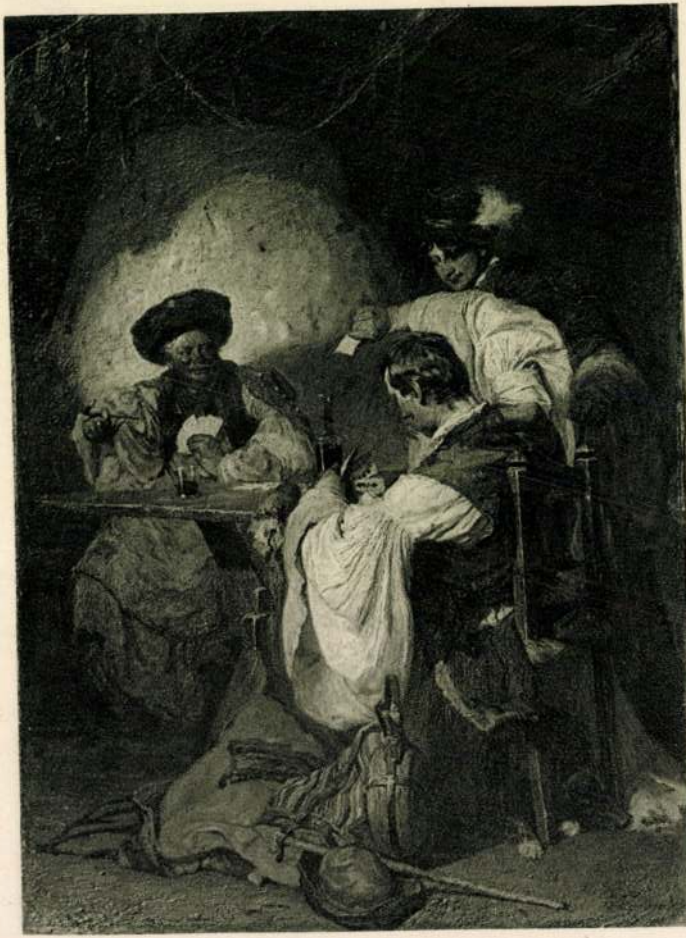

GREGUSS IMRE:
KÁRTYÁZÓ SZEGÉNYLEGÉNYEK

Vágó Pál rajza. Eredetijét metszette Morelli G.

A MILLENIUMI NAGY ÉREM OKLEVELE.

Magyar Iparművészet
1897/98. 184. l.

figyelmébe, melyek abban sok becses s földolgozásra alkalmas anyagot találnak.

*

Mordvin himző-ipar. Ázsiai nyelvrokonaink házi iparát, különösen himzéseit ismerteti az a munka, mely a finn-ugor társaság kiadásában Lipcsében jelenik meg finn és német nyelven, *Mordvalaisten pukuja ja knoseja, Trachten und Muster der Mordvinen* cím alatt. A műből, mely 100—150 színes táblát fog tartalmazni, eddigelé 16 füzet jelent meg. A mordvinek ősi viseletét és díszítő motivumait mindinkább kiszorítja a folyton terjedő orosz ízlés, ezért kétszeresen érdekes e már-már kiveszö formakincset a művelt világgal megismertető munka. A mű gyakorlati hasznát pedig az a körülmény biztosítja, hogy az egyes teknikákkal is megismerteti az olvasót. A bennünket is érdeklő mű előfizetési ára 30 márka.

*

L'animal dans la décoration, par M. P. Verneuil. Paris, E. Lévy éditeur. Ezuttal kivételesen a franciák követik a németeket. Gerlach nagyszabású művét, a „Pflanze"-t követte a „Das Thier"; s most ugyanabban a sorrendben két francia mű jelent meg. A Grasset szerkesztésében megjelenő La Plante-ról folyóiratunk második számában megemlékeztünk. Ezt követi most nyomon a L'animal, a melyhez ugyancsak Grasset irt lendületes bevezetést. Unalmasnak mondja az örökös delfineket, oroszlánokat, griffeket, stb. s utal arra, hogy rengeteg sok állatja van a föld faunájának, a mely alkalmas arra, hogy a diszítő művészetben földolgoztassék, a melyekről eddig ornamentikusaink nem vettek tudomást. S Verneuil munkája csakugyan hoz is egy sereg diszítménynyé stilizált állatot, a melyekkel eddig jobbára csak a természetrajzi gyűjteményekben találkozhattunk, pl. a tengeri csikó, szarvas bogár, repülő hal, stb. Verneuil Grasset irányát követi, *modern* művész minden ízében. Színezése azonban gyakran bántóan nyers, s ebben van még mit tanulnia mesterétől. Az új munkát művészeti iskolák és diszítő festők jól használhatják.

Uj idők 1895
I. 15 sz. 275 l.

Virág

Vágó pál nyíra: Viz ... viz

Uj Idők. 1895. 71. Világ

A gunár.

Vágó Pál eredeti rajza
Endrődi S. Költeményéhez.
(teljes lap)

Vágó Pál

Szegedi árvízkép

repr.

Kiss Szeged

26. l.

Vágó Pál

Petőfi halála,
fenti rajza
repr.

Jó Br Rá

304. l.

a műemlékek védelméről.

jezet.

ől és azok gondozásáról.

§.

et védelemben kell részesiteni.
lkalmazása szempontjából műemlék a
szinén levő minden épitmény /épület,
széka, valamint minden olyan ingó do-

Vágó Pál

Ravatalon c.
kepe

repr.

Szépm. Mur. Évk

X. k. X. tabla

Vágó Pál

l. Római nemzetk.
kiáll. kat 1911.
56, 57

2666. Giuseppe Barison:

Sz. Triestben 1853 szej
Tréfálkozó katonák.

Az
~~Egy~~ istállóban, a ho
a fogason kalap, köpe
na ingerkedik a kutyáva
be vetette, az ölébe
kezében tartott pipából s
je fordult [illegible]orrába,
ra fakasztotta. A vitézek
köpeny, szük ujjú kabát,
[illegible] csizpő csokorra kötött
korsonál leveles galy,
szik a földön. A háttérbe
dozik, reteszes ajtó köti
lött lámpás lóg. Jelzése

Vászon, mér. 21:29 c
Gillming Hermina aja

1905
Aj. Gilming H.

Sz. n. 1627 - 905

Uj Solós. 1896.
II é. 40. sz. 264. l.

Vágó Pál: Lakodalmas menet.

Vágó Pál

l.

Szépm. Mur. Évh

IX, 278. l

Vagó Pál

. lásd okr

III. Postatakp. anke

1921. jan - feb

104 — 106 l

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÓGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várm
községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van
A Földmívelésügyi miniszter 189.100/
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-ár
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".
A hivatkozott 1881. XXXIX. tc

Vágó Pál

l.

Szépm. Muz. Evk.

IX. 275. l.

(Szabó Nór)

Kecskemét h. n. VII. 213

Nem magyar honosokat nem

* A választói jogosultság az **illető rovatban** egy 1-es szám beirásával jelölendő meg.

Vágó Pál

Arvízterület c.
kéje repr.

Szépm. Múz. Ecke

IX. 39. tábla

VÁGÓ PÁL: JÁR A BABA . . .

BIHARI SÁNDOR: VASÁRNAP DÉLUTÁN.

Képzőművészeti Tarsulat évk. 1928.
130. l.
~~Évk. KMT. 1928.~~ (Keppel.)

Vágó Pál

Vágó Pál

l.

Végvári Szótár

33, 34, 55, 66, 76. l.

1949. okt. 18

I.

A tervkölcsön jelentősége.
(Iskolai dolgozat.)

Tervkölcsön. Egy ideig ismeretlen szó
volt számomra. Azomban újságolvasás
~~kor~~ közben, megvilágosodott előttem e-kifejezés
óriási jelentősége.

hároméves

A három-éves tervet a magyar mun

LEVENTE

VÁGÓ PÁL RAJZA

MEG SZENTELVNK AVAGI NEM CHRIST9 VEREVEL VALo KoZoS VLESVKE. Az írás alatt, a kanna előoldalán egymás mellett két aranyozott kör, melyekben az adományozók címerei és a jobb oldalon levő címer fölött korona s mind a két címer körül írás van bevésve. Jobb oldalon a Rákóczi-címer az erdélyi címerrel van egyesítve s körülötte ez olvasható: GEOR : RAKO : D. G PRIN. TRAN PAR REG . HVN . Do : TESI. Co : . Bal oldalon a Lorántffy-címer. (Heverő fatörzs hárs levelekkel). A címer körül a következő felírás: SVSAN LoRAN D G PRIN TRAN PAR REG HVN Do TE SI Co. A két címer fölött újabbkori felírás; ÓTORD REFOR ECCL.

Van egy a most leírt kannához teljesen hasonló kisebb ezüst kanna is, mely csak 24 cm. magas. Ezen is ott van a két címer és

A MÜVÉSZ FELESÉGE — GROSS BÉLA FESTMÉNYE

azok körül a felírat, de hiányzik a kanna peremérol a szentírásbeli idézet. Lapos fenekén betűkből álló mesterjegy és ahoz közel egy második jegy, mely el lévén kopva, csak sejthető, hogy virágot ábrázolt. Mind a két kanna belseje meg van aranyozva.

A harmadik tárgy egy 25 cm. magas s kívülbelöl megaranyozott csinos ezüst kehely, hat karéjú talppal, tojásdad nodussal s poharának oldalán egy babérlevélkoszorúval szegélyezett körben Erdély címere közepére alkalmazott külön pajzsban a Rákóczi-címerrel. (A fél kerék fölött jobb lábával kardot tartó koronázott sas.) A kettős címer pajzsa fölött királyi koronával. A körben bevésve ez olvasható: GEORGIVS . RAKOCZI : D : G : PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : DNVS : ET : SI : COM . 1631.

A fejedelmi eredetű klenodiumokhoz tartozik még egy 17 cm. átmérőjü kisebb és egy 19 cm. átmérőjü aranyozott ezüst tányér. Mindkettőnek közepén babérkoszorúval övezett körben a Rákócziak és Erdély címere oly összetételben van bevésve, mint a kelyhen is, de azzal a különbséggel, hogy a Rákócziak sasa itt nem a jobb, hanem a bal lábával fogja a kardot. A felirat is a kehelyen lévő felirattal megegyező, csakhogy a tányérokról az évszám hiányzik.

Mind az öt darab ezüst edényre rá van vésve: ÓTORD . REFOR . ECCL.

1660 óta, azaz mióta a nagyváradiak ide telepedésével az ótordai református egyház megerősödött, még gyakran fordult elő oly háborus idő, midőn az egyház hívei féltett klenodiumaikat elrejteni voltak kénytelenek. Miután a kuruc világban Torda templomkastélyai, valamint a közeli Tordahasadék erődjei is elpusztultak, a későbbi veszélyek alkalmával az egyház kincseinek nagyobb részét biztos helyre, a falakkal kerített Kolozsvárra küldötte. Igy történt ez 1735-ben is, midőn annak a hírére, hogy a török Rákóczi Józsefet Erdélybe behozza, az ótordai egyház kincsei és féltettebb okmányai számára Kolozsváron keresett menhelyet. Az akkor felvett leltár sok oly tárgyat is sorol fel, melyek sajnos, ma már nincsenek meg.

Igen érdekes az egyház vagyonáról 1753-ban felvett leltár is, melyben az általam most ismertetett öt drb. ezüst edény után ez van bejegyezve: «N. B. Ezen öt darab Argenteria a Váradi Török obsidiokor, mikor Ali Bassa alatta volt és accordára feladták, az ott való Reformátusoktól hozattatott volt, minthogy magok is ide telepedtek.» Ehez hasonló feljegyzés olvasható az öt drb. úrasztali terítő után is.

A rajtok levő feliratok igazolják, hogy az ezüst tárgyak közül a két tányért és a kelyhet I. Rákóczi György fejedelem készíttette és a két csinos ezüst kannát a nevezett fejedelem nejével: Lorántffy Zsuzsannával együtt adományozta. Miután az is tény, hogy ezt az 5 drb. ezüst edényt és azzal együtt az öt drb. régi és értékes szép skofiumhimes terítőt is a nagyváradi menekülők hozták Tordára, alapja van azon hagyománynak, mely ezeket a szépen stilizált s finom munkával és nemes érccel ékesített terítőket is épen úgy a fejedelem és neje adományainak tartja, mint az említett ezüst tárgyakat, sőt ismerve a fejedelemasszony vallásos buzgalmát és fáradhatatlan tevékenységét, valószínű, hogy a himzés munkájában is tevékeny részt vett Lorántffy Zsuzsánna fejedelemasszony, de ezt a körülményt nem tartotta szükségesnek a terítőkön felírással is megörökíteni.

TÉGLÁS ISTVÁN

Művészet 1914. 418. l. kép

Vágó Pál

l.

1882. bécsi nemzetk.
mův. kiáll. kat.
132. l. 133. l. képpel
136. l

Méltóságos
dr. G e r e v i c h T i
A Müemlékek Országos Biz

Vágó Pál MDK

Angyalok hódolata, repr.

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

Vágó Pál

MDK

Mátyás első találkozása Beatrix-szel

Angyalok hódolata

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

küldő a kiállítás megnyitásától számított két hét alatt tehát 1900 január 2-ikáig egész határozottsággal és *írásban kijelenti*, hogy a pályázatban résztvenni nem kiván. A díjat négy művészből és öt nem művészből a társulat választmánya által titkos szavazás útján választott pályabíróság ítéli oda, melynek ülésén legalább hét tagnak kell jelen lenni, s köztük a nem művészeknek többségben kell lenniök.

6. *Eszterházy Miklós Móric gróf 300 forintos díja.* Minden a Téli-kiállításra beküldött szabályszerüen elfogadott s a megnyitástól a bezárásig kiállított vízfestmény (hazai tárgyu életkép — különös tekintettel a hazai népviseletre — hazai tájkép vagy ilyenek hiányában arckép vagy csendélet) pályázik, ha csak a beküldő a kiállítás megnyitásától számított két hét alatt, tehát *1900 január 2-ikáig* ki nem jelenti, hogy a pályázatban résztvenni nem kiván. A pályadíjat egy öt művészből és két nem müvészből álló, s a társulat választmánya által titkos szavazás utján választott pályabíróság ítéli oda.

Az illetékes pályabíróságok az összes díjakat és kitűntetéseket a kiállítás megnyitásától számított négy hét alatt ítélik oda.

A fönebb fölsorolt dijak pályabíróságai közül eddig a Társulat választmánya, december 14-ikén tartott ülésén a következő *három* pályabiróságot választotta meg:

Az Ipolyi-díj pályabirósága. Művészek: Ballo Ede, *Benczur* Gyula, *Ebner* Lajos, *Stetka* Gyula, *Tornai* Gyula, *Nem művészek*: *Andrássy* Tivadar gróf, *Berzeviczy* Albert dr.

A Ráth-díj pályabirósága: Művészek: Dudits Andor, *Jendrassik* Jenő, *Kacziány* Ödön, *Kardos* Gyula. *Nem művészek: Baronyi* Arthur, *Kammerer* Ernő, *Katona* Béla dr., *Ráth* György és *Szüry* Dénes.

Az Eszterházy-díj pályabirósága: Művészek: Csók István, *Ferenczy* Károly, *Glatz* Oszkár, *Grünwald* Béla és *Mihalik* Dániel. *Nem művészek: Andrássy* Gyula gróf és *Eszterházy* Miklós Móric gróf.

A »Műbarátok ösztöndíja« pályabíróságába a *Műbarátok-köre* a maga részéről: *Keleti* Gusztáv, *Zala* György, *Andrássy* Tivadar gróf, *Károlyi* Tibor gróf, *Széchenyi* Béla gróf, és *Szendrei* János dr. tagokat jelölte ki.

A *Lipótvárosi-Kaszinó* díjának a pályabíróságába a *Magyar Képzőművészek-Egyesülete: Karlovszky* Bertalan, *Ujváry* Ignác és *Zala* György tagokat küldötte ki.

—

Figyelmeztetés: Az aranyérmek pályabíróságának a megválasztására és a »Műbarátok ösztöndíja« pályabíróságába három művésztagnak a megválasztására csak *1900 január hó 2 ikán esti hat óráig* fogadhat el szavazatokat az Országos Magyar Képzőművészeti-Társulat titkári hivatala.(Városliget, Műcsarnok).

Kérelem nyerő tagjainkhoz.

A most megnyilt Téli Kiállítás alkalmából még egyszer közöljük a társulat tagjai javára 1899 april hó 17-ikén tartott sorshúzás eredményét, s azzal a kéréssel fordulunk azokhoz, akiknek tagsági jegyére nyeremény esett, hogy a december 18-ikán megnyilt Téli Kiállítást mielőbb meglátogatni és a kiállított művek közül választani szíveskedjenek.

Folyó szám	Nyerem. érték frt	Nyerő szám	Nyerő neve
*1	1500	3206	Perlaky Kálmán
*2	1000	1913	Körmöci főreáltanoda
*3	500	225	Csukay István
*4	500	328	Fábián Bela
*5	500	2943	Egri főkáptalan
*6	400	2279	Sidwers Lipót
7	400	436	Garas Albert
*8	400	277	Dobos C. József
*9	300	3015	Jálics A. Ferenc és társa
*10	300	1898	Feilitzsch Artúr báró
*11	300	1224	Pollák Izidor
12	300	2204	Szukováthy Ottilia
*13	200	3150	Nádasdy Ferenc gróf
14	200	1156	Oppenheim Henrikné
*15	200	797	Kiss Ignác
16	200	2879	Benkő Kálmán
*17	200	3215	Perlaky Kálmán
18	200	791	Kisbaári Kiss Ferenc
19	100	3371	Szabadka város
20	100	195	Burger Árpád dr.
21	100	3331	Schossberger Henrik
*22	100	3009	Hevesmegye
*23	100	2095	Pásztor Bertalan
24	85	3425	Szentes város.

A nyerők a nyereményösszeg erejéig a Téli Kiállításon, illetve a vele kapcsolatos karácsonyujévi tárlaton lévő eladó művek közül a sorsolási szabályzatban foglalt megszorítások közt szabadon választhatnak, *és a Téli Kiállítás bezárása, tehát 1900 február elseje után a reájuk esett nyereményösszeg fölhasználására való igényüket föltétlenül elvesztik.*

A nyerők közül a *-gal jelöltek már választottak s így a kisorsolt 8185 frtból még 1685 frt nincs fölhasználva.

Vásárlások a Téli kiállításon.

A december 18-ikán megnyilt Téli kiállításból lapunk zártáig a következő művek keltek el:

1. Györök Leo †: »Arbe«, olajfestmény. Vevője - *Kiss* István.
2. Györök Leo †: »Tengermosta sziklák«. Olajfestmény. Vevője: *Ruh* Henrik.
3. Klaber Gyula: »Tanulmány«. Olajfestmény. Vevője: *Ruh* Henrik.
4. Telepy Károly: »Alkonyat«. Olajfestmény. Vevője: *Fekete* József.
5. Lotz Károly: »Muzsa«. Tempera. Vevője: *Perlaky* Kálmán, társulati nyerő tag.
6. *Mendlik* Oszkár: »Svéd halászbárka«. Olajfestmény. Vevője: *Perlaky* Kálmán, társulati nyerő tag.
7. Spányi Béla: »Falu részlet. Bodajk«. Olajfestmény. Vevője: *Perlaky* Kálmán, társulati nyerő tag.

Lapunk zártáig a vásárlások összege 2460 forint, amelyből 1500 forintot társulatunk fizetett ki az illető művészeknek.

alig látta valaki Györök Leot jókedvünek. Egyre lehangoltabb lett s tulságos mértékben ideges.

Fia, *Györök* József e közben elvégezte tanulmányait; a tanári pályára lépett s mikor kinevezték vidékre professzornak, Györök Leo egyedül maradt. Otthagyta előbbi, fényesen berendezett lakását s az Angyal-utca 12-ik szám alatt bérelt két szobát. Itt élt csendesen, szinte elhagyatottan. Nem járt sehova sem, csupán az iskolába s ha itt elvégezte a dolgát, bezárkózott a lakásába és képeket festett.

Az utóbbi időkben annyira ment már különcködésében, hogy az embereket kerülte és nem is érintkezett mással, csak a tanártársaival. Idegessége annyira fokozódott, hogy minden csekélység felingerelte és a legkisebb jelentőségü dolgok annyira kihozták sodrából, hogy szinte magánkivül volt.

Ettől az időtől fogva, nem akarván senkinek sem a terhére lenni, még zárkózottabb volt, mint azelőtt . . . s december tizenötödikén délelőtt agyonlőtte magát . . . .

Egyes napilapoknak az a híre, mintha az öngyilkos művésznek a mostani Téli kiállításra beküldött műveit a fölvételi jury visszautasította volna, s hogy ez a refus is hozzá járult szomoru elhatározásához, *nem felel meg a valóságnak. Györök* Leo midössze két képet küldött a tárlatra s mindakettő ki is van állítva, sőt a tárlat első napján mindjárt mindakettőt meg is vásárolták. Az egyiket *Kiss* István műépitész, a másodikat *Ruh* Henrik váltotta magához.

A kalandos életü és szomoru véget ért művészt december tizennyolcadikán temették el a kerepesi-uti temető halottas házából. A Magyar Képzőművészek-Egyesületén és a Nemzeti Szalonon kivül társulatunk is küldött koszorut *Györök* Leo ravatalára, melyet könnyezve állottak körül gyászoló rokonai, tanártársai és művész kollegái.

Az 1899/1900. évi Téli-kiállítás pályázatai és pályabirósági.

Az 1899/1900. évi Téli-kiállításon a következő kitűntetések és díjak kerülnek kiosztásra.

1. *Két nagy állami aranyérem.* Mindakettő magyar művész számára. Minden az 1899 év december 10-én esti 6 óráig beérkezett és szabályszerüen elfogadott mű pályázik, hacsak szerzője 1900 év január 2-ikáig irásban ki nem jelenti, hogy a pályázatban résztvenni nem kiván.

A kilenc tagból álló pályabiróságot azok a magyar művészek választják, a kik *a)* a társulat kiállításain megelőzőleg kitüntetésben részesültek, *b)* a kik az 1899/1900 évi Téli-kiállításban legalább egy művel résztvesznek.

A szavazás céljából az *a)* és *b)* pontban foglalt művészeknek a társulat titkársága szavazólapokat küldött, melyek kitöltve s a borítékon külső névaláirással ellátva lekésőbb *1900 január 2-áu esti 6 óráig* a titkári hivatalba (Műcsarnok, Városliget) beküldendők.

Az aranyérmek ügyében a pályabiróság csak javaslatot tesz, a végleges döntés a vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti meg.

2. *Ipolyi Arnold 1000 forintos díja.* Minden az 1899/1900 évi Téli tárlaton szabályszerüleg elfogadott s a megnyitástól a bezárásig kiállított egyházi szent vagy nemzeti történelmi kész olajkép, valamint hasonló tárgyu kész szobormü a pályázatra küldöttnek tekintetik, kivéve ha a mü szerzője *bejelentési ivén irásban kijelenti,* hogy a pályázatban résztvenni nem kiván.

A pályaművek fölött az *Országos Magyar Képzőművészeti-Társulat* választmánya által erre a célra választott öt művész és két nem művész társulati tagból álló pályabiróság dönt.

3. *A Műbarátok köre 1500 frtos ösztöndija.* Csakis magyar állampolgár művészek számára, akik olyan, a Téli-kiállításon szabályszerüen elfogadott, s a megnyitástól a bezárásig kiállított festészeti és szobrászati művekkel vehetnek részt a pályázatban, melyeket az utolsó három év alatt fejeztek be, ha a kiállítás megnyitásától számított két hét alatt, tehát 1900 január 2-ikáig egész határozottsággal és *irásban kijelentik,* hogy a pályázatban résztvenni kivánnak, s kötelezik magukat arra, hogy amennyiben az ösztöndíjat elnyernék, tanulmányaik folytatása végett a következő egyévre külföldre utaznak.

Az ösztöndíjat egy kilenc tagból álló pályabiróság ítéli oda, melynek tagjait és pedig két művészt és egy műbarátot a Műbarátok-köre tagjai sorából és hármat az alapítók közül a kör képzőművészeti szakbizottsága az alapítókkal együtt választ, három művésztagot pedig azok a magyar művészek választanak, akik

a) a társulat kiállításain megelőzőleg kitüntetésben részesültek és akik

b) az 1899/900 évi téli kiállításon legalább egy művel résztvesznek.

A szavazás céljából az *a)* és *b)* pontban foglalt művészeknek a társulat titkársága szavazólapokat küldött, melyek kitöltve s a *szürke borítékon* külső névaláirással ellátva legkésőbb *1900 január 2-ikán este 6 óráig* a titkári hivatalba (Műcsarnok, Városliget) beküldendők.

Aki az ösztöndíjban már két ízben részesült, arra öbbé nem pályázhatik.

4. *A Lipótvárosi-Kaszinó 1000 koronás díja,* melynek pályázati hirdetése a *Műcsarnok* mostani számában olvasható.

5. *A 600 koronás Ráth-díj.* Csak hazai művészek olajban festett táj-, állat-, vagy csendélet képekkel, avagy szoborművekkel pályázhatnak, melyeket a jury a téli kiállításra szabályszerűen elfogadott s melyek a megnyitástól a bezárásig a kiállításon szerepelnek. Minden, a Téli Kiállításra szabályszerűen olajba festett táj-, állat- vagy csendéletkép avagy szobormü a pályázatra küldöttnek tekintetik, kivéve, ha a be-

Vágó Pál

Szabó: Athenaeum

148 l.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **JÚLIUS** 30. hét

17 Vasárnap		Elek *Elek*
18 Hétfő		Kamil *Frigyes*
19 Kedd		P. Vince *Emília*
20 Szerda		Jeromos *Illés*
21 Csütörtök		Praxedes *Dániel*
22 Péntek		M. Magdolna *Magdolna*
23 Szombat		Appollinár *Lenke*

Vágó Pál

Pálmay Ilka Strobl
szobrásznál, olajf.
fentitöt

Kiállitva:
Magyar Szinészeti
Kiállitás a Városligeti
Műcsarnokban. Bp.
1890. 41. l.

ÉGÉSZETI ÉS TÖRTÉNELMI EGYLET.

szágos Bizottságának

Budapest.

-án kelt 401. számú átira-
tesítjük, hogy „Kiadvá-
nyotára számára küldött
átvettük.

Vágó Pál

T.yka München

26. 48, 49. l.

Vágó Pál

cikke

lásd

Mücsarnok

1898. nov. 13.

(Kis levél.)

MAGYAR RÉGÉSZETI MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
RÉGÉSZETI SZAKOSZTÁLY
Budapest, Üllői-ut 33-37.

M E G H

a Szakosztály 1952. március 21.-én,
Lóránt Tudományegyetem /Trefort-u.
rendez

Tárgy: f e l o l v a s ó

Dancza János: Milyen célra h

Az előadást vetitett képek kisérik

Budapest, 1952. március 11.

F.k.: dr. Radnóti Aladár.

Vágó Pál

Szabad Művészet

1957. 467. l.

Egyszázötven pengőt a 127688

utaljon ki. Budapest, 1928.

letéből: Dr. Tihamér Lajos s

A hivatal

min

Vágó Pál

l.

Lykafest 1896–1914.

Kovács

Vágó Pál 27. l.

Vastagh Géza 27. l.

Wagner Sándor 28. l.

Zádor István 28. l.

Zichy Mihály 28. l.

l.

Eggenberger aukciós I.

ESZÁNSZ TÁRSASÁG

RREND.

1923. január 17., szerda		1923. január 18., csütörtök	
gyar festők	57— 80/f	Külföldi festők	141— 160
lföldi festők	121—140		1010, 1038
niatürök	180—189	Miniatürök....	190— 200/a
sztika	231—252	Plasztika....	252/a— 260
sia.....	281/c—289	Ázsia	289/a— 304
cellán, fajánsz	411—440	Porcellán, fajánsz	441— 470
eg	535—554	Üveg	555— 580
	631—650	Ezüst, arany...	651— 700

e.

~~Dudits Andor~~

Vágó Pál

tovább

Vajda Zsigmond

l. Műcsarnok

1901. 392. 1

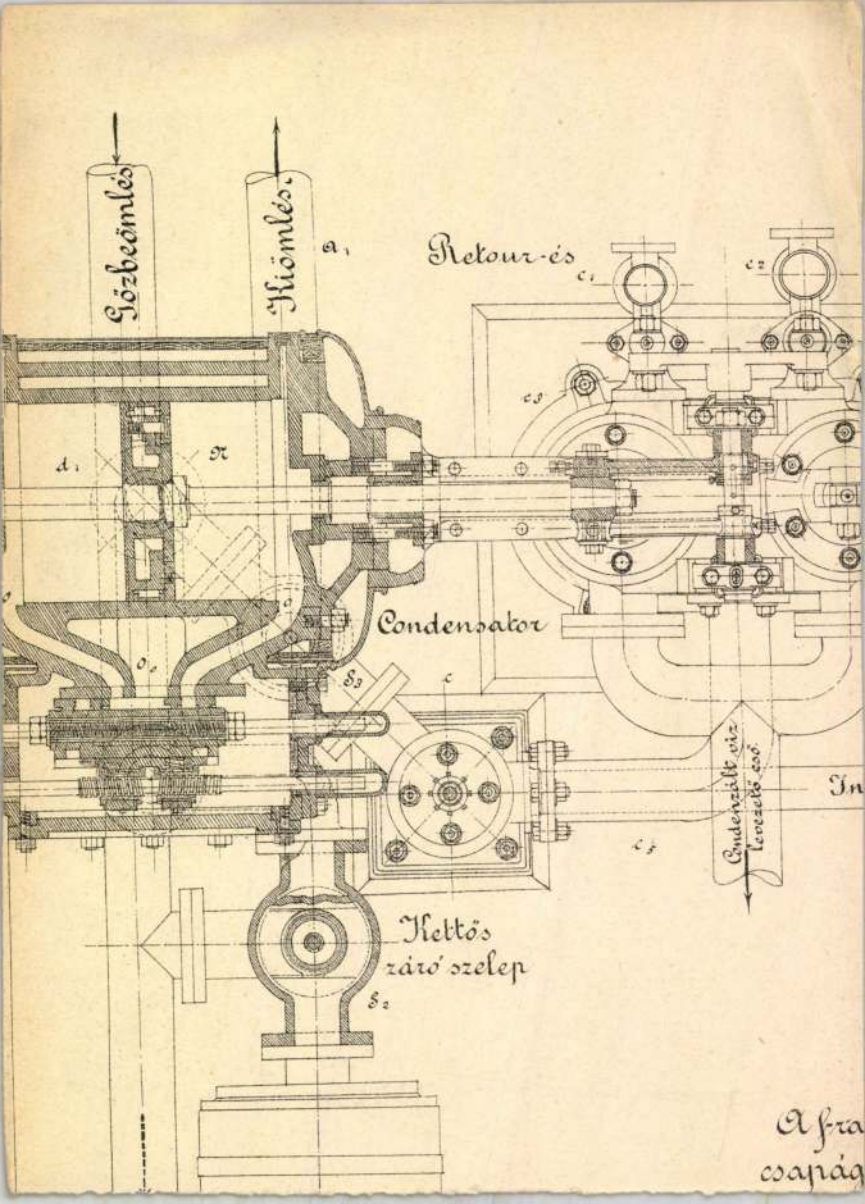
Gőzbeömlés
Kiömlés
Retour-és
Condensator
Kettős
záró szelep
Condenzált víz
levezető cső

állításra. Budapest, 1899. évi május havában. *Ráth* György, elnök. *Radisics* Jenő, az orsz. iparművészeti múzeum igazgatója, *Györgyi* Kálmán, titkár.

—

— **A ferencvárosi templom oltárképe.** Az uj ferencvárosi templom egyik legszebb dísze lesz a főoltárkép, melyet *Aggházy* Gyula fest. A művész a képet a templomhoz illő stilusban festi. Gábor arkangyalt ábrázolja fehér ruhában arany háttérrel. A kép már jóformán kész s mihelyt a templom munkálatai eléggé előrehaladtak, elhelyezik a templomban.

—

— **Csemegi Károly arcképe.** A magyar jogászegyesület kiküldött bizottsága *Beck* Hugó dr. kuriai bíró elnöklése alatt május 12-ikén tartott ülésén elhatározta, hogy évek hosszu során volt elnöke: *Csemegi* Károly arcképét *Vastagh* György festőművész által megfesteti és így méltó emléket állít feledhetetlen elnökének.

—

— **Tisza Lajos gróf szobra.** Szeged városa még *Tisza* Lajos gróf életében elhatározta, hogy szobrot emel neki. A gróf azóta elhunyt, a szoborra pedig időközben, mint a B. N. írja, 20.000 forint gyűlt egybe. *Lázár* György országgyülési képviselő tárgyalt a szobor ügyében *Fadrusz* János szobrászművészszel, aki hajlandónak nyilatkozott a szobrot 28.600 forintért 1900 szeptemberig elkészíteni. A szoborügyben juniusban dönt Szeged városa.

—

— **Szeged művészeti akciója.** A szegedi *képzőművészeti egyesület* szeptember 1-én nyitja meg őszi tárlatát és minden igyekvésével odahat, hogy ezen tárlat minél fényesebben sikerüljön. Az egyesület már megkezdte akcióját, hogy a délvidéket és Szeged környékét is belevonja ebbe a kulturmozgalomba.

—

— **Római szobor Badacsonyban.** *Badacsonyban* a hegytetőn, ahol nehány évvel ezelőtt egy szép bronz-szobrot találtak, mely a Nemzeti Múzeumban látható, a mult héten ismét érdekes római emlékre bukkantak ásás közben. A lelet egy életnagyságu kettősarcu Janus szobor. A kőszobor feje és alsó része teljesen ép, de a dereka hiányzik. Anyaga fehér homokkő, kidolgozása kezdetleges. A nagy kőszobrot szentmártoni *Darnay* Kálmán sümegi múzeumába szállították.

—

— **A szegedi árviz képe.** Lázár György dr országgyülési képviselő Szeged milléniumi árvizképéről nemrég jelentést tett a városi tanácsnak, mely szerint *Vágó* Pál festőművész Jászapatinban berendezett műtermében nagy szorgalommal dolgozik az óriási képen, melylyel már szépen előrehaladt. A képviselő a képről magasztalóan nyilatkozik. A király alakja és a kiséret kitünő hűséggel van találva. A művész most kizárólag ezen a művén dolgozik és a kitüzött ujabb határidőre, szeptemberre, bizonyosan elkészül a nagy árvizképpel, melyet Szeged város a király szeptemberi látogatása alkalmával szeretne ő felségének bemutatni.

— **Művészeti kiállítás Szabadkán.** Szabadkán — mint onnét írják — szépművészeti kiállításra készülnek a társadalom vezető elemei, kiknek élén *Farkas* Zsigmond, *Vermes* Béla orsz. képviselő, *Schmausz* Endre főispán, *Vojnits* Sándor, *Bezerédy* István és *Piukovits* József orsz. képviselők, *Mamuzsits* Lázár polgármester, *Milkó* Izidor dr., *Sziebenburger* Károly, a szinügyi bizottság elnöke és *Toncs* Gusztáv főgimnáziumi tanár állanak. Ez a bizottság a fővárosi művészeket óhajtja megnyerni a szabadkai kiállítás eszméjének.

—

— **A párisi Salon** első két hetének a bevétele *140.315 frank* volt. A mult csütörtökön 15.269 frank volt a bevétel, vasárnap pedig 13 000 frank.

—

— **Van Dyck emlékezete.** A Van Dyck születésének a 300-dik évfordulója alkalmából Antwerpenben rendezendő ünnepségek programját az ottani városi tanács már véglegesen megállapította. E szerint a Van Dyck-kiállítást a városi új múzeumban augusztus 12-ikén fogják megnyitni. Közvetlen ezután a »Cercle artistique«-ban az akadémikusok és a külföldi vendégek fogadtatása fog lejátszódni. A rákövetkező napon ünnepélyesen leleplezik azt az öt nagy freskót, melyet *de Vriendt* a városház lépcsőházában festett, utána pedig nagy díszmenetben vonulnak a halhatatlan anversi mester szobrához. Augusztus 14-ikén lesz a »Művészet a századokon át« cimü nagy történelmi menet, amelylyel a hivatalos ünnepségek bezáródnak.

—

— **Uj illusztrált biblia.** Walter *Crane*, az angol művészet hírneves alakja, most egy csomó uj illusztráción dolgozik, melyek egy Amsterdamban megjelenendő uj díszkiadásu bibliába vannak szánva. Az uj bibliába a szöveg németalföldi, francia, német és ángol nyelven lesz, az illusztrációkat pedig németalföldi, francia, német, ángol és olasz művészek fogják készíteni.

—

— **Puvis de Chavannes szobra.** Többször megírtuk már, hogy a franciák, a Société Nationale des Beaux Arts kezdeményezésére szobrot emelnek a mult évben elhunyt nagy mesterüknek, *Puvis de Chavannes*-nek. Mint Párisból írják, a szobor végrehajtó bizottsága már megalakult és elkezdte működését. Tiszteletbeli elnök lett a közoktatás és a művészetek minisztere, elnök pedig Carolus *Duran*, a S. N. des Beaux Arts elnöke. Alelnökök: *Aynard* és *Bonnat*. A bizottság tagjai közt vannak *Bourgeois* és *Poincaré* képviselők, Lyon, Marseille, Amiens, Rouen és Poitiers városok polgármesterei, *Clairin* és *Hattat* városi tanácsosok. Az elhalt nagy művész szobrát közadakozásból fogják elkészíttetni.

—

— **Tizenhároméves festő.** A párisi Szalon egyik érdekessége kétségkivül az az akvarell lesz, amelyet

egy Adrian *Etienne* nevü *remiremonti* gimnázistától fogadott el a zsüri. A kis festő csak tizenhárom éves és már tavaly föltünt *Rambaud* kultuszminiszternek, aki a gimnáziumot meglátogatta. Azonban mégsem ezé az ifju művészé a rikord ezen a téren. A most már elismert *Carvin* fiatal szobrász *tizenkét* éves korában állította ki első munkáját.

—

— **Elárverezett kiadói jog.** Furcsa árverés volt nemrégiben Brüsszelben, hol a nemrég elhunyt *Rops* Felicien összes műveinek kiadói és sokszorosítási jogát az elhunyt művész fiának a kivánságára nyilvánosan elárverezték. Az árverésen mindössze husz ember — jobbára kiadó és műkereskedő — volt elen, akik közül a jogot *Pellet* párisi kiadó javára ütötték le, aki 11.500 frankért jutott hozzá Rops összes műveinek a kiadói jogához. Ezen az összegen felül még 10%-ot fizetett az árverés költségeinek a fődözésére.

—

— **Társulatunk rendkivüli közgyülése.** Az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* választmánya május 19 iken tartott értekezleten elhatározta, hogy az uj alapszabályok életbeléptetése és a választmány ujjáalakítása céljából tartandó rendkivüli közgyülését, az előrehaladott szezonra való tekintettel az őszre halasztotta.

—

— **Egy szinházi festő halála.** Párisban a minap halt meg a francia művészvilág egy nagyon kedvelt alakja: A. *Rubé*. Szinházi diszleteket és függönyöket festett, de oly kitünően, hogy két társat kellett szerződtetnie, hogy minden megrendelésnek eleget tehessen. Többek közt az új párisi Opera-Comique függönyét is ő festette.

—

— **Művészeti túltermelés.** Majdnem minden nagyobb művészeti központban évek óta oly rengetegre gyarapodott a művészeti termelés, hogy a művészek anyagi helyzete válságossá kezd válni. Párisban érzik ezt meg leginkább. Ott a számos műkereskedés és száznál több művészeti egyesület kiállításai évenkint nagyszámu képet és szobrot visznek ugyan a közönség közé, de a hivatalos nagy Szalónokban mégis ijesztő mennyiségre torlódik össze a sok műtárgy. Így tavaly a kiállítási palota 8000 művet látott a falai közt, ezekhez hozzá kell még számitani legalább 4000-et, amelyeket a zsüri visszautasított. Kisebb arányban jelentkezik ez a túltermelés Berlinben, Londonban, Münchenben, Bécsben. A művek legnagyobb része silány, ami arra mutat, hogy mindenfelé ijesztően megnövekszik a műveszproletáriátus. Párisban e baj orvoslására a hirlapok most a *Képzőművészeti Akadémiát* szólitják fel, amely eddig kivül állott a művészeti mozgalmakon. Nyilvánvaló, hogy annyi kép és szobor, mint a mennyit manapság készitenek, nem kell. De a művészetnek sem használ, mert hisz legnagyobb része gyönge munka. Az Akadémia tehát komoly tanulmány tárgyává fogja tenni a művészproletáriátus megszüntetését.

— **Harc egy szobor körül.** Berlinben a mult év elején bizottság alakult, mely föladatául tüzte ki, hogy egy *Wagner* Rikhard-nak emelendő szobor eszméjét megvalósitsa. Alig hogy a szoborra a gyüjtést megindították, akadt egy névtelen maecenás, aki tudomására hozta a bizottságnak, hogy a szükséges összeghez hiányzó pénzt rendelkezésére bocsátja, mire a gyüjtést beszüntették. Már ez maga nagy elkeseredést okozott Wagner azon tisztelői között, akik édes örömest járultak volna hozzá a szobor költségeihez. Elkeseredésük azonban csak fokozódott, mikor arról értesültek, hogy a bizottság a szobor tervére hat-nyolc szobrászművész között zárt pályázatot akar hirdetni. Ez elhatározás ellen a berlini művészek egyesülete is állástfoglalt és fölhozta, hogy egy ilyen szobornál, mely az eredeti gondolatoknak egész seregét hozhatja felszínre, a német művészetnek csak kárára volna, ha a pályázatban csak néhány művész vehetne részt. Szükségesnek tartanák azért, hogy az összes német szobrászok egy előzetes pályázatra szólíttassanak föl s ezek közül azután válaszszák ki szűkebb pályázatra azokat, akik a legjobb gondolatot vagy eszmét testesítették meg pályázó vázlatukon. Ezt határozatilag is kimondták s a határozatot most közölni fogják a szobor végrehajtó bizottságával.

—

— **Tizián egy freskója.** A velencei dogepalota úgynevezett szenátus-lépcsőjének egy fülkéjében mindjárt a bejáratnál egy falfestmény van, amely már annyira megrongálódott, — jobbára a nedvesség hatása alatt — hogy *Crove* és *Cavalcaselle* sem mertek nyilatkozni a felől, hogy a nagy mester művének tartják-e a freskót vagy sem. A napokban sikerült a festményt a falról vászonra vinni s ekkor kitünt, hogy csakugyan Tizián műve, mely a Madonnát ábrázolja a kisded Jézussal. Két angyal lebeg körülöttük.

—

— **Új vidéki múzeum Franciaországban.** Egy dúsgazdag francia műbarát, *Trumet de Fontarce* nemrégiben *Bar-sur Seine* városának adta művészeti tárgyakból álló gazdag gyüjteményét, amelyből most művészeti múzeumot akarnak alapítani az említett városban. A gyüjtemény kiválóbb darabjai *Van Dyck* egy hármasképe, több *Wouvermann*, az olasz iskolából való néhány madonnakép, egy Napoleon-szobor *Canova*-tól, egy empire butorzat stb. A műtárgyak egyelőre a városháza egyik termében vannak elhelyezve.

—

— **Apró művészeti hírek.** *Párisban* a francia közoktatásügyi miniszter Benjamin *Constant*-t és *Henner*-t kinevezte a legfőbb művészeti tanács tagjaivá. — *Pétervárott Podoserov* orosz szobrászművész, a cári művészeti akadémia tanára 64 éves korában meghalt. — *Brüsszelben* a községtanács 33.000 frankért megvásárolta *Meuniers* Constantin »Lóitatás« címü gyönyörü bronz-szobrát, melyet a város

Vágó Pál

Koll. kiáll. a Muczarnok-
ban. a Magy. Akv.
és Pasztelfestők kiáll. Ereté-
ben.

Alabbi kritikában:
a 80-90-es évek derék tör-
téneti és genrefestő mes-
terembere. A Nagyvégi
münchenni akadémiszmus-
nak volt tipikus képviselője,
akit nem a festészeti, ha-
nem tisztán tárgyi kérdé-
sek érdekeltek. Tárgyvá-
lasztásában kora irodalmi
és történeti igenjelt probálta
kielégíteni, formaadása pe-
dig teljes élményképte-
lenségről tesz bizonyszá-
got.

Pesti Napló. 1929. okt. 6.
(B. T.: A Muczarnok őszi tárlata.)

Nr.

Dr. Szentiványi Gyula
úrnak

Helyben

1932

Vajó Pál

1.

Műv. Krónika

1904. 4. n.

Nagyvágó Dr. Szentiványi Gy

Mélyen tiszte

Vo

átadott 2 db. festmény

Ferd. Lecke: Ise

Geiger R.: Ba

melyeket karbahozatal v

Vágó Pál

emlékkiáll. a Mu-
csarnokban

irod

Ibl Ervin: Képző-
művészet. Bpesti hemle
1930, marc. 628 sz.
452, 453 l

kesegyház helyreállitás

nztári naplója :

	let	Bevétel	Kiadás
ájusról			2.54
VI./3.	1.		20.-
0.	2.		24.-
17.	3.		20.-
24.	4.		20.-
zetőnek			
	5.		420.-
aritás	6.		10.-
svezető-			
aköltsége	7.		16.72
g 1916.			
ei	8.		4.98
	9.		20.-

A MŰGYÜJTŐ HIREI

FELAVATJÁK A DÉRI-MÚZEUMOT

Nagy országos ünnepségek keretében, május 25-ikén felavatják a debreceni Déri-múzeumot. A gyönyörű palotában, irígylésre méltó felszereléssel elhelyezett múzeumi anyag ekkor fog először a maga teljességében a nagyközönség szemei elé kerülni. Ország-világ előtt nyilvánvalóvá fog válni, hogy a Svájcban élt, nemes bőkezüségű adományozó milyen gazdag képtári, régiség- és fegyvergyüjteményt hagyott hazájára, mely párosulva a debreceni városi múzeumban már meg volt etnográfiai-, ősfoglalkozási-, butor-, könyv- és könyvkötési anyaggal ezt az egész múzeumot Csonka-Magyarország legelső vidéki közgyüjteményévé fogja avatni. Igazi kulturpalota lesz ez, a legkülönbözőbb művelődési ágak szolgálatára, könyvtárral, előadótermekkel és kiállítási helyiségekkel, melyekhez a tudományos munka legfontosabb apparátusai s kényelmes munkatermei csatlakoznak. Azoknak, akik oda le fognak utazni, hogy a magyar vidék e fontos kultúrcentrumát megtekintsék, bizonyára hűséges elismes belletrisztikai és néptanulmányi tevékenységén kívül legfeljebb még az erős akarat lehet segítségére a továbbiakban. Mindenesetre nagy kérdés, hogy egy ily sokoldalú gyüjtemény vezetőjének megválasztásánál, a múzeális tudományok mai rengetegében a végleges személyi döntés előtt nem lett volna-e helyes országos szemlét tartania a debreceni városi tanácsnak?

MŰÉRTELEM — CSABÁN

Az egyik szegedi lapban hosszabb cikket olvastunk arról a műpártolásról, mely Csabán folyik. Ha ez a műpártolás kizárólag erre a nagyközségre szorítkozna, alig volna vele érdemes foglalkozni. De, sajnos, olyan fokú műértelem, mint Csabán, nagyjából az egész magyar vidéken otthonos még ma is. Elmondja a cikkíró, hogy az ottani Képzőművészeti Egyesület most előadássorozatokban neveli a helybeli intelligenciát művészi érzékre. Megtudjuk ebből a cikkből, hogy a tudós előadók immár eljutottak az ókori művészetre vonatkozó fejtegetéseikben addig a pontig, amelyen az nagy Pán már holott

megemlítések, bizonyára bőséges elismerő szavuk lesz ama névtelen kiváló adakozók és gyüjtők számára is, kiknek hangyamunkája a múzeumi anyagot nagyrészben összehordta. S nem kevésbé fogják méltányolni a nagy fáradságot, mellyel a jeles fővárosi múzeumi férfiak: *Petrovics* Elek főigazgató, *Csányi* Károly igazgató és *Viski* Károly igazgató-őr hetekig, sőt hónapokig tartó munkával, úgyszólván ünnepi pihenőktől fosztva meg magukat, a rendezést elvégezték. Mindez az ünnepi fényben talán kellő méltánylásra fog találni. Más kérdés azonban, hogy a nagy tiszántuli város, annyi kulturális és egyéb gondjai között mekkora figyelemben s támogatásban fogja részesíteni e nagyszabású közgyüjteményt. A város vezetőinek elhatározásában, hogy az intézmény eddigi két kitünő vezetőjét, a bőkezű alapítóból lett tiszteletbeli múzeumigazgatót, *Löfkovics* Artúrt, továbbá Debrecen város történetének kitünő ismerőjét *Zoltai* Lajos doktort nyugdíjazta, nem mutatkozik túlsok hála. Az új múzeum működését nagy reményekkel váró debreceni polgárság vegyes érzelmekkel fogadta egy olyan tanárember megválasztását az új múzeum élére, akinek kelle-

remélik, hogy ettől a kezdeményezéstől még sok szépet lehet várni. Közben persze a műpártolás Csabán épolyan halott, mint a nagy Pán és a cikkíró maga is bevallja, hogy »a festők munkái iránt a legcsekélyebb érdeklődés sem tapasztalható«. A helyi kultúrpolitikus mindazonáltal oly szép eredményeket remél ettől a páni módszertől, hogy a csabai úgynevezett »kultúrkongresszus«-on ezt az ízlésnevelést a többi alföldi városok vezetőinek is figyelmébe ajánlotta. A mezopotámiai téglakultúra bizonyára ezekben a városokban is meg fogja tenni a kellő hatást.

ÖSSZEIRJÁK A REFORMÁTUS EGYHÁZI EMLÉKEKET

Nagy műtörténeti jelentőségű lépésre határozta el magát a református egyházi konvent. Leiratot intézett összes egyházmegyei, egyházközségi és iskolai hatóságaihoz, hogy legyenek segítségére a birtokukban levő műkincsek, épületek és emlékek összeírásában. Ezt a nagy munkát egy erre a célra összeállított szakbizottság fogja végezni. A műemlékbizottság az év végéig összegyüjtendő adatokat *Csányi* Károly iparművészeti múzeumi igazgatóval óhajtja tudományosan lajstromoztatni.

A Műgyüjtő. 1930. 4. f.

Vágó Pál

d

Kerry Petőfi-ház

52. 1-

s

t

oly felhívással közlöm A Bizottsa

gal, hogy minden a román meg

ló csapatok ellen felmerülő panas

a közölt miniszterelnök rendeleth

. Nagyméltóságu Huszár Károly
iniszter urnak, Budapest.
övetségesek katonai missiója
t a magyar alattvalók a román
szállás következtében szenvedtek,
alatt bizottságot alakitott.
jaként Herkowitz Emil miniszteri
ttel felkérem, hogy Nagyméltóságod
tó panaszokat az "Interrallied
izottságnak /:Nemzeti Palota,
ormánymegbizottal sürgősen közölni
panaszaikat a fegyverszüneti bizott-
gal, illetve nevezett kormánymegbi-
an közlendők, magyar, francia és

Vajó Pál

[Egyházm. Lap]

1881. 21. l. 223. l.

Bizottság!

- a Nagytekintetü Bizottságnak
u Jaákra tett és 104 kor. 40 fillérre
ámlámat.

ytekintetü Bizottság

alázatos szolgája
Gyalus László
épitész.

MDK

Vágó Pál

"A menekültek" c. festményét küldték Párisba, hogy Munkácsy maga döntsön az általa kitüzött 6000 frankos dij odaitéléséről.

Cikk: A Munkacsy-dij nyertese.

Vasárnapi Ujság, 1883. 43.l.

MDK

Vágó Pál

Magyarok bejövetele, körkép
Feszty Árpád fentivel együtt

Balástörtfest 6o l. 61 l.

MDK

Vágó Pál

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

MDK

Vágó Pál

Matyó eljegyzés, vf.

Árverési Csarnok aukcio kat. 1934. szept.
61.l.

ΔΔΜ

Τάξη Γεί

Μαθητές εἰδικῆς ἀγωγῆς, νῆ.

Δάνεισμα Ὀθωμανικῶν βιβλίων κατ. 1934. ἀπόμ.
εἰ.ἰ.

MDK

Vágó Pál

A Műcsarnok 1886 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Alföldi táj, c. olajfm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. 1.

MDK

Vágó Pál

A Műcsarnok 1901 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Becsületügy a Hortobágyon, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-134. l.

MDK

Vágó Pál

Reggel.Olajf.

Művét megvásárolták a kir.várpalota számára, az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1904.évi tav.kiáll.-án.

Művészet, 1904. 279.l.

MDK

Vágó Pál

A Műcsarnok 1882 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Menekültek c. olajfestményét.

Vonatkozások...

Szm KT 50-132 l.

MDK

Vágó Pál

A dobos

Ernst Muzeum aukciói XLV. /1930/. Gróf Zichy Béla hagyatékából. 41.l.

MDK

Vágó Pál

Vágó Pál két Petőfi illusztrációját közli a Vas.Ujs.

Cikk: Petőfi illusztrációink.

Vas.Ujs.1893.40.évf.12.1.

MDK

Vágó Pál

1899.-ben Vágó Pál Huszársag története c. olajfestményéért kapta a Lotz-dijat.

SzmKT 50-131.1.

MDK

Vágó Pál

Vágó Pál rajza, az osztrák-magyar monarkhia irásban és képben c.vállalatból megjelent Magyarország IV.k. 9.füzetében.

Vas.Ujs.1894. 41.évf. 697.l.

Vágó Pál

Alkotásairól elismeréssel ir M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimü beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Végó Pál

Említve

Szelesi Zoltán: Festőlazárszi Könül Délmagyarország, Szeged 1970. júl. 18.

Vágó Pál,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban A szegedi árvizet megörökitő képhez készitett vázlata.220.old. 16.jegyz

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.1967.Pécs.1968

Vágó Pál

"Egy kérdés." és "Birkózó bikák" c. müveivel esélyessé vált a "Mübarátok Köre"-féle 1500.- forintos dijra. Ezenkivül ugyancsak esélyes a Rökk Szilárd-féle 1000.- forintos dijra is, valamint a "Mülap" 300.- forintos dijára. "A téli kiállitás" cimmel M. sign.-val közli a lap a nov. 25.-én, a Mücsarnokban megnyilt tárlatról szóló kritikát, melyben felsorolja a résztvevő müvészeket.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap

Vágó Pál,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. magy.képzőművészetének kereszmetszete.388 mü,180 mü Vágó két müvel szerepel. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzeményei I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

MDK

Vágó Pál

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben.
Vasárnapi Ujság 1893. 15. sz. 255-256.l.

MDK

Vágó Pál

Uj illusztrált Petőfi-kiadás. A Hét 1903. II. félév. 820.l.

MDK

Vágó Pál

Vig társaság c.művét Vágó Pálnak rézre karcolta
Pap Henrik.Az Orsz.Magy.Képzőm.Tars.műlapja
1890.

SzmKT 50 154.1.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba

Gyik

Vonó-négyes

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre- és tájfestészet első virágzása. P.H.1927 évi Kincsesháza. 4o4.l.

MDK

Vágó Pál

Vasárnapi Ujság 1896. 9. sz. 141.l.

MDK

Vágó Pál

Modern magyar festőművészek 120.l.

MDK

Vágó Pál

Magyar festőiskola. Vas. Ujs. 1888. 15. sz.
254.l.

MDK

Vágó Pál

A Műcsarnok 1904 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Reggel, c. olajf.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból

Szm KT 50-136. 1.

Vágó

"Egy kérdés" c. képe szerepel a müncheni Salon kiállitásán, melyről L.K. ir kritikát az "Irodalom és Müvészet"c. rovatban.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. aug. 23.-
XIII. évf. 34. sz. 544. lap

VÁGÓ PÁL

Az 1879-es tiszai árvízről készült képe a hozzá készült vázlatokkal és rézkarcokkal, rajzokkal kiállítva a Somogyi-Könyvtár és a Móra Ferenc Múzeum közös rendezésében az idei árvíz dokumentálására készült kiállításon.

Laczó Katalin: Kiállítási Napló.

Tiszatáj, 1970 szept. 988. l.

Vágó Pál MDK

A magyarok Kiev előtt,repr.

Husvéti öntözés, repr.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Vágó Pál

Lauser, Dr. Wilhelm: Die Kunst in Oesterreich-Ungarn. II. Jahrg. Wien, é.n. 12o,132.l.

MDK

Vágó Pál

Telepy Károly festő képmása, of.

Magyművészképm. 13.1.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba

A menekültek

Vasárnapi Ujság 1884. 4. sz. 58.l.

MDK

MDK

Vágó Pál

Vázlat a milleniumi felvonuláshoz. Ceruza

Salem aleikum, of.

Idill, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. /3. sz./ 36. l.

MDK

Vágó Pál

"Segitség", Vas. Ujs. 1887. 536.l.

MDK

Vágó Pál

Husvéti öntözés

Kihajtás a legelőre

Hazatérés a vásárról

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. 8.l.

MDK

Vágó Pál

Lehel vezér, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Vágó Pál

Székely Bertalan tanítványa volt

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és ber.: Maksay Sándor) Bp. 1962. Képzőmův. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 20 l. l.

MDK

Vágó Pál

Árviz. Vázlat

Engedjétek hozzám a kisdedeket.Vázlat

Jászberényi táj

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. 8.l.

MDK

Vágó Pál

Önarckép

Hazatérés disznótorról

mVágó Ignácné

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. 8.l.

MDK

Vágó Pál

Olvasó nő

Lovak

Delelő a Nagy-Kunságon

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. 8.1.

MDK

Vágó Pál

Becsületügy a Hortobágyon

Bem~~e~~ Petőfi körkép

Magyar huszárság diadalutja

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

Vonósnégyes

Elakadt szekér

Vig társaság

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba

Menekülők

Magyarok Kiev előtt

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat.

MDK

Vágó Pál

A magyarok Kiev előtt

Honvédek rohammal foglalják el Budavárát 1849-ben

Jár a baba

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Müvészet 1928. 7.sz. 596-597.l.

MDK

Vágó Pál

Orgia

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Művészet 1928. 7.sz. 596-597.l.

MDK

Vágó Pál

Budavár bevétele 1849-ben

Szeged szebb lesz, mint volt

Feszület

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Művészet 1928. 7. sz. 596-597.l.

MDK

Vágó Pál

Husvéti öntözés

Hazafelé

Huszárság története

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Művészet 1928. 7. sz. 596-597.l.

MDK

Vágó Pál

Délibáb a Jászságban

Alföldi táj

Séta közben

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Müvészet 1928. 7. sz. 596-597.l.

VÁGÓ PÁL: JÁR A BABA . . .

BIHARI SÁNDOR: VASÁRNAP DÉLUTÁN.

Vágó Pál festőművész

Menekülők

Magyar Kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

Vágó Pál

Szabad Művészet

1950. 185. l.

Vágó Pál

Györi Árpád: La salle des hussards au pavillon historique de la Hongrie à l'exposition universelle de Paris en 1900. 4-r 47 t. képcsarel. Paris, 1904.

Gent (866)

MDK

Vágó Pál

Poros uton

Kubikusok

Menyecske

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Müvészet 1928. 7. sz. 596-597.l.

MDK

Vágó Pál

Vig társaság

Birkózó bikák

Sárban elakadt szekér

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Művészet 1928. 7.sz. 596-597.l.

MDK

Vágó Pál

Gyik

Vonó-négyes

Lopott ló

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Művészet 1928. 7.sz. 596-597.l.

MDK

Vágó Pál

Menekülők

Becsületügy a Hortobágyon

Olasz ifju

/L.K./: Vágó Pál. Magyar Művészet 1928. 7.sz. 596-597.l.

Vágó Pál MDK

A müvész és felesége a reggelinél, rajz

Bivalyfogat, rajz

Kocsikorzó a Stefánia után a kilencvenes években, rajz

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

A mezőhegyesi törzs-ménes, rajz

Csikós, rajz

Hazatérő szénásszekér disznókondával, rajz

Hazatérés a vásárról az ártelrületen át, rajz

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

M.D.K.

Vágó Pál

"Husvéti öntözés falun" cimmel a művész alkotásának repr.-ja.

Szinházi Élet. Bp. 1929. okt. 13-19. XIX. évf. 42. sz. 51. lap.

MDK

Vágó Pál, Roskovics Ignác és Margitay Tihamér

Közös kőképtervük. A junius 8-iki diszmenet megörökitése.

Vas. Ujs. 1896. 5oo.l.

Vágó Pál

Rábaközi népviselet, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Vágó Pál

"Szeged szebb lesz, mint volt"

Pukk.: Téli tárlat. A Hét 1903. II. félév.
752-753.l.

MDK

Vágó Pál

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MDK

Vágó Pál (szül.1851)

Torzképek : Szobonya Mihály és Gerster.
Ceruzarajz 19x15

Angyali üdvözlet. Jelz.lent jobbra : Vagó
Vászon 240x110

Ernst Muzeum aukciói.XXII. 54.1.

MDK

Vágó Pál

Női tanulmányfej, ceruzarajz

Ernst Múzeum aukciói XVI. 49.1.

MDK

Vágó Pál

GerLonModfest. **12o.l.**

MDK

Vágó Pál

Táj parasztfogattal, ceruzarajz

A Pásztorleány

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 79.1.

MDK

Vágó Pál

Amorettek

Tájkép, tusrajz

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 79.l.

MDK

Vágó Pál

Birkózó bikák

Szegedi árviz

Huszárság története

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre- és tájfestészet első virágzása. P.H.1927 évi Kincsesháza. 404.l.

MDK

Klein Mihes szobrász

arcképe Vágó Pál-tól.

1.

Petr. Emlagyművészek arcképei. 5.l.

MDK

Vágó Pál

Rajza Jókai "Utazás egy sirdomb körül" c.művé-
hez.(1889.) Repr.

Magyarság, 1925.febr.26. 3.l.

MDK

Vágó Pal

Megyei pandur. Olajvázlat.

Kézdi-Kovács László Atelier-kiáll.kat.Nemzeti Szalon.1911.febr. 11.lap

Vágó Pál MIK

A tenger halottai, olf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Vágó Pál

Az Olympuson

A magyar huszárság diadalutja. Az 1900-iki párisi kiáll. pavillonjának falfestménye.

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. 8.l.

Vágó Pál

Jászberényi táj, olf.

Husvéti öntözés, olf.

Kihajtás a legelőre, olf.

Hazatérés a vásárról, olf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Hazatérés a disznótörről, olff

Vágó Ignácné arcképek olf.

Árviz, vázlat, olf.

Engedjétek hozzám a kisdedeket,olf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Olvasó nő, olf.

Lovak, olf.

Delelő a Nagy-Kunságon, olf.

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Mátyás és Beatrix találkozása, olf.

Az Olympuson, olf.

A magyar huszárság diatalutja, olf.

A juhász, olf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Jászapáti táj, olf.

Menekülők, olf.

Budavár bevétele, olf.

A magyarok Kiew előtt, olf.

Mucsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

A Balaton partján, olf.

Huszárroham, olf.

Férfiarckép, olf.

Ruhateregetés, olf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállítás

Vágó Pál MDK

Zsuzsanna és a vének, olf.

Szeged szebb lesz, mint volt, /1879/. olf.

Fürdés, olf.

Őszi szántás, olf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

I. Ferenc József látogatása a szegedi árvizné1 1879-ben, repr.

Műcsarnok 1929 őszi kiállítás

Vágó Pál MDK

Budavár bevétele 1849-ben, repr.

Jászapáti táj, repr.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Vágó Pál

Lotz Károly tanitványai. Vas. Ujs. 1898. 9. sz. 144.l.

M. D. K.

VÁGÓ Pál festő

A konkereső magyarok Kiew előtt

(Repr.)

Prock. Tárgymut. Bp. 1885. 49., 115. l.

~~115.~~

MDK

Vágó Pál

A történelmi diszmenet. Vas. Ujs. 1896. 61.l

M. D. K.

Vágó Pál

Kortárskent emliti nevét Sidló Ferenc: Művész volt..." c. búcsuztatójában, melyet Zala György nobrászművén halálára irt, s beszél a kortársak munkájáról, életéről.

Szinkáre Élet. Bp. 1937. aug. 8-14
XXVII. évf. 33. sz. 8-9. lap.

MDK

Vágó Pál

Barsi A.Á.: Jászapáti templom freskói
/Vágó Pállal/

Barsy A.Á. Müvészet, XIII.évf. 1914. 89-9o.

MDK

Vágó Pál

A "Vonósnégyes" c. munkájáért a képzőm. társ. 600 forintos díját kapta

A művész-dijak a mücsarnokban. Vas.Ujs. 1887. 839.l.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba... Repr.

Milegyhalál. 99.l.

MDK

Vágó Pál

Évk. KMT. 1929.

Vágó Pál MDK

Tótszekér, rajz

Keresztelő, rajz

Mezőkövesdi népviselet, rajz

Ruhateregetés, rajz

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Vig társaság, rajz

Havas az ut, rajz

Fiatal leány temetése a Jászságban, rajz

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Kezdőkép a Népszökás-hoz, rajz

Jászberényi ötösfogat, rajz

Kaszás, rajz

Egy kun kapitány temetése, rajz

Műcsarnok 1929 őszi kiállítás

Vágó Pál MDK

Husvéti öntözés, rajz

Vonósnégyes Zala megyében, rajz

Áratáskor, rajz

A Tisza kiöntése, rajz

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Betyártanya a régi világban, rajz

Juhászok a számadó előtt, rajz

A mezőhegyesi ménes, rajz

Libapásztorleány, rajz

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál MDK

Követválasztás Budapesten, rajz

Mocsár, rajz

Asztali áldás, rajz

Leánykérőben, rajz

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vágó Pál

Szüret a tokaji hegyen, rajz

Parasztlakodalom, rajz

A földbirtokos,rajz

Az ezredévi hódoló diszfelvonulás terve, rajzok

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Vágó Pál

A mücsarnok kiállitása. Vas. Ujs. 1882. 688.l.

MDK

Vágó Pál

Jászapáti táj

Budavár bevétele

Mátyás király és Beatrix találkozása. Vázlat

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. 8.l.

MDK

Vágó Pál

Rozsnyay Kálmán: Atya és fiu tragédiája. Pérely. 9o-1o2.l.

MDK

Vágó Pál

"Szeged szebb lesz, mint volt". Of.

Fürdés, of.

Őszi szántás, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

Husvéti öntözés, of.

Kihajtás a legelőre, of.

Hazatérés a vásárról, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

Árviz. Vázlat. Of.

Engedjétek hozzám a kisdedeket. Vázlat. Of.

Jászberényi táj, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

Jászapáti táj, of.

Menekülők, of.

Budavár bevétele, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

A magyarok Kiew előtt, of.

Mátyás király és Beatrix találkozása, of.

Az Olympuson, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

A magyar huszárság diadalutja. Az 1900-iki párizsi kiállitás pavillonjának falfestménye, of.

A juhász, of.

Zsuzsanna és a vének, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

Önarcképe. Tanulmány. Of.

Hazatérés a diszmótorról, of.

Vágó Ignácné arcképe, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

Olvasó nő, of.

Lovak, of.

Delelő a Nagy-Kunságon, of.

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

Vágó Pál MDK

Jászsági táj, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Vágó Pál MDK

Legelő birkanyáj, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Vágó Pál MDK

Jászsági táj, repr.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

MDK

Vágó Pál

nyerte a Lotz-dijat a magyar huszárokról a párisi kiállitásra festett munkájáért

A Lotz-dij. Vas. Ujs. 1900. 13.1.

MDK

Vágó Pál

Az ezredévi ünnep történelmi diszmenete. Vas. Ujs. 1895. 2o. sz. 313.l.

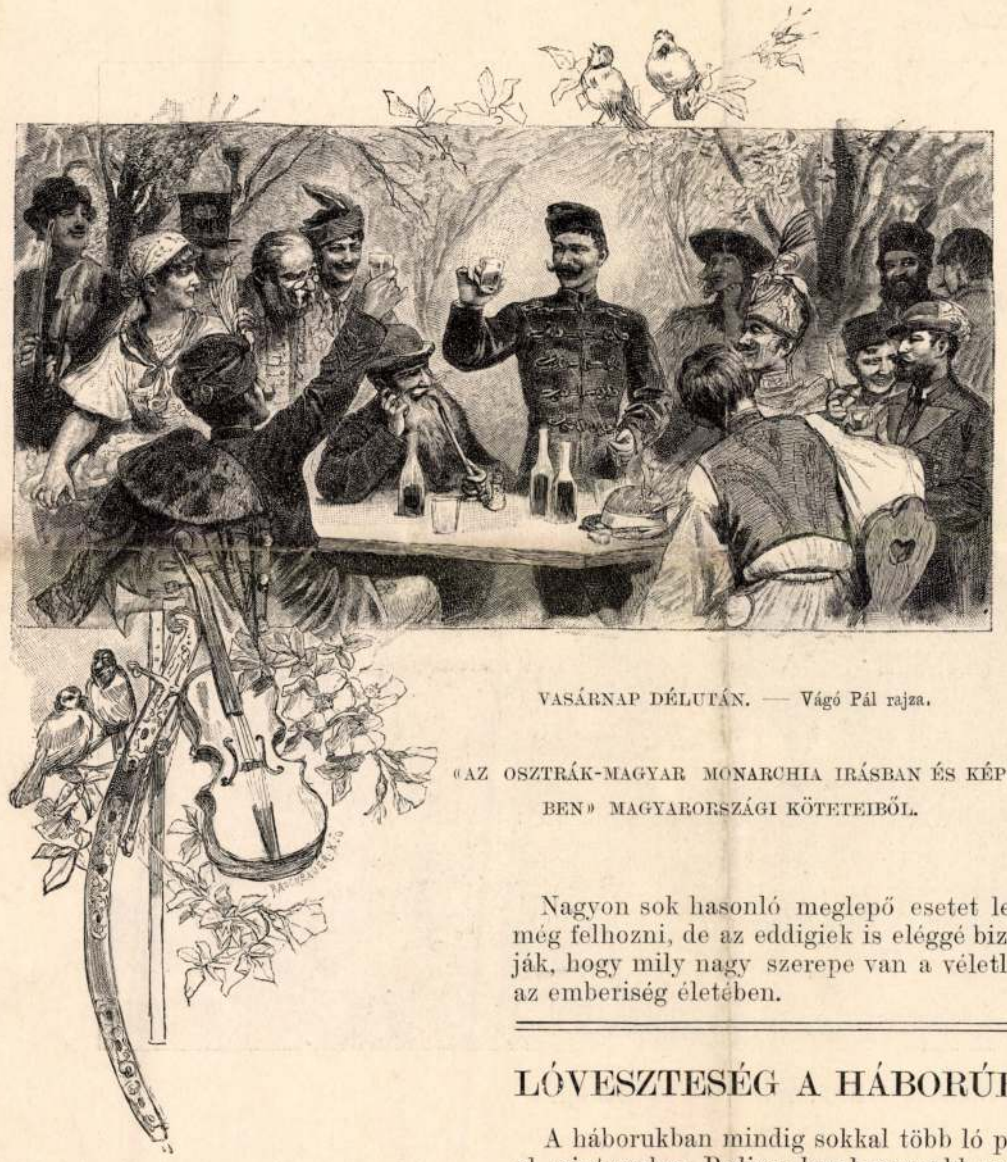

VASÁRNAP DÉLUTÁN. — Vágó Pál rajza.

«AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA IRÁSBAN ÉS KÉPBEN» MAGYARORSZÁGI KÖTETEIBŐL.

napon. Shakspere egy keddi napon, Cervantes az ezt megelőző szombaton halt meg, mivel

Nagyon sok hasonló meglepő esetet lehetne még felhozni, de az eddigiek is eléggé bizonyítják, hogy mily nagy szerepe van a véletlennek az emberiség életében.

LÓVESZTESÉG A HÁBORÚBAN.

A háborukban mindig sokkal több ló pusztul el, mint ember. Pedig a lovak nagyobb mértékű pusztulása a hadjárat kimenetelére nézve döntő hatással lehet.

Így például I. Napoleont is lovainak elhullása tette tehetetlenné az Oroszország ellen indított

jövő dörgések még a legbátrabb lovat is megugrasztják. Ilyenkor aztán a rémület ösztönszerűleg átragad egyikről a másikra s megfékezhetetlen zürzavar áll be.

A lovassági rohamok alkalmával pedig az ágyú- és a puskagolyók által okozott mészárlás valóban borzasztó s ilyenkor ritka, hogy több ló ne hullna el, mint ember, már csak azért is, mert a ló nagyobb tömegű lévén: természetesen több golyó éri.

Az 1808-ban kezdődött spanyolországi hadjárat alatt, midőn a csapatok egymás elleni harcza közelről történt, a veszteség aránya akként alakult, hogy 95 emberre 100 ló esett, míg Balaklavánál már 100 ló esett 60 emberre, itt ugyanis a heves ágyúzás volt oka a lovak nagymérvű elhullásának, a minthogy az ágyúzás rendesen iszonyú pusztítást visz véghez a lovak között. Így például a francziák Fontenoynál oly gyilkoló hatással ágyúztak, hogy 50 emberre 100 ló, a tüzérségnél pedig 16 emberre 100 ló esett áldozatúl, a mi meglepőleg mutatja a tüzérség irtó képességét, a mennyiben a francziák főleg az angolok ágyúira lőttek. Csodálatos azonban, hogy míg az elsetteknél a lovak száma sokkal nagyobb, mint az embereké, addig a sebesülteknél épen megfordított az arány, mert majdnem minden háborúban a sebesült ember sokkal több, mint a sebesült ló.

Az 1866-iki háborúban az osztrák tüzérség állítólag sokkal jobb volt, mint a poroszoké s mégis — a mi ritka kivételes dolog — a poroszoknál az elesett emberek száma nagyobb volt mint az elesett lovaké, még a tüzérségnél is. Míg ellenben az osztrákok még egyszer annyi lovat veszitettek, mint embert, s különösen nagymértékű volt a veszteség a visszavonulás közben, a mely hadművelet a lovakra nézve tudvalevőleg mindig végzetes szokott lenni. A veszteségi arányszámításban azonban természetesen a gyalogság nem szerepel.

A franczia-német háborúban is a veszteség mindig sokkal nagyobb volt a lovakban, mint az emberekben. Gravelotte-nál a németeknek a lovasságnál 160 ember és 200 ló, a tüzérség-

A KÚTNÁL (ALFÖLDI ÉLETKÉP). — Vágó Pál rajza.

lent, egy-egy önérzetes kiáltással eloszlatva a baleset okozta rosz benyomást. «Afrikai föld, birtokomba veszlek», szólt a Caesar. A normann herczeg és az angol király pedig körülbelül egy-

igaz, hogy elesett hőssé emelt. Midőn ugyanis ez a kereskedő 1805-ben igen egyszerű ruhában az utczán sétált, a matrózokat toborzó emberek rárohantak s akarata ellenére elszállitották egy

a trafalgári csatában meghalt a hazáért. 1805. október 21.»

A véletlen egyesek születési és halálozási napjait is gyakran összehozza. Velasquez és

régi honvéd, 68 éves korában. — Szilágyi Sándor, borossebesi ref. lelkész, 37 éves korában Boros-Sebesen, özvegyet hagyván hátra. — Füzesséry Péter, Beregmegye árvaszékének elnöke, Füzesséry Géza fővárosi ügyvéd testvére, 60 éves, Beregszászon. — Dr. Kakucsy Sándor, a Ferencz József kereskedelmi kórház sebészfőorvosa, Budapesten. — Fekete János, miskolczi ügyvéd, hosszú betegség után, Kisgyőrben. — Anka Emil, belügyminiszteri segédfogalmazó, 28-ik évében, Deésen. — Fejér Sándor, Kondoros község közgyámja, 1848—49-iki honvédhadnagy, 63 éves, Kondoroson. — Neumann Fülöp, pozsonyi polgár, 73 éves. — Dehehez Kincses Kristóf, bethleni kereskedő. 49 éves korában. — Ujhelyi Ignácz, 90 éves, Hódmezővásárhelyen. — Nagyajtai Cserey Gábor, a brassói bejelentési hivatal főnöke, 58 éves, Mikefalván. — Jakabffy Tódor, birtokos a nemzeti kaszinó tagja, a sportkörökben Budapesten és Bécsben ismert férfiu aug. 25-ikén, Budapesten, 38 éves korában. Önkezüleg vetett véget életének, egy becsületbirósági itélet következtében vagy legalább ez volt a közvetlen ok, mely a fegyvert kezébe adta. Szomorú vége azonban egy elhibázott élet következménye, melynek részletezésével tele volt a héten az egész város és az összes lapok. (Társlapunk, a «Politikai Ujdonságok» is részletesen ismertette ez esetet.) Jakabffy holttestét a törvényszéki bonczoló intézetből temették. A koporsót Kupára, birtokára szállították.

Özv. Gönczy Pálné, szül. Végh Jozefa, a neves paedagógus és államtitkár özvegye, aug. 24-ikén 69 éves korában Karácsondon, honnan holttestét Budapestre szállították s itt nagy részvét közt temették el a családi sirboltba. Papp Károly ref. lelkész szép beszédben méltatta érdemeit, kiemelve a jótékonyság és a nőnevelés terén kifejtett működését. Az Országos Nőképző Egyesület özvegy gróf Teleki Sándorné vezetése alatt küldöttséggel képviseltette magát. A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete árvaházának növendékei hosszú sorban járultak a ravatalhoz. — Strauch Gyuláné, szül. Vargha Irma, életének 17-ik évében, házasságának 48-ik napján, Felkán. — Özv. Petőcz Lajosné, szül. Szabó Rozália, 55 éves, Banán. — Özv. Katona Zsigmondné, szül. Szabó Juliánna, 76-ik évében, Sárospatakon, nagykiterjedésű család és rokonság gyászolja. — Péterffy Józsefné, szül. Schwendtner Paula, 42 éves, Visegrádon. — Szentes Károlyné, Szentes János színész édes anyja, Budapesten. — Rekvényi Imréné, szül. Felicides Aranka, 31 éves, Bács-Topolyán.

A «POLITIKAI UJDONSÁGOK»

politikai és közgazdasági képes hetilap.

Maczedóniai fölkelő vezér.

A «Vasárnapi Ujság» társlapja, a «Politikai Ujdonságok», újabban a napi eseményekre vonatkozó képekkel illusztrálva jelenik meg. A «*Politikai Ujdonságok*» rendes előfizetési ára egész évre 5 frt, évnegyedre 1 frt 25 kr; a «Vasárnapi Ujság» előfizetői azonban egész évre 4, negyedévre 1 frtért rendelhetik meg. A «Politikai Ujdonságok», mely nemcsak a politikai, hanem általában az egész közélet minden nevezetesebb jelenségeire kiterjeszti figyelmét, hétről-hétre számot ad a legujabb értesülések alapján mindenről, a mi az egyik számtól a másikig letelt idő alatt a bel- és külföldön fontos vagy érdekes történt. A «Politikai Ujdonságok»-hoz minden második héten «*Magyar Gazda*» czimű gazdasági lap van csatolva, mely a mezőgazdaság, állattartás, kertészet, szőlőtermelés és pinczegazdaság, baromfitartás, selyemtenyésztés, konyha és háztartás körébe vágó tájékoztató közleményeket s gyakorlati utasításokat, hasznos tudnivalókat közöl a legjobb források után mindarról, a mi a külső és belső gazdaságra, annak mellékágaira s általában az életmód czélszerü berendezése és kellemessé tételére vonatkozik. A «*Politikai Ujdonságok*» a «*Vasárnapi Ujság*»-gal együtt megrendelve ellátják a házat a leggondosabban válogatott olvasni valóval.

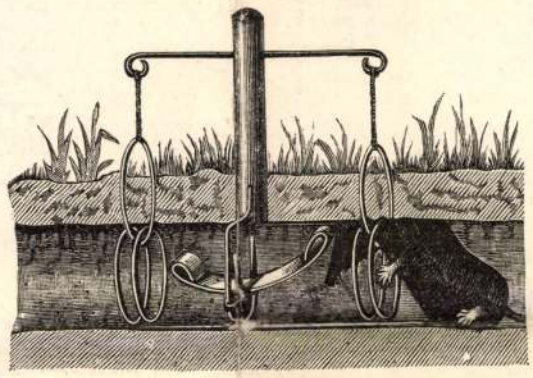

Új szerkezetű vakandfogó. A «Politikai Ujdonságok» gazdasági melléklapjából.

Előfizetési árak évnegyedre: A «*Politikai Ujdonságok*» *külön* 1 frt 25 kr. (a «Vasárnapi Ujság» előfizetői részére 1 frt). — A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» évnegyedre 3 frt, a «Világkrónika»-val együtt 3 frt 40 kr.

Az előfizetések a **«Vasárnapi Ujság»** és **«Politikai Ujdonságok»** kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

Szerkesztői mondanivalók.

Szeged. Figyelmes olvasónak. Lapunk előbbi számának a herczegprimást ábrázoló képén nem a fényképező gép hibája miatt födi oly sötét árnyék az arczot, hanem egyszerűen azért, mert ő eminentiája egy papirlapot tart a szemei fölé a nap heve ellen. A fénykép, mely a körmenetnek ezt a jelenetét mutatja, *pillanatnyi fölvétel*, melynél a fényképező mintegy lopva irányozta gépét a fölveendő személyekre, vagy tárgyakra. Az ilyen fölvételen minden a maga legtermészetesebb valóságában jelenik meg. A képre jutó alakok, vagy jelenetek olykor nem is sejtik, hogy hol és mikor les rájuk orozva az ördöngős gép: így minden elő- és hozzákészülés nélkül kerülnek a bűvös üveglapra, mely aztán kérlelhetetlen igazsággal csak azt és úgy tükrözteti vissza, a mi és a miként előtte megjelent.

Bemutató. Határhegyen. Nézd lehullott. Éji szállás Granadában. Annyi bennük a fiatalos hányavetiség, — bocsánat ezért a szóért, de alkalmasabbat nem igen találunk, — hogy bajos helyesen megitélni szerző tehetségét. A mi kérdését illeti, hogy «bele akarna kötni Csaba királyfiba», elég erős-e erre a feladatra? Azt hiszszük nem, bár a beküldött versek alapján határozott itéletet mondani nem igen lehet, mert elbeszélőféle csak egy van közöttük s az is inkább leiró. Hogy következtessünk ebből szerzőnek meseszövő s jellemfestő képességére, a mi pedig fődolog az elbeszélő költeményekben!?

Halottfosztogató. Lehet, hogy Debreczen vidékén csakugyan mondja a nép, hogy a tolvaj a lopotton rajta hagyja a kezeszennyét; de ez a kifejezés a magyar nép között nem általános keletű. Vidékünkön nem képleges, hanem közvetlen jelentését ismerik: az ügyetlen, piszkos emberre és munkájára mondják, hogy rajta hagyta a keze szennyét.

Te kicsi sir. A közlendők közé soroztuk.

A hol én most. Sajnáljuk, de olyan itéletet vagyunk kénytelenek hozni, a milyent nem *kér*, csak *tűr*. A kis vers tele van erőltetettséggel, csak egy-két sorában csendül meg tisztább hang.

Rózsalugasban. Nirvána. A német vers formája átkozottul hasonlít az «Egyenes, görbe fakerék» kezdetü tréfás rigmushoz; a dán vers pedig nagyon homályos, legalább is magyarázatot kellene hozzá irni.

KÉPTALÁNY.

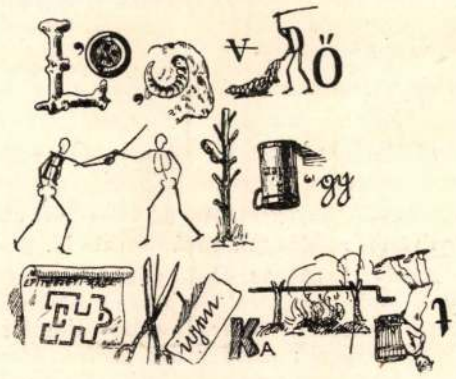

A «Vasárnapi Ujság» 33-ik számában közölt képtalány megfejtése: *A villamosság korszaka.*

SAKKJÁTÉK.

1909. számu feladvány. Weinheimer R.-tól.

(II. dijat nyert.)

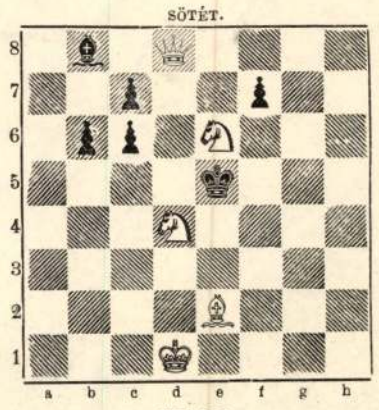

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1900. sz. feladvány megfejtése Ehrenstein M.-tól.

A szerző által 1. Vb7—c7 első lépés által intenczionált megfejtés következő mellékfejtés által meghiusul.

Világos.	*Sötét.*
1. He5—d3 †	t. sz.
2. Vb7—b6—b5 †	t. sz.
3. V — a5:	t. sz.
4. V v. F mat.	

Az 1901. sz. feladvány megfejtése Schuster Zs.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Bc4—c6	Kd5—c6 (a)	1.		Hh3—f4 : (b)
2. Fb1—e4 †	t. sz.	2. Bc6—d6 †		t. sz.
3. Bf1—f6 mat.		3. d2—d4 v. F mat.		

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1.		Bg5—f5
2. Bc6—d6 †		Kd5—e5
3. Bf4—e4 mat.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördögh J. — Stefunkó L. — *A tiszafüredi polgári kaszino nevében:* Fischer Soma — *A pesti sakk-kör.*

Heti naptár, szeptember hó.

Nap	*Katholikus es protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
1	V. F 12 Egyed	F 13 Örangy.	20 A 13 Sám.pr.	12
2	H. Jusztusz	Jusztusz hv.	21 Tádé	13
3	K. Hildegárd	Hansvét hv.	22 Zotik s társ.	14
4	S. Roz. Mózes	Rozália sz.	23 Farkbs vt.	15
5	C Herkulesz	Jusz Lőrincz	24 Eutik	16
6	P. Zakariás	Zakariás	25 Bertalan	17
7	S Regina	Regina sz.	26 Adr. és Nat.	18 S.K.Thov.

Holdváltozás. ☾ 4-én 6 ó. 56 p. reggel.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Foulard-selymet 60 krtól 3 forint 35 krig méterenkint — japáni, chinai, stb. a legujabb mintázattal és szinekben, ú. m. fekete, fehér és szines **Henneberg-selymet** 35 krtól 15 frt 65 krig méterenkint sima, csíkos, koczkázott mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal) **póstabér- és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat küld póstafordultával: Henneberg G. (cs. k. udv. szállító) selyemgyara Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6043

— **Osztály-sorsjátékok.** A 1896-iki ezredéves kiállítás alkalmára a magas kormány a képviselőház előzetes határozata folytán osztálysorsjátékok rendezésére adott engedélyt, melyek a folyó év október 16-ától 19-éig egy királyi közjegyző és tanuk jelenlétében, Budapesten nyilvánosan megejtendő huzásával veszi kezdetét. Az osztály-sorsjáték intézménye nálunk még ujdonság, de a külföldön már évszázadok óta divik s mindenütt szépen vált be. Tény, hogy a sorsjátéknak ez a neme bir a közönségre legnagyobb előnynyel, mert mindenki könnyen számithatja ki nyerési esélyeit s oly mérvben vehet benne részt, a mennyire viszonyai megengedik. — Az osztály-sorsjáték-vállalat az állam felügyelete alatt áll, a sorsjegyek csakis a hivatalos névértékben adatnak el s csupán eredeti sorsjegyek léteznek, melyek mindegyikén a magyar czimer, az osztálysorsjáték-igazgatóság aláirása és a gyüjtőde czime áll, mely a sorjegyet eladta. — A sorsjegyek már forgalomban vannak és Heintze Károly vezérügynök által (Budapest Szervitatér 3.) adatnak el.

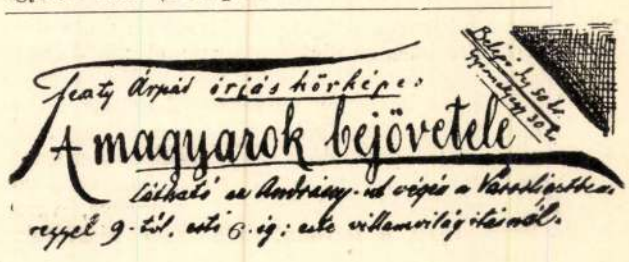

AZ ÖRDÖG MEGVERÉSE ÉS A KÖNYVEK ELÉGETÉSE.

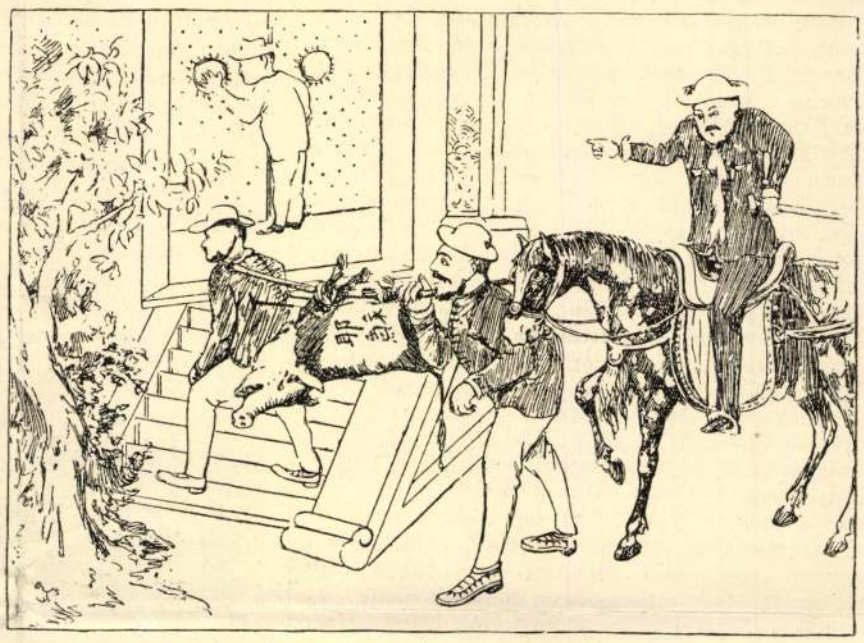

A KERESZTÉNYSÉG BEHURCZOLÁSA A KONFUCZIUS TEMPLOMÁBA.

KERESZTÉNYELLENES RAJZOK KHINÁBÓL.

gyarországi vállalkozók és munkások végzik. Januárban az udvari estélyeken a termet már használhatják.

A királyné utazása. A királyné *Ischlből* aug. utolsó napján utazik el, vagyis azon a napon, a mikor a király a csehországi hadgyakorlatokra utazik. A királyné előbb *Triesztbe* megy és onnan a «Miramare»-yochton *Korfuba* hajózik, a hol három hetet fog tölteni. Október elsején *Gödöllőre* érkezik és ott tölti az egész őszi idényt. A gyakorlatok befejezése után a király is Gödöllőre utazik. A franczia lapoknak az a hire, hogy a királyné Aix les Bainsba utazik és ott majd a király is meglátogatja, nem felel meg a valóságnak.

Ferencz Ferdinánd főherczeg szeptember végeig marad Mendelhofban, s akkor valószinüleg *Meránba* költözik. A főherczeget a napokban meglátogatja édes atyja, *Károly Lajos* főherczeg. Ferencz Ferdinánd főherczegnek a dél-tiroli hegyes vidék igen jót tesz, s naponként sétára indul. Barna arczszine is mutatja, hogy a napok legnagyobb részét szabadban tölti.

A milleniumi történeti menet. *Vágó* Pál festőművészünknek a milleniumi ünnepekre tervezett történeti menetét, mely az ezeréves mult főbb eseményeit elevenítené meg szingazdag csoportokban, minden körben nagy rokonszenvvel fogadták. Annak kivitelét a képviselőház milleniumi bizottsága is kivánatosnak mondta ki, s fölvette az ünnepélyek sorozatába. A *Nemzeti Szalon*, a képzőművészek és műpártolók egyesülete pedig arra vállalkozott, hogy a nagy és szép tervet megvalósítsa, mert a diszmenet terve müvészi alkotás, s az ünnepélyek méltóságát emelni fogja. Kivételéhez azonban nem közönséges eszközök s igy az egész magyar társadalom lelkesedése, erkölcsi és anyagi támogatása szükséges. Az egyesület végrehajtó bizottságot alakitott, mely most körlevelekkel fordul a megyei és városi hatóságokhoz, az egyesületekhez és magánosokhoz, kérve a hathatós támogatást. A fölhivás többi közt ezeket mondja:

«Mint az egész nemzetet érdeklő rendkívül díszes felvonulás és később mint festmény is sokszorositva a történettanitás hatalmas segédeszköze leend s nemzedékről nemzedékre fogja ápolni — szítni a hazaszeretet lángját. A fenmaradó korhű jelmezek, fegyverzetek, hangszerek, lószerszámok egy történeti jelmez-muzeum alapját fogják képezni s lehetetlen, hogy ez uton a történelmi festészetre jótékony hatással ne legyen. A történeti felvonulás megvalósítása csak társadalmi úton lehetséges. Óriási anyagi áldozattal csak az egész nemzet lelkesedése alkothatja meg. Az anyagi eszközök java része immár biztosítva van. A magas kormány, a megyék és városok egy része támogatásukat elvben már kimondották. De ez még mindig nem elegendő arra, hogy e nagy mű kivitelét biztosíthassa.» Kéri tehát a fölhivás a hatóságokat, hogy terjeszszék az ügyet pártolólag az illetékes fórum elé; a diszmenet tervének kivitelét minden más eddig szokásos bandérium kérdésének mellőzésével anyagi és erkölcsi támogatásra ajánlani szivesked jenek, az esetleg utalványozandó összeget az ezredéves történeti felvonulás javára a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez küldjék el, a megye, város délczeg ifjait a felvonulásban való részvételre hívják fel. Minden csoport, minden személy korhű felszerelésének költségére, valamint a diszmenetre nézve felmerülhető minden kérdés tekintetében, kimeritő tájékoztatást mindenkor készséggel nyújt a végrehajtó bizottság, mely az elhatározásokat szept. 15-éig kéri közölni vele.

Az uj országház külső munkálatainak nagy részét már befejezték. Most nehány torony vas fedelén dolgoznak még. Az állványok egy részét eltávolitották, s a pompás, hatalmas épület, melynek párja az egész Duna mentén nincs, impozánsan emelkedik a parton merész kupolájával, hegyes tornyaival. A milleniumra azonban nem lesz kész, de a kupola alatti nagy termét rendbe hozzák május elsejére, hogy az országgyülés ott tarthassa meg ünnepélyes ülését. Akkorra rendezve lesz környezete is, mely a főváros egyik legszebb terének igérkezik. Ennek rendezéséhez az őszszel hozzá kezdenek. Ekkor kezdik meg a Lipótváros másik nevezetes épületének, a *bazilikának* környékét is is rendezni. A templomot végre megszabadítják azoktól a bazár-épületektől, melyek egészen körülveszik, s melyek boltjainak jövedelme a bazilika építési alapját gyarapítja. A budai *Mátyás-templom* környékének rendezése azonban késik, mert nincs rá pénz.

Lanfranconi műkincsei. A szerencsétlen véget ért Lanfranconi Enea pozsonyi mérnök műkincseinek egy tekintélyes részét a közoktatásügyi miniszter, a szakértők kijelölése alapján, megvásároltatta a nemzeti muzeum számára, s utban vannak Budapest felé.

A képtárból, mely a gyüjteménynek legértékesebb része, a történelmi arczképcsarnok számára megszerezték a Pálffy, Batthyány, Esterházy és Szunyogh-családok arczképeit. Vettek ezenkivül négyszáz, Magyarország történetére vonatkozó rézmetszetet. Alkudoztak *Dürer* metszéseire, Guido *Reni*, Palma *Vechio*, Paolo *Veronese*, *Teniers*, *Kupeczky* képeire is, de a család a képtár széthordásába nem egyezett bele, valamennyi kép megvásárlására pedig kevés volt a kultuszminiszter által adott összeg. A könyvtárból ezredéves történetünkre vonatkozó munkákat s az ugynevezett Lanfranconi-könyvgyüjteményt vásárolták meg, a mely a Dunáról eddig irt összes munkákat magában foglalja. A nemzeti muzeumba kerül Donner Ráfael huszonnégy fából faragott életnagysága tanúlmányfője is. A régiségek közül megszereztek több római tárgyon kivül huszonnyolcz antik fegyvert, közöttük Rákóczi Ferencz egy kardját, a melynek valódisága kétségtelen; egy régi zászlót, a mely leginkább azért érdekes, mert különféle zászlók apró darabjaiból van összeállítva.

Új egyetemi tanár. A király a vallás- és közoktatási magyar miniszter előterjesztésére *Fejérpataky* László dr. egyetemi magántanárt, a magyar nemzeti muzeum könyvtárának igazgató-őrét, a budapest tudományegyetemre az oklevél- és czimertan nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

Új királyi tanácsos. Csak nem rég tüntette a király a jótékonyságáról és bőkezű adakozásáról ismeretes fővárosi orvos dr. *Mészáros* Károlyt magyar nemességgel; most pedig öcscse, *Mészáros* János, a budapesti egyetem gazdasági hivatalának igazgatója nyert királyi tanácsosi czimet, a tisztjében szerzett érdemei elismeréséül.

Eljegyzés. *Markó* Miklós fővárosi hirlapiró Budapesten e napokban jegyezte el, *Hanel* János tekintélyes fővárosi polgár leányát Elvirát. — *Danielisz* Ágoston, a Franklin-társulat tisztviselője eljegyezte *König* Margitot, néhai König Lajosnak az Egyesült Budapesti fővárosi Takarékpénztár főpénztárnokának leányát.

A milleniumi kiállítás. A kiállítás területén napról-napra szaporodnak a csarnokok, a kis pavillonok s a közmunkák tanácsa most ujabban egész tömeg új csarnok létesitésére adott engedélyt, a melyeknek felépitéséhez már hozzá is fogtak. Ezek az épületek: a hadfelszerelési csarnok, a sokszorosító ipar pavillonja, a tüzőrségi és felügyelői épület, továbbá a kiállitási falunak templom, iskola és kórház épülete. Magában a templomban is kiállítás lesz, s itt rendezik többek közt gróf *Zichy* Jenő expediciójának kiállitását is. Hozzáfogtak még ezenkivül a dunai halászcsárdának és az állandó hid partfalainak építéséhez.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara érdekes felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy miképen volna lehetővé tehető a tényleges szolgálatban levő *katonaiparosoknak*, hogy a kiállítást meglátogathassák. A kamara javaslata az, hogy a közös hadügyi és honvédelmi miniszteriumok a tényleges szolgálatot teljesítő iparosokat előre megállapított beosztás és terv szerint két-két hétre Budapestre helyezzék, itt a kaszárnyákban elszállásolják és ellássák, s ekképp lehetségessé tegyék, hogy a kiállításon az őket érdeklő osztályokat tanulmányozzák.

Bécsi tanítók Budapesten. A bécsi *Lehrerhaus-Verein* sok tagja időzött Budapesten a héten, a legszivesebb fogadtatásra találván. Augusztus 28-ikán este érkeztek gőzhajóval, s megtekintvén Budapest nevezetességeit, aug. 31-ikén reggel folytatták útjokat *Kassa* felé. Mind a kormány, mind a főváros hozzájárult a vendéglátáshoz, s a magyar tanítók kaszinója gondoskodott, hogy a vendégek jól érezzék magokat.

A Lehrerhaus-Verein 150 tagja, köztük 40 nő, vett részt a kirándulásban. A magyar tanitók országos kaszinója, mely a vendégek fogadtatását és kalauzolását magára vállalta, tiz tagját *Váczig* küldötte a bécsi tanítók elébe, hol a váczi tanítók is barátságos fogadtatást készítettek. Esti 8 órakor érkezett a hajó Budapestre. Itt *Senyei* Ferencz fővárosi igazgató előbb magyar, aztán német nyelven üdvözölte a bécsieket; beszédében örömét fejezte ki, hogy eljöttek hozzánk és biztosította őket, hogy a fővárosi tanítóság mindent el fog követni, hogy körükben jól érezzék magukat. A bécsiek nevében *Leipl* Alfréd tanító, ki a kirándulás vezetője, köszönetet mondott a szives és meleg fogadtatásért. A künn lévők folytonos éljenzése közt hagyták el a bécsiek a hajót, hogy kocsira szállva lakásaikat felkeressék, kipihenni az utazás fáradalmait. Másnap a bécsi vendégek budapesti kollegáik vezetése mellett megnézték az iskolákat, a Feszty-féle körképet, Aquincumot, a Margit-szigetet. Ebéd a városligetben volt, vacsora a Margitszigeten.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: KUBINYI KÁROLY, Szatmármegye Börvely községének lelkésze, tanácsbirája a nagy-károlyi ev. ref. egyházmegyének,

BEFUJTA AZ UTAT A HÓ.

Vágó Pál vizfestménye.

A MAGYAR MŰVÉSZEK ÁLTAL JÓKAINAK ADOTT ALBUMBÓL.

Vas. Ujs. 1894. 53. l.

szekre is felosztható.

Eredetileg azonban az árnyéknak nem az *ját*, mint a később feltalált nap-óráknál, ha-em a *hoszszát* mérték.

A görög iróknál nagyon gyakori a hat, tiz, zenkét láb hosszú árnyék emlegetése, mint a ap valamely szakának meghatározása. Többek zt Aristophanes egyik komédiájában (Kr. e. 0) Praxagora nevű asszony férjének, Blepy-snak, ezeket mondja. «Neked azonban csak ra legyen gondod, hogy midőn az árnyék zenkét láb hosszú, vacsorához indulj.» Dinios zdag athéni polgár barátait, Philotast és nactarsist, vendégségbe hivja magához akkorra, időn az «árnyék 12 láb hosszú lesz.» Hogy ekkora volt a tárgy, melynek árnyékát mérték, kféleképen magyarázzák. Käsztner úgy véle-dik, hogy ha egyszerűen hat, vagy 10 láb osszú árnyék említtetik közelebbi meghatáro-s nélkül, akkor mindig egy-egy láb hosszú rgy árnyéka értendő.

Ha figyelembe veszszük, hogy a hatszoros ár-yék 9°26', a tízszeres pedig 5°42', napmagas-gnak felel meg, és hogy Athén mintegy a 38° szaki szélesség alatt fekszik, s ott az éj-nap-yenlőség idejében a hatszoros árnyék 5 óra

is minden nép elfogadta.

A sziámiak, tatárok, perzsák egyiptomiak, sőt még az indiánok beosztást használják. Az indián 60 *najika*. Egy najika 60 *vinaig* egyenlő 24 perczczel), a legkiseb *kanni*, ez 1/80 másodpercz.

Az arabok a napot 24 órára os tét, mint a legtöbb keleti nép, számítják. Naplemente, tehát náluk *magril*, éjfél *nusellejt*. A re a dél *edduhr*. A khinaiak az ó *xi*-nek mondják; ennek kezdet *chum*, vége pedig *mo*. Az egy ór nálunk két órának felel meg. Jap szokás divik. A vizi órák föltalálás Platónak tulajdonítanak, — az é rült órákra osztani, úgy szinte a is. Hasonló időmérő eszköz volt tozott homok-óra (clepsydra).

Ezen időtől kezdve az időmé gépezetet is alkalmaztak. Számos leirása maradt reánk. Ezek utá hatjuk meg méltó elismerésünket ségétől.

PAL

la grazia di ritornare umile ed ... óra 31 percz-

lamenta la sua lontana umanità perduta.

Egli ha il pianto stesso dell'eroe omerico sulle rive fi dell'isola di Calipso, dinanzi all'immensità del mare che n consolava il suo anelito ...

Il Guido di Morselli rappresenta dunque la delusione che l fallimento del superuomo. Glauco è il superuomo di ritornare uomo: ed il suo lamento è un doloroso tutti coloro che sacrificano il cuore all'istinto.

nma dunque significativo: perché rivela il senso di smarrimento, e l'ansiosa ricerca d'un'umanità più raccolta, e l'irrequieto bisogno di ricostruire il perduto ritrovare i deserti amori d'un tempo.

questo tormento ne sentiamo il sospiro nelle opere di di Tozzi, di Rosso di San Secondo, nella conversione di Papini. E del resto già se ne potrebbe vedere un nei crepuscolari e nel teatro di Sem Benelli che accenna una particolre e dolente ironia del superuomo, e che,

Z TÖRTÉN

k aloltozetben mellen két

MDK

Vágó Pál

Ruhateregetés, of.

A tenger halottai, of.

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

"Szeged szebb lesz mint volt". Repr.

Modern magyar festőművészek. 15.1.

MDK

Vágó Pál

Rudolf trónörökös irodalmi lakomájáról. Vas. Ujs. 1888. 9. sz. 150.l.

MDK

Vágó Pál

Becsületügy a Hortobágyon, of.

Vig társaság, of.

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

Jár a baba, of.

Vonósnégyes, of.

Elakadt a szekér, of.

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Vágó Pál

A Balaton partján, of.

Huszárroham, of.

Férfi arckép, of.

KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

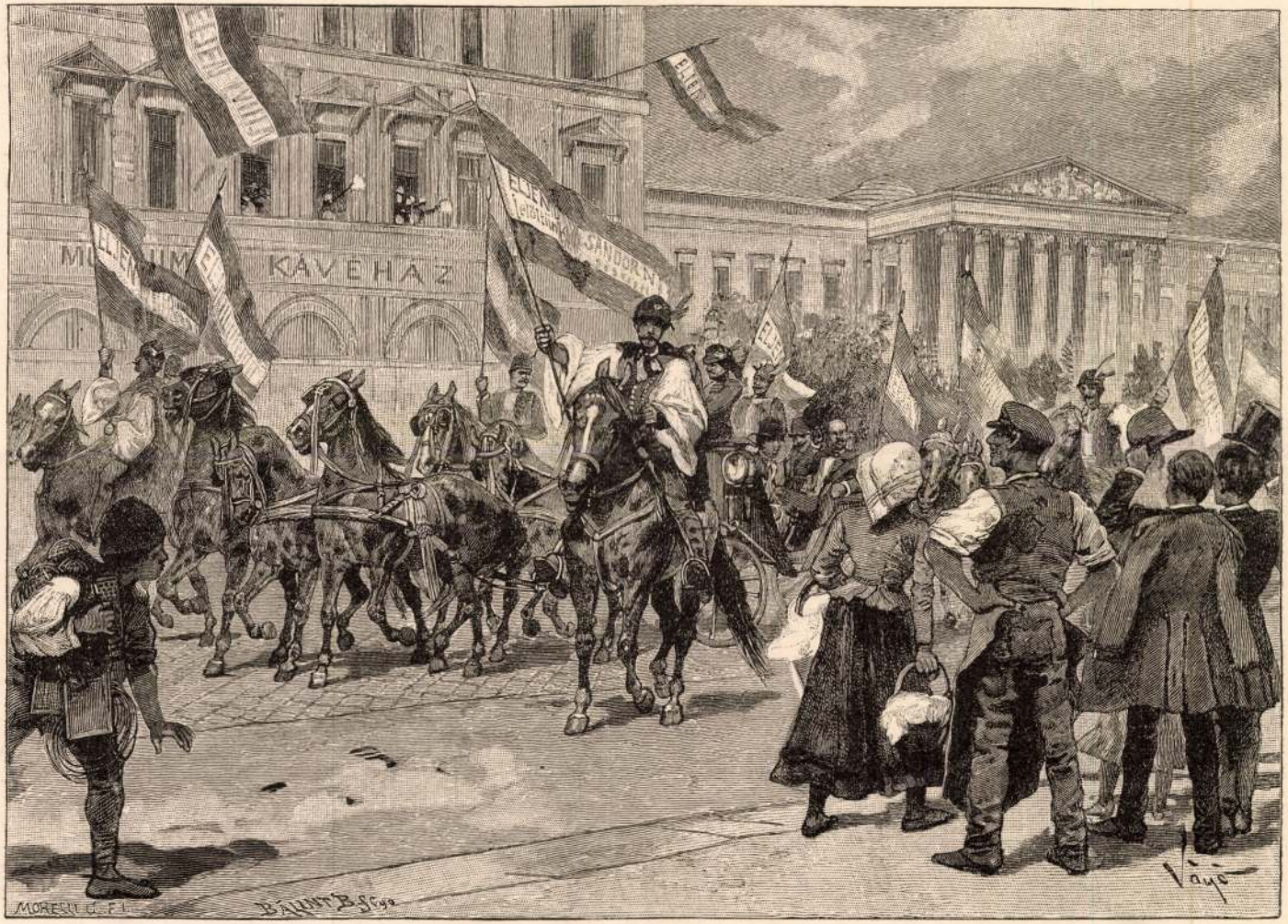

Képviselőválasztási menet a Múzeum-körúton.

De a közbeeső idő sem foly le tétlenül. Minden útczaszegletet, házoldalt, épületállványt tele ragasztanak a jelöltet éljenező hirdetményekkel és öles fölhívásokkal. Ha az egyik jelölt színe vörös, akkor a másiké zöld; ugyanilyen színű tollakat visel minden vele tartó polgár is a kalapján, a választmányi tagok pedig szalagcsillagot is a gomblyukban. — Az alatt folyik minden kávéházban, minden kocsmában a kapaczitálás. Elővesznek minden furfangot, kecsegtetést, ijeszgetést, hogy az ingadozókat a saját pártjukra térítsék. Tisztességes emberek olyan gorombaságokat mondanak egymásnak, hogy máskor párbaj lenne belőle. Most minden szabad. Apák a fiaikkal, feleségek a férjeikkel otthon összevesznek. Nem lesz belőle sem kitagadás, sem válópör. Most minden szabad.

A párt organizálja magát. Minden útcza kápláraljakra van fölosztva: egy ember felelős tízért, hogy azokat együtt tartja és behozza. A nagy lakomán lelkesült áldomásokat mondanak, melyeknek mindegyike egy-egy programmbeszéd. A párt hírlapjai megtelnek velök. A programmbeszédeket pedig kinyomatják, s azokat, többnyire a jelölt arczképével ellátva, ingyen osztják úton-útfélen. Permanens hivatalt állítanak föl, mely rendes statisztikát készít a választókról, ki tartozik ide, ki amoda, ki mit mondott? Ki volna rá hatással, hogy megnyerhető legyen? Mind a két párt arra az örvendetes eredményre jut, hogy legkevesebb *tíz* szavazattal, de biztosan győzni fog. Ezer meg ezer a szavazó! A jelöltnek még egy programmbeszédet kell tartania, hogy az ellenjelölt beszédében mondottakat ellensulyozza. Arra természetesen az ellenjelölt megint tart egy visszafelelést, a mely állását újra megerősíti. Következik egy tánczvigalom, melyen a jelöltnek ki kell magát tűntetnie, mert a hölgyeknek nagy hatása van a választásokra. Ifjú honpolgároknak, kik a választási mozgalom alatt jönnek a világra, természetesen mind a „képviselőjelölt“ a keresztatyja. A fiatalság fáklyászenével tiszteli meg a pártja jelöltjét; lelkes szónoklatok és a Rákóczy-indúló hangjai elevenítik föl az útczát. Új dalt komponálnak a jelölt tiszteletére s azt a dalárdák eléneklik. Az ellenjelölt tiszteletére is íratnak versek, de azok már épen nem hízelgő tartalmúak. A városrész legszélesebb útczáján két átelleni három-emeletes háznak a padlásáról egy kötél vonatik keresztül, s arról egy óriási zászló leng alá a jelölt nevével. Természetesen az ellenjelölt részéről is hasonló történik. Lényegesebb munkát végeznek el a párt kortesvezérei, kik reklamácziók útján igyekeznek az ellenpárt táborából, a mit lehet, „lefaragni“, ellenben a saját híveik megtámadott jogát fentartani.

M.D.K.

Vágó [Pál J. festő

„álmonumentalizmusa"
foglalkoztatta a közízlést a 30-as
évek közepén...

Kortársak szemével, Szerk.Németh Lajos,
Bev. és összeáll.Perneczky Géza, 1896-1945.
Bp. 1967. Corvina

8. old.

Vágó Pál

Őszi kiállitás

Szombaton nyilt meg az *Országos Képzőművészeti Társulat* rendezésében az őszi kiállitás, amelynek ez csak szokványos cime ilyenkor októberben és nem jelenti azt, hogy a magyar festők e kiállitás keretében mutatnák be nyári termésüket, uj alkotásaikat. A Műcsarnok ezévi őszi kiállitása hét gyüjtemény, öt élő művész reprezentativ kiállitása, egy emlékkiállitás s a magyar akvarellfestők művészettörténeti érdekességü összetoborzása. Igen nagyra értékeljük a Műcsarnoknak ezt a kiállitását is, de mi ilyenkor olyan őszi kiállitást szerettünk volna látni, amelyen az egész magyar művészet friss anyagát szedi össze.

Tanulságos a néhai *Vágó Pál* emlékkiállitása. Izzó, rendületlen magyarságát a rajzbeli tudás tökélyével tudta a legnagyobb tömegek számára érzékeltetni.

2

Vágó Pál

Két kiállítás

I.

Ősz a Műcsarnokban

Hat festő gyüjteményes anyaga és a magyar viz és pasztelfestők egyesületének visszatekintő kiállítása, szobrászi részen pedig a Prohászka szoborpályázat pályaművei: ez a Műcsarnok őszi tárlatának anyaga.

Vágó Pálnak, a Jászság epikusának művei töltik meg az első termet. A mult század magyar művészetének jelentékeny művelője volt *Vágó* Pál, aki szerette és győzte az óriási méreteket s a csontja velejéig át volt hatva a magyar mult romantikájával, pompájával, hatalmas mozdulataival. Remek tollrajzok bizonyítják, menynyire ismerte és szerette a magyar tájat, a pásztornépet, a puszták állatait.

Est 929. X. 6.

Vágó Pál festő

Emlékkiállítása nyílt Jászapáti-ban lévő szülőházában.

Szocialista Művészetért 1968 XII.

MDK

Vágó Pál, festő

Közre működött a megfestésben.

— : festy kőrkép 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1907. márc. 17

Vágó Pál, festő

M.D.K.

1910. jan. 6.-án Fászapátiból lelkesen ír Ambrusnak a „Lullaby" elolvasása után. „En mint tudod pictor is vagyok és pedig rossz pictor, mert olyan ember eki tulterheli magát ismeretekkel, nem lehet jó pictor.... Most a főváros megbírásából Budavár 1849-i ostromát gyúrom... Különben is katona és pedig jó katona voltam."

Ambrus Zoltán levelezése, Bp. 1963. Akadémiai Kiadó

186-187.old.

Vágó Pál

Műcsarnok őszi tárlatán kollekciója szerepelt.

Ezenkívül öt kollekció szerepel még a tárlaton. Az első a kitünő emlékü *Vágó* Pál hagyatéka. Itt látjuk ismert nagy kompozicióit, a szegedi árvíz-képét, Budavár bevételét és más hasonlókat és itt látjuk értékes fejlődésének későbbi állomásairól fürdőző női-nek és Zsuzsannájának komoly kvalitásait. Egy másik teremben a milleniumi fölvonulás nobilis elgondolású tervei alatt biztos technikájú rajzait láthatjuk.

MH. 929. X-6.

Vágó Pál

— **A Prohászka-szoborpályázatra beérkezett müveket a Mücsarnok tárlatán állitják ki.** Az *Országos Képzőművészeti Társulat* szokásos őszi tárlatát ebben az évben is gyüjteményes anyagból rendezi. A kiállitás élén *Vágó* Pálnak, a jászok elhunyt festőjének összeválogatott emlékkiállitása áll. Látható lesz Vágónak a hires Szegedi árviz képe és az 1900. évi párisi világkiállitáson nagy sikert aratott, a magyar huszárság dicsőséges történetét megörökitő festménye, amelyért annakidején *Vágó* Pált a francia becsületrenddel tüntették ki. Szerepelnek a kiállitáson *Spanyik* Kornél, *Mihalovits* Miklós, Gy. *Sándor* József, *Pádly* Aladár és *Istokovics* Kálmán. A Prohászka Ottokár-emlékbizottság kiállitja az általa hirdetett szoborpályázatra beérkezett műveket. A tárlat október 6-án, délelőtt tiz órakor nyilik meg.

NU. 929. IX. 26.

Vágó Pál

Műcarnokban szerepelt.

Ezenkívül hat festő gyüjteményes kiállítása tölti meg a termeket. Az elsőt *Vágó* Pál zsánerképei, köztük néhány hatalmas méretű festmény.

Mo. 929. X. 6.

80 u. 929. X. 6.

Vágó Pál

MŰVÉSZET

Őszi tárlat

Nem tárlat a szónak megszokott értelmében. Nincs kétszáz kiállító és nincs hatszáznál több kép. Nincs tömeges felvonultatás, hanem nagyon jó ötlettel: csak csoportos kollekciók. Egy-egy művész egy teremben nagyobb anyaggal közelebbi megismerésre alkalmasan. Ezekkel együtt pedig a *Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének* egy retrospektiv kiállítása az idei őszi tárlatnak kétségkívül legérdekesebb része. Kiegészíti ezeket a *Prohászka Ottokár-szoborpályázat* terveinek bemutatása. Igy, ebben az összeállításban komoly érdeklődésre számíthat ez a mostani tárlat: — hasznosabbnak és érdekesebbnek bizonyul a szokott és hagyományos tömegeknél.

A kollekció sorát néhai *Vágó* Pálnak hagyatéka kezdi meg. A kiállító idősebb művészek között különben is ő a legkomolyabb egyéniség és a legjelentékenyebb is. A nagy történelmi kompozíciók világától majdnem a késői impresszionizmusig terjed fejlődésének vonala egyrészt, másrésze a genretől néhány komoly meglátású portréig. Külön teremben fölényes technikai tudású rajzai és a milleneumi felvonulás finom és artisztikus kartonjai.

M. 928. X. 16.

Vágó Pál

Vágó Pál meghalt

A magyar müvészetnek mélységes, nagy gyásza van. *Vágó* Pál festőmüvész 75 éves korában, hosszu betegség után a Szent János-kórházban meghalt. Egyike volt legizmosabb, legszebb, a maga idejében legjelentősebb magyar tehetségeinknek.

Jászapátin született, atyja jászkapitány volt. A magyar föld szeretete minden ecsetvonásán ott érzik már kora fiatalságában is elhivatott fiának. Vágó Pál eleinte jogásznak készült, de mint ügyvédjelölt egy végrehajtásnál segédkezett s mélyenérző müvészlelkét a végrehajtás epizódja, egy kanárimadárért zokogó kislány annyira meghatotta, hogy nem törődve családjának kivánságával, pillanatnyi elhatározással pályát változtatott és festőmüvész lett. Először a mintarajziskola növendéke, majd Münchenbe ment, ahol *Wágner* Sándor, *Liezenmayer* Sándor és *Benczur* Gyula tanitványa. Több dijat nyert az Akadémián, ahol segédtanári állást is felajánlottak neki. Szive csakhamar visszavonzotta és a magyar Alföld népéletének és tájainak egyik legkiválóbb ábrázolója. Első müvét 1881-ben állitotta ki a Mücsarnokban *Jár a baba* cimen, amelyet követtek sorozatos müvei: *A husvéti öntözés*, a *Vonósnégyes*, *Sárban elakadt a szekér*, *Alföldi táj*, *Délibáb a Jászságban*, *Becsületügy a Hortobágyon*, melyek közül többet *Ferenc József* király vásárolt meg. Az 1896-ik évi kiállitáson fel-[illegible] keltett azzal a tervezetével, mellyel a

Magyarország Az idő 1928 XI/16

[illegible] Akvarell és rajzelnestok 14-ik kiállitása 9—14. — Szépmüvészeti muzeum: Dürer Albert grafikai kiállitás. 10—½14. — Kuruzslás ellenl kiállitás (VI., Eötvös-utca 3.) 9—18.

Vàgó Pál

*** Rendezik a Mücsarnok őszi tárlatát.** Az Országos Képzőművészeti Társulat szokásos őszi tárlatát ebben az évben is gyüjteményes anyagból rendezi. A tárlat gerincét a Magyar Akvarel és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása adja. A csoport számára ugy a Képzőművészeti Társulat mint a főváros dijat adományoz. A többi gyüjteményes kiállitás élén *Vágó* Pálnak, a jászok elhunyt festőjének összeválogatott emlékkiállitása áll. Látható lesz Vágónak a hires szegedi-árviz képe és az 1900. évi párisi világkiállitáson nagy sikert aratott, a magyar huszárság dicsőséges történetét megörökitő festménye, amelyért annakidején Vágó Pált a francia becsületrenddel tüntették ki. Szerepelnek a kiállitáson *Spanyik* Kornél, *Mihalovits* Miklós, Gy. *Sándor* József, *Pádly* Aladár és *Istokovics* Kálmán. A Prohászka Ottokár-emlékbizottság kiállitja az általa hirdetett szoborpályázatra beérkezett müveket. A tárlat októher 6-án, délelőtt tiz órakor nyilik meg.

M. 929. IX. 26.

M. 929. IX. 26.

Vágó Pál

* **(Kiállítást rendeznek Vágó Pál műveiből.)** A volt *Jászapáti Művésztelep* művészeiből alakult *Kupeczky Társaság* nagynevű mesterének és a telep alapítójának: *Vágó* Pál festőművésznek halála alkalmával rendkívüli gyászközgyűlést tartott, amelyen a résztvevők egyhangulag elhatározták, hogy *Vágó* Pál műveit egybegyűjtik és poszthumusz-kiállítás keretében még ebben az évben bemutatják.

BH. X/21. 1928

BH. 928. X. 21.

Vàgó Pal

* **Kiállitás Vágó Pál müveiből.** A volt Jászapáti Művésztelep művészeiből alakult Kupeczky-Társaság nagynevü mesterének és a telep alapitójának, *Vágó* Pál festőművésznek elhálálozása alkalmával rendkivüli gyászközgyülést tartott, amelyen a résztvevők egyhangulag elhatározták, hogy Vágó Pál müveit egybegyüjtik és poszthumuszkiállitás keretében még ebben az évben bemutatják.

M. 928. X. 19.

M. 927. VIII. 2.

Vágó Pál

* **Vágó Pál ünneplése Jászapátiban.** A régibb magyar művésznemzedék kiválósága, az öreg *Vágó* Pál nagy magyar festőművészünk, ki a történelmi festészetben és az Alföld eredeti magyar szépségeinek megörökítésével tette maradandóvá művészetét, tudvalevően évtizedek óta szülőföldjén, Jászapáti ősi kuriájában él, ahol messze földre páratlan nagy mütermet épittetett magának. Vágó Pált rajongó szeretet és becsülés környezi szülőföldjén. *Jászapáti* város nemrég diszpolgárává választotta, most pedig a jászapáti polgári leányiskola tanári kara és növendékserege hódolt a művészzseninek kedves figyelmességgel. Az ujabb miniszteri rendelkezés értelmében nemcsak az iskolákat, hanem az iskolák önképzőköreit is valamelyik hazai kiválóságról kell *elnevezni*. A jászapáti polgári leányiskola lelkes igazgatónője: *Weitz* Jozefin kezdeményezésére a város nagy művészfiának szerzett kedves meglepetést. Ugyanis a *polgári leányiskola önképzőkörét* éppen *Vágó* Pálról nevezte el; sőt a megható szép leányünnepség keretében, amikor volt a nagy művészt méltató ünnepi beszéd, alkalmi költemény, alkalmi szindarab, dal, ének előadása virágokkal, rózsabokrétákkal együtt, az *önképzőkör diszelnökéül* is megválasztották *„Pali bácsit"*, aki egy nagybecsü ereklyével megtisztelte az ő hódoló leánydiákseregét. Berámázva mintegy negyven évvel ezelőtti, magyartárgyu remek ceruzarajzát ajándékozta az immár örök időkig *„Vágó Pál-Önképzőkörnek"*. Eredeti a képhez füzött ajánlóirása is: „Kedves kis barátnőimnek örök emlékül, szeretettel *Vágó* Pál, az önképzőkör diszelnöke".

Vágó Pál

festőművész

Munkácsy céh közgyülése - Fészek-klubban - az elhunyt művész helyére Balló Ede festőművészt választották be a festő-aeropágba.-

Az E s t .
1929.V.19.

Vágó Pál

festőművész

Munkácsy-cén közgyülése - az elhunyt festőművész helyére a Cén festő-aeropágjába Balló Ede festőművészt választották be.

Magyarság
1929.V.18.

Vágó Pál

Vágó Pál jász-bandéristája

a magyar művészettel is. Az öreg *Leibl* Vilmos *Munkácsy* Mihály tanítómestere volt és művészetével kétségtelen hatást gyakorolt a mi nagy és boldogtalan hazánkfiára. A fiatal *Uhde* pedig, mikor fényes gárdista-uniformisát fölcserélte az ecsettel és palettával, Párisban *Munkácsy* tanítványai sorába lépett. Mesterének hatása meg is látszik azon a képen, mely most hozzánk kerül Budapestre.

Érdemes megemlíteni, hogy Pulszky Károly óta ez az első képvásárlás, melyet a kormány a Szépművészeti-Múzeum számára a külföldön tett. A két kép nemsokára Budapesten lessz, mert már mult csütörtökön a vasútra tették őket. A nagy Uhde féle képet szét kellett szedni és külön jön a kép és külön az értékes kerete.

Nem lehetetlen, hogy az *Országos Képtár* két új szerzeményét a *Nemzeti Múzeum* Favretto-jával egyetemben végleges elhelyezésük előtt külön is bemútatják a budapesti közönségnek, ami mindenesetre érdekes és kívánatos volna.

A Lotz-díj nyertese.

Társulatunk választmánya tudvalevőleg a mult év február 24-ikén tartott ülésén egyhangu lelkesedéssel elhatározta volt, hogy *Lotz* Károly kiváló művészi érdemeinek szerény méltatásául évente *ezer forintot* vesz föl a költségvetésbe abból a célból, hogy ezt az összeget, mint *Lotz-díjat*, a mester minden érdemleges korlátozás nélkül az illető évben létrehozott legkiválóbb magyar képzőművészeti alkotás szerzőjének, teljesen önállóan és függetlenül ítélje oda, csak azt az egyet kötvén ki, hogy a díj minden évben föltétlenül kiadassék.

A határozatot a közgyülés is jóváhagyta s így Lotz-mester már a mult év végén élt a jogával s a díjat *Vajda* Zsigmond festőművésznek ítélte oda az új Országház összekötő csarnokának menyezetére festett *Hún monda* című nagyszabásu falfestményeért.

Az 1899. évre esedékes ezer forintot a mester december 20-ikán kelt levele szerint *Vágó* Pál festőművésznek ítélte oda azért a monumentális falfestményért, melyet az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás magyar történelmi épületének huszárterme számára most fejezett be.

A megtisztelő kitüntetés alkalmából az alábbiakban közöljük *Vágó* Pál rövid életrajzi adatait:

Vágó Pál régi *literáti* előnevü magyar köznemes családból származik, amelyről egy 1606-ból, Zapolyától származott okmány, mint nemes családról emlékezik meg. Ősei nagyobbára literátus emberek voltak és egészen a nagyapjáig a református vallásban nevelkedtek. Nagyapja azonban, aki egy buzgón katholikus kanizsai családból csak azzal a föltétellel kapott feleséget, ha áttér, a katholikus hitre tért át.

Vágó 1854-ben Jászapátiban született. Apja, mint a jászok kapitánya, korán elhalt és családja a fiút minden áron a tisztviselői pályára szánta. Így történt, hogy huszonhat éves koráig jogászkodott és 1878-ban az egyetemről került Münchenbe, ahol *Benczur* Gyula tanítványa lett, aki gipsz minták után rajzoltatott vele s rajzai még abban az évben bronzérmet nyertek az akadémián. Majd a következő évben természet után készült rajzaival kis ezüstérmet, 1880 ban ugyancsak kis ezüstérmet, 1881-ben pedig »Jar a baba« című olajfestményeért nagy ezüstérmet kapott, szóval négy esztendö alatt elnyerte a müncheni akadémia minden kitüntetését.

Kevéssel ezután »Kiew hódolása« és a társulati-díjjal jutalmazott »Vonó négyes« című festményével vonta magára a figyelmet, neve azonban még mindig csak inkább a művészek körében volt ösmeretes.

Münchenből Párisba ment, ahol hosszabb időt töltött. Onnan küldte be 1885-ben „Gyik" című sikerült művét, mely nevét szélesebb körökben is ismertté tette. Ettől fogva éveken keresztül apró illusztrációkkal és fénykép után festett arcképekkel tartotta fönn magát, mig egyszerre, a »Magyarok bejövetele« című körképnél való közreműködése újabb lendületet adott a korlátolt föladatokban lankadó tehetségének.

Mindig szeretettel és igaz magyar érzéssel tanulmányozta a történelmet s ennek kifejezése lett az az igazán monumentális és nagyszabásu koncepció, amely 1896-ban a »Nagy történeti díszmenet« név alatt vált ismeretessé, s mely egyszeriben országszerte ismertté tette a nevét, s őt a legelső művészek sorába emelte. Örökre kár, hogy ennek az alkalomszerü és egyes körök által lelkesen fölkarolt tervnek megvalósitása legyőzhetetlen akadályokba ütközött, de reméljük, hogy a kiváló művésznek a díszmenethez készitett magyaros izü és mesterileg koncipiált kartonjai idővel a »Szépművészeti Múzeum gyűjteményébe fogják méltó helyüket elfoglalni. Igazán megérdemlik, mert e kartonok összesége egyike a legnagyobb szabásu koncepcióknak, melyek a magyar történelem egyes korszakait egyészen szokatlan és typikus fényben jelentik meg.

Ugyanebben az időben pályázat útján elnyerte a szegedi árvizkép megfestésére való megbizatást. Ez a hét méteres festmény a művész jászapáti műtermében várja a végleges befejezést, és azok szerint, akik látták megint nagy sikert igér alkotójának.

Két esztendővel ezelőtt a Styka-Spányi-Margitay-féle körkép megfestésében is résztvett, amelyen 70 méternyi részletet három hónap alatt oldott és festett meg. Csaknem ilyen bravur az a 18 méteres huszárkép is, amelyre most a Lotz-dijat kapta s amelyet alig nyolc hét alatt csaknem teljesen elkészitett.

Györök Leo.

1847 1899.

Két nagy és hatalmas szenvedélye volt teljes világéletében!

Szinte babonás rajongással imádta a szabadságot és zárkozott szíve egész melegségével szerette, bálványozta a tengert, a szabadságnak ezt a legfönségesebb allegóriáját. Ez a két szenvedély annyira urrá lett a lelkén, hogy évekkel ezelőtt bámulatos szorgalommal megtanulta a hajóépítés mesterségét és lenn a dalmát partokon saját két kezével épített magának egy yachtot, összerótt magának egy dióhéjnyi kis világot, melynek deszkáin életnek és halálnak korlátlan ura és parancsolója volt. Amikor csak tehette, futva menekült a nyüzsgő emberáradatból, s egy-egy jó emberével — írókkal, művészekkel — rászállott a hajójára, fölhúzta a vitorlákat s heteken, hónapokon át keresztül-kasul járta a tengereket. Ilyenkor egeszen átalakult. Nyughatatlanul pezsgő vére lecsöndesült, naptól barnított arcán elsímultak a rancok, szemeinek ideges szikrái szelíd fényre változtak át, s merengve nézte a hullámok játékát, áhítatos gyönyörüséggel hallgatta a szél zúgását, s néma ihletbe elmerülve szőtte tovább aranyos álmait a — szabadságról.

Ha valaki, úgy ő mélységesen átérezte Ibsen hatalmas mondásának az igazságát: »Az a legerősebb ember, aki egyedül van!« Szeretett egyedül lenni s csak két igazi barátja volt: a szabadság és a tenger. Írásban és képben, szoval és cselekedettel mindig csak ezt a kettőt dicsőítette: a szabadságot és a tengert!

Azt hitte, úgy érezte, hogy ő a gyarló és törekeny *ember*, éppen olyan erős és hatalmas, mint az ethikai és a fizikai világnak ez a két nagyhatalma: a szabadság és a tenger és ime mégis áldozatává lett egy gyönge pillanatnak, amikor nem tudott erőt venni háborgó lelkén és kúszált idegein s egy pisztolylövés tüzével lángragyújtotta magának az örök világosságot...

Györök Leo ideges, kalandos természetü ember volt, s érdekes és mozgalmas volt az élete folyasa.

1847-ben Pápán született. Mar gyermekkorában a tengerre vágyott, ez volt az idealja. Odahagyta szüleinek pápai házát s Fiuméba ment a tengereszeti akademiára. Ezt nagyon jó eredménynyel el is végezte s mint tengerész kadét beutazta csaknem mind az öt földrészt. Mar ekkor nagy kedvet érzett a festeszet iránt s fölebbvalóinak nem egyszer szerzett nagy örömet azzal, hogy lefestett egy-egy szép tropikus tájat, igazi művészi ihlettel. A fiatal ember gyorsan ment előre a tengerészeti pályán, de amikor mar biztos volt a jövője, otthagyta tiszti rangját. Ekkor történt, hogy a szülei elhaltak s Györök Leo tekintélyes vagyont örökölt, amely életét biztosította volt. De ez a megélhetési mód nem volt elég az ideges gondolkozásu embernek. Ekkor egyideig Angliában, *Cardiffban* is élt, majd Párisba került, ahol három esztendeig az Ecole des Ponts et Chaussées, az École des Beaux-Arts és a Sorbonne előadásait hallgatta. Az 1870-iki francia forradalom (a köztársaság kikiáltása) és a városnak a poroszok által történt megostromlása véget vetett tanulmányainak és Györök Leó beállott franctireurnek. Később, midőn a commune ügye rosszra fordult, Györök a védelmére sietett és pár hét alatt törzskari kapitány, majd Páris kapujának: a Porte Maillotnak és környékének tüzérparancsnoka és a 2. genie-zászlóalj őrnagya lett. Midőn itt egy éjjel, úgyszólván az ellenség orra előtt egy födött üteget állíttatott fel és reggelre az ellenség ütegeit szétszórta, két nap mulva pedig egy hatalmas támadását is visszaverte, a commune a rombadőlt *Issy* var parancsnokává nevezte ki Györököt az ezen állásról lemondott *Endes* generális helyére.

Később a commune utolsó mentsvárának, az általa megerősített Montmartrenak lett a parancsnoka. A commune leveretése után pedig fogságba került, két ízben agyonlövésre itélték és csakis az utolsó pillanatban menekült meg a haláltól.

Azután az *Aube* transzporthajón a bresti hadi kikötőben négy hónapig sínlődött 900 társával, kik közül a negyedik hónap végén már csak 300 maradt életben, mert a többit elpusztították a sanyarúságok.

A breszti kikötőből csodálatos módon megszabadulva, 1871 végén visszatért Magyarországba és mint mérnök az itt működő belga vasutépítő társaságnál dolgozott mindaddig, míg a krach következtében a munkát abba nem hagytak. Azután 1874 végéig a magyar államvasutak szolgálatában állott.

Majd, ezt a pályát is elhagyta. Beiratkozott a bölcseszeti fakultásra, melyet elvégezvén megszerezte a tanári képesitést a magyar és német irodalomból, a francia nyelvből és a történelemből. Nemsokára kinevezték tanárnak egyik fővárosi polgári iskolához, majd 1884-ben a belvárosi főreáliskolának lett professzora, ahol haláláig müködött. A tanári pályát azonban mindvégig csak mellékfoglalkozásnak tekintette s inkább a festészetnek élt.

Tanári palyája kezdetén az Adria partján csinos villát építtetett, elkészítette a yachtját s aztán megnősült. Az egész nyári szünidőt villájában töltötte s hajóján elkalandozott Görögország partjaiig. Útjából mindig gazdag impressziokkal tért haza s itthon aztán újra a munkához látott s úgylátszott, hogy boldog is volt. Festményeivel állandó kiállítója volt az „Orsz. Magyar Képzőművészeti-Társulat“ tárlatainak, melyeken legtöbbször sikerült is eladnia tetszetős tengerparti képeit és vázlatait.

A sok - néha túlfeszített — munka azonban kimerítette fizikumat s az életerősnek látszó ember egyre idegesebb lett. Ehhez járult még az a szomoru eset is, hogy felesége, akit a rajongásig szeretett, ezelőtt négy esztendővel meghalt. A haláleset óta

Magyarország 1899. 30 sz.,
468-69. l.
(Gy. L.)

Vágó Pál

Fenty Árpád Mézésére vegyletek a
Körkép [illegible].

Fenty Hasa és Ijjas Antal, Fenty
Árpád élete és művénete.
M.D.K., 1951. 76 l.

M. 927. V. 11.

Vágó Pál

* Vágó Pál Jászapáti város diszpolgára lett. Deák-Ébner Lajos, a hetvenhétéves öreg festőművész mellett a magyar festőművészetnek másik kiváló veteránja, a magyar történelmi és népéleti festészetben kiválóan feltünt *Vágó* Pál mester meg most lépett át hetvennegyedik életévébe. A kiváló müvészi és magyar alkotásoknak ez a régi, nagy mestere annyiból nagyon nagyon boldog ember, hogy szülővárosában és a jászapáti ősi kuriában, ahol született és élete jórészét leélte és alkotásait megvalósitotta, töltheti napjait. Városa, polgártársai, a büszke jászok megtudják becsülni kiváló müvészfiokat, aki a hires jászapáti templom boltozatán gyönyörü, hatalmas falfestményekkel is megörökitette müvészetét. — Jászapátiról irják a kedves, a müvészvilág körében is bizonyára örömet szerző hirt, hogy jászapáti képviselőtestülete az ősz *Vágó* Pált *diszpolgárává* választotta. A magyaros szép diszpolgári oklevelet *Vágó* Pál egyik jászapáti öreg tanitványa és bizalmasa, *Bussay* Balázs grafikus, nyomdász készitette el. A diszpolgári oklevél átadása a város vezetőségének és előkelőségének részvételével Vágó templomnak beillő hatalmas nagy mütermében folyt le a szülőváros szeretetének megható megnyilvánulásai között. A könnyekig megilletődött Vágó Pál bevallotta, hogy egyéb lelki kapcsolatok mellett különösen *Pósa* Lajosnak hozzáirt verse hatott reá olyan mélyen, hogy Jászapáti lakója megmaradt. Az *Alföld* nagy festegetője „tulvilági intelemként" fogadta ezt a költeményt, amelynek egyik versszaka igy hangzik:

El ne add az ősi házat,
El ne add az ősi telket,
Hol a csürön késő őszig,
Gólyamadár kelepelget...

az **Omniában**

929 X. 5

PH. 929. X. 5.

Vágó Pál

A Műcsarnok őszi tárlata.

I.

A Műcsarnok összes termeit tölti meg az őszi tárlat. Elsősorban nagyobb gyüjtemények, azután a magyar viz- és pasztellfestők hat termet megtöltő hatalmas anyaga s végül a Prohászka Ottokár-szoborpályázat anyaga a szoborcsarnokban.

A legértékesebb gyüjtemény kétségkivül *Vágó Pál* összegyüjtött műveinek kollekciója, mely a tavaly elhunyt mester művészi értékét kitünően megvilágitja. Az első nagyterem főfalán mindjárt szembetünik „*A magyar huszárság diadalutja*“ cimü hatalmas kompozició egyik részlete. Az 1900-iki párizsi világkiállitás nagytermét diszitették Vágó bravuros huszár-képei. Itt egy szélviharszerüen vágtató huszárrohamot látunk, a háttérben álló francia lovasság előtt, melynek élén I. Napoleon áll, fövegét megemelve. A kép két alsó nyulványán balról a csikósok által terelt ménest, jobbról a tábortüznél tanyázó régi huszárságot látjuk. Több értékes tanulmány készült e műhöz, köztük a „Huszárroham“ rendkivül mozgalmas csoportjával.

Egy másik hatalmas és hires vászna Vágó Pálnak a szegedi 1879-iki árviz képe, melynek cime: „*Szeged szebb lesz, mint volt*“. Az árviz által rombadöntött házak között, a töltésen I. Ferenc József alakját látjuk huszártábornoki ruhájában, körülötte az akkori kormány tagjai Tisza Kálmánnal és a közélet kiválóbb szereplőivel. A király szavait tiszteletteI, kalaplevéve hallgatja a csónakokban és a parton tanyázó szegedi nép. A borus ég alján enyhén derül az ég, jelképezve a szebb jövőt.

A mester történelmi kompozicióknak való erejét illusztrálja még a „*Budavár bevétele*“ c. nagyobb művének kisebb vázlata is, a honvédség előretörő tömegeivel, azután két hatásos szép vászon: „*A magyarok Kiew előtt*“ és „*Mátyás király és Beatrix találkozása*“. Egészen kimagasló alakja Vágó Pál a *magyar genre-festészetnek is.* Izzó magyarsága csodálatosan megérzi a magyar népélet eredeti zamatját és szépségeit, melyet festményein és mesteri rajzaiban egyformán hirdet. A „Husvéti öntözés“, a „Kihajtás a legelőre“, „A juhász“, az „Őszi szántás“, a „Hazatérés a disznótorról“ époly pompás képek, mint az egyik oldalteremben kiállitott magyar képsorozat, mely az „Osztrák-magyar monarchia irásban és képben“ cimü diszmunkában mutatja be a jászberényi ökörfogatot, a mezőhegyesi törzsménet, a bivalyfogatot, a csikóst, a juhászokat a számadó előtt, azután a hazatérést a vásárról, a leánykérőt, a keresztelőt, a tokaji szüretet, az aratást, a mezőkövesdi népviseletet, követválasztást, a régi betyártanyát és sok más tipikus magyar motivumot. Itt látjuk „Az ezredévi hódoló diszfelvonulás“ szines tervrajzait is, mely a művész terve maradt, de ezek nyomán kapott megbizást a torontálmegyei diszbandérium lefestésére. Vágó nagy munkásságát jellemzi az is, hogy a „Magyarok bejövetele“ és a „Bem—Petőfi“-körképek megfestésében is oroszlánrésze volt, nem feledve azt sem, hogy mint a jász-kunok kapitányának fia, egész életén át küzdött a jász-kunok érdekében.

viselők.

A törvény elsősorban a szerbeknek kedvez, ami kitünik abból is, *hogy kilenc bánság közül hatban a szerbeknek biztositották a többséget.* Talán ezzel próbálták ellensulyozni azt a népszerütlenséget, amelynek a Jugoszlávia név örvend a szerbek többségénél is. *Legrosszabbul jártak a boszniai mohamedánok, akik eddig kompakt egységet alkottak Boszniában, most pedig négy bánságban forgácsolódtak széjjel.*

Az olasz lapok a közigazgatási reformról.

Róma, okt. 4. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* A szerb-horvát-szlovén királyság átkeresztelését *az olasz lapok barátságtalanul fogadják.* A *Giornale d'Italia* az új közigazgatási törvényt

PN.929.X.6

Vágó Pál

A Műcsarnok őszi tárlata

A Képzőművészeti Társulat idei tárlatán a Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők Társaságának gyüjteménye, hat művész: *Vágó Pál, Spányik Kornél, Pálya Aladár, Gy. Sándor József, Mihalovits Miklós* és *Istókovits Kálmán* kollekciói és a *Prohászka Ottokár emlékszoborpályázat* tervei kerültek kiállításra. Csodálatos, hogy a Műcsarnok vezetősége milyen hatásos biztonsággal tudja kiválasztani azokat a festőket, akik semmiféle érdeklődést sem keltenek. Nehéz megérteni, hogy mikor például *Székely* Bertalan műveinek nem volt még retrospektív kiállítása, miért kellett bemutatni *Vágó* Pálnak, a nyolcvanas-kilencvenes évek derék történeti és genrefestő mesteremberének műveit? *Vágó* a századvégi münchení akademizmusnak volt tipikus képviselője, akit nem festészeti, hanem tisztán tárgyi kérdések érdekeltek. Tárgyválasztásában kora irodalmi és történeti igényeit próbálta kielégíteni, formaadása pedig arról a teljes élményképtelenségről tesz bizonyságot, mely a münchení akadémia fölött a mult század végén uralkodott. Ugyanebből az iskolából indult ki tárgyi, formai szempontból egyaránt *Spányik*, aki az utolsó évtizedekben a konvencionális Bastien—Lepage-i naturalizmust sajátította el s annak formanyelvében jelenítette meg anekdotikus genreképeit.

PH 328 - X-16.

Literati Vágó Pál

— **Vágó Pál festőművész meghalt.** Literáti Vágó Pál festőművész 75 éves korában az Uj Szent János-kórházban elhunyt. Vágó Pál 1853. évi junius hó 6-án Jászapátin született. Atyja, Vágó Ignác jászkapitány volt. Középiskolált Besztercebányán és Eperjesen végezte, majd szülei kívánságára a jogi pályára lépett. Mint ügyvédjelölt egy végrehajtásnál segédkezett s mélyenérző művészlelkét a végrehajtás egy epezódja, egy kanári madárért zokogó kislány annyira meghatotta, hogy nem törődve családjának kívánságával, pillanatnyi elhatározással pályát változtatott és festőművész lett. Először a mintarajziskola növendéke volt, majd Münchenbe ment, ahol *Wagner Sándor, Liezenmayer Sándor* és *Benczur Gyula* tanitványa lett. Több dijat nyert az Akadémián, ahol segédtanári állást is felajánlottak neki. A bajor régensherceg még mint művésznövendéket látogatásával tisztelte meg műtermében. Szive csakhamar hozza vonzotta és a magyar Alföld népéletének és tájainak egyik legkiválóbb ábrázolójává tette. Első művét 1881-ben állitotta ki a Műcsarnokban „Jár a baba“ cimen, melyet követtek sorozatos művei: „A husvéti öntözés“, a „Vonósnégyes“, „Sárban elakadt a szekér“, „Alföldi táj“, „Délibáb a Jászságban“, „Becsületügy a Hortobágyon“, melyek közül többet a király is megvásárolt. Az 1896-ik évi kiállitáson feltünést keltett azzal a tervezetével, mellyel a magyarokat mint lovasnemzetet örökitette meg. Ez a terv azonban tőkehiány miatt nem került kivitelre. Az 1900. évi párizsi kiállitáson a magyar huszárság teljes történeti fejlődését feltüntető nagy falfestménye keltett feltünést, melyért megkapta a francia becsületrendet. A milleniumi kiállitásra készült „Magyarok bejövetele“ körképnél az ősmagyarok lovasrohamát is ő festette, majd pár évvel később a Bem—Petőfi-körkép nagy részét is ő alkotta. Budapest székesfőváros Budavár ostromának megfestésével bizta meg ezután s az ő alkotása a szegedi árvizről festett kép is. Vágó Pál Magyarország aranykorának egyik legkiválóbb tehetsége volt, aki örökbecsü alkotásainak sorozatával feledhetetlenné tette nevét a magyar művészet történetében. Hosszabb idő óta betegeskedett és ma reggel az uj Szent János-kórházban meghalt. A főváros diszsirhelyet ajánlott fel számára. Temetése október 18-án, *csütörtökön délután fél 4 órakor* lesz a központi temető halottasházából.

M.D.K.

Vágó Pál

Arcképét bemutatja a lap a cimlapon, mint a milleniumi diszmenet egyik tervezőjét. "Képeinkhez" c. rovat külön ir a müvészről.

Képes Családi Lapok, Bp. 1896. jan. 12. 18. évf. 2. sz. 31. lap

KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Vágó Pál

A müvész tervezte a "nagyszabásu milleniumi diszmenet"-et Eisenhut Ferenc és Gyárfás Jenő festőművészekkel, valamint Stróbl Alajos szobrászmüvésszel együtt, -adja hirül a "HÉT TÜKRE" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. okt. 6. 17. évf. 41. sz. 655. lap

M.D.K.

Vágó Pál

"Husvéti öntözködés" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap, amelyről Morelli Gusztáv készitett metszetet.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. ápr. 6.
XII. évf. 14. sz. 213. lap

M.D.K.

Vágó Pál

"Vig társaság" c. képe, mely a tavalyi őszi tárlaton szerepelt, mint "egyik legnépszerübb festmény" a Képzőművészeti Társulat Albumát disziti.
Irodalom és Müvészet c. rovat közleménye.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. márc. 2.
XII. évf. 9. sz. 144. lap

Vàgó Pál

* **A debreceni hires ötös-fogat nagy festménye Magyaróváron.** A debreceniek talán nem is tudják, de bizonnyal némi irigykedéssel olvashatják e hirt, hogy a világraszóló hires debreceni *városi ötös-fogatnak* a festett képmását tul a Dunán, *Magyaróvárott*, Moson vármegye régi székházában — őrzik. A különösen hatalmas, lekötő nagy festményt, a *„Debreceni ötö-fogat"* cimü mesteri alkotást annakidején a jászapáti kiváló festőmester, *Vágó* Pál remekelte, érdekes, hogy Debrecen város helyett éppen Moson vármegyébe került a nagyszerü debreceni tárgyu festmény. E hir különben abból az alkalomból pattant ki, hogy ünnepelték *Wallach* Pál vármegyei öreg hajdut, aki a vörös világban, a rabló kommunistáktól ott Magyaróváron megvédte az ugy látszik, a kommunistáknak is kapós — Debreceni *ötös*-fogatot.

M. 927-III. 15.

Vágó Pál

A lovakat festeta

Feszty: Magyarok bejövetele „

Kőszépén (eml.)

Hidvegy Ferenc: Kőszép a Kőszépről

Tüles 1969 VI: 28

Vágó Pál festőt.

aki 1904-ben kifestette a jászapáti plébánia-templomot, 1919-ben kineverik jászapáti népészeti biztosává.

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 236-237.

M. 928. X. 17.

Vágó Pál

1928 október 17, szerda

— **Vágó Pál temetése.** *Vágó* Pál, a nagy magyar festőművész halála az egész országban mély részvétet keltett, de kiváltképpen a Jász-földön, ahol az elhunyt ősei egykor nagytekintélyű jászkapitányok voltak. A jásztestvérek nagy halottjukat nem is engedik eltemetni más földön, mint az ősi jászföldön. *Jászapátiból, Vágó* Pál szülőföldjéről a következőket jelentik: Jászapátinak *képviselőtestülete* és *egyházvédnöksége* hétfőn délután gyászülést tartott, amelyen a művészt rendkivüli érdemeire való tekintettel a *Jászság* halottjának nyilvánitották. Jászapáti képviselőtestülete érintkezésbe lépett *Budapest* székesfőváros tanácsával és kérte, hogy a művész holttestét ne a főváros által felajánlott diszsirhelyen, a Kerepesi-temetőben temessék el, hanem *engedjék meg*, hogy a művész *holttestét Jászapátiba szállithassák*. Csütörtökön délután a Kerepesi-temető halottasházában csupán beszentelik *Vágó* Pál holttestét, majd a művész barátainak bucsuztatója után Jászapátiba szállitják. A temetés pénteken délután négy órakor lesz Jászapátiban, amelyen résztvesz a Jászságnak összes képviselőtestülete, külön küldöttséggel *Kisér, Jászladány, Jászberény, Jákóhalma, Jászalsószentgyörgy, Árokszállás* és *Jászfényszaru*. A küldöttségek nagy gyászbandériummal kisérik be a művész hülttetemét Jászapáti város határától egész a ravatalozó helyig. A gyászszertartást a régi *jászhagyományok* szerint tartják meg. A gyásziinnepségre igen sokan utaznak le Budapestről, köztük a Képzőművészeti Társulat igazgatósága *Hódossy* Gedeon igazgatóval az élén.

Vágó Pál

— Az elhunyt Vágó Pál holttestét Jászapátiba szállitották. A hosszas szenvedés után elhunyt tordai és literati *Vágó* Pál festőművész holttestét csütörtökön délután szentelték be a Kerepesi-uti temető halottasházában. A gyászszertartáson jelen volt a kultuszminiszter képviseletében *Mariay* Ödön miniszteri osztálytanácsos, képviseltette magát a budapesti francia követség, mert Vágó Pál a francia becsületrendnek is lovagja volt, *Zala* György, *Glock* Tivadar, *Petrovics* Elek, *Fényes* Adolf, *Szüle* Péter, *Pólya* Tibor, *Glatz* Oszkár, *Edvi-Illés* Aladár, *Paur* Géza, *Pipics* Zoltán, *Ebner* Lajos, *Marton* Ferenc, *Komáromi-Katz* Endre, *Vajda* Zsigmond, *Wiegand* Ede, *Lakatos* Sándor, *Gidowszky* Béla és még számosan a művészközönség köréből. A gyászszertartást *Molnár* Sándor dr. végezte. *Bosznay* István a művésztársak nevében, *Nádler* Róbert a Képzőművészek Egyesülete megbizásából, *Gellért* Jenő a Nemzeti Szalon nevében vett bucsut Vágó Páltól. Ezután *Czettler* Jenő, az országgyülési képviselőház alelnöke mondott néhány megragadóan őszinte szót a jákóhalmai jászok megbizásából, majd *Cserna* József az egykori jászapátii művésztelep művészeiből alakult Kupeczky Társaság nevében méltatta az elhunyt érdemeit. *Szlényi* Lajos mint a szolnoki Művészegyesület megbizottja beszélt és végül *Horváth* József jászapátii főszolgabiró vette át az elhunyt tetemeit a jászok nevében. Vágó Pál holttestét Jászapátiba szállitják. A Kerepesi-uti temetőben a gyászszertartás alatt, a ravatal körül a Képzőművészeti Főiskola Bajtársi Egyesületének tagjai álltak diszőrséget. Negyventagu küldöttség kisérte a koporsót Jászapátiba. A diszes koporsót Jászapáti község határában gyászkocsira helyezték és ugy vitték a megboldogult mütermébez, ahol ujra felravatalozták és onnan fogják ősi jász-módra, hatökrös kocsin pénteken délután örök nyugalomra helyezni.

Nyt. 928. X. 19.

sság nevében megkoszorúzta a szekszárdi hősök szobrát. A műsoros estélyen Némethy Ferenc budapesti igazgató hegedűjátékkal, Havas István és Müller Klára költeményeikkel, özv. Alleram Rezsőné zongorajátékkal szere-

M. 929.X.6.

Vágó Pál

1929 október 6, vasárnap

Az őszi tárlat

A közönség és kritika egyaránt rokonszenvvel fogadta a Mücsarnok kiállítási programjában a legutóbbi években megvalósitott azt az ujitást, hogy az őszi tárlatok keretében a szokásos monstrekiállitások helyett számra kevesebb müvésszel, de annál közelebbről és alaposabban ismerkedhetik meg a mübarátközönség. Ez az elv érvényesül a most megnyilt őszi tárlaton is, melynek anyagát Vágó Pál emlékkiállitásán, Spányik Kornél, Mihálovits Miklós, Pádly Aladár, Gy. Sándor József és Istokovits Kálmán gyüjteményes kiállitásán kivül a Magyar Akvarel- és Pasztellfestők Egyesülete pompás vizfestménykiállitása, valamint Prohászka Ottokár Budapesten emelendő szobrának pályázatán szereplő tervek kiállitása teszi változatossá.

Az I. nagyteremben a Jászság nemrég elhunyt jeles festő fia, Vágó Pál bucsuzik emlékkiállitása keretében a magyar közönségtől. Vágó Pál a századforduló magyar művészetének jellegzetes képviselője, kinek pikturája a müncheni mütermekből indul el s a szabadtéri festészetbe torkollik. Figuralista és kompozitőr, aki képességeit főleg a történelmi festészetben és a magyar életképben gyümölcsöztette. Ezirányu tevékenységének fontos emlékeit látjuk viszont az őszi tárlaton, közülük a hires szegedi árvizképet, a Piloty-iskolára emlékeztető „Magyarok Kiew előtt“ cimü kompozicióját, számos csataképét és az 1900 évi párisi világkiállitás magyar pavillonja számára festett s a magyar huszárság dicsőséges multját megörökitő monumentális munkáját, mellyel annakidején a francia becsületrendet érdemelte ki. Zsánerfestészetét a „Husvéti öntözés“ cimü jóizü életképe képviseli. Szakitást jelent müteremvilágitásu korábbi modorával szemben „Kihajtás a legelőre“ cimü hangulatos plein air-je. Tájképfestői vénájának értékes bizonysága egy kis ezüstszürke finom tanulmánya és Munkácsyra emlékeztető több vázlata. Egy külön kis teremben (VII.) foglalja magába Vágó Pálnak a ceruza könnyed kezü, finom hatásokra törekvő mesterének eredeti rajzait és a millennium évében tervezett történelmi diszfelvonulás rendkivül érdekes kartonjait.

Rózsavölgyi hangversenyei

Rózsavölgyi Lyra-bérletében: Galli-urci, Lehmann Lotte, Gieseking, ischer Edwin Bach—Mozart estje, reisler, Milstein, Bostoni Filharmonia. hét estére is válthatók bérletek. Hely-iztositás 5.60-tól 28 P-ig.

Rózsavölgyi zongoraesték: Rachmani-off, Gieseking, Zecchi, a világhirü fiatal

EK. 928. X. 16.

E. K. Kedd, 1928 október 16

L. Vágó Pál

Vágó Pál festőművész meghalt

Literáti *Vágó* Pál festőművész, 75 éves korában az Uj Szent János-kórházban elhunyt. *Vágó* Pál 1853-ban, junius 6-án, *Jászapátin* született. Atyja *Vágó* Ignác jászkapitány volt. Középiskoláit *Besztercebányán és Eperjesen* végezte, majd szülei kívánságára a jogi pályára lépett, hamar otthagyta azonban ezt a foglalkozást s a festőpályát választotta hivatásának. Először mintarajziskola növendéke volt, majd Münchenbe ment, ahol több dijat nyert az Akadémián. Csakhaman hazajött és a magyar Alföld népéletének és tájainak egyik legkiválóbb ábrázolójává fejlődött. Első müvét 1881-ben állitotta ki a Mücsarnokban *„Jár a baba"* cimen, melyet követtek sorozatos müvei. Az 1900. évi párisi kiállitáson a magyar huszárság teljes történeti fejlődését feltüntető nagy falfestménye keltett feltünést, melyért megkapta a francia becsületrendet. A milléniumi kiállitásra készült *„Maggarok bejövetele"* körképnél az ősmagyarok lovasrohamát is ő festette, majd pár évvel később a Bem—Petőfi-körkép egy részét is ő alkotta. Budapest székesfőváros Budavár ostromának megfestésével biztatta meg ezután s az ő alkotása a szegedi árvizről festett kép is. *Vágó* Pál feledhetetlenné tette nevét a magyar művészet történetében. Hosszabb idő óta betegesgedett és *ma reggel az Uj Szent János-kórházban meghalt.* A főváros diszsirhelyet ajánlott fel számára. Temetése október 18-án, csütörtökön délután fél 4 órakor lesz a Központi temető halottasházából.

Vágó Pál

** **Jászapátin temetik el Vágó Pált.** Vágó Pál halála az egész országban mély részvétet keltett. Szülővárosának, Jászapátinak képviselőtestülete és egyházvédnöksége hétfőn délután gyászülést tartott, amelyen a művészt rendkívüli érdemeire való tekintettel a Jászság halottjának nyilvánították. Jászapáti képviselőtestületének kívánságára csütörtökön délután a kerepesi-temető halottasházában csupán beszentelik Vágó Pál holttestét, majd a művész barátainak bucsuztatója után Jászapátiba szállitják. A temetés pénteken délután négy órakor lesz Jászapátiban. A gyászszertartást a régi jászhagyományok szerint tartják meg.

[illegible] X. 17.

NU. 928. X. 17.

Vágó Pál

— **Jászapátin a régi jászhagyományok szerint temetik el Vágó Pált.** *Vágó* Pál halála az egész országban mély részvétet keltett. Szülővárosának, Jászapátinak, képviselőtestülete és egyházvédnöksége hétfőn délután gyászgyülést tartott, amelyen a művészt, rendkivüli érdemeire való tekintettel, a Jászság halottjának nyilvánitották. Jászapáti képviselőtestülete érintkezésbe lépett Budapest székesfőváros tanácsával és kérte, hogy a művész holttestét ne a város által felajánlott diszsirhelyen, a Kerepesi-temetőben temessék el, hanem engedjék meg, hogy a művész holttestét Jászapátiba szállithassák. Csütörtökön délután a Kerepesi-temető halottasházában csupán beszentelik Vágó Pál holttestét, majd a művész barátainak bucsuztatója után Jászapátiba szállitják A temetés pénteken délután négy órakor lesz Jászapátiban, amelyen résztvesz az egész Jászság, külön küldöttséggel Kisér. Jászladány, Jászberény, Jákóhalma, Jászalsószentgyörgy, Árokszállás és Jászfényszaru. A küldöttségek nagy gyászbandériummal kisérik be a művész hült tetemét Jászapáti város határától egész a ravatalozó helyig. A gyászszertartást a régi jászhagyományok szerint tartják meg. A gyászünnenségre igen sokan utaznak le Budapestről, köztük a Képzőművészeti Társulat igazgatósága *Hódossy* Gedeon igazgatóval az élén.

BERLIN (483.9. 10 Kw), **STETTIN** (236.2. 1.5 Kw).
11.00, 14.00 G.
16.00: Könyvszemle.
16.30: Hangverseny.
19.00: Büntetőjogi E.
20.00: Népszerű est.
21.00: A ma zenéje.
21.30: Iskolai E.

BARCELONA (344.8. 3.5 Kw)
18.30, 19.10: Kamara Z.
21.40: Angol lecke.
20.10: Hangverseny.
23.00: Mandolin Z.

BASEL (1600, 1.5 Kw), **BERN** (411. 5 Kw).
12.50: G.
16.00: A Kursaal zenekarának hangversenye.
16.30: A.
17.00: A Kursaal zenekarának hangversenye.
19.30: Lausannei műsor.
20.00: A Kursaal zenekarának hangversenye.

BOROSZLÓ (322.6. 10 Kw), **CLEIWITZ** (329.7, 20 Kw).
12.20, 13.45: G.
16.00: Gy.
16.30: Jean és Robert Gilbert művek.
18.30 Königswusterhauseni műsor.
19.25: Angol lecke.
20.15: Operaest.
18.30: Hangverseny.
18.50: Munkásköltők és műveik. E.
19.30: Francia lecke.
20.05: Hangverseny.
21.30: Rövid történetek.
22.10: Tánclecke
22.45: Tánc Z.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (Zeesen, 1250, 45 Kw).
8.00: Francia lecke.
13.30: Berlini műsor.
15.00: Gy.
15.40: A.
16.00: Klasszikus szinművek drámai élete. E.
16.30: Lipcsei műsor.
18.00: A ma német költészete.
18.30: Francia lecke.
20.00: A német Kelet.
20.30: Grafológia.
21.00: Boroszlói műsor, utána berlini műsor.

KRAKÓ (566, 1.5 Kw).
11.56: Torony Z.
12.10: G.
18.00: Varsói műsor.
19.20: Opera E. közvetítése, poseni átvitel.

LAHTI (1523. [illegible] Kw), **HELSINGFORS** (375. 1.2 Kw).
11.05: Hangverseny.
17.00: Népszerű Z.
18.25: Hangverseny.
19.00: Hangverseny.

XI/4

A szegedi árvízkép: 20.000 forint

SZEGED

A szegedi Kultúrpalotában van egy hatalmas vászon, amely betölti a nagyterem egyik falát. Néhány nap óta sűrű sorokban keresik fel ezt a vásznat és sokáig elnézve megállnak előtte az idéseregelett látogatók. *A szegedi árvíz ismert képe* ez a hatalmas vászon az előntött, összeroskadt házakkal, csónakon menekülő-didergő szerencsétlenekkel és Ferenc Józseffel, aki búzakék attilájában néz a Tisza ötven év előtti pusztítását. *Vágó* Pál vászna ez, a festőé, aki most utazott el az élők közül.

Es a látogatók felelevenítik a hatalmas árvízkép

Vágó Pál

PN. 928. XI. 4.

NU-928.X.16.

Vágó Pál

Vágó Pál festőművész halála

1853 1928.

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) A jászapáti Vágó-kuria, ahol a világtól el vonulva, kedves alföldi tájainak aranyló tónusaitól körülvéve éldegélt egy nagy magyar festőművész, elárvult. Literató Vágó Pál hétfőn reggel 75 éves korában meghalt az Uj Szent János-kórházban, akit hosszas betegsége alatt szállitottak fel alföldi magányából. *Vágó* Pál Magyarország fénykorának egyik legkivá lóbb és legmagyarabb tehetsége volt, aki néhány klasszikus alkotással irta be nevét művészetünk történetébe. *Vágó* Pál 1853-ban junius 6-án, Jászapátin született. Atyja, Vágó Ignác, jászkapitány volt. Középiskoláit Besztercebányán és Eperjesen végezte, majd szülei kivánságára a jogi pályára lépett. Mint ügyvéd jelölt egy végrehajtásnál segédkezett a mélyenérző művészlelkét a végrehajtás egy epizódja, egy kanárimadárért zokogó kislány, annyira meghatotta, hogy nem törődve családjának kivánságával, pillanatnyi elhatározással pályát változtatott és festőművész lett. Először a mintarajz iskola növendéke volt, majd Münchenbe ment, ahol *Wágner* Sándor, *Liezenmayer* Sándor és *Benczur* Gyula tanitványa lett. Több dijat nyert az Akadémián, ahol segédtanári állást is felajánlottak neki. A bajor régensherceg még mint művésznövendéket látogatásával tisztelte meg műtermében. Szive csakhamar hazavonzotta és a Magyar Alföld népéletének és tájainak egyik legkiválóbb ábrázolójává tette. Első művét 1881-ben állitotta ki a Műcsarnokban „Jár a baba" cimen, melyet követtek sorozatos művei „A husvéti öntözés", a „Vonósnégyes", „Sárban elakadt a szekér", „Alföldi táj", „Délibáb a Jászságban", „Becsületügy a Hortobágyon", melyek közül többet a király is megvásárolt. Az 1896-ik évi kiállitáson feltünést kelt'ett azzal a tervezetével, amelyen a magyarokat, mint lovasnemzetet örökitette meg. Ez a terv azonban tőkehiány miatt nem került kivitelre. Az 1900. évi párisi kiállitáson a magyar huszárság teljes történeti fejlődését feltüntető nagy falfestménye keltett feltünést, melyért megkapta a francia becsületrendet. A milléniumi kiállitásra készült „Magyarok bejövetele" körképnél az ősmagyarok lovasrohamát is ő festette, majd pár évvel később a Bem—Petőfikörkép nagy részét is ő alkotta. Budapest székesfőváros Budavár ostromának megfestésével bizta meg ezután s az ő alkotása a szegedi árvizről festett kép is. Halála művészi körökben mély meghatottságot keltett. A főváros diszsirhelyet ajánlott fel számára. Temetése október 18-án, csütörtökön délután fél 4 órakor lesz a Központi temető halottasházából.

opróni beszédére

uj népszavazást

A *Stunde* azt irja, hogy Bethlen beszéde az osztrák parlamenti körökben nyugtalanságot keltett. Valószinűnek mondják, hogy a főbizottság legközelebbi ülésén ebben a kérdésben *interpellációt fognak a kormányhoz intézni.* Az egyik vezető burgenlandi politikus azt a kijelentést tette, hogy félő, hogy Bethlen fejtegetései Burgenlandban nyugtalanságot keltenek, különösen Burgenland déli részén, ahol nagy kerületek minden határvédelem nélkül vannak. A lap hangoztatja, hogy Ausztria *kétségtelen népszavazás alapján* (!) vette birtokába Burgenlandot. Burgenland — irja a lap — nem csupán fizikailag, hanem lelkileg is Ausztriához tartozik.

Vágó Pál (1854-1928)

Menekülők.
Rézkarc. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Vágó Pál

festőművész

Munkácsy-céh közgyülése - Fészek-klubban - azex elhunyt művész helyére a festő-aeropágba Balló Edét választották be.-

Nemzeti Ujság
1929.V.19.

Vágó Pál

Frizvárlat a millenni-
umi felvonuláshoz

Gombosi György

Andrássy Gyula gróf
gyűjteménye

MAGYAR MŰVESZET

1927. 44. t.

Állatorvosi osztály.

Tájékoztatásul szolgál a 144. oldalon levő helyszínrajz.

Vágó Pál

festő

irod.

Szana Szárév

147, 260, 264,
267, 280, 298,
281
318. l.

A magyarok Kiew
előtt, A grik,
Vig társaság c.
sepci repr.

KÖNYVKERESKEDÉS MAGYAR JENŐ ANTIQUARIUM
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 31.
TELEFON: 883-64 LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁS TELEFON: 883-64

Vágó Pál.

VÁGÓ PÁL.

MAGYAR ÍRÓK ÉS MŰVÉSZEK.

A «Magyar szellemi élet» czimű most megjelent munkából.

Vas. Ujs. 1891. 71. o.

≙	20
	42
	42
	55
	16
erüste m^3	225

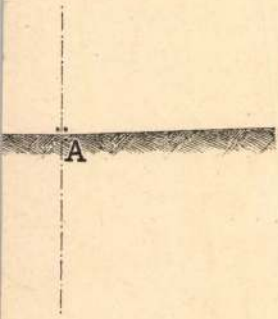

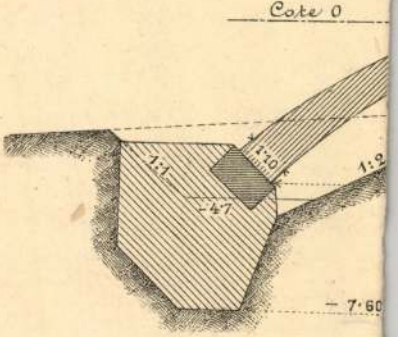

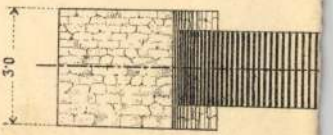

Vágó Pál

821. *Vágó Pál:* Csendélet.

Árveresi Közlöny

1929. jun. 4. rk. sz

278. *Ismeretlen festő:* XVIII. sz. Cato.

1102-ben történt, hogy Könyves Kálmán királyunk megjelent seregével Spalató falai alatt s meghódolásra szólította föl a várost. Crescencius érsek rábeszélésére a polgárság akkor hűséget esküdött a magyar koronának és esküjét sok viharok közepett hűségesen meg is tartotta, hűségesebben, mint a legtöbb dalmát város.

Spalató fölött délen, a Carban és Mossor sziklakúpok közötti nyeregben áll Klissza vára, királyi sasoknak megvívhatatlan sziklafészke. Klissza szűzies falai közt talált biztos menedéket IV. Béla, mikor a tatár Kajdán vezér démóni serege Spalatóig üldözte a földönfutó királyt. Ma sárgahajtókás bakák őrzik Klissza falain a szép kilátást.

A spalatói Riva.

Két régi hegedüsről.

BARNA MIHÁLY, CZINKA PANNA.

A XVII. század második feléből és a XVIII. század elejéről ránk maradt magyar zene legjobban magán viseli a magyar nemzet karakterét; a vitézi énekek dallamai magasztosak, panaszosak és szívrehatók; a kesergő és bujdosó nóták, a hazafias dalok zenéje lelkesítő, elragadó; a ritmus ezekben az énekekben pedig oly sokféle, hogy már csak ezzel is megelőztük a külföld akkori zenetermékeit, mivel igen sok ez időkben keletkezett magyar zenemű, éppen pregrans ritmusával, — minden ódon zamatja mellett — oly üdén hangzik, mintha ma írták volna. E nótákban, dalokban szó és zene szorosan összeillik és minden egyes dalnak meg van a maga karakterisztikus színezete. Különösen kiválnak, sőt azt lehet mondani páratlanul állnak mai napig a kurucdalok.

Dal alatt akkor rendesen szöveggel ellátott énekhangra szerzett művet értettek, míg a *nóta* inkább zenekari darab volt, s e nótákból keletkezett később az ugynevezett Hallgató magyar zenemű. Ezuttal ennek a régi magyar zenének két oly kimagasló művelőjéről akarok megemlékezni, a kik nem csak a zenében való nagy ügyességük által váltak híresekké, de a kiknek élettörténete is kiválóan érdekes.

Az egyik BARNA MIHÁLY, a kit Magyar Orpheusnak neveztek, a másik CZINKA PANNA, a ki életében oly sok kitüntetésben részesült, mint utána talán egyetlen magyar zeneművész sem. Mindakettő a mult században élt és eredetre cigány volt. Eddigelé vajmi keveset tudtunk felőlük, s e keveset is csak hézagosan; sem születésük helye, haláluk ideje, működésük tere nem voltak biztosan megállapíthatók. Barnáról az hirlett, hogy mikor Rákóczy Ferenc 1711 elején elhagyta hazáját és Lengyelországba bujdosásra indult, e szókat intézte volna a fejedelemhez:

— Mégysz, mégysz fölséges fejedelem, itt hagyod a vagyon-t, keresed a nincsen-t.

És bánatában felkapva hegedüjét, akkor játszta volna először ama bús dallamu Rákóczy-nótát, melyből száz évvel később a most már világhírü *Rákóczi-induló* készült. De ez, noha regényesen hangzik, nagyon távol áll az igazságtól.

Még több nimbus övezte Czinka Pannát. Egész mondakör fűződött személyéhez, úgy, hogy sokan már abban is kételkedtek, vajjon egyáltalában létezett-e és nem inkább a népköltészet egyik kedves szüleménye volt. Nevét költeményekben, regényekben dicsőitették, népszínművet irtak róla s most ujabban JÓKAI Mór ruházta fel ragyogó fantáziájával Szeretve mind a vérpadig című

történeti regényében. Az egyik író hazafiságát, s hűséges ragaszkodását II. Rákóczy Ferenchez emeli ki — holott a majtényi békekötés idejében született; a Czinka Panna népszínműben pedig mint szerelmes lány szerepel s előkelő úr veszi el.

Valahára a titok fátyola itt is föllebbent, mert a két művész életéről, zenei működésükről bővebb világosságot áraszt az 1770-ben, Bécsben megjelent *„Allergnädigst privilegirter Anzeiger aus sämmtlich kaiserlich-königlich Erbländern, herausgegeben von einer Gesellschaft“*, melynek 1700—1705. évfolyamai e napokban nagy örömömre kezembe kerültek. E hirlapot, úgy látszik, magyar emberek szerkesztették, történt eseményekről szól. Több érdekes cikksorozatot közöl e lap a Magyarországban élő cigányokról, szokásaikról, melyből megtudjuk, hogy a mult században a legjobb cigány muzsikusok a gömörmegyei *Runya* faluban éltek, Nógrádmegyében pedig *Salgó* és *Kolanda* nevü helységek csak azért váltak híresekké, mert az ott lakó cigányok közül kerültek ki a legjobb hegedűs nők és férfiak. Hasonló jó hírnévnek örvendett Debrecen városa is. Bővebb felvilágositást nyujt e lap még a mult századbeli cigánybandák összeállításáról s hogy milyen hangszereken játszottak. Megtudjuk, hogy zenekarukban csak vonós hangszereket, cimbalmot, — néha hárfát is — használtak, fuvó hangszereket azonban nem alkalmaztak, valamint azt is, hogy mindössze négy-öt tagból állott egy-egy banda.

Barnáról és Czinka Pannáról meg éppen igen sok érdekes tényt derit fel e folyóirat s így sok fontos adatot szolgáltat a mult századbeli magyar zenére nézve is: közlései mindenesetre a közvetlenség valóságával birnak, mert közvetlen a két cigányművész halála után irattak.

Közlöm itt az érdekes részleteket mindkettő életéről: Barna Mihály a XVIII. század utolsó negyedében született Illésfaluban, Szepesmegyében. Kiváló hegedűművész volt és igen sok kurucnóta szerzője is. Mint zenésznek oly nagy hire járt, hogy gróf Csáky Imre bibornok később fel is fogadta udvari zenészének.

Barna zenekara csak négy emberből állott; ő játszta az első hegedűt, mellette működött még: egy kontrás, egy hárfás és egy Vida di Sambo — játszó — a három utóbbi azonban nem volt cigány. Már 1735 körül hírneve annyira elterjedt, hogy a felföldön nem volt ünnep, installáció, lakodalom, a melyen zenekarával részt nem vett. Így történt, hogy 1737-ben Szepes-Váralján egy, a Radvánszky-családban történt menyegző alkalmával, egy ugyanakkor ura által rendezett cigányzenész-versenyben már hajlott kora dacára tizenkét cigány-primás elől ő vitte el a babért. A bíbornok ennek emlékére őt udvari díszruhájában életnagyságban lefesttette, s e képet Radványban, a Radvánszky-család kastélyában el is helyeztette. A kép bal oldalán van a név Barna Mihály, a jobb oldalon a dicsőitő felirás: Magyar Orpheus. A bíbornok halála után, gróf Illésházy vette szolgálatába, kinél késő koráig, mindenkitől tisztelve, minden nélkülözésektől menten élt. Meghalt 1747-ben. Őt tartják a Rákóczy-nóta, a Rákóczy-kesergő és a Balogh Ádámnóta szerzőjének.

A magyar Orpheus méltó társa, Czinka Panna 1711-ben született Gömörmegyében, Gömör nevü helységben, a hol atyja, a ki szintén jó cigány-zenész volt, Anna névre keresztelteté. Innen a Panna elnevezés; a Czinka

Víz... Sár. Vágó Pál rajza az *Uj Idők* számára.

név eredete felderítve nincs, de némelyek szerint annyit jelentene, mint cigány. Már kilenc éves korában oly tisztán hegedült, hogy több gömöri földbirtokos, s köztük első sorban földes ura, Lányi János, a szép reményekre jogosító lányt saját költségén Rozsnyóra küldte, hogy ott a zenében kiképezze magát. A kis Panna ott egy jeles templomi zenésznél tanult és rövid idő alatt a hegedűjátékban olyan rohamos haladást tett, hogy már tizenkét éves korában általános bámulat tárgya volt. Két évvel később ura őt egy híres Gambajátszó cigányhoz adta feleségül, a ki mellesleg a kovácsmesterséget is űzte. Férjével s annak két fivérével — egyik kontrás, a másik cimbalmos — oly kiváló bandát szervezett, a melynek híre napról-napra terjedt, úgy, hogy ünnepek alkalmával 20—30 mértföldre is elvitték őket. Évek mulva már egész zenekara gyermekeiből állott. Jó földesura a Sajó partján nemcsak egy szobából és műhelyből álló takaros házacskát épittetett számára, de neki és bandája tagjainak minden második esztendőben uj, vörös-színü szép ruhát csináltatott, mit Panna azzal hálált meg, hogy urának naponkint — különösen a nyári hónapokban — asztali zenével kedveskedett.

Uj Idők 1895. I. 15 sz.

jakutokat számos hálaadó ténykedésekre buzdítja, mint például a kumisz (erjedt lótejből készült ital) tulságos élvezetére. És aztán nem is változik ez ünnepies mez többé, a fü mintegy varázsütésre bujik ki a földből, a tehenek és kanczák csak ugy duzzadnak a tejtől s a jakutok ambróziája, az erjedt kanczatej nem fogy ki többé a fapoharakból.

Ez imádásra méltó természet látása, a minden lépten-nyomon előbukkanó lakók mozgalmas tevékenysége s a levegő üdesége engem is oly elragadtatásra keltett, hogy csakhamar átengedtem magam testestől-lelkestől e benyomásnak. Mindennap kisétáltam s örvendve legeltettem szemeim a bájos természet remekművein s éldelegve sütkéreztem a nap lanyha verőfényében.

Rendesen egyik vagy másik yurtát tüztem ki kirándulásaim czéljául, melyek egymástól jó messze vannak elszórva s ezáltal a valónál népesebbnek tüntetik föl a vidéket. Minden kunyhó lakója rendesen megkínálja az embert kumiszszal és friss tejjel. Bizonyos, hogy ennek az italnak valami sajátszerü kellemetlen szaga van, mely csaknem undorító s rendesen e szókra fakasztja az idegent, ki azt ajkához viszi: jakut szagu! De hát jobb hiányában ezt is megszokja az ember s a mi engem illet, már odáig vittem, hogy minden undorodás nélkül jókorákat hörpintgettem belőle.

A különféle yurták között, melyekhez ellátogattam, volt különösen egy, mely nekem rendkivül megtetszett, mert meglehetős távolban feküdt egy mély tó vize mellett, bennt az erdőben. Ezt a kunyhót egy oly koros aggastyán lakta nejével és suhancz fiával, kit közönségesen csak az ohonior (patriárkha) megtisztelő névvel jelöltek meg. Összes vagyona néhány kanczából, két tehénből s egy csikóból állott.

A jakut igen kiváncsi s rendkivül fecsegő; a tiszteletreméltó ohonior is e két hibában tulságos mértékben leledzett, s miután egy keveset oroszul is tudott csacsogni, őt kerestem fel legszivesebben és leggyakrabban.

Első gondja is természetesen az volt, hogy töviről-hegyire megtudja tőlem, honnan jövök és ki vagyok.

ugy neki iramodtam az erdőnek, mint a nyúl, mikor vadász üzi s ugyancsak meglapultam valami sürű bokor mögött . . . de nemcsak egyedül én voltam ám ezzel igy . . . nem bizony. Minden jakut igy tett, mert lásd barátom, sok rosszat beszéltek akkortájt a bilakokról; azt mondták, hogy szarvuk van, melyekkel felöklelik az embert s még sok minden egyebet.

És mikor kinevettem a patriarkhát, hogy egykor hitelt tudott adni az efféle badar beszédeknek, egészen neki pirult haragjában:

— Badar beszédek uram? . . . Mikor én és itt mindannyian, kik e vidéken lakunk, apáról fiura hallottuk ezt beszélni! Badar beszédek!? Talán bizony gyerekeknek tartatok ti bennünket! Nem tudom ugyan, micsoda véleménynyel vannak felőletek lengyelek az idegenek «*másutt*», de azt jól tudom, hogy mi minden időben elégszer hallottuk, hogy a bilakok rettenetes és veszélyes népség.

Az aggastyán ekkor jókorát huzott a kumiszos korsóból s néhányat szippantott pipájából.

— És volt is miért! folytatá . . . atyám még a világon volt akkor, fiam meg kezdett összeczihelődni, hogy a maga kenyerére vergődjék, mikor egy száműzött bilak vetődött ide. Szemei feketék és átható tekintetüek voltak, mint a megjegeczedett kristály, szakálla hosszu, bajusza pedig vastag volt. Jó messze lakott innen; ott egészen a domb tetején. Akkor ez a hegy épen nem hasonlitott a mostanihoz, mert sürü, bokros erdővel volt borítva, hová még fejsze nem hatolt. A legsürűbb bozótok között állt egy elhagyott yurta, mely megtetszett a bilaknak és ki is vette bérbe. De alig hogy ott megtelepedett, az erdő járhatatlanná vált mindenkinek hét mértföldnyire köröskörül. Egész nap vállra vetett puskával bolyongott szerteszét s ha valamely emberi arczot észre vett, azonnal czélba vette s bizony, ha az az illető nem sietett az irháját elhordani, rásütötte fegyverét . . . igen bizony, rátüzelt . . . Hogy aztán miből élt? azt talán csak az erdő szellemei tudnák elmondani, mert emberi lény soha sem közelítette meg őt, kerülték mint a bélpoklost. Azok, kik néha sötét gondolataiba mélyedten az erdőben látták őt czirkálni, azt beszélték, hogy eleinte ugy volt öltözve mint egy ur, harem később állat-bőrbe ugy okoskodtam, hogy az bizonyára a tulsó oldalon levő sürü cserjebokrok mögül ered.

— Kaal are. . . . . kaal dohor! ismétlé a bajban levő ember.

A különös kiejtésen észrevettem, hogy az a ki kiabál sem nem orosz, sem nem jakut, hanem bizonyosán mazovi paraszt, ki most nem rég érkezhetett, mert csak a Varsó vidékén lakó paraszt nyujthatta igy meg e három szótagot, mely a jakutok nyelven oly hangzatos:

— Kél eré dohor (jöjj ide testvér.)

Közeledtem s a bokorral szemben, a Léna egyik földnyulványán álló hid végén egy embert pillantottam meg, ki a deportáltak egyenruháját viselte s ki ugyancsak integetett egy bennszülöttnek, hogy menjen segitségére. De a gyanakodó természetü jakut teljes erejéből futott a magas fü között.

— Kaal are! kutya teremtette! kiáltá utána a paraszt, s hogy amaz még csak vissza se nézett, a mazovi szidalmazni kezdte ugy szép csendesen.

— Bár felfordulnál kutya adtája! Fulladj meg te ördög pozdorjája . . . kutya fajzatja . . .

Mihelyt észrevett, azonnal elhallgatott. S mikor én egy lengyel «Dicsértessék az Isten»-nel köszöntém, «Jézusom!» kiáltá meglepett mozdulattal. — «De ugyan hogyan cseppen ide alá uram?» tevé hozzá. (Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* **A telefont** igen czélszerü módon használják fel Londonban az által, hogy a ragályos betegségekben szenvedők a kórházakban ily módon érintkeznek rokonaikkal és barátaikkal, kik ennélfogva a ragályozástól nem félhetnek.

* **A selyembogarak bábjait** a khinaiaknál itt-ott nagyon izletes csemegének tartják. A selymet eltávolítva a bábokat összenyomják, hogy a nedvesség eltünjék s a hátramaradt sárga tömeget vajban sütik meg s tyuklevessel füszerezve, öt perczig főzik.

* **A hirlapok** száma az Egyesült-Államokban a jelen évben már 17,077, a mult évhez képest 797-tel több. Tiz év alatt a hirlapok száma itt majdnem 8000-rel szaporodott.

* **Telefon-összeköttetést** akarnak létrehozni

HUSVÉTI ÖNTÖZÉS. — VÁGÓ PÁL RAJZA.

Vágó Pál

nagyságú területen. A Berettyó és Körös folyók mellékein vagy 300, más vidékeken több mint 200 halom van. Ezek a halmok rendesen hosszúkás, lapos vagy hegyes tetejű kúpok, egyik oldaluk mindig meredekebb mint a másik. Nemcsak homokos, hanem kötött agyagú területen is vannak, sőt a legszebbek és legnagyobbak épen itt találhatók. Az Alföld szélein a halmok általán véve alacsonyak, a Tisza vonala felé mind magasabbak, mellékfolyóinak árterén pedig legmagasabbak. De a környező lapály fölé legfeljebb 10, rendesen pedig csak 5—6 méterrel emelkednek.

A Maros, Tisza és Duna között elterülő térség egészben véve szintén lapályos sík, de déli részében hullámzatos homokterület van, melynek hossza mintegy 60, szélessége 14—17 kilométer. Egész kiterjedése több mint 41.000 hektár. Vadonságra és nagyszerűségre nézve Magyarországon, sőt Európában nincsen párja. A szél felkapja a homokot s 60 méter magas hegyeket is tornyosít, melyek mindúntalan változnak; tetejökről a merre csak a szem tekint, mindenütt fehérlő, mozgó homokot lát. A homokbuczkák Lajosfalvától délre vonúlván, szabálytalan háromszöget képeznek; Ujfalunál nagyobb magasságra emelkednek s onnan egyfelől Pancsova felé terjednek, másfelől pedig az ilancsai és alibunári mocsároktól délre a Krassó folyónak két oldalán majdnem a Dunáig huzódnak. 1818-ban kezdték a futóhomokból álló buczkákat alkalmas fák ültetésével megkötni, de a területnek körülbelül fele része még most sincs megkötve.

Az Alföld középső része nagyobbára erdőtlen *puszta*,* azaz gyeptérség, melynek arczúlata az utóbbi négy-öt évtized óta is nagyon változott. A hajdan nagykiterjedésű mocsárok ugyan még nem tűntek el egészen, a belvizeket még nem sikerült levezetni, sőt nedves esztendőben a föld árja most oly partos helyeken is fölfakad, a melyek azelőtt állóvíztől mentesek voltak. De a roppant kiterjedésű legelőket és gyepmezőket legnagyobb részt felszántották s szántóföldekké változtatták, ezeket körűlárkolták és élőfákkal szegélyezték; a puszták megnépesültek, új meg új tanyák és szállások keletkeztek, a tanyákon gazdasági épületek és csinos lakóházak épűltek, a szérűskerten kivül, melyet az asztagok, kazalok és boglyák foglalnak el, veteményes, virágos és gyümölcsös kertek gyönyörködtetik a szemet. A folyók partjait magas töltések szegélyezik. A közútak ugyan

* A „puszta" általán véve oly erdőtlen mezőséget vagy gyeptérséget jelent, melyet rendesen steppe-nek neveznek, mely tehát egészen más, mint a terméktelen sivatag; szűkebb értelemben oly birtoktestet jelent, melyen csak majorság vagy tanya van, de helység nincsen. Ily értelemben véve a hegyes felföldön is vannak puszták (praedium).

A kútnál. (Alföldi életkép.)

Am II.

pedig hal, korántsem helyes. A Tiszában különösen a harcsa, potyka, csuka, menyhal és kecsege élnek.

Az alföldi tavak partján megfigyelhető életet *Tompa* Mihály ekképen irja le találóan:

A rencze zöldelőn borítja be vizét,
És harmatkása nől zsombékos partinál.
Féllábon állva itt busúl az eszterág,
A víz színére nőtt széles lapun pedig
Ül tollászkodva a bukó szárcsák hada;
S fenn a bóbás bibicz kereng, sikoltozik.
A sűrű nádasok hosszú zúgása közt,
Fényes fejű gácsér nyers hápogása szól;
Míg a tojásivó körmös sas elveri
Az ülős madarat meleg tojásiról.
Szökő szigetre a nemes kócsag meg-ül,
Majd mint fehér fátyol eltűnik hirtelen;
Helyére percz alatt fekete gólya száll;
Gyöngyvér s karakatna, amaz jön, ez megyen.
Itt nő a kardos sás, s a barna buzogány,
Indája itt köt az ötszarvu sulyomnak;
Iromba jérczéit a vízi tyúk viszi,
Sűrű torzsa közt a zúgó nádasoknak....
Vak varjuk ülnek a parti égerfákra;
A nádas rókája vonít esthajnalon;
Jár a tündelevény, a tó zsibongva zúg,
Zúgása messze szól a csendes tájakon.

De az Alföld legszebb staffage-a egy-egy félszilaj ménes s egy-egy félszilaj gulya. A magyar ló nem nagy, de tüzes és kitartó, termete gyönyörű. A magyar szarvasmarha pedig ritkítja párját, karcsú és délczeg termet s messzire szétálló hosszú szarvak jellemzik.

Hasznos ásványokban szegény az Alföld, melyen, mint a közmondás tartja, „pénzért orvosságnak sem kap az ember követ". Talaja, mint egykori tengerfenék, sok helyen különböző nátronsókat tartalmaz. A jó iható víz nagyon ritka, a kútak vizében rendesen sok *salétrom* és *szíksó* van. A nagyobb városokban újabb időben úgy segítenek ezen a bajon, hogy artézi kútakat fúratnak. Itt-ott konyhasós és keserűsós vizek is fakadnak. Szabolcs, Hajdú és Bihar megyékben nagy területen találunk salétrom-kivirágzásokat; továbbá a Tisza mentében Szolnoktól lefelé Titelig, kivált

pedig Szeged környékén, s végre Alibunár, Versecz, Pancsova, stb. környékein képződik salétrom.

Részint ugyanazokon a vidékeken, részint pedig más vidékeken, mint Pest, Bács, Csongrád, Csanád, Békés, Torontál megyékben síksó fordúl elő. De míg a salétrom- és síksótermelés hajdan jelentős volt, mostanában salétromot már sehol sem termelnek, síksót is keveset.

A baromtenyésztés s a mezőgazdaság az alföldi lakosok fő foglalkozása. Fő termesztmények: a búza, rozs, zab, árpa, repcze, kukoricza, dohány, kender; továbbá köles, bab, lencse, dinnye és mák. A homokos területen majd mindenütt van szőlő is, s az alföldi szőlők jelentősége annál inkább fog növekedni, mennél jobban pusztítja a hegyi szőlőket a phylloxera.

Om II.

csak a házai vallanak somogyi eredetre. Nagy homokos síksága mintha az Alföldről tévedt volna ide. 40.000 holdnyi területével minden más somogyi községet messze meghalad. Szomszédságában egyfelől *Sárd*, s közelében *Korokna* romjai, másfelől *Jákó*, Közép-Somogy legmagasabb vízválasztó homokja. A harmadik *Barcs-telep*, — ifj. gróf Széchenyi Imre ismertetése szerint — egy szerény kis faluból amerikai város módjára gombaképen felcseperedett országos emporium a Dráva balpartján, melyet egy vasúti és egy közúti híd köt össze Szlavoniával. Itt vannak a budapesti Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank közraktárai több mint egy millió métermázsa gabonaforgalommal; egy franczia társaság fürészgyára és faraktára, mely árúit Franciaországba szállítja, s állandóan száz munkást foglalkoztat; ezenkivül a bécsi Union-Bank, és még három más nagy czég donga- és épületfa raktára, melyeknek szállításai évenként külön-külön 600 waggont igényelnek. Itt a Dráva gőzhajó-társaság igazgatósági székhelye, téglagyár, nagyszabású műmalom, takarékpénztár, sertéshizlaló. Barcs összes szállítmányai megközelítik a négy millió métermázsát, úgy hogy a déli vasút állomásai között Bécs és Trieszt után *Barcs* a legnagyobb forgalmú pont.

Ha Somogytól és erdőségeitől valaha rettegett a járatlan, még jobban rettegett az ismerős idegen. A fagyökerekkel beszőtt kanyargós erdei útak, sőt a nyilt mezők fekete és sárga agyagja is, mely felázott állapotában malomkerékké dagasztotta a kocsikereket, inségessé tették az utazást esőben a sár miatt, fagyban a rögök miatt, szárazságban a kátyúk miatt. Hiába eszelte ki a somogyi ember a legkönnyebb kocsialakot, mely keskeny kerék-talppal s keskeny kerék-közzel, rövidre, magasra volt alkotva; ezzel az oldalnyilallás és nyaktörés eshetőségeit csak mérsékelhette, de végkép el nem háríthatta. Ma már az országútakon idegen kavics birkózik a benszülött sárral, a vizek szabályozása elejét vette a völgyi iszap hatalmának, és nemes uram könnyű kocsijára lépve, egy óra alatt végezheti birtokán a körszemlét, melyet régebben, ha szétnézni akart, vasas végű bottal és bagaria csizmában naphosszat végezhetett csupán. Noha, mint a hagyomány regéli, akkor is voltak sport-emberek, kik 24 óra alatt a Zseliczből Budáig hajtattak. (De onnnan már gyalog mentek át Pestre). Mindamellett nagyon soká lesz az, mire a kőtelen megye útjai teljesen kiépülnek. Nagy kényelmére van a Kaposvártól Nagy-Kanizsa felé egészen új rendszerrel kiépített 80 kilométernyi téglaút, melynek, mint mondják, építése és fentartása is kevesebbe

ötfelől szállítják a félmillió mázsányi czukoranyagot, hogy ma-holnap egész Somogy répával fordúl föl, lapályaiból kényszerítvén elő a mézet, melyet hegyei megtagadtak. De a szövetkezve diadalmaskodó ipar alkotásainál még kellemesebben hatnak a szemlélőre a magános polgárok építkezései; azok az új útczák, melyeknek mindenfelé, de különösen a czukorgyárra néző keleti oldalon, ízléssel, sőt fényűzéssel díszített földszíntes házaik, a szép Kapos-völgyre borúló Zselicz villákkal gyöngyözött zöld lejtőivel, vagy

Földbirtokos a tanyán.

a toponári uradalom paradicsomával ragyognak össze. Nevében régi, de alakjában egészen új és ifjú város, melynek semmi érdekes régisége nincs; legfeljebb a minden nyom nélkül elenyészett várhely, a Tamásiak, Dersffyek, Újlakiak egykori fészke.

Csurgó és Kaposvár a megye legkiemelkedőbb két főhelye, mindkettőnek dísze a főgymnasium, hol a tudományban is bőv részt vehet, a ki akar. Van még három város, mely bizonyos tekintetben meghaladja mindkettőt. Egyik *Szigetvár* nagy történetével, másik *Nagy-Bajom*, ötezer lakosával a megye kellő közepén, széles útczás alföldi tekintetű városka,

Kanászok.

péig sem érő gallértalan ingével, száz redőbe szedett, hosszú rojtos, rövid gatyájával, telekes bocskorával, balkézben viselt fényes baltájával, középen két felé választott, részben hátára szabadon omló, részben füle mellett csimbókba kötött fekete hajával, hetvenkedésével és káromkodásaival: ez volt a kanász. Némelyik kinövi magát közöttük királylyá, kinek szava Siófoktól Dráva-Fokig parancs számba megy a kanásztársadalomban, rendőrködik és ítéletet mond társai között, és eszével, vagyonával tekintélyre vergődik, mint *Kertész Pali* Kálmáncsán, a ki uralkodott és meghalt a nélkül, hogy valaha *megfordúlt volna Kaposban.* És beljebb, az erdő mélyén, a kanász-tanyán öt-hat bújkáló ember tűz körül ülve, néha kifáradtan, néha dőzsölve rejtőznek a vármegye elől. *Nyírettek* (szökött katonák), helyből kimaradt cselédek, apró vétségek és korcsmai verekedés miatt erdőre szaladt legények, kik ma önként jelentkeznének a bíróságnál, bújkálnak erdőről erdőre; a hír, a dal szárnyra veszi őket, s néhány hét alatt — kivált ha pandúr is jő közbe, — kinövik magukat Sobrivá. Szilajság, mely törvényt s felsőséget nem ismer, hajtja veszte felé a legtöbbjét ezeknek a Scott Walter yeomanjeire emlékeztető alakoknak.

De az erdők ritkúlnak, az irtások tágúlnak, a majorok szaporodnak, a csárdák pusztúlnak, a kanász dicsőség napja lehanyatlik, és a tenyérnyi széles vörös posztóval szegélyezett, selyem virágokkal kihányt kanász szűrt tisztes pitykés dolmány váltja fel; balta helyett ártatlan furkósbot lesz a kezebeli; és káromkodás helyett halk füttyentéssel kormányozza a kocát az az emberséges, bár kissé szennyes, nyírett hajú polgári alak, a ki a fatörzsön ülve, figyelemmel olvassa a múlt heti újságlapot, melybe szalonnáját takargatta az asszony.

Hatalmának egyébként is hanyatlania kellett. Ősidőktől fogva ő volt az első pásztorember az erdős Somogyban; a legtörzsökösebb minden pásztorok között, mert hiszen lám, őtet még a török sem bánthatta, nem is sarczolhatta. De az irtások terjedésével, a majorok szaporodásával, a vadas erdők megtilalmazásával birodalma egyre szűkebb határok közé szorúlt, s az ő hanyatlásával arányban növekedett a selymes birkák őreinek tekintélye. Emberségesebbek, írástudóbbak, vagyonosabbak, helyhez kötöttebbek; belegeltetnek az erdők közé mint újabb foglalók a birkás gazda és az ő bojtárjai, a kiknek szintén vannak hosszú kampós botjaik, de a kampó magából az anyafából kifaragva és nem vasból vassal pántolva, tisztes jelvényűl csupán és nem verekedés végett viselve, mint az Alföldön. Ezek rég befurakodtak már a kanász

Juhászok.

birodalmába. Első foglalók között állottak a Széchenyi grófok homoktalajos uradalmainak juhászai, legalább ezekről szól legelsőben a dal, a legrégibb és legkedveltebb népmánczok egyike:

Elszegődtem Tarnóczára juhásznak . . .

De a somogyi erdők, a különféle fák ős példányainak ez az egymásba ölelkező véghetetlensége, oly sötétek és gyilkos tekintetűek a félelmes szívű vándornak, egyszersmind boldog tanyái is millió és millió madárnak, ezer és ezer félénk erdei vadnak, és kedves kirándúló helyei a közeli falvak kis társaságainak, kik tavasztól késő őszig itt jönnek össze közös találkozóra, egész naphosszat tartó szórakozásra. Ezen magas szálú erdők mellett egy másik erdő, a csipke és mogyoró bokrok erdeje, és a mogyoró erdő alatt egy harmadik, még alázatosabb, még kedvesebb, a szamócza erdő káprázatja a szemet, csábítja, csalogatja a fiatalságot. Kora tavaszszal a nyírfa fehér bordáiból patakzik az édes ital, de sőt még az ághegyeken is permetez; ősz felé a páfrán ingatja virágtalan fejét, a gombák százféle kalappal köszöntik a cserkészőt, és piroslik a som, ez az anyajegy a szép vármegye arczán. Hol itt az emberevő kanász, vagy akár maga az irtóztató Sobri, a ki valamikor csakugyan ezekben a mi erdeinkben bujdosott, és a kit sokan színről-színre is láttunk azokon a piros keszkenőkön, a melyeket Kanizsáról szekér számra szállítottak hozzánk? Sem kanász, sem Sobri; de annál jobban őrizkedjünk az erdőkerülőktől, a kik miatt ma már nem lehet ám úgy keresztül-kasúl gázolni, gyalogútakat nyitni és hintákat kötni a körúlárkolt, sőt körúldrótozott erdőkben, mint valaha. Gondos mívelés és őrizet alatt a legtöbbje, és nem Csáki szalmája, mint nem régiben is még.

Somogy összes erdőségeit három csoportban szemlélhetni. *Tölgyes-cseres* kemény-fa erdőség, mely az Iháros-Berénytől Szigetvárig húzott vonaltól lefelé a Drávára fekszik Belső-Somogyban. Ugyancsak *tölgyesek* a Balatonra dűlő külső-somogyi szétszórtan álló hegyi erdőségek Kaposvártól fel a Sióig, és ki a tolnai határszéleken; e két csoport között futja keresztül Közép-Somogyot *bükkös* és gyertyános lombozataival a Baranyából kiszökellő *zseliczi* erdőség, mely a nagybajomi homokos síkság által egy nagy darabon megszakasztva, Mesztegnye felé tart, s onnét délnyugatnak fordúlva Iháros-Berénynél a zalai hasonfajú erdőségekkel csatlakozik. Nyíresek, hárs-erdők és egyéb fanemek mindegyik csoportozatban bőven.

Minden falura esik itt egy-egy erdő, csak Nagy-Bajomnak nincs, és a Sióra dűlő somogyi Kanaánnak a megye csúcsában, hol Ádánd, Kiliti és

Vágó Pál

festő

Fővárosi Lapok 1895. jun. 18., 1919. old.
(Hidomágok. Szines levelező lapok.)

Kalmán

† **Vágó Pál**

119 Olvasó nő olajf.

a Szépm. Muzeum tulajdona

Nemzeti Szalon

A szolnoki művésztelep reprezentatív kiállításának katalógusa.

1936. május –

Vágó Pál

festő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 22., 6. old.
(Ujdonságok. Az eredéves ünnepségek megörökítése festményekben.)

Kalmár

Végh Pál
festő

Fővárosi Lapok 1896. máj. 18., 6. old.
(Irodalom. Stefánia főhercegasszony
rajza.)

Kalmár

Vágó Pál

festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 16., 1554. ok.

(Rejdonságok. A millenniumi díszmenet.)

Kalmán

Vágó Pál -

Húsvéti öntözés c.
kéje repr.

Képzőművészet
1929. 205. l.

Vágó Pál.

Vágó Pál (szül. 1854).
692. TÁJKÉP. (Vázlat.)
Lemezpapir. 29 × 42.

3.–

Ernst Múzeum
anyagai
XV. (1921)

ILLUSZTR

Vájó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 14., 828. old.
(Művészetek.)

Kalmár

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 2., 1943. old.
(Irodalom. a Magyar Nemzet Története.)

Kalmár

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 7., 4. old.
(Ujdonságok. – A Vágó-féle történelmi
fölvonulás..)

Kalmán

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. febr. 6., 415. old.
(Müvészetek. Képzőmüvészeti pályázatok.)

Kalmár

Vajó Pál
festő

Főváros Lapok 1876. dec. 2., 6. old.
(Ujdonságok. A szegedi árvíz képei.)

Vágó Pál
festő"

Fővárosi Lapok 1896. dec. 21., 5. old.
(Művészet. „A király Szegeden.") –

Kalmán

Vágó Pál
festő

Tőváros Lapok 1895. jún. 21., 1954. old.
(Ujdonságok. A millenniumi történelmi diszmenet.)

Kalmár

Vágó Pál
„Jeshő"

Főrémvi Lapok 1895. jun. 27., 2022. old.
(Ujdonságok.)

Kalmár

Vágó Pál
festő

Tőrvényi Lajos 1895. máj: 19., 1593-s.o.
reprodukciók

Kalmár

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. jun. 23., 1977. old.
(Újdonságok. A történelmi diszmenet.)

Kalm

Vágó Pál

Ernst Muzeum Eiáll. 47.
Magyar remekművek
1921. máj
Ámor sirátása, Dr D. J
tulajd.

Sevilla legjelentékenyebb [illegible]
kinek művészete egész iskolát teremtett. Legnagyobbrészt festett faszobrokat alkotott, melyek egyszerű verizmusa távol áll az olasz barokk túlzásaitól és a jezsuiták befolyása alatt keletkezett kontemplatív mély vallásosságból fakadnak. Szobrainak festését főleg Pacheco és Jacinto Solo végezte s rajtuk az aranynak ismét nagy szerepe jut. Készített ezenkívül olyan alkalmi szobrokat is, melyeken csak a fej és kezek voltak faragott fából, a ruha ellenben színes szövetekből. Don Pérez de Guzmán és nejének életteljes térdelő kőszobrai a santiponcei S. Isidroban nagy képességeit a síremlék terén mutatják. Egyik legjelentékenyebb és legnagyobb munkája a domborművekkel és szentek alakjaival díszített, Pacheco által festett nagy retablo (1610—12) a santiponcei San Isidorban, melyen Szt. Isidorus, Jeromos és a Madonna alakjai válnak ki főleg. Másik, művészetileg érettebb oltára Szt. Klára és a Szeplőtlen Mária alakjával a sevillai Santa Clara-ban (1614—17) van. Legmegkapóbb alkotásainak egyike az egyszerű és mégis hatalmas, egyben isteni és emberi Krisztus a kereszten, melynek diszkrét színezése Pachecótól származik, a sevillai székesegyházban (1614), továbbá a keresztet vivő Krisztus a sevillai San Lorenzo (1619) és Salvadorban. Különösen kiválók egyes szentek festett faszobrai: Szt. Domingo, Szt. Bruno és Ker. János a sevillai múzeumban, Ignacio Loyola és Francesco Borja élettől duzzadó alakjai a sevillai egyetemi templomban. Tipikus jelentőségre emelkedtek a spanyol művészetben azonban az andalúziai nő szépségét ideális magaslatra emelő Immaculata Concépcion szobrai, melyeken Mária kerubfejektől körülvett félholdon áll, kezeit imára kulcsolva mély

Vágó Pál

festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 25., 1656. old.
(Millennium. A millénniumi diszmenet.)

Kalmár

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 31., 1721. old.
(Ujdonságok. Arany lakodalom.)

Kalmán

Vágó Pál
festő

Főváros Lapok 1895. jún. 1., 1734. old.
(Újdonságok. V. P. millenniumi díszmenete.)

Kalmár

Vagó Pál
„Ferto"

Főváros Lapok 1895. jun. 18. 1919. ed.
(Rejdországok. A millenniumi történeti diszmenet.)

Kalmár

Vágó Pál

festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 24., 1642. old.
(Endrődy Sándor: V. P. terve.)

Kalmár

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. márc. 9., 772. oldl.
(Mintatságok. Szalon.)

Kalmán

Vágó Pál

Koppmagyrat 150 éve

VÁGÓ PÁL / 1854 - 1928 / :
402. önarckép. - Toll r., p. 18 x 22 cm. Jelz.
nélkül.

29. Férfi arckép. - Olajf.,v.méret 52.5 x 65.5 cm.Jelz.b.k. "Dosa".

DUX ZSIGMOND / 1826 - ? /

30. Női arckép. - Olajf.,v.méret 49.5 x 61 cm. Jelz. j. "Dux 61".

EISENHUT FERENC / 1857 - 1903 / :

31. Férfiakt. - Tollrajz,p.méret 20.5 x 37 cm. Jelz.l.j. "München..."

ENGERTH VILMOS / 1818 - 1884 / :

32. Férfi képmás. - Vizf.,p.méret 19 x 24.5 cm. Jelz.l.j."Engerth Vilmos Pesten 846".

Vágó Pál

Almásy-Telleki II. 1939.

100.–

Vágó Pál (sz. 1854).
582. HUSZÁRROHAM.
Vászon. 60×270 cm.

STUHMER
STÜHMER
STÜHMER

Vágó Pál

fertő

Fő-vámi Lapok 1895. máj. 22., 1622. dt.
(Ujdonságok. Magnásaink és a millennium diszmenet.)

Kalmán

Vágó Pál
festő

l.
Lázár Wolfnergyűjt
80. l.

azt, amelyikben igazán magát adta, amelyikben érzését teljesen kiélte — a magyar művészet kultuszának szentelte.

L. B.

LINGEL K.

ELSŐ MAGYAR
FAÁRU ÉS BUTOR
GYÁROS.

Készitek

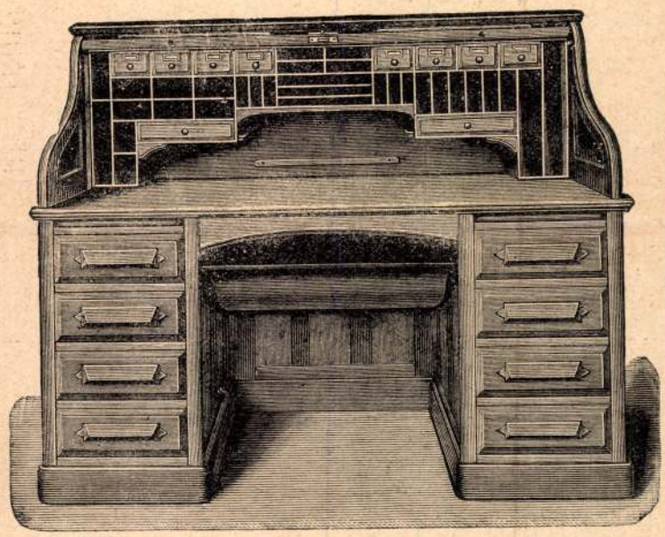

minden nagyságban és árban a világhirü Cutler-Buffaloi czég mintájára oly fölülmulhatatlan amerikai iróasztalokat, melyek ugy árban és kivitelükben első helyen állanak. Csinos redőnyös amerikai iróasztal tölgyfából 90 forinttól feljebb.

Modern butoraim és angol ujdonságaim megtekintésére tisztelettel meghivom a t. cz. közönséget, hogy meggyőződést szerezhessenek áruimnak minőségéről és versenyképességéről.

BUDAPEST RÓZSA UTCA 3-6.

Nagy csatakörkép az 1848/49. szabadságharczból.

Bem és Petőfi

Nagy-Szeben bevételénél.

Az 50 éves évforduló emlékére festette:

Styka, Vágó, Spányi.

Látható reggel 8 órától. — Este villamos világitásnál.

Városliget. Városi villamos vasut végállomása.

Belépő-dij 50 kr.

Gyermekeknek 20 kr. Katonáknak 25 kr.

Ugyanott láthatók a szabadságharczból való ereklyék. Az ereklyemuzeum jövedelme jótékony czélra szolgál.

Rendkivüli kedvezmény A HÉT előfizetői számára.

Külföldi összeköttetéseink révén abba a kellemes helyzetbe jutottunk, hogy »A Hét« előfizetői és azok hozzátartozói számára remek kivitelü platin-képeket szállithatunk az általuk beküldött eredeti után, tetszés szerinti mennyiségben és pedig egy hét leforgása alatt.

A másolat formáját előzefitőink maguk állapithatják meg. **Látogató-jegy** alaku kartonra nyomott fényképekből **12 drb négy koronába kerül. Kabinet-alakban** sokszorositott fényképek ára **12 drb nyolcz korona. Levélbélyeg-alakban** sokszorositott fényképek ára **12 drb 80 krajczár.** Ezenkivül elvállalunk kisebb képeket **nagyitásra** olyformán, hogy egy 36 cm. széles és 42 cm. magas nagy fali képet passepartout-val együtt **darabonként tiz koronáért** szállitunk. Minden előfizető jogositva van nem csupán a maga, hanem

egész családja s minden hozzátartozója

fényképét hozzánk sokszorositás czéljából beküldeni. De e fotografiákat csak abban az esetben sokszorositjuk, ha **maga az, akit a kép ábrázol,** vagy aki helyette intézkedni jogositva van, küldi be hozzánk a sokszorositásra szánt eredetit, illetve a megrendelést.

Egy tuczatnál kevesebb fotografiát nem szállitunk.

A postaköltség — tuczatonként husz krajczár — a megrendelő terhére esik. A fényképeket a **megrendeléstől számitott nyolcz nap alatt** szállitjuk. Valószinü, hogy e fényképekből, melyek **karácsonyra és ujévre rendkivül praktikus meglepetések és ajándéktárgyak** lesznek, tömegesen érkeznek majd a rendelések; már most figyelmeztetjük tehát előfizetőinket, hogy a karácsonyra és ujévre szánt képeket **minél előbb** küldjék be hozzánk sokszorositás végett.

A HÉT kiadóhivatala, VII., Alsó-Erdősor 3.

másodsz. A Hét 1898. 49. sz.

Zongorák és pianinók

saját készitmény, melyek zeneművészeink által a hangszerek gyöngyeinek neveztettek el, valamint minden jelesebb külföldi gyártmány, ez időben az egész országban legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők **Keresztély Sándor** zongoraké zitő mester minta zongoratermében

Budapest, Váczi-körut 21. sz. (Ipar-udvar.)

Ocska zongorák be is cseréltetnek.

ERDÉLYI

cs. és kir. udvari fényképész.

IV., Ujvilág-utcza 2. sz.

a Kossuth Lajos-utcza sarkán.

Fiók-müterem V., Erzsébet-tér 18. sz.

Fényképfelvételek izléses, müvészies kivitelben.

KÜLÖN OSZTÁLY:

külső, házonkivüli fényképfelvételekre.

Braziliai tájkép- levelezőlapok!

10 drb tájkép Rio, Santos, Sao Pauloból	2 frt	— kr.
10 » » Campinas, Porto Alegre Bahiából	2 »	— »
10 » népképek Neger és Mulatta női szépség	2 »	50 »
10 » katonai képek a Braziliai forradalomból	2 »	50 »

Egyenkint czimhez küldve 10 krral drágább.

Fizetésbe uj bélyegek és papirpénz bármely országból vétetik.

Bélyegáruház

RICHTMANN ALEXANDRE,

SOROCABA (Brazilia).

Huzás visszavonhatatlanul már a jövő hónap 4-ikén.

Legolcsóbb és legczélszerűbb

karácsonyi ajándék

egy

Ujságirók-Sorsjegye

melylyel

1 korona

árért

egy

100.000 koronás

és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20% levonással kivánatra készpénzben visszaváltja. Minden sorsjegy után fizetés nélkül mind a 6 huzáson játszik.

Sorsjegyeket ajánl:

A Budapesti Ujságirók Egyesületének Sorsjáték-Kezelősége.

IV. kerület, Kossuth Lajos-utcza 1.

Huzás visszavonhatatlanul már a jövő hónap 4-ikén.

Bekötési táblák

„A HÉT“ eddig megjelent összes köteteihez (egy évfolyam 2 kötet) **kötetenkint 1 frt 30 kr.** előleges beküldése után portomentesen kaphatók.

HAAS FÜLÖP és FIAI

császz. és kir. udvari szállitók,

szőnyeg- és butorszövet

gyárosok ajánlják minden e szakmába vágó áruikat nagy választékban.

Főraktár:

V., Gizella-tér 1. szám.

Fiókraktár:

IV., Kossuth Lajos-u. és Ujvilág-u. sarkán.

Országos Kaszinó-palota.

szor talán többet nyujthattak v
dolgában fölötte állottak minde
Ballagi a tudományban és az
meggyőződések embere volt. Ami
föl, annak védelmében kész vol
harcba szállani. A harcot inkább
Mint a harcok embere, mesterien
verek forgatásához. Kiterjedt tud
kája segítségével könnyű volt ki
legsebezhetőbb pontjait, melyeket
használt. Mert mint ellenfél, félelme
Csak az elveket tekintette, melyeket
emberek személyével nem sokat törő
lebegett: az igazság. Mint ember, t
volt ment tévedésektől, de harcaiban
legteljesebb jóhiszeműség nem vezére
beket osztott és kapott, de a nemtelens
nyéka sem esett rája.

A harcok embere most már me
fegyvere, a toll, kihullott kezéből, igazsá
örökre elnémult. Az élő Ballagi Aladár e
ből, de emléke itt maradt sok száz tanítv
telőjének hálás szívében.

Vágó Pál

VÁGÓ PÁL: I. FE
A SZEGE

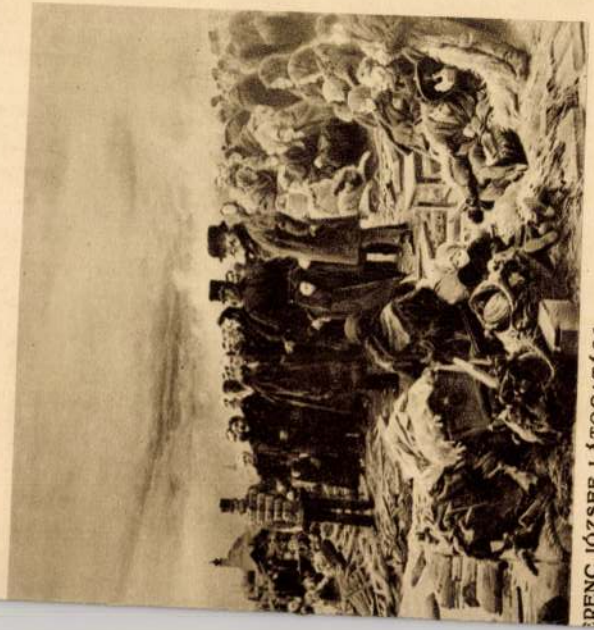

ERENC JÓZSEF LÁTOGATÁSA
DI ÁRVÍZNÉL 1879-BEN

8

)počenská felületességét misem mutatja jobban, mint z ő — Leiter Jakabja. Ugyanis az első oklevél reges-ájában „cum insula *Feneto* et aliis pertinentiis suis“ olvasható cum insula, *feneto* et . . . helyett, mintha feneto tulajdonnév volna. Éppen így az általam megemlí-tett 1920., 1921. évről kelt okleveleket, melyeket Opo-čenská kiadatlanoknak jelez, a Hazai Okmt. (VIII. 279.), illetőleg Fejér (VI. l. 180.) már régesrégen közölték.

Váczy Péter.

Vágó Pál

1854–1928

Kiállítás 1940. A gyermek

Menekülések Szépm. Múz.

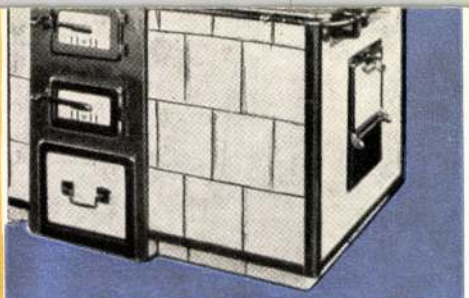

OTTHON„

RNOKBAN

BELÉPŐDIJ 50 FILL.

Apfel Sándor (Hungária-nyomda)

Vágó Pál

született 1854, meghalt 1930

169. **Olasz ifjú.** Derékon alul ábrázolt álló alak, félig háttal, jobbkeze csípőjén. Feltűrt ujjú vörös brokát, rövid kabát és fehér ing. Fején vörös bársonysapka. Nyakában aranylánc, vállán és csípőjén barna köpeny. Sötét, szürkésbarna háttér, jobboldalt a főalakkal szembenéző bajuszos fejjel. Jelzés a hátlapján: Vágó. Vászon, 88×63.

202

Vágó Pál

született 1854, meghalt 1930

170. **Négy színes rajztanulmány** a Millenniumi hódoló felvonuláshoz. Vászonra húzott papír, 485×44, 386×44, 285×44, 445×44.

Vágó Pál

Árverési Csarnok Andrássy-
aukciós kat. 202. l.

KOZMAPORT

asztalos- és lakatosipari vállalat

Ifj. Kozma Mihály
okl. gépészmérnök
szabadalmazott
tömörbetétes vetődés
és horpadásmentes
sperholc
ajtói és tolóablakai.

•

BUDAPEST, X
KELEMEN-U. 23
TELEFON: 48-9-50

BUDAPES
IX., Tüzoltó-utca 22, alapítva
30-9-97
készítette.

A Pacsay és Erdős-féle portálok
anyagból
KLING ALA
fémbetűspeciálista ü
BUDAPES
VI., Aradi-utca 30, telefo
készítette.

RADIOW

A sok német nyelven í
közül ez a hetenként Bé
lenő újság egyike a legta
nak. Mutatványszámot s
kiadóhivatal, Wien I, Pes
előfizetéseket pedig k
(Budapest VI, Teréz-kör

Vágó Pál
fertő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 14., 1529. old.
(Ipszilon: Diszfelvonulás.)

Kalmán

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 11., 1490. old.
(Ujdonságok. A kultuszminiszter látogatásai.)

Kalmán

Vágó Pál
festő

Tővárosi Lapok 1895. máj. 7., 1443. old.
(Ujdonságok. Wekerle és a millenniumi felvonulás.)

Karlmány

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 28., 1350. old.
(Ujdonságok. A millenniumi történeti felvonulás.)

Kalmár

Vágó Pál
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 20., 1258. sz.
(Nyomtatok. Ez ezredév történeti
distmenete.)

Kalmár

Vágó Pál

Jezsó

László.

Szépm. Muz. graf. o.

45. kiáll. (1922)

143, 145, 3.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

Vágó Pál

A történelmi diszmenet. A milleniumi történelmi diszmenet terveinek készitésével *Vágó* Pál festőművész gyorsan halad előre. A nagy munkához szakkörök ajánlatára munkatársakul *Gyárfás* Jenő és *Nemes* Mihály történeti festőművészek léptek a mester mellé, a kik részt vesznek az egyes csoportok részletes kidolgozásában. Vágó Pál szerencsés gondolatját a székes főváros tanácsa is pártolólag terjeszti a közgyülés elé, azzal a javaslattal: jelentse ki a közgyülés óhajtását, hogy a történelmi diszmenet fölvétessék a kiállítási ünnepélyek sorába, s már most utasitsa a tanácsot, hogy azon esetre, ha ez megtörténnék, az erkölcsi és anyagi támogatás tekintetében tegyen előterjesztést. *Kecskemét* város törvényhatósági bizottságában ismelegen ajánlotta Beniczky főispán Vágó tervezetét a megyei banderium helyett.

A «Nemzeti Szalon» művészeti egylet választmánya e hó 25-én tartott ülésén Margitay Tihamér alelnök indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a diszmenet érdekében országos mozgalmat indít. A választmány megbizta az igazgatóságot, hogy érintkezésbe lépve Vágó Pállal, egy memorandumot készítsen s azt a kultuszminiszternek küldöttség utján adja át. A memorandumban, tekintettel arra, hogy a «Nemzeti Szalon»-nak minden magyar művész tagja, azt fogja kérni, hogy a diszmenet rendezésével ez egyletet bizzák meg.

Vas. Ujs. 1895. 73. l.

Vágó Pál

Mucsarok
1932. febr - márc. Lidk.
77.

56/1941. szám.

65, 30478,

A Müemlékek Orsz. Bizottsága tek. Elnökségének.

Budapest.
IX. Hőgyes Endre-utca 10.sz.

Hivatalból.
zszo gálati ügyben.
Díj átalányozva.

körül esetlettek vg futama
labdát „tilos"-ba dobó kicsingyemnek . . .

szivességből bocsátotta rendelkezésre.

– Huszért a holdat és az összes csillagokat, urak!

Szent-Gellért Hullámfürdő

Széchenyi-strandfürdő

Rudas-uszoda

Vajgó Pál

1854 – 1928.

Kmtais 1940. A gyermek

„Engedjétek hozzám a kisdedeket"

Szépm. Múz.

Olvasó leánya n.o.

LAKBERE
ÉS HÁZTA

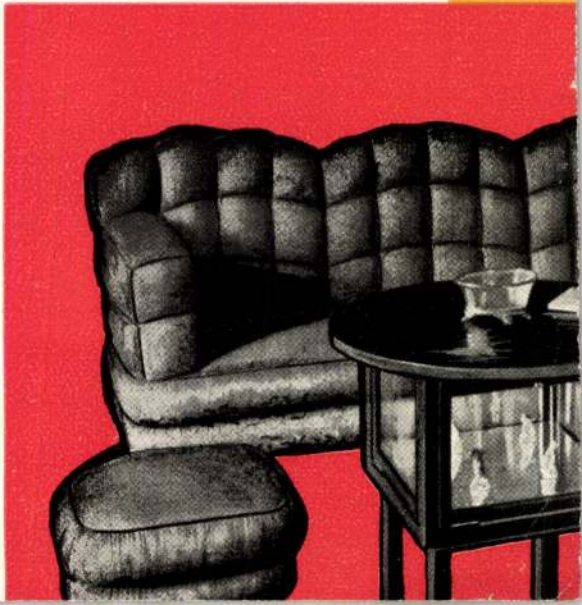

Vágó Pál

Jár a baba
keje repr.

KMTárs 1927. táj-és
életk. kiáll. Eat.

1-SŐ SZÁM. 1887. BUDAPEST, JANUÁR 2. XXXIV. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre ... 6 «
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 «
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 «
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó

ÉVFORDULÓN.

Orozva, lassu léptekkel, hideg hólepelbe burkolva, mint feljáró kisértet, közelg az év utolsó estéje. Tikkaszt a köd, melynek elomló rétegén lappangva furja keresztül magát a kémények meleg füstje. Zizzenve szitál a csipős zúzmara, ablakom alatt hallom a megdermedt levelek utolsó sóhaját, a mint a szélvihar felkapva üzi a vad forgatagba. Kandallómban hamuvá omlott a felgyujtott szénrakás, csak egy kis szikra villan még itt-ott küzdve az enyészettel. Igy száll az alkony köde a lélek gondolataira is, a szenvedélyek tüzében hamuvá égett szívben csak egy utolsó szikra pislog még, — deczember 31-ike van, az év utolsó estéje.

Az idő megvénít, s mi megvénítjük az időt. A gyarló ember tenyerét tartja arcza elé, hogy ne lássa a borzalmas végtelent. Vén Szilveszter apó koldus-általvetőjében ott viszi minden mulasztásaink terhét, görnyedve alatta. Távozz csak letelt idő, ne tégy tanuságot ellenünk a lelkiismeret itélő széke előtt; vannak emlékek, melyeket jó halva tudnunk.

S a muló időnek halálvivódásai közt ime megkondul a bucsuztató harang. A templom ives boltozatai alatt meggyónt bűnök démonai röpkednek. A harangok ünnepélyes kondulásába belejátsza akkordját a pezsgős poharak koczczanása, a szilaj tánczléptek alatt dübörgő padló tompa dobbanása, s a zene vidám sikongása. Őrt álló katona didergve huzódik a faköpönyeg alá s lecsukott szemei a távol otthont látják, hol meleg kandalló körül vidám nép csoportosul. A nagyapa most ülteti térdére gügyögő unokáját, a tűzhelyen pattogva vet lobbot a rárakott dióhéj. Konyhán, tüzhelynél habarva forr az illatos meleg puncs, s bujdosik a viseltes kártya, melynek hiányzó lapjai már nehány idegen hátuval vannak teljes hadilétszámra emelve. Itt pajkos diák-adomák járják a körülült hosszu asztalnál, ott elpilledt gyermekek hevernek vetetlen ágyon, széken, pamlagon szanaszét. Dübörgve sikamodik a gőzvonat neki a fehér pusztaságnak, magányos utazó órájára néz, s a mint a mutató habozva megáll a tegnap és ma rejtélyes határvonalán, előkeresgéli a jó villányival telt palaczkot s kitöltve szépen a gyüszünyi pohárba, félős mosolylyal ajánlja fel ismeretlen utitársának. Bekukkan a vonatvezető is a zuzmarás ablakon, s boldog ujévet kivánva hörpent egyet maga is. Füstös, büzös lebujban a pálinkás pohár kiesik a hajléktalan csavargó gémberedő ujjai közül, s

A MULO ÉV.

a szerencsétlent egy szebb álom világában ringatja át az idő sajkája a multból a jövőbe.

*

Kandallómbanaz utolsó szikra is kialszik. Halk suhogás ver föl szenderemből s derengő fény szürődik át félig lecsukott pilláim között.

Egy nő-alak száll alá a kis szoba négy fala közé, hol mult s jövő adott légyottot egymásnak. Ruhája szivárvány szinben tündököl, lába nem érinti a földet, mosolyogva nyujtja kezét s kaczéron rebeg ajka üdvözletet.

«Megállj, megállj; ismerlek, káprázatos alak, a kit sohasem láttalak. Felismertelek uj arczod, megifjult homlokod alatt is, örökké csábító, örökké hitszegő, csalfa lény. Mint te, társaid is biztató mosolylyal, őszinte arczczal, igézőn jelentek meg csillogó lepleikben. Mézédes hangon suttogták hazug igéreteiket: ime itt kezemben a tavasz illatos rózsája, itt hozom fejemen a nyárszaka ragyogását; vedd el, tied mind. S arany füzérrel koszorúzták homlokom, mennyei boldogság cseppjét töltötték poharamba. És nézd ezt itt, ki most hagyja el a földet, hova tünik, mit hagy egyebet itt, mint csalódást, undort, elégületlenséget? Hallod a sóhajt, mely feltör az emberiség szivéből: a megunt küzdelem emésztő fáradságát? Atyáink fiatalon haltak el, mi öregen születünk. Mit csalogatsz hát káprázató ajándékaiddal. Nincs már varázsa azoknak keserün megpróbált sziveinkre; azért oltottam el kandallóm tüzét, azért rejtőztem magányba a gyász és születés kettős ünnepén.»

Most lassan hozzám közeledett, s gyöngéden megfogva kezemet, félig emberi, félig tulvilági hangon megszólalt:

«Milyenek lennénk én és társaim, mint a milyenekké magad teszesz? Te magad vagy az, botor, a ki megvetetted az élet egyszerű örömeit s a tűzhely csendes magányát. Nézd a távozót; ne azt kérdd, mit hagyott itt, kérdd azt, mit visz magával tőled? Hol vannak tetteid, hol vannak munkáid? Mit jelent hát ez a hiu siránkozás? Nézd, eleid mennyi nagyot hoztak létre halhatatlan művekben, remek alkotásokban, termékeny eszmékben. Ott hagyták mindenütt szellemök áldásos nyomát s még sem voltak fáradtak, mint te; szerették a szórakozásokat, s hittek a kötelességben, s még testben megaggva is, lélekben ifjaknak érezték magokat egy jobb, tökéletesebb létre Jó kedvvel dolgoztak, mert volt hitük, eszményük. Hidd, hogy az vagyok a ki voltam, s végy ugy, a mint vagyok. Ajándékaim mindig ugyanazok és mindig ujak. A tavasz bimbója, ha tud lelked érezni, a naptól aranyozott érett kalászok, ha tudsz munkálni. Serlegedbe nem töltöm istenek italát, de az öröm és fájdalom éltető borával öntöm tele, mely vigasztal és fölemel. Hozom a munkát és a reményt, keresd hozzá a hitet.»

Megfogta kezemet és megerősödve, ifjultan emelkedtem fel; ráfujt a kandalló kialudt hamvára, a tűz ezer szikrában sziporkázva éledt fel. Szétvonta szobám függönyeit, s künn zajgó élettel, derengő fénnyel kelt az *újév hajnala!*

A MAGYAR NÓTA.

Hogy is volt csak az a nóta?
Óh huzzátok, huzzátok még!
Ne ezt, ne ezt... azt a búsat!
Szebbet annál sohse hallék.

Sir a lelkem, mikor hallom,
Oly ismerős minden hangja!
Hajh, ez az a százados bú,
Mely a magyart el nem hagyja.

Óh huzzátok! a gyönyörtől
Ugy is részeg már a lelkem,
Vigadok is, kesergek is,
Az érzés oly nevezhetlen.

Szól a nóta, azt gondolom,
Drága gyöngyök hullanak rám,
Drága gyöngyök sokasága...
Vagy könyektől ázik orczám?

Mennyi fény és gyász egyszerre!
A nagy napok felcsillognak.
Sohse voltam ilyen gazdag,
Sohse voltam elhagyottabb.

Tudja isten, mi szorítja
Egyszerre a szivem' össze;
Elég, elég... hagyjátok el,
Az a nóta meg ne ölje.

Dalmady Győző.

TAVASZI RÜGYEK.

ELBESZÉLÉS.

Irta

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Egész legendakör van elterjedve Selmeczen Gábel Jánosról, arról az együgyü emberről, a ki szemben lakott a lyceum-épülettel, s valóságos kötekedési tárgyul szolgált a pajkos nebulóknak. Pedig testvéröcscse volt az egyik professzornak, Gábel Istvánnak. Onnan könnyen kölcsönözhetett volna respektust, ha ugyan lett volna annak is.

No már csakugyan czudarul bántak a szegény Gábel Jánossal. A lovaira epigrammákat csináltak, a kinyitott ablakain át cserebogarakat eregettek be. Egy tarisznyára valót fogott egyszer össze Nagy Jani és beöntötte az ablakon, épen mikor ő kegyelme vacsorált. A «Vidám» nevü lovát egy éjjel bemeszelték fehérre; a helyi nyomdában egy külön ujságot szedettek ki számára, mely tele volt a legcsodálatosabb hirekkel: Spanyolországban egy czukorbányát fedeztek fel, mely az egész világot el fogja látni. (No ez nem jó dolog — sopánkodék Gábel János uram, mert egy czukorgyár részvényei képezték a vagyonát.) Kossuth kétszázezer emberrel betört Mehádiánál. (No ez jó dolog — rikkantott fel vidáman, mert nagy forradalmár volt belsejében.) Pesten tegnap óriási földrengés volt, az egész város elsülyedt mindenestől.

Halálsápadtan ugrott fel, mert a leánya, a kis Mariska ott járt iskolába.

— Kocsis, fogjon — hörgé. — Rögtön indulunk Pestre.

— De hiszen Pest nincs már meg, — ellenveték pajkos tanácsadói.

— Igaz, — sziszegte, — nincs már meg!

Levetközött, lefeküdt az ágyba, kilelte a hidegláz és fel sem kelt addig, míg jó emberek fel nem világosították, hogy Pest most is a maga helyén van.

Ezt igy egyszerüen el nem hitte volna, mert azok közé tartozott, a kik semmi valószínüt el nem hisznek, hanem vakon esküsznek minden lehetetlenségre. Megmagyarázták hát neki az ő esze szerint, hogy csakugyan sülyedőben voltak Pesten a házak, hanem a távirda-drótok, melyek házakat, oszlopokat összetartanak, nem eresztették őket. Hiába, nagy dolog az, ha egy város meg van drótozva!

Ilyen együgyü ember volt Gábel János, a kinél a Pali bátyám lakott diák korában. Én akkor láttam legelőször, midőn anyám látogatni ment a fivéremet s engemet is magával vitt.

Egész csodadolgokat beszéltek nekem otthon Selmecz felől. Micsoda házak vannak ott, milyen ragyogó fedelü templomok! Hát még a hires Kalvária-hegy rengeteg apró kápolnáival, hát még a két vár, a hirhedett «Klopacska!» Istenem mennyi látnivaló! És ez csak a fele! mert a másik fele a föld alatt van. Felülről is majdnem olyan város mint akár Pest, alulról pedig még Párisnál is különb.

Mondhatom, meglepett. Minden olyan különös volt itt. Nem csak a házak, de az emberek is. A hevérek furcsa öltözete, a két keresztbe tett kalapács a fövegeiken, az erdészek tölgylevele a kabátjaik hajtókáin, mind a legnagyobb bámulással töltött el.

Anyám a vendéglőbe szállt és onnan izent Palinak, hogy itt van. Míg a staféta odajárt, ő azalatt végig heveredett a divánon, az uti fáradságát kipihenni. Nekem nem volt nyugtom, kiosontam legott az utczára, beszaladgáltam nagy mohón egy akkora darabot a hegy-völgyes, sikátoros városból, a minőt csak lehetett az eltévedés veszedelme nélkül. Mert sokat hallottam olyan szerencsétlen gyerekekről, a kik nagy városokban ugy elvesztek, hogy soha sem találhattak rá többé a szüleikre.

Éhes figyelemmel vizsgáltam mindent, az aszszonyok undok vörös gugáját, mely a nyakukon nő az egészségtelen ivóviztől, a bányászok szokatlan alaku lámpáit, megmosolyogtam a bőrköténYt, melyet hátul viselnek, megcsudáltam a Szittnya-hegy hatalmas csucsát, aztán egy gyerekcsoport közzé keveredtem, kik egy vaskereskedés falánál gomboztak. Nekem is voltak gombjaim, gondoltam magamban, «itt lehet valamit kezdeni» s megálltam köztük nehány perczig, de csakhamar riadva futottam vissza a vendéglőbe.

— Anyám, anyám, — kiáltám lelkendezve, — képzeld csak, itt a kis gyerekek is németül beszélnek.

Anyám mosolygott és szeretetteljesen hátba ütött:

— Eredj te golyhó, hát hogy beszéljenek másképen? Hiszen ugy születtek szegények.

(De előttem mégis megfoghatatlan maradt ez a dolog.)

Csakhamar megjött Pali is. Szegény kis bátyácskám egészen el volt rongyosodva. Az ujjai kinéztek a csizmájából, a nadrágja ki volt repedve a térdénél. A szép kékposztóju kabát, melynek olyan nagyon örültünk az őszszel, mikor a csolánczi «kecske» hazahozta, tele volt zsirfoltokkal és szakadásokkal.

És nem csak a ruhája ment tönkre, a hasadások, feslések miatt, hanem a teste is. A balhalántékján egy kék folt volt, a jobbik arczán egy félkörbe hasitott vörös vonal. Amaz ököl, ez meg éles köröm nyoma. Azonfelül a keze is szét volt marczangolva és az ujjai bekötözgetve.

Anyánk, a ki egész uton morgott, hogy rop-

Magyar világ a Műcsarnokban. Jár a baba. Vágó Pál festménye

Rákosi Jenő emlékeiből

Nem éppen gazdag memoár-irodalmunk nagy értékkel gyarapodott: *Rákosi* Jenő visszaemlékezéseivel. E nagy mű egészen egyéni veretű, mint ama pompás aranyérmek valamelyike, amelyek értékesek aranytartalmuk révén; még értékesebbek a mester művészete miatt, aki képpel ékesítette s érdekesek amiatt is, amit ezek a képek ábrázolnak. Méltó tehát, hogy becses ritkaságaink közé helyezzük irodalmunk almáriomába.

A politikától fel egészen a művészeti alkotásokig nincs a nemzeti életnek olyan parcellája, amelyen Rákosi Jenő ekevasa barázdát ne vont volna, magot ne hintett volna el. Mindig mint a fáradhatatlan cselekvő ember áll előttünk, egyben azonban társa volt hosszú korszakok nagy reprezentánsainak is. Ebben a kettős minőségben látjuk képét a háromkötetes memoár-műben, amely bevezetője összegyüjtött munkáinak. Ilyen értelemben valóban történelmet, még pedig átélt történelmet kapunk ebben a három kötetben.

Van azonban a nagyvonalú, hogy úgy mondjuk, elsőosztályú klasszikus történelmen kivül egy másik is, egy másod-, harmad-, tizedosztályú: kis emberek apró dolgai, amelyekről a nagy történelem nem ad felvilágosítást. A történelem nagy tájképei bizony hidegek és ridegek, mert csak a legnagyobb hegyláncok, a legmagasabb ormok szerepelnek bennök: az igazi táj karakteréhez azonban hozzátartozik a hegylánc szép uszálya is: a nyájas dombsor, a szelíd lankás, búzavetés aranyszőnyegén. Kicsi dolgok a hegyóriásokhoz mérve, a táj illatát, szinét mégis ezek adják meg. Ugyanilyen módon csatlakozik a nagy történelemhez az a sok, finom ecsettel szinezett, éles tollal megrajzolt miniatür is, ami Rákosi Jenő mesteri műhelyéből és tökéletes memóriájából e visszamlékezésekbe fűszer gyanánt került. Igy kapjuk nagy és kicsiny dolgok képét oly korszakból, amelyek a magyar félmult idők legérdekesebbjei.

E szép műből mutatóba közlünk egy részletet.

Munkáimról

Talán nem megy gyónásszámba, ha megvallom — amit egyébként alkalmasint minden olvasóm kitalál, hogy fiatal éveimben én is irodalmi halhatatlanságról álmodoztam. Talán már meg is írtam egyszer, hogy kis diák koromban mindennap a reggeli mise végén egy miatyánkot tettem le az Úr zsámolyára a halhatatlanságért. Voltak is nagy illuzióim addig, amíg teljes homályban és ismeretlenségben éltem. De amint kiléptetett a sorsom a napvilágra, ott illuzióim meginogtak és a kétélkedés hatalmába került. Minduntalan fölbukkant a fejemben a kérdés: költő vagyok-e hát már most vagy nem vagyok. Az nyugtalanított mindig, hogy nem érzek semmi különbséget magam és más, közönséges halandók között.

Volt abban az időben, mikor az én nevem országos forgalomba került, volt egy immár elismert költő: szép, sugár legény, ábrándos kék szemekkel,

Uj Idők 1927. XXXIII. 6-7.

szőke, leomló haj, valóságos Krisztus-fej. Ha találkoztunk s ő elment mellettem, magasan hordott fejjel, majesztatikus tartással, én mindig megálltam s irígykedve utána néztem: ez költő, ezen meglátszik, hogy költő! — mondogattam magamban. Szegény Benedek Aladár (Náray Iván) volt ez a költő, akit ma már alig emleget valaki, pedig nem méltatlanul élvezte annak idején népszerűségét. De hát az idő borzasztóbb minden választóvíznél, mely feloldja s elválasztja egymástól az érceket. Az idő mindent tisztába hoz, az időt becsapni nem lehet, még kék szemmel, szőke hajjal s andalgó járással sem.

Én is azt hittem, meg fogom drámáimmal ostromolni az eget. Mert hiszen régen abbahagytam volna a drámaírást e hit nélkül. Mert földi jutalom, mikor én kezdtem, nem kecsegtette a magyar írót. Csiky Gergely már utánam jött s ő lett széles és termékeny talentumánál fogva közel két évtizedre a Nemzeti Színház játékrendjének egyedül uralkodó csillaga. Mások csak próbálkoztak inkább egyszer-egyszer valami dologgal. Csiky Gergely minden évadra beállított két darabbal és bár sok sikere volt s csak ritkán érte baj egy-egy darabját: mégis mennyi munkára kellett vállalkoznia a drámaíráson kívül, hogy megfelelő életet tudjon magának biztosítani. Kedves hagyománya volt a magyar társadalomnak, hogy írók, költők számára szerény állásokat tartottak fenn az Akadémián, a Nemzeti Színháznál, az első magyar gazdasági alapításoknál: a Földhitelintézetnél, az Első Magyar Biztosító-társaságnál. A sajtó is szerény méretek közt élt, de ez a szellem uralkodott a sajtóban is. Nagy írók voltak a szerkesztők, kisebbek, de mind csupa író és költő voltak a munkatársak. Zsurnalisztika a szó mai értelmében alig volt. Kemény Zsigmond szerkesztette a mérsékelt irányú lapot, Jókai Mór a hevesebb vérű politikát vezette. Ha az egyik felvitte úgy ötezer előfizetőre, az hallatlan eredmény volt, de ezt mindig a másiktól szedte el, úgy, hogy ha az egyik fönn volt, akkor a másik lenn volt. De ebből nagyobb baj nem lett, mert mind a kettő ugyanannak a kiadónak a kezében volt. Próbáltak merészebb emberek e mellett lapot indítani, de nem sok köszönet volt benne. Kállay Béni, Pompéry János, Tóvölgyi Titusz, Áldor Imre, Toldy Pista Berczik Árpáddal, Ráth Mór egymásután vagy egymás mellett tettek próbát, de ezek a kísérletek nem tudták a magyar olvasót kimozdítani megrögzött szokásából. Nekik vagy Kemény Zsigmond kellett, vagy Jókai. Ők is csak felváltva. Volt még két papos lap: Lonkay Antalé és a kedves Török Jánosé és élt elég népszerűségben a Fővárosi Lapok, Tóth Kálmán alapítása, egy szépirodalmi napilap; de mindez nem jelentett magyar napisajtót. Addig, amíg a Budapesti Hirlap meg nem jelent, Magyarországon volt igen nevezetes és nagy *publicisztika*, de *zsurnalisztika* nem volt. Ez a nyolcvanas években született meg a mult században, rohamosan, mintha varázsvessző érintette volna, kifejlődött és már a század vége felé döntő befolyást gyakorolt a nemzet sorsára.

Az én fiatalságom idejében bizony az újságírás nem volt pálya, csak — kenyérkereset. Én tudom, hogy volt idő, amikor felháborodással gondoltam arra az eshetőségre, hogy be kelljen állanom újságírónak. Ezt hűtlenségnek éreztem a múzsa iránt, megalázónak és erkölcstelennek. És nehogy valaki azt gondolja, hogy e fennhéjázásomat valami gondtalan jólét táplálta volna. Korántsem! Nekem akkor a hét hét napját arányosan kellett felosztanom a koplalás és jóllakás napjai szerint.

Gyermekkorom óta a színház s a színdarab vonzott s szépirodalmat alig is írtam mást, mint színdarabot. Egyetlen regényemben magamat képzeltem el hősnek és a magyarság kérdését tettem elbeszélésem tárgyává. Ellenben az én életemből semmi sincsen a regényben. Képzelt történet az egész, de anyagot adott hozzá a Forinyák esete, aki a hatvanas évek elején egy politikai utcai tüntetés áldozata lett és Bulyovszkyné dolga, aki német színésznő lett. És szerepel benne a Kávéforrás, mint a rajongó magyarok társasága. Egy másik elbeszélésem, a *Kis Kelemen története* úgy keletkezett, hogy a Budapesti Hirlap egy ünnepi számában mindnyájan, a szerkesztőség összes tagjai ifjúsági irodalmat csináltunk: elbeszélést, regényt, verset, mindent. Más nagyobb prózai munkám nincsen is, mint a Tragikumról írt könyvem, melynek keletkezését elmondja a munkához csatolt bevezetés.

Irodalmi munkásságom dandárja természetesen a színművek, melyek újságírói foglalkozásomtól teljesen függetlenül jöttek létre. Mindig úgy vettem, újságot másoknak írok, darabjaimat magamnak írom. Éjfélig voltam (és persze nappal) újságíró, éjfélután hajnalig drámaíró. Mert mind éjjel írtam a darabjaimat. Ezek a darabok érdekeltek, amíg meg nem írtam. Mikor megvoltak, nem izgattak többé. Próbákon is komolyan csak az *Ezópus* próbáin vettem részt. Legkülönösebb dolog volt magamra nézve is, hogy majdnem közömbös volt nekem darabjaim színpadi sikere. Természetesen, anyagi része mellékes volt, irodalmi sikere pedig nem függhetett egy-egy előadástól. Sokszor unszoltak, miért nem érdeklődöm a próbák iránt. Azt feleltem: ha az ország első színpada nem biztosítéka a kifogástalan előadásnak és a sikernek, akkor már én se tehetek hozzá semmit. Elvégre mit csináljon szegény Shakespeare, ha egy darabját, mely eddig nem volt a játékrenden, előadják s ő nem lehet ott a próbákon? Én azt tartottam, az én dolgom megírni a drámát, úgy, ahogy tudom, a színész dolga eljátszani legjobb tehetsége szerint. Egy megírt darab pedig már se jobb, se rosszabb nem lesz, akármi sors éri a színpadon. Mikor az *Endre és Johanna* című darabomra készült a Nemzeti Színház, a próba előtt a szereplők az udvaron sétáltak fel s alá. Ott volt Nagy Imre is, aki az egyik főszerepet tanulta. Nemes, szép fejét széles két vállán hordozta, deli férfias termete volt, gyönyörű csengő bariton hangja. Ritkán álltak így szövetségbe a külső adományok, hogy ellenállhatatlanná tegyenek egy hős-színészt. Tudása is volt, becsvágya is volt, de valaminek, mondjuk, a teremtő utolsó ecsetvonásának, híjával kellett lennie. Mert jóval felette állt a középszerűségnek, de alatta az ihletett művésznek. Sajátságos, hogy én igen sok szerepében láttam s csak egyetlen egynek maradt meg az emléke bennem. A vak Teiréziászt, a jóst játszta, a megtört öreg embert Oidipusz király tragédiájában igen szépen, érdekesen és klasszikus egyszerűséggel. Ha korán véget nem vet önkezével meghasonlott életének, öreg szerepekben, ahol a szenvedélyeknek már csak a hamuja van meg, fölhágott volna tán a művészi alkotás magasságaiba.

Odaérkeztem én is a színház udvarára s beszélgettem hol egyik, hol másik színésszel. Nagy Imrével is, aki beszélgetés közben, mielőtt bement volna a színpadra próbálni, az én tragédiám hősének a szerepét, hirtelen így szól hozzám:

— Hej, szerkesztő úr, érdemes színésznek lenni azért, hogy az ember életében egyszer eljátszik egy — shakespearei szerepet.

— No, ez nem nagyon bíztató mondás, gondoltam magamban. De mindegy. Lesz, ami lesz, — mondok és azt feleltem:

VÁGÓ PÁL: ANGYALOK HÓDOLATA

KMTárs. 1930. kent Imre Eiáll

Vágó Pál

VÉTI KÖRMENET

Vágó Pál

A honkeresö magyarok
Kiew előtt c. Lépe
repr.

1885. orsz. kiáll. Lat.

Vágó Pál

László

Csanky Győr

43, 44. l.

MRE

IX. SZÁZAD

GREGU

A s

Der

Vászon

FRANCIA

A POZSONYI ORSZÁGGYŰLÉSI IFJUSÁG BEVONULÁSA BÉCSBE MÁRCZIUS 14-IKÉNEK ÉJSZAKÁJÁN. — Egykorú rajz után.

tet folytatott. Alig pihent meg lembergi otthonában, fiatal neje és gyermekei körében, már ismét Szebenben, Brassóban vagy Budapesten találtuk, mert nyugtalan természete és művészi ambiciója nem engedte, hogy mindaddig egy helyben maradjon, mig nagy föladatának minden részlete tisztán nem állott szemei előtt. Eleinte az volt a terve, hogy Budapesten fogja festeni a képet; de aztán családi körülményei miatt abban állapodott meg magyar barátaival, hogy ezek menjenek ő hozzá Lembergbe s ott dolgozzanak.

Hónapokon át vidáman, lelkesedéssel folyt a munka, s hogy ez a körkép az igazi inspiráczió alkotása: meglátszik az óriási vászon minden kis foltján. Styka, Vágó és Spányi egész lelkűket adták oda, hogy a hazafias lelkesedés tüzét sugárzó, maradandó értékkel bíró művet teremthessenek. Napokig gyönyörködtem a lelkes munkában, s most, midőn itt Budapesten újra előttem áll a nagy alkotás, újra fölelevenülnek lelkemben a Lembergben támadt érzelmek.

Bem és Petőfi nem egyszerű, pillanatnyi hatásra számított panoráma, hanem egyike a legszebb modern historiai festményeknek.

A körkép késő délutáni világításban mutatja az oroszok által elfoglalt s Bem ostromló csapatjai által körülvett Nagy-Szebent. A város német stylben épitett házai és tornyai a füstfelhővel borított vöröses ég hátteréből bontakoznak ki. Egyes helyeken már pusztít a magyar bombák által élesztett tűz, s füstje sűrű fátyolként borúl a látóhatárt szegélyező magas hegyekre. A legélénkebb összeütközés szintere a város alatt látható kőhíd, melyen az orosz katonasággal a Bem által annyira kedvelt székely fiúk már véres tusára keltek. Roszúl ruházott, fegyverben szükölködő csapat ez, de minden egyes tagja oroszlánként küzd, s hogy a küzdelem vége csak diadal lehet: azt a derék fiúk arczáról és lelkes mozdulatairól egyaránt leolvashatjuk. Az összegabalyodás annyira természetes, hogy a fegyverek csattogását és a hangok zürzavarát is hallani véljük.

Bem táborkarával a hídhoz vezető országútról nézi az elkeseredett küzdelmet. Szürke katona-köpenyben, lován előre hajolva gyönyörködik az ő «kedves gyermekeinek» vitézségében. Mellette a parancsaira várakozó trombitás, háta mögött pedig, az ütközet lefolyásába egészen elmerülve, táborkari főnöke, Czetz János ezredes áll. A nagy bravourral festett csoportban, a két főalakon kivűl még Zubrzyczki kapitányon, b. Keményen, Dobay őrnagyon és Bem hadseregének fáradhatatlan futárján, gr. Teleki Sándoron akad meg a tekintetünk. A táborkar mögött különböző fegyverzetü tisztek állanak, köztük egy uhlanus is fehér-vörös zászlócskájával. Még az isten szolgájának sem szabad hiányoznia: a megsebzett katona mellett ott ül egy parasztszekéren, s nagy érdeklődéssel nézi a véres küzdelmet. Föl van jegyezve, hogy a bátor tábori papot Erdősy Rafaelnek hitták. A háttérben még egy másik zöldre festett kocsi is látható: a Bem kocsija, mely őt hosszabb utain mindig kisérte. A kocsis népies öltözetében élénken válik ki a katonák csoportjából.

A táborkartól balra a szabadságharcz Tyrtæusát: Petőfi Sándort látjuk fehér lovon. A költő előre lovagolt, hogy gr. Bethlent s a vörös sapkásokat üdvözölje, kiket már régóta és türelmetlenül vár az ostromló had. A költő tekintetéből lelkesedés sugárzik, a mint tollas kalapját az érkezők üdvözlésére megemeli. Petőfi ebben a pillanatban nem az ábrándos költő hanem a világszabadság lelkes dalnoka és apostola.

Bem környezete mögött hosszú vonalban az élelmet szállító szekerek sorakoznak. Az első szekér mellett egy öreg székely áll, imádkozásba mélyedve. Szemeit a hídra függeszti, talán épen fiát keresve, ki szintén ott van a bátor fölkelők között. A szekér mögött csoportosulnak a foglyok is, a kik fölött huszárok és honvédek vegyest őrködnek. Kiválik közülök egy dragonyos tiszt, ki látható érdeklődéssel nézi az ütközet lefolyását. Egy orosz tiszt, különböző hadtestekhez tartozó sebesültek s a ravasz arczú hivatalszolga egészitik ki a csoportozatot. Nehány lépéssel távolabb pipájára gyujtó csikóst, majd czigányokat látunk, kik szintén megjelentek, hogy tüzes zenéjökkel a harczosok lelkesedését éleszszék. Előttük, szemeit Petőfin legeltetve, egy szép fiatal czigányleány lépdel.

A festői csoportozatra utolsó sugarait löveli a lemenő nap. A sikság és a távoli hegyek már a félhomály borongásában látszanak. Itt-ott azonban még kivehetők a huszárezredek, a mint az ostromlók segitségére sietnek.

A körkép másik oldalán, melyet a Krumbach folyócska választ el a nézőktől szintén elkeseredett a küzdelem. Itt egy honvéd-hadosztály lepte meg és verte ki pozicziójából az ellenséges gyalogságot. Vezetőjük Dzwonkowsky, a vitéz őrnagy. Az orosz üteg már felhagyott a tüzeléssel s az a veszély fenyegeti, hogy a villámgyorsasággal közelgő magyar huszárok elérik és körülövezik. Az orosz katonaság futásnak eredt, a legények fejöket vesztve keresnek menedéket. A gróf Bethlen vezetése alatt érkező vörössapkásoknak már könnyü dolguk lesz a szétszórt és eszeveszetten futó kozákokkal. Ezt a mozgalmas jelenetet meglepő igazsággal és költőiséggel festette meg *Vágó Pál*. Az érdemes művész tehetsége rég óta nem nyilatkozott meg annyi tűzzel és erővel, mint ezen a hatalmas csataképen. Az élet lüktetését érezzük mindenütt; a festett kép nem egy helyen a valóság teljes hatását gyakorolja reánk.

S hogy a csalódás teljes legyen: *Spányi Béla* költői kedélyének teljes mélységét művészetének egész hatalmával tudta éreztetni a tájképrészletek megfestésében. A távol ködében kéklő hegyek, a lemenő nap sugaraitól megaranyozott kopár sikság, az ostromlott városból fölemelkedő füstgomolylyal összekeveredett fellegek, az itt-ott hólepel alatt pihenő szántóföld, s a helylyel-közzel még jégburok alatt folydogáló viz, mind arra szolgálnak, hogy hangulatunkat emeljék és ámuló szemeink előtt a való látszatát idézzék föl. A hatalmas csataképhez szebb keret alig képzelhető, mint a Spányi Béla által festett tájkép.

Nézem, nézem a remek csataképet s nem győzök eltelni szemlélésével. Nem tudom, mit csodáljak inkább, Bemet-e, a magyar szabadságharcz legendai hősét, ki csak akkor érezte jól magát, ha a csaták tüzében forogható; vagy azokat a névtelen félisteneket, kik minden félelem nélkül, vidáman rohantak a legnagyobb veszedelmekbe, mert ott élt szivük mélyén a kötelességérzet s a hazának szent szeretete.

Szana Tamás.

BEM TÁBORKARÁVAL.

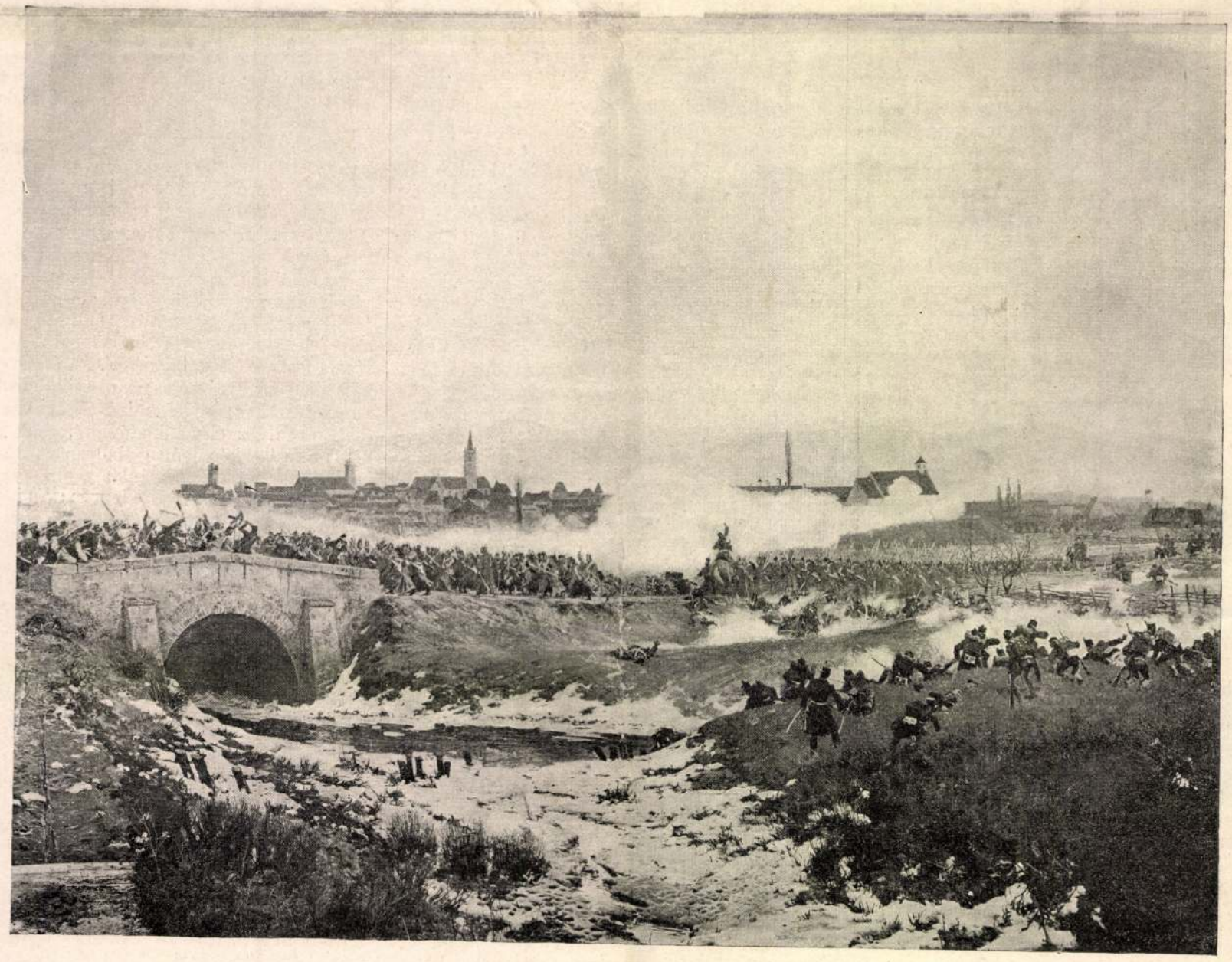

A SZÉKELYEK ÉS OROSZOK HARCZA A NAGY-SZEBENI HIDNÁL.

A «BEM ÉS PETŐFI» CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — Weinwurm Antal fényképei.

Vágó Pál

VÁGÓ

MAGYAR KIR. POSTA

Nagyss.

ifj. Szentiványi Gyula urnak

Budapest. XI.

Lágymányosi-u. 16.

Vágó Pál

VÁGÓ PÁL: A MAGYAROK KIEV ELŐTT

BEM KISÉRETE.

PETŐFI ÜDVÖZLI A VERESSIPKÁSOKAT.

A «BEM ÉS PETŐFI» CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — Weinwurm Antal fényképei.

MÁRCZIUSI KÉPEINK.

A «Vasárnapi Ujság» már évtizedek óta nagy gonddal és figyelemmel gyüjtögette s időről-időre olvasó közönségének is bemutatta azokat a csak kevés számmal fenmaradt *hiteles* képeket, a melyek az 1848/49-diki eseményekre vonatkoznak s azok hatása alatt még abban az időben készültek. Ezeket a történeti érdekességü képeket eddig kevésbbé ismert más, egykorú rajzokkal is kiegészítve, most ama nagy idők félszázados évfordulója alkalmából mai számunkban, összegyüjtve bemutatjuk az akkori főbb szereplők arczképeivel együtt.

Az események fő színhelyei Pest és Pozsony lévén, ezek szerint csoportosítjuk képeinket is.

Pesti képeink sorát az az egykorú rajz nyitja meg, a mely a szabad sajtó első termékeinek kiadását tünteti föl. Hatalmas néptömeg lepte el 1848 márczius 15-én a Hatvani- (ma Kossuth Lajos) útczának azt a részét, a hol a Landerer és Heckenast-féle nyomdában Petőfi «Nemzeti dal»-át és a magyar nemzet kivánatait elsoroló *12 pontot* előleges czenzura nélkül kinyomtatták. A nyomda a Kossuth Lajos- és Szép-útcza sarkán ma is fönnálló épületnek a földszinti helyiségeiben volt, melyek most kávéházúl szolgálnak. Délelőtt 11½ órakor készült el az első nyomtatvány, melyet *Irinyi* József a nyomda egyik ablakába fölállva, ezen szavakkal mutatott be a szakadó esőben várakozó lelkes közönségnek: «Márczius 15-dike délelőtt féltizenkettőre nagy időszakasz a magyarok történetében! Ime itt van a sajtószabadság első példánya, a nép hatalmának első műve. Akármi szabadsága fog is egykor lenni a magyarnak, akárminő jogokat fog is a nemzet nyerni: azon dicsőség mindig megmarad, hogy a legnevezetesebbet, a sajtószabadságot, mi magunk vívtuk ki, magunk szereztük meg!» S ettől kezdve délutáni egy óráig egyre szórták a németre is lefordított 12 pontot a nép közé, melyet délután 3 órára népgyűlésre hittak a Nemzeti Múzeum elé.

Ezt a nevezetes első igazi népgyűlést, melyen Petőfi a «Talpra magyar»-t szavalta el, Jókai és mások pedig a 12 pontot magyarázták a lépcsőzet szegélyfaláról, két egykorú rajz örökitette meg, mozgalmas csoportozatokban tüntetvén föl az ezrekre szaporodott népsokaságot, mely közt fegyveres polgárőrség tartotta fönn a rendet.

Fölötte érdekes maradványok 1848-ból azok a sajtók, a melyeken az első czenzúrázatlan kéziratokat kinyomtatták. Ezek a sajtók ma is megvannak a Fraklin-Társulat birtokában. Az egyik Dingler-féle egyszerű, a másik tökéletesebb szerkezetű, u. n. Columbian-sajtó, melyet a homlokzatán elhelyezett ércz sasról neveztek el «sasos sajtó»-nak. A sasos sajtó amerikai találmány volt s abban az időben Európában még csak nehány nevezetesebb nyomda dicsekedhetett vele. A két történeti nevezetességű sajtót Cserna Károly festőművészünk rajzolta le úgy, hogy rajzán egymás mögé helyezte a két tisztes gépet, mindkettőt megrakta a *12 pont* és a *Nemzeti dal* kinyomott példányaival, míg fölé-jük a Szabadság nemtőjének jelképes alakját helyezte, a mint jobb kezében egy 1848 föliratú nemzeti zászlót, baljában pedig a fölvilágosodás fáklyáját lobogtatja.

Bemutatjuk az ifjúság gyülésezéseiről nevezetessé lett *Pilvax* kávéházat is, mely a Koronaherczeg-útczában más néven ugyan, de majdnem régi állapotában megvan napjainkban is.

Egykorúak azok a rajzaink is, melyek a pozsonyi eseményekre vonatkoznak. Ilyenek a pozsonyi országház és a követi tábla ülésezésének helye, a pozsonyi országgyűlés nagy küldöttségének arczképcsarnoka és a pozsonyi országgyülési ifjúságnak Bécsbe való megérkezését s ott fáklyásmenettel való bevonulását ábrázoló rajz.

Az ezekkel együtt bemutatott arczképek szintén azon korbeli rajzok másolatai, kivévén Kossuth Lajosnak azon legújabb keletű arczképét, melyet Stettka Gyula jeles festőművészünk közelebb Hevesmegye közönsége megrendelésére és számára festett, Kossuth régibb, legjobb arczképeinek fölhasználásával. Ez az életnagyságú kép szónoki állásban s élénk taglejtéssel tünteti föl Kossuthot, a mint lelkesítő beszédet tart.

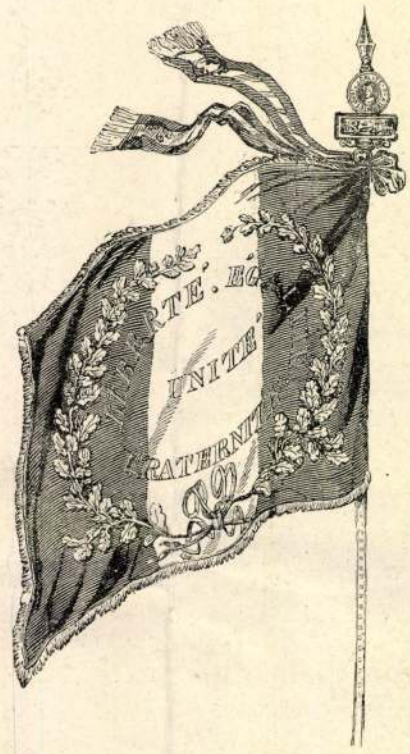

FRANCZIA KÖZTÁRSASÁGI ZÁSZLÓ.

AZ 1848-IKI PÁRISI MOZGALMAKRÓL.

Az a hatalmas erő, mely ötven évvel ezelőtt úgyszólván egész Európát megrázkódtatta, hogy az új idők szellemével egyezőbb politikai és társadalmi átalakulásokat hozzon létre, különböző országokban más-más körülmények hatása alatt tört elő.

Azonban most, egy fél század mulva mégis bizonyos kapcsolatosságban látjuk azokat az eseményeket, melyek Párisban, Bécsben, Pesten, Rómában és Madridban lezajlottak.

S csakugyan valahányszor a magyar szabadságharczról beszélünk, vagy a mi márcziusunkra gondolunk, előbb Páris jut eszünkbe s az 1848-diki februári napok képei jelennek meg előttünk.

1848 február 22—24-ike az európai népek nagy szabadságharczának voltaképi kezdete; ekkor indul meg a legújabb európai államrend, s most, midőn földrészünknek oly sok pontján üdvözlik az akkori nagy eszmék győzedelmének emlékét, s különösen a mi nagy jubileumunk ünnepi hangulatában érdekesnek látszik azon nagy jelentőségű események egy pár mozzanatának felújítása. A párisi forradalomról egykorú rajzok után közölt képeink jórészt mind erre vonatkoznak.

Ismeretes, hogy mire törekedtek a politikai pártok Lajos Fülöp korhadt kormányrendszerének elviselhetetlen terhei miatt. Mindenek előtt a választói jog kiterjesztésétől remélték a kormányzati bajok orvoslását. Ennek érdekében tanácskoztak a reformlakomákon, s mikor Guizot a gyülekezési jog korlátozásával akart ezekre felelni, az elégedetlenség még határozottabb alakot öltött.

Az 1847 végén ilyen körülmények közt megnyilt kamarának hangulatát könnyű elképzelni. Az ellenzék megelégedett volna a miniszterium vád alá helyezésével; azonban a népnek fölkorbácsolt szenvedélyét a tüntetésektől visszatartani nem lehetett. S végre is kitört a forradalom. Az utcza népe a végső eszközökhöz nyúlt. Torlaszok emelkedtek mindenfelé, s minthogy a nemzetőrség is a nép érzelmeiben osztozott, s így nem lehetett bízni abban, hogy a mozgalom ellen erélyesen föllépjen, Lajos Fülöpnek be kellett látni, hogy a közvéleménynyel nem daczolhat. Ekkor határozta el, hogy miniszteriumát elbocsátja s megigéri a reformokat.

A TORLASZOK VÉDŐI. — Gavarni rajza.

Az utcza üdvrivalgásokkal fogadta a királyi szándékok hirét, s talán elejét lehetett volna venni a későbbi bonyodalmaknak, ha közbe nem jő az a puskalövés, mely a külügyminiszterium előtt tüntető néptömegből eredt, s melyre az ott őrt álló katonaság gyilkos sortűzzel felelt. A nép dühe ekkor tetőpontjára hágott. A halottakat kocsikra rakták s fáklyafény mellett járták be velük a várost, útjokban folyton a «Mourir pour la patrie» ... (Meghalni a honért ...) éneket zengedezve.

Rémületes, izgalmas éjjeli körmenet volt ez. Az utczákon őrtüzeket gyujtottak s a nép azok mellett táborozott egész éjjel, épitve a torlaszokat minden utcza és tér torkolatán, úgy, hogy reggelre a boulevardok minden köve föl volt szaggatva és minden fája ki volt vágva e rögtönözött bástyák fölhalmozásához.

Hiába hivta meg ekkor Lajos Fülöp miniszterium alkotására egymás után Molét, Thierst s Odillon Barrot-t, a nép engesztelhetetlenné lett s mikor a nemzetőrség is megtagadta az engedelmességet, a király nem tehetett, egyebet mint hogy a trónról leköszönt unokája, a párisi gróf javára s maga nejével együtt elmenekült a Tuileriákból.

Ez azonban a királyi ház ügyét nem menthette meg, s bár népszerű orleansi herczegnő (a reménybeli regensnő) két fiával megjelent a kamarában, az elnök jelentésére, hogy a király lemondott, mindenfelől «Már késő!» kiáltások hangzottak föl. Ez a gyülés viharos mozzanataival igazán ritkitja párját a világtörténelemben. Míg a képviselők a teendőkről tanácskoznak, egyszerre blouse-os, sisakos, sapkás és fegyveres tömeg ront be, elfoglalja az üresen hagyott helyeket, sőt némelyek a szószékre is fölrohantak. Az elnök úgy akarta kifejezni megrovását, hogy föltette kalapját, mire borzasztó zsivaj közt követelték tőle hogy vegye le kalapját, sőt nehányan már puskáikat szegezték neki. Csak mikor Ledru Rollin a «nép nevében» csendet kért, állt helyre némiképen a nyugalom. Az orleansi herczegnő menekülni volt kénytelen az ülésből, hol a tanácskozások eredménye egy ideiglenes kormány megalakitása volt, mely Dupont de l'Eure elnöksége alatt Ledru Rollin, Lamartine, Arago, Garnier Pages, Crémieux és Louis Blanc-ból állott.

Ily gyorsan omlott össze a világ egyik leghatalmasabb királyi trónja. A királyságnak vége lett. Az ideiglenes kormány csak átmenetül szolgált a köztársasághoz, melyet később a császárság váltott föl, hogy ismét helyet engedjen a most is fönnálló köztársasági államformának.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Petőfi-album, a Petőfi-társaság megbízásából szerkesztették *Bartók* Lajos, *Endrődi* Sándor és *Szana* Tamás. Az 1848-iki márczius ötven éves fordulóján e nagy és díszes albummal hódol a Petőfi-társaság a nagy költő emlékének. A 263 lapra terjedő negyedrét album első sorban az 1848—49-iki Petőfit, a lánglelkü forradalmi dalnokot ünnepli, a ki szabadságszeretetét halálával pecsételte meg. Közleményei mind Petőfire vonatkoznak, az illusztrációk pedig szemléltetik életének különböző mozzanatait. Ezek közt érdekes *Roskovics* Ignácz festőművésznek Petőfiről készített arczképe, melyet a nagy költőnek egyetlen s már elmosódott daguerreotyp arczképe után rajzolt. Ezt lapunk is közli mai számában, valamint *Zichy* Mihály illusztrációját: a költő apotheozisát. Közöljük még az albumból mutatványul Jókai bevezető czikkét és Hatala Péternek márczius 15-éről szóló visszaemlékezését. A gazdag tartalmu, díszes albumot, mint egy történeti nagy átalakulás és egy lánglelkü költő emlékére szolgáló művet bizonyára nagy érdeklődéssel fogadja a magyar közönség.

Szöveg és képek a költő dicsőségét hirdetik. *Jókai* bevezető czikke nyitja meg az albumot: «Petőfi ötven év után», és szintén ő ir «A márcziusi fiatalságról», melynek maga is dísze volt. A régibb költőknek és íróknak Petőfire vonatkozó költeményeiből és irataiból itt találjuk Madách Imréét

báró Eötvös Józsefét, ki 1847-ben az első beható birálatot írta Petőfiről, Arany Jánosét, Frankenburg Adolfét, gróf Teleki Sándorét, Kerényi Frigyesét, Degré Alajosét, Vajda Jánosét, Reviczky Gyuláét, Komócsy Józsefét, a kik már mind elhaltak. Szana Tamás Petőfi szülőiről czikkezik és ismerteti a Petőfi-ereklyéket; majd Vámbéry Ármin, Vadnay Károly, Gyulai Pál, Ferenczy Zoltán, Lévay József, Lauka Gusztáv, Endrődi Sándor (Szendrei Juliáról), Bartók Lajos, id. Ábrányi Kornél (Petőfi megzenésítőiről), Vikár Béla, Hatala Péter, Havas Adolf, Hentaller Lajos, Beöthy Zsolt, dr. Baróti Lajos, Kacziány Géza, Gyalokay Lajos, Gyarmathy Zsigáné, György Aladár, Esztegár László, Csernátoni Gyula adnak Petőfire vonatkozó közleményeket. Petőfire vonatkozó költeményeket közöl az album Lévay Józseftől, Szász Károlytól, Szabolcska Mihálytól, Zalár Józseftől, Illyés Bálinttól, Ábrányi Emiltől, Jakab Ödöntől, Dalmady Győzőtől, Lampérth Gézától, Torkos Lászlótól, Berecz Károlytól, Kiss Józseftől, Zempléni Árpádtól, Szabó Endrétől, stb. A képek közt találjuk a költő arczképeit Barabástól, Orlaitól, Roskovicstól, ezenkivül a róla nevezetes helyeket, életének egy-egy epizódját, vagy allegóriát Zichy Antaltól, Munkácsy Mihálytól, Lotz Károlytól, Jankó Jánostól, Révész Imrétől, Vaszary Jánostól. Majd Petőfi több költeményének, levelének, Emich Gusztávval költeményei kiadására kötött szerződésének hasonmásai, Szendrei Juliának férje halálának bizonyosságáról kiállított levele, nyomtatványok hasonmása kelti föl érdeklődésünket, mindenik még az eredeti papirjának is hű utánzatában pecséttel ellátva, a hol az eredetin is így van. Az érdekes, nagy terjedelmű könyvet az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság adta ki diszes kiállításban. Ára 6 forint, díszkötésben 8 forint.

Petőfi összes költeményei. Az Athenaeum nyomdai társaság új olcsó kiadásban bocsátja közre a nagy költő összes költeményeit, az eredeti kéziratok és kiadások szerint. A népies kiadás sűrűn nyomott 800 lapra terjed, a költő arczképe is diszíti és csinos vörös vászonkötésben ára 1 frt. Oly olcsó, hogy a nép és ifjuság is megszerezheti, s mint közkincs bizonyosan tovább is terjed.

A Budapesti Szemle márcziusi kötete a következő érdekes tartalommal jelent meg: *Károlyi* Árpád «Az első császárság számüzöttei osztrák földön» czimen ismerteti *Wertheimer* Ede pozsonyi tanárnak, a napoleoni korszak alapos kutatójának Lipcsében német nyelven megjelent könyvét, melyben saját levéltári kutatásainak alapján irta meg a Bonaparte Napoleon bukása után Ausztriába menekült, s a császárhoz közel álltak e szomorú korszakát. Bonaparte Elise Toscana nagyherczegnője, Karolina nápolyi királyné, Bonaparte Lajos hollandi király, Jeromos westphaliai király és felesége, Savary rovigói herczeg, Maret, Bassano herczege és a hires Fouché alakjai elevenülnek meg a könyvben, a magok korával együtt. *Berzeviczy* Albert, a képviselőház alelnöke folytatja «Itália» czimen olaszországi utja művészeti tapasztalatainak eleven előadását. A művészetek iránt nagy megfigyeléssel és egy elmúlt klasszikus kor iránti hódolattal szól az iró ezuttal római tapasztalatairól. *Vadnay* Károlynak a Kisfaludy-társaság legutóbbi diszgyülésén előadott emlékbeszéde következik ezután: «Szigligeti arczképe előtt». Ugyane gyülés tárgyai voltak: *Gyulai* Pál elnöki megnyitója «A tárczaelbeszélésekről» és *Herczeg* Ferencz elbeszélése: «A vérszerződés», továbbá *Vargha* Gyulának hazafias hangú szép költeménye: «Az országháza». — *Herman* Ottó folytatja gróf Zichy Jenővel a polemiát, mely a gróf kaukázusi utjáról megjelent könyv birálásából keletkezett. A könyvismertető rovatban Zsilinszky Mihálynak «A magyar országgyülések vallásügyi tárgyalásai a reformatió kezdetétől fogva» könyvéről kapunk ismertetést, aztán *Hegyesi* Márton veszi kritika alá Gracza György szabadságharctörténetét, melynek befejező kötete ép most jelent meg. *Heinrich* Gusztáv egy ránk nézve is nagyérdekű német irodalomtörténeti könyvvel foglalkozik Herold Tivadarnak Münsterben ép most megjelent «Werthes und die deutschen Zriny-Dramen». A régi német iró, Werthes, a múlt század végén a pesti egyetem tanára volt, Zrinyiről ő is írt. Herold könyve Werthes életrajzához szolgáltat több adatot, majd a német Zrinyi-drámákat foglalja irodalomtörténeti képbe, fölhasználván Heinrichnek ide vonatkozó két értekezését is. — A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Verescsagin élete és művészete czimen *Csudáky* Bertalan fővárosi tanártól 64 lapra terjedő füzet jelent meg. A jeles orosz festő barátjának, Sztászovnak, műve után dolgozta ki. Ára 1 korona.

A tavaszi nemzetközi műtárlat. Az uj műcsarnokban a jövő hét végén ér véget a Verescsagin-kiállítás, a melynek sok a látogatója. Festőink és szobrászaink most javában készülnek a tavaszi kiállításra, mely április közepén nyilik meg. A képeket és szobrokat e hó 20-ig kell bejelenteni, a beküldési határidő a hó végén jár le.

A szinházak márczius 15-én. A nagy napon a Nemzeti Szinházban Szigligeti «II. Rákóczy Ferencz fogsága» czimű drámája kerül színre. A Népszinház és Magyar Szinház alkalmi látványos darabokról gondoskodtak. A Népszinháznak *Verő* György irt «*1848. (Hadak útja)*» czimű látványosságot; a Magyar Szinház pedig *Beöthy* László és *Rákosi* Viktor «*Aranylakodalom* (1848—1898)» szinművét adja, melyben a piskii csata is előfordul.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márczius 7-iki ülésén *Komáromy* András a szabad hajdukra vonatkozó levéltári kutatásait ismertette, a Bocskay támadásától II. Rákóczi György bukásáig tartó időszakig. Bocskay fejedelem 13 kapitány alatt összesen 9254 bujdosó vitéznek adott hajlékot, kenyeret és nemesi kiváltságot. Letelepitette őket Kálló városában, Nánáson, Dorogon, Hadházán, Hajdu-Böszörményben, Vámos-Pércsen, stb., hogy Magyarországot a székelyek módjára fegyverrel szolgálják. A dorogiak kivételével a hajduk mind magyarok és reformátusok voltak. A mi idegen elem: rácz, oláh és tót akadt közöttük, Dorogon telepedett le, melynek kapitányai még a XVII. században is ráczok voltak. A mult században azonban már ugy elmagyarosodtak, hogy csak az idegen hangzásu nevek, meg a rácz és oláh nyelven való isteniszolgálatok őrizték meg az idegen származás emlékét. Dorogon a XVII. században a lakosság vallása nem volt még ruthén. A hajduságban még a parasztok is oly kiváltságokat élveztek, minőt 1848 előtt sehol az országban. Nemcsak a hajduk, de még a parasztok sem fizettek dézsmát, füstpénzt, robotot pedig egyáltalában nem is szolgáltak, hanem a nemes emberek földjét harmadában művelték.

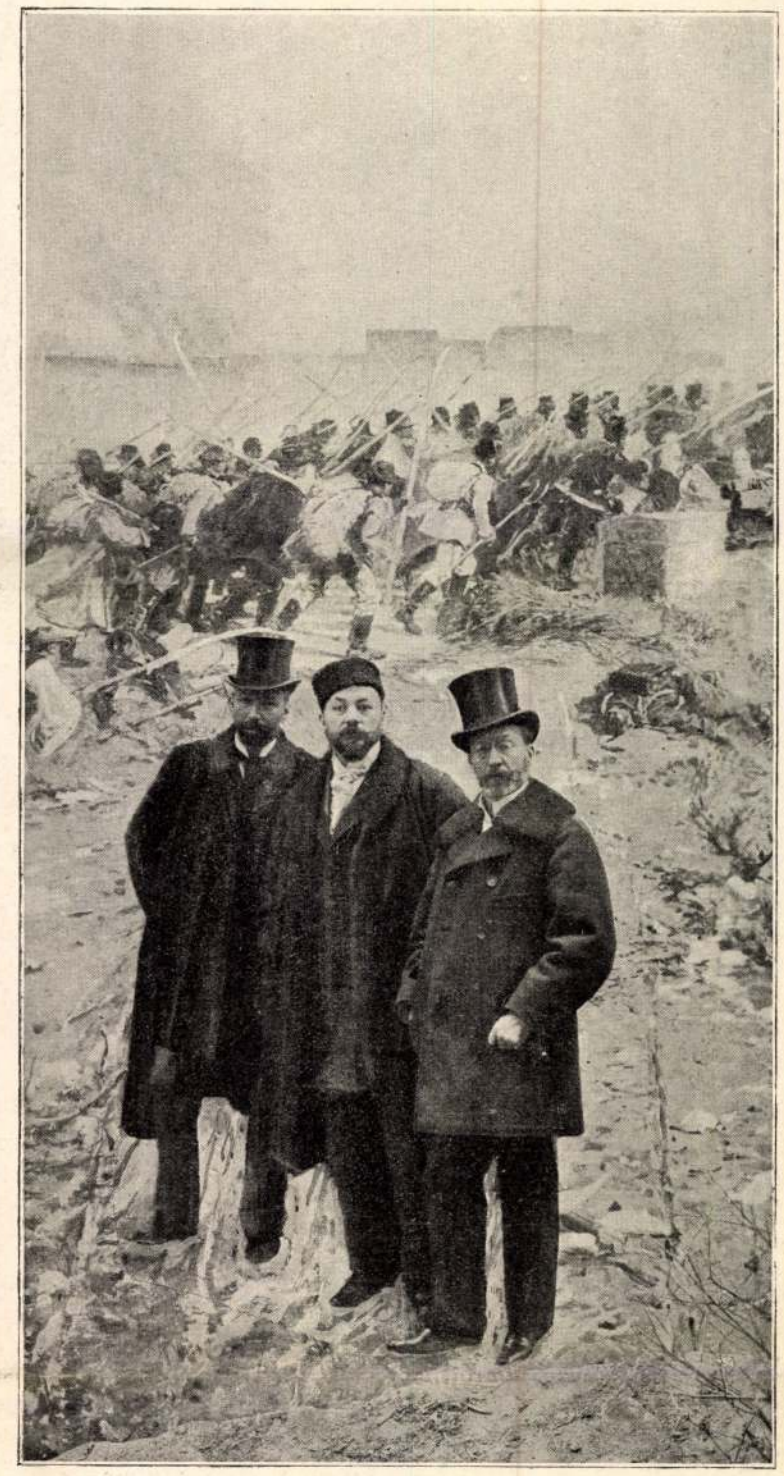

Vágó Pál. Styka. Spányi Béla.

A «BEM ÉS PETŐFI» CZIMŰ ÚJ KÖRKÉP FESTŐI.

MI UJSÁG?

A «Vasárnapi Ujság» mai száma *az 1848-iki márcziusi napok* ötvenedik évfordulója alkalmából bővített tartalommal, három íven jelenik meg. Az alkalmi közlendők halmaza ezt a három ívet is annyira elfoglalja, hogy «Regénytár» czimű rendes heti rovatunk folytatását a következő számra kell elhalasztanunk.

A nagy napok emléke. Márczius 15-ikének emlékezetét sok helyen már vasárnap, *márczius 13-ikán* megülik. A budapesti *egyetemi ifjuság* is diszgyülést tart e napon az ujvárosház termében. Ez egyszersmind megnyitója lesz a diákkongresszusnak, melyre a vidékről is sok tanuló érkezik. A fővárosi ünnepélyekre is sok idegent várnak. Az országos honvédegyesületek központi bizottsága elhatározta, hogy testületileg nem vesz részt az ünnepélyeken, a szolnoki csata emlékére fölállitott szoborra azonban koszorút küld. *Márczius 15-én* a főváros iskoláiban mindenütt szünet lesz, a mi különben éveken keresztül így szokott lenni. A képviselőház sem tart ülést e napon. A házakat földiszítik, s az üzleteket, — legalább a menet idejére — zárva tartják. A gyárakban is szünetel a munka.

Az ünnepélyek két központja márczius 15-ikén a a Vigadó terme és a nemzeti lovarda helyisége lesz. A *Vigadóban* a Petőfi-társaság tartja a Petőfi-ünnepet, s ehez csatlakoznak az irói körök és nyomdászok is, a sajtószabadság ünnepét ülvén. Ott lesz a teremben az a sajtó is, metyen ötven év előtt a Landerer és Heckenast nyomdájában a «12 pontot» és a «Talpra magyart», a sajtószabadság első termékeit nyomták, a mely jelenleg a Franklin-Társulat tulajdonát képezi. Beszélni fog a diszülésen *Jókai* Mór, *Rákosi* Jenő az «Otthon» irói kör nevében *Feszty* Árpád a «népszabadság» bizottsága részéről. Költeményeket szavalnak *Bartók* Lajos, *Ábrányi* Emil, *Endrődi* Sándor, *Szabó* Endre, *Jakab* Ödön. A budai dalárda Petőfi-dalokat ad elő. Innen a közönség a Petőfi-szoborhoz vonul, s azt megkoszorúzzák. Egy másik menet Budavárba indúl s a honvédszobrot koszorúzza meg. A fővárosi dalegyletek fognak útközben és a hely szinén hazafias dalokat énekelni. Este az «Otthon» és hirlapirói kör a Vigadóban lakomát rendez. A szinházakban diszelőadásokat tartanak. Az ünnepélyeken a városi hatóság is képviselteti magát. A Petőfi-társaság ünnepén részt fognak venni azok is, a kik ötven esztendő előtt a magyar szabadság előharczosai voltak. Ezek közül már csak nagyon kevesen élnek. A kik közülök a hires Petőfi-, Jókai-, Vasvári- és Irinyi-asztaltársasághoz tartoztak, életben vannak még *Jókai* Mór, *Sebő* Antal, Pestvármegye nyugalmazott főügyésze, akkor pesti jogász, *Kléh* István takarékpénztári igazgatósági elnök, akkor jurátus, *Ivánfi* József mérnök, akkor a technikusok vezetője, s e társasággal sűrűn érintkező báró *Podmaniczky* Frigyes, *Bellaágh* Imre, *Berecz* Károly s még egy páran. A nagy idők e férfiait az ünnepen külön ovációkban részesítik. — A *lovarda* helyiségében, mely sok ezer embert fogadhat be, népiesebb szinezetű ünnepélyt tartanak márcz. 15-én; polgári ünnep lesz ez, pártszinezet nélkül. Az ünneplő ülésen gr. *Károlyi* István elnököl. Beszédet tartanak *Bartha* Miklós, *Beöthy* Ödön, *Győry* Elek és az ifjuság részéről *Szemennyei* Kornél.

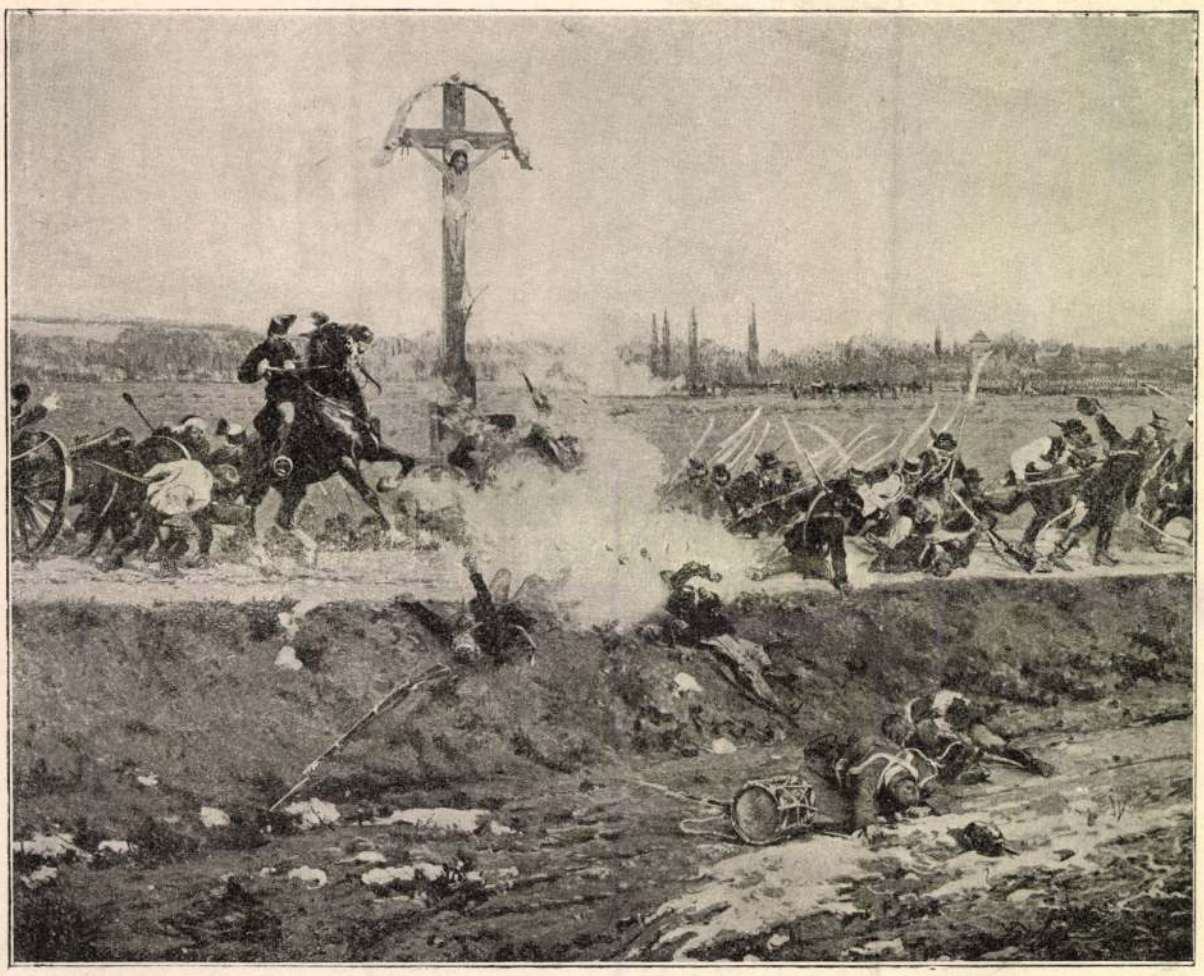

A «BEM ÉS PETŐFI» CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — BOMBA LECSAPÁSA AZ ORSZÁGUTON.

Stefánia özvegy trónörökösné betegsége. Az aggodalom nagy kétségei és fájó érzések közt vártuk a hireket két napon keresztül Bécsből, Stefánia özvegy trónörökösné állapotáról. Az ifjú, szép főherczegasszony betegsége oly veszélyes fordulatot vett, hogy márczius 5-ikén már a legroszabbtól tartottak és a belga királyi párt is értesitették a fenyegető veszélyről. Mindenütt rendkivüli részvét nyilvánult a nagybeteg főherczegnő iránt, kinek rövid boldogságára oly hamar rá borult az özvegyi fátyol. A népszerű és szeretett főherczegasszony betegsége márczius 4-ikén lett válságos. Tüdőgyuladásban és mellhártyagyuladásban szenvedett és környezete e hó 5-ikén már csak a természettől, a beteg ifju életerejétől és a gondviseléstől várta a javulást. Márczius 6-ikán következett be a javulás, mely azóta folytonos. A gyuladás terjedése megszünt, a láz napról-napra csillapult, s a beteg ereje folyton gyarapodik. A belga királyi pár Bécsbe utazása elmaradt. De Henriette királyné, ki maga is beteg volt, a legközelebbi napokban meglátogatja gyógyuló leányát. A király ő felsége többször meglátogatta Stefánia főherczegnőt nagy betegsége alatt. A főherczegnő leánya, a fiatal *Erzsébet* főherczegnő is állandón beteg édes anyja mellett vagy közelében tartózkodott. A betegség válságos napjaiban a budavári királyi palota udvarnagyi hivatalában is ki voltak téve a távirati értesítések s ott folyton sokan tudakozódtak a beteg állapota felől. Budapesten vasárnap komor hirek terjedtek el s nagy volt a megdöbbenés. Másnap reggel a lapok külön kiadásban tudatták, hogy a féltett beteg állapota javult. Örömet okozott mindenütt a jó hir, s fokozták az örömet a későbbi tudósítások. A fenséges asszony fölépülése most már biztosan halad előre.

Keresztelő a miniszterelnöki palotában. Báró *Bánffy* Dezső miniszterelnököt még február 8-ikán érte az öröm, hogy neje egészséges leánygyermekkel ajándékozta meg. A keresztelő márczius 6-ikán ment végbe a miniszterelnöki palotában, s az egyházi szertartást Haypál Benő budai református lelkész végezte. A kis baronesz *Dóra* nevet kapott, s dr. *Wlassics* Gyuláné tartotta a miniszterelnöki palota szalonjában keresztviz alá; a keresztapa *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter.

Gr. Zichy Jenő újabb ázsiai utazása. Szombaton, e hó 19-ikén indul gróf *Zichy* Jenő újabb ázsiai utjára, Khinába és tovább, hogy kutassa az ősmagyarság nyomait. Újabb utjának czélja, hogy a mongol földön is vizsgálódjon, nincs-e maradványa azoknak a zsákmányoknak, melyeket Batu khán 1241-iki Magyarországba betörésekor vitt magával. Folytatja gróf Zichy a néprajzi gyüjteséket is, s az alkalmat fölhasználva, a természetrajzi gyüjtésekkel is gazdagítani kivánja a Nemzeti Muzeumot. E végből a muzeum egyik szakbeli tisztviselőjét is magával viszi saját költségén, a gyüjtendő tárgyakat pedig a muzeumnak ajánlotta föl. A közoktatásügyi miniszter a hivatalos lapban mondott köszönetet ezért gróf Zichy Jenőnek.

A *képviselőháztól* gr. Zichy Jenő egy évi szabadságot kért, az elnökhöz intézett hosszabb levélben. Szilágyi Dezső elnök a Ház márcz. 9-iki ülésén jelentette be a távolmaradás iránti kérelmét. Az ilyet a Ház rendesen megadja szó nélkül. Ezúttal gr. *Apponyi* Albert felszólalt, arra utalván, hogy gróf Zichy hazafias czélt tűzött maga elé, s kérte a Ház elnökéhez intézett levél felolvasását, melyben az utazó gróf czéljait és törekvéseit adja elő. Ez meg is történt. *Barabás* Béla a függetlenségi pártból lelkes szavakkal emlékezett meg a gróf vállalkozásának jelentőségéről. Hasonlóan beszélt *Buzáth* Ferencz is a néppártból. Az *elnök* pedig e szavakkal mondta ki a Ház egyhangú határozatát: «A Ház tagjai a képviselő ur hazafias áldozatkészségét és nemes törekvéseit teljesen méltányolják, és óhajtják, hogy fáradozásait siker koronázza.» Este a nemzeti párt értekezletén Horánszky Nándor elnök a párt nevében kivánt gróf Zichynek sok szerencsét és hogy missziója sikerének teljességében, jó erőben és egészségben láthassuk viszont.

Esküvő. Diszes esküvő volt e hó 6-án délelőtt a dohány-utczai zsidótemplomban. *Seidner* Miklós aradmegyei birtokos vezette oltárhoz *Hirsch* Margit kisasszonyt, *Hirsch* Lipótnak, a Franklin-társulat igazgatójának leányát. Tanukként szerepeltek a menyasszony részéről: *Gyulai* Pál főrendiházi tag, a vőlegény részéről *Szeles* János orsz. képviselő. Kohn Sámuel dr. főrabbi szép beszédet intézett a fiatal párhoz, az énekes szertartást Lazarus főkántor végezte. A templom, a melyet virágokkal diszítettek föl, telve volt előkelő közönséggel.

A szépművészeti muzeum helye. Az ezredévi ünnep legnagyobb emlékműve a szépművészeti muzeum lesz, melyre a törvényhozás majd negyedfél millió forintot szavazott meg. A meglevő képtárakat ebben egyesitik, régi és újabb műtárgyakkal mindig szaporítják. Elérkezett már az idő, hogy megkezdjék építését, de alkalmas helyet nagyon nehéz volt találni, vagy csak drágán lehetett volna szerezni kisajátítással, a mi a törvényhozás megszavazta összeg egy részét fölemészti. A közoktatásügyi miniszter a városligetnek Andrássy-uti torkolatánál kért a fővárostól 12,000 négyszögölnyi helyet a muzeumnak, szemközt az uj műcsarnokkal, a hol most a Feszty-féle körkép épülete van. Hosszas tárgyalás után a főváros tanácsa elhatározta, hogy a kijelölt terület átengedését javasolja a gyülésnek, kikötve, hogy csakis muzeumi czélra s a földesuri jogért évenként 100 darab arany fizetendő. A közgyülés a tanács javaslatához hozzá járult.

Egy tudós emléke. Hazai tudományos világunk érdemes botanikusának, *Hazslinszky* Frigyesnek mellszobrot állítanak az egyetemi fűvész-kertben. A szobrot *Tóth* István mintázta.

Új Traján-hid a Dunán. A római világuralomnak egyik hatalmas nyoma ott maradt az Al-Dunán, Traján-hidjának maradványaiban. Románia ugyanazon a helyen új hidat akar épiteni. Románia és Szerbia megegyeztek, hogy a két ország közlekedési összekapcsolására Turn-Szervin és Kladova közt hidat épitenek. A költségeket Románia viseli, ellenben Szerbia köteles a Timok-völgyi vasutat, mely Kladovát Nissel összeköti, idáig kiépiteni s ezáltal az európai hálózatba beilleszteni. A hidat ugyanoda épitik, a hol Traján római császár hadai épitették

A «BEM ÉS PETŐFI» CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — HADI FOGLYOK (HÁTTÉRBEN A LENGYEL LEGIO).

Vágó Pál.

Vas. Ujs. 1891. 525. l.

Vágó Pál festőművészünk a nyarat Siófokon töltötte. Műtermében most egy nagy képe készül: két bika viaskodik egymással s ezeket hortobágyi csikósok akarják elválasztani. Nagy kedvvel dolgozik rajta; a tanulmányokat a Hortobágyon készítette hozzá. A képet valószinüleg kiállítja a műcsarnok téli tárlatán. Vágó a télre Münchenbe költözik.

A kolozsvári szinkörben Krecsánvi Ignácz szintár-

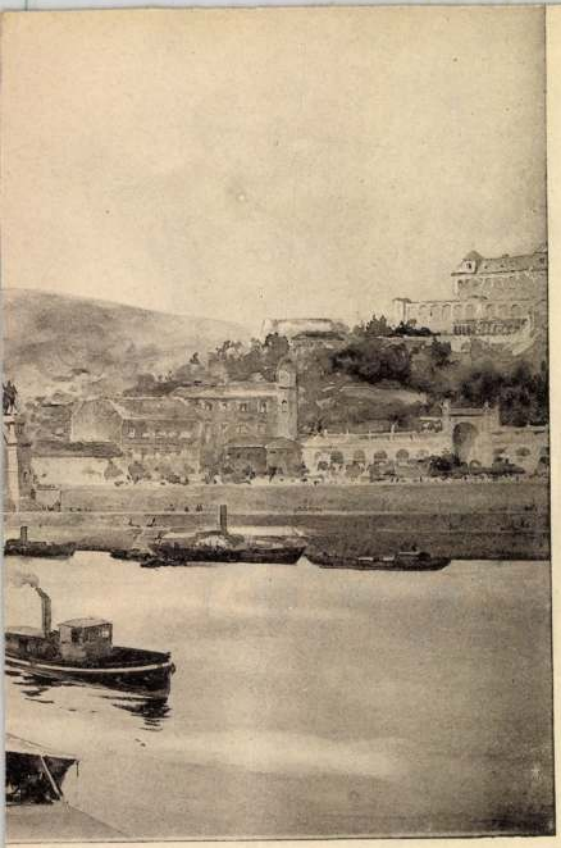

Vágó Pál –

A milleniumi történeti diszmenet. Az ezerév történetét feltüntető milleniumi diszmenet iránt, melynek terveit Vágó Pál festőművész már elkészítette, mind nagyobb érdeklődés mutatkozik úgy a társadalomban, mint a kiállítás intéző köreiben. A terveket megnézte *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter is; a művésznek az előmunkálatokra 2000 frtot utalványozott és a diszmenetet intéző albizottságba az országos képzőművészeti tanácsból kiküldte Hampel József múzeumi őrt, Benczúr Gyula festőművészt és Alpár Ignácz műépítészt. A magyar képzőművészek egyesülete szintén külön bizottságot alakított, hogy az a művészt nagy munkájában támogassa. Wlassics közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy a hazafias és művészi tekintetben nagy jelentőségü terv megvalósítására minden lehetőt elkövet.

Vas. Ujs 1895. 412. l.

Régen érzett hiányt pótol e mű a magyar ötvösség emlékeit gyüjtők számára és lényegesen megkönnyíti tudományos gyüjteményeket gondozó szakembereknek, valamint kiállítások és árverések rendezőinek munkáját. Áttekinthető csoportosítású mutatói segítségével a jelekkel ellátott magyarországi ötvösmunkák készítési helye, ideje és mestere könnyen megállapítható.

A 27 ívre terjedő, 30 műmelléklettel díszített mű, amelynek kiállításáról és rendszeréről az idemellékelt mutatványoldalak nyujtanak közelebbi tájékoztatást, egyelőre nem kerül könyvkereskedői forgalomba. A mű díszes félbőrkötésben, 50 pengős áron, a csatolt levelezőlap felhasználásával rendelhető meg.

Vágó Pál –

festő

cód

Budapesti Hírlap

1913. márc. 9.

(Kultura, művelség, iskola.)

U. 565.

Ezzel a cimmel füre-
tet adott ki fenti, melyben
kifejti, hogy miért nem
tartja a Délmagyarországi
Közművelődési Egyesület
programmját célravezetőnek.

CATALOGUE

Vajó Pál

lásd

Gerő Ödön cikkét

az O. M. Kéjrz. Társ.

1928. évi évk. ben.

Vágó Pál

Székely Sámuel

Egy ujságíró emlékei.
Bpest, 1926. 31. l.

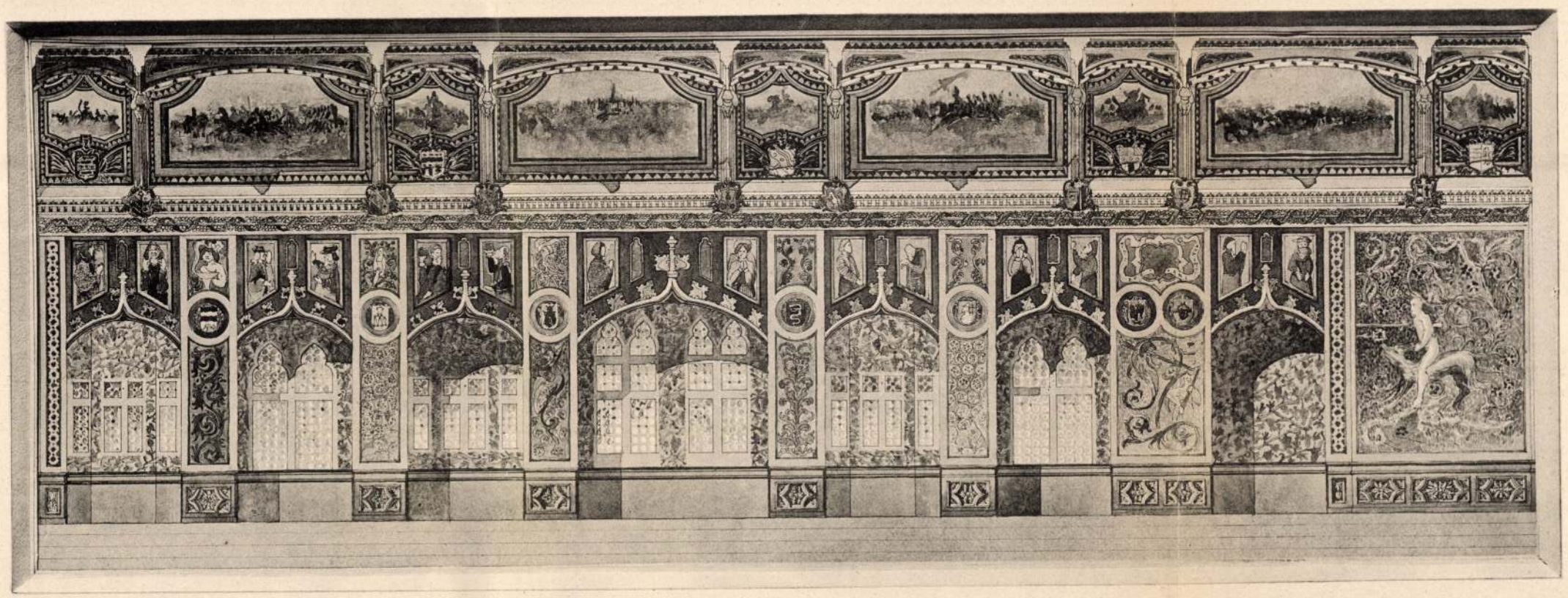

Hosszmetszet: *Az erkélyes főfal kiképzése.*

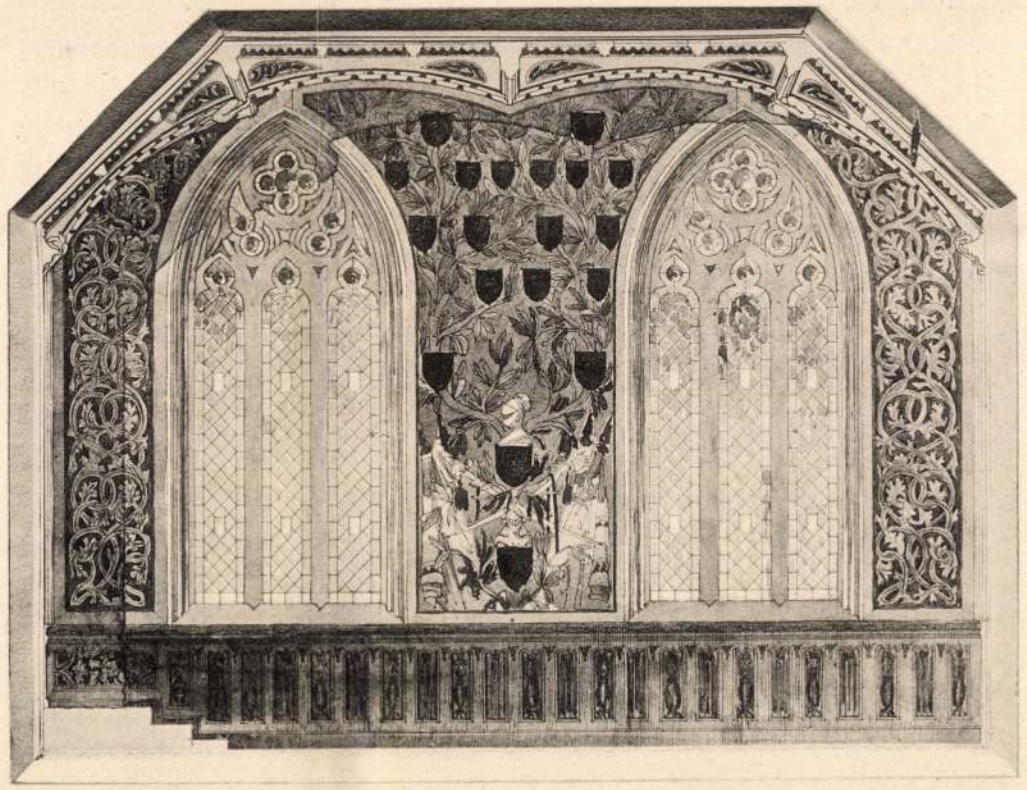

Keresztmetszet: *Keleti oldalfal.*

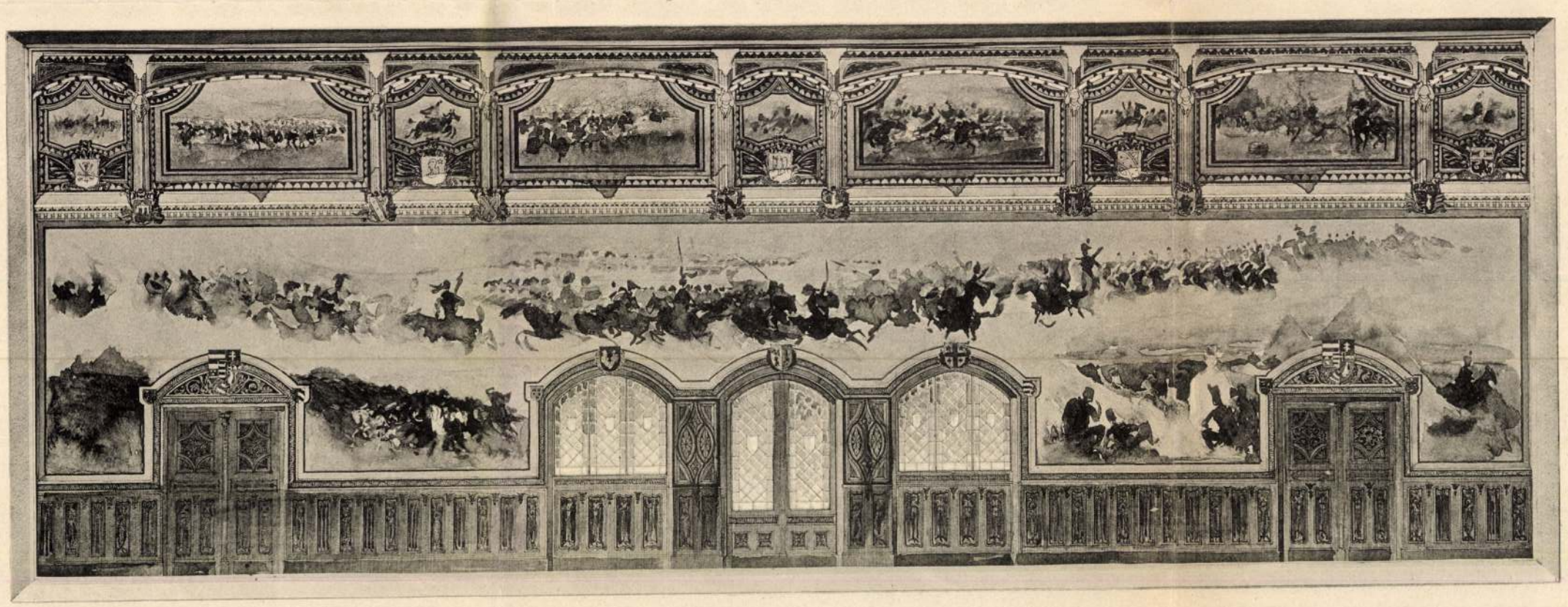

Hosszmetszet: *Udvarfelőli főfal a huszárrohammal.*

Az 1900. évi párisi kiállítás huszár-termének részletei.

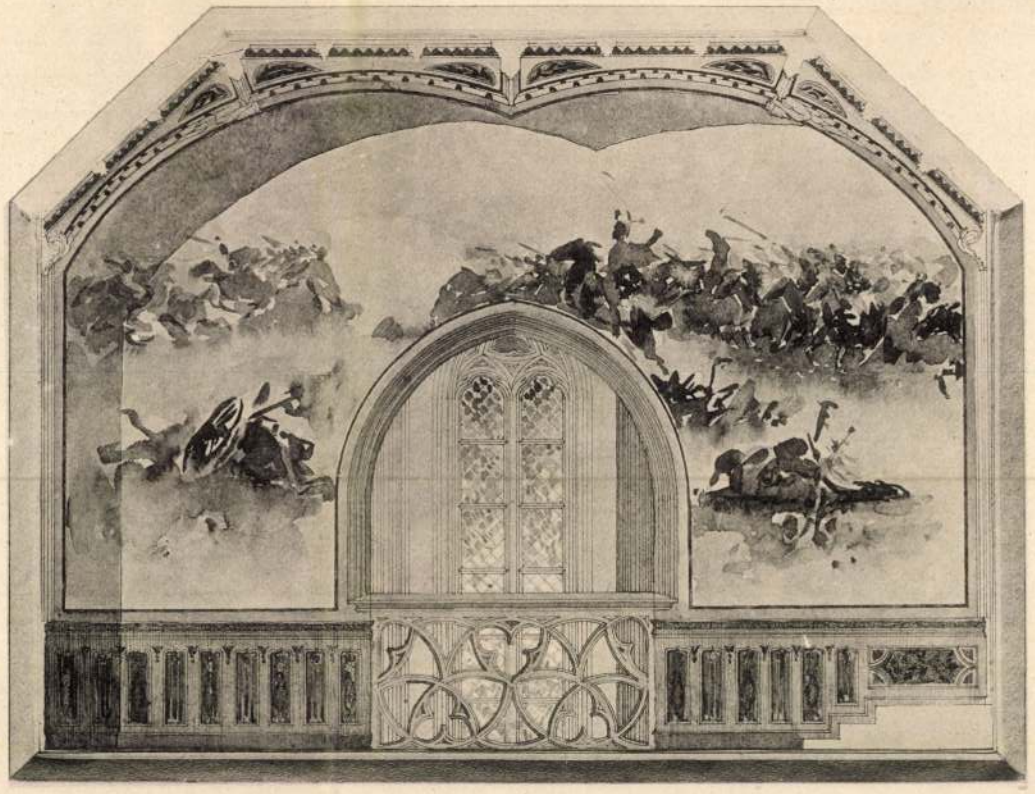

Keresztmetszet: *A kápolna-oldalfal.*

Vágó Pál, 120, 132 K

Valentiny Tanos 130 l

Vastagh György id. 116, 132. l

Weber Antal 12. l.

Ybl Miklós 12. l.

Zala György 39, 41 l.

Zichy Mihály 120 l.

Zsolnay Vilmos 147, 15[illegible] l

Sovabb —

l. Lauser, Dr Wilhelm
Die Kunst in Oesterreich-Ungarn. II Jahrg.
Wien, ein-

Vágó

V. 5. *Pál*, festő, * Jászapáti 1854, † u. o. 1928 okt. 15. Előbb jogász volt, azután Münchenben festészeti tanulmányokat végzett s eleinte tárgyiasan megfestett életképeket állított ki Budapesten (Jár a baba, Gyík), majd alföldi jeleneteket festett (Vonó-négyes, Birkózó bikák), végül történeti vonatkozású festményekkel tűnt föl (Budavár bevétele 1849-ben, A szegedi árvíz s az óriási méretű Huszárság története). A Műcsarnok 1929. emlékkiállítást rendezett műveiből. Több műve van a Szépművészeti Múzeum és a főváros tulajdonában. V. Benczúr színes és csillogó történelmi képeivel szemben Székely Bertalan és Madarász hagyományait folytatta.

E. G. II 5621

Vágó Pál

kőképterve

Margitayval és Roskovicsszal közösen

Vas. Ujs. 1896. 500 l.

(A junius 8-iki diszmenet megörökítése.)

Némileg eltérő alapon *Vágó, Roskovics* és *Margitay* ismert művészeink arra vállalkoztak, hogy minden egyes törvényhatóság számára bandériumaikat egy összefüggő, de szét is választható képsorozatban fessék meg. E művészi mozgalmakat *Wlassics* miniszter élénk érdeklődéssel kiséri s mihelyt rövid pihenés után Budapestre visszatár, azokkal behatóbban fog foglalkozni.

Dear Pat,

Happy
Thanksgiving
Natural Heritage

Love, Dad, 1996, 500 f
(A funny 8-th Birthday
Present Letter)

Vágó Pál

Vas. Lap. 1887. 536 l

«**Segítség**». A «Segítség» album kéziratai a Franklin-társulat nyomdájában már ki vannak szedve, a képek clichéi legnagyobb részt készek és igen sikerültek, mint azt a próbanyomatok mutatják. Érdekes az album boritéka, melynek czímlapját *Vágó* Pál festőművészünk készítette: egy anyát ábrázol, a mint a romok között csüggedten ül a földön s egyik kezét kérőleg nyujtja előre, mig ölében levő kisded gyermeke nem látszik ugyan érezni a veszteség fájdalmát, de látva anyja kérő kezét, ő is, ösztönszerüleg kérésre nyujtja kis kezeit. A rajzot csinos mezei virágok körítik, s a «Segítség» czím felirata egészíti ki az igazán művészi izléssel rendezett és szépen sikerült czímlapot. A boríték hátlapját *Roskovics* Ignácz festőművészünk rajza diszíti; magyar menyecskéink közül egyik legcsinosabb, mint az első magyar colporteurnő, hóna alatt egy csomó «Segitség»-gel kedvesen kinálja a lapot. Körötte a felirat olvasható: «Kérjetek és megadatik nektek.» Lukács 11. 9. «A ki vesz annak lesz! mondja a magyar közmondás. Mi nem mondjuk, de levett kalappal kérjük, vegyen mindenki! A magyar irók és művészek, mint a «Segítség» kiadói.» — A boríték belső részét a közreműködők, a bizottságok s mindazon nemeslelkü emberek névsora tölti be, a kik fáradhatlanul járultak az album sikerének biztositásához.

Dr. *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi államtitkár meleg hangon tartott köriratokban hivta föl a tűzkárosultak segélyezésére kiadandó emlékalbum pártolására az egyházi, nemkülönben az oktatásügyi hatóságokat és azok vezetőit. F

[illegible] bihorrorus [illegible] [illegible] egyináznaka. Majd megkezdődött az általános tűzjáték. Bombák repkedtek minden irányban, [illegible] még több zajt is okozva, mint azelőtt a agyúdörgések, rakéták ezerféle színben s alakban töltötték be a levegőt s egy telt jó [illegible] szakadatlanul új és új képek tárult [illegible] a nézők elé. Az angol lapok feljegyezték s [illegible] is. A fedélzetek kivilágítására 23 [illegible] volt szükséges. 1396 ezek közül szivárvanyokat képezett, 1182 tornyokat s árboczokat [illegible]. Kék világítást 4961 s vörözet [illegible] nyujtott, rakétából 3500, [illegible] s színes rakétákból 1750 fogyott [illegible] [illegible] még azt, hogy a nagy hajók számára [illegible] külön hajók szállitották a virágokat s minden nagyobb hajón külön bankettéket rendeztek, [illegible] [illegible] — tesen mindenkinek volt egész [illegible] vendége is, kik azonban a királyi naszad közeledtekor eltüntek a fedélzetről s csak az [illegible] kokon s más nyilvánosokon at leskelődtek.

Az egész ünnepélyt alig lehetett látni. Az agyúdörgések s tűzjátékok rop ant füstje mindenutaban eltákart egyes részleteket s a rakéták szakadatlan egymásutánja következése a [illegible] [illegible] lehetetlenné tette, hogy a néző mindent ügyelemmel kisérjen. De a látottak [illegible] élvezetet nyujtottak, még a tűzjáték befejezése után is alig akart oszolni a közönség s [illegible] 11 [illegible] után, midőn a kivilágítás véget ért, [illegible] a tömeg otthonát s egy része a [illegible] [illegible] a jubileumi ünnepé[illegible] [illegible] [illegible] legutolsó nagy sz[illegible]

Vágó Pál

K

Telepy Károly festő kép-
mása, olaff Viter
Telepy Miklósné, szil.
Telepy Cordelia tulajd-

Magyarművészképm

B. l.

ártmány.

Vágó Pál

A Lotz-díj. Lotz Károly jeles festőművészünk jubileumának emlékére alapította a képzőművészeti társulat a Lotz-díjat. Ennek évi ezer forintját a mester maga ítéli oda oly magyar művésznek, kinek művét legjelentékenyebbnek tartja. Lotz mester most a díjat *Vágó* Pálnak ítélte, azért a nagy festményért, melyet a magyar-huszárokról festett a párisi kiállítás huszárterme számára. Az allegorikus szép képet lapunk olvasói már jól ismerik.

Vas. Ujs.
1900. 13. l.

20. SZÁM. 1895. BUDAPEST, MÁJUS 19. 42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre — **6** ‹ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre — **4** ‹ | Csupán a POLITIKAI UJDONSAGOK { egész évre **5.—**, félévre — **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

AZ EZREDÉVI ÜNNEP TÖRTÉNELMI DISZMENETE.

Európában, mai hazánkban való megtelepedésünk ezredik évfordulójának közelgő megünneplése élénken foglalkoztat minden magyar lelket. Az államférfi és az egyszerű polgár, a törvényhozás és a hatóságok, a tudós és a művész, a kereskedő és az iparos — mindmind azon van, azon fáradozik, hogy ez a ritka nemzeti ünnep mennél fényesebben, dicsőbben sikerüljön s a magyar állam nagyságához és méltóságához mennél illőbben menjen véghez.

Eddig úgy volt, hogy e páratlan ünneplésnek a nagyszabásúan tervezett országos kiállítás lesz a legragyogóbb részlete. S az e részben tett eddigi előkészületek valóban már is annyit igérnek, hogy előre is igen fényes lapra számíthatunk a kiállítások történetében. De, a mint a nagy idő közeledik, egyre újabb meg újabb eszmék és tervek merülnek föl, melyek közül különösen két nagy menetnek a terve olyan, hogy ha megvalósulnak, eszmében és hatásban szintén diadalmas társai lesznek a kiállításnak.

Az egyik terv szerint egy nagyszabású *történelmi díszmenet* tartatnék, mely jelképes alakokkal és csoportokkal hazánk és nemzetünk ezer éves történetének legfontosabb és legfényesebb mozzanatait tüntetné föl időrend szerint sorozott eleven képekben, egészen a jelen korig terjedőleg.

Ennek a szép tervnek a mestere *Vágó* Pál jeles festőművészünk, ki beható történelmi és művészeti tanulmányok alapján épen oly hazafias érzékkel, mint költői fölfogással válogatta össze tárgyának részleteit, melyeket aztán vázlatilag rajzba is foglalt egy közel 60 méternyi hosszú kartonon.

Kiemeljük a fölfogás költőiségét, mert a művész nem krónikás szárazsággal, hanem eszményítve jeleníti meg az eseményeket és azok hőseit, de mégis úgy, hogy a történeti igazságot

Morelli Gusztáv tanár fölvétele.

VÁGÓ PÁL, A MINT STROBL MŰTERMÉBEN AZ EZREDÉVI ÜNNEPRE TERVEZETT DÍSZMENET VÁZLATÁN DOLGOZIK.

semmiben sem hamisítja meg. S ebben annál szerencsésebb, mert kivált legrégibb történeteinknek sok részlete és jelenete van olyan, melyeket jobban tudunk elképzelni, mint tudományos pontossággal megállapítani.

A sok időbe és fáradságba került jeles vázlatrajzok ez idő szerint Strobl szobrászunk műtermében vannak nem annyira ki, mint inkább fölállítva, hol minden érdeklődő megtekintheti. Látogatják is sokan, és eddig még senki sem jött el onnan a nélkül, hogy a megkapó vázlatok megvalósítását melegen ne óhajtaná, ha a szerző és az ügyért rendkivül lelkesedő Strobl magyarázatait nem hallotta volna is. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter is tüzetesen megszemlélte a rajzokat s azok sikerült volta iránti elismerését annak a nézetének kijelentésével fejezte ki, hogy méltó lenne Vágónak e terveket teljesen (szinezve) kidolgoznia s aztán esetleg a kormány támogatásával sokszorosíttatni a képeket az iskolák számára, mert ezek hatalmas segédeszközökül szolgálhatnának a magyar nemzet történetének tanításánál.

Vágót a nagyszerű menetté alakitandó jelenetek kiválogatásánál és csoportosításánál olyas költői ihlet vezette, mint Debreczeni Mártont, mikor «A kióvi csata» czimű hőskölteménye XIII. énekében Ormuzd eszközlésével az elszenderült Árpád előtt álmában népe jövendőjének főbb eseményeit elvonultatja. Csakhogy Vágó éber, nyitott szemek előtt kivánja az ő káprázatos csoportjait elvonultatni, hogy művészetileg gyönyörködtesse és hazafias lelkesedésre tüzelje a szemlélőket.

A pompás menet tervét maga Vágó egy terjedelmes magyarázó emlékiratba foglalta s az ünneprendező bizottságnak felülvizsgálás és elfogadás végett már be is nyújtotta. Bizton remélhető, hogy emlékiratával csak fokozza azt az általános érdeklődést, melyet eddig a sajtón és a művészi körökön kivül az irányadó tekintélyek is tanúsítanak a terv iránt.

E vázlatrajzokról, habár szintén csak vázlatosan, a következőkben értesítjük olvasóinkat.

A menetet, melyben mintegy 3000 s történeti hűségű jelmezekbe öltözött személy venne részt, egy öt lótól vont hatalmas diadalkocsi nyitja meg. A kocsin a *Haza nemtője* ül allegoriai alakoktól környezve. Előtte lovas kürtösök haladnak, mögötte pedig nemzeti zászlókat vivő néptömeg közt két marczona lovas egy lándzsanyelekre tűzött diadalivet visz, melynek előlapjára nagy betükkel ez van irva: *EZER ÉV*. E csoport után halad pompás lován *Árpád* s ő utána a hét vezér ugyancsak lóháton, egy csapat ázsiai harczostól kisérve, mely diadalmámortól zajong. Azután következik a mai hazába bevonulást jelképező s ökröktől vont kocsi, melyen honfoglaló őseink iparának jelzéseül egy rögtönzött műhelyen a kardcsiszárok fegyvereket kovácsolnak; míg a kocsi mellett és után gazdasági állatok, cselédek és kürtösök haladnak. Ezt a képet követi az áldozatra vezetett fehér ló pompás csoportja, mely előtt a főtáltos halad gyalog, kivont áldozó-kardot tartva kezében, a ló után pedig egy csapat közönséges táltos és gyula az ősi (párszi) vallás szertartásaihoz való jelvényekkel.

Eddig tart az ősvallás kora.

Következik a *keresztény-kor*. Az új vallás fölvételének s meghonosodásának jelképezésére elől szerzetesek és egyéb papok csoportja, majd kürtösök, egy térítő magasra tartott kereszttel s egyházi zászlókat tartó lovasok haladnak, kiket egy sereg éneklő apácza követ, közbül Szűz Máriának, az ország védasszonyának, életnagyságú s virágokkal koszorúzott szobrát vive.

Erre következik egy még népesebb és nagy hatású csoportban egy pompás, hatosfogatú díszszekér, melynek közepén nagy méltósággal ül trónján *Szent István*, előtte a ragyogó szent korona és a kereszténység jelvényei. A fogat előtt zászlós és kürtös lovasok haladnak, míg körülte és utána az új hitre tért magyarok ájtatos, gyalog csoportja halad, melyet az akkor szervezett vármegyék tarka bandériuma és István korabeli vértes lovasság csapata követ.

Ez után újabb csoportban gyalog és lóháton lépdelő harczosok nagy csapata *Szent László* kimagasló lovas szobrával s az általa alapított templomok egy nagy alakú mintájával halad, kísérve egy lóháton ülő püspöktől és főúri lovagoktól, kik után *Könyves Kálmán* csoportja lépdel s bezárja az Árpádok korát.

Az Anjouk korát *Nagy Lajos* fényes udvara mutatja be. Elől halad maga Nagy Lajos, hátrább egymás után leányai, Mária és Hedvig, mind lóháton s fényes kisérettel. A király az ország nagyjaitól kísérve vadászatról tér haza. Utánuk zöld galyakon és paraszt szekereken a dús vadászzsákmányt (bölényt, vaddisznót, szarvast, stb.) szállitják.

Erre a *Hunyadiak* kora varázslódik szemeink elé két csoportban. Az elsőben *Hunyadi János* egy törökverő csatából tér haza Kapisztrán Jánossal s tömérdek hadi zsákmánynyal, melyben láthatók: egy elfogott vezéri hárem, bilincsre vert török foglyok, lófarkas zászlók, egy vezéri sátor, török ágyúk, stb. A másik, szintén igen megkapó csoportban diadalkocsin érkezik *Mátyás király*, előtte kürtös lovasok, körötte udvari tudósai, utána Kinizsy Pál, Báthory István, stb. a «fekete sereg» egy mozgalmas csapatával s az osztrákok, lengyelek és törökök ellen vivott győzelmes harczok diadaljeleivel.

E remekül gondolt és rajzolt csoport után Erdély fénykorából *Bethlen Gábor* udvarának bemutatása következik magyar és török főurakkal a köztük levő barátság jellemzésére, s egy lovak által vitt akkori divatú gyaloghintóval, melyben előkelő hölgyek ülnek. Ennek a csoportnak is népes kisérete van.

Most következik a *Habsburg-ház* uralkodásának kora. Ebben első kép a *Lothringeni Károly* herczeg, Buda visszavételének hőse, és *Savoyai Eugén*, a zentai győző, érdekes csoportja azonkori parókás, hajporos vértesekkel, kik után II. *Rákóczy Ferencz* következik lóháton, hű kurucz vitézeitől környezve és kisérve. Odább lóháton a délczeg *Mária Terézia* tartja bevonulását Pozsonyba. Előtte pompás öltözetű parókás magyar testőrsége, utána pedig aranyos rokokó udvari hintó következik, a melyben trónjának örököse, a gyermek József ül dajkája ölében. A csoportot az örvendező nép újjongó sokasága veszi körül.

E fényes kép után a napoleoni háborúk hőseinek ábrázolásaúl egy csapat *Simonyi-huszár* következik, alkalmas átmenetül az *1848-iki jelenetekhez*, minők a márczius 15-diki események egyes részletei: a sajtó-szabadság kihirdetése, az ifjúságtól vállra emelt Petőfi szavalása, aztán pedig a verbuválás, melynek népies képét egy roppant nagy szekérre helyezett vásári Laczikonyha s tánczoló újonczok, verbunkosok és nép alkotják. E vidám és zajos jelenet után egy honvédhuszárcsapat következik.

Utolsó és szintén igen jól gondolt kép az 1867-iki *kiegyezést* ábrázoló nagy és fényes jelenet, melyben egy pompás, kupolás diadalkocsi ö felségök, a király és királyné szobrait viszi. A kupolán korona, a kocsin a királyi pár erényeit jelképesen ábrázoló szebbnél szebb hölgyek. A kocsi előtt a főváros hatósága és diszruhás nemesség halad. A kocsira vannak illesztve Deák Ferencz és az 1867-iki magyar minisztérium tagjainak arczképei; körülte s utána diszruhás főnemesség paripákon, polgárság, egyetemi ifjúság és újjongó nép nagy számmal.

Ez a valóban káprázatos nagy menet a budai Vérmezőről indúlna ki s a lánczhidon és az Andrássy-úton végig haladna a Városligetbe, a kiállítás területére, hol befejezésül egy zárt téren Mátyás korabeli lovagjáték tartatnék, melynél egy külön fejedelmi páholyban, mint nézőket, Mátyás király és neje alakjait lehetne látni.

A haladó menetet ö felségöknek, a királyi párnak is bemutatnák oly módon, hogy az Andrássy-út közepe táján a vajdahunyadi vár híres erkélyének a mintájára állitanának föl egy díszpáholyt a királyi család számára, mig velök átellenben egy félkör-alakú hatalmas emelvény padjain az országgyűlés két házának tagjaitól környezve a kormány és egyéb méltóságok foglalnának helyet.

A menet rendezése a nagyszerűséghez képest valószinüleg nem kerülne tulságos költségbe, mert bizvást föl lehet tenni, hogy a kellő személyzet legnagyobb része önként ajánlkozókból telnék ki, még pedig olyanokból, a kik a szükséges jelmezekkel, fegyverekkel s egyéb kellékekkel maguk látnák el magukat. A mi pedig egyébként előállítható nem volna, azt vagy kölcsön kérnék a köz- és magángyüjteményekből, vagy pedig másolatokban készittetnék el azok után. A nagyszámú katonai csoportok szervezhetése végett valóságos katonaságot kellene a honvédségtől kölcsön kérni és begyakorolni, mint szintén korszerű jelmezekkel és fegyverekkel is ellátni.

A mi a művészi dolgok előteremtését illeti, azokat művészeink legnagyobb részt maguk állítanák, vagy állíttatnák elő, mert a Vágó tervét, mondhatni, már is annyira magukénak tekintik s annyira lelkesednek érte, hogy a közreműködésből szinte részt követelnek maguknak.

Hogy a körülmények mennyire lesznek kedvezők e kitünő terv megvalósítására, az ez idő szerint még biztosan nem tudható. De az előjelek már is örvendetesen kedvezők. Mert a miniszter pártoló jóindulatán kivül az is bizonyos, hogy az irányadó körök általában nagyon érdemesnek tartják Vágó eszméjét a minden oldalú megfontolásra, annyival inkább, mert ez, vagy egy ilyen szabású történelmi menet kétségkívül nagyban hozzájárulna nemcsak az ünneplés fényéhez, hanem a kiállítás sikeréhez is.

Mi örömmel reméljük, hogy Vágó Pál életre való terve csakugyan testet fog ölteni s messze fénylő és sok időn át emlékezetes koronája lesz ezredévi örömünnepünknek. *K. P.*

MEMENTO.

Emlékszik-é a hegytetőre,
A napsugárra, dalra még?
— Ilyet kérdezni bár, tudom jól,
Bizony, bizony nem illenék, —
Vagy elfeledve százezerszer
A napsugáros délután,
Midőn gyönyörben, lázban égve
Sétáltunk fenn a bércz fokán?

Emlékszik-é? oh, úgy szeretném,
Ha nem feledte volna el:
Hímes virágra méhe szállott,
Dalunkra a kakuk felelt.
S míg jó mamája elmaradva
Csendes mosolylyal néze ránk:
A mennynek üdve gyült szivünkben
S arczunkra ült az égi láng.

Aztán susogva álmodoztunk,
Lelkünk reménye összenőtt . . .
Úgy, úgy festettük dús szinekkel
A holnapot meg a jövőt.

Vágó Pál

Vas. Lip. 1896. 61. l.

A történelmi díszmenet. *Vágó* Pál ezredévi történelmi díszmenetének megvalósításán nagyban fáradozik a gróf *Andrássy* Tivadar elnöklete alatt alakult országos bizottság. Miután a menet csoportképei már készen vannak, *Vágó* a részleteken dolgozik. Résztvevők mind többen jelentkeznek úgy a fővárosból, mint a vidékről; sokan saját maguk készíttetik díszmagyar öltönyeiket. Nem sokára előkelő művészek fognak hozzá a díszkocsik mintázásához. Minthogy azonban mindez a kiállítás megnyitásáig nem készülhet el, a diszmenetet szeptemberben rendezik, a mikor *Vilmos* német császár és több fejedelmi vendég Budapestre érkezését várják.

A rendező bizottság megalakította a történelmi és művészi bizottságokat. *A történelmi bizottság* elnökévé *Keglevich* István grófot, előadójává *Szendrey* Jánost, a művészi bizottság díszelnökévé *Munkácsy* Mihályt, elnökévé *Vágó* Pált választották. *Gara* Illés bemutatta a régi díszmagyar ruhákat feltüntető gazdag képgyüjteményét, mely tizezer eredeti kép és metszet alapján készült s hitelesen közli a díszmagyar öltözeteket a tizenötödik század elejétől napjainkig. Egyuttal bemutatta a régi magyar viseletek eredeti szövetmintáit, melyeket részben itthon, részben a külföldön gyüjtött össze.

előtt, amely nagyszabású műve Nagybecskerek megyeházának díszét képezi. A művész nagykészültségű tudását még két monumentális alkotás foglalkoztatta: a «Magyarok bejövetele» a Feszty-féle körkép (1896), melynek nagyrészét, főleg a lovasrohamot, Vágó festette, valamint; az 1901-ben készült «Bem-Petőfi körkép», melynek lovasalakjait *Rozwadowsky* lengyel festő barátjával, szintén Vágó festette. Az 1900 évi párizsi kiállítás munkálatai ugyancsak gyönyörű feladatot juttattak Vágó nagy tehetségének a «Magyar huszárság diadalútját» és fejlődését feltüntető falfestmény megrendelésével, amelyen már a franciák nagynevű katona-festőjének *Eduard Detaille*-nek egyenértékű versenytársa lesz. A mű itt kiállított részlete annak középső részét képezi, míg egyik szárnya Pécsett, másik — sajnos — Nagyváradon maradt az ottani hadapródiskolában. E műve a Lotz Károly díját nyerte. További nagyobbszabású munkáinak egyikét Szeged városa rendelte meg, megörökítvén I. Ferencz József királyunk látogatását 1879-ben, a szegedi árvíz alkalmából; másik nagyobbszabású művét pedig Budapest székesfőváros rendelte meg Budavár 1849-iki bevételének emlékére. Egy minden izében magyar, nagytehetségű és tudású művészt tiszteltünk személyiségében, aki a nyolcvanas és kilencvenes évek művészetének egyik legkiválóbb alakja volt. Mint festő és illusztrátor, örökéletű nevet biztosított magának nemzeti művészetünk történetében.

1. Olvasó nő. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
2. Lovak. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
3. Delelő a Nagy-Kúnságon. Dr. Lévay Imre tulajdona.
4. Vágó Pál önarcképe. Tanulmány. Magántulajdon.
5. Hazatérés a disznótorról.
6. Vágó Ignácné, sz. Antal Terézia arcképe, a művész édesanyja.
7. Árvíz. Vázlat. Edvi Illés Aladár tulajdona.
8. Engedjétek hozzám a kisdedeket. Vázlat. Edvi-Illés Aladár tulajdona
9. Jászberényi táj. A Magyar Korona tulajdona.
10. Húsvéti öntözés. Ory Zoltán tulajdona.
11. Kihajtás a legelőre. A Magyar Korona tulajdona.
12. Hazatérés a vásárról. Dr. Csery Józsefné tulajdona. (Vázlat.)
13. Jászapáti táj. Koczka István tulajdona.
14. Menekülők. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
15. Budavár bevétele. Szolnok vármegye tulajdona.
16. A magyarok Krew előtt. József kir. herceg ő fensége tulajdona.

BÜRY BÉLA: Tájkép.
HENDE VINCE: Margit-híd.
HENDE VINCE: Dunapart.
HENDE VINCE: A budai vár.
VÁGNER GÉZA: Szent Péter-templom Rómában.
SALLÉ TIBOR: Mártuska.
VASINKA GÉZA: Anyácska.
SALLÉ TIBOR: Szegénység.
SALLÉ TIBOR: Anyám.
IALLÉ TIBOR: Apám.
VÁGNER GÉZA: Constantin diadalíve Rómában.
KOMJÁTI GYULA: Vihar a tengeren.
TIKÁTS ADOLF: Az Újpesti Gázgyár. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
KOMJÁTI GYULA: Hajók a kőben.
ANTAL JÓZSEF: Női fej.
PÉCSI PILCH DEZSŐ: Christianthemumok.
PÉCSI PILCH DEZSŐ: Fonó leány.
PÉCSI PILCH DEZSŐ: Csendélet.
VASZARY JÁNOS: Japán nő.
VASZARY JÁNOS: Alakok a La Cigale színházban.
VASZARY JÁNOS: Fekvő akt.
VASZARY JÁNOS: Triesti kikötő.
VASZARY JÁNOS: Parc Monceau.
VASZARY JÁNOS: Triesti molo.
VASZARY JÁNOS: Párizsi bárban.
VASZARY JÁNOS: Revue Casino de Paris.
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Kékruhás nő. Majovszky Pál dr. tulajdona.
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Krisztus a keresztfán. (Gobelin terv.) Majovszky Pál dr. tulajdona.
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Pulykák. Majovszky Pál dr. tulajdona.
GADÁNYI JENŐ: Leányakt. Magántulajdon.
HALÁPY JÁNOS: Szajnahíd.
CSEREPES ISTVÁN: Zivatar.

I. TEREM.

NÉHAI VÁGÓ PÁL EMLÉKKIÁLLÍTÁSA.

Olajfestmények. Magántulajdonok.

VÁGÓ PÁL

1853–1928.

Született Jászapátin 1853-ban. Atyja, a jászkunok kapitánya szigorú nevelésben részesítette. Dacára annak, hogy művészi tehetsége már kora ifjúságában jelentkezett, szüleinek mégis az volt a határozott kívánsága, hogy fiuk előbb «jurátus» legyen. A jogi pályának azonban hamar búcsút mondott és fiatalon indult Münchenbe, ahol az akkor már híres *Wagner Sándor* hazánkfia vette fel az ottani akadémiára, tanítványa gyanánt. Tanára mellett kezdett kifejlődni benne a magyar föld és népe iránti szeretet, és már ekkor feltűnő tehetséggel rajzolta a lovakat. Akt-tanulmányai ritka rajzbiztosságról tanuskodnak és az akadémia rajzgyüjteménye tanuskodik arról, hogy akt-rajzaira öt ízben kapott díjat. Művészi alapvető tanulmányait Münchenben *Benczur Gyula* oldalán fejezi be, ahonnan Párisba költözött és *Jean Paul Laurens* vezetése alatt lett kész művésszé. Első művét, «Jár a baba» 1881-ben állította ki a Műcsarnokban.

KMTárs. 1929. őszi Eráll.

Ezt követték a «Menekülők» (1882) és a «Magyarok Kiev előtt» (1883) művei. 1885-ben Budapesten telepedik le és szűzutcai műtermében kezdi meg a magyar alföldi népéletből merített műveinek sorozatát, melyek közül a «Vonósnégyes» művével 1887-ben elnyeri a Képzőművészeti Társulat nagy díját. Ezt követik az «Elakadt szekér» (1888), «Vig társaság» (1888), «Becsületügy a Hortobágyon» (1891), amely utóbbival a Képzőművészeti Társulat műlap-díját nyeri el. E művei a legnépszerűbb magyar életképfestővé tették Vágó Pált és a magyar műszerető közönség gyorsan felkarolja eredeti zamatos magyarságtól duzzadó alkotásait. Legszebb művei királyunk, I. Ferenc József tulajdonába mentek át és ezek, az elhunyt uralkodó végrendelete értelmében, számunkra elvesztek. Az 1896. évi ezredéves kiállítás újabb nagyszabású feladattal foglalkoztatja. Az ő eszméje volt egy történelmi díszfelvonulás rendezése, amelyben az ország összes vármegyéinek lovas bandériumai, ezer év történelmi fejlődését mutatnák be viseleteikben.

Az eszme megvalósítására egy külön társaság alakult, amelynek élére gróf Andrássy Tivadar állott. Vágó a magyar történészek támogatásával alapos tanulmányokat végzett, mielőtt nagybecsű munkája megrajzolásához fogott, melynek keresztülvitelére a régi korcsolyacsarnokban egy nagy műtermet rendeztek be számára. Az eszme rendkívüli költséges volta miatt nem került ugyan kivitelre, de megmaradtak rajzai, amelyek művészi és történelmi szempontokból rendkívüli értékkel bírnak. Özv. gróf Andrássy Gyuláné önzetlen szívességének köszönhetjük, hogy e nagybecsű munkát közönségünk viszontláthatja. Torontál vármegye ezekután rendelte meg 1898-ban a művésznél vármegyei lovasbandériumának hódoló felvonulását a király

X.

VÁGÓ PÁL (1854—1928).

164. *Engedjétek hozzám a kisdedeket.* — Tollrajz. — Elek Artúr úr ajándéka.

Szépm. Múz. graf. o.
61. kiáll. (1931)
Új rovatem.

IX.

Vágó Pál

sród

Petr Egy kismult

168. l. 170. l.

100

SZOBROK.

EGYPTOMI SZOBRÁSZ modvrábem
Istenszobrocska
Kő, magassága 15 cm.

K KÖLNI SZOBRÁSZ, 1250 körül
Sz Mária Magdolna (182. kép)
Fa, mag. 92 cm.

Vágó Pál

festő

Csák

Magyar Könyvszemle

1915. 212 l.

ÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
MER

Vágó Pál.

a Bem-Petőfi Szobor-képen az orosz ütegek megtámadását festi.

Vas. Ujs. 1897. 287. l.
(A szabadságharc körképe.)

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 52. hét

24 Vasárnap		Ádám, Éva *Ádám, Éva*
25 Hétfő		Nagykarács. *Karács.*
26 Kedd		István vt. *István vt.*
27 Szerda		János ap. *János*
28 Csütörtök		Aprósz. *Kamilla*
29 Péntek		Tamás pk. *Dávid*
30 Szombat		Dávid *Zoárd*

Vágó Pál

Irod
2.

Képzőművészet
1929. 208 – 209. l.
(V. P. emlékkiállítása.)

Vágó Pál

rajzai az Iparművészeti
Múzeum és Iskola
könyvtárában.

Magyar Iparművészet

1916. 28. l.

Vágó Pál

cikk

Dömötör István:
A műpártoló Budapest.
Magyar Művészet
1925. 201. l.

Két ón kanáltartó, figurális virágdíszekkel.
19 cm. Ausztria, XVIII. század.

Vágó Pál.

Jaj a baba (1881)

c. képe repr.

Gerő Ödön, A magyar
népéletkép. Magyar
Művészet 1927. 19. l.

az innsbrucki páncélos Arthur király.
nio Rizzo és a Lombardik művészeté-
énveges szerep jut az ilyen kiállású ala-
ak. Ez a fölvetett összefüggés azonban
ézis, melyet csak az előbb mondottak-
apcsolatban mertünk megkockáztatni.
rdekes jelenség, hogy a nürnbergi Se-
is-apostoloknak nagy szobrokra em-
tető jellegét Meller is érezte. Ezt álla-
meg az előbbiek egyetlen fogyaté-
ága gyanánt. Az ok azonban szerin-
az, hogy Vischer Hermann a nürn-
apostolok mintája gyanánt főképpen
Orsanmichele fülkéinek monumentális
rait választotta. Sőt egész halkan,
ágyítva Donnatello ottani Szent Már-
nak hatása is visszacseng a nürn-
Péter apostol alakjában.
liután Meller nagyjelentőségű Vischer-
ografiájával kapcsolatban elmondtuk
nényünket a nürnbergi Sebaldus-apos-

H. Stierling: Monatshefte XI. 1918. 123—124. o. és
920. 208—209. o.
W. Bode (Kleinbronzen der Söhne des älteren Peter
r. Jahrbuch der K. Preuss. Kunstsammlungen 29.
908. 39. o.) is *bizonyos befolyást* tulajdonít már Her-
nak.

Karádi népviselet.

kerül, mint egyéb kőútaké. Régibbek a *Balaton-* és *Kapos-menti* országútak, s ezeknél is régibb a Dráva-menti homokos országút. A Kaposvárról szerteágazó főbb útak között legemlékezetesebb a Czindery útja, melyet ez az alispán a Zseliczen keresztül nyitott és fásított Szigetvárig s melynek építésénél az irányt állítólag egy vén rab-ember jelölgette ki, s ezen szolgálatáért szabadságát kapta jutalmúl.

Egyébként az egykor zárt megyébe hat kapun jár be a világ: Siófoknál, Balaton-Szentgyörgynél, Zákánynál, Barcsnál, Szigetvárnál és Dombóvárnál. A hat kapun gőzkocsik járnak-kelnek, s rövid idő alatt meghordozzák az embert Somogyban, de csak a déli és nyugati részeken, mert a megye felső részét csak érinti, de nem szegdeli vasút.

A déli vasút Siófoknál lépi át a Siót, és ezzel Somogy határát. *Siófok még Veszprémben él, de meghalni Somogyba jár;* t. i. maga a város Veszprémhez tartozik, de temetője már Somogyban van. E vasút vonalától délkeletre terűlnek el a külső somogyi hegyek, Balatonra tárúló völgynyílásaikkal. E hegyek között rejtőzködnek a pogány ősidőkre emlékeztető helyek az ő Kupaváraikkal, mert az itt és ott, mintegy öt helyen mutatkozó sáncz- és falmaradványokat mind Kupa várának tiszteli a hagyomány. Közel a Balatonhoz kellemes völgyben *Kőröshegy* rejtegeti Anjou-kori hatalmas építésű templomának megsiratni való vázát, melynek egy harmada isteni tiszteletre szegényesen van berendezve, kétharmadának szomorú tört ívei alatt halálmadár víjjog és denevér röpköd. Beljebb *Bálványos*, ennek hegyoldalában is egy *Kupavár* csalittal benőve, hol egykor táltos áldozott fehér lovat. (A somogyi ember *kupá*nak nevezi a domb oldalakban mutatkozó kerek medenczeszerű mélyedéseket.) Kőröshegy és Bálványos között a *kereki* magas ormon ismét egy *Kupavár* (Katonavár) igazabban a Marczaliak ősi vára, de a melynek hajdani neve is, *Fejérkő*, feledésbe ment. Köveit újabb építkezésekre nagyrészt elhordták, de az izmos alapfalak, a kápolna körvonalai, sőt ívezetei és a torony kettős aknája még szilárdan állanak. Tövéről látszik, hogy nem egyszer bolygatták kincskeresők. *Kapolyon*, egy szép kis völgyben rejtekező falucskán túl, termékeny halmok őrizete alatt *Nágocs* két szép temploma, két bástya a városka két végén, s benne hűvös ligetben Zichy István kastélya s gonddal berendezett gazdasága. Nágocstól jobbra és balra *Zics* és *Andocs*. Amaz a Zichy család kiszármazási helye, emez egy vidám nyilt tekintetű falu, közepén a Ferencz-rendi nagy kolostor, melynek 20 hold területű belsőségét erős téglafal övezi körül; szép gót stilű szentélye

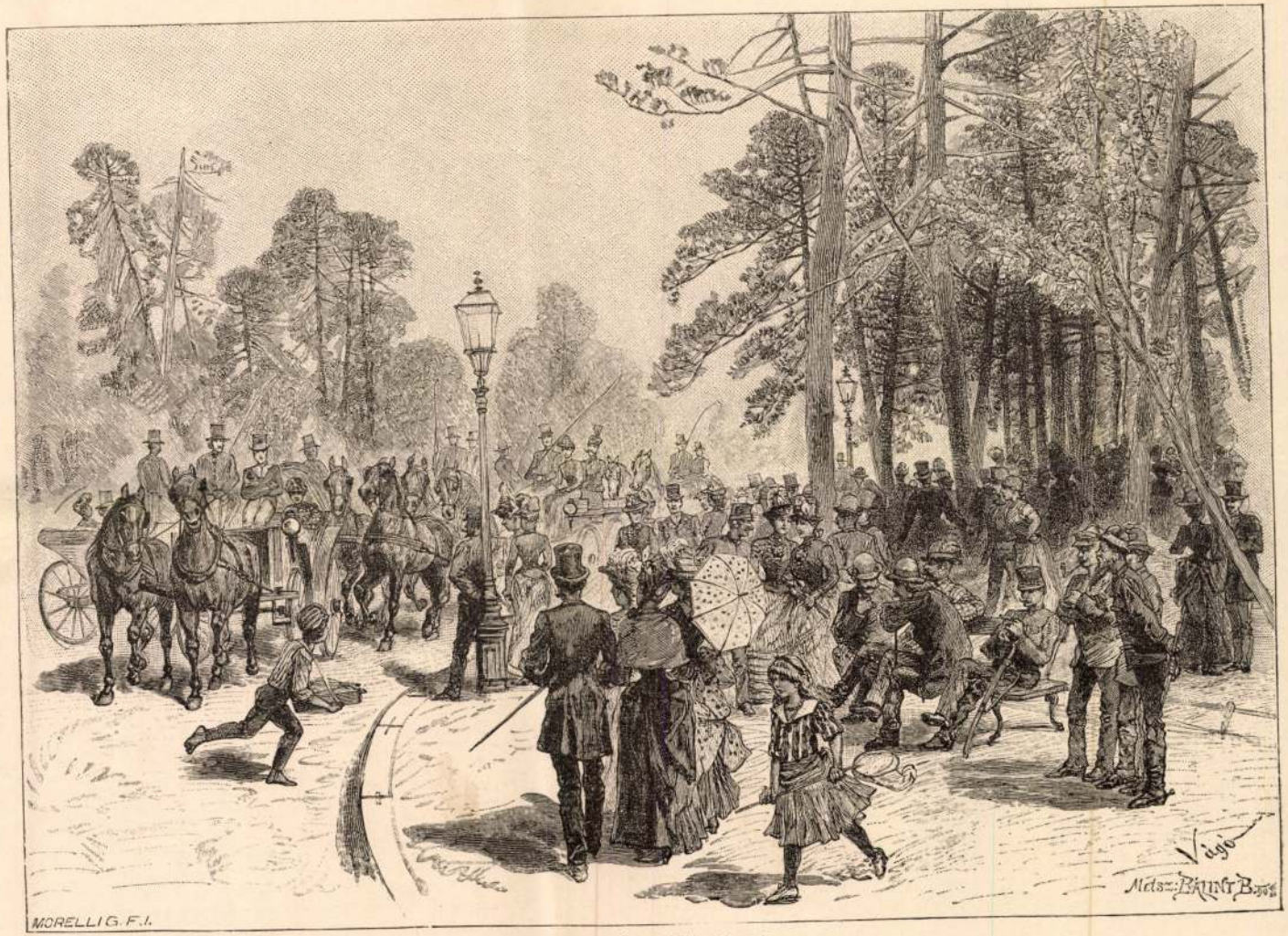

A Stefánia-út a Városligetben.

Ez előtt tizenöt évvel, mikor a fogaskerekű vasút megnyílt, ezen czikk irója a Svábhegyről megemlékezve, így írt:

„Kényelmes serpentina vezet föl a tetőre s a látogatót díszes kioszkok fogadják; árnyékos fasorok borúlnak össze a sétány fölött, a villák udvarain szökőkútak vízsugara tánczol bőséges vízvezetéktől táplálva, — fenyőfák ligete, — népkert, — híres hazafiak szobrai. . . . . Ne nevessetek rajta; nem a Svábhegyet írtam le, hanem a Monte Pinciót Rómában."

És ma már e záró mondatot ki lehet törülni; mert a Svábhegy utolérte ez ábrándképet: pompás kocsiút, árnyékos ligetek, nagyszerű vízvezeték, díszkertek, nagy hazafiak, Eötvös József, Széchenyi István művészi szobrai; sőt, a mi a római díszhegynek nincsen, a Svábhegy tetején keleti pompával ellátott fürdő és — uszoda. Ez még álomnak is sok lett volna.

A Svábhegy manapság elsőrendű mulatóhelye a főváros közönségének, piaczczal, boltokkal ellátva, telefon-hálózattal a fővároshoz kötve. S a múltat, a mikor még a tulipánok helyén vadvirágok nyíltak, a mikor az őserdők fáin még sasok tanyáztak, a harasztban futó kígyó zörgött, az udvaron végig sétált a tüskés borz, a mikor a róka kedélyesen pislogott ki az odúja nyílásán, a kövek közt sütkérezett az aranyzöld gyík, az egész boldog ősvadon képét, melyben éjjel a fénybogarak világítottak, — csak a vén poéta álmodja még vissza, a ki azokat mind szemeivel látta.

A fillokszera elpusztított minden szőlőt, csak egy-egy villatulajdonos engedi még meg magának azt a fényűzést, hogy védekezéssel, amerikai fajokkal dicsekedésből kertet csináljon szőlővenyigékből; de az elpusztult telkeket kertekkel, ligetekkel ültették be, s ez elég kedvező csere.

A főváros közönsége tudatára jutott annak, hogy az egészség az első alaptőke, a mely a többi gazdagságot meghozza, s ennek a hypothecája a Svábhegy. Az erdei levegőben arany van. S a főváros pazar kézzel siet a Svábhegyet paradicsommá átalakítani. A *vízvezeték* maga másfél millióba került. (Igaz, hogy egyúttal Buda várost is ellátja.) Az egész hegycsoportot makadámozott útak szelik minden irányban keresztül. Éjente lámpások helyettesítik a fénybogarakat, meglehetősen utólérve, sőt meghaladva azoknak a világítási képességét. S legközelebb, mint fentebb említettük, egy nagy területet vásárolt a főváros az államtól, egy őserdőt a Svábhegy folytatásában, mely, ha át lesz adva a nagy közönségnek, ellátva tanyákkal és mulatóhelyekkel: abban Budapest oly népkertet fog birni, a minővel egy világváros sem dicsekedhetik.

Telivér kancza csikóval a Ritter-falucskában.

Fiatal kanczák betanitása.

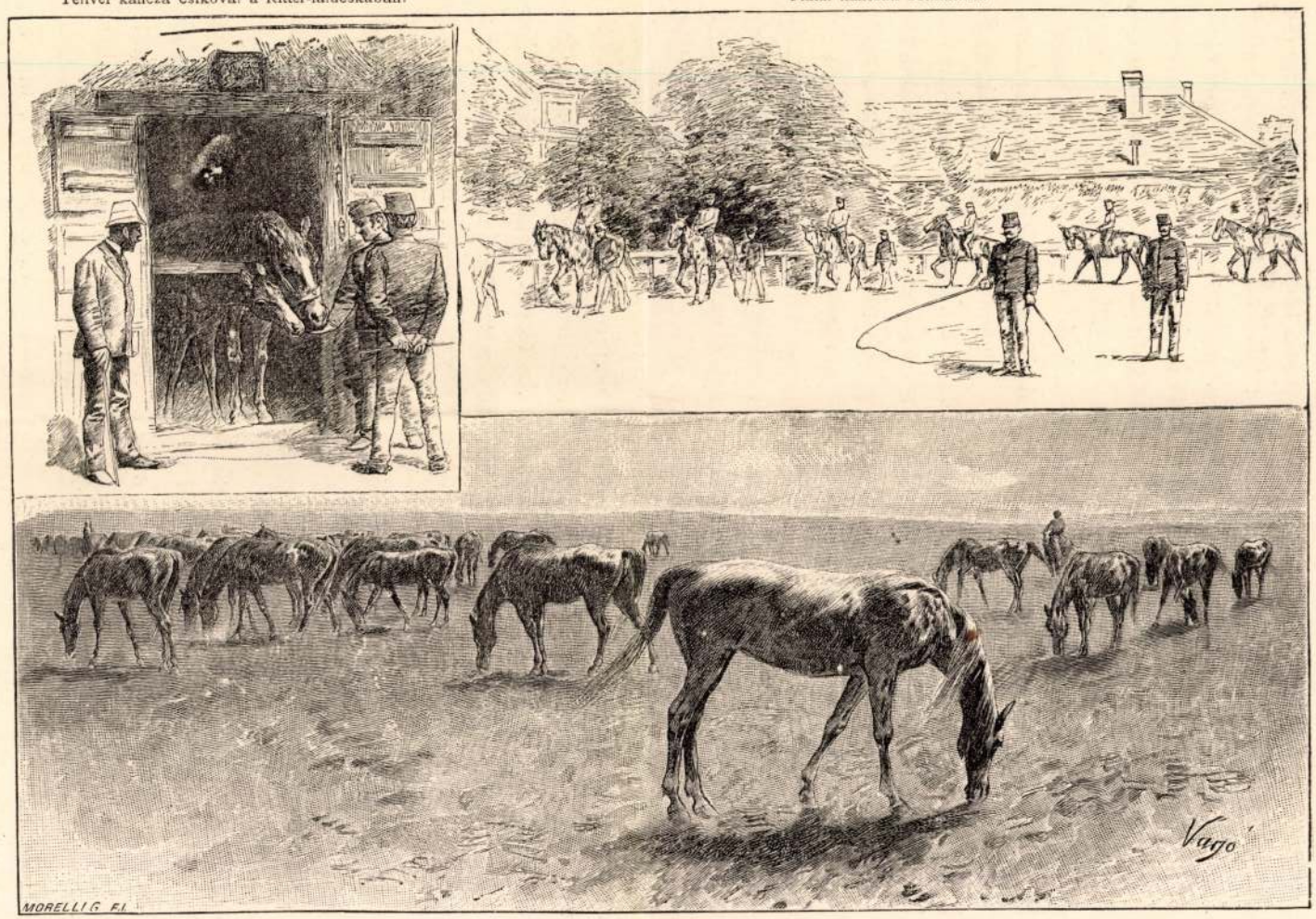

Legelő ménes.

Kisbér.

Cm II.

A fő telepen kivül az egyes majorokban, hová virágzó vagy kalásztól terhes vetések közt árnyas fasoros útak vezetnek, télen tágas, magas, szellős istállókban, nyáron téres, gyepes legelőkön tartják a félvér ménest, különkülön a kanczákat, s kor és nem szerint elválasztva a csikókat. A csikók még anyjuk mellett is folyton emberek közt levén és szelíd bánásban részesülvén, kezesekké válnak, utána mennek az embernek, s ki félénkebben, ki tolakodóbban, a kabátot is meghúzogatva, esd egy-egy czirógatásért, egy-egy darabka murokrépáért vagy czukorért. Majd egymás közt játszanak, birkóznak, futkosnak, mint valami csapat iskolásgyerek, s közöttük is észrevehető, hogy mint tart pajtásságot, vagy idegenséget egyik a másikkal, hogy az idősebbek mennyivel komolyabbak a fiataloknál, meg hogy a kanczacsikók játéka inkább enyelgőbb, a méncsikóké inkább veszekedőbb. Majd azután közre fogják őket a fürge paripákon ülő csikósok, kék lobogós újjú ingben s gatyában, sárga pitykés piros mellényben és sapkában (ez ugyanis náluk a szabályszerű közös hadseregbeli szolgálati egyenruha) s pattogó karikásokkal terelik őket ide-oda, hol lépést, hol ügetve, körben, vagy hoszszában. Az élénk, mozgékony képből csak a szürke csacsi válik ki az ő elpusztíthatatlan nyugalmával, kénytelen kelletlen el-elmaradozó futásával. Neki csak ritkán akad igazi pajtása a csikók között, de ott tartanak egyet-egyet nyugalmas semittevésben minden osztálynál, hogy a csikók megszokják a látásukat, lévén a lónak az a sajátsága, hogy ha nincs hozzá szokva, megijed hosszú fülű fajrokonától. Az összes ménesbeli lóállomány Kisbéren jelenleg mintegy 800 darab, míg a méntelepekben 409 darab kisbéri nevelésű mént használnak a köztenyésztés javítására.

A fajtabeli különbséget nem tekintve, nagyban és egészben véve ugyanazt a képet találjuk Bábolnán is, a hova Kisbérről Tárkány községen keresztül egy rövid óra alatt átkocsizhatunk. Míg Kisbérnek az a föladata, hogy angol telivér, de főkép magas angol vérű anyaggal lássa el a tenyésztő gazdákat: addig Bábolnán az arabs vért tenyésztik az ország azon vidékei számára, a hol a gazdák kezén levő keleti vérű kanczák még nem elég termetesek ahhoz, hogy a nagyobb méneket lehessen hozzájuk használni, vagy a hol a tenyésztés és kivált a fölnevelés és tartás még nem jutott odáig, hogy az angol vérű lónál okvetetlen megkivántató bőséges takarmányt és nagy gondozást meg tudnák adni úgy a kanczának, mint csikójának. A bábolnai ménesből 334 mén áll jelenleg az állami méntelepeken, míg az összes ménesbeli lóállomány mintegy 600 darab.

Így tarott ez a tizennyolczadik század közepéig, a mikor egy másik nevezetes dolog történt: t. i. a merino juh behozatala. A tizennyolczadik század második feléig a juhászat a hegyes vidékekre, meg a nagy síkság egyes területeire szorítkozott; az ország többi részeiben csak szórványosan űzetett; de mindenütt csak a kevert gyapjas, a síkságon pedig ezek közűl a festőileg szép, pörge szarvú magyar juhot járatták, mely ma már kihaló félben van; ezt fejték, ennek gyapjából készűlt a szűr, a báránygyapjúból

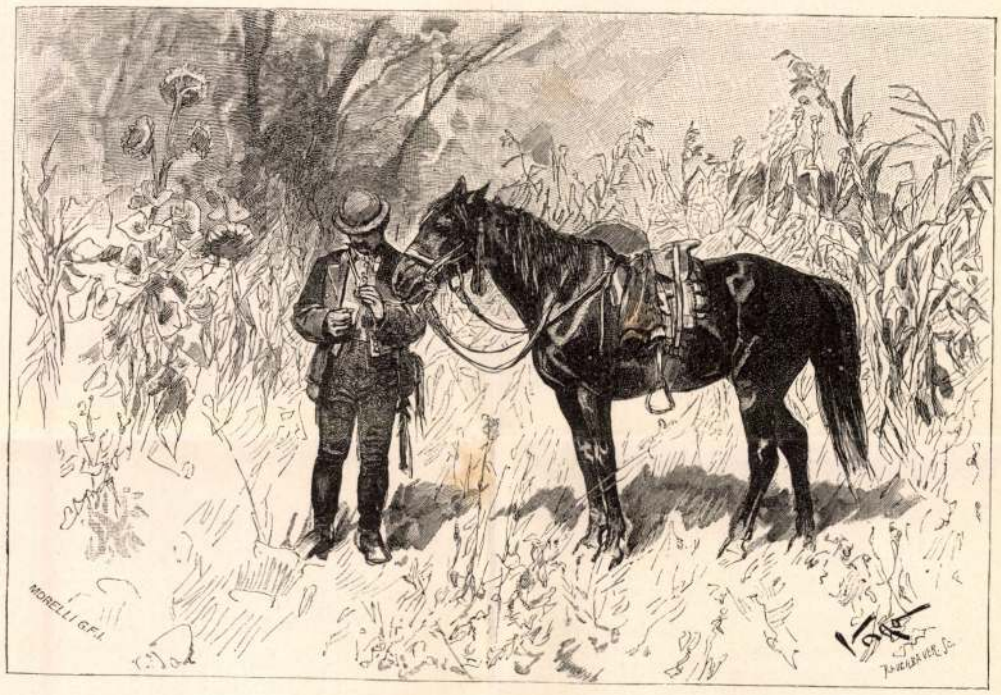

Magyar paraszt ló.

az úri posztó és a kalap, a bőrből a suba és a ködmön, mint a nép legfontosabb ruházata.

Szelepcsényi esztergomi érsek kisérleteket tett 1666-ban a magyar juhok átalakítására, de kisérletei nem vezettek czélhoz, sőt nyomokat sem hagytak. Mária Terézia királynőnk uralkodása alatt az ő rendeletére tétettek az első sikeres lépések a juhászatnak más irányban való fejlesztésére; a paduai juhok behozatala és a merinóknak Markopailba való helyezése új korszaknak voltak megalapítói. József császár, ki a behozott spanyol juhok sikeres tenyésztéséről meggyőződött, a gyapjú-ipar fejlesztésére és

Om I.

ez által a juhászat emelésére is hatni kivánt. Először a kelmék behozatalát nehezítő rendszabályokat léptetett életbe. 1784-ben kitiltotta a külföldi posztókelméket és egyidejűleg merino törzsjuhászatokat állított, a milyen a budaörsi volt, hogy azon gazdák, kik a spanyol juhot óhajtják tenyészteni, tudjanak honnan kiváló állatokat szerezni.

Később a lótenyésztés terén is rendkivül fontos lépés történt az első magyar állami ménes-intézetnek 1775-ben megalapításával Mezőhegyesen. József császár alatt létesült 1789-ben még egy második ménes-intézet is Bábolnán, mely eleintén Mezőhegyes fiókja volt. Ugyancsak ő alapította 1787-ben az állatorvos-iskolát Budapesten, mely később a magyar mezőgazdaságra szintén fontos hatásúvá lett.

Magyarországon a mezőgazdasági üzlet tényezőiből csak az anyag volt meg a múlt század végén; de kevés volt a munka és — mondhatni — hiányzott a szakértelem is; olyan tapasztaltsággal pedig, mely ezt helyettesíthette volna, szintén nem bírt a gazdálkodó nép. Belátta ezt hazánknak egy nagy fia, „ki csak azért örült a nagy birtok nagy hasznának, hogy a sokból sokat adhasson a hazának", s ki saját költségén alapított 1797-ben egy tudományos alapokon nyugvó gazdasági szakiskolát — *az elsőt Európában*, melyben a mezőgazdaság szakszerűleg taníttatott. E hálás emlékezetre méltó férfiúnak, gróf Festetics Györgynek keszthelyi Georgikonjából indúlt ki hazánk mezőgazdasági haladása.

A század vége véres alkonyatot hozott Európára; az új századra is véresen hasadt a hajnal; így azon munkásság — a mezőgazdasági haladás előmozdítása, — melynek a béke az éltetője, szünetelni volt kénytelen.

A tizenkilenczedik század második tizedében azonban épen a keszthelyi Georgikonban kiképzett nemzedék már sikeres küzdelmet kezdett a versenytéren, s e küzdelem először is a juhászatnál vívott ki eredményeket úgy annyira, hogy a gyapjúkivitel ekkor 9,500.000 kilóra ment; a század harmadik tizedében a kivitel 13,000.000 kilóra emelkedett, és elmondható, hogy ekkor Magyarországnak ez volt egyedűli nagy értéket képviselő kiviteli czikke.

Magyarország, mint láttuk, a múlt századokban területéhez mérten keveset termelt, és egy félszázaddal ezelőtt a termelés aránya még mindig a régi fokon állt. Nem termelt pedig az ország azért, mert terményeit nem volt képes piaczra vinni, mi miatt igen külterjes volt a mezőgazdasági üzletvitel. Ezt látva Széchenyi István gróf, segíteni akart a bajon; ő vetette

mok egyik legkiválóbb példánya. Van e bor- és búzatermesztő helységnek egy régi várromja is, a falun kivül pedig egy újabb keletű s díszes parktól környezett emeletes kastélya (a Gräfl-féle „György-tanya"), melynek kiváló izléssel tervezett és berendezett termei az épület bejárata mellé befalazott márvány emléktábla aranybetűs följegyzése szerint 1881 őszén, a hadgyakorlatok alkalmából, Ő Felségét, a királyt s négy más főherczeg között Rudolf királyfit tisztelték vendégül.

Itt már a hegyek világába olvad át az Alföld.

Orn II

Rákóczy Julianna (Aspremontné) adtak korlátozott szabadalmat, hogy itt az eddigi Takta-Harkány nevű praediumot faluvá alakítsák s lakosokkal betelepítsék. Ma Harkány tetemes nagyságú, igen termékeny határú helység, s középpontja a Harkányi-féle uradalomnak. Innen szintén délnyugatra terül a vasút nyugati oldalán a gazdag *Bazs puszta*, melynek „puszta templom“ nevű romja ma is mutatja, hogy itt valaha falu volt. Bazson alúl van a Tisza partján *Lúcz* csinos és nagy falu vasúti állomással. Itt van egyik főkikötője a tiszai tutajozásnak, honnan igen nagy vidék látja el magát különösen épületfával. A falun alúl a Tisza egy nagy szigetet alkot, melyet hatalmas növésű nyárfaerdő borít. Határában, valamint a Harangodon több helyütt mesterséges halmok, úgy nevezett „testhalmok“ láthatók, melyek némelyikét még a tatárdúlás idejéből származtatják. Ugyancsak e határban van egy *Vadvizes* nevű puszta egy völgyteknőben, melynek mondai elnevezése „tatár jászol“, ez szolgálván étető vagy itató helyül a tatár seregek sorba állított lovainak. Lúcz környékén és Lúczon alúl legszebb, mert legegyenletesebb a teljesen vízszíntes síkká lapúlt Harangod, melyre épen Lúczról tekint a legmagasabb sugár torony. Alább délre a Sajó torkolatánál *Keszneyéten*, a kanyargó Sajó mellett fölebb *Girincs* s a Hernádnak a Sajóba ömlésénél *Körröm* helységek tűnnek föl. Girincsről csinos templomán és egész rózsaerdőre néző díszes kastélyán kívül említésre méltó, hogy a mellette hátasodó „körömi fensík“-on fejeztetett be (1707 május 31) a Rákóczy-féle országgyűlés, mivel a szomszédos *Ónod*ot, hol e gyűlés megnyittatott, az árvíz elöntötte. E fensíknak két szomszédos dombját ma is Rákóczy és Bercsényi dombjainak nevezi a nép, mivel a hagyomány szerint e két főúr sátrai azokon állottak. *Körömnek* pedig az a szomorú nevezetessége, hogy a vele szomszédos Mohi pusztán 1242-ben vívott iszonyú csata alkalmával ez a hely volt a Batu khán tatárserege hátvédő tartalékának az állomása.

A Hernád mentén fekvő helységek közül legjelentékenyebbek *Hídvég*, *Bőcs*, *Berzék*, *Hernád-Németi* és különösen a csinos *Gesztely*, mert Miskolcz felől itt halad át a Hernád hídja segélyével az országút a Harangodra, melynek tehát Gesztely az igazi kapuja s hogy milyen fontos kapuja, láttuk 1849-ben, mikor Görgey itt tartotta föl az utána nyomúló orosz haderőt, hogy magának Tokajnál a Tiszán való átkelést biztosítsa. Innen éjszakra, több kisebb falun, tanyán és pusztán túl *Meggyaszó*ra, a Harangod legfelső s majdnem legnépesebb helységébe jutunk, melynek sok csinos háza közül kiemelkedő magas tornyú régi református temploma a környékbeli templo-

Munkára menő aratók.

A Mecsek környéke.

Annak az arany almának, melyet a magyar király tart kezében, egyik legszebbik gerézdje. Három vármegye, de a melyet Magyarország három nagy vize, a Duna, Dráva és Balaton egy háromszögbe egy egységes tartománynyá foglal, s melynek a természeti határok által megszabott egységét földje, népe, nyelve, története még szilárdabbá tették.

A nagy Alföldtől a Duna választja el, s a ki átlépi e folyót, azonnal tapasztalja a nagy különbséget, sőt ellentétet, mely van az Alföld és a régi Pannonia, közelebbről a régi Pannonia ezen része között. A határtalan síkság elnyugszik a Dunánál; a túlsó partok hoszszában vonúló halmokon, és a halmok lábainál szőlős lejtők, erdős ormok, kőből, téglából épült városkák hegyoldalban magasló tornyaikkal; kövezett, sokszor kegyetlenül kövezett útczájú városok tekintgetnek át a szemközti part széles rónáira, terjedt községeire.

A mily egyhangú oda át minden, olyan változatos emitt; még a nép is. Amott szűkszavú, komoly, rátartó: emitt előzékeny, nyájas, beszédes. Amott kevés eltéréssel barnát, sötétet kedvelő, egyforma szabású népviselet: emitt vidékenként, fajonként változó, színekben úszó, alakzataiban művészien leleményes. Amott mindig rövid a nap: emitt a legszorgosabb munkaidőben is kész szívvel szóba állnak veled. Amott lepedőbe kötött nehéz butyrát a hátán czipeli az asszony, de csak a szegénye: emitt szegény és jómódú

fejére emeli a nagy ebédes kosarat vagy vizes dézsát, és megy hegynek föl, völgynek le, egyenesen, délczegen és gyorsan, két kezét lóbázva vagy egyenesen leeresztve. Ott fuvarosod mérföldekig hajt egy szó, egy mozdulat nélkül, mint a gép: itt egész úton szót szóra vet, és zsarolja tőled az államtitkokat. Amott földből vert, vályogból rakott, kevés díszítésű, de mindig fehérre meszelt házak, kezdetleges kerítésű kopasz udvarok: emitt ízléssel alkotott, s több kényelemre számított tornáczos hajlékok; fát, virágot nevelő, jól kerített belső telkek; amott fél országra terülő puszták behintve tanyákkal: emitt falvakkal vetélkedő pinczesorok a falvak fölött; amott homokbuczkák lánczolata pótolja a „högyet", a hogy az alföldi ember a legkisebb emelkedést is tiszteli: emitt nem is hegy, ha kereket nem kell kötni lejtős útjain; amott a „bokorfa" is erdőszámba megy: emitt nem is erdő, ha föl nem ér egy falu határával. Amott nádasok, belvizekből táplálkozó tavak, lápok, legfeljebb erek: emitt patakok, zúgók és siók alkotják a vízrendszert. Amott szikár madárhúsú, de jó futó lovak és sovány szarvasmarhák, közönséges birkafaj: emitt ló és marha gőbölyre hízlalva, de nem igára, hanem jó pénzre nevelve. Amott semmi nyoma a régi feudalismusnak; az uradalmi puszták mintegy elenyésznek a terjedelmes parasztbirtokok között: emitt nagy uradalmak, nagyszámú közép és főbb nemesség, és urbérileg rendezett községek. Amott nagy népes helyek félnapi járásra egymástól: emitt egymást kiáltó apró falvak, hogy a kakas-szó is áthallik. Amott változóbb: itt egyenletesebb éghajlat. Amott ember és természet egyszerűbb és nyersebb: emitt mesterkéltebb és nyájasabb.

Ez a szép kis tartomány, mint említve volt, három vármegyét foglal magába: Tolnát, Somogyot és Baranyát. Tolna és Baranya a történetben rendszerint együtt szerepel, egy a sorsuk is; még inkább együtt jár a példabeszédben, mert *a ki bejárta Tolnát-Baranyát*, az a világlátott ember. Messze esett mind a kettő az ország egykori tudományos vagy társadalmi főbb helyeitől: innét van a példabeszéd. Somogynak, mint még távolabbi vidéknek, mint látni fogjuk, még bővebben kijutott az éles jellemzésből. A három vármegye 15.300 négyszögkilométer területén kerekszámban szólva 900.000 ember lakik, még pedig 635.000 magyar, 215.000 német, 50.000 horvát és szerb. Vallás tekintetében a népesség csaknem hasonló arányban oszlik meg: 640.000 római katholikus, 152.000 református, 64.000 ágostai evangelikus, 14.000 görög keleti és 30.000 izraelita. Megemlíteni is fölösleges, hogy a református lakosság némi kivétellel itt is tiszta

Vadászat a gödöllői határban.

Cm. III.

jobbágyát. Hálószobája gazdagon aranyozott és vörös márvány falú terem volt. Most Erzsébet királyné ő felsége hálószobája. Mária Terézia egy levelében maga is leírja e látogatását, dicséri a nagy ebédet, melynél mind nemes emberek szolgáltak föl, de a tiszteletére rendezett állatviadalt meg sem nézte. Az inkább káprázlató és költséges, mint ízléses ünnepélyek részletes leírása a „Wienerisches Diarium" 1751 szeptember 4-ki följegyzésében olvasható. A nagyszerű úri lakból akkor nem hiányozhatott a színház és zene sem. A gödöllői színház a XVIII. század végén bizonyos hírnévnek örvendett; ha előkelő vendégei voltak a herczegi családnak, pesti színészek szoktak benne játszani. Nevezetes volt a kert is, melynek akkori franczia ízlésű felső részét csak századunk elején alakították át angol kertté. Igen fényes volt a klastrom kápolnája, melynek fődísze egy XVII. századi renaissance ízlésű, gazdagon ékített tabernaculum volt. A herczegi családnak gyönyörűn ruházott gránátosai is voltak a vár és kert őrizetére.

Ennyi pompával rikító ellentétet képezett a szegény falu vályogviskóival. Grassalkovich Antal, mint igazi nagy úr, jobbágyairól is gondoskodott, kiknek javát még utódainak is lelkére kötötte. „Tulajdon költségén száz új házat építtetett a lakosság részére, azonfelül egy nagy vendégfogadót. A német ízlés szerinti házak egyformasága bámulatos." Ez építéssel együtt járt számos iparosnak letelepítése is. Mindez intézkedésnél nem hiányzott az egyházi tekintet sem. A falu tiszta református volt, a telepesek nagy többsége katholikus. A földesúri család mindent elkövetett, hogy jobbágyait jó szerével megtérítse, de erőszakosan nem lépett föl.

Hanem ennyi jótétemény daczára Grassalkovich nem birta elfeledtetni vagyonszerzése kezdetének nem egészen tiszta módját. Kastélyára, e fényes alkotására, már az ő életében alkalmazták e verset:

Congeries lapidum multis congesta rapinis,
Corruet et raptas alter habebit opes.

Már unokája megbukott vagyonilag, és vele, tehát a harmadik generatióval, kihalt férfi ágon az oly gyorsan fölemelkedett Grassalkovich-család. Egy ideig báró Sina birta az uradalmat, azután 1864 óta Langrand-Dumonceau belga bankja. E banktól vette meg a magyar állam 1867 márczíusában, tehát a koronázás előtt. Az uradalom az elidegeníthetetlen koronajavak sorába iktattatott. Így Gödöllő olyan fejedelmi pihenő helylyé lett Budapest mellett, mint Schönbrunn vagy Laxenburg Bécs mellett. A kastély és kert igazgatása 1869-ben az Ő Felsége udvarmesteri hivatalának adatott át.

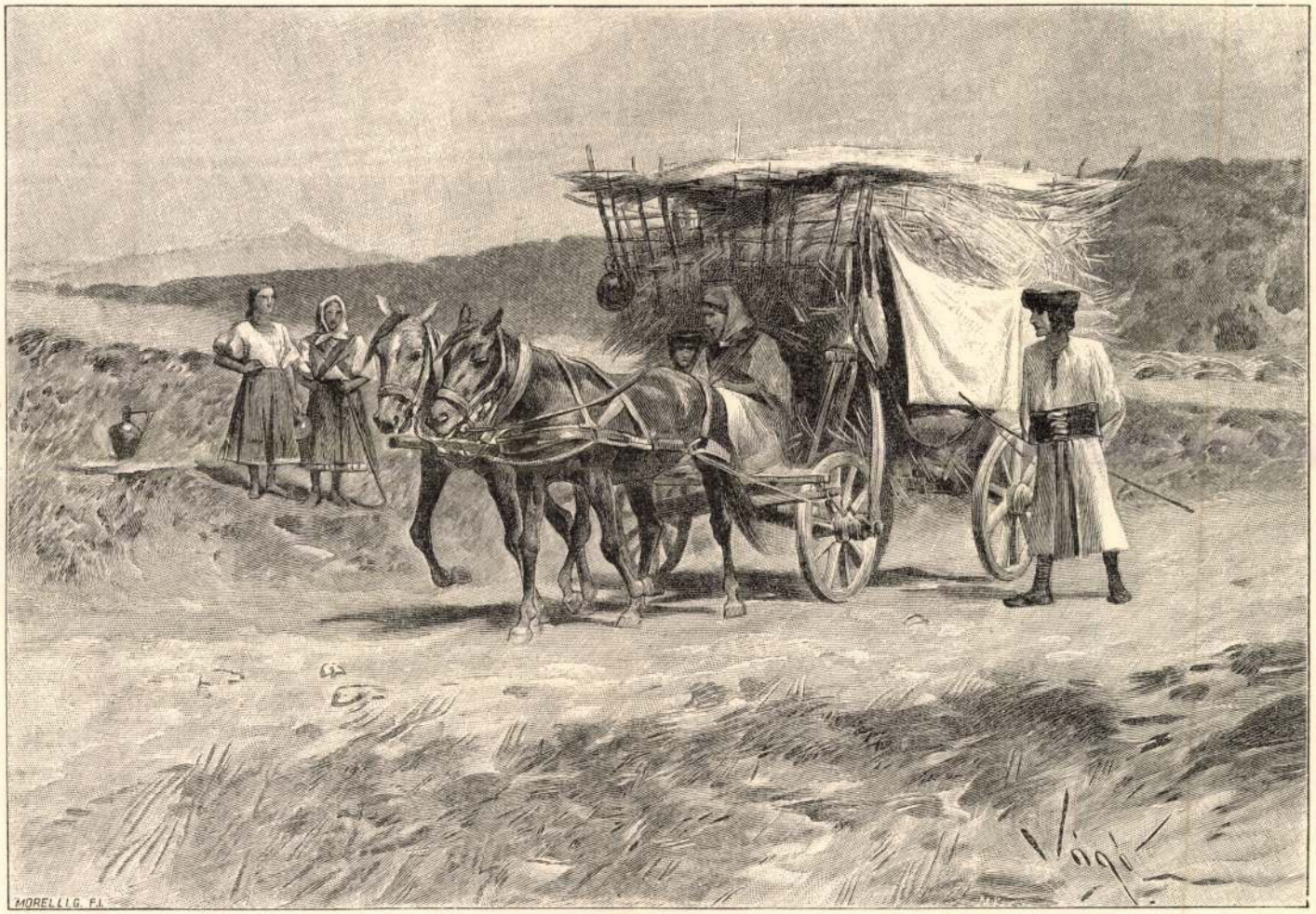

Fazekas tótok.

Feled a járási szolgabirói hivatal székhelye. Itt ágazik ki a füleki vasútból a tiszolczi szárnyvonal. Ebben a csinos kis helységben, mint a félórányira fekvő még csinosabb Jánosiban is, földszíntes úri kastélyok s parkszerű kertek sűrűn váltakoznak. *Jánosi* lakosai elmagyarosodott husziták, jómódú, értelmes földmívelők, földjüket igen jól mívelik. A község Árpádkori templomát nem régiben megújították, de egykori Benedek-rendű kolostorának már a helyét sem tudni. Jánositól a Rimavölgyön, éjszaki irányban gazdag szántóföldek, terjedelmes kaszálók között halad az út s csakhamar eléri a megye székhelyét, *Rimaszombatot.*

A Rimaszombat belterületén talált bronzkori tárgyak azt mutatják, hogy itt az őskorban nevezetesebb telep lehetett. A mai Rimaszombat a hagyomány szerint hét apró helység egyesüléséből származott Istvánfalva néven. Mikor kapta mai nevét, nem bizonyos. A XIII. század vége óta földesurai a kalocsai érsekek, kiktől nevezetes kiváltságokat nyert, majd a Széchy, Forgách, Losonczy és más családok voltak. Lakosai Giskra idejében a kelyhesek vallását fogadták el s régi papjaik csak a csehek kiűzése után térhettek vissza a városba. Attól az időtől fogva, mikor a török 1552-ben bevette Füleket, Rimaszombat is egy századnál tovább volt kitéve az ellenség kemény sarczainak, kivált, míg a tőle negyedórányira levő Szabadka várkastélyt, a török rettegett rablófészkét, a füleki basa kincstárát, Tiefenbach és Drugeth hadai földig le nem rombolták. A városi levéltárban harmadfélszáznál több török oklevelet őriznek, jeléül a tömérdek zaklatásnak és zsarolásnak. Többször pusztította tűzvész a várost, így 1506-ban egészen hamuvá lett; levéltára is akkor pusztult el.

A vallási villongások s a nemzeti harczok sulyos napjai letűnvén, lakosainak szorgalma, virágzó ipara s kereskedelme folytán szabályosan épült föl a város és a jóllétnek magas fokára emelkedett. Ma, mint megyei székhely, fő fészke Gömör politikai, közművelődési s társadalmi életének. Négyszögű, tágas piaczának palotaszerű ház-sorain kivül nevezetesebb középületei: a megyeház, az újonnan épült törvényszéki palota, a megyei közkórház, a katonai laktanya. Kevés város dicsekedhetik olyan szép közkerttel, mint a Széchenyi-liget, melyben fürdő, kaszinó és lövőház is van. A Tompa-útczában márványtábla jelöli Tompa Mihály költőnk szülőházát, de nem sokára szobor is fogja hirdetni emlékét. Van a városnak két virágzó pénzintézete, nyomdája, több helyi hírlapja, műmalma. Itt székel az állami erdőgondnokság s a bányabiróság. Egyesült protestáns főgymnasiuma, mint

makhinistaság; maga a kis bot és nagy bot, a melyekhez annyi adoma van kötve, már csak a múzeum régiségtárában látható, ámbár még most is akad „szittya“, a ki azt kinyújtott karral fel tudja emelni s a feje körül megforgatni. Hajdan a tűzoltók úttörő jelvénye volt. Mendikáns sincs már, a cynicus humor csemetéje. A jurátusok osztálya nem szaporítja többé a fiatalságnak rövid ideig tartott kiváltságos fény- és árnyképeit; nincs verbunkos, a ki czifra ötleteivel toborzza a piaczon a legénységet. Elmult a nemesség kiváltságos hatalma, a régi restaurationalis furfangok (de van helyettök más); a Döbrögiek válfaja nem hallatja parancsoló szavát, nem diktálja az olvasatlan huszonötöt a parasztra, a Józsa Gyuri-féle különcz alakok nem találnak maguk számára való világot, s a vadregényes szegénylegénységnek, s vele együtt a betyáradomáknak véget vetett a csendőrség intézménye, de a magyar néphumor azért megmaradt s talál magának új tárgyakat az új korszakban.

Zárókép - Vágótól -

Om. I -

Ugyane humor nyilatkozatait leljük fel a népszokásokban és népmesékben. Ezek közül egy, melyet még nagyon kis gyermekkoromban hallottam elmeséltetni, megragadja a figyelmet naiv fantaziája által, mely minden ízében nemzeti s a mellett valódi társ-alakja a német Eulenspiegelnek, csakhogy minden ötletében ős eredetiséget mutat fel. Ez a *Csalóka Péter* meséje, ki százféle furfanggal csalja a hiszékeny embereket. Eladja a süvegét drága pénzen borkedvelő legényeknek; mert annak az a varázsereje, hogy ha az asztalhoz csapják, azzal ki van fizetve a hozatott bor. Mikor a rászedetést észreveszik, s rajta mennek, elébb kidűlni akaró jegenyefa emelésére biztatja őket; majd kicsalja alóluk az egyik lovat; aztán lecsalja a lábukról a félcsizmát, fázó lábait a holdvilágnál melengetve; akkor megkötözik, zsákba dugják, hogy a vízbe vessék, de még a zsákba kötve is rászedi az oda vetődő mészárost: azzal a kiabálással, hogy „nem leszek Liptóban viczispán!“ elhiteti vele, hogy erővel akarják erre a méltóságra elvinni. A mészáros helyet cserél vele; azt dobják a vízbe. Csalóka Péter odább áll a tulkokkal. Üldözői megint utolérik: akkor a tulkokat a víz partjára állítva, rábíztatja őket, hogy ugorjanak a vízbe, mely az ökrök alakját visszatükrözi: ő is onnan hozta ezeket itt. Azok odavesznek. Csalóka Péter sok pénzt kap az ökrökért, mikor azt számlálja, lakodalmas menet jön. Ott elhiteti a násznéppel, hogy ő ezt a pénzt egy kútból merítette, megmondja, hogy hol az a kút. Arra mind elszalad a násznép, a menyasszony magában marad. Csalóka Péter rábeszéli, hogy legyen az ő felesége: átadja neki a pénzét, s a házához utasítja. Maga pedig felveszi a menyasszony elcserélt ruháit s ott marad a vőlegényt bevárni. A nászéjen azonban, melynek helye a szénás padlás, maga helyett egy nagy kecskebakot lop oda a vőlegény mellé, a melylyel a vőlegény nagyon meg van akadva. Egyre kérdezgeti a padláson háló anyjától: „Anyámasszony, volt kendnek két szarva, mikor kend menyasszony volt?“ — „Volt apádnak, lesz neked is: alugyál szépen!“ Csalóka Péter ez alatt elbújik egy méhkasban. A lakodalmas nép mézes bort akar inni s mézet megy lopni. Épen azt a kast emelik el, a melyben Péter rejtőzik, Csalóka Péter úgy összeveszíti őket, hogy utoljára eldöngetik egymást: ő pedig haza oson a menyasszonyhoz, s aztán éli világát kedve szerint.

A kor haladtával egész adoma-körök válnak elavulttá. Elmúlt a diákéletből az a humor, a melyet a zárdai bennlakás kijátszása, a legatióba járás patriarchalis kedélyessége fejtett ki, nincsenek már *karakán* fiúk, maguk a collegiumi műszavak is feledékenységbe mentek; oda a debreczeni

Magyar népszokások.

A nép-élet íratlan törvényei. Nemzedékről nemzedékre örökül szálló szertartások, érintkezési formaságok. Szerelmünk, siralmunk, — izgalmaink, vigalmaink, — játékaink, ünnepeink, — házunk, ágyunk, asztalunk, — munkánk, kenyerünk, — könyeink, verítékünk, — pólyánk, szemfödelünk: egész sírvavigadásunk ékítményei, szirmai, harmatcseppjei e czikk keretébe összeszedegetve, kivánják visszatükrözni a magyar nép-élet külső nyilvánúlásait úgy, a mint az a duna-tiszai rónákon s az czeket szegélyező halmosabb vidékeken jelentkezik. — Kezdjük a tavaszon, az élet virágzásán.

Házasság.

A fiatal szívek a mi rónáinkon is, mint mindenütt az egész világon, előre feltalálják egymást, gyöngéd és illedelmes viszony

Om II.

szövődik a *szeretők* között. Játszóhely, pázsit, fonóház, szőlőpásztorkodás, aratás, kukoriczafosztás szolgáltatják az alkalmat ezen ismerkedésre s ennek állandósítására, mely nyilt titok ellen a szüléknek sincs kifogásuk.

Mondani is szükségtelen, hogy az ilyen viszony hűséggel teljes, a legény nyugodtan megy katonai szolgálatára, honnét szüléihez küldözött leveleiből soha sem marad ki „sok jó egészséggel tiszta szívből“ való köszöntetése a leánynak, a ki szintén hűséggel várja jegyese hazatértét.

A napszámos osztály ifjai, kiknek szintén van szívük, de a melynek szigorúbb parancsot osztogat az élet, könnyelműségnek tartanák a korai eljegyzést. Ő nekik elébb egy pár csige-bugát, egy kis lakodalmi költséget, egy ünneplő és viselő subát (gúnyát) kell összetakarítani, azután mernek csak „szót érteni“ sorsukhoz illő személylyel; s ha jó szót kapnak, a leány a legény mellé áll kettőzőnek, együtt aratnak. Az arató részt szokott arány szerint megosztják ugyan, de azért együtt kerestek, s tudni való, hogy házasság lesz a vége.

Az ekként már nyilvánossá lett viszonyt, bármelyik esetben is, ritkán bontja föl akár gazdag, akár szegény. A jegyesek ritkán hagyják el egymást.

Ritkább esetek közé tartozik az is, — s rendesen bosszúállásból, vagy szülei kevélységből történik, — hogy a legény más helységből hozzon feleséget; de annak, kivált ha „híres“ a lány, meg is kell adni az árát egy vagy másképen; valamint a híres lány is vigyázzon magára, hogy kiállhassa a birálatot új hazájában. Ha arcza, termete, magatartása, kelengyéje nem tetszik, könnyen meghallja: „ezért kár volt annyi lovat befogni“, vagy „nem kellett itthon a szappan, elmentek lúgért“. Ritkaság az is, hogy az ifjabb, kivált leány testvér, az idősebbet megelőzze a házasságban. Ez így van az egész világon Jákob patriarkhától fogva, s a magyar ember ezt képlettel így fejezi ki: *Nem szegünk addig a puhából* (kenyér), *míg a keményben tart.*

A magyar nép a felnőtt lányt országszerte *eladó*nak nevezi ép úgy, mint a házasulandó legényt *vőlegény*nek (vevő-legény). E szó magyarázatát abban találjuk, hogy eredetileg nem ingyen adták a lányt, sőt még ma is vannak egész vidékek, kivált Baranyában az Ormánságban, hol a leánynak folyvást nagy az ára. (Az ormánsági viseletről az I-ső kötetben közölt kép is egy ily *eladott*at mutat.) Közönségesen 40—60 forint; de ha szemrevaló, egészséges, ép, egyenes, megtermett, *mint a kölött kéve;* ha fekete hajú, bogárszemű, énekes, dolgos hírű, tisztes családból való: felcsapják az árát 200 frtra is.

Hiába szörnyűködnek a vevők, hiába törik a portéka árát.

iskolába kell járniok s geográfiát tanúlni; legénykorukban besorozzák katonának, s ha egyszer „virtikli“ lett, nem kivánkozik vissza többet a puszta szigetre disznókat őrízni. De maga az a hajdan híres szalontai veresszőrű sertésfaj is egészen eltűnt. Rájöttek, hogy két év alatt fejlődik ki annyira, mint a feketeszőrű vagy a szőke mangalicza egy év alatt, s a jót megölte a jobb. Csakhogy ennek már ól kell, meg etető vályú. A híres szalontai sertésfajt most már csak a kisbéri állami birtokon tenyésztik ritkaságképen.

A Tisza kiöntése.

A szegény-legényeknek is letelt a világa, mikor a jámbor pandúr helyett a keménysziv̈ű csendőr vigyáz a más kezére. Az illavai és szamosújvári állami fegyházakban dolgozni tanítják a kalandor betyárt s ez által a rabló romantika elvesztette a varázsát, s a „puszta“ nem *puszta* többé.

Ezek a hajdan oly érdekes alakjai a Tisza vidékének bizony végkép elmúltak már; sőt még a különlegességeknek a legbecsülendőbb osztálya is fogyó félben van: a tiszai tutajosoké. A kincstár vasúton szállítja Máramarosból a sót, s a földolgozott épületfa is így óhajt gyorsabban végczéljához jutni. A tutajosok nagy része elszegődik a tiszai gabonás hajókra csajkásnak.

Így alakúl át a tájjal együtt a nép!

Om II.

Töltés az árvíz és a belvíz között.

Küzdelem az árvíz ellen.

Csendesen meglapúlva kanyarog a Tisza vize lankás partú medrében. Habjai észrevétlen siklanak el, s ha egy-egy buborék vagy úszó gaz, mely fölszínén lebeg, nem mutatná folyását, azt lehetne hinni, hogy talán álló víz, oly lassan, oly kelletlenül hömpölyög alább. Csak jobb felől, a hol hirtelen magas part mellett kanyarodik el, ott erősíti meg a magyar közmondás igazságát: „Lassú víz partot mos“. Minden évben alámos egy-egy hatalmas hantot a part oldalából, mely ilyen helyen falként emelkedik, föltárván rétegeit: a homokot, az agyagot, a lőszt s fölül néhol ölnyi vastagságban azt a fekete termő földet, melyben a hírcs fehér kenyér terem. Néhol a part sima lapja ki van lyukgatva, mint valami méhsejt. Azokban a kis lyukakban fészkel a parti fecske, a nyaktekercs, a vízi billegény.

A tiszamelléki magas partok hátát többnyire lakótelepül választották az emberek. Falu épült rájok; de a Tisza mind veszedelmesebb közelségbe ér házaihoz. Némely ház mellől a magasból már alá-lóg a kert sövénye, némely kunyhó pedig már maga is a part szélén áll, sőt van olyan is, a melynek már a víz felőli része maga is lezuhant a Tiszába, fönn a tetőn csak a másik fele áll nyitott oldalával, melyen keresztül ott látni a boglyakemenczét a padkával meg a kuczkóval. Csak idő kérdése, hogy ez is lezuhanjon s elnyelje a Tisza, miután elnyaldosta a földet alóla.

Szerencsére nem sok az olyan magaslat, mely egész a Tisza kanyarúlatáig érjen, a hol a hullámcsapás neki fekszik. A községek, városok küljebb épültek a Tiszától, néhol két-három mérföldnyi távolban, hol az elmosatás veszedelme elől nagyobb biztosságban hitték magokat.

Alább az egymástól távol álló városok, községek között széles, lapos mederben kanyarog a Tisza, mint valami szerény víz-ér, melyet látszólag bárhol átlábolhatni s aszályos száraz nyarakon az ember szinte csodálkozik,

szemefénye, kiről azt szokás mondani: „Istennek, embernek egyaránt kellendő!“ Az öregek, a meddig látják, kisérik szemükkel, mikor a szentegyházba indúl. Az ilyenen esik meg, hogy az arany csipke továbbra is ott felejtkezik a fekete hajon, holott az imádságos könyv, s még inkább a távolba elsugárzó szemek váltig hirdetik, hogy van már kiért napjában kétszer imádkozni, hogy ölben kell már az arany csipkét hordani, nem a fejen. Félvállra vetett mentéje, mint egy csapkodásra kész galamb-szárny, feleselni látszik a világgal. Ne csudálják őtet, mert ő már csak magának szép, meg azoknak, a kiknek karjáról az ő kis rózsája mosolyog felé.

Menyasszonyi láda.

A fej-ékekre fehér, átlátszó, aranynyal áttört fátyol (födél, bú-födél), az idősebbeknél patyolat vagy színes kendő borúl. A fátyol, melynek ritka szövetén átragyog az ékítés, két oldalt lefolyik a derékon, melyhez színes öv szorítja gyengén; két vége az övön alúl arany-rojtban vagy csipkében végződik, melynek neve a Mátyus-földön *fidél*. Az idősebbek nagy barna kendővel borítják le fejöket, (hűsses, hátravető, árnyéktartó).

De egy egész széles, mély, kékre festett menyasszonyi láda minden titkait kellene annak ismernie, a ki a mi szép *fehér-népünk* minden ékességét el akarná sorolni. Egy egész tulipántos ládáét, a mely, hogy mekkora lehet, abból is gondolható, hogy az az *eladónak* egész örökségét magában

foglalja, mert az ő *öröksége* az ő *kelengyéje*. Százszor sorba nézegeti, százszor fel is próbálja titokban valamennyit, a czipellőtől az ingvállig, csak egy van, a mihez nem mer nyúlni, a mi elveszi a szeme világát: a *főkötő*. Hogy merné ezt föltenni, míg a „hitet“ el nem mondta! Őrül is neki, de fázik is tőle, mikor az öregek incselkedve eléje tartják. „Ne mutogassák kigyelmetek; úgyis tudom, hogy rám szakad a ház, ha én azt felteszem holnap éjfélkor.“ „Rád hát!“ bíztatja az öreg, „anyádra is rászakadt, annyit járta a menyasszony-tánczot.“ Bizony nagy kő nehezül arra a kis szívre, mikor ezt feltűzik. De bezzeg kényes ám harmadnapra, mikor már főkötősen megy fel az Isten házába.

A téli felső-ruhákban nagy a változatosság. A nagy alföldi városokban prémes felöltőkké változott a régi vidra-, róka-, nyusztprémes palást. Tiszán túl sötétbarna kis kerek bunda, a felső Tiszánál fehér guba járja. Másutt ismét nagy nehéz beszövött, vagy selyem- és kázsmér-kendőket öltenek elől keresztbe véve, s hátúl derékon megkötve. A piros szattyán-virágokkal díszített bárányból ködmen, mely hajdan általános volt, ma már egyes vidékekre, s maholnap egyes falvakra és takarékosabb családokra szorúl. Helylyel-közzel testhez álló, katonás szabású aczélgombos kék posztó dolmányka dívik szép egyszerűségben, míg a Jászságban sokat érő prémezett kék mente borúl a kerek vállakra, aczél vagy ezüst csiga-gombokkal, arany-ezüst sujtással és mentekötővel; egészen hasonló ahhoz, a milyet a nádor-huszárok (jászkún fiúk) viseltek. De még a legdélczegebb huszár mente-vetése is micsoda ahhoz képest, a mint azt a jászladányi menyecske hordja!

II. Férfi-viselet. Ez szintén *fehér*, *bő-redős*, *rövid*.

Ennek is egyik legjellemzőbb darabja az *ing*. Díszítésében, redőiben azonos a női ingvállal; rendszerint fehér gyolcs vagy patyolat, néha gyengén kékítve; galléron, mellen, kézelőn fehér, néha színes hímzéssel; paraszton hagyva ritkán. Újja vagy *kézelős*, vagy *lobogós*. A *kézelőst* a csuklónál gombbal vagy szalaggal foglalják össze, s ennek változatai nem igen vannak; legfölebb, hogy a kézelőre fodrozott csipkét vagy különféle hímzéseket varrnak. Ez utóbbiak között érdekes a palóczok *családi himzése*, az úgy nevezett *kigyó*, melyet a kézelőre szoktak hímezni. Minden egyes családnak megvan a maga mintája, melyet nem változtat soha, melylyel a magáét az összetévesztés ellen óvja, s melyet egymás között épen úgy ismernek, mint a nagy családok egymás czímereit. Büszkék is rá, s nem egyszer hallani ilyen csipős észrevételt a kérkedőre: „Beszél ám a kék koczka-kigyó“.

hova néhol a gyermeket is felviszik ilyenkor; majd sorra látogatja komáit a kicsijével, kinek ilyenkor bőven kijut a tojás-ajándékból, hogy olyan egészséges legyen, mint a — makk.

Kisdedekről levén szó, helyén levőnek tartjuk megemlíteni az *iskolábatoborzást*, mely régebben sok helyt divatozott. Gergely napján — ez volt az iskolai év kezdete — a mester néhány nagyobb tanítványát zászlóval,

Keresztelés r. kath. templomban.

kis-dobbal kiküldötte toborzani. Ezek minden házhoz betértek a Szent-Gergely doktor énekével:

Szent Gergely doktornak híres tanítónak az ő napján,
Régi szokás szerént mönjünk Isten szerént oskolába — — —
Szüléknek örömek, mint drága szép gyöngyök, ti gyermekek
Isten int titeket, mint jó szülőtöket, — felküldjétek.

Hogy ha nem adhattok ezuttal deákot házatokból,
Papirosra, tentára adgyatok minékünk javatokból.

Om II.

Ezen ősi éneknek népies változata is van, mely így kezdődik:

Fiúk, lyányok, jertek, menjünk iskolába,
Eleget kandikáltunk a kásás fazékba.
Jó tanitónk vagyon, szereti a játszást,
Megengedi nyárban a jégen csuszkálást . . . .

Az apróság mindenütt készen várta már tarisznyájával, kis kosárkájával, ment a zászló után faluhosszat; a kis tábor házról házra növekedett, míg végre megkerülték a falut s diadallal vonúltak be az iskola-udvarba. Az iskolában nem fogták mindjárt igába; egy-két hét játékkal tölt el. Ez alatt az apja faragott neki egy kis kézi lapátot, melyre a tanító egy betűkkel (apró és öreg ABC) teleirt papirlapot ragasztott: ez volt az első tankönyv.

Az étkezésben a nép házi szokásaihoz alkalmazkodott az iskola is. Mivel népünk napjában négyszer étkezik, s mivel az étkezési időkből kettő a tanítási órák közé esett: ennélfogva minden gyermek — fiú tarisznyában, leány kosárkában — fölvitte magával reggelijét és ozsonnáját, melyet a tanító által kitűzött időben vettek elő. Az étkezést ének és ima előzte meg és zárta be; utána szellőztetés. Erre következett a leczke-felmondás, mely igen sokszor kukoriczamorzsolásban, konkolyválogatásban, dohánysimításban elevenült meg. Az iskolásgyermekek általában minden házi, sőt néha könnyebb külső munkát is (szénagyűjtés) végeztek a tanítónak, s nem egy értelmesebb leányka mint kész főző került ki a tanítóné keze alól. A taneszközök összesége egy-egy falitáblából állott, melyhez azonban a nyúllábat a tanító lőtte. A községnek az évi meszeltetésen kivül alig volt dologi kiadása, mivel a gyermekek tiszte volt az iskola belső tisztogatása, sőt sok helyen fűttetése is, mely czélból fás vidékeken minden növendék tartozott Mindszenttől Szent-György napig délelőtt délután egy darab fát vinni fel. A hetenként két félnapi szünidőért — melyet azonban az iskola-udvarban játszva töltöttek — „lusus-váltság“ járt a tanítónak, minden gyermektől egy-egy cső kukoricza, vagy egy tojás, melyhez nem mindig igaz úton jutott a gyermek. Az aratási, a szüreti szünidőnek egy marok kalász, egy kosárka szőlő volt a váltsága. A ludak is nagy szerepet játszottak ezen apró capitoliumokban, mivel szárnytollaik mind a tanítóhoz kerültek, ki azokat feléből volt köteles a kis irástudóknak „megaptálni“. A tanítóé volt a tinta-üzlet is, melyet a Márton professzor ősi recipéje szerint készített, nem ritkán hamisítást is követvén el, midőn arábiai gallus helyett csingebogyót használt pótléknak. Sok helyt, kivált kisebb községekben, a tanító vitte a jegyzői hivatalt is.

Bakonyi kanászok.

Ruházat és családi, háztartási és külső szokások tekintetében mind a német, mind a tót tökéletesen alkalmazkodott a magyarsághoz és kevés kivétellel a magyar nyelvet is beszéli. A magyarságnak két árnyalatát lehet némileg megkülönböztetni, melyeket a Bakony választ el egymástól. A mezőföldi magyarság teljesen azonos úgy nyelvére, mint egyéb szokásaira nézve a fehér- és tolnamegyei magyarsággal. Legközönségesebb nyelvjárási különösségei, hogy gyakori benne az *a* helyett *o: lábom, lábo;* az *ë* helyett *ö: pör, köll, ölég;* az *o* helyett *u: gondulok, hugyan; ö* helyett *ü: pörülök, kű; j* helyett *gy, ty: várgya, kaptya; d* helyett *gy: gyugó*, stb. A Bakonytól éjszaknyugatra fekvő vidéken, úgy Pápa, mint a Marczal mellékén már részben elütő e magánhangzók használata. Az *ő* hangot kevésbbé használják *ë* helyett és az *o, u* használatában, valamint a szavak hangsulyozásában is közelednek némileg a palóczokhoz, a honnan többen ezt a magyarságot, melynek középpontjáúl a Rába-vidékét lehet tekinteni, nyugati palócznak is nevezik. Az eltérés azonban mégis lényeges. Míg a mátrai palócz az almát *a͡u*mának, a lovat *la͡ó*nak, a sót *sa͡ó*nak, az édest *e͡é*des-nek stb. ejti, addig ez az úgy nevezett nyugati palóczság *u͡ó*ma, *lu͡ó, suó, iédes*, stb. kiejtést használ. A nyelvjárások buvárai e tekintetben érdekes gyűjteménynyel rendelkeznek már. Ez a nyelvjárás — ismételjük — a Rába völgyén van legjobban kifejlődve, de már a Pápa- és Devecser-vidéki magyarság is ehhez csatlakozik.

A *gazdasági állapot* mezőgazdasági nyers termelésen alapszik úgy az uradalmi nagy birtokoknál, mint a közép- és kisbirtokoknál.

A paraszt osztály, igen kevés kivétellel, legnagyobb részben a volt jobbágyságból származik. De ezzel egyenlő gazdasági és birtokviszonyok között él az a kis nemesség is, mely a kis birtokon ülve, egész községekké tömörűl, mint példáúl Szent-Király-Szabadján, Vámoson, Szentgálon, Tapolczafőn, stb. A volt jobbágyság is voltakép három osztályból áll. Egyik osztály a házatlan zsellér, de ehhez tartozik a bértelkes zsellér is. Ez rendszerint napszámból él vagy saját községében, vagy pedig a vidékbeli nagyobb gazdaságokon, részben pedig cselédnek szegődik el. Másik osztály a házas zsellér, mely a vármegye minden községében már végrehajtott birtokrendezés és tagosítás következtében legelő-illetményűl egy-két-három holdnyi szántóföldet kapott és melynek azonkivűl háza és beltelke van. Ez a zsellér már kocsit, lovat és tehenet tart. Szakmány-munkára, aratásra szintén vállalkozik; napszámba, munkára és fuvarba jár; országos politikai jogokat azonban még ép úgy nem gyakorol, mint a házatlan zsellér, de már

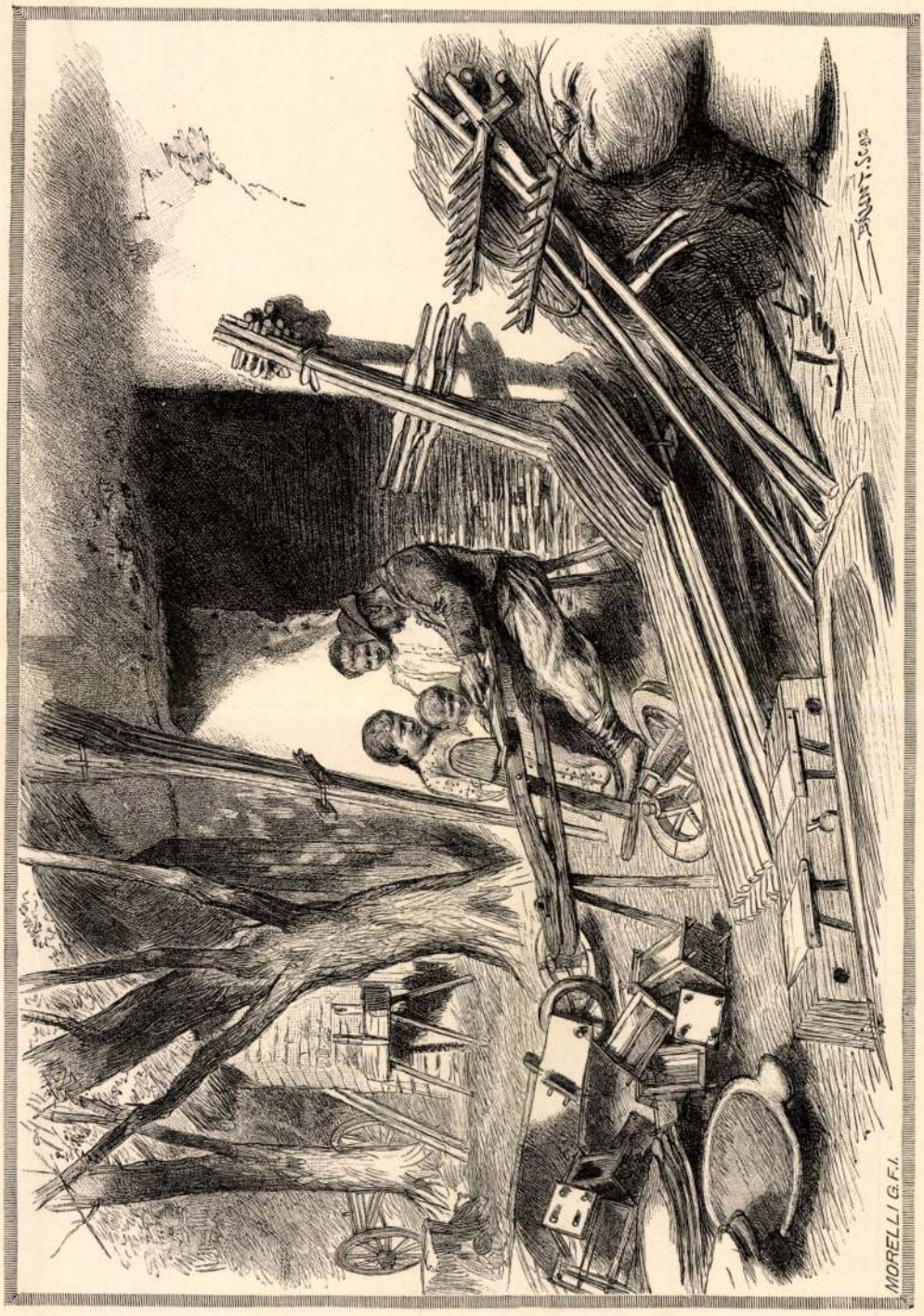

Bakonyi faipar.

a község politikai igazgatásában szavazatával ő is részt vesz. Harmadik osztály a telkes volt-jobbágyság, a telkes paraszt, ki önálló házzal és beltelekkel bír és azonkivül van neki a legkisebb méretekben is 8—10 hold szántóföldje, meg pár holdnyi legelője és kaszálója; oly birtok, mely gondos kezelés mellett egy több tagú földmíves családnak is szerény, de teljes anyagi jóllétet biztosít. Ebben a telkes paraszt osztályban 40—50 holdnál nagyobb birtokú csak igen kevés van, s az is a Mezőföldön és Pápa vidékén található; de az ilyen nagyobb paraszt birtokosok száma az egész vármegyében 100—150-nél többre nem tehető. Az úgy nevezett jó módú parasztság 30—50 holdat bír, a mi egy régi egész urbéri telekkel egyenlő.

A mezőgazdasági *nyers termeléshez* tartozik jó részben a bakonyi német ajkú parasztság házi faipara is, mely főleg mezőgazdasági faszerszámok készítéséből, meg faszén- és mészégetésből áll. Legjobban divatozik ez az éjszaki Bakonyban, Zirczen és környékén, meg a Közép-Bakonyban Városlőd környékén. A mezőgazdasági szerszámok közül lapátot, favillát, talicskát, kendertilót és sütőlapátot, valamint ásó- és kapanyeleket, keréktalpakat és küllőket készítenek, s mindezt bükkfából. Készítenek még gereblyét, melynek agya bükkfából, nyele azonban gyertyánfából van. Végre készítenek kasza- és csépnyeleket, meg cséphadarót különféle fanemekből. A teknő- és medenczevájás sok vidéken teljesen megszűnt és szünőben van általában mindenütt, minthogy a könnyen vájható fehér és puha fákat, minők a hárs, a rekettye és a nyár, erdőszámra már nem tenyésztik. Nagyban hanyatlott és részben egészen megszűnt a csutorás-ipar is, mely kulacscsal, mozsárral és egyéb fából készült eszközökkel látta el a háztartást. A faeszközök helyét ma már cserép, üveg és ércz eszközök foglalták el. A faszenet a helyi fogyasztáson kivül nagy mennyiségben szállítják mind maig Budapestre, a mezőgazdasági szerszámokat pedig az Alföldre, sőt még messzebb is. A házi ipar, a most említett faiparon kivül az egész vármegyében alig terjed ki másra, mint a házilag kicsinyben űzött kenderáztatásra, törő, tiloló és fonó munkára; de egyszerű szövőszéken dolgozó takácsok minden faluban vannak.

Életmód és társadalmi szokások egészben véve ugyanazok, mint az ország más vidékein. A nősülési, jegyváltási ünnep, a névnap és a többi családi és barátsági szokások csak annyiban változtak a régiekhez képest, hogy ma már a napokig tartó nagy és költséges lakomák hiányoznak és a szőlők pusztúlásával a borivás helyét a pálinkaivás foglalta el, a mi a nép kedélyét ridegebbé, komorabbá kezdi tenni, hogy egyéb káros következ-

Balatoni garda-halászat.

Vagó Pál

Osztrák Magyar Monarchia irában és képben IV. Eötet

prépostságokat, még pedig tetemes nagy számban. Itt épültek az első templomok, zárdák, főbb iskolák. Így a keresztény kor első századának emlékszerű építkezései is itt maradtak meg a legnagyobb számmal; a veszprémi Gizella-kápolna, a pécsi, jáki, lébényi és felső-eörsi templomok még ma is hangosan hirdetik, hogy itt már a gót építészetet megelőző századokban is úgy a vallásos buzgóság, mint az építészeti művészet magas fokon volt kifejlődve. A vallásos élet még később is folyton élénk maradt e vidéken, a mi Mária Terézia kormányzatát arra indította, hogy ez előtt 120 évvel a fehérvári és szombathelyi püspökségeket állítsa föl. A reformatio korában a protestantismus hamar erős gyökeret vert túl a Dunán; ezt ugyan a XVII. és XVIII. század ellenreformatiója nagyon meggyérítette, de azért a síkföldi magyarság többsége ma is a protestantismushoz tartozik és a túl a dunai összes magyarságnak mintegy $^1/_3$-át teszi. Két püspöksége és nagy számú főiskolái állanak fönn.

A Dunántúl politikai története nagyon fontos része nemzetünk egyetemes történetének. A nyugati birodalom támadásai e földön verettek vissza. Mosony, Sopron és Vas nyugati határait e földön tették vitássá gyakran a német fejedelmi házak. A magyar ős vallás hívei itt vívtak Somogyban és Veszprémben kemény harczokat Szent István hadseregével. Árpádházi királyaink korában Esztergom és Székes-Fehérvár volt az országnak kormányzati székhelye, s e királyaink nagy részét Székes-Fehérvárott koronázták meg s itt tették örök nyugalomra is. A keresztes hadjáratnak két hadseregét itt verte szélylyel Kálmán király. A török hódítás itt talált legnagyobb nehézségekre. Szigetvár és Kőszeg ostroma és több mint 30 végvárnak küzdelme itt akadályozta meg ismételve az ozmánokat, hogy hódító hatalmuk Bécsig el ne juthasson. II. Rákóczy Ferencznek is véres harczai folytak itt le, s azok a nagy államférfiak, kik az uralkodóházhoz mindig hívek voltak és az Ausztriával való szövetséget mindig melegen ápolták, de a mellett az ország függetlenségét soha egy pillanatig sem voltak hajlandók megcsonkíttatni, túl a Dunának voltak szülöttei. A költő Zrinyi, a kalocsai érsek Széchenyi, Felsőbüki Nagy Pál, Széchenyi István és Deák Ferencz e földön szívták magukba azt a szellemet, melynek jelszava volt: rendíthetetlen hűség a korona iránt, de ép oly rendíthetetlen szilárdság az ország függetlenségének alkotmányos megvédelmezésében. Kelet és nyugat irtó hadjáratai alatt a magyar nemzetnek ép úgy szüksége volt az elszánt hadi erényekre, mint a körülményeket

TÉL A MŰVÉSZETBEN

Menyecske.
Vágó Pál olajfestménye
a Besnyő-galériából.

Sajtó alá rendezte: Szász Károly István

Telefon: 345-019. — Postatakarékpénztári csekkszám: 22.462.

A kéziratokért a szerzője felel, fényképeket és kliséket csak egy hónapig őrizünk meg.

Gera Mihály

Műkereskedő és rézkarc kiadó. — Olajfestmények, szentképek, szobrok, keretek nagy választékban.

Budapest, VII., Rákóczi-út 42.

Telefon: 426-672. (Corvin áruházzal szemben.)

Régiségeket

Régi festményeket, arcképeket, antik bútort, keleti dísztárgyakat

veszek — cserélek

cím a szerkesztőségben:
Budapest, VIII., Kistemplom-u. 9. III. 1.
Telefon: 345-019.

Vágó Pál

Vas. Ujs. 1895. 697. l.

Vágó Pál történeti diszmenete. A milleniumi országos bizottság legutóbbi ülésén b. *Bánffy* miniszterelnök kijelentette, hogy kivánatosnak tartaná, ha Vágó nagy történelmi menete, mely ezer év történetét teszi szemlélhetővé, szintén beillesztetnék az ünnepélyek programmjába. A szép és művészileg alkotott terv kivitele azonban a társadalom érdeklődésétől függ. Szerencsére ez az érdeklődés egyre növekszik. Majdnem naponkint jelentkeznek az ország minden részéből olyan résztvevők, kik kosztümjeiket saját költségükön készek megszerezni.

Újabban *Barsvármegye* közgyülése határozta el, hogy a felvonulásban való részvételre a megye ifjait és hölgyeit fölhivja s a fölvonulást anyagi és erkölcsi támogatásban részesiti. A *Jászság* 10,000 frt költségelőirányzattal kiállítja a jászok 50 emberből álló csoportját. A *Kunság* a Kun László csoportját. Esztergom, Zólyom, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyék, Budapest székesfőváros, Pozsony, Eger, Rimaszombat, Szatmár, Szent-Endre, stb. városok anyagi és erkölcsi támogatásukat megigérték. Egy országos bizottság *Andrássy* Tivadar gróffal az élén a toborzás nagy munkáját veszi kezébe. A részvételre jelenthezhetni Vágó Pál festőművésznél Városliget, korcsolya-csarnok és az előkészítő bizottságnál, József-körut 45. sz. I. em.

tilosban, a mikor akart. A peres felek sem jöttek üres kézzel, a mi nem volt corruptio; irigyelték bár, de meg nem rótták. Keleti fajunk szeret ajándékkal járúlni följebbvalóihoz, a nélkül hogy a jó akaratú fogadtatáson kivül egyéb viszonzást várna. Ezt a hajlamot ma sem vetkezte le. Sok biró még ma is alig győzi visszaútasítani a pitvarában termett lisztet, bort, gyümölcsöt, de van annyi érzéke, hogy a „jóhiszemű vesztegetőre“ nem sujt mindjárt a törvény szigorával. „Tud-e kend még valamit fölhozni (mentségül)?“ kérdé egy biró a verekedő juhásztól. „Most nem tudok“, felel a juhász, „de Dömötörre nevelek egy jó vágót a tekintetes úrnak“ . . .

Hirdetés dobszóval.

Néha magasabb vendégek érkeztek; ezeknek a város házánál külön tiszti szállás állt fogadásukra, s egyébként is a város vendégei voltak. A főszolgabiró, a kerületi kapitány, az átútazó katonatisztek vígan töltötték velünk az időt féléjszakáig. És ha deák, ha kéregető barát, vagy épen „*napkeleti fejedelem*“ (koldúló török) érkezett, a város ellátta őket, még útravalót, sőt ha a lovak ráértek, előfogatot is adtak nekik egy dűlőföldnyire.

Mind ezek csak *voltak*.

És a magyar asszony? Annak is megvan a maga mulatsága. Van egy példabeszédünk, mely az ő mulatságainak irányát megszabja. „Üres kamarának bolond a gazd'asszonya.“ Ebből folyólag, noha férjével egyenlő szabadságot élvez is, ritkán s csak rövid időre hagyja el házát, melyet élelmezési

Om II -

tekintetben úgy kell berendeznie, hogy akár hónapokig se szoruljon se boltra, se piaczra, se szomszédba. Lisztje, főzeléke őszszel, zsiradékja télen bekészítve egész esztendőre; mészárszéke részint a padláson felfüstölt hús, részint az udvaron sereglő baromfi-féle, még pedig oly szép számmal, hogy népes és vagyonos családok is egész éven át alig néhány forinttal „gazdagítják" a mészárost. Mindezt napról napra csendben előre nézve intézi; ez az ő állandó mulatsága úgy, hogy családi tanácsot csak a nagyobb és fontosabb alkalmakra gyűjt össze az atyafi- vagy szomszédasszonyokból. Ilyen nagyobb mulatság a *tarhonya-készítés* sikértől összeálló lisztből, melybe tojást verhetnek bármennyit, de vízből egy csöppnek hozzákeveredni nem szabad, tavaszi verőfényes napokon, midőn a tarhonya-rostákból a négy-öt pár csontos kéztől gyúrt tészta apró sörét-szerű szemei hullanak s az udvar hosszában fehér abroszszal leterített asztalokon száradnak nyári eleségül. Hasonló gondoskodással készül egy másik szárított tésztanemű, a *lebbencs* is. Mindkettő szárított állapotban sokáig eltartható, tartalmas és könnyen elkészíthető eledel, ezért nemcsak a pásztor-cserényeknél, vagy a cselédek heti eleségében, de még a mérnök urak pusztai étrendjében is kiváló helyet foglal el. Még fontosabb a *szappanfőzés*, melyet régi magyar asszonyaink ma is síksóval eszközölnek, mert igaz ugyan, hogy ez két-három napi munkába kerül, de megnézheti aztán a király is! Fehér, mint a gyolcs; kemény, mint a kő; jól habzik s még sem kopik, nem zsíros; azon kivül a kék szappana, a mi a szódán főttnek nincs, maga megéri a fáradságot. Még a lúgját sem öntjük ki, mert a fonálmosásnál az is aranyat ér. Törekszik is minden jóravaló asszony, hogy mennél több szappanja legyen, mert a mestergerendán a gazda czímere a könyv, de a gazd'asszonyé a szappan! Aztán jóravaló asszony nem is mos idei szappannal, mert az még nincs kiszáradva. Már pedig, ha azt akarjuk, hogy tavalyi is legyen, akkor a leölt sertések tepertőjét idejében le kell önteni hamuval, hogy a torkos cselédség el ne horgászsza. Ilyen fontos czikke levén a háztartásnak a jó szappan, nem csuda, ha főzése mulatság számba megy, melyre, mint valami ünnepélyre, a bizalmasok összegyűlnek, sőt az atyafi-lányok is oda parancsoltatnak tanúlni. A leggondosabb vigyázattal, de mégis csak találomra s marokkal mércsikélik és rakják az üstbe a lúg elemeit, a síksót és meszet, s míg a keverék forr, a tisztasághoz szokott alakok most mint a Macbeth boszorkányai, legelnyűttebb ruháikba patyolálva állják körül a fortyogó üstöt, kezükben tartva a lúg-mérő tollat, melyet koronként a

Mikor az olvasást megelégeltük: asztal terül s az asztalra friss sertéspecsenye („új hús“) kerül, magunk hízlalása (nagyon szegény ember az, a ki sertést sem ölt); édes málé, magunk termesztése; fehér sajt, magunk sajtolása; ízes gyümölcs, magunk ültetése; csípős bor, magunk szűrése. De mindez nem egyszerre. Olyan tékozlók nem vagyunk. Csak módjával, váltogatva.

A rokkák megállanak, kés-villa megcsörren; oskolás-leánykánk asztal-áldást mond; asztal mellé ül, a ki asztalhoz való, kor és rang szerint egymás mellett. Az asztalfőt, vagyis az asztal felső szélét a gazda foglalja el egymaga; ő mellette nem ül senki. Nincs is ott már hely, mert balján az asztalpad sarkában áll a kerek kosár s abban a kenyér; tiszta-búza parasztra őrletve s néha egy kis málé-lisztlánggal vegyítve; kenyér, a minőt egy nemzet asszonya sem tud sütni, kivált nyolczával-tízével napfelköltre, — csak a mi feleségeink. Puha, foszlós bélű, fényes fekete héjjú, rózsás nyílású hatalmas félgömb, „mint egy taliga-kerék“. Az ember leveszi bárányból süvegét, mielőtt hozzá nyúlna, s keresztet vet rá késével, mielőtt megszegné.

Hát ez a kenyér áll a gazda balján az asztalfőnél, jobbján pedig az a láthatatlan valaki, kihez imént az asztal-áldás szállt. Tudja ezt a magyar ember, hogy így van; ezért nem hágy maga mellé ülni senkit se jobbról, se balról, s ezért szokta mondani: „*Csak az Isten el ne hagyjon, meg a búza-kenyér!*“

Asztal-áldás.

A *Húgó* hetében kelt baromfi eldöglik. A dinnyét Húgó után lehet vetni, de legjobb az esztendő századik napján, melytől ismét század napra várhatni zsendülését; valódi érésideje azonban *két Lőrincz* köze. *Medárd* a kaszálás hete; *Gothárd* napján vetjük az ugorkát, *Úrnapján* ellenben a téli retket. *Péter-Pálkor* megroppan a búza töve; *Sarlós* és *Illés* között mozog az aratás. *Két asszony napja* közt kell gyűjtögetni télére a tojást. *Illés* hetében hordhatunk, *István király*lyal nyomtatunk; (István királylyal búcsúznak gólyáink is). *Kisasszony* hetére jó gazdának zöld a rozsvetése; a búza *Szent-Mihály előtt két héttel és utána két héttel* vethető legalkalmasabban. Egyébként úgy is szoktuk mondani: *Őszit porba*, *tavaszit sárba*, azaz: minél korábban mind a kettőt. *A márcziusi hó árt a földnek*, *még ha zsákban huzzák is rajta végig*. Használ ellenben a leány arczának mosdásra. *Fekete karácsonyra fehér husvétot* jóslunk. *Terézia Vendel*-lel szüretel, de bora csak *Márton* napra forr ki. *Lukács*, *Dömötör* juhászt számoltat, valamint hogy őseink is Dömötörre szokták befejezni évi számadásukat a törökkel. *Erzsébet*re a rideg gulya, *Katalin*ra a szilaj-ménes kerül haza. *Luczának* nem marad más, mint a Lucza-napi szél, továbbá a Lucza-napi aprólékos babonák, és a *Lucza-széke*, melyet Lucza-napján kell munkába venni s karácsonyra elkészíteni úgy, hogy a közbeneső napokon is naponként tegyünk rajta egy-egy vágást. (Innen a példabeszéd: „úgy készül, mint a Lucza-széke“ = lassan.) Ezen a széken ülve aztán karácsony éjszakáján legény, leány megláthatja a jövendő-belijét, valamint a boszorkányokat is, a kinek van hozzávaló szeme vagy ihlete.

De mit törődünk mi Luczával és az ő szélvészeivel, mikor az *Advent* vesz körül bennünket a maga borús egével és derült nyugalmával; mikor meleg szobánkból, telt kamaránkból ki van zárva legalább néhány hónapra a törődés és aggódás! Reggeli nyolcz órakor az Isten házába megyünk énekelgetni, onnét a piaczra vagy a községházához szót érteni; délután a kovácsműhely vídám sziporkái, vagy a száraz-molnár lisztes sapkája hívogatnak politikai eszmecserére; estefelé a jószágot látjuk el. Ez a napi rendje annak az embernek, a ki ezelőtt négy hónappal hétszámra nem aludt egy húzomban négy órát.

Estére kigyúlad a mécs a „nagy házban“, s míg a fehér nép újján gyorsan fut orsójára a fonál, mi olvasunk nekik fennhangon, népies lapokból, szent vagy nemzeti történetekből, Petőfi és Arany műveiből, s mind abból, a mit a „*kör*“ könyvtára nyújt.

A KÖNYVES KÁLMÁN JOGOSÍTVÁNYA SZEGED VÁROS TULAJDONA FESTETTE VÁGÓ PÁL

„SZEGED SZEBB LESZ MINT VOLT“

Gerlon Modfest 15.1.

Vajó Pál

keretében jelenjenek meg, amelyben őreá köszöntöttek. Ez a nagyszerű energia a képei kifejezésében váltig érvényesül. Ez az energia sajátos pátoszt juttat a kifejezésének. A becsületesség elemi erejű pátoszát. Ecsetvonása a szélességében erővel teljes, finomságában határozott, rajza tudatosan ekonomikus; színeinek aránylag kicsiny skáláján mesterin játszik. Technikája egyszerűnek látszik, pedig szinte tudományosan számító. Benne érvényesül leginkább a barbizoniak hatása. A festői kifejezésről való azonos fölfogása vitte Paál Lászlót Barbizonba, s e fölfogásának föltétlen érvényesülésére törekedvén: a barbizoni mesterek kifejezésbeli eredményein megérlelte a maga technikáját. Sokat tanult tőlük, de tanulmánya az egyéni sajátosságát gyarapította.

Hatása alig volt a magyar tájfestésre. Idehaza jó sokáig tudomást se vettek róla, majd pedig megható legenda hősévé avatták. Két képét a muzeum megszerezte; ott annak a megrázó legendának világításában nézték őket. A magyar hangulatfestés csak közvetve érezte az ő hatását. Hiszen az ő festése összetevője volt annak a nagy hangulatfestésnek, amely a fejlődés és forrongás útján idővel modernné lett. Ez volt az ő hatásának útja. De megérteni éppen akkor értettük meg legjobban, amikor a modern tájkép az ő hatása iránt már szinte teljesen elvesztette a fogékonyságát. Amikor a művészete úgy jelent meg köztünk, mint aki föltámadt halottaiból. Arra az örök életre, amely, a műtörténelem bizonysága szerint, csak a nagy-művészet alkotásainak jut osztályul.

És ugyanígy hatás nélkül, megértetlen volt jó sokáig Szinyey Merse Pál festése is. A modern dekorativ tájfestés legelső kezdete, és ma is nagyszabású megnyilvánulása. Szinyey Merse még Paál László előtt tört utat a magyar modernségnek. Talán a nagy világ művészete modernségének is. Akkor a nagy világ nem vette észre, idehaza pedig ugyanúgy rájátámadt a művészetnek az az őrsége, amely az iskolát védelmezte a szabadság ellen, a konvenciót az egyén ellen, a szabályt a törekvés ellen, mint ahogy nekirontott mindenkinek, akinek a törekvései még nem is forradalmat, hanem csak evolúciót jelentettek. Pedig ő forradalmat jelentett. Azt, amely később Manet nevéhez fűződött. Azt, amely később Párisból a verőfény joga nevében nekirontott a művészetben diadalmasan, korlátlanul uralkodó szegett fénynek.

S ez a magyar forradalmár, Páristól távol, müncheniek társa volt, amikor első plein-air-képét megfestette. Az Isaar partján volt a műterme, és társai a festék buja szépségeiben gyönyörködtek. A „festékisme" mesterei voltak. Kiélvezték a mélységes színek kábító ellentéteit. Nem a valőrök, hanem a konstrasztok művészei voltak. A festékek pompája, a pompa intenzivitása, a buja, nehéz, tömény tónusok fölvonultatása volt a gyönyörűségük. Ez volt az ő kolorizmusuk. És közöttük egyszerre csak, minden összefüggés nélkül azzal, ami nevelte és azzal, amit hallott és látott, egy másfajta kolorista támad: a verőfényadta színértékek, a szabad világítás tónusharmóniáinak festője. Valaki, aki öntudatlanul megszólaltatja azt, amit ugyanakkor a Vogeseken túl kieszeltek; nem is kieszeltek, hanem hirtelen megértettek, amikor a régi spanyol mesterek titkát kezdték kutatni. Francesco Goyá-ét és a nagyok nagyjáét, Valasquezét.

Szinyei Merse Pál, aki nem a nagy spanyolok képeinek társaságában élt, hanem Leibl és Gabriel Maxnak társa és Böcklinnek barátja s velük együtt a müncheni kolorizmus neveltje volt: annak a művészetmegváltó párisi impresszionizmusnak nyelvén szólal meg, anélkül, hogy addig csak egy szavát is hallotta volna. Csak éppen járt-kelt a természetben és nem a tájékot, hanem a vidéket látta meg benne. A tájék a természet heroizmusát, romantikáját, pátoszát gyűjti össze magában, a tájék ellenben a természet színeit, a fénynyel és árnyékkal folyó játékát, tónus-harmóniáját, dekorációs voltát szolgáltatja ki a festőnek. Szinyei Merse Pál csatangolt a szabadban, látott és emlékezett a látottakra, azután beült műtermébe, s a szentségesnek vallott érzéketlen északi világításban megfestette szabad világítású képeit. A „Majálist", s a „Pacsirtát".

Manet maga megértette a színértékek titkát. És a színek igazi értelmét. Megértette azt, hogy azoknak az értékeknek egyedüli igaz őre, aki a meghamisítástól megóvja őket: — a világosság. Még a földiei se vettek róla tudomást. Még odahaza, Párisban is csak később kezdtek neki, kezdtek benne hinni. A müncheni magyar fiú pedig semmit sem hallhatott róla. Akkor még az ő testi-lelki pajtása, Leibl, se mesélhette el neki, hogy mit látott Párisban. Még nem mondhatta el neki, hogy Courbet képe előtt felgyűrte az inge ujját, ökölbe szorította a két kezét s azt mondta a kép kegyetlenül megtámadott mesterének, hogy: üssünk szét az ellenfelek közt! Manetről éppenséggel semmit sem hallott. Mégis ugyanazt az igazságot festette meg, amely Manet képein szólalt meg.

„Anya a gyermekeivel" című plein-air arcképe hat évvel azután támadt, hogy Manet a maga híres „Le Déjeuner sur l'Herbe"-ét megfestette, de ebben a hat esztendőben egy betűnyi hír se érkezett Párisból Münchenbe arról az ismeretlen emberről, aki a Salon des Refusés-ben forradalmi zászlót tűzött ki. Azóta

A szegedi árvíz negyedszázados évfordulójára

A Könyves Kálmán jogosításával

VÁGÓ PÁL: SZEGED SZEBB LESZ, MINT VOLT . . .

Párnája alá csúsztatta az üvegcsét és felbámult a menyezetre. Kis idő mulva odaszólt a leánynak.

— Kisasszony, Birike kapott uzsonnát? Legyen rá gondja.

Aztán nem szólt semmit. A két keze lecsúszott kétfelől a takaróra.

A szemei lassan becsukódtak.

— Elaludt, — gondolta a leány és mereven nézte a csontvázzá aszott testet, a rövidre vágott szőke haját, a halottsápadt arcot.

— Valamikor szép lehetett és egészséges, mint én, — elmélkedett tovább. — Most harmincéves és meghal.

Aztán hirtelen eszébe jutott mindaz, amit az imént a férjéről mondott.

— Gazember, — suttogta magában és a szíve összeszorult a keserűségtől. — És még mindig nagyon szereti!

Hirtelen kimondhatatlan gyülölet támadt lelkében a férfi ellen, akit ezelőtt egy órával még őrült hévvel csókolt. Valamit szeretett volna tenni, amivel bosszut állhat rajta. De nem jutott eszébe semmi.

Az alvó asszony feje hirtelen megmozdult s a párna kicsúszott alóla.

A leány hallotta, hogy a szőnyegre esett valami. Lehajolt, hogy megnézze. A kis méregüveg volt.

— Megvan, — gondolta magában borzongva, — ez lesz a legjobb.

...Hogy miért lesz jó, nem is igen tudta Semmi logika, semmi összefüggés nem volt ebben a hirtelen támadt elhatározásban. Hanem azért fölvette az üveget és a zsebébe csúsztatva, halkan kifelé indult a szobából.

Mikor a küszöbre érve visszafordult, hogy egy utolsó pillantást vessen az asszonyra: úgy rémlett előtte, mintha annak szemei nyitva volnának és különös diadalmas villogással merednének rá . . . De később azt hitte: csak képzelődött . . .

Horkayné a Kaszinóban

Ellesett párbeszédek

— Jó napot!

(Isten hozta, nagyságos asszonyom. Honnan?)

— A Petőfi-térről. Egy kis pálmaágat vittem oda, de mivel háromszínü pántlika volt rajta, nem mertem letenni a szobor elé. Petőfi Sándor ugyanis újabban nem szereti ezt a színt, amióta szenvedélyes szocialistává lett. Nem is nézi jó szemmel már az olyan magyart, akit nem hívnak legalább is Goldnak vagy Pfeiffernek. Róla is el lehet mondani: Szegény nagy költő, de megváltoztál a halálod óta! Csak egyet nem értek: hogyan írhatta az internacionális szocialisták költője e különös szavakat: Sehonnai bitang ember, Ki most, ha kell, halni nem mer, Kinek drágább rongy élete, Mint a haza becsülete . . .

(Mit csinált a pálmaágával?)

— Elvittem Thaly Kálmánnak, mint az ország legjobb lélekbúvárának.

(Mért éppen lélekbúvár?)

— A képviselőházi kuruc bravúrjával bebizonyította, hogy mindannyiunk közül ő ismeri legalaposabban a magyar nemzet lélektanát. Másutt egy lépés választja csak el a tragikumot a komikumtól, nálunk az a bizonyos lépés a cinizmustól választja el a lelkesedést. Thaly a kellő pillanatban meg tudta tétetni a tisztelt Házzal ezt a lépést és azzal bölcs ember létére kihúzta a kútból a köveket, amelyeket száz bolond dobott bele.

(Mit szól a japán-orosz háborúhoz, nagyságos asszonyom?)

Ujság 1904. X. 26.

Az asszony nézte. Minden irígység nélkül pihentette szemét a lány erős alakján, széles vállain, egészségtől ragyogó arcán, miközben elgondolta, hogy mennyivel csinosabb most, amióta azok a gyöngéd barna árnyak telepedtek a szemei köré.

— Ügyetlen tuskó volt, amikor idejött s két hónap alatt formás, kívánatos asszony lett belőle. Lám, lám!

Minden átmenet nélkül a férjére gondolt és magában, titkon, minden féltékenység és gyülölet nélkül, néma elismerést szavazott meg neki.

— A mester! Minden sikerül neki, de minden.

És hirtelen arra gondolt, hogy nemsokára itt fogja őt hagyni, mert meghal.

— Kisasszony, — szólt a leányhoz, — ha visszamegy maga az édes mamájához, hogy fog majd a szeme közé nézni?

A leány elsápadt.

— No, ne ijedjen meg. Csak tréfáltam. Nem olyan szörnyü komoly a dolog. Egy szegény haldoklóra nem szükség tekintettel lenni. De lássa, fájt volna, ha azt hiszik, hogy engem meg lehet csalni. Kisasszony, az én szemeim igen világosan látnak immár. Szinte a lelkemen keresztül. Nyilván azért, mert lefoszlott rólam minden, ami földi, ami nyers és anyagias. Csak idegeim vannak, finom érző idegek, de husom, vérem már nincs. S ezek nélkül épp úgy nem lehet szeretni, mint gyűlölni. Amikor pedig az ember levetette magáról minden indulatát a husnak és vérnek, akkor már egy tisztult teremtmény és közelebb van az éghez, mint a földhöz. Bizony kisasszony, én nemsokára utazom fölfelé...

— Asszonyom...

— Ne szakítson félbe! Nem haragszom én magára, bizony nem. Sőt örömem telik a virágzásában. Csak nyíljon. Olyan, mint egy ifju fa, tele illattal, virággal és levéllel. Csak nyíljon.

A leány szemét köny futotta át.

— Mi az? — fakadt ki idegesen az asszony? — Maga sír? Miért sír? Talán engemet sajnál? Higyje meg, nincs oka rá. Az én tavaszom is pompás tavasz volt és forró, véghetetlen forró. Azután meg, kisasszony, — gondolja csak el: én a felesége voltam. A felesége. Nekem beszélhetnek akármit. Ez mégis csak más.

Lehunyta a szemét és mosolygott. Szép emlékei lehettek arról a tavaszról, mert az arca kissé kipirult, amint visszaemlékezett és a mellén kulcsolt kezei önkénytelenül összerándultak.

— Ezt nem veheti el tőlem senki, — folytatta elbágyadt hangon. — Ez az enyém marad, ezt elviszem a sírba. Az a sok asszony, akiket azóta szeretett: irigyelhetne engem, ha tudná... Maga, kisasszony, irigyelhetne engem.

Erőltetve kacagott egy kicsit s e percben igen szerencsétlennek látszott. A leány nem merte ráemelni szemét. Maga elé nézett és a könyek végigszivárogtak rózsás fehér arcán.

— Én olyan szerencsétlen vagyok... asszonyom.

— Elhiszem. Ez nagyon természetes. Az ön korában nem a boldogság üdvözít, hanem a szenvedés. Csak legyen őszinte hozzám, gyermekem. Én tudom, mi ment végbe a lelkében akkor... A válság előtt... En tudom. Maga itt aludt a mellettem való szobában, hogy beadhassa nekem az orvosságot. És én órákig hallgattam zokogását a falon keresztül. Azt is hallottam, hogy imádkozott. Istent szólította. Bolondság. Mintha az Isten arra való volna, hogy útját állja az emberi őrületnek. Hallottam, hogy jár fel s alá a szobájában, meg újra lefekszik az ágyra és sír. Szegény leányom, én lelkemből sajnáltam magát, de a legjobb akarattal sem menthetem meg. Még azt hitte volna: önzésből beszélek. Hát hagytam a dolgokat a maguk természetes irányában fejlődni. Ez volt a legokosabb, amit tehettem. Nos, mondja csak, nem hálás ezért?

A leány rémülten meredt az asszonyra és képtelen volt válaszolni.

— No, ne vágjon ilyen szemeket. Hiszen nem eszem meg. Mondja csak: csókolóztak?

— Óh...

— És ölelkeztek? Mondja?

— Asszonyom, irgalmazzon...

— Igen, igen. El kell mondania mindent. Én akarom. Milyen volt ő? Mit beszélt? Szereti? Mondja, szereti?

A leány elővette a zsebkendőjét és beletemette az arcát.

— Ugyan már, ne sírjon! Mire való az? Kérem, hagyja el. Nem bírom látni. Fölizgat. Nyugodjon meg és legyen egy kicsit őszinte hozzám. Bánja?

— Bánom, — zokogott a leány.

— Nem igaz. Hazudik. Nem bánja. Azért mondja csak, mert azt hiszi, ezzel elégtételt szolgáltat nekem. Kell is nekem az ilyen elégtétel! Nekem már nem fáj semmi. Velem nem kell már törődni. Higyje el, alig élek már két-három hónapot. Ez idő alatt nem akarok egyebet, csak imádkozni. Nem magamért, a kis leányomért, akivel nem tudom, mi lesz, ha elköltözöm innen. Magának is csak addig lesz jó, amíg én itt leszek. Azután el fogják küldeni, mint más nevelőnőt. Új asszony jön majd ide, egészséges, önző és telhetetlen. Magát el fogja kergetni, mert maga szép. Pedig a kis leányom szereti magát.

És maga is őt. Láttam, hogy csókolgatta, ölelte magához sokszor, mintha a tulajdon gyermeke volna. Persze, nagyon hasonlít az apjához! Szeretnék valamit tenni a maga érdekében, kisasszony, mert szomoru időknek néz elébe. Pénzt adnék, de azt nem fogadná el... Legjobb volna, ha a halálom után ő elvenné magát feleségül. De ez ki van zárva. Maga neki semmi. Tudja, semmi! Az a virág, amit a gomblyukába tűz, több neki, mint maga. Ámbár estefelé, amikor már ellankadt, kidobja és tűz egy másikat. Neki minden asszony egyforma. A feleség és a szerető. De azért nem szabad rá haragudnia. Lássa, én sem haragszom.

Elhallgatott és kínos erőlködéssel csuszott főlebb a párnákon.

— Jaj, kisasszony, segítsen egy kicsit. Takarjon be. Úgy. Nem kell még bevenni? Birike hol van?

— A szobájában. Játszik.

— Maga most gyűlöl engem, ugy-e?

— Én...

— No igen. Mert mindent tudok és mindent a szemébe mondtam magának. Pedig én nagy jóakarója vagyok. Ha ellensége volnék, igen ügyes módom volna bosszút állni, amiért a tulajdon házamban csókolódzik a férjemmel. Csak ebből a kis üvegcséből kellene pár cseppet innom s akkor maga két hét mulva már másutt mondana meséket a gyerekeknek. És én megtehetném. Legalább nem sütögetnének, vagdalnának többet azok a buta orvosok. Elvégre, csak három hónapról van szó. De nem teszem, látja. Azt akarom, hogy három hónapig még boldog legyen. No, meg a kis leányom érdekében is. Látja, egy kicsit még mindig önző vagyok. De ezt meg kell bocsátania. Úgy szeretem azt a szegény gyermeket!...

— Mi van abban a kis üvegben? — kérdezte a leány és két nagy szeme rávillogott az asszonyra.

— Méreg. Igen erős méreg. Ettől szépen megszünik minden. Látja? Ugy-e, különös színe van? Persze, maga fél tőle. A kezébe se merné venni. Én meg mindig itt tartom a vánkosom alatt. Bizony, hős lesz az ember a sok szenvedéstől.

adott neki három havi szabadságot, de Borsod úgy is elment volna, ha a miniszter megtagadja kérését és le kell mondania állásáról. S most naponta együtt kelt és pihent le a beteggel, elkísérte a gyógyforráshoz, maga tolta azt a kis, kereken járó széket, a melyen hegynek fölfelé vitték az asszonykát, és mindig magánál tartogatott egy-két kendőt a változó hőmérsék pótlására. Mindenkinek feltüntek, mert az asszony két szeméből olyan különösen édes érzés áradt, ha a férje kezét érintette és a szigorú külsejü férfiú úgy tudott mosolyogni, mint a napfény, ha megsimogatta kis betegje puha, glóriás haját . . .

II.

Az a magasra nyúló magános hegycsúcs, a melyhez a svájci házacska gyermekded bizalommal símul, nem mindig olyan néma és szótalan, hanem sokszor meg is szólal. Különösen tavaszkor és őszkor, a nagy esőzések idején, a mikor a patakja megdagad és elemi erővel zúg alá ismeretlen utakon a hegy belsejében. Valamikor, még ősidőben, keresztül törte nem messzire a csúcstól a gránitkérget, utat vájt magának, meglehetősen szűk medret, a melyben úgy a hogy megfér csendes és rendes időben. De mikor a felhők bőkezüsége megduzzasztja, nem bír magával és nem fér bele a mindennapi formájába. Ilyenkor száz nyíláson tör ki a hegy oldalán, itt sebesen rohanva, amott lassan szivárogva, mintha a hatalmas sziklafal száz szemből siratná annak az ősi tűznek elhamvadását, a mely egykor benne lángolt. S megcsendül a hegy belseje, megelevenedik az egész környék, mintha sok ezer eolhárfát mozgatna és rezgetne meg bús akkordokban az esti szellő, néha olyan a búgása, hogy messze földről eljönnek csudájára az emberek. A természettudósok úgy magyarázták meg ezt a tüneményt, hogy a megdagadó vízár maga előtt kergeti a megszoruló levegőt, a mely aztán megszólaltatja az érzékeny bazaltoszlopokat . . .

A magasban, közel a hegy derekához, alagutat vájtak és bejárót készítettek a földalatti vízesés látogatóinak kényelmére. Egy sziklahasadékot szélesre kirepesztettek, pallókat raktak le, két szemközt álló bazaltoszlopot összekapcsoltak ugyanannyi lebegő híddal és kívül, a bejárónál, olasz korcsmát építettek, a mely a hegy megszólalása idején soha sem fogy ki a látogatókból. Most is, hogy Borsod Pál egymaga kapaszkodik fel a lejtős ösvényen, az *osteria* verandáján nagyobb kiránduló társaság ül együtt néhány palack *vino santo* mellett.

Borsod elmenne mellettük, oda se nézve feléjük, mert idegenek egyáltalában nem érdekelték, ha meg nem szólal egyszerre egy üde csengésü női hang, még pedig magyarul:

— Urak! Annak tiszteletére, a ki ezt a sok vizet megteremtette!

— Hát annyira imádod a vizet, Mája? — kérdezi a mellette ülő úr.

— Hogyne, te buksi! Hisz ha nem volna víz, azt se tudnók, milyen fölséges ital ez a bor.

S fölkapva poharát, a nap felé tartotta, egy-két pillanatig gyönyörködött rubintos sugártörésén, aztán megnedvesítette ajkait olyformán, mint egy kéthetes cica, ha először kóstol bele a tejfölbe.

Borsod önkéntelenül megállott, mikor idegenben egészen váratlanul magyar szót hallott. Futó tekintetet vetett a verandán ülőkre, de hirtelen a szívébe tódult vére, épp úgy, mint ma reggel, mikor a rejtélyes svájci házacska föltárta előtte titkát. Megtestesülve látta maga előtt a reggeli álomképet.

De milyen más az most, mikor megelevenedett, a szoborszerü mozdulatlanság helyett az eleven élet lüktet benne és a szemek fénye csodálatosan megvilágítja az egészet. A finom orrcimpák vibrálnak, a gödrös állacskára rózsaszínü árnyékot vet a kehely viszfénye és a mosolygó ajkak, bimbószerűen kettényílva, a ragyogó fogsort engedik látni. Borsod érezte, hogy a mit ő most tesz, nem hozzá illő, de azért megállott és majdnem gyermekes naivsággal bámulta a túlcsapó életkedv e megnyilatkozását.

Képzelődés volt-e, vagy pedig valóság, de neki úgy tetszett, mintha a fiatal nő tekintete futólag megpihenne rajta, aztán keze olyan mozdulattal nyujtaná felé a poharat, mintha megkínálná itallal, tán azt is sugják e pillanatban a piros ajkak: Evoe! Evoe! Éljen az, a mi él! . . . Másodpercnél tovább nem tartott ez a futó vizió, de Borsod megis mámoros lett tőle. Csendes, higgadt vére ma már harmadszor futott végig rohanva erein és megostromolta szíve kapuját . . .

Dacosan vetette föl a fejét, mintha küzdene valami idegen varázszsal, aztán könnyen megérintette kalapját és behunyt szemekkel sietett odább. Nem akart most egyebet látni, mint azt a ragyogó képet. Csak akkor nyitotta ki ismét szemeit, mikor már az alagutba ért, a hol nagy volt a sötétség és csak a távolból derengett feléje a pislogó fényü olajmécses, a mely az irányt jelezte a két bazaltoszlop közt ringó hidakhoz.

A verandán ülő társaság utána nézett, a fiatal nő ott felejtette egy pillanatra ajkainál a poharat, aztán megkérdezte:

— Ki volt ez?

— *A medve* — válaszolt a szemközt ülő úr, a kinek vonásai szépek lettek volna, ha nem él vissza a gunyoros természetü emberek ama szokásával, hogy folyton a fogaik hegyét mutogatják.

— Miféle medve?

— Lehetséges volna, hogy ön nem ismeri? — csodálkozott a vis-á-vis, — pedig mondják, hogy érdekes ember és az érdekes férfiak az ön specialitásai . . . Az igaz, hogy nem áll szóba senkivel, nem törődik senkivel — de tán éppen ebben áll az érdekessége. Különben, ha bővebbet akar róla tudni, a férje adhat felvilágositást, mert ő, ha nem másként de legalább is látásból ismer minden nevezetes egyéniséget szép hazánk fővárosában.

— Signor Luigi, ön ma kiállhatatlan . . . mint rendesen, — mondá a fiatal nő, aztán a férjéhez fordult: — igaz-e, kis buksi, hogy te ismered azt az urat?

— Ismerem, azaz találkoztam vele egyszer a miniszter előszobájában, a mikor valami vasuti vállalat ügyében nála jártam.

— Be fogod nekem mutatni.

— Ha kívánod, Mája, ámbár . . .

— Semmi ámbár, kis buksim. Csak megteszed tán, ha én kívánom?

Macskaszerü kedveskedéssel símult a férjéhez, meg is cirógatta kissé arcát és haját. A szőke haju és szelid képü ember megkapta a kezét és megcsókolta hosszan és szerelmesen.

Luigi epésen felkacagott.

— Valóságos idill, — gúnyolódott — az ember el sem hinné, hogy önök már három év óta házasak.

— Hát aztán? Mi köze önnek hozzá ha nekem az uram tetszik?

pedig Mája, hanem hogy a nevem *Albi* Gézáné. Aztán van férjem, a ki egyedüli bírája tetteimnek és ha ő neki nincs kifogása az ellen, hogy a fantáziám elcsapong, másnak még kevésbbé lehet. Végül pedig, hogy a reményeit örökre lelohaszszam, kijelentem önnek, hogy az összes komédiás népet szeretem és csak egy alak gyűlöletes előttem, az intrikáló clown.

A megleckézett szemeiben vad tűz csillogott, harapdálta ajkait, de mikor Mája nyugodt tekintetével találkozott, azonnal meghunyászkodott. A társaság többi tagjai a rövid párbeszéd alatt úgy viselkedtek, mint a kik már megszokták ezt az ingerkedést és nem tulajdonítanak neki komolyabb jelentőséget. Csak Albi szólalt fel:

— Nagyon is szigoru vagy Luigihez, Mája, —

Lakodalmas menet. VÁGÓ PÁL festménye.

— Tetszettek már önnek többen is, szép Mája.

— De ön még soha sem!

— Ki tudja? Hát ha eljön az én időm is. Érdeklődött ön már mindenféle szereplő iránt az élet színpadján, föltéve, hogy elég jelentékeny volt a szerepük. Mert azt el kell ismerni, hogy a minden napiság nem vonzza. Hősök, első szerelmesek, szalonalakok, lirikus tenórok, banditák és egyéb figurák foglalkoztatták eddig a fantáziáját, lesz még idő, mikor az intrikusra is rákerül a sor. Mert ugy-e, szép Mája, hogy én intrikus vagyok?

Megint a fogai hegyét mutogatta és csufondáros mosolylyal nézett a fiatal nőre. Ez odább tolta a székét, aztán így szólt:

— Jegyezze meg magának *Da Fonca* Luigi uram, hogy én nem vagyok mindenkinek se szép, se

szólt majdnem lányosan lágy hangján, — hisz' tudod, hogy ő családodnak jó és régi barátja, nekünk is hívünk, csak egy kicsit keserü a szája íze...

— Ugyan ne védelmezd hát *te!* — csattant fel Mája, de hirtelen észrevette magát és mérsékeltebb hanglejtéssel folytatta: — különben szent a béke, itt a kezem.

Odanyujtotta Da Foncának jobbját, de mielőtt ez megcsókolhatta volna, ismét elkapta. Aztán így szólt:

— Igyátok ki a borotokat és jertek utánam.

A vízesés bejárata felé indult. Da Fonca egy pillanatig habozott, azután kapta a kalapját és utána sietett, miután még hátra szólt ő is:

— Nagyon sikos az út odabenn, nem engedhetem, hogy egyedül menjen. (Folyt. köv.)

Uj Idők 1896. II.

Vagó Pál

A méhek c. rajza
repr.

Vas. Ujs. 1889. 803. l.

Királyok imádája. Fadombormű, 19 × 18 cm.
Német munka a XVIII. századból.

A «SEGÍTSÉG»-ALBUM CZÍMLAPJA KISEBBÍTETT ALAKBAN. — VÁGÓ PÁL RAJZA.

seket, valamint az expedicziót is, ugy hogy maga a szerkesztőség a kiadóhivataloktól teljesen független és egy uj napilap alapítására egy pár ezer frank elegendő. Ezért is oly nagy a számuk. Nemcsak minden párt, de minden vagyonosabb és hiubb senator és képviselő is alapít külön lapot és alkalmi czélok létesítésénél külön hirlapi közegek támadnak. Sokszor csak egy szoba, néhány butor és irószer kell egy új laphoz, a többi mind a bérlet dolga, melyet a nagy verseny folytán igen könnyen lehet megkötni és felbontani. A hirlapkiadás már nagyon közel áll ahoz, hogy valóságos uri sport legyen, hasonló a fogatok, vagy versenylovak tartásához.

A legnagyobb anyagi sikere a franczia lapok közül a «Le Petit Journal»-nak van és mellette igen elterjedt lap még a «Figaro». Ez utóbbit Villemessant alapította, ki rendkivüli ügyességet fejtett ki a reklamokban, többek közt ő honosította meg először az interview-rendszert. A lap részvényeinek eredeti ára 60 frank volt, ma 11,000 frankot is fizetnek érte. Az esti lapok között kiváló a «Temps», mely szintén jól jövedelmez. A «France», melyet Girardin Emil alapított, egykor nagyon befolyásos politikai lap volt, jelenleg azonban már hanyatlott. De e lapnak van Párisban a legnagyobbszerü palotája, melyben minden elképzelhető kényelem megvan, így többek közt még külön vivó-terem is. Különben a párisi nagyobb lapok szerkesztőségei általában valóságos klubbok, hol különösen a szinházi előadások után sok előkelő ember gyül össze. A szinházi első előadásokról, az u. n. premiérekről részletesebb birálatok rendesen csak 2—3 nap mulva közöltetnek a nagyobb lapokban, a minek egyik oka, hogy ily előadások után a nagyobb szerkesztőségek a legélénkebbek s így birálatra nincs is idő.

EGYVELEG.

* **Az uralkodó házakban** közelebb valószinüleg nagyon sok nősülés lesz. Egy statisztikus számítása szerint Európában 108 uralkodó herczeg és 66 herczegnő van házasulható korban s ezek közt csak 6 van jegyben.

* **Középkorias bucsujárás** lesz közelebb Northumbria partjain. Cuthbert, a hires éjszaki szent, itt egy szigeten élt s most, halálának 12-ik százados évfordulóján, a jámbor bucsusok az ő ősrégi szokása szerint gyalog jönnek át a szárazföldről s többször kell majd térdig gázolniok a tenger vizében.

* **A lazacz** nagyon ritka lett a Rajna vidékén. A halak ugyan nagy mennyiségben tenyésznek e vízben, de évenkint, midőn a tengerből visszatérnek, a hollandi halászok óriási mennyiségben pusztítják el. Közelebb a hollandiak egy hét alatt 12,000 lazaczot fogtak össze a Rajna mellett lakó németek és svájcziak nagy bánatára.

* **A legnépesebb bérház** Európában valószinüleg Berlinben van az Ackerstrassen, nem kevesebb mint 1194 lakóval. Tulajdonosa Mayer nevű magánzó.

* **A csipkékkel** legnagyobb fényüzést XIV. Lajos s utódjának korában üztek. Több, e korból maradt zsebkendőnek ma már alig lehetne árát megfizetni. Izabella spanyol királynőnek volt egy zsebkendője, melyért 30,000 frankot fizetett s mely egykor állítólag La Valliére tulajdona volt.

* **A verebekre** rossz világ járt a mult században Poroszországban, midőn minden paraszt köteles volt évente bizonyos mennyiséget elpusztítani, s ha nem tette, fejenként 3 fillért fizetett a szegények pénztárába. Magában Brandenburg megyében 1731—1740-ig 3.137,959 verebet szolgáltattak be, bár a birság is közel ezer tallért tett ki.

* **A római birodalom** virágzása korában mintegy 880,000 négyszögmér földre terjedt s ezen 100—120 millió ember lakott, kiknek fele része rabszolga volt.

* **Az esernyőkön** Amerikában elől egy kis ablakot is alkalmaznak, hogy az illető kényelmesen nézhessen ki belőle.

* **A nyomdában** jelenleg 40—50 különböző betűalakot ismernek, de rendesen csak mintegy 16-ot használnak. A legkisebb betűalak a brilliant, azután következnek: gyémánt, gyöngy, nonpareille, colonel, petit, bourgeois, corpus, cicero, közép, tertia, szöveg stb. Minden fajtát suly szerint árulnak s áruk 1—5 forint fontjáért nagyság szerint. A gyémántbetűkből «i» egy fontra 2800 jut.

* **Papir-zongorát** készítenek már Németországban. A zongora sárgásfehér színű, hangját lágynak, teljesnek s igen kedvesnek mondják, e mellett a közönséges zongorának rövid hangjaitól eltérőleg, kissé gyengén visszhangzó, mint az orgonáé, a mi állítólag a sajtolt papir egyenlőségétől ered.

* **A khinai kőfal** egy amerikai mérnök számítása szerint 18 millió köbméter követ tartalmaz, mig a gulában csak 241,000 köbméter van. A khinai kőfal tehát ma építve körülbelül annyiba kerülne, mint az Egyesült-Államok összes, 160,000 kilométerre menő vasutvonala, pedig azt egykor 20 év alatt államkölcsön nélkül építették. 1·8 méter magasságra s 0·6 méter vastagságra redukálva, a kőfallal az egész földet körül lehetne venni.

* **Milton lakóházát** nemrég árverezték el s azután muzeummá alakították. A költő egy lelkes amerikai tisztelője az egész épületet át akarta vitetni az Egyesült-Államokba.

* **A betük gyakorisága.** Brewer «Dictionary of phrase and fable» czímü művében a következő arányszámokból tünteti ki, hogy egyes betük az irásban s nyomtatásban mily gyakran fordulnak elő: e 1000, t 770, a 728, i 704, s 680, o 672, n 670, h 540, r 528, d 392, l 360, u 296, c 280, m 272, f 236, w 190, y 184, p 168, g 168, b 158, v 120, k 88, j 55, q 50, x 46, z 22-szer. Általában véve 5977 mássalhangzóra 3400 magánhangzó esik. Más nyelvekben természetesen más az arány, így pl. a magyarban a k betü sokkal gyakoribb, de lényegileg a sorrend hasonló.

* **A lakosság sürüsége.** Az egész földön egy négyszögkilométerre átlag 11 ember jut. Európában 35, Ázsiában 19, Afrikában 7, Amerikában 3, Ausztráliában 0·5. Az európai államok közt legnépesebb Szászország, hol 212 ember jut egy négyszögkilométerre, Belgiumban 198, Hollandiában 131, Angliában 118, stb. Magyarországban 51 (épen úgy, mint Portugáliában). Legkevesebb van Norvégiában (6) és Svédországban (10).

* **A lapplandi nők,** kik rendesen nagy távolságból járnak a templomba, az isteni tisztelet idején a templom környékén levő hóba vájt barlangokban helyezik el kisdedeiket, kik rendesen nagy türelemmel várják meg itt, mig szülőik visszatérnek s szánkón elviszik őket.

Rose Blanche letartóztatására a vizsgálat érdekében.

Benner, ki állitólag szintén mélyebben érdeklődött e szép korz nő iránt, bár meg volt győződve ennek ártatlanságáról, semmi fonalat nem talált, mely a titkos büntény rejtélyes szövevényébe bevezette volna. Czéltalanul töprengve járt-kelt, fejét törve a talány megoldásán, míg mintázó eszközeit belepte a por, bevégzetlen agyag-mintája öntözés hiányában megrepedt, összetöredezett.

Magának Rose-Blanchenak vallomása nem olyan volt, a mire sok súlyt lehetett volna fektetni, s ha igen, inkább erősítésére szolgált a gyanúnak. Beismerte, hogy pörlekedett a meggyilkolttal, mert visszautasította szerelmét; arra azonban, hogy mit tett és miket mondott, nem emlékezett. Csak azt tudta, hogy nagyon felindultan hagyta el őt, s egész éjjel szakadó esőben az utczán kóborgott, míg reggel értesült Mandel haláláról.

E közben Benner ellátogatott a Rat Mort kávéházba. Csaknem minden estéjét, sőt néha délutánjait is ott töltötte egy szögletasztalnál ülve, s sziva czigarettjét, vagy kávét szürcsölve. A kávéház törzsvendégei lassanként feledni kezdték már az esetet s feltünés nélkül járhatott, kelhetett köztük. Az asztalával szemközti háttérben álló kaszszától Lepic asszony, a kávéház tulajdonosnéja csak oly nyájasan üdvözölte, mint előbb, ha jönni látta, és senki sem sejtette, hogy apró fekete szemei a lesütött pillák alól figyelmesen nézik minden mozdulatát, és időnként fürkésző tekintetet vet rá lopva.

A párisi rendőrség nem lett volna párisi, ha Lepic asszony által Bennert észrevétlenül szemmel nem tartatta volna.

*

Négy hónap mult el ama borzalmas esemény óta, midőn Benner egy késő délután ismét a kávéházban ült megszokott helyén. Előtte a márványasztalon egy pohár viz állott s egy porczellán gyufatartó, tele gyufával. Az asztalra hajolva Benner szórakozottan játszogatott néhány gyufával, guillotine formájuan rakva össze őket. A kávéházban kevesen voltak. Csak a mellékszobából kihallszó domino-csattogás, egy-egy elejtett szó a játszók részéről s Lepic asszony kötőtűinek halk zöreje törte meg a csöndet. Benner elmélázva nézte a törött gyufából összerakott guillottine alakját, midőn egyszerre észrevette, hogy egyike a szöglet-daraboknak kiegyenesedik és megbontja az egyensulyt. Ez egy derékszögbe tört szál volt, melynek két fele nem volt meg egészen elválva. A nélkül, hogy különös fontosságot tulajdonított volna e körülmenynek, földre dobta az elromlott szálat, s egy mást tett helyébe, mely hasonló módon volt meghajlítva. Néhány pillanat mulva ez is kiegyenesedett s most már a tünemény felköltötte Benner figyelmét. Félrelökve aztán, uj darabot vett elő megint, de ezzel is úgy járt. Most már kiváncsisága komolyan fel lett költve s izgatottsága oly fokra hágott, hogy nem kerülte ki Lepic asszony figyelmét sem. Negyedszer, ötödször, hatodszor is ismételte a kisérletet, s mikor az eredmény az utolsóval is ugyanaz volt, akkor vette észre, hogy az asztalon elöntött víz odafolyt, a hol a kettétört gyufaszál el volt helyezve. Uj szálat vett elő, de mielőtt kettétörte volna, egy ötlet villant meg agyában, minek következtében oly hirtelen emelkedett fel ülőhelyéből, hogy csaknem feldöntötte a márványasztalt. Lepic asszony nagy szemeket meresztett, a dominójátékosok meglépetve neztek fel. Benner pedig izgatottan rohant ki a kávéházból.

Körülbelül hat óra lehetett, mikor Benner, még teljes lelke-szakadtából szaladva, egy Odeoni omnibuszra felült. Elérve a Beaux Arts-utcza sarkát, gyorsan leugrott és az akadémia felé sietett, hol nehány szót váltván a portással, a Luxembourgi-kertek felé tartott, a hol egy ház előtt megállva becsöngetett s megkérdezte, itthon van-e Brunin tanár? A tagadó válasz láthatólag boszussá tette, de csakhamar a legközelebbi kávéházba lépve tollat és papirt kért s arra sebtiben nehány sort vetett. A levelet boritékba zárva, hátrahagyta a tanár lakásán, azután pedig ujra omnibuszra szállva kissé megnyugodtan tért haza, hogy egész este bezárkózva maradjon. Mi történt, mit csinált lakásán, senki sem tudta, de ablaka egész éjen át világos maradt és sürü kopácsolások hallatszottak ki belőle.

A hajnal még munkában találta Bennert; aszután különböző műszerek hevertek elszórva, egyik szögletében pedig egy emberi kéz fából készült utánzata, mozgatható ujjakkal. Egy kis táblán különös gépezet volt felállítva, mely öt darab, háromnegyed hüvelyk széles és fél hüvelyk vastag tölgyfából állott hosszában összerakva és egymásba róva, ugy hogy hosszában kinyitva az öt darab fa egy vonalat képezett. A gépezet közepe és egyik vége csavarokkal volt a táblához erősítve, a másik alá pedig egy hegyes réz-mutató volt alkalmazva, mely alá Benner egy milliméternyi pontossággal szerkesztett hosszmértéket erősített meg. Igy elkészülvén, elégedetten nézte végig művét, midőn az ajtón koczogás hallatszott s a házmester egy levelet nyujtott be, melyet mohón bontott fel s belőle a következőket olvasta:

«Uram! A fa terjeszkedésére vonatkozó adatok közül csak azokat ismerem, melyeket Reynaud épitészeti művében, az első kötet 84—87-dik lapján felemlít.

«1. A nyers fák sokkal jobban terjednek, mint a kiszárítottak.

«2. A tölgy néha jobban, néha kevésbbé terjed ki, mint a fenyő, de mindig jobban, mint a diófa.

«3. Rendes körülmények közt, azaz csupán a levegő hygrometrikus változásai mellett, a kiterjedés coefficiense legfeljebb 0·018, miből következik, hogy egy 0.20-nyi fadarab 0·2036 lesz.

«4. Sokáig merítve vízbe egy eredetileg igen száraz fát, a kiterjedés coefficiense 0·0375-öt is elérhet, mi 0·20-nyi fáknál 0·2075-öt eredményezne.

«Talán még egyéb adatokat is találhat Emy épitészeti, vagy Roubo asztalos-ipari szakművében.

«Fogadja, uram, tiszteletem kifejezését.

«*Brunin P.*»

*

Nehány nap mulva a törvényszéki teremben egy csoport ügyvéd, biró és rendőrhivatalnok gyült össze. Hozzájok csatlakozott nemsokára Benner is egy szemüveges alacsony ur kiséretében. A terem rendes butorzatán kivül egy cseber viz, egy fabáb, s a már említett gépezet is ott voltak elkészítve. Az elnök megérkezése véget vetett a társalgásnak s elfoglalva szeket, nehány bevezető szóval elmondta a montmartre-i rejtélyes eset történetét, hozzá téve, hogy ujabban egy oly új és meglepő elmélet merült föl a halál okának kutatása közben, nogy ő készséggel egyezett bele egy szakértekezlet összehivásába, hogy a fölmerült sajátságos föltevések bővebb kifejtésére alkalom nyiljon. E szavákra fölemelkedett Benner is és körülbelől a következőket adta elő.

«Pár nap előtt a Rat Mort kávéházban különös természettani jelenség észleletére nyilt alkalmam egy eltörött gyufánál. Kezdetben kiváncsiságomat csak kevéssé ragadta meg, de később annyira kezdett érdekelni, hogy kisérletekhez fogtam a tünemény okának kiderítése czéljából. Ugyanakkor eszembe jutott, a mit rég tanultam az iskolában a hajcsöves erőről s egyszerre világossá lőn előttem szegény barátom halálának titka. Dologhoz fogva, levágtam fabábomnak kezét és Brunin tanárhoz vittem az akadémia épitészeti osztályánál. Az adatok, melyeket tőle nyertem a nedves fa kiterjedésére vonatkozólag, e levélben vannak. Hypothesisem nagyon egyszerű: *Mandel barátomat saját fabábja gyilkolta meg.* Elég tanú van rá, hogy a pisztoly már hosszabb idő óta töltve volt, Mandel gyakran próbálta kilőni, de siker nélkül. Az is tudva van, hogy a pisztoly kakasa fel volt húzva a báb övében, mert élte utolsó napján úgy festette Mandel a félig kész festményen. Továbbá a báb jobb mutatóujjának fekvése is világosan látható a festményen. Meg levén töltve tehát a pisztoly és ravasza felhuzva, csak az ujj nyomására volt szükség, hogy elsüljön. Ezt a nyomást megadta a barátom halálát megelőző éjen át esett eső. A vizsgálóbiró ur emlékezni fog a jegyzőkönyv alapján, hogy a vizsgálat reggelén a műterem mennyezetén nagyobb repedés volt, s onnan az eső egyenesen a bábra hullott. Pontosan tudja azt is, minő helyzetben állt a báb a diványon fekvő testhez. Világos ennélfogva, hogy a báb kézcsuklója meg lévén hajolva s mutató-ujja a pisztoly ravaszára fektetve, csak egy kis mozgásra volt szükség, hogy a pisztoly elsütésére szükséges nyomás előidéztessék. Mikor a viz először csepegett alá a menyezetről, átszivárgott a kezen és csuklón s úgy kidagasztotta az izületet, hogy a csukló mozgathatlanná lett. Azután a nedvesség az újjhegyek felé szivárgott, minthogy a kéz kissé lefelé volt tartva. Gépezetemben utánoztam az ujj szerkezetét úgy, hogy a legkisebb elhajlás milliméternyire ki legyen mutatható. Az izületek úgy vannak szerkesztve, hogy a fadarabok minden megnyulása az izületek irányát eltérítse a rajztáblán alája huzott egyenes vonaltól. Tessék a kisérletet megtenni modellemmel, s ki fog tünni minden kétséget kizárólag, hogy barátom halálát véletlenség idézte elő.»

Igy szólt Benner. A vizsgálóbiró a maga részéről előadta, hogy minő helyzetben találták a testet, hozzátéve, hogy igen valószinű, hogy a lövésnek a báb irányából kellett jönnie, és pedig csipője tájáról. Beismerte azt is, hogy a hely, a hol a pisztoly a földön megtaláltatott, épen összevág azzal a ponttal, a hová a báb kezéből visszapattannia kellett. Egyebekben mindenben megerősítette Benner adatait.

Most a tudós tanár adta elő sok szóbőséggel a hajcsövesség elméletét s a fának kiterjedését a nedvesség következtében, végezve azzal az érvvel, hogy a régi bányákban faékeket szoktak a sziklahasadékokba verni, melyet azután vízzel áztattak be, úgy hogy a kidagadó fa szétrobbantotta a sziklákat. Ilyen ellenállhatlan — mondá — a hajcsöves erő.

Végül az elnök felhivására Benner a gyakorlati kisérlethez fogott. Elhelyezte a gépezettel ellátott rajztáblát a cseber fenekére, s csavarokkal hozzá erősítette. Megjegyezték aztán az időpontot és a mutató helyzetét. Miután pedig arra, hogy a fának elég ideje legyen kidagadni a vizben, legalább négy-öt órára volt szükség, az elnök elhalasztotta az ülés folytatását délután négy órára. A termet elzárták s hatósági személyek őrizetére bizták.

A kitűzött órában a társaság ujra összegyülvén, az ajtót felnyitották s a mint az elnök könnyen érthető kiváncsiságból első nézett a cseberbe, a meglepetés kiáltásába tört ki. A mutató két milliméternyire volt eltérve, tehát eléggé arra, hogy akár egy ágyut is elsüssön. Az elnök komoly arczczal fordult a jelenlevőkhöz, s alig titkolható felindulással csak ennyit mondott: — «Uraim, itt egy hajszál által okozott gyilkossággal állunk szemközt.» —*r—n.*

LÉGHAJÓ-GYÁR.

Párisban, hol a léghajózás ujabb időben igen divatba jött, külön léghajó-gyár is van, a Lachambre czégé. A léghajó-gyártás két nagy csoportra oszlik. A szakszerüleg léghajózással foglalkozó egyének vagy tudósok számára külön gázzal vagy levegővel töltött léghajókat készítenek, melyek a magasba is képesek felemelkedni. Az ily hajók gyártása igen nehéz és nagy elővigyázatot igényel. A léghajó-részek kiszabása, összevarrása es légmentessé tétele, a háló elkészítése mind kiváló gondot igényelnek, mivel attól függ a léghajósok élete. A gyár 1883 óta 18 ily léghajót készített, melyek 200—3000 köbméter tartalmuak voltak, köztök Tissandier hires léghajóját. A másik csoport a különféle léggömbök készítése. Vannak ilyenek különböző hártyákból, ember- és állat-alakokat ábrázolva, melyeket ünnepek alkalmával bocsátanak fel. Vannak továbbá meleg levegővel megtöltött kis piros léggömbök, melyeket a Szajna-parton különböző reklámokkal ellátva ingyen szoktak kiosztani, míg nálunk a városligetben gyermekek játszanak velök. A hártyagömbökből e gyárban évenként 6—8000 készül és rendesen agyagmintákat vonnak be ily hártyákkal; a mintát kivonják és az ürt könenynyel betöltve, a nyilásokat gondosan elzárják.

A PÁRISI HIRLAPKIADÓ-HIVATALOK.

A franczia fővárosban jelenleg több mint 50 lap jelenik meg naponkint, de ezek közt csak hatnak van saját nyomdája és a hat közül is 2—3-nak saját sajtója. A «Le Petit Journal» és a «Figaro» nyomatását Marinoni végzi, egy ismert párisi gépgyáros, ki mindenféle typographiai munkákat elvállal. A legtöbb nyomda a Rue Montmartre-on van. 20,000 példányban kiadott négy lapos hirlapot átlag 1500 frankért nyomnak.

Külön önálló üzletek kezelik továbbá a hirdeté-

Vágó Pál

emlékkiállítása a Mű-
csarnokban 1929. őszi
Kiáll. Eredetben.
A katalogusban életrajza.
Kiállítva 27 olajf. és
34 db rajza.

Nyug

12. P. arar tizenkét j
6 dtl. diapositív kikölcsön
müegy. m. tanár lirtól

Budapest 1934. julius

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Vágó Pál.

Ivod
2

Vas. Ujs. 1885. 453. l.
(Az országos kiállítás
nincsarnokából.)

MAGYAR RÉZKARCOLÓM

ELNÖK: OLGYAI VIKTOR

Budapest,

II. MARGIT

Vágó Pál

Gozsdu Elek: A oregedi árvíz-képről.
Vas. Ujs. 1904. 187–188. l.
(Képpel és arcképpel.)

Nagyobb cikk, mely bővebb életrajzban okv. felhasználandó

BUDAPEST
3 19 DEC -2 21
LKd
LKd

Vágó Pál.

Reggel c. képe repr.

Vas. Ujs. 1904. 216. l.
(A Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállításáról)

W

Wasserstrasse 18

192

Vágó Pál (1854-1928)

Földbiztokos egy Lanyán (1890 körül, szajz, repró)

Kiss Sándor: Magyarország történetének képeskönyve 1849-1945 (Bp. 1969)

109 old.

Vágó Pál

Festő halálának 40. évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt 10 órakor emlékkiállítás nyílik a művész szülőfalujában (?), Fászapátin, a Magyar Nemzeti Galéria rendezésében. (Dec. 15-ig tekinthető meg.) Emlékünnepséget is tartanak vasárnap s megkoszorúzzák Vágó Pál sírját és emléktábláját.

Krónika.

Magyar Hírlap, 1968 október 27. 9. l.

Vagó Pál

Irod

Vas. Ujs, 1885. 438. l
(Az országos kiállítás
műcsarnoka.)

BEMBINGRT B.
BUDAPEST
II. Zsigmond ucca 6.

BUDAPEST
1930 OKT-4 21
72 A

ÖNVÉDELEMRE
OKTATA
LEGÉLTALMI LIGA

BUDAPEST
1930 OKT-4 21
72 A

Nagy

Dr. Szentiványi Gyula ur

Bpest

Vágó Pál

1891-92. téli kiáll.: Egy kérdés, olajf., 1000 ft. — Birkozó bikák, olajf., 3000 ft.

1892-93. téli kiáll.: Rakodó bakter, olajf., 800 ft.

Vágó Pál

Reggel c. festménye
repr. Művészet 1911. 244. l.

A nagyszebeni útkőzet,
részlet Vágó Pál körkepéből
repr. u. o. 245. l.

Szeged szebb. leszi mint volt,
repr. u. o. 246. l.

A török flotta Szebasztopolt bo

Vágó Pál

Vágó Pál. Írta Kézdi Kovács László. Művészeti Krónika, I. 4.

(Művészet
1904. 212. l.)

Bezirk Leipzig.

Dauerleihgabe
Deutsches Museum
für Kulturgeschichte
der Universität Leipzig

Vágó Pál

1899. márciusában Nagy-becskerekre ment a torontáli bandérimot és a szegedi árvi képet megfertem. Ekkor szándékozott az akkor szintén Ott működő Edvi Illés Aladarral és Nemeth Lajossal műveszitelepet létesitem; de a tero dugába dolt.

Művészet 1902 286 l.

T. 3786.

kapujához czölöpökön nyugvó
két guggol egymással
odább katona áll ki-
ssze a földön ülő játszik
ndatszalagon, mely fölött mértani

6 cm.

-101.

Vágó Pál

Vágó Pál festőművész meghalt. A magyar művészetnek nagy gyásza van. *Vágó* Pál festőművész 75 esztendős korában a Szent János kórházban meghalt. Sokáig betegeskedett az agg festőművész, a halál szenvedéseitől váltotta meg. Az utolsó években már egyáltalán nem dolgozott, az új generáció nem ismeri jól műveit. *Tétény képe azonban halhatatlan lett.* Az 1900-as párizsi kiállításon Vágó Pál képe mutatta be a magyar huszárság teljes történeti fejlődését. *Ez a freskó a francia becsületrendet hozta a művésznek.* Leghíresebb képe a szegedi árvízről festett kép volt, de évtizedekkel ezelőtt népszerűek voltak egyéb magyar tárgyú és magyar zsánerű képei is.

Képzőművészet
1928. ~~EE~~ 14. 7.

KÉP

Éder Gyula: Önarckép. 1918 Ci
Éder Gyula: Bellerophon. 1902. . . . .
Basch Gyula: Tóth menyecske . . . . .
Éder Gyula: A dryáda halála. 1925. . . .
Éder Gyula: Répássy György. 1911. . . .
Éder Gyula: Répássy Magda. 1928. . . .
Éder Gyula: Golgota (vázlat). 1921. . . .
Benczúr Gyula: A hiú néger . . . . . .
Frank Frigyes: Női fej . . . . . .
Karlovszky Bertalan: Arckép . . . . . .
Bardócz Árpád: Korcsma a tengerparton . .
Kosztolányi-Kann Gyula: Tájkép . . . . .
Báró Hatvany Ferenc: Akt . . . . . .
Kemény Nándor: Falusiak . . . . . .
Benedek Péter: Baromfiudvar . . . . . .

TEVAN NYOMDA ÉS KÖNY

Vájó Pál

Ny. Magyarság Vasárnapja 1935 jún. 21.

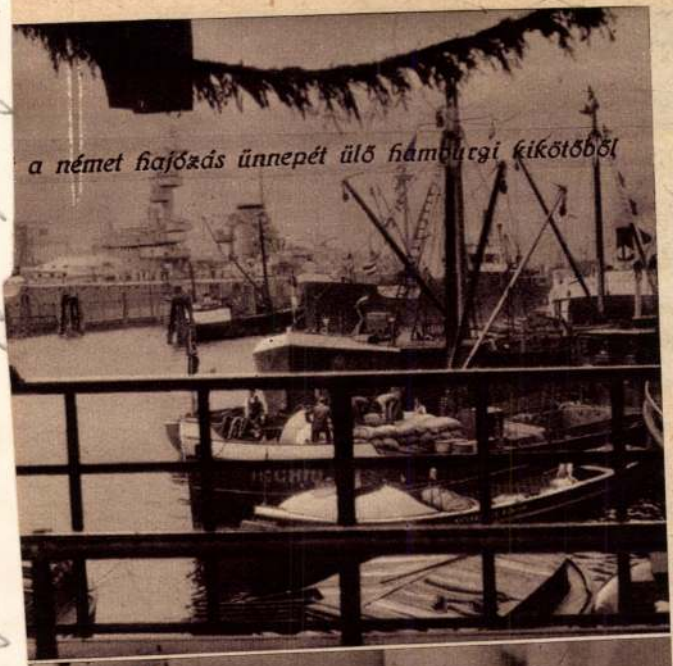

a német hajózás ünnepét ülő hamburgi kikötőből

ÁSOK

né

RGIT

számmal jelentek meg. Folyton 42—43 szavazatot adtak be.

A *Dóra-jutalmat* (a nemes fémpénz-arbitrage) a beérkezett három pályamű egyikének sem adhatták ki. A *Beck Miksa dijat,* mely a budapesti bankok történetére volt kitüzve, az egyetlen pályamunkának oda itélték a birálók. A *Lukács Krisztina-jutalomért* versenyző pályamunkának (a magyar önkormányzat fejlődése) ellenben a dij nem adható ki. A *magyar általános biztosító társaság jutalmáért* (a tőzsdeadó) több pályamű versenyzett; a birálók véleménye, hogy az I. számú «Justum et aequum» jeligéjünek adassék ki a jutalom, a IV. számu, Raffalovicstól vett jeligéjü munka pedig dicsértessék meg. De felszólalás történt, hogy a dijra érdemesített munka szerzője ismeretes, s így az alapszabályok alkalmazása a nagygyülésnek hagyatik fent. Az *Ullmann-jutalmat Szalágyi* Aurél «A dunai gőzhajózás története» című művének, melyet az akadémia már 1893-ban jutalmazásra elfogadott s szerzője most átdolgozva benyujtott, az osztály kiadhatónak véli.

Következett a napirend legfontosabb pontja: az *akadémiai nagy jutalom* (200 arany) és a *Marczibányi mellékjutalom* (50 arany) odaitélése az utolsó hét év alatt megjelent legjobb történelmi mű kitüntetésére. A kiküldött bizottság javaslatát már napok előtt élénken vitatták. A bizottság (Szilágyi Sándor, Fejérpataky László, Nagy Gyula) jelentésében fölsorolja az utolsó 7 év alatt megjelent történeti műveket. Megdicséri Angyal Dávid monografiáját (Tököli Imre), aztán mint négy legkiválóbb művet hozza föl: *Pauler* Gyula «Árpádok történetét», *Hunfalvy* Pál «Oláhok történetét», *Csánky* Dezső «Magyar történeti geografiáját» és *Marczali* Henrik «Legújabb kor történetét». Első helyen áll Pauler műve, mely tavaly megkapta a Szilágyi-dijat (ezer frt) s ámbár ez nem zárja ki a nagyjutalomból, a bizottságnak az volt a véleménye, hogy ugyanennek a műnek kétszeres megjutalmazása ne tüntesse föl a dolgot úgy, mintha más jutalomra méltó mű nem volna. Hunfalvy művét a szerző nem fejezhette be, az utolsó simítást más adta meg neki; a bizottság tehát azt indítványozta, hogy a nagyjutalmat oszszák meg *Csánky* és *Marczali* közt, a Marczibányi-mellékjutalmat pedig adják oda *Angyal* Dávidnak. Hosszas vita keletkezett, s titkos szavazással döntöttek. Az osztály 28 szóval 14 ellen a bizottság inditványát elvetette s a nagyjutalmat Pauler Gyula «*A magyar nemzet története az Árpádok alatt*» czimű munkájának itélte oda, a Marczibányi-jutalmat pedig *Fraknói* Vilmos «*Hunyadi Mátyás élete*» című művének.

Az uj jutalmak a következők: A kisebb és házaló kereskedés (500 frt jutalommal; határnapja 1897. szept. 30.) A mezőgazdaság jövedelmezőségének kérdése (500) frt, határidő 1897. szept. 30. A mezei munkáskérdés hazánkban (500 frt, határidő 1897. szept. 30). A magyar férfiviselet története, nyilt pályázat (100 arany jutalommal, 1895 decz. 31. határidővel).

A választások előtt *Pulszky* Ferencz hajlott korára és betegeskedésére való tekintettel kérte az osztályt, mentse föl őt az elnöki tiszt további viselése alól. Az osztály nevében *Pauer* Imre titkár fejezte ki az elismerést Pulszky érdemei iránt. Elnökké *Pauler* Gyulát választották 31 szavazattal.

Uj tagokul ajánltatnak: tiszteletbeli tagnak *Kovács* Ferencz, rendes tagnak: *Thallóczy* Lajos, levelező tagoknak: *Edvi Illés* Károly, *Nagy* Ernő, *Szathmáry* György, *Komáromy* András. Több ajánlott nem kapta meg a többséget.

A harmadik osztály (természettudomány, mathematika) *Than* Károly elnöklete alatt intézte el ügyeit.

A *Lukács Krisztina-jutalom*, mely a magyar természettudományi irodalom ismertetését kivánta, meddő maradt. A másik *Lukács-jutalom* ellenben (mathematikai-fizikai monografia), melyért három pályamű versenyzett, sikeres volt, s az 1000 forintot az osztály «A fény elektro-mágnességi elmélete» című pályaműnek javasolja kiadni. A jövő évben a nagyjutalom és *Marczibányi-mellékjutalom* a természettudományokat (1888—1894. évkör) fogja illetni. E mellett az osztály nyilt pályázatot is hirdet *mathematikai monográfiára.*

A tagajánlásoknál itt is többen kisebbségben maradtak. Levelező tagokul ajánltatnak: *Schulek* Frigyes, *Kövesligethy* Radó; külső tagokúl: *Kulczinszky* Ulászló és *Vogel* Henrik.

A nagygyülés. *Május 8-ikán* az osztályok közös gyülésben ültek össze, s ezzel kezdetét vette a nagygyülés.

Az elnökség választás alá kerülvén, az elnöki helyet mint korelnök *Tóth* Lőrincz foglalta el. A gyülés az *elnökválasztással* kezdődött. Ismét báró *Eötvös* Lorándot választották meg, 39 szavazatból 36 szavazattal. Másod elnök *Pulszky* Ferencz lett 26 szóval. Az eredmény kihirdetése után belépő Eötvös Loránd bárót zajos éljenzéssel fogadták. Tóth Lőrincz üdvözlő beszéd kiséretében adta át neki az elnöki széket. Báró Eötvös Loránd röviden köszönetet mondott a kitüntetésért, kérve az Akadémia tagjait, hogy müködésében ezután is olyan rokonszenvesen támogassák, mind eddig.

A vasárnapi *diszgyülés* sorozatát következőkben állapították meg: 1. Elnöki megnyitó beszéd, báró *Eötvös* Loránd elnöktől. 2. Jelentés az Akadémia 1894. évi működéséről, *Szily* Kálmán főtitkártól. 3. Emlékbeszéd Kerkapoly Károly levelező tag fölött, *Kautz* Gyula rendes tagtól és 4. Helmholtz és a német tudományosság, *König* Gyula rendes tagtól.

Szily Kálmán főtitkár jelentette be ezután az osztályok tegnapi értekezletének megállapodásait. Az osztályelnökök választásához, új pályázatok kitüzéséhez, a jutalmak odaitéléséhez a nagygyülés hozzájárult. A tag-ajánlások fölött a következő ülés dönt.

A pályadijat nyert művek jeligés levélkéi felbontatván, kitünt, hogy a *Beck*-féle pályázat (a budapesti bankok története) nyertese dr. *Pólya* Jakab. Az *első magyar biztosító társaság* pályadiját (a tőzsdeadó) dr. *Bamberger* Béla ügyvéd nyerte; a megdicsért IV. számu pályamű szerzői pedig *Fellner* Frigyes és *Hegedüs* Loránt. Ez eredmény kihirdetése után *Jekelfalussy* József rendes tag Bamberger Béla nevében azt a kijelentést teszi, hogy a szerző az odaitélt jutalmat az akadémiának visszaajánlja. A nagygyülés a felajánlást köszönettel fogadta.

Május 9-ikén az igazgató tanács ülésezett, mely az akadémia anyagi ügyeit intézi. A tanácsban megüresedett helyre *Császka* György kalocsai érseket választották. A pénztári jelentések után az igazgató tanács köszönetet mondott a magyar földhitelintézetnek, mely az akadémia pénzügyeit hosszu idők óta teljesen dij nélkül kezeli.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Hrabovszky Lajos. *Tempi passati. Verses könyv. Hoska Kálmán rajzaival. Arad.* E kötet, ha egyébbel nem is, kiállításának szokatlanságával feltünést kelthet. A lazán egymáson fekvő íveket vastag zsinór füzi össze, melyről csak a függő pecsét hiányzik; minden vers előtt egy czímképes lap van, s valamennyi levél egyik oldala üres, úgy hogy csak minden negyedik lapra jut szöveg. Megérdemlik-e Hrabovszky versei ezt a pazar és kaczér kiállítást? Alig hiszszük, nem mintha szerzőtől el akarnók vitatni a tehetségét, hanem mert rosz úton halad. Heinét utánozza, de Heinének is inkább csak hibáit s a nagy német költő cynismusát a századvég blazirtságával vegyíti. Az erőltetett elmenczség sem hiányzik a kötetből. Vannak benne azonban csinos, egyszerü, érzelmes versek is, melyek kedvezőbben hangolják az olvasót Hrabovszky költészete iránt, ilyenek a «Tavaszi eső», «Menyasszony-halál» «A szürke házról», «Az én boldogságom», ez utóbbit izelitőül ide iktatjuk:

Az én boldogságom.

Én, ki boldogságra
Tán sohase' vágytam,
— Édes jó istenem
Nem is tudom, hogy van—
Mégis rátaláltam!

Nem is tudom hogy van,
De tudom, hogy ugy van,
Legalább ugy érzem:
Annak a kis lánynak
A mosolygásában
Van az üdvösségem.

Nem a gazdagságban,
Dárius kincsében,
— Ölelésre termett
Szőkehaju lányka
Ábrándos szemében.

Azt sem tudom, hogy van,
De tudom, hogy ugy lesz,
Ugy kell annak lenni:
Annak a kék szemnek,
Bodros szőke hajnak
Enyémnek kell lenni!

Kain. Mysterium. *Irta Lord Byron. Fordította Győri Ilona. Budapest, 1895.* Nehány évvel ezelőtt a Kisfaludy-társaság pályázatot hirdetett a világirodalom valamely kiváló drámai költeményének lefordítására. A pályadíjat Csiky Gergely nyerte meg Euripides szatir-drámájának fordításával, a dicsérettel kiemelt két pályamű egyike pedig Lord Byron «Kain»-ja volt, melyet, a mint a felbontott jeligés levélből kitünt, Győry Ilona fordított, korán elhúnyt jelesünk, Győry Vilmos leánya. E művet adta most ki a Kisfaludy-Társaság, a pártolói illetmények 1894. évi sorozatában. Kainból egy részt még a negyvenes években Lukács Móricz fordított le, még pedig meglepő sikerrel, most a halhatatlan brit költő hatalmas alkotását a maga egészében kapja a magyar olvasó közönség. Győry Ilona nagy gonddal és szorgalommal fordította a költeményt, fordítása egészen élvezhető, bár az is természetes, hogy a szép tehetségű irónő, minden műgondja és iparkodása mellett sem tudta visszaadni azt a fenséges és zord erőt, melyet Lord Byron e titáni műbe öntött. A kötet a Kisfaludy-társaság kiadványainak ismert izléses alakjában jelent meg, ára füzve 1 frt.

A besorozott, história 1850-ből; irta *Vadnai* Károly. Kiadja a Kisfaludy-társaság tagilletményül. Vadnai regényes korrajzok alakjában eleveníti föl a szabadságharcz elnyomására bekövetkezett idők némely eseményeit, nevezetesen azok keserves viszontagságait, kiket büntetésül besoroztak az osztrák ezredekbe és elvitték őket messze földre, Olaszországba. Vadnai maga is ezek közzé tartozott, s e kötetben visszaemlékezéseit, naplójegyzeteit dolgozta föl. Még három kisebb korrajz, szintén ebből a szomorú világból, egészíti ki a kötetet, mely a Franklin-társulatnál jelent meg s ára 80 kr.

A magyar költészet kincsesháza. *Szerkesztette Endrődi Sándor. Budapest, 1895.* A jól szerkesztett anthologiák a költészet népszerűsítésének s az irodalmi jártasság terjesztésének legalkalmasabb eszközei közé tartoznak. Endrődi határozottan oktatási czéllal szerkesztette ezt az óriási anyagot magába foglaló, hatalmas kötetet, mely az Athenaeum kiadásában épen most látott napvilágot. A költemények műfajok szerint csoportosítvák s minden műfaj előtt rövid elméleti tájékoztatást találunk; a lantos költészet egyes ágainál magától a szerkesztőtől, az elbeszélő költészetnél Erdélyi Páltól, a drámai költészetnél pedig Névy Lászlótól. Az egész kötetet a magyar költészet dióhéjba foglalt története nyitja meg, Kardos Alberttől, s egy kitünő verstani tanulmány, Négyesy Lászlótól. Az egyes műfajokon belül a szerkesztő a költeményeket lehetőleg időrendi sorrendben rendezte, hogy a tanulók «maguk előtt lássák a műfaj történeti fejlődésének képét a legrégibb időktől jóformán napjainkig». Ez anthologia valóban nagy szorgalom és munka eredménye, nagyon sok, félig elfeledt költeményt is találunk benne, melyek közül nem egyet méltó volt kiragadni a feledésből. A másfél ezer lapra terjedő kötet ára díszes kötésben 5 frt.

«Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben» című nagy hon- és népismertető vállalatnak május hó 1-én megjelent 227. füzete «Magyarország» *negyedik* kötetének a 13. füzetéből áll-s három közleményt foglal magában, melyek mindegyikének megvan a maga becse, érdekessége.

Az első közlemény *Vasmegye* ismertetésének befejezése *Balogh* Gyulától, ki mint e megye alapos ismerője, sőt monografusa, sok becses adatot iktatott be e tömören, de világos előadással irt dolgozatába. A második közlemény a Dunán túli *hienczek* néprajzi ismertetése, *Herrmann* Antal ismert néprajzi irónktól, ki épen olyan érdekes, mint tanúlságos képben mutatja be a hazai németségnek e sajátos külön töredékét. Végre a harmadik közlemény *Sopronmegye* táj- és néprajzi leirása, *Bella* Lajostól. A személyes kutatásokon és tapasztalatokon alapúl dolgozatnak jó nagy részét találjuk ebben a füzetben; de a befejezése majd csak a következő füzetben lesz olvasható. Mind a három közlemény teljes mértékben megérdemli a magyar olvasó közönség figyelmét. A füzet becsét kilencz diszes rajz emeli, melyek *Baditz* Ottó, *Cserna* Károly, *Dörre* Tivadar és *Háry* Gyula ismert művészeinktől valók. A vállalat a m. kir. államnyomda kiadásában jelenik meg s *Révai Testvérek* bizománya útján kerül a könyvpiaczra. Minden füzet szines borítékba van foglalva. Egy-egy füzet ára 30 kr. Megrendelhető akár egész évi folyamban, akár füzetenként minden hazai könyvkereskedésben.

Tolnamegye története. Tolnamegye is megiratja a megye történetét, s ezzel *Wosinszky* Mór ismert régészt és *Kammerer* Ernő képviselőt bizta meg, úgy hogy Wosinszky az őskor, római idők, népvándorlás korának ismertetését, Kammerer pedig a honfoglalás óta lezajlott idők leirását vállalta magára. Az egész mű három kötetre terjed, térképpekkel, s a megye területén talált régiségek rajzával. Az első két kötet, az archaeologiai rész, 1896 első felében, a történelmi részt tárgyaló harmadik kötet nem sokkal utóbb fog megjelenni. A megye részéről kiküldött bizottság nevében Simontsits Béla alispán előfizetési fölhivást adott ki, mely Tolnamegyében bizonyosan élénk viszhangra talál. Egy kötet 2 frttal rendelhető meg.

Az Armenia, a Szamos-Ujvártt megjelenő hazafias szellemű magyar-örmény havi szemle ápril havi füzete a *századik* e folyóirat megindulása óta. A szerkesztő Szongott Kristóf, mint ünnepi számot bocsátja közre ezt a füzetet. Üdvözletet, emléksorokat sokan irtak bele s ezek közt a közélet számos kiváló férfia Lukács Béla, Vámbéry, Szilágyi Sándor, Vadnai, Télfy Iván, képviselők, tanárok, lelkészek

az örmény egyház tagjai, stb. Hosszabb közleményt a magyar-örmény nőkről pedig Szongott Kristóf. Az «Armenia» buzgó szerkesztőjének Szongott Kristófnak érdemeit pedig Govrik Gergely méltányolja. A folyóirat a hazai és külföldi örménység köréből s irodalmából sok érdekest szokott közölni.

Röpirat. A felekezeti harcz ellen czim alatt *Pártos* Bélától politikai röpirat jelent meg, mely a néppárttal s az ellene való tennivalókkal foglalkozik. A néppárt reakczionárius és antiszemita jellegét kiemelve, a többi pártokat, főkép a függetlenségit hivja föl, hogy világosítsák föl a választókat. A röpirat az Eggenberger-féle könyvkereskedés bizománya s ára 40 kr.

Népszinház. A saison végén a népszinház még egy franczia operettet hozott színre: *A királyné dragonyosa* cziműt. A szövegét Decourcelle és Beauvillet irták, de ketten sem tudtak valami újat csinálni, annyira az operettek megszokott készletét használták. Csak tarkaságot akartak összehozni. A zeneszerzőt *Wenczel* Leopoldnak hivják, Párisban lakik, de aligha franczia. A muzsikája azonban fülbemászó, a keringő, a mazurka, gavotte, románcz egymást váltogatja benne. Sok eredetiséggel ezek sem dicsekesznek, de akárhonnan jól vannak összegyüjtve. A sok táncz-zene miatt azonban Párisban sehogy sem tudott zöldágra jutni az operette. A népszinház közönsége azonban hozzá van szoktatva a másodrendű élvezetekhez. Nálunk a szöveg laposssága nem tetszett.

Egy kőmivesinas viszontagságai körül szövődik a darab, mely még hosszabb, mint a szegény Sedaine viszontagsága, a ki nemcsak kőmivesinas, hanem költő is, majd bohócz dragonyos. tiszt, stb. Sedaine (Küry Klára) szerelmes az építőmester unokahugába, Rózsikába (Komáromi Mariska). Szerencsétlenségére a kőmivesfiu szemet szúr a gazdag és rút Bellardoise grófnőnek (Csatai Zsófi), a kit pedig két lovag is szeretne feleségül, egy dragonyos kapitány (Vidor) és egy öreg nemes (Kassai). Ezek hát Sedainet szeretnék eltávolítani, a miben segítségükre van a grófnő unokaöcscse, Pamphil (Tollagi), a ki Rózsikára vetett szemet. Sedainet egyszer leitatják, s alattomosan aláiratják vele, hogy beáll a dragonyosok közé. A toborzók el is viszik irgalmatlanul katonának. De jó kariert csinál s kényes küldetést is biznak rá, hogy ellenséges földön keresztül vigyen egy levelet Francziaországba. Egy vándor komédiás truppban csap föl s mint bohócz teljesíti a megbizatást. Még egyéb kalandok után is mint dragonyos tiszt veszi feleségül Rózsikát. Legtöbbet ér a dragonyosok tarka csapata, a vándor komédiások, az aratók ünnepe. *Küry* Klára a czimszerepben igen tetszett, valamint *Komáromy* Mariska; továbbá *Kassai, Vidor, Tollagi, Németh, Csatai Zsófi.*

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia május 6-iki ülése *Zichy* Antal elnöklete alatt ment végbe.

Wolff György «Az első keresztény hittérítők» czimen azt bizonyította, hogy nem a szlávok voltak az első hittérítők nálunk a magyarok között. A térítőket azok között a keresztény foglyok közt kell keresnünk, a kiket őseink külföldi kalandozásaik alkalmával több mint hat évtizeden keresztül behurczoltak a keresztény országokból, főleg Olaszországból. Az olaszok voltak ugyanis a leghasználhatóbbak és így a legbecsültebbek is a foglyok között. Bejutottak az előkelő férfiakhoz, mint alkalmas tolmácsok, követek és iródiákok. Az olasz foglyok közül különösen a velenczeikre kell gondolnunk; erről tanuskodik az, hogy Velencze volt a magyarok pusztításainak rendes szinhelye és nyelvünk olasz jövevényszavai s a magyar irás és hangjelölés egész határozottan a velenczei népies latin kiejtésen alapszik. A keresztény foglyok vallásosságukkal és tudásukkal megindították a magyar nemzet erkölcsi és értelmi művelődését és hatásosan munkálkodtak azon, hogy a magyar nem jutott a hunok és avarok sorsára, hanem fenmaradt, fejlődött és erősödött. Ezután *Simonyi* Zsigmond mutatta be *Szamota* István dolgozatát, a mely a tihanyi apátság alapítóleveléről, mint legrégibb nyelvemlékről szól. Magában ebben az oklevélben, a mely 200 évvel régibb a Halotti Beszédnél, 58 magyar szó, 9 rag és képző található. Ez az értekezés egyúttal mutatvány a szerzőnek «A középkori magyar nyelv története és szótára 1055—1526-ig» czimű nagy munkájából, a melyhez Szamota már több év óta gyűjti az anyagot a hazai és külföldi levéltárakban.

A magyar földrajzi társaság közgyülése május 9-ikén volt dr. *Erődy* Béla elnöklete alatt. *Jankó* János titkár Ferencz Salvator főherczeg levelét olvasta fel, a melyben köszönetét fejezte ki disztaggá történt megválasztásáért. Ezután az elnöki, titkári, bizottsági és könyvtári jelentéseket olvasták fel s az évi költségvetést fogadták el. Utoljára a Xantus János halálával megüresedett alelnöki állásra egyhangulag *Ghiczy* Béla altábornagyot s a kilencz bizottsági tagot választották meg.

MI UJSÁG?

Tavaszi ünnepélyek. A főváros jótékony hölgyei alig várták a tavasz jöttét. Mihelyt a verőfényes napok beköszöntöttek, egymás után két napon tavaszi ünnepélyeket rendeztek. Az első mult vasárnap folyt le a nemzeti múzeum kertjében. Ez volt az úgynevezett *rózsa-ünnepély*, melyet egy hölgybizottság rendezett a fővárosi szegény gyermekkert-egyesület javára. A nemzeti múzeumot erre a napra kivetkőztették komoly, méltóságos jellegéből. A hatalmas oszlopcsarnokot apró zászlókkal ékesítették s a lépcsőzet előtt, valamint az Arany-szobor körül hivogató sátrakat ütöttek, a melyeken vigan lobogtatta a tavaszi szél a sok czifra diszítést. Vasárnap délután muzsikaszó jelezte az ünnepély kezdetét. Két zenekar is játszott, katona- és czigánybanda. Csakhamar megkezdődött a közönség vándorlása a múzeumkertbe. A sátorokban volt is látni való. Volt ezek közt mutatványos bódé, tombola-csarnok, játékkereskedés, mézesbábos sátor, czukrászda, csárda és pezsgős sátor, a melyekben szép asszonyok és leányok sürgölődtek, előzékenyen kinálgatva csecsebecséiket, a sok enni és innivalót. A jókedvü közönség szivesen vendégeltette magát s fizetett uri módon. Este felé, a mikor kigyúltak a lámpák, a múzeum lépcsőcsarnokában megkezdődtek az előadások. A dalárda énekelt, Solymosi Elek magánjeleneteket adott elő, Hermann Erzsike czimbalmozott, zajos tetszést aratva. A mulatozó sereg csak éjféltájt oszolt szét. A mulatság sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a vásár negyedfélezer forintot jövedelmezett a jótékony czélra.

Másnap, hétfőn, Budán volt «*ünnepély a bástyán*». Ezt budai előkelő hölgyek rendezték *Pallavicini* Edéné őrgrófnő és *Hunyady* Lászlóné grófnő elnöklete alatt a Mária Erzsébet egyesület és a székely-keresztúri népiskola javára. Ez az első eset, hogy a budai várbástyán ünnepélyt rendeztek. Mindjárt kitünt, hogy ez a hely milyen alkalmas hasonló ünnepélyek rendezésére. A vidék gyönyörü panorámája, a budai hegyek közelsége, a hely festői volta mind hozzájárultak az ünnepi hangulat emeléséhez. Maga a bástya virágokkal, falombbal, a koronázási jubileum lámpáival gyönyörüen volt feldiszítve. Sűrű egymás utánban következtek a sátrak, a melyekben valóban fel volt halmozva mindaz, a mi szemnek-szájnak tetszhetik. A csárdában játszott a czigány, a kioszkban meg a katonabanda. A legfestőibb sátrak egyike volt a czigánysátor, a melyben uri népből átöltözött czigánykaraván tanyázott. A karaván tagjai időközönként elszéledtek a sokadalomban s növelték a vigasságot. Volt több sátra a tombolának, czukrászda, pezsgő- és ujságelárúsítás, meglepetések sátra, virágsátor, stb., s valamennyiben szép budai leányok és asszonyok forgolódtak, köztük a Budavárában lakó Pallavicini, Hunyady, Wenckheim, Szentkereszty, Nyáry, stb. családok hölgytagjai. A bástyán diszes közönség hullámzott fel s alá. Képviselve volt közte a budai arisztokráczia, a papság és katonaság. Hét óra tájt már végeladásra került a sor s majd minden sátort kiürített a közönség. Nyolcz órakor következett a fényes kivilágítás, majd a táncz, mely reggelig együtt tartotta a fényes társaságot.

A jótékonyczélu sétahangverseny és bazár alkalmával a «*Buda és Vidéke*» czimű lap gróf *Hunyady* Lászlóné és őrgróf *Pallavicini* Edéné szerkesztésében külön kiadásban jelent meg, melyet a jótékony czélra több hölgy árult a bástyasétányon. Ez alkalmi lapba közéletünk számos előkelősége, több iró, művész irt emléksorokat. A lapot az előkelő szerkesztők, őrgróf *Pallavicini* Edéné és gróf *Hunyady* Lászlóné következő sorai nyitják meg: «Isten nevében! Igen, a jó Isten nevében, ki teremtett, igazgat és fentart mindeneket. Az ő jósága adja a felesleget, az ő jósága érinti meg a sziveket, hogy nemeseket cselekedjék az ember. A gazdagok könye, a szegények gyöngye. A ki jót cselekszik és megérti a szegény nyomorát, az Istennek tetsző dolgot mível.» — *József főherczeg* pedig ezt irta: «A szegények sulyos sorsán felebaráti szeretettel segíteni, a betegeket ápolni és fájdalmaikat enyhíteni oly cselekedetek, melyek Isten áldását hozzák a jóttevőre.» — *Vaszary* Kolos herczegprimástól a következő sorokat olvassuk: «Segélyezni a szükölködőket kötelesség és erény, e mellett még a szegények számára kéregetni is erény és érdem.» — *Rohonczy* altábornagy ezt irta: «E bástyafokon, hol évszázadokon keresztül vad harczok dultak, nyomort és inséget hagyva maguk után: itt most jóságos szivek vetekednek a nyomort és inséget enyhíteni. Legyen áldott és eredményes törekvésük.»

A király Pólában. A király Pólába utaztában e hó 7-én a földrengés által annyira feldult *Laibach* városában állapodott meg, a hol megtekintette az összes városrészeket, a kórházakat. Pólába e hó 8-án reggel érkezett ő felsége, hogy jelen legyen a «*Monarch*» hadihajó vizrebocsátásánál. Nagy ünnepélységgel fogadták az uralkodót, ki e napon a hadi tengerészet többféle gyakorlatait szemlélte meg. Az isztriai községek küldöttségeit ő felsége a tengernagyi épület előtt fogadta. A királylyal együtt több főherczeg és főherczegnő érkezett Pólába; Budapestről is számosan mentek, kivált képviselők, kiket Sterneck tengernagy hivott meg.

A «Monarch» vizrebocsátása május 9-ikén délelőtt történt fényes ünnepélyességekkel, ágyuk dörgése közt. Báró *Sterneck* kérte a királytól az engedély megadását a vizrebocsátáshoz, mire ő felsége válaszolt. A vizrebocsátás előtt *Mária Terézia* főherczegnő megkeresztelte a hajót s rövid beszédet mondott. Ekkor történt meg a vizrebocsátás az egybegyültek «hurráh» és «evviva» kiáltásai közt. A király e hó 12-ikéig marad Pólában.

Baross Gábor hamvai. Baross Gábor néhai kereskedelmmi minisztert csak ideiglenesen temették el az illavai templomban levő családi sirboltba. A család azóta az Illavától két kilométernyire eső Klobusiczon diszes mauzoleumot építtetett. Az épület teljesen kész s Baross hamvait május 9-én új nyugvó helyére szállították ünnepélyesen. Az érczkoporsót először a templomban helyezték ravatalra. Bende Imre nyitrai püspök végezte a szertartást; aztán a koporsót Trencsén város halottas diszkocsiján a klobusiczi mauzoleumhoz szállították és ott örök nyugalomra helyezték. A gyászszertartáson ott volt az elhunyt családja, számos képviselő Darányi Ignácz képviselőházi alelnökkel; *Dániel* Ernő és *Josipovich* miniszterek; Wekerle Sándor, Lukács Béla, gr. Bethlen András volt miniszterek, Pestmegye, Budapest küldöttsége, Trencsénmegye tisztikara stb.

Gr. Zichy Jenő expedicziója. Az ős magyarok kutatására indult társaság már szerencsésen átutazott Oroszországon, s most már a Kaukázusban van.

Lembergből menet, Wolocsiszknál lépték át a határt. Az orosz határvámvizsgálatnál nagy előzékenységgel bántak az expediczió tagjaival, a kézi táskákat fel sem nyitották s a nagy ládákat is csak a formaság kedveért nyitották fel. A határvám-hivatalnokok ugyanis erre nézve utasitást kaptak már előre az orosz belügyminisztériumtól, a bécsi orosz követségtől és gróf Ignatiev kiewi kormányzótól. *Odesszába* május 2-án délben érkeztek. A vonatnál *Déchy* Mór hazánkfia várt rájuk, a ki a Kaukázusban háromszor járt s jelenleg Odesszában tartózkodik. Ott volt még *Müller* Henrik osztrák-magyar főkonzul és *Daruváry* Géza alkonzul. Gróf *Zichy* Jenő Déchy Mór házába szállott. Az expediczió többi tagjai a legelőkelőbb fogadóban, a «Hotel du Nord»-ban laktak. *Déchy, Daruváry, Müller* nagy előzékenységgel kalauzolták az expediczió tagjait; a muzeumi igazgatók, egyetemi tanárok pedig szivesen szolgáltak felvilágosításokkal. Gróf Zichy Jenő tisztelgett *Musszin-Puskin* parancsnok-tábornoknál és *Marczki* főpolgármesternél. A főkonzul ebédet is adott az expediczió tiszteletére. Május 6-án hajóztak át a Fekete-tengeren Krimbe, s onnan folytatták utjokat a Kaukázusba.

A milleniumi történeti diszmenet. *Vágó* Pál jeles művészünk a milleniumi ünepekre oly diszmenethez készít rajzokat, mely korhű jelmezes csoportokban mutatná meg Magyarország ezeréves történetét, a honfoglalást, a királyi udvarok fényét. Feltüntetné a különböző idők viseletét, fegyverzetét. Vágó Pál a tervezet rajzait a Strobl-féle szobrászati mesteriskolában állította ki. Az ezredéves kiállítás parlamenti nagybizottságának több tagja és elnöke, *Wekerle* Sándor is megtekintette a diszmenet tervezeteit, azokat helyeselte s megigérte, hogy a terv megvalósítása érdekében minden lehetőt el fog követni. Ép úgy elismerését fejezte ki *Wlassics* Gyula kultuszminiszter is, ki szintén megtekintette Vágó vázlatait.

Lanfranconi gyűjteménye. A Pozsonyban meghalt *Lanfranconi* Enea olasz mérnök és magyar műkincsgyüjtő gazdag gyüjteményéből *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, a kiküldött szakértők becslése alapján, az örökösöktől 26,000 forintért megvette a Nemzeti Muzeum, a Történelmi Képtár és az Iparművészeti Muzeum számára az egész

Vágó Pál

Gyenthon Istvan közlése.

VÁGÓ PÁL 1851-ben született Jászapátin. Tanulmányait Münchenben végezte Wagner Zándernál és Benczúrnál. Tövendékkorában több díjat nyert. 1881-ben állított ki először a Műcsarnokban. Állami megbízásból hatalmas képen örökítette meg a szegedi árvíz emlékét, ugyancsak állami megbízásból figurális kompozíciót készített az 1900-as párisi világkiállítás úgynevezett huszárterme számára. A főváros felkérésére nagy történelmi kompozíciót festett Budavár ostroma 1849-ben címmel. A kép a főváros birtokában van, gomolygó lóperfüstben a barnaruhás honvédek ezreit mutatja, amint rohammal veszik be Budavárát. Benczúr csillogó és színes történelmi képeivel szemben Székely Bertalan és Madarász hagyományait folytatja, felfogása tüzesebb és [illegible] elevenebb, mint a Székelyt, de hiányzik belőle Madarász kernor tragikai hátosza. Bár a müncheni iskola levegője megérzik barnalátásán és aprólékos ecsetkezelésén, művészete gyökerében mélyen nemzeti és magyar.

Der im Verpflegsstandesrapporte für d
ausgewiesene Verpflegsstan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

JUL. 2

Vágó Pál
1021

Kiállításkülönlegesség a szegedi múzeumban

Vágó Pál festménye újra a helyén — Mikszáth Kálmán az árvíz krónikása — A vízmérce 9 méter 61 centimétert mutatott — Így védekezett Csongrád megye

Amikor az ember belép a szegedi Móra Ferenc Múzeum előcsarnokába *Vágó Pál: Szegedi árvíz* című képe ötlik a szemébe. Megdöbbenti a kép monumentalitása, az árvíz pusztító látványa, szuggesztivitása. Közvetlenül a bejárat mellett egy most „előásot" plakát beszél a múltról. Nem a nagyárvízről, hanem a Tisza három évvel korábbi fenyegetéséről. „*Fölszólítás — Szeged város közönségéhez! A Tisza vizének eddig sohasem tapasztalt rohamos és nagy tömegű növekedése a mai nap délután 21 láb, 9 hüvelyk magasságot ért el.*" Tovább olvasva a plakátot: „*A veszély mozsarak durrogásával fog jelezetni s a nem remélt legrosszabb esetre, mint a legnagyobb vizeknél is magasabb a következő menekülési pontok jelöltetnek ki.*" *Dátum: 1876. március 18.*

A Tisza ekkor még csak fenyegetett, három év múlva azonban már támadott is. A Szegedi Híradó 1879. március 12-én gyászkeretben közli az első oldalon a hírt: „*Éjfél után 2 óra. Az ár betört. Kongj Városháza öreg harangja*". Néhány nappal később pedig a *Budapest* „A tiszavidéki árvíz" címmel így ír a mulasztásokról: „*Égbekiáltó bűn és lelkiismeretlen könnyelműség, hogy itt, hol a menekülni szándékozók száma 50—60 ezerre megy — csupán 2 gőzös és 2 uszályhajó áll rendelkezésre, holott ily óriási veszélyben legalább 20 hajónak kellene elősegíteni a szerencsétlen lakosság menekülését.*"

És hogy mi történt Szegeden arra már Vágó hatalmas festménye válaszol. A király, a nobilitások élén megszemléli a pusztulást. A festmény tanú- és művészi vádirat is egyben. Móra Ferenc írja a festményről: ...*én ezt a képet nagyon sokszor megnézem... Csak az a kopott, kék kabátos ifjú ember marad meg az egész képből, ott leghátul, a jobb sarokban*". Az a jegyzetei fölé hajoló fiatalember pedig nem más, mint *Mikszáth* Kálmán, az árvíz krónikása.

A fényképen víz alatt a Széchenyi tér, Alsóváros és a Palánk. Térképen pedig az elöntött roppant kiterjedésű földek, apró községek és a város: Szeged. Ez a félelmetes katasztrófa a múlt. Vele szemben a víz közel száz éve nem tapasztalt újabb támadása. A kiállításon felállított vízmérce 9,61 centimétert mutat: *a rekordot 1970. június 2-án mérték Szegednél.*

A védekezés egész Csongrád megyére kiterjedt. A térkép jelölése szerint 400 km hosszú árvízvédelmi töltést építettek a védekezés hosszú hetei alatt. A kitűnő riportképeken emberek és gépek. Felvételek a védekezés óráiból. Homokzsákokat töltő és cipelő emberek, fáradtan ebédelő katonák, a védekezők százait mozgósító hírhedt makói óriás buzgár és gépek, gépek, gépek. Autók, teherautók, dózerek, óriás földgyaluk, markolók.

Állami és pártvezetők, akik a Tisza-parti sétány kőkorlátjáról szemlélik a roppant mennyiségű vizet és *Kádár* János elvtárs szegedi látogatása és nyilatkozata a védekezésben résztvevők hősies helytállásáról, és szenvedélyes riportok a megyei és országos lapokban, egy város, egy megye magatartásáról, küzdelméről.

Minderre jól emlékszünk valamennyien. A „kiállítás-különlegességet" azonban vendégeknek és megyénk lakóinak egyaránt figyelmébe ajánljuk. Így védekeztünk 1970 tavaszán a Tisza ellen, amelynek hűvös, szőke hullámait annyira szeretjük a forró nyári napokon.

POLNER ZOLTÁN

Az üvegipar IV. öté

Növelik a síküvegtermelést

A IV. ötéves terv során 400 ezer lakás zavartalan üvegellátása érdekében a salgótarjáni síküveggyár rekonstrukciójával és az orosházi új gyár felépítésével a jelenlegi 8 millióról évi 20—22 millió négyzetméterre növelik a hazai síküvegtermelést. Megkezdik a könnyű falak új szigetelőanyagai, a habüveg és a fátyolüveg hazai gyártását. Többszörösére növelik a kétrétegű termopán-ablaküveg termelését és edzett üveglapokból üvegszárnyú ajtókat készítenek. Sokféle színes üveggel bővítik az épülethomlokzatokat, valamint az előcsarnokokat és termek falát díszítő termékek választékát.

A salgótarjáni, az ajkai és a parádi üveggyár fejlesztésével ugrásszerű változást kívánnak elérni a lakosság háztartási üvegáruellátásában. A korszerű automatákkal évente húszmillió különféle poharat és egyéb kehelyárut készítenek. Más automatagépekkel megkétszerezik a különféle üvegtálak, vázák, hamutartók, gyümölcstányérok és egyéb préselt háztartási díszüvegek termelését.

A vendéglátóiparnak is több, választékosabb árut szállítanak, így a tervidőszak végén valószínűleg a kőbányai sört már kőbányai pohárban, a kinizsi sört pedig kinizsi jellegű söröspohárban mérheti ki a vendéglátóipar.

A tokodi üveggyár és a budapesti ampullagyár rekonstrukciójával és a gépesítés fokozásával ebben a tervidőszakban végre megnyugtatóan rendezik a gyógyszeripar üvegellátási problémáit. (MTI)

Kincs a padló alatt

Ötnegyed század után ismertté lett az elrejtő

ÚJSÁGHÍR: Makón a Hunyadi utcai építkezéseknél Tasi Mihály fogatos 1739 ezüstpénzt talált egy cserépkorsóban. Az ezüstpénz nagyrésze krajcár, de akadt köztük néhány tallér is.

● **ADÓDNAK FURCSASÁGOK.** Ilyen az a makói pénztörténet is, amelyről a numizmatikusok, régészek és történészek még keveset tudnak, de máris ország-világ előtt kifigurázták a rádió július 6-i kabaréműsorában. Persze ez nem azt jelenti, hogy egyesek lassan, mások meg gyorsan dolgoznak. Merthát a kabarében olyat is el lehet sütni poénként, amit senki nem hisz el. Egy numizmatikusnak, régésznek, történésznek azonban idő kell — sokszor hosszú idő —, hogy a levéltárak, telekkönyvek és egyéb egyházi feljegyzések megsárgult papírlapjaiból kibogozza mikor, ki és miért rejtette el az egykori kincset.

● **SZINTE GYERMEKJÁTÉK** megtudni azt, hogy a véletlen miként játszott közre a 12 kilónyi pénz [illegible]

Akitől megvette, az Börcsök Imre volt. Ő anyjától örökölte 1932-ben. Él-e, vagy hal-e nem kutattam. 1932 februárjában kapta a házat jó darab földdel és jó csomó adóssággal.

A papírok szerint özv. Börcsök Imréné 1915. február 22-én vette a Hunyadi utca 16-ot. 9000 koronát fizetett a régi tulajdonosnak Sepsei Istvánnak, akire örökségként szállt a ház és a birtok Makó egyik tekintélyes gazdájától, Rácz Mihálytól és nejétől, Joó Zsuzsannától. Ráczék viszont a házat 1865-ben kerek 400 forintért vették Soós Ferenc megyei szolgától, akit hosszú ideig nagyon gyanús embernek tartottam. A telekjegyzőkönyvek szerint — 1855-től kezdődően vezetik — 1856. október 14-én vásárolta 140 forintért 250 ölnyi szántó

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium számvevősége

3257/939. szám.

II.

Müemlékek. Országos Bizottságának

Budapest.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.

Vágó Pál

Vágó Pál: «*Ave Maria.*»

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszt

17930 szám.

A

Műemlékek Orsz. Bizottsága tek. Elnökseg

Budapest

Höggyes Ferd

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Vágó Pál

Illustrációi az alábbi
műben.

Vas. Ujs 1904. 423. l.
(Mikszáth K.: Az én
kortársaim.)

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 51. hét

15 Vasárnap		Valér *Johanna*
16 Hétfő		Etelka cs. *Albina*
17 Kedd		Lázár *Lázár*
18 Szerda		Grácián K. *Auguszta*
19 Csütörtök		Pelágia *Viola*
20 Péntek		Timót vt. *Teofil*
21 Szombat		Tamás aps. *Tamás*

Vágó Pál.

Irod

Vas. Ujs. 1890. 797 l
(A Mucsarnok kiállítása)

van kivarrva. Lábbeli
orru bocskort viselnek
edig gazdagon himzett,
oan levő erdőháti leá-
sibb viselet is. A szász-
képünkön szintén lát-
ósságra vall, s egyszers-
árul el. A kettő között
et, mintegy átmenetet
va-vidéki nőket viszont
sztott, ugynevezett *op-*
tokban végződik, vagy
lyen rojtos kötényeket
nán nők is készitenek.
inták mily sikerrel al-
zóvetekre is, azt a vajda-
ején, Szedlarik István-
ben több szép darabot

ságot —

— Ugy van, ugy, — vágott közbe Heron ur. — Csak folytassa.

— Kérem, térjen a dologra, Quickset, — mondá az ügyvéd. — Nos?

Quicksetet azonban nem oly könnyü volt a «dologra tériteni». Elkezdett beszélni összevissza, legtöbbnyire magáról, hogy mennyi fáradságba, mily körültekintésbe, finom furfangba — s mellesleg mennyi költségbe is — került neki ez a kutatás, hogy járta ő végig a partokat, hogy működött mindenütt a nők utján — mert a nők a férfi legalkalmasabb eszközei — dicsekedve mellesleg hóditásaival is, stb. — mig végre sir Miles teljesen kifogyott a türelméből s rá riadt:

— Bánom is én, bármi módon ért is czélt, csak mondja mit tud? A sikert, az eredményt! No's?

*

Vágó Pál ✓

Vas. Ujs. 1885. 448. l. ✓

A gyik. Vágó Páltól.

AZ ORSZÁGOS KIÁLLITÁSBÓL. A KÉPZŐ

van kivarrva. Labbeli
rru bocskort viselnek
dig gazdagon himzett,
an levő erdőháti leá-
sibb viselet is. A szász-
képünkön szintén lát-
sságra vall, s egyszers-
árul el. A kettő között
et, mintegy átmenetet
va-vidéki nőket viszont
sztott, ugynevezett *op-*
tokban végződik, vagy
lyen rojtos kötényeket
nán nők is készitenek.
inták mily sikerrel al-
zóvetekre is, azt a vajda-
ején, Szedlarik István-
en több szép darabot

ságot —

— Ugy van, ugy, — vágott közbe Heron ur. — Csak folytassa.

— Kérem, térjen a dologra, Quickset, — mondá az ügyvéd. — Nos?

Quicksetet azonban nem oly könnyü volt a «dologra tériteni». Elkezdett beszélni összevissza, legtöbbnyire magáról, hogy mennyi fáradságba, mily körültekintésbe, finom furfangba — s mellesleg mennyi költségbe is — került neki ez a kutatás, hogy járta ő végig a partokat, hogy működött mindenütt a nők utján — mert a nők a férfi legalkalmasabb eszközei — dicsekedve mellesleg hóditásaival is, stb. — mig végre sir Miles teljesen kifogyott a türelméből s rá riadt:

— Bánom is én, bármi módon ért is czélt, csak mondja mit tud? A sikert, az eredményt! No's?

*

Vágó Pál

francia
a becsületrend tisztí

Ebenfelt kapta a párisi
kiáll. alkalmából.
Vas. Ujs. 1901. 553. l.
(A francia becsületrend
magyar lovagjai)

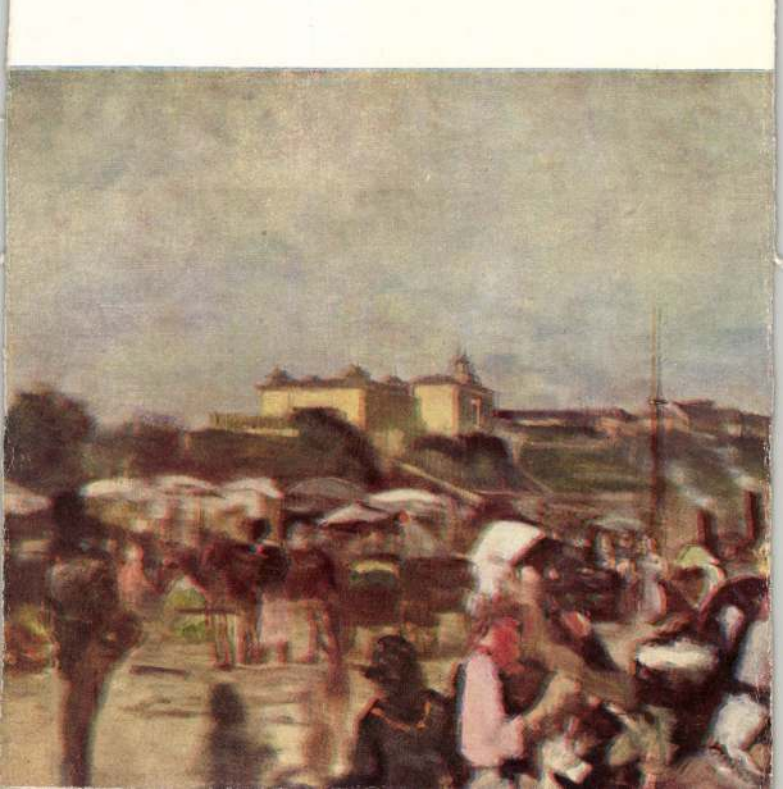

Vajó Pál.

Budavár ostroma
1849 május 21-én
c. festménye
vers.

Vas. Ujs. 1917
369. p.

ıdt van Rijn.

-én. † Amsterdamban 1669
8-án.

ié. 2. r. 20.).

alszik Mária és ölében tartja
Jézust. Mögötte van a mély
ıek jobb vállát az úr angyala
dd a gyermeket és anyját és
ghaltak, kik a gyermek élete
palástot és sötétbarna magas
g érő köntöst, az angyal bő
ttérben, a fészer alatt, ökröt

:m. — Lelt. sz. 236. — A kép-
ı tartott 58. ülésében Trefort
ott 707 sz. határozatban nyert
által a Ch. Vernet-féle képért
1885 február hó 25-én kelt

adatok:
388: VII. 236. *Rembrandt van*
3, 1897: VII. 236. *Rembrandt*
97: VII. 236. *Rembrandt van*
— 1898: VII. 236. *Rembrandt*

01, 1904: VII. 236. *Rembrandt*

umban. 1906: Cab. E. 544.
— 1906, 1910: Cab. E. 544.
le Joseph.
Mihalik Dániel, 1899-ben Soós
3-ban Andók Lajos és 1907-ben

III
7 (236)
647 (739).

K 10450.—

7

Vágó Pál

itd.

Szeged és Vidéke

1902. máj.

Ekkor vette át a
város fenti Árvíz-
képét.
Melyik napon ír
róla a fenti
ujság?

Vajó Pál.

Vas. Ujs. 1881. 732. l.

(A Műcsarnok uj kiállitása.)

Vágó Pál

vesszt vett Jan Styka
Bem és Petőfi c. körképe-
nek megfestésében-
irod

Szana Tamás:
Bem és Petőfi.
Vas. Ujs. 1898. 178,
179. l.

Vágó Pál.

Vas. Ujs. 1896. 331. l.

A Vágó-féle történeti menet. A Vágó-féle történelmi menet, ha csak valami újabb akadályok nem jönnek közbe, úgy látszik, mégis megvalósul. A rendezésre szükséges nagy összeg (csaknem négyszázezer forint) több vállalkozó részéről egybegyűlt és a szerződést a felvonulást rendező orsz. bizottság és a vállalkozók között a f. hó 8-ikán Wekerle Sándor elnöklete alatt tartott gyűlésen végleg szövegezték. Az orsz. bizottság határozata szerint a felvonulás *szeptember közepén* lesz, még pedig 5—10 napi időközben háromszori ismétléssel. A hatalmas menet ezer lovas és ugyanannyi gyalogos alak korhű ruházatban és fegyverzetben való részvételével van tervezve.

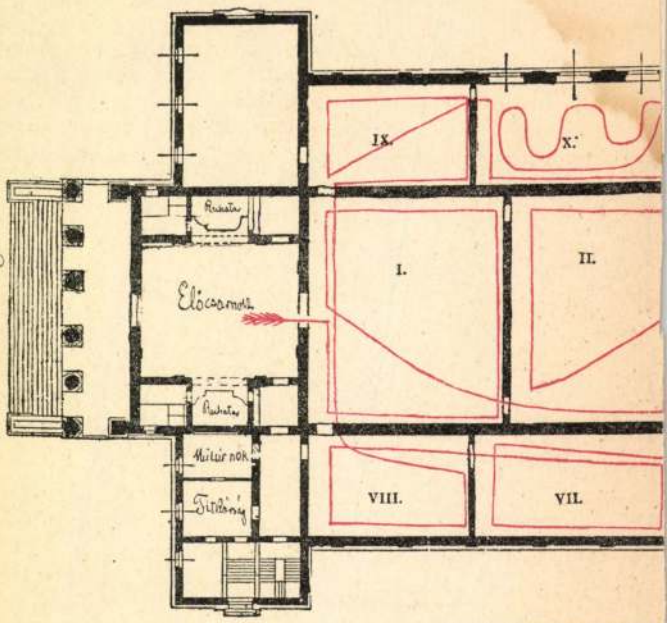

A tárlat megtekintésénél leg
a vörös vonalat

Vágó Pál.

Vas. Ujs. 1894. 752. l.

Milleniumi magyar történet. Az Athenaeum kiadásában nagy munka indult meg: *A Magyar Nemzeti Történet* tíz kötetben; képes díszmű a művelt közönség számára, szerkeszti *Szilágyi* Sándor, kit nemcsak mint jeles történetirót ismer közönségünk, hanem a «Történeti Életrajzok» köteteiből mint oly szerkesztőt, ki a történettudomány népszerüsitésére annyira ismeri a módokat, s illusztrációk tekintetében a régészet és história oly nagy érdekü emlékeit és tanulságait fűzi szemlélhető alakban az előadás közé. Ez az új munka egyszersmind a magyar nemzet történetét azon a történetirási színvonalon mutatja be, melyhez a nyomozások és kutatások azóta juttatták, mióta a hazánk történelmét összefüggőn megjelent utolsó nagyobb szabású munka után jutott. Ez idő alatt fejlődött ki nálunk a behatóbb munkásság művelődéstörténetünk multjának földerítése körül, azóta foglalt teret a történeti munkák illusztrálása, a miben Szilágyi Sándornak oly nagy része van.

A millenium alkalmára készülő tiz kötet füzetenként jelenik meg, több ezerre menő illusztrációval. szines képmellékletekkel, térképekkel, kézirati hasonmásokkal, régi vagy egykoru rajzok igénybevételével, festőművészek közreműködésével. A nagy művet többen irják, mindenik korszakot olyanok, kik e korszak tanúlmányozásával váltak ki. Az egységes szerkesztést pedig Szilágyi Sándor teljesiti. A bevezetés megirását *Vaszary* Kolos herczegprimás maga vállalta el s az egyes köteteket az egyes korszakok leghivatottabb történetirói: Fröhlich, Kuzsinszky, Marczali, Pór, Czobor, Fejérpataky, Schönherr, Fraknói, Károlyi Árpád, Angyal Dávid, Thaly Kálmán, Ballagi Géza irják. A műhöz Jókai Mór ir milleniumi epilógot. Az egyes rajzokat Munkácsy, Feszty, Benczúr, Vágó, Zichy, Than, Dörre, Wagner, Lotz, Székely, Cserna, Neogrády, stb. készitik. Az első füzet már közkézen forog. Két önálló s 12 szövegbe nyomott illusztráczió diszíti. Kitűnően sikerült heliogravure Vágó Pál rajza: «A magyarok Kiew előtt» a többi pedig részint hazai, részint oroszországi leletek s tájképek. A szöveg — Marczali Henriktől — a történeti és nyelvészeti kutatások eredményeinek feldolgozása. Élénken domborítja ki ezt a mythikus korszakot s foglalja össze a hagyomány és történet igazságait. Egy füzet ára csak 30 krajczár. Megrendelhető (az első füzet mutatványul is) a kiadó-társulattól (Athenaeum könyvkiadóhivatala) és minden könyvkereskedéstől.

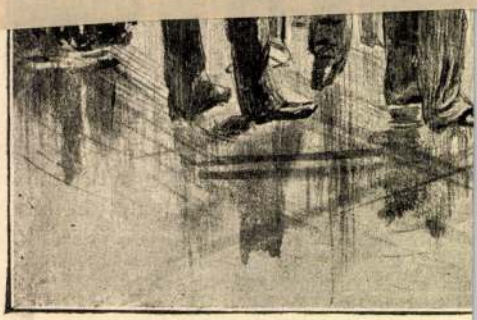

Keleti Gusztáv. B. Burghard

egyszer alkalmat a nagy közönségnek művészek és műveik megismerésére. Pedig már itt is számosan vannak, a kik szivesen vásárolnának mérsékeltebb árú, de művészi értékű műtárgyakat lakásaik diszítésére.

Most imelétesült egy *állandó műkiállitás*, mely a nyár két hónapját kivéve, egész éven át nyitva áll a műszerető nagy közönség előtt úgy is, mint kellemesen szórakozó hely, úgy is, mint jó és olcsó festmények piacza. Nem lesz érdektelen röviden elmondani keletkezése történetéből néhány adatot.

A kezdeményezés *Margitay* Tihamér jeles festőművészünktől ered, ő hangoztatta már évekkel ezelőtt, hogy fővárosunkban művelődésügyi szükség egy olyan intézet létesítése, mely művészek és műpártolók rendes találkozó helye lenne, s hogy ez csak egyesületi úton érhető el legsikeresebben. Az eszme figyelmet és érdeklődést keltett s végre a múlt év deczember havában egy társas összejövetelen, a hol művészek és műpártolók voltak együtt, s épen Margitay

Vágó Pál.

Vas. Újs. 1901. 505. l.

Képek az ezredéves ünnepekről. Az ezredéves ünnep alatt *Vágó* Pál festőművész nagy történeti menetet tervezett s ahoz képeket is készített. A menet a nagy költségek miatt elmaradt. A szép terv azonban, mely festői allegorikus csoportokban ábrázolta volna ezeréves multunk kiemelkedőbb mozzanatait, még sem tünik el nyomtalanúl. Vágó Pál ugyanis a tervet kartonokban dolgozta ki. *Zsilinszky* Mihály közoktatásügyi államtitkárnak most az a szándéka, hogy e képeket szinnyomatban sokszorosíttatja és megküldi az összes állami iskoláknak.

Kaklin-Társulat nyomása háromszínrendszerű lemezeiről.

DUNAPAR

Vajó Pál

Egy gondolat bant
engemet (illustrá-
ció Petőfi költe-
ményéhez), repr.

Vas. Lyó. 1899.

517. l

Vágó Pál

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben czimű nagy hon- és népismertető vállalatból közelebb a 251. füzet jelent meg, a mely «Magyarország» IV. kötetének a 19-ik és utolsó füzete. A *Dunántúl* ismertetésére szentelt kötetnek e befejező füzete a *Balatont* irja le természeti, vizrajzi és tájképi szempontokból.

A Balatonról szóló jeles dolgozat szerzője *Eötvös* Károly, kinek a magyar tengerről adott alapos és vonzó ismertetése méltán sorakozik ugyancsak e kötetben Veszprém és Zala megyékről irt magvas tanulmányaihoz. Jelen czikkében szép összhanggá egyesíti saját személyes tapasztalatait a szaktudományi vizsgálódások eredményeivel. Nagy körültekintéssel gyűjt össze minden fontos adatot, mely a Balaton hű képének megrajzolásához szükséges és alkalmas; élénk, lendületes előadással festi e nagyszerű tavunknak nyári és téli életét s ügyes változatossággal vonultatja el a képzelet előtt azokat a szebbnél-szebb tájképi részleteket, melyek a Balaton partjain sorakoznak egymás mellé, miközben bővebb tájékoztatásokat ad az egyre szaporodó

Vas. Lap. 1896. 308. l.

19. SZÁM. 1896. 43. ÉVFOLYAM.

fürdőtelepekről és egyre élénkülő nyaraló helyekről, melyek mind egészségi, mind közgazdasági tekintetből oly igen fontosak már is. Az igen tanulságos és kellemes előadású ismertetés méltó befejezője e különben is becses kötetnek, melynek általában neves irói közt olyan irodalmi és közéleti előkelőségekkel is találkozunk, mint *Baksay* Sándor és *Wekerle* Sándor. Az érdekes füzetet *tiz* szép szövegközi rajz élénkíti, melyek közül egy (Szigliget) *Stefánia* özv. trónörökösné főherczegnő rajza,

a többi kilenczet *Dörre* Tivadar, *Hary* Gyula, *Keleti* Gusztáv, *Spányi* Béla és *Vágó* Pál festőművészeink szolgáltatták. Ezeken kivül egy szines nyomású népviseleti kép is van mellékelve e füzethez, mint az egész kötethez tartozó melléklet. *Rábaközi népviseletet* ábrázol, jól választott jellemző alakokon mutatván be a festői népviseletet. E sikerült szines kép *Vágó* Pál művészünktől való. A vállalat a m. kir. államnyomda kiadásában s Révai testvérek bizományában jelenik meg minden hó 1-én és 15-én, számos művészi rajzzal és szines borítékban. Előfizetési ára egész évre (24 füzet) 10 frt 20 kr. Egy-egy füzet ára 30 kr.

politikai világ is, mert nagyon fontos ügyek tárgyalása vár rá s mert a kongresszusi tagok választása újra felidézte a hazai szerbek közt fennálló régi pártviszályokat. Az utolsó évtizedekben már többször is összehivták a kongresszust, de mielőtt érdemleges tárgyalásait megkezdette volna, be kellett zárni, mivel az ellentétek oly élesek voltak, hogy a tárgyalandó ügyek elintézésére nem volt kilátás.

A jelenlegi kongresszuson, melyet hagyományos szokás szerint a szerb patriárkha székhelyén, Karlóczán tartanak, *Tallián* Béla, a képviselőház egyik alelnöke szerepel mint királyi biztos s ő is nyitotta meg a kongresszust.

A megnyitás napján reggel a székesegyházban tartott ünnepi mise után a kongresszusi tagok a gimnázium épületébe vonultak, melynek dísztermében az üléseket tartják. Az épület előtt díszszázad állott zenekarral. A megnyitó ülés *Brankovics* György patriárkha beszédével kezdődött, mely után küldöttséggel hivták meg a *kir. biztost*, a ki díszmagyarban *Jovanovics* Pál miniszteri titkár kiséretében vonúlt be. Itt felolvastatta a kongresszust összehivó királyi leiratot s azután rövid beszéddel megnyitottnak nyilvánította a kongresszust. Szavaira *Brankovics* patriárkha mondott köszönetet a királynak a kongresszus egybehivásáért, mire a kir. biztos, a patriárkha, a püspökök s az őt kisérő küldöttség kiséretében elhagyta a termet.

A kongresszus most egyelőre a megválasztott tagok megbizó leveleinek megvizsgálásával s a választások ellen beadott óvások tárgyalásával van elfoglalva. Érdemleges tárgyalásait még csak ezután fogja megkezdeni.

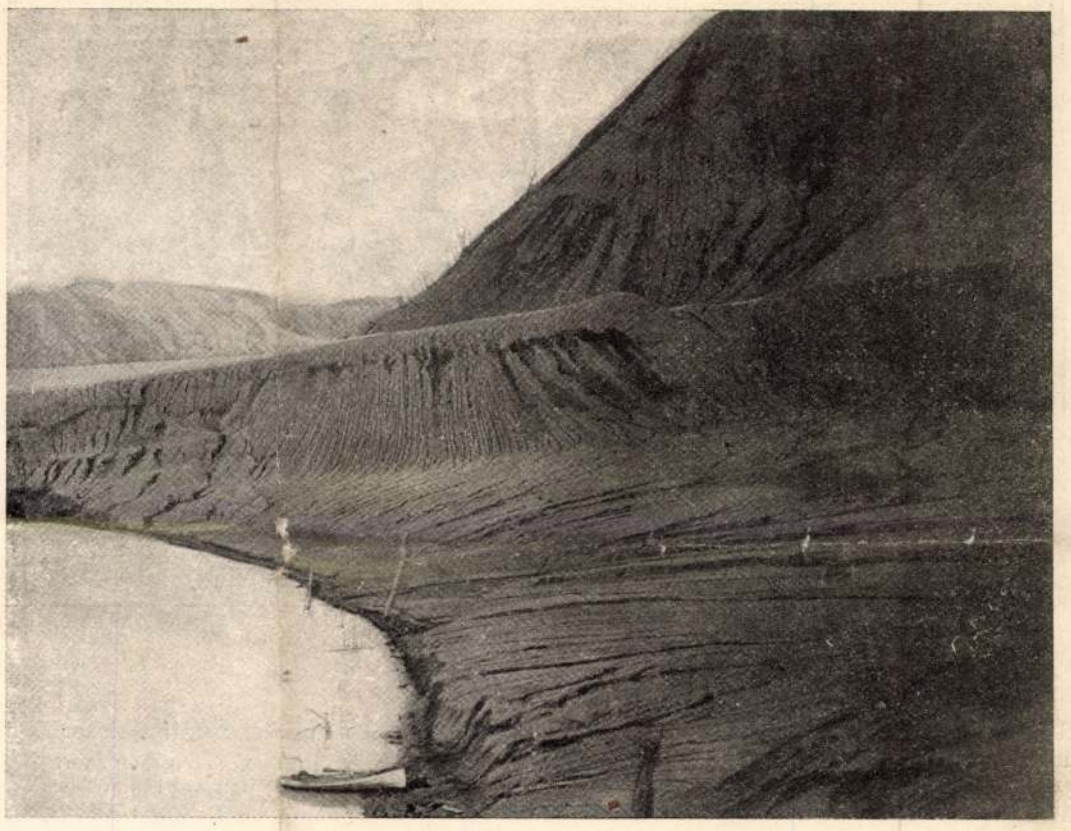

A MOURA NEVŰ MAORI FALU HELYE ÚJ SEELAND ÉJSZAKI SZIGETÉN AZ 1886 ÉVI TŰZHÁNYÓ-KITÖRÉS UTÁN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Finánczy Ernő «*A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában*» című nagyszabású művének most megjelent a második kötete az Akadémia kiadásában. Az első kötet annak idején általános, nagy érdeklődést s megérdemelt tetszést keltett nemcsak a tudományos, hanem a politikai körökben is s most méltó módon csatlakozik hozzá a második is. Ebben a tudós szerző a *Ratio Educationis*, az első magyar rendszeres és az egész országra kiterjedő iskolaügyi szabályzat keletkezése körülményeivel, szerzőivel, a benne foglalt eszmékkel s azok kulturális jelentőségével foglalkozik, majd a nagyszombati egyetem Budára való áthelyezését s a protestáns oktatás akkori állapotát tárgyalja. Széles körű tájékozottság a paedagogiai eszmék terén, a roppant anyagnak a legapróbb részletekig ható s önálló kutatásokon alapuló ismerete Finánczy munkájának legjelesebb tulajdonságai; világos, egyszerű előadása pedig a laikus számára is érdekes olvasmánnyá teszi. Számos kérdést tisztáz, melyek eddig homályban voltak, nem egy fontos dolgot megvilágít, a mely eddig egyáltalán nem, vagy csak részben volt irodalmilag földolgozva s tudományos kritikájával, az adatgyűjtés és feldolgozás lelkiismeretes gondosságával is kitünik.

Verskötetek. Sorban egymás után jelennek meg verskötetek, melyeknek irói alacsony mértékét alkalmazzák magukkal szemben az önbirálatnak. Még a tartalmasabbak egyike *Kornai* István kötete, mely a «*Tárogató*» czímet viseli (Ára füzve két korona). Irója költészetének a hazafiság a főtárgya. Elkeseredéssel látja közállapotaink bajait, de nem hatol e bajok mélyére, hanem megmarad a napi politika felszinén, beleszól csaknem minden kérdésbe, a mely az utolsó néhány év alatt a magyar politikai életben szóba került. Így aztán versei alig egyebek, mint versbe szedett vezérczikkek. Kornai verseiben többnyire nem annyira a hazaszeretet a motivum, hanem inkább gyűlölete a haza ellenségeinek, vagy azoknak, a kiket ő a haza ellenségeinek tart. A gyűlölet pedig a költészetben kétszeresen rosz tanácsadó. Innen van, hogy verseiből sokszor szinte kirí egy-egy lendületes strófa, az őszinte lelkesedés egy-egy jele, mely mintha rosz helyen érezné magát a neki idegen környezetben. Elmélkedő versek is vannak a kötetben, de kevés bennük a lendület és mélység. Szerelmi dalaiban, melyek erősen mutatják Petőfi hatását, még legrokonszenvesebben tünik elénk a szerző egyénisége. Az öröm és bánat közt váltakozó szerelmet, a családi boldogságot s a természet szépségeit énekli *Halmy* Gyula, kinek «*Költemények*» című kötete Jászberényben jelent meg, a szerző kiadásában. (Ára három korona). Szelíd érzések szólalnak meg e kötetben, könnyed, sokszor csinos formában. Tartalma azonban a verseknek elég sovány s alig itt-ott talál az ember benne újabb fordulatot, némi kis egyéni szint.

Három pápai diák kalandozásai. Irta *Lampérth* Géza. Vonzóan, érdekesen irja le a költeményei révén jól ismert nevü szerző három diák utazását, kik a szünidőben bekalandozzák a Balaton regényes környékét, majd meg a Bakony erdejét. A három kis kötetre osztott munka a *Pósa* Lajos által szerkesztett s Singer és Wolfner kiadásában megjelenő «Filléres könyvtár»-ban látott napvilágot's kellemes, és egyúttal tanulságos ifjusági olvasmány. Ára egy kötetnek 50 fillér.

Debreczeni Márton költői művei. Az erdélyi irodalmi társaság Debreczeni Márton költői műveit kiadja s a közönség szives pártfogását kéri. Az előfizetés Debreczeni költői műveinek első teljes kiadására: fűzve hat korona, díszkötésben nyolcz korona s megrendelhető az említett társaságnál, Kolozsvárt.

Debreczeni Márton most száz éve született (1802. év január 25) s mint eposzköltő «A kióvi csata» hazafias költeményével tünt ki, mely azonban csak 1851-ben történt halála után három év mulva jelent meg. Mint bányász a legkitünőbb szakemberek közé tartozik s a csigafuvót, melyet most mindenütt használnak, ő találta föl. A kióvi csatához a honfoglalás idejéből vette tárgyát, mikor az oroszok a magyarok előtt lerakták a fegyvert, az érzését pedig vette a világosi fegyverletételből. Költői műveinek egy részét gróf Mikó Imre adta ki 1854-ben, Debreczeni halála után. Az erdélyi irodalmi társaság a kevéssé méltatott költő emlékének fölelevenítésére születése századik fordulójának évében, november elején, ünnepi közgyűlését Debreczeninek szenteli. Ez országos ünnepen, az irodalmi és tudományos társulatok meghivásával és részvételével, megjelöli emlékkel a költő gyerőmonostori szülőházának helyét, kolozsvári szállását, megkoszoruzza sirját s ujólag közrebocsátja «Kióvi csatáját», valamint nyolczvanöt anakreoni dalát.

Magyar tárgyú franczia könyv sikere. *Bertha* Sándor Párisban élő hazánkfia franczia nyelven egy jó könyvet irt Magyarország legújabb történetéről, a szabadságharcz után való korszakból. Ebből a műből «La Hongrie moderne de 1849 à 1901» a franczia közoktatásügyi kormány számos példányt rendelt meg a főbb iskolák könyvtárai számára.

«A kurta nemesek földjén». *Regény.* Irta ifjabb *Móricz* Pál. Az alföldi kisvárosok társadalmi életét rajzolja szerző művében. Egy előkelőbb körben nevelkedett fiatal nő a főalak, a ki egy becsületes, de nyers földesúr neje lett. A regény nehézkesen indul, de aztán szépen folyik s itt-ott humor is csillan fel benne. A kötet Debreczenben jelent meg; ára két korona.

Ifjúságom. Irta *Jánossy* Gábor. Harminczhat életkép, rajz s egyéb apróság foglaltatik a kötetben; idealisztikus felfogású iró művei, a ki az egyszerű családi körben, erdőkön, mezőkön szivesen időzik s mindent idealizmusa szemüvegén néz. Novelláinak azonban alig van tárgyuk s optimizmusa gyakran túlságokra ragadja. Általában még nagyon meglátszik rajta a kezdő, a kitől azonban még jobb dolgokat várhatunk. A csinos kiállítású kötet ára három korona.

Négy országgyűlési beszéd. Csinos kiállítású füzetben jelent meg négy beszéd, melyeket az utóbbi időkben *Szemere* Miklós képviselő az országgyűlésen elmondott. Első beszédében — melyet a földmívelési tárcza költségvetésének tárgyalásakor tartott, — a Homestead-törvény előnyeit fejtegette; második beszédében a főiskolai oktatás központosítása ellen szól s új egyetem felállítását javasolta a vidéken; a harmadik beszédben az ujságiró-iskolákról van szó; végre a negyedikben, melyet a honvédelmi költségvetés tárgyalásánál mondott, a katonai nevelésről hozott fel érdekes dolgokat, többek közt ajánlván, hogy már az elemi iskolákban tanítsák a czéllövést és a fegyverrel való bánást. A füzet az érdekelt körökön kívül a társadalom minden osztálya számos tagjának is megküldetett, hogy ahoz a parlamenten kívül állók is hozzászólhassanak.

Az állatok világa című vállalat újabban megjelent füzetei a madarakról nyújtanak áttekintést. Irta *Chernel* István, a madárvilág európai hírű ismerője. Megjegyzendő, hogy az emlősökről szóló rész egyelőre technikai akadályok miatt félbe maradt, de a még hiányzó füzetek az akadályok elhárítása után folytattatni fognak. Addig pedig a madarakat tárgyaló füzetek kerűlnek kiadásra. A munkát a Légrády-testvérek adják ki, ára az egyes füzeteknek 80 fillér.

Nemzeti Szinház. A szinházi idény végén a Nemzeti Szinház egy franczia színművet mutatott be, melyet a szinlap így hirdetett: «*Yvette*», színmű öt képben, irta Maupassant és Berton: fordította Kürthy Emil. Maupassant szindarabot nem irt sem Yvetteről szóló történetéből, se más egyéb szellemes dolgozataiból. A szinlap tehát az «Yvette» színmű szindarab leszármazását hibásan hirdeti, mert a valóság az, hogy Maupassant egy elbeszélését Berton feldolgozta színdarabbá sok ügyességgel, de sok részében érzelgőssé tette. Maupassant maga a franczia életnek bizonyos rétegét vizsgálta, nem az egész életet, s onnan szedte tárgyait. A szinpad számára általános élet kell, s a finom jellemzéseket és fejtegetéseket a szinpadi világítás nem ér rá megvilágítani, a gyors lefolyás is másképen mutatja a dolgokat és személyeket a szinpadon. Maupassant szép elbeszélését Berton nagyon hosszú lére eresztette, szomorú igazságait meghamisította, de az egészet nem birta elfogadhatóvá és valószínűvé tenni a néző közönség számára. Yvette nem született drámának, hanem elbeszélésnek. Olvasva megértjük, szánjuk; szinpadon látva érthetetlen. Yvette mamája olyan asszony, a kiről jobb, ha a leánya nem tudja meg kicsoda. És mikor egy

A PELÉE TŰZHÁNYÓ HEGY.

fiatal ember, Sevigny megszereti, s Yvette is szerelmes, a leány elképed, hogy udvarlója szereti ugyan, de feleségül venni nem akarja. Yvette végre megtudja, hogy ki az anyja, s erre meg akarja magát mérgezni, de Sevigny elég nagylelkű, hogy mégis házasságra szánja magát és az orvosi tudomány meg az öröm megmenti Yvette életét. A közönség lanyhán fogadta a darabot. A főszereplők: *Török* Irma (Yvette), *Hegyesi* Mari (az anyja), *Dezső*.

MI UJSÁG?

Martinique-sziget szerencsétleneiért. A mikor Szeged városát az árvíz elpusztította, a párisi hirlapirók rendezték azokat a nagy ünnepélyeket, melyek a szegediek segítését oly összeggel támogatták, minőt addig a jótékonyság nem fordított még idegenek javára. Ezt viszonozandó, a budapesti ujságirók egyesülete most a franczia Martinique-sziget pusztulásának enyhítésére rendez ünnepélyt e hónap 19-ikén a városligetben levő Gerbeaud-féle kioszkban. Az ország lakosságához is fölhivást intéztek, adakozásra szólítván. A felhivást, mely a franczia nemzet gyászát hatalmas erővel tolmácsolja, *Jókai* Mór irta. A főváros hatósága részéről *Halmos* János polgármester megigérte, hogy szintén hozzá járul az adományokhoz.

A bizottság tagjai a közélet és társadalom befolyásos emberei. Diszelnökei: *Vaszary* Kolos herczegprímás, *Széll* Kálmán miniszterelnök, gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke; gróf *Csáky* Albin a főrendiház elnöke, herczeg *Lobkovitz* Rudolf katonai főparancsnok és *Riffault* Ágoston franczia főkonzul. Az ünnepélyt külön bizottság intézi. A műsor nagyon változatos lesz. Szó van róla, hogy a filharmónikusok előadják a Berlioz-féle Rákóczi-átiratot, a leghiresebb franczia karmester, a nagynevű *Colonne* vezetése alatt. Miss *Duncan* amerikai tánczosnő is föllép s arra vállalkozott, hogy tánczolni fog a Rákóczi-indulóhoz. Lesz hangverseny, szavalat, ének a legkitünőbb erők közreműködésével. Az arisztokráczia részéről számos előjegyzés történt a páholyokra. A páholyok árát 35—20 frtra szabták.

A kolozsvári Mátyás-szobor. A Fadrusz János készítette Mátyás-szobrot október 12-ikén avatják föl Kolozsváron. Az ünnep országos lesz. A király megigérte, hogy vagy személyesen jelenik meg, vagy pedig az uralkodó-család egy tagjával képviselteti magát.

Bocskay fejedelem emléke. Három év mulva, 1905 február 21-én lesz háromszáz esztendeje, hogy a vitéz és nagy *Bocskay* Istvánt Erdély fejedelmévé kiáltották ki *Nyárádszeredán*. A hires fejedelem iránt uralkodó királyunk kegyeletet tanusított, mikor a tiz szobor közt a hajduk fejedelmének érczképét is föláliitani rendelte. Most Erdély kivánja, hogy a 300 évi forduló ünnep legyen. Az a terv, hogy Nyárádszeredán emlékoszlopot állítnak Bocskainak, közművelődési alapítványt tesznek a nevére. E végből bizottság alakult, mely országos gyűjtést indított s körlevelében különösen az erdélyieket hívja adakozásra. Az adományokat *Csinády* János czímére kell küldeni Nyárádszeredára.

Vágó Pál festőművész megtisztelése. Magyaros eredetiségében és művészi sikereiben szerzett érdemeiért ünnepelte *Vágó* Pált szülőhelye, *Jászapáti*, abból az alkalomból, hogy a jeles művész Szeged város megbizásából oly megható képet festett Szeged pusztító árvizéről. A jász városokból, sőt messzebb vidékről is elmentek igen sokan a művész ünneplésére.

Jászapáti város ünnepi közgyűlést tartott, s a városházának termében kiállították Vágó több képét és vázlatát. A tiszteletére rendezett gyűlésen *Berente* Mihály főbiró és *Khindl* Gyula főjegyző méltatták Vágó érdemeit s átadták neki a város ajándékát, egy pompás művű ezüstkoszorút. *Vágó* Pál meghatottan válaszolt, szép beszédében, mely sokakat könnyekre fakasztott, egyebek közt a következőket mondván: «Adjatok nekem szavakat, mondjátok meg nekem, micsoda érzés lehet az enyém most e pillanatban, mikor e teremben, e fedél alatt állok, azzal a tudattal, hogy itt azoknak az elismerő kézszorítása vár rám, kik hozzám legközelebb állnak, kiknek elismerése a legdrágább, de melyet legnehezebb megérdemelni, mert ők itéletükben legszigorubbak, a mint ez nekik mintegy kiváltságuk is, hiszen az ő testük az én testemből való test, az ő vérük az én véremből való vér: ők az én jász testvéreim, kik engem legjobban szeretnek! Mondjátok meg tehát: mit érezhetek akkor, mikor ők magukhoz, az ő becsületes, jóságos voltukhoz méltónak tartanak!... Nem az én érdememet, hanem a ti jóságtokat jelképezi az a koszorú, melylyel megtiszteltetek; nem az enyém az, hanem nemzetünké, mindnyájunké, mert azt mondja ez a koszorú: ez a nemzet meg tudja becsülni saját fiaiban saját erejét.» Délben a kaszinó nagytermében ünnepi ebéd volt, melyen jelen volt a közoktatásügyi miniszter képviseletében *Lippich* főispán, továbbá *Szénássy* egyetemi tanár, *Okolicsányi* képviselő, *Bagossy* alispán s az egész jászföld előkelősége. *Lippich* főispán köszöntötte fel az ünnepeltet előbb a miniszter, aztán a maga nevében. Szülővárosa nevében *Fülöp* Ferencz plébános üdvözölte, mire *Vágó* igen szép beszéddel válaszolt. A budapesti művészektől számos üdvözlő távirat érkezett. Este hangverseny volt és fáklyásmenet a művész tiszteletére.

Rectorválasztás a budapesti egyetemen. A budapesti Tudományegyetem négy fakultásának rectorválasztói e hó 9-ikén gyűltek össze, hogy a jövő iskolai évre a rectort megválaszszák. Ezuttal az orvosi karból választandó a rector magnificus. A rector-választók háromszor szavaztak s mindannyiszor dr. *Hőgyes* Endre és dr. *Ajtay* K. Sándor 8—8 szavazatot nyert. Az egyetemi szervezet szerint további szavazásnak nincs helye. A közoktatásügyi miniszter fog dönteni.

Az aradi görög-keleti román püspök. A Goldis János aradi román püspök halálával megüresedett helyet junius 12-én töltötték be. A választó gyűlésen *Metianu* János érsekmetropolita elnökölt. Hetek óta tartott már a választási küzdelem *Hamsea* Ágoston archimandrita — a mérsékeltek jelöltje — és *Mangra* Vazul nagyváradi püspöki vikárius közt, ki körül a tulzó románok csoportosúltak. *Mangra* Vazult választották meg aradi román püspöknek három szótöbbséggel Hamsea ellen. Az új püspök lelkes, hazafias beszédet tartott, mintegy kijavítani akarván eddigi működését. Mint aradi szemináriumi tanárt a közoktatásügyi miniszter felfüggesztette államellenes magatartása miatt s a vizsgálat még ma sincs befejezve ellene. Valószinűnek tartják, hogy megválasztása nem nyeri meg a legfelsőbb megerősítést.

Lenau szobra. A német költészet őrzi *Lenau* Miklós emlékét, a ki magyarországi születésű volt, Torontálmegyében, *Csatádon* született. Most Csatádon emléket, vagy szobrot akarnak állítani tiszteletére s bizalommal fordulnak a magyar közönséghez, mert Lenau mint német költő is magyar érzését sok költeményében meghatón fejezte ki és szülőföldjének benyomásai lelkesítették. Az adományokat elfogadja a «Budapesti Hirlap» szerkesztősége.

Lenau rokonsága jelentékeny Magyarországon, és a közéletben maig is többet találunk belőle. Atyját strelenaui *Niembsch* Ferencznek hivták. Maga is katona volt ifjuságában. Fiatalon, huszonkét éves korában házasodott. Feleségül *Maygraber* Ferencz pestvárosi tiszti ügyész ifjabb leányát, Terézt vette. Teréz édes anyja *Schad* Magdolna, vagyonos budai leány volt. Maygraber Ferencz nagyobb leánya, Anna *Markovics* Mátyás egyetemi professzorhoz ment feleségül. Markovics Mátyásnak három leánya volt: a legnagyobb *Hajnik* Pál egyetemi tanár felesége, ennek unokája Hajnik Imre ugyancsak egye-

UTCZA-RÉSZLET SAINT-PIERREBŐL A TŰZHÁNYÓ PUSZTÍTÁSA UTÁN.

Vágó Pál

Vas. Ujs. 1899. 8 i 6 l.
(Petőfi-költeményeinek uj diszkiadásából.)
Keppel

A «Magyar Hiradó» című
«Aktuális Filmujság» kiadója.
Filmfelvételek. Előhivás.
Másolás. Saját laboratórium.
Mütermi és egyéb fényképfelvételek.

Telefon: 145-510

Budapest, VIII, Sá

Zsolin

VASÁRNAPI UJSÁG

52. SZÁM. 1888. BUDAPEST, DECZEMBER 23. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, fél évre ... 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 •
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó

KARÁCSONY NAPJÁN.

Az a nap, melyen a világ megváltója született. Annak előtte olyan nap, mint a többi nap; sőt még a nagy eseménykor is, és még azután is hosszu ideig az esztendő többi napjaitól nem különböző.

Csak később lőn kegyeletesen megszentelt ünnepe nehány kevés üldözött hivőnek, a kik elrejtőztek, föld alá bujtak imádni istenüket és annak egyszülött fiát, a ki eljöve, hogy ujjászülethessék általa a világ.

És ma legnagyobb ünnepe annak az egész keresztény világnak, mely a legmüveltebb, legelőhaladottabb, leghatalmasabb a föld kerekén, mely imádja az Üdvözítő emlékét s az ő nevében terjesztvén az általa hirdetett lelki világosságot s a mindeneket átölelő szeretet mennyei melegét, előtte jár az emberiségnek.

Karácsony napja tizennyolcz évszázad óta minden esztendőben megjelen, s ama nagy esemény, melynek emléke e napot megszenteli, minden áldott évben ujra meg ujra érezteti hatását a keresztény társadalomban és rajta kivül is. Mintha minden évben ujra megszületnék Jézus, — e napon termékenyebbé válnak a szivek és elmék, a teremtő lélekben föltámad az alkotó erő, az önmagába szállt kebelből fölbuzog a nemes érzések forrása s érvényesül e nagy napon lényünk jobbik fele, melyet annyiszor fojt el bennünk a köznapi élet alantosabb küzdelme, emberi valónk gyarlósága.

Még ha nem tekintjük is azt az égi varázst, melylyel e napot a vallás ruházza föl: csodáiattal kell eltelnünk annak titokszerü hatása előtt, melyet az élet legkülönbözőbb folyamaira gyakorol.

A karácsony közeledtére fölpezsdül az élet, a tevékenység, az alkotás minden téren, mintha erre az alkalomra gyüjtögette volna erejét. Lendületet vesz minden, még az életnek az a része is, melynek a valláshoz kevés köze: az ipar, a kereskedés. Az éven át tett igéretek beváltásának napja ez, törleszteni ekkor szeretjük fölhalmozott adósságainkat azoknál, a kikről Jézus mondá, hogy övék a mennyeknek országa. Meglepjük a kicsinyeket valami kedves megemlékezéssel s gyöngéden rá háritjuk az örömszerzés érdemét arra, a ki maga is a világnak legnagyobb ajándoka volt.

Az emléktárgyak között, melyeket ilyenkor kicserélünk, azokat szeretjük leginkább kikeresni, azokat tekintjük kedveskedésre a legalkalmasabbaknak, a melyek magunktól telnek ki, melyeket magunk alkotánk, a magunk fáradságával hoztunk létre. A kis fiu minél nehezebb fáradással tanulja meg azt a kis köszöntőt, a melyet szüleinek e napon el fog mondani, a kis leány minél nehezebben küzdi le az akadályokat, melyek karácsonyi meglepetésül szánt kézi munkácskája elkészítésének utjában állanak: annál nagyobb az ő öröme, ha látja, hogy vele örömet sikerült szereznie azoknak, a kiket szeret. Bethlehemes fiucskák falu-helyen, a hol nincs szini

KÁNTÁLÓ GYEREKEK. — VÁGÓ PÁL EREDETI RAJZA.

iskola, mily fáradsággal tanulják be a pásztorok játékát s a kántáló gyermekek hogy dideregnek, hogy gázolják a havat, mi alatt ablakról ablakra mennek hangos énekszóval jelenteni az örömhirt, hogy a Megváltó megérkezett.

S a kinek lelkében mennyei szikra ég, a költő, a művész, az is új lángra kél e nap emlékénél. Az irodalomnak hány nemes terméke, a művészeteknek hány remek alkotása köszöni létre jöttét e nap emlékének, mely azokhoz megadta a sugallatot. A kis Jézus születése gazdag irodalmat teremtett minden keresztény nép nyelvén s lánglelkü művészeket lelkesített világra szóló remekeik megalkotására.

És maga a világsajtó, ez a felekezet nélküli hatalom, hogy igyekszik minden müvelt országban megkülönböztetni, megünnepelni e napot, a köznapinál nagyobb diszben jelenni meg közönsége előtt s rá emlékeztetni olvasóit, hogy ma karácsony napja van.

És ezt oly természetesnek, oly magától érthetőnek tekinti mindenki. Nem csodálkozik rajta senki, sőt az ejtené csodálkozásba, ha nem igy történnék.

Mi is e nagy napnak általánossá vált hatása alatt cselekszünk csupán, midőn lapunk mai számának nagyobb részét a megváltó születése emlékének szenteljük s képben és szövegben áldozunk alábbi közleményeinkben nagy karácsony szent ünnepének.

A SZENT ÉJ.

A jóslatos nagy éj leszállott,
Betölti az egész világot
Titkos bűv és varázs,
S boltján a messze mélylő égnek
A csillagok csodásan égnek,
Ég és föld oly csodás.

S az éj ezüst ködén keresztül
Halk, tiszta dal zöngése rezdül :
Égből hangzó dalok.
S köves határán Betlehemnek
Az égi dalra fölserkennek
Az alvó pásztorok.

S hol egy új csillag gyúlt az égen,
Megindulnak magas tevéken
Napkelet bölcsei.
A vágyó szív sejtelme, szomja,
Őket az uj csillaghoz vonja,
Örvendezvén neki.

S imádva, Hozzá járulának,
S tevéi terhét, mind, urának
Lábához rakja le,
Ajándokát ajánlva önként,
Aranyat, mirhát, drága tömjént,
S hű szivét is vele.

És űl a gyermek anyja karján,
Boldog mosoly rezg, játszik ajkán,
Kis szíve úgy örül.
Arczán a földi gyermek bája ;
De nézd ! a szentek glóriája
Fénylik feje körül.

Reá az éj nem ejti árnyát,
És mosolyában, mintha szárnyát
Próbálgatná a szó,
Mitől lehull a súlyos álom,
Úr lesz az élet a halálon,
És újjá lesz az ó.

Oh szent, szent titka a nagy éjnek ! . .
A csillagok fenn most is égnek,
De sápad glóriád.
Napnyugot bölcsei megtagadnak,
Nem hisz már gyermek-ajakadnak
A megvénült világ.

VARGHA GYULA.

KARÁCSONY ANGYALA.

Elbeszélés.

Irta **Könyves Tóth Kálmán.**

— Apjuk, — szólítá meg Réthi Márton tanitó urat az ő kedves élete párja, — mondanék én valamit, csak azt ne mondja felőlem, hogy nagyralátó vagyok.

— Na hát ! — viszonzá a tanitó úr, — ha annyira beszélhetnéked van, csak ki vele, ugy is kifurná az oldaladat.

— Holnapután karácsony szombatja lesz, — kezdé az asszony.

A tanító úr jóizüt nevetett.

— De jó, hogy eltaláltad, hallod, asszony, ezt a te nagy bölcsességedet megirom a komáromi kalendáriumcsinálónak.

Aztán még jobban nevetett.

— Hallgasson hát a végére, — mondá neje durczásan, — hát hiszen nemcsak azt akartam én mondani, mást akarok én abból kihozni . . .

— Azt, ugy-e, — nevetett Márton úr, — hogy utána következő másnap meg karácsony ünnepe lesz. Lásd, asszony, ezt meg én találtam ki. Milyen bölcsek is vagyunk mi igy kettecskén, de kár, hogy a puskaport már feltalálták előttünk !

— Ugyan ne peregjen már a nyelved, — pattant fel az asszony, — hagyj már egyszer kibeszélni . . . ne is szakits félbe. Karácsony szombatjára karácsonyfát állítok föl az én kis bogaraimnak, már meg is rendeltem a fenyőt, aranyos diót, czukros süteményt . . .

De már erre meg nem állhatta a tanitó úr. hogy közbe ne vágjon.

— Nem szeretem az ilyen módizást, — mondá komolyan, — uraknak való az, nem ilyen szegény tanitónak, ki négyszáz forintocskából hetedmagával éldegél. Beérhetjük mi azzal is, ha az iskolás gyermekek beköszöntenek hozzánk s eléneklik a betlehemi dalt, sütsz egy kis kalácsot, jól lakunk . . . de az a karácsonyfa csak uraknak való.

— Ne félj, nem kerítettem én azt sokba, — mentegette magát a feleség, — a fenyőt az uraság kertésze ingyen adta, dióm volt, a czukros süteményeket a kisasszony küldte, téged csak arra kérnélek, hogy Miskának egy kis képeskönyvet, Jancsinak egy falovat, Piroskának egy bábut . . . .

— Ugyan hagyd el már, — intett kezével Réthi uram, — nagyon szeretem a gyermekeimet, de ösmerem anyagi állásomat is, alig van öt-hat forintom ; ilyesmire nem telik. Majd ha megnyerjük a nagy lutrit, de addig szó se legyen képes könyvről, falóról, meg bábukról. Punktum. Értetted asszony ?

Az asszony szemeiből kicsorduló könnyek szó nélkül is tudatták Mártonnal, hogy megértette kegyetlen határozatát.

A könnyek egy kissé meglágyitották a tanitó kemény szivét s vigasztalni igyekezett nejét.

— Azért ne sirdogálj, anyjukom, ki-ki addig takaródzik, a meddig a takarója ér. Érjék be a czukrossal, aranyos dióval, majd ha jut másra is, kipótoljuk máskor.

A dolog ennyiben maradt ; de ez nem késleltette a szombat közelgését. Márton felesége, kit minden iskolás gyermek Erzsi néninek hivott, már kora délután hozzá kezdett a karácsonfa földiszitéséhez. Aranyos papirt, nemzeti-szin pántlikát, kis viaszgyertyákat lehetett kapni a zsidó boltban is. Előre örült lelke, a mint elképzelte, minő meglepetést szerez gyermekeinek, kik közül a legidősebbik csak most töltötte be hetedik évét, a legkisebbik pedig még csak négykézláb mászkált.

Már beesteledett. A kis gyermekek türelmetlenül zajongtak a másik szobában, várva, hogy a Jézuska mikor hozza már az ajándékokat. Erzsi be akarta férjét várni, hogy ez is tanuja legyen a kicsikék ártatlan örömeinek. El is küldött érte a tisztelendő urhoz, de azt hozták hirül, hogy ott nincs. Várt még egy ideig, de ha ő türelmetlen volt s minduntalan ki-kiszaladt az utcza-ajtóhoz : a kis gyermekek még türelmetlenebbek voltak. Már nehezteltek is a kis Jézuskára, hogy miért jön oly soká ; majd sirásra fogták a dolgot : hátha megesik rajtok a szive.

Tovább már nem lehetett halasztani. Meggyujtotta a gyertyákat, kinyitotta az ajtót s a kicsikék ámulva szemlélték a fényözönt, mely az egész szobát elárasztá. Soha ilyen örömet ! Először csak messziről bámulták a csillogó diókat, a ragyogó czukor-süteményeket, majd közelebbről szemlélték, de világért sem mertek volna hozzá nyulni. E pillanatban lépett be a tanitó. Nagy bundája alatt valamit tartogatott. Neje rögtön észrevette, hozzá lépve kérdezte :

— Hát te hová késtél, talán valami meglepetésben részeltetsz bennünket ?

— Abban ám — mondá Márton, szétvetve bundáját, — nézd, minő karácsonyi ajándékot hoztam.

S ezzel egy didergő lánykát tett le a földre. Szegényke igazán koldus-rongyokba volt burkolva. Összes batyuja egy zsebkendőbe volt kötve.

— Hát te mit akarsz ? — kiáltott rá neje meglepetve,— honnan szedted fel e szegény koldusleánykát ?

— Először ültesd a meleg mellé, aztán szegj meg egy kalácsot, hadd lakjék jól a szegény, lásd, mint didereg, s két napja már, hogy meleg étel nem volt a szájában, — utasitá nejét a tanitó.

A nő készségesen engedelmeskedett a férjének. Odavezette a didergő lánykát a meleg kályhához, a megszegett kalácsból jó nagy darabot adott a kezébe. A kicsiny lányka mohón kapta el s evett, a mint a száján befért.

— No, — fordult férjéhez Erzsi, — most már szeretném tudni, mi járatban van itt ez az idegen poronty ?

— Azt, kedves párom, — mondá a tanitó — röviden elmondhatom. Hát tegnap itt hált meg a fogadóban egy vándor komédiás-társulat. A mint a fogadóstól hallottam, ezelőtt pár nappal temették e lányka édes anyját. A fogadósnak nem tudtak fizetni, elszöktek s ezt a lánykát ott hagyták nála zálogba. De neki ez a zálog nem tetszett, mert enni kért. Épen akkor dobta ki a hideg kőre, mikor véletlenül arra vetődtem. Ott nyöszörgött, mint egy eltaposott féreg. Kérdeztem kicsoda, micsoda ; németül gagyogott egy pár szót, de én bizony abból egy mukkot se értettem. De elég volt annyit tudnom, hogy emberi ábrázatot visel, továbbá azt, hogy elhagyatott, árva. Ekkor jutott eszembe az irásnak eme nevezetes igéje : «a ki egy ilyennek gondját fölveszi az én nevemben, engemet fogad be.» Asszony ! ezt Idvezitőnk mondá ; továbbá azt is az irásból tudom, hogy «*némelyek nem tudva, angyalokat fogadnak szállásokra.*» Elhatároztam, hogy ezt a kis árvát, mint karácsony angyalát, én is befogadom házamhoz ; a hol heten megélnek, jut ott a nyolczadiknak is.

— Itt van ni ! — sandalított neje az uj vendég felé, — saját gyermekeinek nem tud ajándékot venni karácsonyra s egy idegen kenyérpusztitót hoz a házhoz. Még ilyen felfordult világot nem értem.

Jó sok időbe került, mig a szegény Márton kibékithette duzzogó feleségét. A többi gyermekek is ugy huzódtak a jövevénytől, nemcsak mert rongyos volt, de azért is, mert nem tudott velök beszélni.

Egy szóval, Márton ur karácsonyi meglepetése nem szerzett valami nagy örömöt a kis családnak.

Egy hét mulva azonban a környéken mindenki elösmerőleg nyilatkozott a tanitó nemes tettéről, a ki maga is olyan szegény s magának is annyi gyermeke van, s midőn Gárday József földesur felesége meghallotta, hogy a felfogadott kis árva egy szót sem tud magyarul, rögtön meglátogatta a tanitót s kérte őt, hogy adná át neki a kis német leányt, hogy az az ő kis lányával németül társaloghasson ; s jutalmul mindjárt egy ötvenessel kinálta meg a szegény tanitót.

Gárday sok jóval volt a tanitó családja iránt s kérelmét nem utasithatták vissza. A kis német lány pár nap mulva átköltözött az uri kastélyba. Mikor Emi kisasszony egyik viselt ruhájába felöltöztették, olyan szépen nézett ki, hogy mindenki megkedvelte volna.

A kisasszony nagyon megszerette a kis társalgó leánykát.

Megtudták tőle, hogy Máriának hivják s hogy Németország Berlin fővárosából való volt az édes anyja.

— Látod, — szólt Réthi ur megmutatva nejének az ötvenest, — Krisztus küldötte hozzánk azt az árva kis koldust, hogy megajándékozzon bennünket ; ime ajándékából szépen felruházhatom gyermekeimet és te mégis panaszkodtál.

— Márton, — kérlelte neje, — beösmerem hibámat, engedj meg, most már látom, hogy a jótét által gazdagít Isten.

*

Vajo Pál ✓

Vas. Ujs. 1899. 144. l.

A párisi kiállítás magyar történelmi csoportja.

Február 20-án fogadta a *király* Bécsben a párisi világkiállítás magyar történelmi csoportjának végrehajtó-bizottságát, mely gróf *Széchenyi* Béla vezetése mellett jelent meg, s kérte a felséget, engedné meg a cs. és kir. udvari gyűjteményekben és muzeumokban levő magyar vonatkozásu történeti emlékeknek a párisi kiállításon való bemutatását. Beszédében gr. *Széchenyi* kiemelte, hogy a magyar pavillon díszterme, a *magyar huszárság történetét* és jelesül a magyar huszárságnak a külföldi huszárságok alakulására való hatását fogja feltüntetni. *Ő Felsége*, biztosítva a küldöttséget, hogy a kérelemnek szívesen tesz eleget, a magyar huszárság kiállítási tervezetének részletei felől különös érdeklődéssel kérdezősködött és a tervezetet látható örömmel és megelégedéssel hallgatta végig.

A magyar huszárság fejlődésének feltüntetése nagy érdeklődéssel találkozik. Ez a jó gondolat dr. *Thallóczy* Lajos udvari tanácsostól eredt. Egy külön nagy termet a magyar huszárságnak szentelnének, a melyben alkalmas módon a magyar huszárság története, fejlődése és kihatása az európai lovasság fejlődésére volna bemutatandó. A Felségnek rendkívül tetszett az eszme és élénken érdeklődött a kivitel részletei iránt is. Ebben a tárgyban azután értekezlet volt dr. *Thallóczy* Lajos udvari tanácsosnál, a melyben részt vettek: a történelmi

Béla gróf, Szalay Imre, Radisich Jenő muzeumi igazgatók, dr. Czobor Béla, dr. Szendrey János, továbbá Károlyi Árpád és Szalay József külügyminiszteri osztálytanácsosok, Győry Árpád udvari levéltárnok, Hodinka Antal, az udvari hitbizományi könyvtár tisztviselője, Juhász Zsigmond testőrkapitány, Révész Imre festőművész, valamint a párisi kiállítási épületek tervezője, Bálint Zoltán műépítész. Az értekezlet behatóan megvitatta az érdekes terv kiviteli módozatait, és miután Lukács Béla kormánybiztos elvben már szintén hozzájárult a terv megvalósításához, tekintve a Felség érdeklődését, annak létesítése csaknem biztosítottnak látszik.

Vágó Pál

festő

A párisi kiállítás magyar huszár-terme. A párisi kiállítás egyik érdekességének: a huszár-

589,
590 l. Vas. Ujs. 1899. ✓

teremnek művészi kivitelét szeptember havában kezdik meg. A magyar huszárság nagy képét *Vágó* Pál festi Lukács Béla kiállítási kormánybiztos kívánságára. Szeptemberig befejezik a történelmi s művészeti anyag gyűjtését is, melylyel *Győry* Árpád udvari levéltárnok foglalkozik. Ujabban a spanyol hadügyminiszterium rendeletére az Aranjuezban állomásozó Princesa huszárok fölszerelését bocsátják a magyar bizottság rendelkezésére. A leghiresebb spanyol huszártábornoknak, Don Diego de Leonnak arczképét a Dénia herczegi család fogja kiállítani. Legfényesebben a német huszárság lesz képviselve: Menzel mester beleegyezésével az ő hirneves porosz huszárképeinek másolatai már megérkeztek a berlini királyi fegyvergyűjtemény részéről. Ugyancsak megérkeztek már a nápolyi Bourbon-huszárok képei is másolatban. A külföldi anyaggal párhuzamosan a belföldi anyag is összegyűlt. Érdekes gyűjteményt lehet majd összeállítani abból az anyagból, melyet Erdélyben a báró Szentkereszty, gróf Kálnoky, stb. családoknál találtak a székely huszárságra vonatkozólag.

Vágó Pál

sával; fényes színházi előadások; jelmezbálok; az új király-hymnus bemutatása; lövészünnepély; dalos ünnepély stb. stb., egyik szebb és csábítóbb a másiknál. Dacára a merész és nehéz kivitelű terveknek, a választmány a tervet nem utasította el, hanem gr. Andrássy Gyula, br. Lipthay Béla és gr. Zichy Jenő személyében egy szűkebb bizottságot küldött ki az ünnepélyek tervének szigorú megállapítására azzal, hogy szervezzenek egy nagybizottságot s ennek megállapodásairól tegyenek jelentést. A kormányhoz is ment felterjesztés, hogy a bizottságban képviseltesse magát. A dolog nem maradt sokáig bizonytalanságban, mert br. Lipthay Béla már 1890 dec. 20-iki végrehajtó-bizottsági ülésen jelenti a bizottság nevében, hogy az ünnepélyek rendezésének tervével a Kör nem foglalkozhatik, mert az országgyűlés azt a maga kezéből ki nem engedi s ezzel e kérdésnek Körünkkel való minden kapcsolata megszakadt. Kiegészítésül meg kell még említenem, hogy a Kör br. Lipthay fenti jelentése után gr. Zichy Jenő indítványát tárgyaló különböző bizottságoktól kikerült terjedelmes munkálatokat emlékiratba feldolgozva használat végett elküldötte a ministerelnöknek, felajánlván egyúttal a rendezésben leendő közreműködését. Igen valószínű, hogy az ezredéves ünnepségeket rendező bizottság jó hasznát vette az emlékiratnak, ha nem is egészben, de legalább egyes részeiben.

Befejezésül még csak annyit, hogy a történelmi díszmenet gondolata 1895-ben is felmerült. Ekkor Vágó Pál festőművész állt a mozgalom élén. Körünk is kapott felhívást annak erkölcsi és anyagi támogatására, de csak az előbbit igérhette meg. Jóllehet rokonszenvvel fogadták az eszmét s az országos bizottság is foglalkozott vele, de mert legalább 400,000 frtba került volna, az egészet társadalmi útra terelték, mire a tervezők is elálltak tervüktől.

PÁLYÁZAT SPORT- VAGY SZALON-ÉLETKÉPRE.

A képzőművészeti szakbizottság mindjárt az 1890. év elején indítványozta, hogy a Kör az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat téli tárlatán kiállítandó sport- vagy szalonéletképre tűzzön ki egy 300 frtos pályadíjat és hogy a nyertes festményt tagjai közt való kisorsolásra vegye meg. E pályázat — mondja az indítvány — egyéb előnyeitől eltekintve tanulságos is lenne, amennyiben a művészek figyelmét a túlhajtott nép-genréről a nálunk kissé elhanyagolt választékosabb természetű életképre terelné vagy a figyelmet legalább is megosztaná. A szakbizottságok elé került indítványt azonban egy későbbi végrehajtóbizottsági ülés, a felmerült véleménykülönbségek következtében szótöbbséggel elvetette. A pályázat tehát ki sem tüzetett.

Közelebb vezetett a célhoz s eredményt is mutatott fel, habár nem is mindjárt, a következő pályázat.

menjen, a mely czélját különben ezzel nem is érné el, mert a házszabályok ismernek még egy legutolsó fokozatot is, a mely a kizárást harmincz ülés tartamára emeli akkor, ha a képviselő nem enged az elnök felszólításának, hogy hagyja el a termet, vagy ha ugyanazon ülésszakban másodszor is magára vonta a czenzurát kizárással.

Figyeljünk azonban az ülésre. Miről van szó e pillanatban? X. naczionálista képviselő választásáról. Most? Körülbelül egy évvel a választás után? Nem erőltette meg magát a sietésben a vizsgáló-bizottság. Az előadó után hozzászólnak ellene és mellette, aztán az elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. Az előadói javaslat 264 szavazattal 249 ellenében elfogadtatik, tehát a Ház X. képviselő mandátumát 15 szótöbbséggel megsemmisíti. Ez elég is mára, hat óra elmúlt, az elnök az ülést bezárja.

Mikor kimegyünk, szomszédom szóba hozza az ülés utolsó tárgyát.

— Hallotta, mi volt a vád X. képviselő ellen?

— Ha jól értettem, főkép az, hogy plakátokon túlságosan sértő, goromba volt az ellenfél és az egész ellenpárt iránt.

— Ugy van, csakhogy ép ezt tette Y. is, a kinek a választását néhány nap előtt igazolták.

— Hát hogy lehetséges ez?

— Hogy? Úgy, hogy akkor kevesebb kormánypárti képviselő volt jelen. Ez az egész. Voilà tout. Bonjour, Monsieur.

— Bonjour, Monsieur.

És én elmerengek azon, hogy milyen szép dolog az a pártbiráskodás, milyen kedves megepetésekkel tud szolgálni.

Szigetvári Iván.

AZ ÉJSZAKI FÉNYRŐL.

A mi fogalmaink szerint vajmi szomorú lehet ilyenkor a sarkvidék lakójának élete, midőn féléven át homály, majd sötétség borúl a havas, jeges tájakra.

Pedig mégsem oly kietlen és vigasztalan ott sem a világ s a nagy természet ott is igyekszik pótolni legalább a fényt, a világosságot.

54 perczkor Marczell és Büky assistensek pillantották meg s mely 8 óráig tartott. Tehát igen rövid tartamú. Éjszak-éjszakkeleten tűnt fel, mint valami bizonyos sötét vöröses felhő mintegy 45 foknyi szélességben és 20—25°-nyi magasságban. Eltünésekor már nyugat-éjszak nyugaton s 40° magasságban volt.

Általában ezen szélességi övek alatt nemcsak hogy aránylag közel vannak a horizonthoz, hanem még rövid tartamuak is. Ez az oka azután annak, hogy az ó- és közép korban, nem ismervén a légköri és kozmikus tüneményeket, a legképtelenebb magyarázatokat fűzték hozzá s természetesen mindig valami borzalmas esemény bekövetkeztét jósolták. Csak a XVII. század elején kezdette a tudomány az éjszaki vagy sarki fényt a természetfölöttiség köréből kivonni s rendszeresebb megfigyelések alapján nyert tapasztalatok segélyével, annak hivebb leirását megadni. A XIX-ik században, már a helyszínén tanulmányozták e jelenséget s 1838—40-ben egy expedició ment a Recherche franczia korvetten Skandináviába, Lappföldre, a Spitzbergákra és Faroe szigetekre. Bravais e kutatásról irt beszámolójában kimutatja a sarki fény fizikai sajátságait. Ez útról való a mellékelt rajzon látható sarki tájrészlet is.

Leirja a különböző, változatos alakokat s kimutatja, hogy az *aurora borealis* 100—200 kilométer magasságban, tehát a legritkább légrétegekben keletkezik. Szerinte annak a látszatnak, mintha a megfigyelő valami hegység között volna, a fénynek a kristályos havon történő visszaverődése a magyarázata. Azt az állítólagos zajt, melyről azt tartják, hogy e tüneményt kiséri, sem ő, sem pedig kiséröi, a három év alatt nem hallották.

A sarki fény keletkezésének okát sem Bravais, sem az utána következő tudósok nem voltak képesek megmagyarázni. Ismereteink e tekintetben még ma is igen hiányosak, mert a föltevések egymásnak ellentmondó tömkelegében az elfogadása igen bajos. Itt csak még egy

Éjszaki fény. (Látták Bosekop-ban, Finnországban, 1839 január 19-én este.)

szeretetreméltó háziasszony, az egész estét a gyűlölt légkörben kell töltenünk. Hozzá még mind a két szer illata nagyon állandó s könnyen átterjed egyik tárgyról a másikra, úgy, hogy az ilyen együttlét után még másnap is orrában érzi az ember a gyűlölt szagot s egy hét múlva, ha újra előveszi az ünneplő kabátját, azon még mindig megérzik a multkori szomszédnő pacsulija. Rosz szokás a leveleknek mosuszszal vagy pacsulival való beillatosítása; az ilyen levelet vagy kéziratot olvasni se kellemes annak, a ki ez illatokat nem szereti, e mellett az egész szobát is eltöltik pacsuliszaggal s ha más kéziratok, könyvek stb. közé keverednek, azok is megkapják az illatot. Hivatalokban, szerkesztőségekben s egyéb oly helyeken, a hol egy-egy levél vagy más irat több ember kezén megy keresztül, a kik közül nem mindegyik szereti a pacsulit, a papiros beillatosításának e szokása sok boszúságot okoz. Ki tudja, nem volt-e egy sereg keletkezőben levő gyengéd vonzalom megölője a bájos hölgy levelének mosusz-szaga s hány kezdő poéta nagy reményű kézirata részesült a szokottnál is kegyetlenebb elbánásban ugyanez okból? Csak egy esetben fogadja szivesen mindenki a még oly erős illatú levelet is: ha pénzeslevél.

A mosusz és a pacsuli különben két teljesen

Vágó Pál «Szeged szebb lesz, mint volt» című festményének részlete. (Az előtérben festéktáblával kezében a művész látható.)

olyan sokáig marad meg a tárgyakon, melyekkel közelebbi érintkezésbe jutott, teszi sokak előtt oly gyülöletessé; hiszen a nárcisz vagy még inkább a tubarózsa illatát, sőt még a rózsaillatot sem lehet hosszú ideig kibirni.

MENETREND A VILÁG KÖRÜL.

Egy belga vasúti szakember, Nagelmackers igazgató, nemrég kiszámította, hogy egy esztendő mulva a világot körül lehet utazni negyven nap alatt. Csak arra van még szükség, hogy az orosz kormány befejezze a szibériai vasút munkálatait s Port-Arthurtól vagy

A mostani menetrend szerint az ember elindul Párisból este 8 óra 25 perczkor, Berlinen és Varsón át s Moszkvába ér másnap délután 2 óra 30 perczkor. Ha jól rendezte be útját, ugyanaznap este 9 óra 35 perczkor elhagyhatja Moszkvát a hetenként kétszer induló szibériai express-vonattal s nyolcz nappal később Irkuczkban volna. Itt 24 óráig várni kell s aztán ismét nyolcz napig megy a vonat Port-Arthurig. Itt hajóra ülve, keresztül megy a Cse-fu nevű keskeny tengerszoroson, vagy közvetlen gőzhajón folytatja utazását. Nagasaki-ig öt nap, innen Yokohamáig négy nap az út gőzhajón. Tizenkét nap mulva Vancouverben lehet az utazó, hat nap mulva New-Yorkban, további

czéljának, nagy katonai csapatok szállításának megfelel.

EGYVELEG.

* **A persa sah** nem tűri, hogy a palotái és nyaralói körül fekvő kerteket valaki gondozza. Így aztán a gaz és dudva annyira elharapózott, hogy az útakon járni nem lehet. Nehogy azonban a kertészek s munkások heverjenek, a kertek öntözése úgyszólván éjjel-nappal folyik, mi aztán a gaz szaporodását még jobban előmozdítja. Gyümölcs a sah kertjeiben nem terem, virágot sem ültetnek. — Ellentétben a sahhal, Lipót belga király gyönyörűségét abban találja, ha papucsban s kopott kabátban laekeni kertjeiben a fákat, bokrokat nyesheti és virágait gondozhatja.

* **Francziaországban 512 sztrájk** fordúlt elő a múlt 1902-ik évben. Ezekben 212,700 munkás vett részt, kik kerekszámban 4 millió hétszázezer napszámot vesztettek. A munkaszünetelés fő oka első sorban a napszám felemelése volt. A fentemlített 512 eset közűl 408 esetben a munkások kívánalmai teljesűltek, 104 esetben pedig a munkások engedtek.

* **London nyugati részének legnagyobb területét** négy angol főúr: Portland, Beaford és Westminster herczegek s Portland lord birják. Beaford herczeg része 300 hold. Westminster herczeg a maga részéből nem régen egy darabot négyszöglábanként 160 koronájával adott el házhelynek. A covent-gardeni piaczon, mely London legnagyobb nyilt piacza, a helypénz-szedési jog Beaford herczeget illeti meg, ki e czímen évenként 300 ezer koronát kap. Az a terület, melyen a Savoy-szinház és az óriási nagyságú Cecil-szálloda áll, Salisbury volt miniszterelnök örököseinek milliókat érő tulajdona.

* **Élő reklámok.** Két fiatal párisi hölgy egész esztendőn át Európa legdivatosabb helyeit járja be és csakis első rangú szállodákban laknak. Öltözékeik oly fényesek s elegánsak, hogy sokan a divattermek nevét tudakolják, hol ruháik készültek s épen ez a czél. A két hölgyet egy előkelő párisi divatczégekből álló társaság utaztatja.

* **Napoleon ágya**, melyben Szen-Ilona szigetén meghalt, most Párisban eladóvá lett. Az ágy sárgarézből készült s Napoleon halála után Montholon gróf birtokába kerűlt. Jelenleg a gróf özvegye birja, ki már nagyon öreg s nem tudja, kire hagyja az ereklyét. A grófnénak Napoleon asztali készlete is megvan. Az ágyért egymillió kétszázezer frankot kiván. Valószínűleg egy amerikai fogja megvenni.

Müvirat 1902. 1. nám

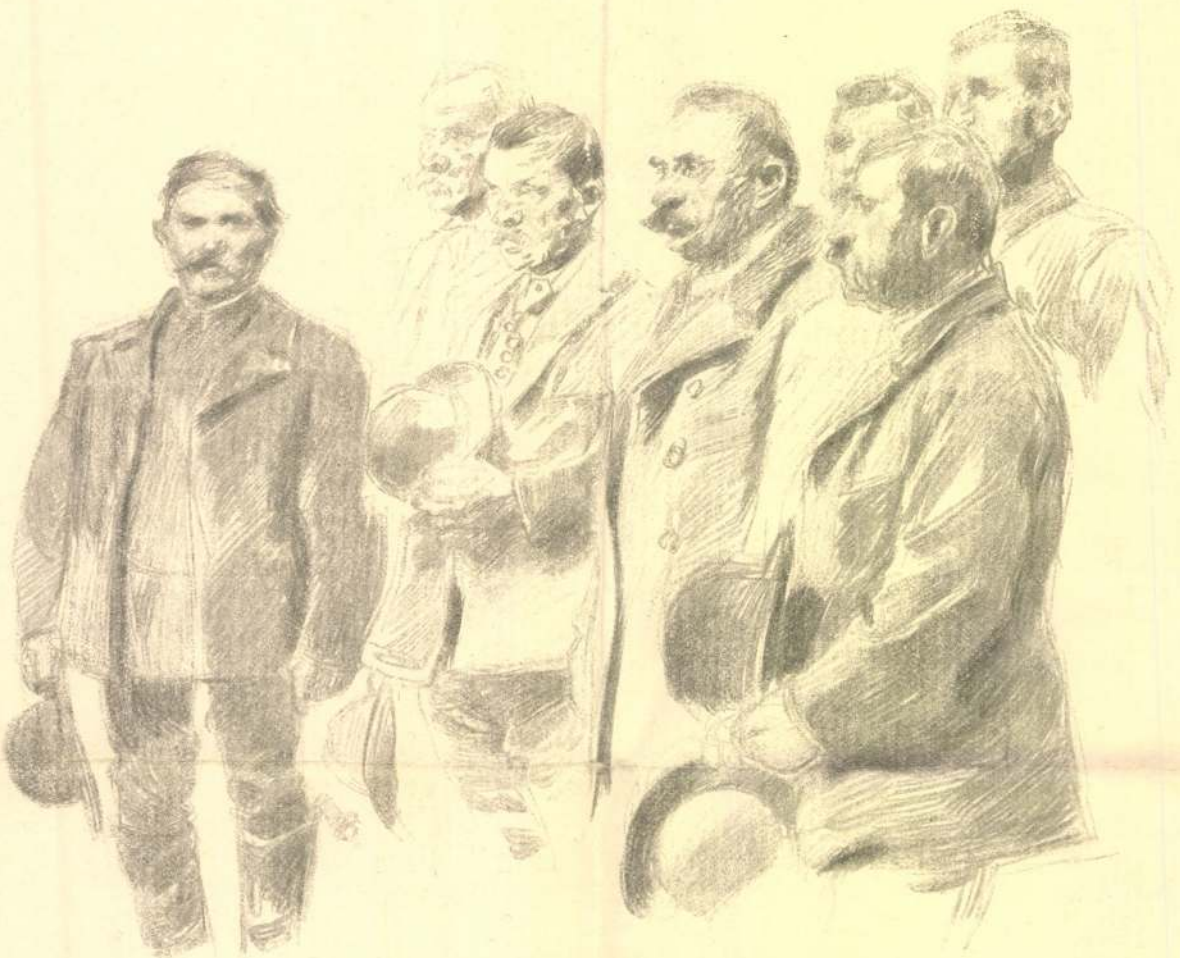

TANULMÁNY A SZEGEDI ÁRVÍZKÉPHEZ
VÁGÓ PÁL CERUZARAJZA

18

TANULMÁNY A SZEGEDI ÁRVÍZKÉPHEZ
VÁGÓ PÁL CERUZARAJZA

19

Vágó Pál

Vágó Pál.

VÁGÓ PÁL: VONÓNÉGYES
TÁRSULATI DÍJ 1887.

Szm KT 50 – 137. l.

SAJÁT
KÉSZITMÉNYŰ
NŐI- URI
FEHÉRNEMŰEK

MENYASSZONYI KELENGY
BUDAP

Róna Lajos: Harminc év az újságíró-pályán béke-ben, háborúban, forradalomban. Bp. 1930.

VI.

Szegedi kaleidoszkop

Szeged nemcsak arculatot, de lelket is váltott a nagy viz után. A nagy alföldi falu kiserdült az évszázados igénytelenségéből és nőni akart. Nőtt is elég szépen, de kicsit szertartásosan, elrévült áhitattal, mintha nem is a szociális kényszerüség, hanem valami titokzatos ritus szabályozná az erőbontását. Hát hiszen volt is olyan vallás abban az időben, amely speciálisan szegedi volt és minden szegedi ember azontul, hogy vallotta a szeplőtlen fogantatást, vagy a kálvini egyszerüséget, vagy a zsidó messiánizmust, abban is hitt, hogy Szeged szebb lesz, mint volt. És kellett is, lehetett is hinni ebben, mert mint minden pozitiv vallásnak, a szegedinek is megvolt a maga kinyilatkoztatása, szinte azt mondhatnám: a Bibliája is, habár prófétája, aki megirja, még nem született. Mindegy. Ha megirnák, csak ugy kellene kezdeni, mint a Bibliát: «és a vizek felett az isten szelleme lebegett». Igaz, hogy nem a mennybéli, hanem a földi isten szelleme, a király szelleme, Ferenc Józsefé, aki, mikor megtekintette a pusztulást, igy szólt: Szeged szebb lesz, mint volt. Ez volt a nagy kinyilatkoztatás és látnivaló, hogy isteni igéretek lüktettek benne.

Hát ebből bontakozott ki a szegedi vallás, a vizből kiszületett kultusz, legendáival és misztériumaival és ezekben is az volt a legvonzóbb, hogy sürü homály fedte az eredetüket és több volt bennük a költészet, mint a történelmi valóság.

Mert igaz, hogy a király megnézte az elpusztult várost, járt a szakadt töltésen és bizonyos, hogy a szomoru látvány megrenditette, de királyi elfogódottsága tulnagy volt ahhoz, hogy gondolhatott volna a történelemre, amely várta a történelmi kijelentéseket. Ő csak király volt ebben a dult hangulatban és inkább fejedelmi, mint történelmi axiómákkal váltotta ki kiséretéből a

históriai öntudatot. Nézte a medrébe visszahuzódott Tiszát és igy szólt: Viz, sok viz. Köszönöm.

A katasztrófának ezt a királyian tömör determinálását elragadtatott, de néma hódolattal fogadta a sokfejü kiséret. Csodálták a csodálatos szavak fegyelmezett mértéktartását és mindenki büszke volt a királyi kegyességre, amely a Tiszának méltó elismerést jutatott, mert hogy a vize mély és széles, azt sokszor mondták róla a vizenjárók, de hogy sok, azt még nem mondta senkise. Hát ez az uj meglátás gyönyörü volt és ugy csillogott, mint egy medália. Ugy is vették, mintha érdemrenddel dekorálta volna meg a király a Tiszát és nagyobb respektussal nézték, mint azelőtt.

De volt valaki a sokadalomban, akit a felség szimbolisztikus szófukarsága kétségbeejtett. Mikszáth Kálmán, aki a Szegedi Napló delegátusaként csatlakozott a királyi kisérethez, a megirandó riportján ejtőzött és csekélylette a történelmi hangulatot. Enyedi Lukács, a lap szerkesztője, két kolumnát bocsátott rendelkezésére és amilyen akkurátus ember, nem éri be kevesebbel. De félt Reisner Jánostól is, Varga Ferenc plébánostól, de meg Lázár Györgytől is, akik már akkor hordták magukban Szeged város történetét, jóllehet, hogy még nem látszott meg rajtuk az áldott terhesség. De a nagyeszü palóc sejtette, hogy ki fog egyszer vajudni belőlük a dicső város elmult élete és ők vajjon mit szólnak hozzá, ha biblikus egyszerüséggel irja meg ezt a nagy «föltekintést», csak ugy, ahogyan valóban lejátszódott. Nekik történelem kell és neki ennélfogva históriát kell irni, nem közönséges riportot. Történelmi emlékezésekre feszitette az agyát és megforgatott benne minden nagy embert, aki történelmi pillanatokban nagy vizek előtt állt a história tanusága szerint. Mit mondhatott például Noé, mikor jött az özönviz? Vagy Mózes a Vörös-tenger előtt? Vagy az első viking az angol tengerparton? Hát hiszen bizonyos, hogy ezek mind rövid, velős mondásokat ötvöztek bele a történelembe és világos, hogy nem maradhat mögöttük a magyar király se.

De még éjfélkor se tudta, mit mondhat a király, ami méltó legyen egy mikszáthi riporthoz és ami kielégitse Reisner Jánost, meg Varga Ferencet is, akik sokkal okosabb históriusok, semhogy ne tudnák, hogy történetiráshoz nem elég a száraz valóság, még akkor se, ha ez a száraz valóság a Tisza képében kivánkozik a történelembe.

— Mi lesz már? — türelmetlenkedett éjfélkor a szerkesztő, — meglesz már az a történelmi micsoda?

— Éppen most agyaltam ki, — mondta megkönnyebbülten Mikszáth Kálmán. — Itt van. Szinte trombitál. «Szeged szebb lesz, mint volt.» Ezt mondta a király. Ez egy királyi szó: egyszerü és erőteljes, mint a prófécia. A Hiradó bizonyosan mást mondat a királlyal, de az sohse hiteles. Ez a hiteles. Mert ez szép.

Szép volt, nem lehetett letagadni. Biztató volt és Szegednek biztatás kellett. Nem volt igaz, de igaz lehetett volna. Mindenképpen olyan volt, hogy belejuthatott a történelembe és belejutott. De vallást is lehetett volna csinálni belőle és a hivő szegediek vallást csináltak belőle. Mindmáig is az a szegediek krédója: Szeged szebb lesz, mint volt.

A város, amely ennyi vigasztalást kapott, nem maradhatott meg az öröklött hagyományok mellett. Ha elfogadta a királyi biztatást, vállalnia kellett akkor a lojalitást is. De hogyan? Végre azt az osztrák-irtózatot, amely fütötte negyvennyolc óta és nem enyhült a kiegyezés után sem, nem vetheti ki a szivéből a hála fejében, amelyre a viz okán elkötelezte magát. Bizonyos, hogy kell ápolni ezután a királyhüséget, de azért nem lehet feledni a kossuthi eszméket sem. Viszont: az ember nem lehet egyszerre aulikus is, negyvennyolcas is. Meg lehetne talán konstruálni a magyar királyi függetlenséget, de ez tulságosan komplikált. Hát ezt a politikai lelkiismeretességet olyanformán kell felszabaditani, hogy a kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon. Ezekből a meggondolásokból bontakozott ki az a históriai átalakulás, amely két részre bontotta a politikai Szegedet. A tulajdonképpeni város inkább kormánypárti lett azóta, mint negyvennyolcas, a tanyai rész pedig inkább negyvennyolcas lett, mint kormánypárti. Ennek megfelelően két fejet hordott azóta a város, az egyik Janus-fej Bécs felé nézett, a másik Torinó felé és egészen jól megférték egymás mellett, noha megesett néha, különösen követválasztáskor, hogy a jobbról eső Janus-fej véresre verte a balra esőt, de ebbe nem lehet beleszólni, mert mindenki azt tesz a fejével, amit csak akar, még akkor is, ha csak egy van belőle.

Egyébként pedig Reisner János már megirta azóta a város történetét, Varga Ferenc is, sőt már csak a könyvük él, ők maguk bizony az istenhez költöztek, aki se nem aulikus, se nem kossuthista, de a két Janus-fej nem zavarta a történelmi meglátá-

sukat és sok szép igaz dolgot irhattak meg a Tiszából feltámadt metropólis fejlődéséről.

És a történián kivül van már más dokumentum is arról, hogy nem ártott, inkább még használt Szegednek, hogy egyszerre két irányba is nézhetett. Ez tanitotta talán arra a nagy türelemre, amely még ma is jellemzi közéletét. Vezetőinek providenciája is ebben gyökerezhet. Mert nehéz volt tévedni ebben-abban, mikor pl. Rózsa Izsó, a liberális tábor vezére, aki sokáig a kormányhüség Janus-feje volt a varos nyakán, könnyen tudhatta meg Polczner Jenőtől, a kossuthiánus Janus-fejtől, hogy mit gondolnak és mit akarnak a másik fejben és a megértés és megegyezés valósággal gyermekjáték volt.

Csak egyetlen egyszer látszott áthidalhatatlannak az örvény a két irány között. Akkor, mikor a város a müvészetért rajongó Lázár György szorgalmazására Vágó Pállal megfestette az árvizképet. Hát ez nagy probléma volt. Minthogy a történelem számára akarták megörökiteni a történelmi királylátogatást, meg kellett fontolni, hogy milyen tömegekkel vonuljon be Szeged a történelembe. Hát nagy tömeggel, természetesen. Ehhez nagy vászon kell, nem baj, legyen nagy vászon. De itt szelektálni kell. Azon a nevezetes napon, mikor a király megnézte az elpusztult Szegedet, nem pártállás szerint válogatták ki a város elejét. De akkor a történelmi energiák sodorták egymás mellé az embereket, nem is nagyon módszeresen, mert a történelem tudvalevőleg nem törődik az élő társadalom elfogultságaival. Aki kiváncsi volt és elbizakodottság nélkül állithatta magáról, hogy közremüködött az árvizveszedelemben és része volt a kiöntésben s amennyire tellett az erejéből, elő is mozditotta azt, akadálytalanul a király után tolakodhatott. A Tisza nem firtatta, mert neki mindegy volt, ki nézi őt és ki csodálja meg félelmetes erejét a király árnyékában. A király se kérdezte: nincs-e fekete bárány a sok fehér között. De hát az más volt, az egészen más volt. Az történelem volt, természetes zürzavar, amelyet Reisner János kikorrigálhat, ha ugy találja egyszer, hogy illetéktelenek is besurrantak a történelembe. De egy müalkotás, ha dokumentum akar lenni, nem követheti rabszolgamódon a rideg valóságot és ha koronás király áll a központjában, akkor a korhüség kihangsulyozása csaknem felségsértés, mert ne a korához legyen hü az ember, hanem az uraikodóhoz. Nos hát: lehetséges-e, hogy Sári János becsületes hentesmester például, aki az átkos közös kormány szidásában hizott

meg jó kövérre, zsiros gőgjével árnyékba szorithassa Obláth Lipótot, aki szikár soványsággal manifesztálta kitartó lelkesedését a bécsi politika iránt? Szóval: kormánypárti és kormányellenzék szerepelhet-e egy festményen? Nem sérti-e vajjon a lojalitást? Nincs-e ebben valamilyen ribillió? Megenged-e ilyen összekeverést az udvari rendtartás és a kormány, amely Sári Jánosban az ellenzéki szellem fölülkerekedését láthatja, nem bünteti-e meg Szegedet és nem vonja-e vissza az utászlaktanyát, amelyet megigért? Látnivaló, hogy Vágó Pál, aki igazán jó festő volt, nem történelmet, de politikát festett, amit művészetté transzponálni nem könnyü feladat. De meg tudott birkózni ezzel a kemény problémával, miután a szembenálló pártok abban egyeztek meg, hogy nem fogják a festményen feltünően kihangsulyozni a pártállásukat. Kormánypárti és vadmagyar valóban békes testvériességben szorongnak az árvizképen a király mögött és az akkori Szegednek nem is fogyott ki a csodálkozása rajta, mert ez a békés tömörülés valóban csodálatos is volt.

Szegeden ez volt a müvészet fénykora és elképzelni is nehéz, hány ember rajongott akkor a müvészetért. Minden tizedik ember a képre kivánkozott és bár nem minden tizedik, de minden ezredik szegedi rajta van és ez csak azoknak nem tetszett, akik lemaradtak róla. Az emberek persze lassan-lassan gyülekeztek a képen és ezért, elég kritikusa támadt, amig csinálódott. Az öreg és fanyar humoru, de mindenképpen jó magyarkötésü Babarczy József is akkor nézte meg a készülő festményt a kulturpalotában, amikor még nem keverte Vágó Pál őt is a királyiak közzé.

— Jó-e? — kérdi tőle Vágó Pál.

Szurós mosoly, olyan igazi ügyészféle villódzott ki az öreg ur szeméből.

— Jónak jó, — mondta megfontoltan, — de a vizet keveslem, az embert pedig sokallom.

— Hát hiszen nem a viz, hanem az ember csinálja a históriát.

Az öreg ur szeme még hegyesebbet villogott.

— Hát ez igaz, öcsém. És ugy lehet, hogy nem is a viz, hanem ez a sok ember söpörte el Szegedet a föld szinéről.

Szeged népe nemzetem büszkesége

Szerették már akkor is a magyar kulturát a szebbé lett Szegeden és az Osztrovszkyak, a horvát Vödrics-ekből kinemesült Vedres-ek, a Bérciek, akik hajdanán a Szilber nevet viselték nagy becsülettel, a Vadász-nemzetség ivadékai, akik Jäger-ek voltak azelőtt, az Aigner-ek, akik közül némelyek Rengei-re változtatták az ősi családnevet, a Felmayerek, Brauswetterek, Rainerek, Juranovicsok, Wagnerek, a rác és horvát származékok ugy belenőttek a magyar attilába és olyan szenvedélyesen szerették s ápolták a magyar eszmét, hogy magyarabb, mint ők, a hajdusági hajdu se lehetett. A névben lehetett még, volt is nyoma a különféle hajtásnak, de magyar érzésben már a 18. század küszöbén is egyek voltak a szegediek. Igaz ugyan, abban is egyenlőek voltak a kuruc-idők alkonyán, hogy Temesváry János József főbiró (várnagyok, szenátorok és rendőrkapitányok ükapja) tanuságtétele szerint «a nád és káka között vadul és pallérozatlanul nőtt fel a fiatalságuk». Viszont nem csak a törzsökös magyarság, de az ojtott is meginstálta akkor a pesti piaristák rendfőnökét: delegálna egy-két Pátérokat és a parva Scholáig az edducaciót elvállalni ne terheltessenek». Kurta másfél évszázad után már ugy összeforrt itt a három-négy nemzet és ugy beleizmosodott a magyarba, hogy Kossuth Lajos, mikor katonát kérni Szegedre ment, hiressé vált beszédjének invokációjában a nemzet büszkeségének aposztrofálta Szeged népét. Ha a király későbbi mondása, hogy Szeged szebb lesz, mint volt, a szegediek iratlan Bibliájába a messiási igéret gyanánt iktatódott be, akkor a kossuthi magasztalás a kiválasztottság manifesztációját örökitette meg ebben a Bibliában és ez aztán szentirás, hamisittatlan őstexus, nem egy lángeszü iródeák költői átirása, amilyen a sokszor emlitett királyi prófécia.

1879 március 12-én már szinmagyar várost talált a megvadult vizáradat. Egy zugocskára se akadt, ahonnan idegenségeket moshatott volna ki engesztelhetetlen haragjában. A viz után következő évtizedek még ki is tökéletesitették ezt a nagy áthasonulást. Szegedből a magyar délvidék empóriuma lett és nem a lokálpatriotizmus cifrázta rá ezt a sokra kötelező minősitést, hanem azzá tette valóban belső energiáinak sokasága, amely vezetésre és példaadásra avatta fel, az egész ország bizalmából

munkáját a magyar kormány tagjainak ajánlotta. Számításokat tesz, hogy a nyarat külföldi fürdőkben és üdülő helyeken töltő magyarok 24 millió forintot visznek ki évenként az országból. Ehhez minden esetre magyarázatúl szolgál, hogy a mi fürdőink nagyon drágák, kényelmet nyújtani nem képesek. Budapesten is igy van a fogadókban. Bécsnek évi idegen-forgalma közel van évenként a 400,000 számhoz; de e félmilliónyi idegenből nagyon kevesen jönnek Budapestre, melyet egyébiránt alig, vagy roszúl ismernek, mert a bécsi lapok rosz hírét terjesztik. E rosz indulat ellensúlyozására az ország és főváros helyes ismertetését ajánlja, melyben a fővárosi hatóság és kormány teendőit sorolja el helyesen és érdekesen. A csinosan kiállított könyv a Singer és Wolfner czégnél jelent meg, s ára 2 korona.

A Magyar Történeti Életrajzok 1899-ik évfolyamának 3-ik füzete most hagyta el a sajtót, s ebben befejezi *Fraknói* Vilmos *Verbőczi István életrajzát*, mely a vállalat három terjedelmes füzetét tölti be. Ez Verbőczinek első kimerítő életrajza, korának és az akkori politikai állapotoknak és jogrendnek tanúlságos feltüntetésével. Verbőczinek viszontagságokban, küzdelmekben, nagy méltóságok viselésében gazdag élete egészen visszatükrözteti az ország rendkívüli válságos helyzetét, a mohácsi csata korát, s a nagy meghasonlást, melybe a Szapolyai János és Ferdinánd császár közti pártok által jutott az ország. Fraknói legnagyobb részben új adatok alapján, saját kutatásai nyomán dolgozott, s választékos előadásban nyujtja új művét is. Mint a «Történeti Eletrajzok» minden kötete, ez szintén sok érdekes képpel van illusztrálva. A «Történelmi Életrajzok» az Akadémia történelmi bizottságának és a történelmi társulatnak közös kiadása. Egy évfolyam ára 8 frt, kötve 10 frt.

A Tud. Akadémia Almanachja. A Tud. Akadémia az 1900-ik esztendőre is kiadta Almanachját, mely a bő naptári rész után közli az Akadémia állapotairól is a kimutatásokat, az ügyrendet, az alapítványok feltüntetését, a tagok számát.

Az Akadémiának a legidősebb tagja most *Tóth* Lőrincz, a ki 1814-ben született. Utána Kruspér István következik, a ki négy esztendővel fiatalabb. A legfiatalabb akadémikus pedig Bugarszky István, a ki 1868-ban született. Az alapitók közt első gróf Széchenyi István, a ki 1825-ben 63 ezer forintnyi alapítványt tett, gróf Károlyi György, 42 ezer forintos alapítványnyal. Később az Akadémia vagyonát még nagyobb összegekkel növelték: ifj. báró Rudics József 90 ezer frt, Semsey Andor 100 ezer forint, Zsivora György szintén 100 ezer forinttal. Budapest főváros 1861-től 1890-ig az akadémiát 181 ezer forinttal támogatta s igy Budapest a legnagyobb alapítványtevő. Az Akadémiának a fönnállása óta igen sok halottja van. A különböző temetőkben 652 akadémikus pihen. Az évkönyv arról is megemlékezik, hogy az Akadémia tagjai hol laknak. A legnagyobb rész természetesen budapesti lakos. Budapest után Kolozsvár lehet büszke rá, hogy legtöbb hivatalosen elismert tudósa van. Az akadémiai tagok száma: Tiszteleti tag 22, rendes tag 54, levelező tag 140, külső tag 72. Összesen tehát 288, most 24 tagsági hely üres.

La Revue Franco-Hongroise (franczia-magyar szemle) czím alatt Párisban *Borostyány* Nándor ismert iró szerkesztésében és kiadásában politikai, művészeti és közgazdasági folyóirat indult meg, melynek első száma január elsején jelent meg. A vállalat czélja megismertetni Magyarország multját és jelenét, politikai és közgazdasági állapotait, a magyar tudományt, irodalmat és művészetet, valamint közéletünk kiválóbb férfiait a franczia és francziául olvasó közönséggel, kiváló tekintettel Magyarország részvételére az 1900-iki világkiállításon. A vállalat körül úgy Budapesten, mint Párisban jó névvel biró írók, tudósok és politikusok csoportosulnak.

Művásárlások a párisi világkiállításra. A műcsarnok mostani kiállításából szemelik ki nagy részben azokat a festményeket és szobrokat, melyeket a párisi világtárlatra is elküldenek. A vásárlásokra a kormány százezer forintot fordít. A biráló bizottságot *Wlassics* közoktatásügyi miniszter már kinevezte *Zsilinszky* Mihály államtitkár elnöklete alatt s egyszersmind levelet intézett a tagokhoz. Ebben azt az óhajtását fejezi ki, hogy a bizottság birálata gyakorlásában szigoru mértéket alkalmazzon, a különféle méltányossági és személyi szempontokat mellőzve, csakis oly befejezett művészi alkotások ajánlására szorítkozzék, melyeknek a szépművészeti muzeumban, mint országos és nemzetközi jelentőségü közgyüjteményben való kitüntető elhelyezése úgy a művésznek legtisztább becsvágyát, mint a művészet magasabb érdekeit is kielégítheti. A bizottság tagjai közt vannak a képzőművészeti társulat, Nemzeti Szalon, iparművészeti muzeum, orsz. képzőművészeti tanács elnökei, az állami képzőművészeti intézetek vezetői, az orsz. képtár őre, festőművészek, szobrászok és műbirálók.

A Lotz-díj. Lotz Károly jeles festőművészünk jubileumának emlékére alapította a képzőművészeti társulat a Lotz-díjat. Ennek évi ezer forintját a mester maga itéli oda oly magyar művésznek, kinek művét legjelentékenyebbnek tartja. Lotz mester most a díjat *Vágó* Pálnak itélte, azért a nagy festményért, melyet a magyar-huszárokról festett a párisi kiállítás huszárterme számára. Az allegorikus szép képet lapunk olvasói már jól ismerik.

Vigszinház. Jan. 4-ikén került szinre a Vígszinházban a franczia szinműirodalom egyik borsos darabja, *Szeczesszió* czímen. Eredeti czíme «Nouveau Jeu» (új divat), de magyar fordítója, Ambrus Zoltán ezt a napjainkban felkapott nevet adta neki, s nehány simítást is tett a jobb izlés nevében. Szerzője gróf *Lavedan*, Henri a szellemes iró, kit a franczia akadémia ép most választott tagjai közé. A darabot szatirikus korképnek nevezte a szerző, s torzító és merész vonásokkal fest le a meggazdagodott léha emberek társaságából nehány alakot, kik mellett a legkönnyelműbb nőket is ott lehet találni. A darak meséjét csak a legnagyobb ovatossággal lehet elmondani. Gestard, egy gazdag bankár fia egy kétes hölgynek, Bobette-nek teszi a szépet, aztán hirtelen nőül vesz egy Alice nevű leányt, a kit a mint meglátott, meg is szerette. Ez a házasság éles szatirával van megírva. Gostard aztán visszatér Bobette kisasszonyhoz. Megtudja az asszony, aztán ő meg a férje legjobb barátjával udvaroltat magának. Mindezt hivatalosan is megállapítják, aztán férj és feleség szépen kibékülnek. Ez az erkölcsök szecessziója. Veszedelmes elmésséggel adja elő mindezt a cinikus dolgot Lavedan. Az előadás jól sikerült. Lánczy Ilka, Fenyvesi, Varsányi Irén, Hegedűs, Tapolczai a kirívóságokat is enyhíteni igyekeztek.

Párisi fénykép után.

MELBA ASSZONY.

Párisi fénykép után.

MELBA ASSZONY MINT OFÉLIA.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Petőfi-társaság nagygyűlése. A Petőfi-társaság jan. 6-án tartja nagygyűlését a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. A nagygyűlés tárgysorozata a következő:

Nemzeti kegyelet (elnöki megnyitó beszéd) Bartók Lajostól. *Titkári jelentés*, Szana Tamástól. *Vörösmarty emlékezete*, Endrődi Sándortól. *Az új század* (költemény), Inczédy Lászlótól. *Új élet* (elbeszélés) Tolnay Lajostól. *Költemény*, Koroda Páltól. *Utolsó találkozásom Petőfivel*, Jókai Mórtól. *A hét kövér esztendő* (verses dialog), Makai Emiltől. *Nyári délután* (víg elbeszélés), Rákosi Viktortól. Elnöki zárszó. — Az ülés 10 órakor kezdődik.

A történelmi társulat jan. 4-ikén havi ülést tartott *Pauler* Gyula elnöklésével. A titkár jelentette, hogy Ugocsamegye 100 frttal az alapitók közé lépett. Ezután *Pór* Antalnak, az Anjou-kor történetbuvárának, «Zács Feliczián pöre» czimü tanulmányát olvasta fel *Borovszky* Samu. A tanulmány kritikai észrevételekkel kiséri Marczali Henriknek az Akadémia egyik osztályülésén felolvasott hasonló czímü értekezését. Pór Antal az egykoru krónikák alapján vizsgálódásainak eredményét a következőkben foglalja össze: Nincsen alapos ok arra, hogy a Zács Feliczián-ra mondott itélet szövegét, mely tudvalevőleg Zách Klára esetéről semmit sem mond, kétségbe vonjuk; továbbá, hogy a Klára-legenda roszakaratu, rágalmas forrását a nápolyi Johanna feslett udvarában kell keresni s végül nincsen kizárva annak a lehetősége, hogy Zách Feliczián haimatomániában (vérszomjuságban) szenvedett. A felolvasás után a közgyűlés napját február hó 15-re tüzték ki. Végül *Nagy* Gyula jelentette, hogy a Zichy Jenő-féle pályázatra (Valamely honfoglaláskori kutfő kritikai méltatása) csupán egy pályamű érkezett, s ezt a biráló-bizottság nem tartotta díjra érdemesnek.

Erdélyrészi Szépművészeti Társaság. E czímen új egyesület alakult Kolozsvárott. Az alakuló gyűlést január első napján *Deáky* Albert elnöklete alatt tartották. Mintegy hatvanan vettek részt, s *Ferenczy* József egyetemi tanár fejtette ki szép szavakban az egyesület czélját: a szép- és iparművészetek különböző ágainak felkarolását, valamint a művészek és azok érdekeinek támogatását. Védőül Wlassics Gyula kultuszminisztert kérik fel, s február havában a kolozsvári és erdélyrészi festők és szobrászok műveiből tárlatot rendeznek.

MI UJSÁG?

A déli idő Budapesten. A fővárosban nincs sok nyilvános óra, s a mi van is, összevissza jár. A pontos déli időt a budai várhegy oldalán levő reáliskolából puskalövéssel szokták jelenteni, s e szerint igazítja óráját, a ki meghallja a lövést. De csak a közelben levők hallják. Halmos polgármester az egységes déli időre a gellérthegyi czitadelláról ágyulövéssel akarná megadatni a jelt. A hadtestparancsnokság kijelentette, hogy szivesen ad egy régi Uchatius-ágyut s a főváros rendelkezésére bocsájt egy tüzéraltisztet, a ki az ágyu őrét az ágyu helyes kezelésére megtanítja.

A kereszténység ünnepe Magyarországon. Kilenczszáz esztendővel ezelőtt vette föl a keresztséget Magyarország első királya, István, ki később szentté avattatott. Ennek emlékezetét a magyar katholikus egyház is megüli, legfényesebben *Esztergomban*. Hír szerint a király is jelen lesz az egyházi ünnepélyen.

József Ágost főherczeg üdvözlete az erdélyi Kárpát-egyesülethez. Az erdélyi Kárpát Egyesület

az újév alkalmából táviratilag üdvözölte József Ágost főherczeget, a ki mióta az egyesület élére állott, nagy jóindulattal vezeti az egyesületet hazafias czéljai felé. A főherczeg táviratban válaszolt az egyesület üdvözlésére. A távirat, melyet Feilitzsch Artur báró képviselőnek, az egyesület elnökének küldött, így szól:

«Fogadják legbensőbb őszinte köszönetemet szives üdvözletükért. Kérem a Mindenhatót, hogy terjeszsze áldólag kezét egyesületünk felé, hogy az új században, virulásnak indult működését teljes erejéből folytathassa édes hazánk javára. Üdvözlöm egyszersmind mindnyájokat s boldog új esztendőt kivánok az egyesületnek.»

A herczegprimás alapítványai Erzsébet királyné emlékére. *Vaszary* Kolos herczegprímás értesítette a *keszthelyi* leányiskola apácza-főnökнőjét, hogy Erzsébet királyné nevére szóló alapítvány gyanánt 20,000 koronát adott az esztergomi káptalan kezelése alá oly szegény és szorgalmas leányok támogatására, kik a keszthelyi apácza-iskolát látogatják; egyuttal első évi kamat fejében elrendelte az 1000 korona kiosztását négy leányka között. Ezzel egyi ejüleg a bibornok egyháznagy hasonlóképen az elhunyt királyné emlékére s nevére szóló alapítványt tett a *hontmegyei* kórházban egy betegágy föntartására 4000 korona költséggel.

A közoktatásügyi miniszterium művészi osztályának vezetője. A király dr. *Lippich* Elek miniszteri titkárt, a közoktatásügyi miniszteriumban a művészi szakosztály vezetőjét miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. Az új tanácsos, ki még 37 éves férfiu, irodalmi téren is hivatással lépett föl. Kadocha Elek néven költeményeket és művészeti tanulmányokat irt. Ez utóbbi könyve nyitott utat neki a közoktatási miniszteriumba, hol Szalay Imre és Szmrecsányi Miklós főnöksége alatt dolgozott, s az utóbbi visszavonulása után annak hatáskörében folytatta működését, most pedig az osztálytanácsosi kinevezéssel végleg is a magyar művészi ügyek intézésére kapott megbízást.

Új postabélyegek. Új-évvel a levelekre is filléres értékű bélyegek kerülnek, de egyelőre csak nehány bélyegfajtát hoztak forgalomba, valószinűleg azért, mert a régiekből még sok van. Az új bélyegek mintáját pályázaton szerezte be a kereskedelemügyi kormány, azonban nem használták föl kivitelre egyik pályanyertes bélyegrajzot sem, hanem több pályamunkából szerkesztettek egy mintát. A pályázaton feltünt magyaros motivumok közül egyedül a turulmadarat vették át a pályaművek egyikéből, azonkivül a párnára helyezett magyar koronát. Ez a kettő a főalkatrésze az új bélyegek rajzának.

A babkávé használatánál mindig ajánlatos egy jobb fajt választani, a melynek zamatja erősebb, és ez által használatban sem drágább és mégis sokkal jobb izü. Az árkülönbözet, egy csekélyebb és finomabb faj közt, különben is messze túl behozható, hogyha a babkávét felerészben Kathreiner malátakávéjával keverjük. Ez az általánosan kedvelt kávékeverék zamatjában kitünő és az egészségre is kiválóan előnyös. Kathreiner Kneipp maláta-kávéja a forró öv alatt a kávé-gyümölcsből készitett kivonat által a babkávé illatát nyeri s ez által fölülmulhatatlan módon egyesiti annak megszokott és kedvelt izingerét a belföldi maláta készitmény előnyeivel. Kathreiner maláta-kávéját sohasem szabad nyitva árusitani, hanem csakis a Kathreiner csomagokban árusitott a valódi s azért mindenütt csak ezt kérjük és fogadjuk el.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf Batthyány Géza, főrendiházi tag, meghalt Budapesten, 61 éves korában. A műszerető gróf egy ideig Sopronmegye alispánja volt, utóbb különösen társadalmi téren fejtett ki nagy tevékenységet és több nagyobb pénzintézetnek igazgatósági tagja lett. Nagy terjedelmü birtokai vannak Fejérmegyében és Vasmegyében, de csaknem az egész esztendőt Budapesten töltötte terézköruti palotájában, melyben nagy értékü műkincseket gyüjtött össze. Neje, Batthyány Emanuela grófnő, legidősebb fia a volt fiumei kormányzó, Batthyány Lajos gróf.

Gróf Esterházy István, Pozsonymegye és Pozsony város volt főispánja, régi honvéd, főrendiházi tag, 77 éves korában meghalt, Pozsonyban. A szabadságharczot végig küzdötte, a fegyverletétel után besorozták az osztrák hadseregbe. A hetvenes években két izben volt a szeniczi kerület országgyűlési képviselője s mint ilyen a balközéphez tartozott. 1875-ben lett pozsonyi főispán s e méltóságot 1889-ig viselte. Özvegye szül. Jeszenák Gizella bárónő az 1849-ben vértanuhalált szenvedett báró Jeszenák János leánya.

Hunkár Sándor nagybirtokos, a zirczi kerületnek több izben országgyűlési képviselője, 82 éves korában Szolga-Győr községben meghalt. Veszprémmegye közéletében nagy szerepet vitt s mint jeles gazdát és lótenyésztőt messze földön ismerték.

Dr. Sik Sándor, budapesti ügyvéd, a jogi irodalom egyik ismert buzgó munkása, meghalt Budapesten 47 éves korában. A budapesti ügyvédi kamara, melynek egy ideig titkára volt, őt bizta meg a magyar ügyvédség történetének a megirásával. Sik Sándor sok adatot gyűjtött össze, de a munkát közbe jött halála miatt nem fejezhette be. Özvegye és két árvája siratja.

Held Károly, a VII. kerületi gimnázium tanára jan. 4-ikén elhunyt hirtelen halállal. A Barcsay-utczában, a gimnázium közelében összeesett az élte java korában levő férfiú. Eszméletlenül vitték haza, de nem tért többé magához. Held a mathematika tanára volt, a legképzettebb tanárok egyike, a kit társai nagyrabecsültek, tanítványai szerettek. Özvegye és három kis lánya gyászolja.

Millöcker Károly, bécsi zeneszerző, ki operettjeivel és könnyü zenéjével Strausz János mellett a legtöbb sikert aratta a bécsi zenészek közül, elhunyt decz. 31-ikén Bécsben. Husz operettet irt és sok bohózathoz szerzett zenét. Nálunk a Népszinházban is tetszéssel játszották, «A boszorkányvár,» A koldus diák,» «Gasparone,» «A bellevillei szűz,» a «Szegény Jonathán» czimü operettjeit.

Szirmai Imrét, a népszinház kedvelt művészét megrendítő csapás érte. Egyszerre vesztette el Szegeden lakó *atyját* és *anyját*, kiket együtt temettek el.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Bólya Ferencz, 48-as honvéd tűzér, a fűri egyház gondnoka, Csúzon. — Meczner Tamás, sárospataki földbirtokos 87 esztendős korában. Tevékeny részt vett a szabadságharczban, utóbb pedig a sárosmegyei közélet egyik vezető embere volt. — Krantz Ede, kinaezüst-gyáros és kereskedő, a fővárosi kereskedői kar tekintélyes tagja, ki meghonosította Magyarországon a kinaezüst-gyártást. Förster Nándor miniszteri tanácsos az elhunytban apósát gyászolja. — Nemes Ferencz, bucsui ref. lelkész élete 65-ik évében, Bucsun. — Nezettei Boronkay István, cs. és kir. kamarás, a már csaknem 90 éves Boronkay László egyetlen fia, Bécsben. Holttetemét Vajkon (Nyitramegye) a családi sírboltba temették. —

Özv. Schmidtné, szül. Schlauch Erzsébet, Schlauch Lőrincz nagyváradi bibornok-püspök nővére 80 éves korában Bécsben, hol fia, dr. Schmidt Antal orvos közelében töltötte agg napjait. — Özv. Fráter Ferenczné, szül. Kubinyi Anna, 60 éves korában, Földesen. — Özv. szilágyszegi Hiry Jánosné, szül. Kudai Soós Mária 76 éves korában, Budapesten. — Bene Pálné, szül. Kugler Terézia életének 33-ik évében, Budapesten.

SAKKJÁTÉK.

2148. számu feladvány. Shinkmann W. A.-tól.

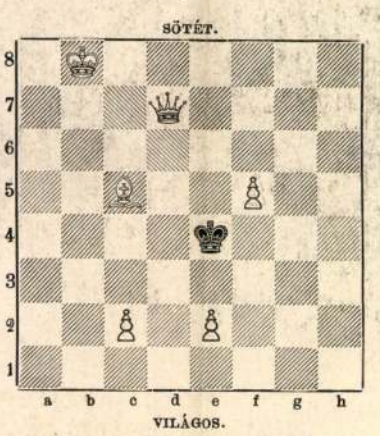

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2133. számu feladvány megfejtése. Bayer St.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Fc4—b3	Kc5—d6 (a)	1. —	—	Fg4—f3 : (b)
2. Va5—d2 †	Kd6—c5—e5	2. Va5—b4 †		Kc5—b4 :
3. Hf4—e6—g6 mat.		3. Hf4—d3 mat.		

b.		*c.*	
1. —	Ha8—b6 (c)	1. —	Hg6 t. sz.
2. Va5—b6 † stb.		2. Fd8—e7 † stb.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Lipótvártt:* Hoffbauer Antal. — *Gyulán:* Nuszbek Sándor. — *Losonczon:* Demeter József. — *A pesti sakk-kör.*

Szerkesztői üzenetek.

Téli képek. *Rajz.* Hiányos leirása azoknak a természeti jelenségeknek, a melyek a telet jellemzik. Nem alkalmas, hogy az olvasó érdeklődését felköltse, vagy abban hangúlatot ébreszszen.

Bevezetés. Hozzád. Ragyogó, stb. Több verselési ügyességgel, mint érzéssel vannak irva. Mindjárt az első csupa csengés-bongás, de igazi tartalom nélkül; a többi is inkább az ifjú lélek játéka, nem pedig a szív mély, igaz tartalmának kiömlése. Úgy látszik, a költőnek előbb át kell menni a szenvedések iskoláján, csak azután irhat olyant, a mi mások szívét is meghatja.

Nem közölhetők: *A három. Tanács.* Nemcsak versnek roszak, de értelmük is alig van, annyira zavarosak. — *Miczirőt.* Kritikán alul álló gyarlóság. — *Nyári éjszakán.* Tartalomra, kidolgozásra egyaránt gyönge.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 52-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Valóban okos nem képzel sokat magáról.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

☛ *Alapittatott 1865-ben.* ☚

A legjobb bel- és külföldi

zongorák, pianinók és harmoniumok

legolcsóbban kaphatók

Heckenast Gusztáv

zongoratermében

Budapest, IV. Gizella-tér 2.

(Váczi-utcza sarkán).

Ehrbar udvari zongoragyár
Schiedmayer és fiai
stuttgarti udvari zongoragyár
magyarországi egyedüli képviselete. Valódi amerikai harmoniumok. 8466

Nagy kölcsönző-intézet. **Árjegyzék ingyen.**

STEINEBACH V.

Dús választéku nagy mintaraktár és kiállitási helyiség

BUDAPEST,
Akadémia-u. 16.
Siemens Frigyes:

légszesz regenerativ fütő-kályhák, légszesz fürdőkályhák, légszesz tüzhelyek, főzők és vasalók stb., stb.
Telefon.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban. Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

50 zenedarab:
legujabb tánczos, kuplék, magyar dalok, müdalok stb. zongorára énekkel gyönyörü letétben 1 frt, bérmentve 1 frt 15 kr.
GERŐ IMRE kiadónál,
Bpest, Erzsébet körut 52.

Mirtus
créme

bőrfinomitó szépitő, üditő (zsirtalan és ártalmatlan) **arcz-** és **kézi créme**, eltávolit minden **bőrhibát** szeplőt, bőrhámlást, pattanást. Kis tégely **50 kr**, nagy tég. **1 frt.**

3 kiállitási kitüntetés.
Hozzá **Pulcheradin** szappan 40 kr, poudre 50 kr.

8456

Készíti, szetküldi az **Apostol gyógyszertár, Budapest József-körut 64 c.**

Osztrák-magyar

ACETYLÉN-TÁRSASÁG

mint szövetkezet, 8170

Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Béos, I., Wipplingerstrasse 22. és I. Tiefer Graben 26—28.

Acetylén-világitási telepeket

létesit szállodák, vendéglők, kávéházak, villák, községek, városok stb. részére. Gázfejlesztő-készülékeink az eddigieket mind fölülmulták és a gázt teljesen megtisztitják, ugy hogy az égésnél füst, ártalmas gőzök és büz nem keletkezik. — Robbanás teljesen ki van zárva.

Képviselők minden helységben kerestetnek!

BUDAVÁR OSTROMA 1849. MÁJUS 21-ÉN.

Vágó Pál festménye az Ernszt-múzeum kiállitásán.

STANISLAU UCHRINON FELŐL

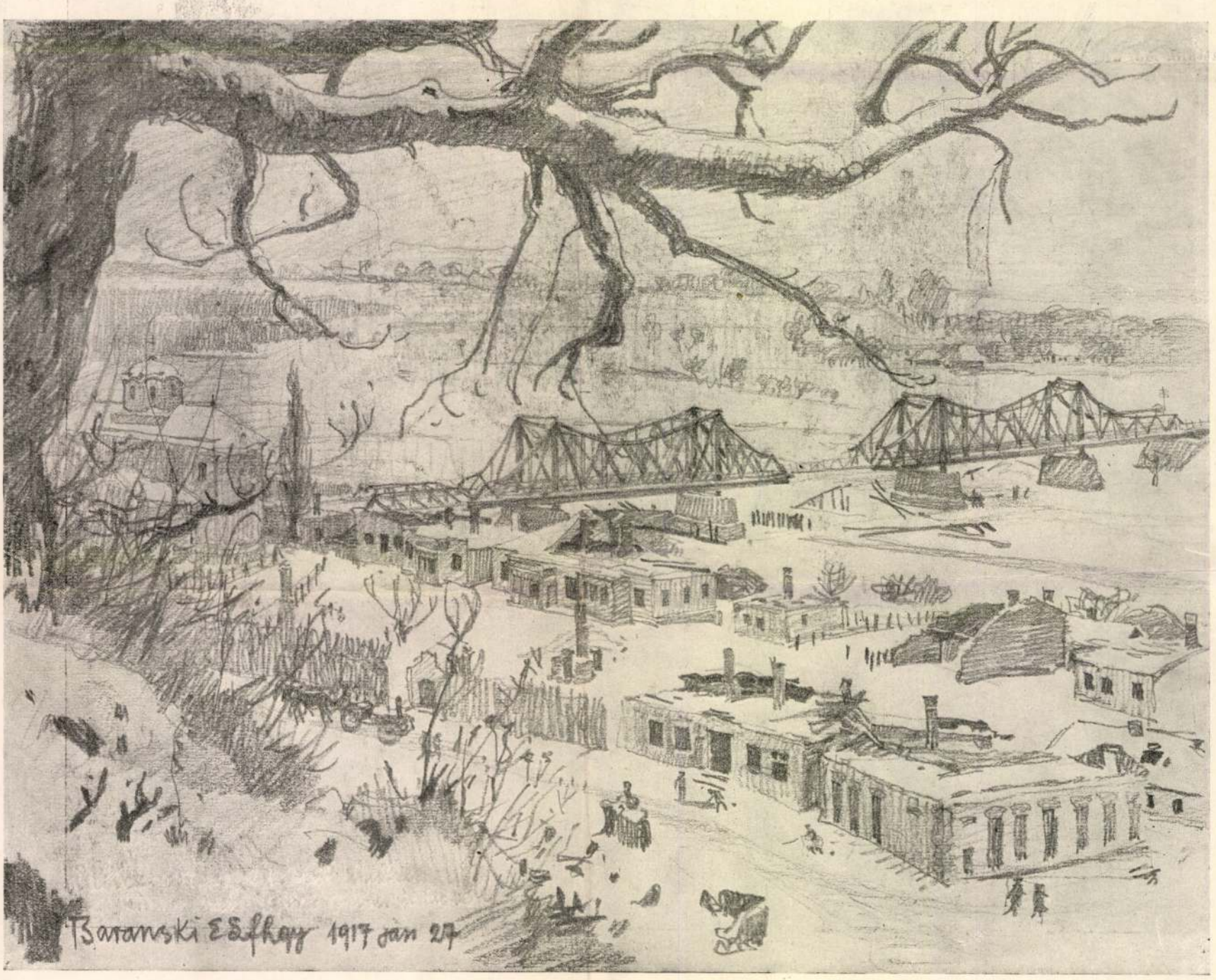

HALICS. — Baranski E. László rajzai.

KMTársz. 1929. őszi kiáll.

I. TEREM.

NÉHAI VÁGÓ PÁL EMLÉKKIÁLLÍTÁSA.

Olajfestmények. Magántulajdonok.

VÁGÓ PÁL

1853–1928.

Született Jászapátin 1853-ban. Atyja, a jászkunok kapitánya szigorú nevelésben részesítette. Dacára annak, hogy művészi tehetsége már kora ifjúságában jelentkezett, szüleinek mégis az volt a határozott kívánsága, hogy fiuk előbb «jurátus» legyen. A jogi pályának azonban hamar búcsút mondott és fiatalon indult Münchenbe, ahol az akkor már híres *Wagner Sándor* hazánkfia vette fel az ottani akadémiára, tanítványa gyanánt. Tanára mellett kezdett kifejlődni benne a magyar föld és népe iránti szeretet, és már ekkor feltűnő tehetséggel rajzolta a lovakat. Akt-tanulmányai ritka rajzbiztosságról tanuskodnak és az akadémia rajzgyüjteménye tanuskodik arról, hogy akt-rajzaira öt izben kapott dijat. Művészi alapvető tanulmányait Münchenben *Benczur Gyula* oldalán fejezi be, ahonnan Párisba költözött és *Jean Paul Laurens* vezetése alatt lett kész művésszé. Első művét, «Jár a baba» 1881-ben állitotta ki a Műcsarnokban.

Ezt követték a «Menekülők» (1882) és a «Magyarok Kiev előtt» (1883) művei. 1885-ben Budapesten telepedik le és szűzutcai műtermében kezdi meg a magyar alföldi népéletből meritett műveinek sorozatát, melyek közül a «Vonósnégyes» művével 1887-ben elnyeri a Képzőművészeti Társulat nagy díját. Ezt követik az «Elakadt szekér» (1888), «Vig társaság» (1888), «Becsületügy a Hortobágyon» (1891), amely utóbbival a Képzőművészeti Társulat műlap-díját nyeri el. E művei a legnépszerűbb magyar életképfestővé tették Vágó Pált és a magyar műszerető közönség gyorsan felkarolja eredeti zamatos magyarságtól duzzadó alkotásait. Legszebb művei királyunk, I. Ferenc József tulajdonába mentek át és ezek, az elhunyt uralkodó végrendelete értelmében, számunkra elvesztek. Az 1896. évi ezredéves kiállitás újabb nagyszabású feladattal foglalkoztatja. Az ő eszméje volt egy történelmi díszfelvonulás rendezése, amelyben az ország összes vármegyéinek lovas bandériumai, ezer év történelmi fejlődését mutatnák be viseleteikben.

Az eszme megvalósítására egy külön társaság alakult, amelynek élére gróf Andrássy Tivadar állott. Vágó a magyar történészek támogatásával alapos tanulmányokat végzett, mielőtt nagybecsű munkája megrajzolásához fogott, melynek keresztülvitelére a régi korcsolyacsarnokban egy nagy műtermet rendeztek be számára. Az eszme rendkívüli költséges volta miatt nem került ugyan kivitelre, de megmaradtak rajzai, amelyek művészi és történelmi szempontokból rendkívüli értékkel birnak. Özv. gróf Andrássy Gyuláné önzetlen szivességének köszönhetjük, hogy e nagybecsű munkát közönségünk viszontláthatja. Torontál vármegye ezekután rendelte meg 1898-ban a művésznél vármegyei lovasbandériumának hódoló felvonulását a király

előtt, amely nagyszabásu műve Nagybecskerek megyeházának díszét képezi. A művész nagykészültségű tudását még két monumentális alkotás foglalkoztatta: a «Magyarok bejövetele» a Feszty-féle körkép (1896), melynek nagyrészét, főleg a lovasrohamot, Vágó festette, valamint; az 1901-ben készült «Bem-Petőfi körkép», melynek lovasalakjait *Rozwadowsky* lengyel festő barátjával, szintén Vágó festette. Az 1900 évi párizsi kiállítás munkálatai ugyancsak gyönyörű feladatot juttattak Vágó nagy tehetségének a «Magyar huszárság diadalútját» és fejlődését feltüntető falfestmény megrendelésével, amelyen már a franciák nagynevű katona-festőjének *Eduard Detaille*-nek egyenértékű versenytársa lesz. A mű itt kiállított részlete annak középső részét képezi, míg egyik szárnya Pécsett, másik — sajnos — Nagyváradon maradt az ottani hadapródiskolában. E műve a Lotz Károly díját nyerte. További nagyobbszabású munkáinak egyikét Szeged városa rendelte meg, megörökítvén I. Ferencz József királyunk látogatását 1879-ben, a szegedi árvíz alkalmából; másik nagyobbszabású művét pedig Budapest székesfőváros rendelte meg Budavár 1849-iki bevételének emlékére. Egy minden izében magyar, nagytehetségű és tudású művészt tiszteltünk személyiségében, aki a nyolcvanas és kilencvenes évek művészetének egyik legkiválóbb alakja volt. Mint festő és illusztrátor, örökéletű nevet biztosított magának nemzeti művészetünk történetében.

1. Olvasó nő. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
2. Lovak. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
3. Delelő a Nagy-Kúnságon. Dr. Lévay Imre tulajdona.
4. Vágó Pál önarcképe. Tanulmány. Magántulajdon.
5. Hazatérés a disznótorról.
6. Vágó Ignácné, sz. Antal Terézia arcképe, a művész édesanyja.
7. Árvíz. Vázlat. Edvi Illés Aladár tulajdona.
8. Engedjétek hozzám a kisdedeket. Vázlat. Edvi-Illés Aladár tulajdona.
9. Jászberényi táj. A Magyar Korona tulajdona.
10. Húsvéti öntözés. Őry Zoltán tulajdona.
11. Kihajtás a legelőre. A Magyar Korona tulajdona.
12. Hazatérés a vásárról. Dr. Cséry Józsefné tulajdona. (Vázlat.)
13. Jászapáti táj. Koczka István tulajdona.
14. Menekülők. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
15. Budavár bevétele. Szolnok vármegye tulajdona.
16. A magyarok Kiew előtt. József kir. herceg ő fensége tulajdona.
17. Mátyás király és Beatrix találkozása. Vázlat. Magántul.
18. Az Olympuson. Vágó Gyula tulajdona.
19. A magyar huszárság diadalútja. Az 1900-iki párizsi kiállítás pavillonjának falfestménye. A Ludovika Akadémia tulajdona.

19/a A juhász. Szénásy Lajos tulajdona.

20. Zsuzsanna és a vének. Vágó Gyula tulajdona.
21. «Szeged szebb lesz, mint volt.» (1879.) Szeged város tulajdona.
22. Fürdés. Vágó Gyula tulajdona.

22/a Őszi szántás. Szénásy Lajos tulajdona.

23. A Balaton partján. Vágó Gyula tulajdona.
24. Huszárroham. Vágó Pál tulajdona.
25. Férfi arckép. Eördögh Oszkár tulajdona.
26. Ruhateregetés. Szikla Gyula tulajdona.
27. A tenger halottai. Szénásy Lajos tulajdona.

(Folytatása a VII. teremben.)

A libalegelőn Az Uj Idők számára rajzolta Vágó Pál

1909. XV. 33.

Elhallgatott, az asszony fogta a kezét és sokáig ültek így csöndesen együtt.

— Edit, — kérdezte másnap Ádám, — miért nem mondtad te nekem egyszer sem, hogy dolgozzam?

— Mit dolgoznál szívem?

— Valamit. Akármit. Próbálni kellene valamit. Miért nem mondtad, hogy próbálkozzam valamivel?

— Nem akartam, drágám. Nem akartalak zaklatni. Rád akartam bízni, hogy akkor dolgozz, amikor majd akarsz. Amikor kedved lesz hozzá.

Ádám csöndesen bólintott, nem szólt semmit, egész nap összeszorított szájjal, hallgatva ült és gondolkozott.

Másnap az ebédnél izgatott volt, sietett, a keze remegett, és alig tudta megvárni, hogy az ebédnek vége legyen. Amikor fölkeltek az asztaltól, halkan és idegesen mondta az asszonynak:

— Edit, kérlek . . .

— Tessék, szívem.

— Irni szeretnék valamit. Diktálni szeretnék neked. Ülj le kérlek és írd, amit mondok.

Az asszony sápadt volt, fáradt, munkától kimerült. De engedelmesen vette a papirt és a tollat, leült az íróasztalhoz, és halkan mondta:

— Tessék, szívem. Várom, hogy diktálj.

Az Ádám arca kipirult; a keze remegett; a lábával nyugtalanul kopogott, a fejét fölemelte, kereste az első szót és nem találta meg elég gyorsan, kínlódva harapott az ajkába . . . Az asszony a jobb kezében tartotta a tollat, a bal kezébe belehajtotta a fejét, és elkínozva és reménytelenül nézte a fehér papirt, amely előtte volt.

Ádám végre megszólalt. Az első szó rekedten és szakadozva tört ki az ajkán, a következő szavak még akadozva jöttek, de nemsokára sietve és rendben sorakoztak egymás mellé a mondatok; nyugodtan és folyamatosan beszélt, rendben, készen, kereken diktálta az egészet, úgy, mint aki már az utolsó sort is tudja, mint aki az egészet százszor átgondolta és elmondta magában, és most minden szóra emlékszik.

Az asszony előbb lehajtott fővel, fáradtan és lassan írt, azután fölkapta a fejét, bámulva nézett Ádámra, feszült figyelemmel hallgatódzott és izgatottan, lelkesen, görcsös erőfeszítéssel, — hogy a diktálással lépést tudjon tartani — a lélekzetét visszafojtva írta:

Lind professzor belépett a zsúfolt terembe. Hallgatósága a szokásos dobogással fogadta. A világhírü tanár biccentett a fejével, azután föllépett a katedrára, odaült az asztalhoz és beszélni kezdett:

— Uraim, említést tettem már önöknek arról a könyvről, amelyet félévvel ezelőtt publikált egy fiatal magyar tudós a görög művészetről. Ez a páratlan munka, amely egy elmúlt világot teremt újjá, megszerezte azóta az egész tudományos világ elismerését és bámulatát; és a görög művészetről, sőt a egész ó-görög kulturáról nem beszélhet ma senki anélkül, hogy ismerné ezt a ragyogó világosságu, geniális és tudós munkát. Ma az a tisztesség ért engemet és érte önöket, hogy Konrád doktor, ennek a nevezetes munkának a szerzője, itt van közöttünk. Ezt az óránkat arra szándékozom tehát fordítani, hogy elmondom a véleményemet nagybecsü munkájáról, amelynek egypár részletével nem értek egyet...

A berlini egyetem internacionális hallgatósága bámulva kereste a padsorok között az ismeretlen magyar tudóst, Lind professzor pedig félelmes dialektikával boncolni kezdte a görög művészetről szóló nevezetes könyvet. Tűzbe jött és széles érveléssel cáfolgatott néhány tételt, — a dicséretekben egyébként oly fukar ember azonban csak úgy árasztotta az elismerést és a magasztalást a könyvről és az írójáról.

. . . Az óra véget ért, a hallgatóság lelkes tapsban tört ki, Lind professzor újra hideggé vált arccal ment ki a teremből, én pedig sietve gázoltam át a tömegen az első pad felé, a melyben a nevezetes magyar tudós ült.

Zavarodottan állottam meg. Az első padból egy kicsi, púpos ember lépett ki. Nyomorék testén szánalmasan lógott a ruha. Halvány arca ki volt pirulva, és két fájdalmas, nagy szeme csillogott.

Odaléptem hozzá:

— Konrád doktor?

— Az vagyok.

— Engedje meg, hogy bemutatkozzam. Boldog vagyok, hogy tanuja voltam ennek a páratlan megtiszteltetésnek.

Konrád doktor csöndesen, szerényen mosolygott. Kezet fogtunk és együtt mentünk el az egyetemről. A púpos, kis ember végtelen szánalommal töltött el. De amint beszélgettünk, eltűnt a szánalom, és meglepődés és bámulat maradt a helyén. Ez a púpos kis ember nagy ember. Halkan beszélt, töredező, gyönge gyerekhangon, de minden szavát egy hatalmas elme fénye sugározta be. Semmi nagyképüség, semmi kicsinyes pedantéria: — csupa magas szempont és tündöklő igazság, akármiről beszél.

A maga dolgaiban szerény volt:

— Otthon kicsit nehéz érvényesülni. Itt igen kedvesek hozzám az emberek . . .

Kiderült, hogy otthon egyáltalában nem tudott állást kapni. Talán azért, mert púpos. Kénytelen volt német nyelven kiadni a görög művészetről irott könyvét és most itt kap majd állást.

Azontúl gyakran találkoztunk. Konrád doktor sok meghivást kapott a berlini egyetem tanáraihoz: a szabad idejét azonban velem töltötte. Meleg barátság támadt közöttünk.

A tél vége felé járt ekkor és az utcán virágokat kezdtek árulni. A tavaszi napsugár elárasztotta a szürke várost és Konrád doktor egy napon sápadtan támaszkodott a karomra. Folytatjuk

---

Vasárnap délután

Most már tudom, hogy nincsen több titok.
Átlátszó minden, mint kristálypohár,
Ami elmúlt és ami jönni fog.

Ezen a spleenes, álmos délutánon
A titkos zárak fölpattanva állnak,
Minden rejtélynek kulcsát megtalálom.

Az izzó napba néz két gyenge szem
S évezredes csudákat simogat
Virrasztásokban elfáradt kezem.

S amit a kimondott szavak takarnak
Világosan, bátran lemérhetem most
Halk rezdülését minden gondolatnak.

Ki nem keres, mindenre rátalál.
Dicsőség, csók, minden oly egyszerü,
Két fáradt gesztus: élet és halál.

És semmi sem kell. Semmire sem várok.
Hatalmatok minden vágyat föléget
Ó visszatérő, spleenes délutánok.

Kárpáti Aurél

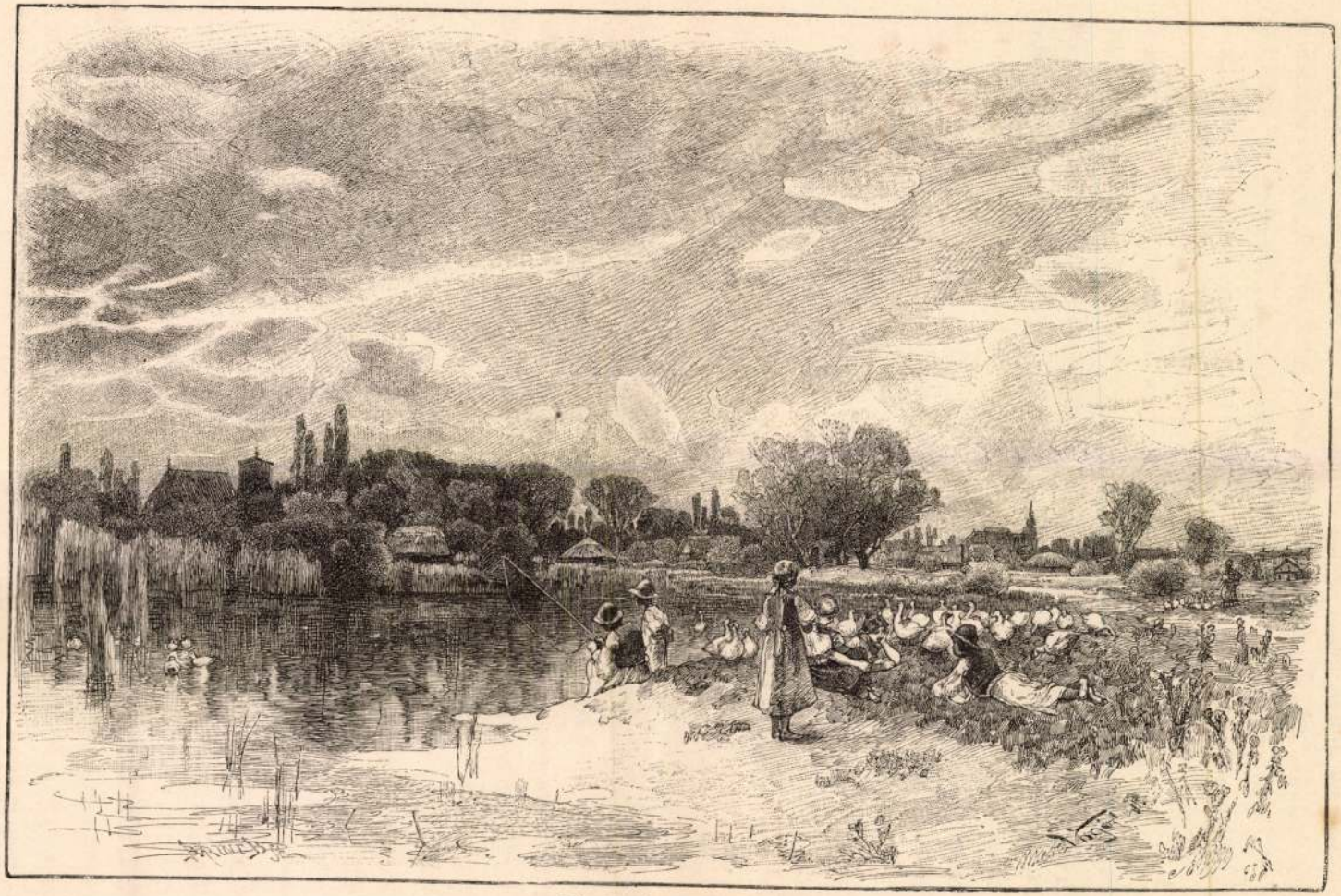

Jász-Berény vidékéről.

Száz év múlva ismét új raj özönlött be. A mongolok elől, kiket nyakukon hoznak, 40.000 család jő menekűlve. Királyuk, Kuthen, családjával együtt (mint ez a Magyarország történetét tárgyazó részben, I. kötetünk 81. lapján említve van) szomorú véget ért, de leánya magyar királynévá lett, s népe az Alsó-Kis-Kunságban és a Maros-közön hazát nyert.

IV. László udvarában a kun befolyás megmérkőzik a magyarral, s majdnem végzetes hegemoniává izmosodik. A kun viselet, — köntös, fej, szakáll, — udvarnokok, udvarhölgyek divatba jönnek az udvarnál; a főbb hivatalokért egész a nádori székig küzd a kun, s mindezek miatt főpapság és főnemesség nem győz eleget panaszkodni. S míg ekkép kinyújtja kezét a kormány gyeplői után, más felől — még mindig gyakorlatában a hadviselési módnak, melylyel a magyar ősök babéraikat szerzették, de a mely a nyugati lovagintézmények s a különböző viszonyok három százados behatása alatt már-már feledésbe ment, — fölelevenítik a könnyű-lovassági szervezetet, s ezzel az európai taktika fejlődésének új irányt adnak.

> Könnyü lovas, futamodva csatáz; repülő paripáján
> Szörnyü, mikor nyillal támad, de futása veszélyesb
> Tőrbe ragad ....

Kitűnt ez a lajtai ütközetben, hol a *megfutamodott* kunok a diadalmas Babenbergi Frigyest agyonnyilazták, s még inkább a Morvamezőn, hol a Habsburg uralkodó család világhatalmának megalapításában döntő szerep jutott a 20.000-nyi kun könnyű lovasságnak, kiket IV. László vezet vala. E király egész rövid életében majd verekszik, majd szövetkezik a kunokkal. Nem csuda! Ereiben a magyarral vegyest forr az anyai kun vér. A fiatal király utoljára végkép a kunok karjaiba veti magát; a kun pusztákon röpköd virágról virágra — Köpcsek, Mandula, Édua a neve szeretőinek, — és végre is e szerelmekbe fojtja fiatal életét. Édua bátyjai vagdalták agyon. Ezzel végződik a kun befolyás és a kunok külön története.

E legalább is három századig tartó állapotnak, melyben a kun a magyarral hol együtt, hol szemközt áll, alig lehet nevet adni. Harczaiknak — félig kül-, félig polgárháború, védelmi, vagy torló, vagy támadó — rendes vége az, hogy együtt maradnak. A kun előtt nyitva lehettek Moldva és Dél-Oroszország nomádságra alkalmas, gyér lakosságú termékeny síkjai, mégsem maradhatott el a magyartól, mint a fagyöngy a tölgytől. Tízszer megfenyítve s kikergetve, tízszer visszatért; ösztöne súgta, hogy „a nagy világon e kivül nincsen számára hely“. De visszatérve s befogadtatva újra

VÁGÓ PÁL. RAKODÓ SZEKÉR.

Vajó Pál

VÁGÓ PÁL : JÁSZAPÁTI TÁJ

VÁGÓ PÁL: A MAGYAROK KIEV ELŐTT

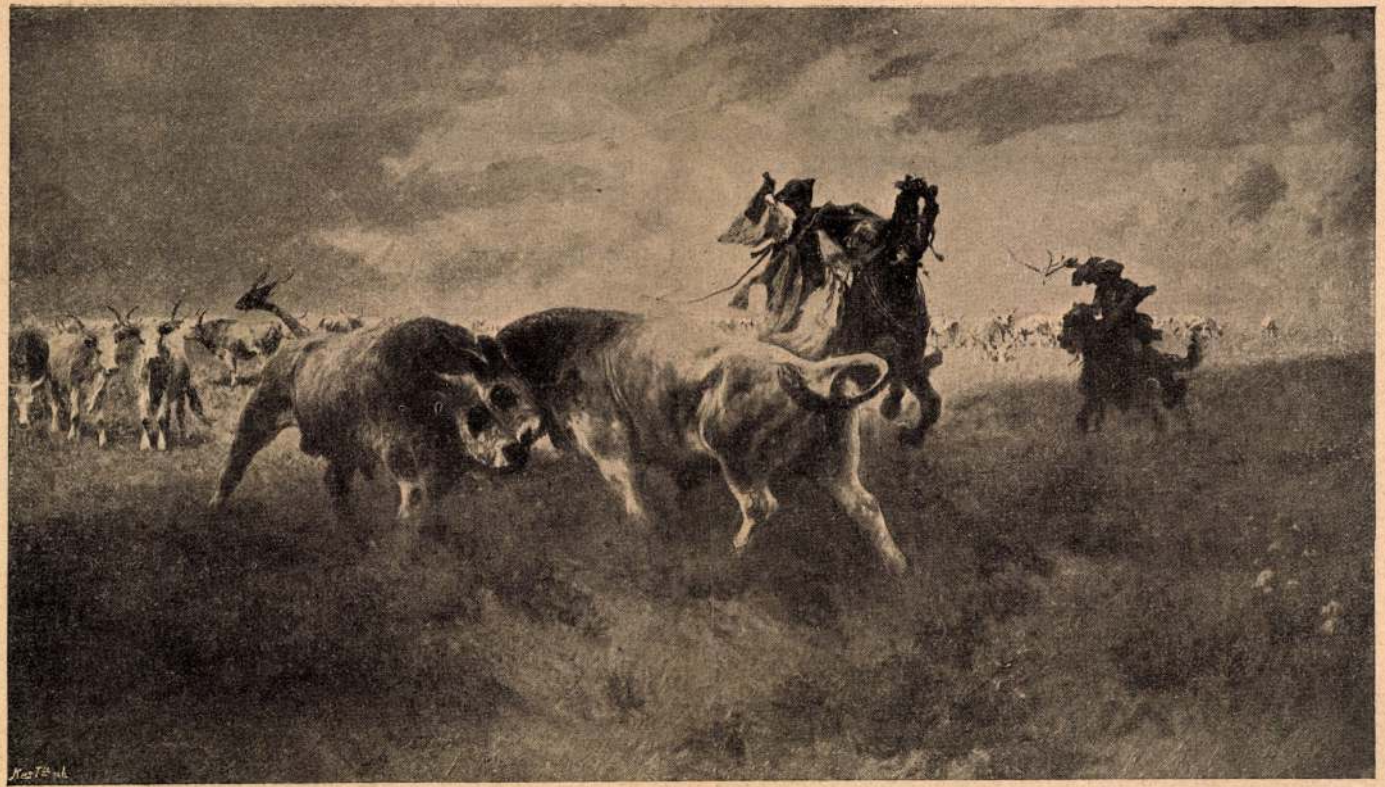

A Műcsarnok téli tárlata

BECSÜLETÜGY A HORTOBÁGYON

Vágó Pál festménye

Vajó Pál

ez a közhit. Több, szinte dogma. Igazságtalan dolog, persze igazságtalan, de így van. Maguk a grófok is tudják ezt és álnevekkel szoktak kilépni a könyvek címlapjain. És ezzel mégis előnyben vannak, mert elhiresedhetnek az álnév alatt, nagy írókká lehetnek és akkor egy nap leteszik az incognitot. Mi lateinerek ellenben nem vehetünk fel reciprocitásképpen grófi és hercegi álneveket, hogy ezek alatt főszárnysegédek és aranygyapjasok lehessünk.

Csekély előnyünk csupán a könyveknél van s az is csak eleinte. Itt a papiros-világban mások a mágnások és akik az igazi világban mágnások, azok itt egyenesen gyanus alakok. Csak egy-két olyan óriás, mint Tolsztoj bírta kiheverni, hogy ő gróf, de ő is szükségesnek látta, hogy a szegények csizmáit foltozza ellensúlyozásul.

Ily elfogultság vezetett engem is, mikor Andrássy Gyula gróf első könyve jelent meg évek előtt a kiegyezésről.

Néhányan elolvasták, de nem merték megdicsérni.

Pláne az is rontotta a könyv hitelét, hogy az Akadémia megkoszoruzta.

De mégis akadt bátor ember. Emlékszem, hogy Tisza István így szólt akkor egy nagy képviselői társaságban:

— Régen jelent meg, a külföldi piacokat se véve ki, olyan szép és nagybecsü essay, mint az Andrássy Gyula gróf könyve.

Amire csönd támadt, senki se akarta megcáfolni az állitást, sem bizonyítani, csak én szólaltam meg egy idő mulva, kerülő úton, mintha nem is tartoznék a tárgyhoz ártatlan megjegyzésem:

— Régen láttam, még a külföldi múzeumokat sem véve ki, olyan szép nagybecsü szobrot, mint a Nagy Kristóf a Kristóf-téren.

Zajos derültség tört ki erre, Tisza István pedig haragosan vonta össze a szemöldjeit, de nem felelt, enyém maradt az utolsó szó.

De nemsokára megjelent a „rozsnyói levél", a legszebb politikai művek egyike és a legszebben megkomponált helyzetkép azok közt, melyeket valaha olvastam és kezdtem már röstelni egy kicsit azt a bizonyos utolsó szót, ami az enyém maradt.

Az idén pedig napvilágot látott az Andrássy gróf nagy essay-je a magyar állam fejlődésének és fönmaradásának okairól, melyet olyan gyönyörűséggel olvastam végig, mint egy magasan szárnyaló nemzeti epopeát a Bourget analizáló erejével.

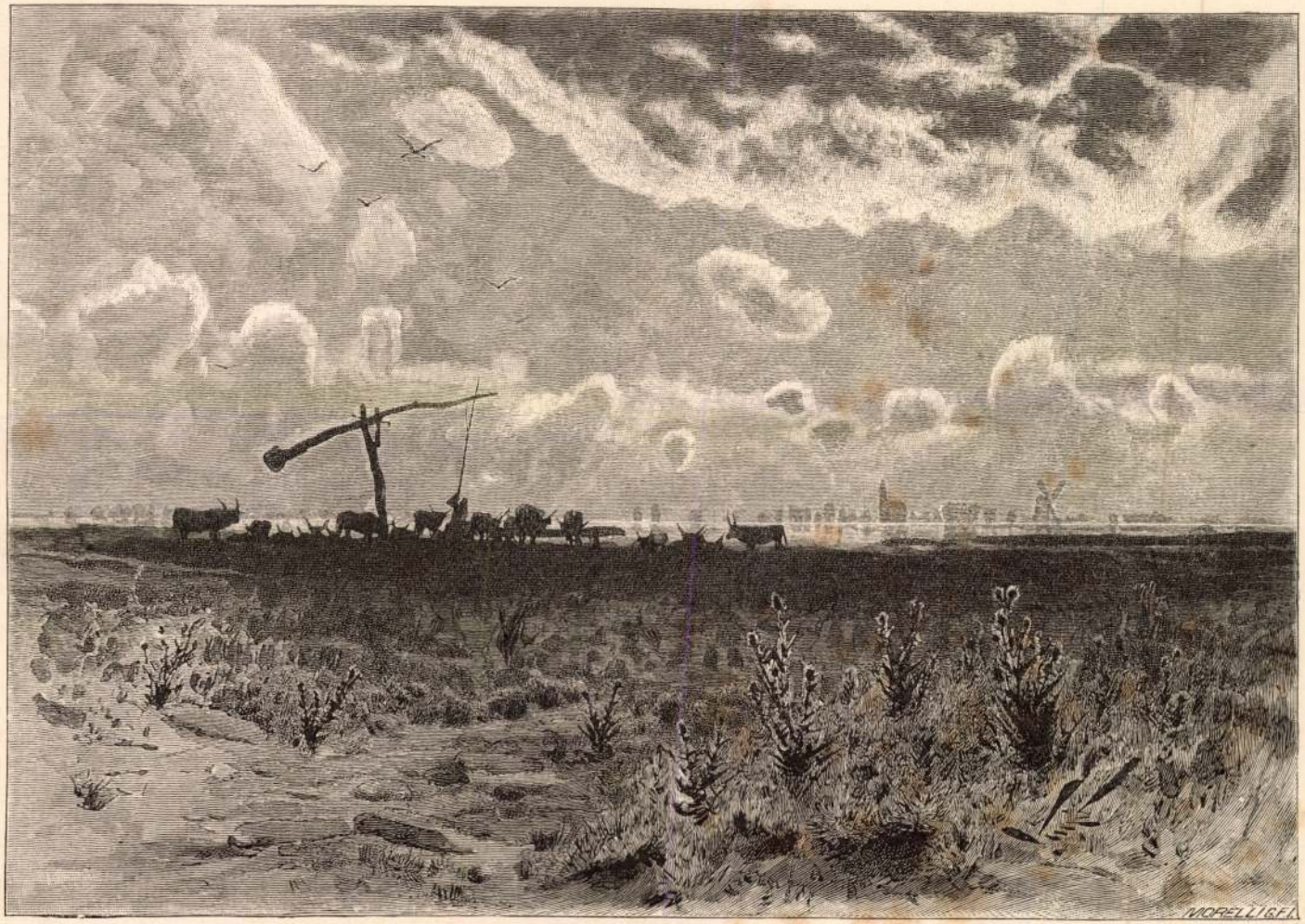

Délibáb.

énekével dicsőíti az egek urát. Amott a magas ég alatt egy fekete pont mutatkozik, nagyobbra és nagyobbra nő, mozogni kezd, szárnya nő, már látjuk szárnya mozgását, végre rikácsoló szavát is meghalljuk a prédára lecsapó ölyvnek vagy vércsének. A faluvégi gémes kútnál napsütötte barna leányok jelennek meg, vállaikon gyakran hosszú rúd van, két végén egy-egy sajátságos alakú korsó vagy kanta függ. A kútnál talán már egy nyalka legény várakozik reájok, hogy az ostorfát a vederrel alámerítse s korsóikat megtöltse.

A nap mind magasabbra emelkedik, a hűs szellő már elült, a forróság nőttön nő. Mintha egy varázsütéssel más országba jutottunk volna, szemünk előtt egy tenger tárúl föl, mely czüstfényű hullámait rengeti. Incselkedve közeleg, azután megint eltávozik. Egyszerre hátunk mögött is összefolyik, holott pedig csak imént száraz, szikkadt földön jártunk vala. Most minden oldalról tündéri tó környez bennünket; selyemszín hullámaiból bokrok, ligetek, szélmalmok, templomok, falvak, városok merülnek föl; az egyenlőtlenül megmelegedett légrétegek rezegve hullámoznak, nagyítva, gyakran eltorzítva tükröztetik vissza a tárgyakat. Távoli facsoportok, csárdák és tornyos helységek, melyeket bizonyos álláspontból különben nem láthatunk, most föl-föltünedeznek a látóhatáron, mintha a selyemszínű áradat fölszínén úsznának. A tükröződés által nagyított és eltorzított tárgyak, ha feléjök közeledünk, rendes alakjukat öltik föl újra; silány cserjék, tövises kórók, álmodozó gólya, rozzant kútágas, szegényes kunyhó, düledező csárda: ez az egész, a mi a tündéri látományból megmarad. A szemkápráztató varázsképeket a délibáb hímezi a puszta rezgő légrétegeibe.

Majd megint új jelenség köti le figyelmünket. Közel hozzánk szürke oszlopok szállnak föl, hegyeik hol az égnek, hol a földnek fordítvák. Az oszlopok keringve majd egymáshoz közelednek, majd ismét szétfutnak, majd nekünk tartanak, majd odább állanak; most egymásba ütődnek, széthullanak, ezután ismét fölkerekednek. Porforgatagok, melyeket a forgószél támaszt és kerget.

Egyszerre a nyilt térségen nagy távolban magas hegyek tűnnek fel, de nem sokára ismét elenyésznek, mert csak játszi fellegek voltak. Néha a felhők összetömörűlnek s mint valóságos hegyek tornyosúlnak az ég aljában, fehér tetőkkel a látóhatáron; mind nagyobbra nőnek, szétszakadnak, de hamar ismét összefutnak. Feljebb és feljebb vonúlnak, sötét színt öltenek, egyszerre vakító villám hasítja ketté, ezt tompa dübörgés követi. Közelebb

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Vajó Pál

l

Ernst-Muzeumaukcioja II

260 l

NYOMTATVÁNY.

30.122. — K. M. E. Ny.

A Feszty-körkép csatajeleneteit Vágó festette, aki Székely után kétségtelenül a legkimagaslóbb művész volt

ebben a nemben. A körképen a magyaroknak a szlávok ellen rohanó csapata, ez a lenyügöző lovasroham a lovasharcok ábrázolásának valóban ragyogó példája, s ebben Vágó Pál elsőrangú mester volt. Délceg lovasképein a nemzet legszebb és legbüszkébb harci jellemvonásait domborítja ki. Az egykorú kritika, amely a képeket magasztalta, legszívesebben ezeket a részeket emelte ki. »Szinte hallik a diadalmas magyarság csatakiáltása« — írja az 1894-i Vasárnapi Ujság — »vágtató lovak dübörgése, az elgázolt sebesültek jajongása, a nyilak süvöltése, kardok pengése, a szláv asszonyok sikoltozása . . .«[566] Vágó a realisztikus csataképfestésnek igazi mestere volt. Ezt látjuk a Szebeni csatán, a Kosciuskó-körkép huszártámadásán; a magyar lótípust elsőrangúan ábrázolta. A párizsi világkiállítás számára festett »Huszárság fejlődése« s a »Magyarok Kiew előtt« c. képe is e műfaj kiváló termékei.[567]

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 52. hét

22 Vasárnap		Zénó *Zénó*
23 Hétfő		Viktória *Viktória*
24 Kedd		Ádám, Éva *Ádám, Éva*
25 Szerda		Nagykarács. *Karácsony*
26 Csütörtök		Sz. Istv. I. v. *István I. vt.*
27 Péntek		János aps. *János*
28 Szombat		Aprószentek *Kamilla*

15. SZÁM. 1894. BUDAPEST, ÁPRILIS 15. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre **6** ‹ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre **4** ‹ | Csupán a POLITIKAI UJDONSAGOK { egész evre **5.—**, félévre **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

KOSSUTH TEMETÉSE ÉS A GYÁSZÜNNEPEK.

A turini gyászünnepély.

Kossuth Lajos turini temetése egyike volt a legfényesebb gyászünnepélynek, melyet valaha a szép piemonti főváros látott. A temetés tulajdonképen impozáns gyászmenet volt, mely a valdensiek templomától a vasúti pályaházig tartott. A turini központi pályaház hasonlít a mi keleti pályaudvarunkhoz, a melynél azonban valamivel nagyobb és monumentálisabb épület.

A födött csarnokba vezető árkádos bejáróban volt a rögtönzött ravatalos terem, a hová a koporsót vitték, és a hol a magyarországi országgyűlési pártok szónokai elmondták emlékbeszédeiket.

A pályaház összes helyiségei tömve voltak közönséggel. Egyes kíváncsiak fölmásztak szédítő magasságba, a pályaház üvegfödelére és párkányzatára. Az útasok megszállották a vasúti vonatot, sőt a kocsik tetejét is.

A pályaház előtt hatalmas nagy térség van: a Piazza Carlo Felice, melyet árkádos paloták környeznek. Közepén egy szobor emelkedik, melyet gyönyörű park környez. Ezt a kertet és a tért övező palotákat tizezrekre menő közönség tartotta megszállva. A menet a legszebb rendben járta körül a teret és vonult a pályaház elé. Mint képünkön is látható, elől valóságos zászlóerdő alatt haladtak a különféle egyesületek és testületek, utánok ment a városi zenekar, majd a halottas kocsi a városi őrség kíséretében és végül a résztvevők beláthatatlan hosszú sora.

Ez a gyászünnepély, bár kisebb arányu, de méltó előzménye volt a budapesti nagyszerű temetésnek.

Az olasz hirlapok a gyász napjaiban párat-

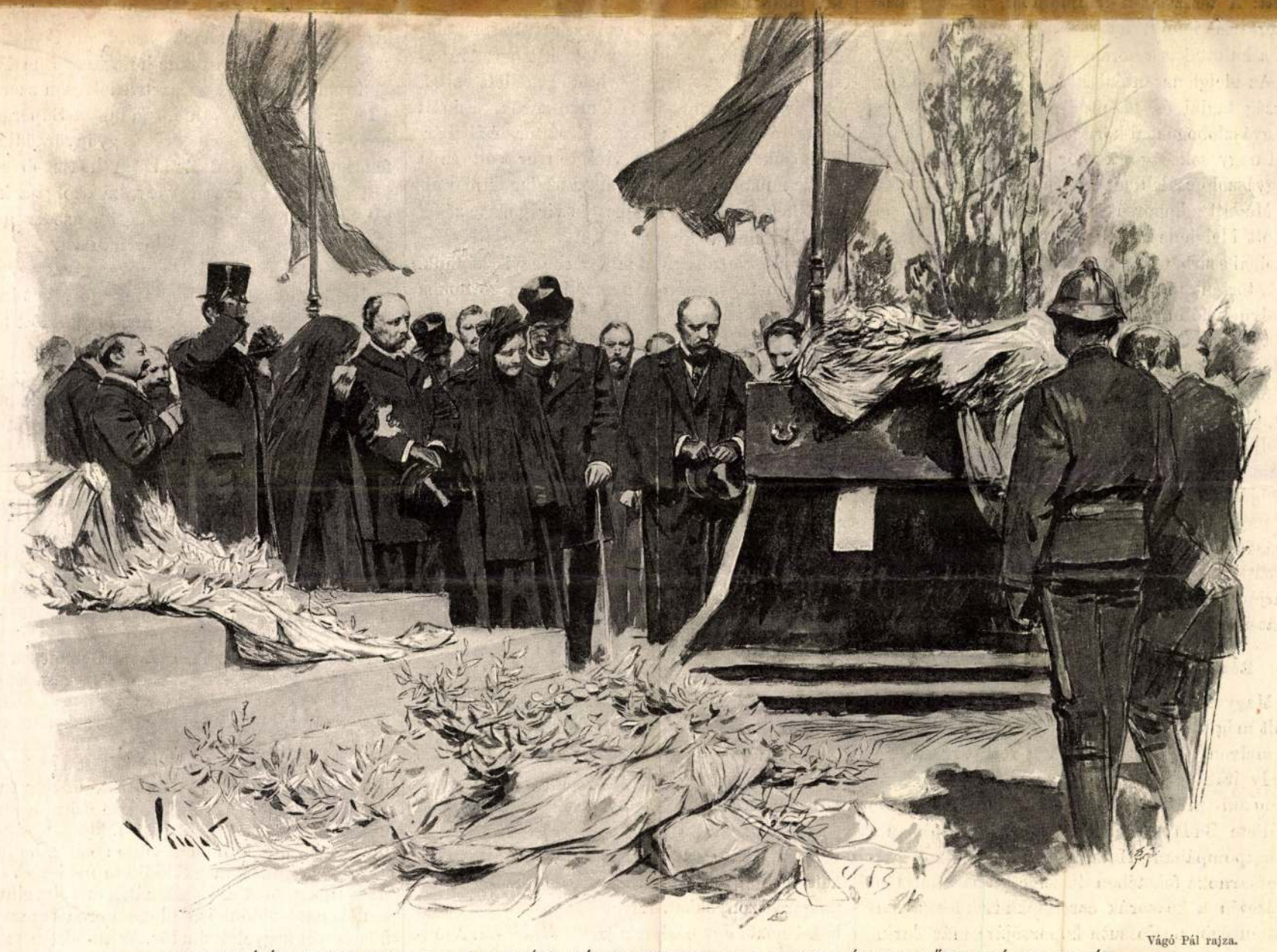

Vágó Pál rajza.

KOSSUTHNÉ ÉS KOSSUTH VILMA HAMVAINAK SÍRBA TÉTELE BUDAPESTEN, A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN, MÁRCZIUS 31-ÉN.

lan részvétet tanusítottak. Minden lap pártkülönbség nélkül ünnepelte Kossuth Lajost és a magyar nemzetet. A turini «*Il Fischietto*» című politikai humorisztikus lap egész sor képet közölt; ezek közül az egyik sikerült allegorikus rajzot itt be is mutatjuk. A gyászoló Italiára mély fájdalommal borúl Hungaria s karjával gyöngéden átfogja nyakát. Mögöttük van a gyászfátyolos nemzeti zászló s oldalt a babérkoszorú, melynek kettős szalagján ez a felirás: «Italia» «Ungheria»; a kép aláirása pedig ez: «Közös aspiráczióink voltak a szabadságra, együtt siratjuk Kossuth Lajos halálát, ki karját és lángeszét élete utolsó napjáig a szabadság ügyének szentelte.»

Az első képes olasz lap, az «*Illustrazione Italiana*» a «Vasárnapi Ujság» előbbi számaiból Kossuth két arczképét közli. Az olasz újság a turini temetésről érdekes eredeti rajzot tett közzé, a melyet mi is bemutatunk. Ezen a képen látható a halottas kocsi, a mely után *Kossuth* Ferencz és *Kossuth* Lajos Tivadar, továbbá a küldöttségek díszmagyar ruhás tagjai haladnak, mig a koporsó oldalán elől *Csudaffy* olasz tábornok, magyar emigráns és hátrább *Türr* István tábornok lépdelnek.

*

Kossuthné és Kossuth Vilma temetése Budapesten.

Hazai hantok alatt, a kerepesi-úti temetőben aluszszák örök álmukat *Kossuth* Lajosné *Meszlény* Teréz és leánya, *Kossuth* Vilma, a kik harmincz éven át ott porladoztak Genuában, a san-benignói angol temetőben, melyből oly gyönyörű kilátás nyilik a Földközi-tengerre és a Riviera paradicsom-völgyébe.

A nemzet kegyelete haza hozta e drága hamvakat is, hogy itt pihenjenek Kossuth Lajos mellett, a kiért életükben szivök dobogott. A budapesti temetésen az egész főváros részt vett. A terézvárosi templomból, hol a gyászszertartás lefolyt, nagyszerű gyászmenet kisérte ki a halottakat a kerepesi-úti temetőbe.

Az ideiglenesen épitett sirbolt körül a polgárőrség tagjai és tűzoltók állottak diszőrséget. A gyászlobogókkal körített helyet minden oldalról nagy sokaság állta körül. A koporsóknak és a gyászoló családnak alig tudtak útat nyitni.

Mialatt a koporsót a fekete bársonynyal leborított ideiglenes ravatalra tették, és az egyház szolgái a sirbatevés előtt utolsó imádságot mondtak, történt az a pillanatnyi fényképfölvétel, a melynek fölhasználásával készítette *Vágó* Pál festőművészünk, a ki a gyászertartásnál szintén jelen volt, lapunk mai számában közölt rajzát.

A koporsóhoz legközelebb áll *Kossuth* Ferencz hajadon fővel. Kissé meghajolva kezeit összekulcsolja és imádkozik. Mellette van barátja, *Károlyi* Gábor gróf, a ki baljával botjára támaszkodik s jobbjában kalapját feje fölé tartja, védelmül a nap heve ellen. Károlyi mellett áll talpig gyászban *Ruttkayné Kossuth* Lujza, a bánatos matrona, s mellette *Kossuth* Lajos Tódor, a ki karján *Ambrozovicsné Meszlény* Ilonát tartja. A háttérben a végtisztességtevő közönség látható.

Részletek a Kossuth Lajos temetéséről.

Magyarországon, de talán a világon sem volt még olyan temetés, mint a Kossuth Lajosé, a melyen a nemzet százezrei vettek részt, és a mely iránt az egész művelt világ érdeklődött. Nemzeti múzeumunk, mely ma is legszebb épülete Budapestnek, nagyszerű volt abban a gyászpompában. Hatalmas homlokzata és oszlopcsarnoka feketében díszelgett s páratlan lépcsőzetén a koszorúk ezrei feküdtek festői rendetlenségben. Kossuth koporsójára már Turinban megkezdték a koszorúk rakását, melyet azután folytattak Olaszország minden vasúti állomásán és itthon a hazában, Kossuth utolsó diadalútján. De igaz tömegekben akkor érkeztek a koszorúk, a mikor a múzeumban a ravatalt fölállitották.

Pillanatnyi fénykép.

KOSSUTH UTOLSÓ SÉTÁJA A SUPERGÁN.

Virág borította a koporsót, a ravatalt, az előcsarnok falait, a lépcsőzetet, sőt az Aranyszobor talapzatát is. Élő virágok mellett voltak ott értékes bronz- és fémkoszorúk, csinált virág- és porczellánkoszorúk, pálma- és babérkoszorúk is. Valóságos virágtenger volt ez a múzeumban, a melyből csak a szalagok maradtak meg, mert a leveleket és virágokat széjjel hordta a nemzeti kegyelet.

Ezt a koszorúhalmazt mutatja be egyik képünk.

A temetés napján a nemzeti tornacsarnokba vitték át a koszorúkat, hogy a múzeum lépcsőzetén helyet csináljanak a gyászoló gyülekezetnek. A múzeum téres följáróján a polgárőrség tagjai álltak sorfalat, a mely mögött főrendek, képviselők és küldöttségek szorongtak. A mélyen megható gyászszertartás után minden szem könybe lábadt, mikor a temetkezési intézet emberei vállaikra vették a koporsót és lefelé vitték a lépcsőzeten. A budai dalárda a himnuszt zendítette rá, melynek magasztos dallamát együtt énekelte vele a százezer főnyi közönség. A koporsó után lépdeltek *Kossuth* Ferencz, *Kossuth* Lajos Tivadar, és a rokon Ambrozovics- és Meszlény-családok tagjai, meg a család barátai.

Ez volt az első lépés a temető felé.

A nagyszerű temetési gyászmenetnek, melyről három képet is közlünk, különösen két csoportja vonta magára a közfigyelmet. Az egyik a gyászoló nők csoportja, mely a menet élén haladt. Háromezer honleány talpig gyászban zárt sorokban nyitotta meg a menetet. Képviselve volt köztük a társadalom minden osztálya. Előkelő úrhölgyek karonfogva haladtak egyszerű polgárasszonyokkal. Egyesítette őket, sziveiket közel hozta egymáshoz a közös fájdalom. A magyar nők igaz szívvel gyászolták Kossuth Lajost, a kinek a sirját a temetés óta mindennap friss virággal ékesitik fel.

A másik feltünő csoport volt az 1848/9-iki öreg honvédek csapata. Az országos honvédegyletek képviselői, *Péchy* Tamás elnök és a honvédmenedékház tagjai díszegyenruhában, *Cserey* Ignácz ezredesük vezetése alatt. Szabadságharczunk veteránjai közt egész sereg érdekes alak volt. Roskatag aggastyánok búsan lépdeltek a még mindig egyenes tartású öreg honvédek mellett. Egyben mindannyian egyeztek: köny ragyogott mindenik szemében. Némelyek úgy a törődöttség, mint a nagy fölindultság miatt aligalig tudtak járni is, de azért mindnyájan megtették a hosszú útat a temetőig. Az utczákon felgyülemlett sokaság tisztelettel köszöntötte az öreg honvédeket, a kik a haza atyját utolsó útján végig kisérték.

A gyászoló nőket és az öreg honvédeket külön-külön képen örökitettük meg, mig egyik képünkön az a mozzanat látható, a mikor a koporsót vivő gyászkocsi, Kossuth fiaitól s az őket követő nagy gyászmenettől kisérve, az Erzsébet-körútról a Kerepesi-útra fordul. Ez a képünk áttekintést nyújt a menet egy nagy részéről.

KOSSUTH A SUPERGÁN.

Turin városának egyik legkiválóbb nevezetessége a Superga-hegy, mely sokban hasonlít a mi Szent-János hegyünkhöz, de belső részeiben ennél jóval magasabb; mindjárt a Pó jobb partjánál kezdődik s úgy vonul hullámzatosan az Apenninek felé. A Supergára, melynek csúcsa körülbelől egy mérföldnyire esik a várostól, a Piazza Castellóról, a város közepéről göz-, majd fogaskerekű vasút visz. A hegy tetején egy hatalmas bazilika emelkedik, az olasz királyok temetkező helye.

A Supergáról elragadó kilátás nyilik Turin városára, a Pó völgyére, az egész piemonti síkságra. Éjszakra pedig látni lehet a svájczi határt képező hegyóriásokat, a Mont-Cenist, sőt szép időben a Mont-Blanc hótakarta csúcsát is.

Kossuth Lajos, a ki szenvedélyesen szerette a természetet, gyakran kirándult a Supergára, hogy élvezze a friss levegőt és gyönyörködjék a fenséges kilátásban. Rendesen hosszabb sétát tett a hegyen orvosa, vagy hű szolgája kiséretében. Többször pedig Negri olasz szenátor társaságában tette meg a kirándulást.

A legutolsó kirándulása alkalmával egy mükedvelő fényképész pillanatnyi fölvételt készített róla, melyet lapunk Turinba küldött levelezőjének adott át közlés végett.

Kossuth alakján meglátszik az öregség; sétájára ernyőt és felöltőt vitt magával, de azért örült a természetnek, melynél csak hazáját szerette jobban.

EGY ANGOL LEVELE KOSSUTHRÓL.

Lapunk egy barátjától kapjuk a következő sorokat:

«Van nekem egy öreg angol ismerősöm, a ki nemzetgazdasági tanulmányokat ir és széleskörü müveltsége mellett nagy érdeklődéssel kiséri angol tengerparti magányából nemcsak saját hazája közviszonyait, hanem az egész Európa művelődési és politikai mozzanatait. Utazás közben ismerkedtem meg vele évekkel ez előtt, és időnként egy-egy levelet váltunk annak bizonyságaul, hogy az együtt töltött hetek emlékét nem mosta el az idő. Most, hogy a turini remete is abba a világba költözött, a melynek «föl nem födözött földje határairól utas még vissza nem került»: eszembe jutott az öreg angol, s megküldöttem neki a «Vasárnapi Ujság»-nak azt a számát, a mely az elhunyt emlékének, különböző időkből eredő arczképei közlésével kegyelettel adóz. Az angol, posta fordultával, megköszönte a figyelmet egy, az ő köz-

Vajda Lajos

Művészet 1902. 68, 72 m.
99, 223, 286, 367
– 1903. 334
– 1904. 142, 212
– 1905. 218
– 1907. 179
– 1911. 126, 127, 128, 130, 132
134, 136, 154, 237 m. 239–
242, 244–246, 352
– 1912. 183
– 1914. 90. 417

Magyar Művészet
1925. 230
1926. 363
1927. 7, 19, 441.
1928. 59, 302, 596–597
1930. 60.–
1929. 431.–

Vágó Pál

MAGYAR MÜVESZET

1925. 230
1926. 363
1927. 7, 19, 441
1928. 59, 302, 596-597
1930. 60
1929. 431

jön ebből a nagy munkából.
ı ez fokozottan nagy feladatokat ró reánk.
god- hoz, hogy ha csak egy pengővel is, jut-
méltóztassék eldobni az ide mellékelt csekk-
zívesen áldoz a csapat szegény cserkészeinek
sekk-lap felhasználásával hozzánk juttatni.
ık cserkészfiunk áldó hálája fogja kisérni.

Hazafias üdvözlettel:

a 197. sz. Baross cserkész csapat

szervező bizottsága.

VASÁRNAPI UJSÁG

1. SZÁM. 1893. BUDAPEST, JANUÁR 1. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSAG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre ... **6** « | Csuppán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre ... **4** « | Csuppán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5.**—, félévre ... **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

ELPUSZTULÓ KERT OTT A VÁR ALATT...

Az ELPUSZTULÓ vár: az *erdődi*, hol a legnagyobb szellemek egyike, a költők költője «élete legboldogabb napjait» töltötte. Saját szavai ezek Petőfinek, s az a hely, hol a viharteljes éltü lánglélek, bár pillanatra is, megtalálta a boldogság nyugalmát: méltó az idők emlékezetére, méltó a gyönyörü elégiára, mely által maga a költő örökité meg. Úgy van, az elégia bánatos hangján zendül meg a «dicső vitézség s édes szerelem» e kettős tanyáján is e dicsőségvágyó és szerelemszomjas sziv. Mert midőn vőlegénye volt is Juliájának, s egybekelt vele Erdődön: a jelen üdvének láthatárán már borongani sejté a jövő felhőit, melyekből csakhamar kitört a zivatar, s ez földulta családja fészkét, feldulta a költő szivét, és hazáját. Az ő prófétai lelke nem hiába sohajtá: «Bejárom egyszer még e helyeket, — Ma itt vagyok még s holnap távozom, — S tán vissza többé nem is jöhetek...»

Többé nem jött vissza.

És az elpusztuló vár és kert?

Pár éve vitt utam Erdődre, szülővárosomba. A viruló Bikk-alján már messziről vártam, hogy szemembe tűnjön a tájon uralkodó sasfészek, melynek gömbölyü tornyai oly vonzók, s elválhatlanok voltak emlékezetemtől; gyermekkorom kapcsolódott hozzájok, s a történelem és költészet múzsáit tudtam tanyázni ódon falai, s ős kert lombjai közt. Üdvözlő szavaim mindig ezek voltak felé: «Elpusztuló kert ott a vár alatt!..»

Ah! még áll a domb... de a vár nincs többé a felett. A dicső multból fönmaradt óriás aggastyánt, mert sírba dőlni roskadozva sem akart, a törpe kor szelleme elpusztította. Gazdasági felügyelők lehordatták, eléje munkálva a romboló időnek, — nehogy ledőljön. Azt hittem, szemem csalódik, mert köny borította el. S ott néztem leirhatlan bánattal és megdöbbenéssel a mulandóság kegyetlen művét. Ha visszatérünk nagy távollét után, s házunk egy kedves tagja nincs többé, kertünk egy vén fája kidőlt: mily keserü fájdalom! De hült helyét találni egy egész *várnak*, mely koronája volt messze vidéknek, megkövült ritka lapja nemzeti történetünknek, dicső nemzetségek bölcsője, Drágffyak, Erdődyek, s Rákóczyak tanyája, (mint az utolsót Petőfi is említi,) — új, feledhetlen emlék-lapja egy világhirű költőnknek: — ezt eltörülni a föld szinéről barbár lelketlenség volt!

Úgy néztem kéjségbeesve, és behunytam szemem, hogy ne a valóságot lássam, de visszaálmodjam azt, a mi volt, — úgy néztem Erdőd felé, mint egy képre, melynek legszebb részét kivágták a keretből.. Elpusztult minden: boldogság, szerelem, szabadság. Elpusztult nemcsak a költő, elpusztult a kert, el a vár is.

BARTÓK LAJOS.

Vágó Pál rajza, Petőfi költeményehez.

«ELPUSZTULÓ KERT OTT A VÁR ALATT...»

NAZLI-HÁNEM EGYIPTOMI HERCZEGNŐ.

Elbeszélés.

Irta JÓKAI MÓR.

I.

Mahmud szultán kiadta már a kegyetlen parancsot, hogy a muzulmán hölgyek, mikor az utczán megjelennek, termetüket buggyos bő köpönyegbe burkolják, az arczukat pedig átlátszótlan fátyol alá rejtsék; de biz ezt a zsarnoki rendeletet a kairói mohamedán hölgyek nem tartották tiszteletben.

Hiszen Sztambulban is csak oly módon sikerült a padisahnak a legfelsőbb rendelettel behozott divatot a hölgyvilággal elfogadtatni, hogy elébb egy sereg hölgyet, a ki fátyol és feredzse nélkül sétált a Boszporusz-parton, beledobáltatott a tengerbe.

Mehemed Ali, Egyiptom kormányzója, azonban nem követte a szultánja példáját; egyéb parancsolatjait sem fogadta meg: elég háborúja volt kemény férfiakkal, mit háborúskodott volna lágy, szelid asszonynéppel. Azokat tartá gyönyörüségre. Ha ő akkor ott lett volna Sztambulban, mikor azt a sok szép leányt a vízbe dobálták: bizonyosan kihalászta volna őket.

Azért a kairói hölgyek azontúl is hagyták gyönyörködtetni termetük és arczuk bájaiban az utczán nyüzsgő férfi népet. S azok között igen sok volt az idegen.

A mogorva imámok ugyan meg-megszólítának egy-egy ifjú bajadért, a ki a szokottnál is vékonyabb szövetü öltönyt viselt, s a haját szétszórva bocsátá a vállaira, riasztva őket a szultán parancsával, de azok csak fittyet vetének nekik. Mind azt lesték, hogy mit fog csinálni Nazli-Hánem.

Igy hítták a kormányzó hugát, kedvenczét, a kinek gyönyörködtetésére épitteté a «Subra» tündérkastélyt Kairo mellett, melyet három oldalról magas kőfallal elzárt kert vesz körül, csak a pálmák koronái s a cziprusok sudarai nyúlnak túl a párkányon; a kastély homlokfalának fehér márvány lépcsőit pedig a Nilus kék vize mossa, mely áradáskor egész a rézajtókig emelkedik. A széles, magas falat, mely a Nilusra néz, elborítják a festett és faragott arabeszkek, az aranyozott czikornyák; de ablaka, melylyel a Nilusra nézzen, csak egyetlen egy van: gömbölyü, az is aranyozott rácscsal elzárva. Ha ez a szem *beszélni* is tudna s elmondaná egyszer, hogy mit *látott?*

Ebből a mesemondásba illő kastélyból szokott minden délután bevonulni a városba a bűbájos Nazli-Hánem, fényes kiséretével. Mindenkit a saját szeme győzhetett meg róla, hogy megérdemli a «varázsló» melléknevet. Két izmos nubiai csonkított szolga czepeli aranyos palankinját; előtte szaladnak a kengyelfutók, kürtszóval adva jelt a leghatalmasabb úrnő közeledtéről, a ki még a kormányzó fölött is uralkodik.

És mindenkinek, a ki szembejő, szabad a hasonlíthatlan tündér bájaitól megittasulni, akár frank, akár mozlem, még a fellah is fölemelheti hozzá a szemeit. Nazli-Hánem büszke arra a hírére, hogy őrültekkel töltötte meg Kairót. Ezerekre megy a száma, a kik odavesztették az eszüket az ő villogó, nagy, éjfekete szemeibe. Mire a Birkes-eszkebieh piaczig eljut, egész svadronyt képez a lovas kisérete, a kik mind utána bolondult imádói. A délczeg *mamelukok!*

Egy nap azonban elmaradt a fényes kisérő csapat.

Nazli-Hánem palankinja, trombita-fuvóival együtt üdvözletlen haladt végig a hosszú, kettős pálmasor alatt. Más nem bókolt előtte, csak a pálmák.

«Hol maradtak a délczeg mamelukok?»

A város utczáin sem volt a szokott néptolongás. A herczegnő (ez volt a czíme) ellátogatott a Khan-Khalilba, a hol az ékszereket árulják; onnan elvitette magát a Tarbiehbe; mindenütt bevásárolt, keleti ékszereket, aranyhímzett fátyolokat vett; a Szukarieh-bazárban rózsavizes sorbetet ivott; de férfival nem találkozott sehol, kivéve a rabszolgákat, meg a kalmárokat.

Talán a Szug-e-Szallahban lesznek, a hol a drága fegyverzeteket árulják? Itt szoktak a mamelukok találkozni.

Ott sem talált senkit a lovagok közül; és a kalmárok, a kikhez kérdést intézett, mind a válluk közé húzták a fejüket, a tenyerüket a szájuk elé tették: nem mondhattak semmit.

Végre egy vén, fehér szakállú fellaht szólított meg, a ki fejét a térdére fektetve guggolt a Haszszarin-mecset előtt.

— «Mit tudsz, öreg? Hová lettek a délczeg mamelukok?»

A fellah meg sem emelte a fejét, így válaszolt:

— «A délczeg mamelukok nagy vendégségen voltak az éjjel a kormányzónál és most alusznak.»

— «De hiszen már alkonyodik a nap.»

— «Annál inkább alusznak.»

— «De reggel csak fölébrednek?»

— «Még reggel is aludni fognak. És azután, a mig az Izrafil angyal trombitája meg nem harsan, addig folyvást aludni fognak a délczeg mamelukok.»

(Folytatása következik.)

ÉDES OTTHON.

Édes otthon, kicsi házam,
Te vagy az én mentő váram;
Pedig fenn a végtelenben
Száll magasra az én lelkem.

Édes otthon, kis világom,
Te vagy az én boldogságom;
Pedig a szent eszmék végett,
Járom a nagy mindenséget.

Beállok a zúgó vészbe,
Szemem abba bátran néz be
S igaz ügynek vesztét féltve,
Megvívom a poklot érte.

Szabadságért sebet venni,
Fájdalomnak nekem semmi;
Üdvösségem fel nem dúlja
A vértanúk koszorúja.

Édes otthon, kis hajlékom,
Te vagy az én bűvös titkom:
Rám mosolyg a hűség arcza
S boldogít az élet harcza!

FEJES ISTVÁN.

ÚJ ÉVRE.

Újra itt az új év, eljött a nap megint,
A mikor a lélek a jövőbe tekint
S ott a hol összeér a vég meg a kezdet
Kétes sejtelmében vagy örül, vagy reszket.
Tépelődik mit rejt a jövőnek méhe?
Az örömnek jön-é, vagy a búnak éve?
Multak tanúságán csüggedjek-é? Nem én.
Küszöbödön új év, erőt ád a remény.

Szálljatok reményim, szép fehér galambok,
Véletek a lelkem örömest kalandoz,
Közületek — tudom — sok lehull megölve,
Le-lecsapván rátok a *csalódás ölyve*,
Ám megsegít, hiszem, a mennyei jóság,
S úgy tér meg egynéhány, mint drága valóság.
Az én szivém szerény, vágya soh'se volt sok,
Szeretteim között, ott vagyok én boldog.

Éltem rögös utján virágokat termeszt,
Szép, szerető nőcském, meg egy bájos gyermek.
Az arczomról borút mosolygásuk üz el
S kárpótol a gondért nyájas, enyhe tűzhely,
Olykor jő a múzsa észrevétlen, halkan
S kiárad a lelkem szivreható dalban.
Maradjon meg nékem ez a kedves család.
És zenghessem lantom igénytelen dalát.

Ölelhessem drága, aranyos kis nőmet
S büszkén lássam, fiam lelke miként nő meg.
Dolgozhassam értük, mint dolgoztam előbb,
Adjon hozzá az ég jó kedvet és erőt.
És az úr áldása legyen rajta főleg!
Ime új esztendő, ezt kérem én tőled.
És ha nékem ennyit valósággá tennél,
Istenemre mondom, boldog új év lennél,

MARES ÖDÖN.

Vágó Pál rajza.
Egyházi alapkő-letétel Szent István korában.

«A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE» SZERKESZTŐJE ÉS ÍRÓI.

«A magyar nemzet története» czímmel megindult jeles munka, a melyet Szilágyi Sándor szerkeszt és az Athenaeum bocsát közre, kétségtelenül egyik legmaradandóbb emléke lesz az ezredéves multunkat ünneplő szellemi törekvéseknek. Bármily különféle, fontosabbnál fontosabb nyilvánulásait állítsa elénk a magyar genius a műveltségnek minden ágában: első sorban történetiróinkra vár az a nagy feladat, hogy tiszta világításban mutassák be az átélt hosszú idő viszontagságos küzdelmeit a most élő nemzedéknek. Csak akkor ünnepelhetjük valódi lelkesedéssel hazánk megalapításának ezredik évfordulóját, ha megismerjük a letűnt századok történelmét; ha tudjuk, mily vészes hányatásokon kellett nemzetünknek átesnie, hogy államalkotó erejét nemcsak megőrizze, hanem gyarapítsa, szilárdítsa is. Csak akkor fogjuk valódi kegyelettel őseink emlékét ünnepelni, ha lelki szemeink elé állítva látjuk azt a nagy munkát, a melylyel a mai Magyarország alapjait megvetették.

E gondolat ösztönözte a magyar történetírókat az említett nagy mű létesítésére; ez serkentette a derék szerkesztőt, Szilágyi Sándort, hogy kiváló történettudósaink sorából épen azokat nyerje meg vállalatának, a kik egy-egy korral már régebben behatóan foglalkoztak, tehát közreműködésük már eleve biztosíték a tudományos sikerre nézve. Magától értetik, hogy nem minden kiváló történetirónk vesz részt a mű írásában; de a kik részt vesznek, régiek és újabbak, valamennyien nagy buzgalommal végzik feladatukat.

Midőn ez alkalommal történetíróink közül bemutatjuk a nagy szabású mű íróit: első sorban magáról a szerkesztőről, lapunk rég ismert munkatársáról szólunk, a ki félszázados írói pályáján úgy is mint tudós, úgy is mint az ifjabb tehetséges írók serkentője, egyformán nagy szolgálatokat tett a magyar tudományos életnek.

Szilágyi Sándor, Szilágyi Ferencz ismert történetíró és kolozsvári tanár fia, 1827. aug. 30-ikán Kolozsvárott született. Korán, alig 15—16 éves korában már irogatni kezdett a «Regélő»-be, s még húsz éves sem volt, mikor az erdélyi guberniumnál alkalmazást kapott. Izgalmas kedélye az 1848-ik évben a hirlapírás terére ragadta, s 1849-ben egy ideig ő szerkesztette a Kossuth által alapított «Pesti Hirlap»-ot. Még nem határozott ekkor: vajjon mint iró, vagy történettudós fogja-e szolgálni hazáját; de a szabadságharcz lezajlása után bekövetkezett szomorú idő megmutatta, hogy főleg buzdításával, lelkesítésével tehet hasznos szolgálatot az elnyomott nemzeti irodalomnak. A szétriadt írók közül többeket megnyert különféle irodalmi vállalatai, a «Forradalmi Emléklapok», a «Magyar Irók Füzetei» s a «Pesti Röpivek» számára. Hogy mást ne említsünk: a katasztrófa után ezekben a vállalataiban szólt először Arany János, Tompa Mihály, Jókai Mór a nemzethez; itt kezdte Gyulai kritikai működését nyilas jegy alatt, s itt buzdították ő és a fáradhatatlan szerkesztő az elhallgatott költőket a további kitartó munkálkodásra. A szigorú censurával, az írók tartózkodásával, a közszellem dermedtségével napról-napra küzdenie kellett a szerkesztőnek, s ha valamelyik vállalatát betiltották, más néven újra folytatta azt, mindig az akkori legjobb írók közreműködésével. S míg ő maga az elzúgott forradalom eseményeit írta meg több műben, munkatársait is arra ösztönözte, hogy lehetőleg a hazafias lyra hangjait hallassák. De, jóllehet körültekintésén, fáradhatatlan tevékenységén, újabb és újabb irodalmi tervek létesítése körül mutatott élelmességén a censura sem egy könnyen tudott kifogni: a katonai önkényuralom erőszakossága mégis leszorította a küzdés teréről. Ekkor kénytelen volt elhagyni Pestet s vidékre húzódni, hogy mint tanár folytassa tovább az ébresztés, a nemzetiség erősbítése munkáját.

Szilágyi Sándor már mint kecskeméti, majd nagykőrösi gymnáziumi tanár szívvel-lélekkel a történettudomány művelésén fáradozott. De azért most sem csüggedt izgató tevékenysége. Ő soha sem tartozott az írók azon csoportjához, a kik a magába zárkózottság hosszú óráiban figyelmüket sokáig egyetlen tárgyra összpontosítják s érzéketlenek minden más iránt. Ő a mellett, hogy magának egész sor feldolgozandó tárgyat tűzött ki, folytonosan szellemi közösségben kivánt és tudott lenni mindazokkal, a kik hasonló irányban működtek. Nagy jártassága levén a régi irodalom kútfőiben, a könyv- és levéltárak legrejtettebb anyagaiban: mások számára is szívesen tervezett, irányt mutatott, adatokat gyűjtött, valamely irodalmi vállalat létrejöttén fáradozott, vagy tudományos mozgalom megindításán serénykedett, a melynek számára közreműködőket megnyerni akkoriban alig volt oly képes más, mint ő.

Ifjúkori fogékonysága, éber tevékenysége évei számával folyvást gyarapodott. Hogy a

Vágó Pál rajza.
Vadász-jelenet az Anjou-korból.

Magyar Történelmi Társulat az egész nemzet érdeklődését fölkelthette: annak egyik fő oka épen az ő egyénisége, körültekintő buzgalma, az ellentéteket elsimitni tudó tapintata, vezető és vezérlő szelleme, az ifjú írók pártfogása. Egyénisége és tudománya mindig alkalmassá tették arra, hogy valamely irodalmi vállalat vezetője lehessen. S bármily sokra becsüljük is történetírói működését: nem habozunk kimondani, hogy a nemzeti szellem fejlődésének szempontjából határozottan azoknak az érdemeinek adunk elsőbbséget, a melyeket mint irodalmi izgató, tervezgető, szerkesztő, annyi különféle tudományos vállalat létesítője, s mint a Magyar Történelmi Társulatnak 1875 óta titkára szerzett.

Lapokat kellene tele írnunk, ha kisebb-nagyobb czikkeinek, tanulmányainak, akadémiai emlékbeszédeinek, önálló munkáinak s irodalmi és tudományos vállalatainak csak a czímeit is mind föl akarnók sorolni. Csupán a «Török-magyar okmánytár» (1861—1872) kilencz, az «Erdélyi országgyűlési emlékek» tizenhét, a «Századok» húsz, a «Történelmi Tár» tizenhat, a

Szilágyi Sándor.

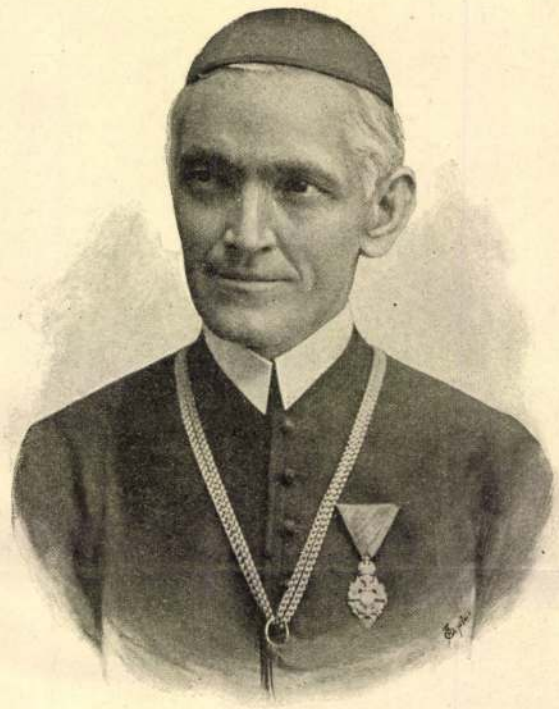

Vaszary Kolos.

Károlyi Árpád.

Fraknói Vilmos.

Ballagi Géza.

Kuzsinszky Bálint.

Nagy Géza.

A «MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE» SZERKESZTŐI ÉS ÍRÓI.

Jókai Mór.

Thaly Kálmán.

Schönherr Gyula.

Poór Antal.

Marczali Henrik.

Fröhlich Róbert.

Angyal Dávid.

A «MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE» SZERKESZTŐI ÉS ÍRÓI.

«Magyar Történelmi Életrajzok» huszonhárom kötetét említjük, a melyeket az első kivételével egymaga szerkesztett. Azonkivül mint az Akadémiának 1858-tól kezdve levelező, 1874-től fogva pedig rendes tagja, a történelmi bizottság működésében rendkivül nagy tevékenységet fejtett ki különösen Bethlen Gábor és Rákóczy György fontos szerepeinek mindenoldalú felvilágosításával és több kötettel gyarapította Erdély aranyszázada történelmi adatait. Megírta Erdély történetét két kötetben (1866–67), Rákóczy Zsigmond és II. Rákóczy György életét egy-egy kötetben s kiadványainak mindegyik kötete egy-egy nagyobb tanulmányt tartalmaz bevezetésül, a mely a kutatót több irányban útba igazítja. Különösen becses vállalata a «Magyar Történelmi Életrajzok», a melylyel nagyban fokozta a mivelt közönség érdeklődését a múlt eseményei, emlékei, küzdelmei, eszméi iránt.

De nemcsak a tudomány terén, a közmüveltség mozgalmaiban is mindig előkelő szerepet vitt Szilágyi. Mint kecskeméti és kőrösi tanárt valósággal bálványozták tanítványai, s maig is számosan vannak társadalmi, politikai és tudományos életünk legkiválóbb emberei között, a kik hálával emlegetik az ő tanári hatását. A kiegyezés évében az oktatásügyi minisztériumban titkári hivatalt viselt, s e mellett nehány évig a Ludovika-Akadémiában is tanította a történelmet; mig 1878-ban a budapesti tudomány-egyetem könyvtárának igazgatójává neveztetvén ki, e nagy fontosságú közmüvelődési intézetünket európai színvonalra emelte, s mind saját tevékenysége nagyobb arányokat öltött, mind számos tehetséges ifjút nevelt a tudományos pályára, s folyvást vezetője maradt a történetirók legkülönfélébb törekvéseinek és tudományos mozgalmainak.

A szerkesztőn kivül a szóban levő vállalat köré kiváló történettudósaink sorából Thaly Kálmán, Fraknói Vilmos, Károlyi Árpád, Marczali Henrik, Angyal Dávid, Ballagi Géza, Pór Antal és Schönherr Gyula csoportosúltak, továbbá Fröhlich Róbert, Nagy Géza és Kuzsinszky Bálint, a kiknek eddigi működését az alábbi sorokban vázoljuk. Előbb azonban megemlítjük, hogy az említett történeti mű előszavát *Vaszary* Kolos bibornok herczegprimás irta, az utószót pedig *Jókai* Mór fogja megirni.

Thaly Kálmán (született 1839. január 3-ikán, Csepén, Esztergommegyében; előbb pesti ref. főgimnáziumi tanár, majd a honvédelmi miniszteriumban osztálytanácsos s később országgyülési képviselő) a II. Rákóczy Ferencz és kora történelmének irója. Erre szentelte történetirói munkásságának java részét. Nemcsak a magyarországi, hanem a külföldi levéltárakat is mind szorgalmasan kibányászta s roppant adathalmazt gyüjtött össze, a melyeket részint mint adatgyüjteményt tett közzé a «II. Rákóczy Ferencz levéltára» czimü nagybecsü kiadásában tiz kötetben, részint feldolgozva a «II. Rákóczy Ferencz ifjusága» (1880), a «Bottyán János» (1864 és 1867, két kötet), «Régi magyar vitézi énekek és elegyes dalok» (két kötet), «Adalékok a Rákóczy-kor költészetéhez», továbbá «Irodalmi és müveltségtörténelmi tanulmányok, a Rákóczy-korból» (1885), stb. czimü önálló munkáiban, a melyekből mindenütt a XVII. század szellemi és anyagi törekvéseinek részletes és pontos ismerője szól hozzánk. Legujabban a «Bercsényi-család története»-nek négy vaskos kötetét irta meg s kiadta a «Bercsényi házassága» czimü költői elbeszélést Kőszeghy Páltól s az «Actio curiosá»-t. Megtalálta Rákóczy Ferencz sirját is Konstantinápolyban s újra eltemette a nagy szabadsághős földi maradványait a Saint-Benoît-templomban, miről ő maga számolt be a «Magyar Történelmi Társulat» fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmával tartott ünnepélyes gyülésen. Akadémiánknak rendes tagja, a Magyar Történelmi Társulat alelnöke s nagy része van e társaság megalakulásában és megizmosodásában.

Mint Thaly a II. Rákóczy Ferencz korának: ép oly avatott történetirója Fraknói Vilmos a XV. és XVI. század eseményeinek. A külföldi, különösen a spanyol és olasz levéltárak, első sorban pedig a vatikáni levéltár rendkivül fontos adatai az ő kutatásai révén lőnek ismeretesekké. 1843. febr. 27-ikén született Nyitramegye Ürmény községében s 1856-ban az esztergomi papnövendékek sorába lépett. Már 1860-ban, tehát 23 éves korában akadémiai pályadijat nyert, s innentől fogva úgy a papi pályán, mint a tudományos életben gyorsan emelkedett. Tiz évig volt az Akadémia főtitkára, majd másodelnöke. Néhány év óta, mint nagyváradi kanonok és czimzetes püspök, állandóan Rómában él, a hol a magyar történetirók számára egy szeminariumot alapított. Fraknói első sorban a magyarországi nagy papok (Vitéz János, Bakócz Tamás és Pázmány Péter) életrajzirója, a magyar renaissance kutatója, továbbá a magyar országgyülési emlékek és a vatikáni levéltár hazai vonatkozású adatainak (Monumenta Vaticana) szerkesztője. Irt a Martinovics-féle összeesküvés történetéről is, de általában működésének főtere mégis a XV. és XVI. század. Mátyás királyról és Pázmány Péterről irt munkái a magyar történeti irodalom elsőrangú termékei közé tartoznak.

Károlyi Árpád, a bécsi cs. és kir. udvari levéltár aligazgatója, született 1854-ben, Budapesten. Neve az újabb alapú levéltári kutatások és feldolgozások fejlődésével szorosan összeforrt. Kevés magyar történettudós érti az újonnan napvilágra hozott adatoknak oly pragmatikus feldolgozását, mint ő. Monographiái (A magyar alkotmány felfüggesztése 1673-ban; A német birodalom nagy hadi vállalata Magyarországon 1542-ben; Buda és Pest visszavivása 1686-ban; Illésházy István hütlenségi pöre, stb.) ép oly hivatásos kutatónak, mint jeles történetirónak mutatják. A magyar alkotmányos küzdelmek XVI. és XVII. századbeli története az ő kutatásai nélkül jó részt maig is homályban volna. Akadémiánknak 1878 óta levelező, 1889 óta rendes tagja és a magyar országgyülési emlékek újabb köteteinek szerkesztője s jelenleg élő történettudósaink legjobbjai közé tartozik.

Ugyanezt mondhatjuk Marczali Henrik-ről (született 1856-ban, Marczaliban, Somogymegyében), a nem rég kinevezett budapesti egyetemi tanárról, a ki a világtörténelem terén is maradandó becsü munkákkal gazdagította irodalmunkat. Történetünk minden korszakában nagy jártassága van, kivált pedig az Árpádok korában, a XVIII. században és a legujabb korban. Kutató és feldolgozó egyaránt, e mellett egyik legélesebb kritikusa a megcsontosodott történetirói balvéleményeknek. «Magyarország története II. József korában» és «Mária Terézia» czimü monographiáit a kritika is kiválóan méltányolta. De talán legbecsesebb müve mégis az, a melyet a milleniumi történetbe az Árpádok korszakáról irt. Az Akadémiának levelező tagja.

Angyal Dávid (született 1857. november 30-án Kun-Szent-Mártonban, előbb egyetemi könyvtári tiszt, jelenleg budapesti főreáliskolai tanár) eleinte inkább a magyar irodalomtörténet és aesthetika terén működött s mint ilyen maig is rendes munkatársa a «Budapesti Szemlé»-nek; később szorosabban a történetirókhoz csatlakozott s megírta «Késmárki Thököly Imre 1657—1705» czimü kitünő monographiáját, a melylyel szokatlan figyelmet keltett. Angyal Dávid sokoldalú, tanult fő és eredeti tehetség; müvei szerkezet és stil tekintetében egyaránt becsesek.

Ballagi Géza (született 1851. május 3-ikán, Szarvason, 1875 óta sárospataki akadémiai tanár és néhány év óta igazgató) 1869 óta működik az irodalomban. Eredeti müvei (A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig; Az 1839—40. országgyülés; Vay Miklós élete) és fordítása (A politikai pártok, Bluntschli után) egyformán ismeretesek és közkézen forognak. Az újabb magyar történetnek egyik leghivatottabb ismertetője, a ki nagy művével «A politikai irodalom»-mal a kritikai itélőszék előtt is osztatlan tetszésben részesült. Számos kisebb müve, értekezése, birálata is ép oly logikus gondolkodónak, pártatlan kritikusnak, mint gondos stilisztának mutatja. Akadémiánknak 1888 óta levelező tagja.

Pór Antal (született 1834. október 18-ikán Esztergomban) pozsonyi kanonok és akadémiai rendes tag. Ifjabb éveiben a római történet terén tett figyelemre méltó kisérleteket, később állandóan a hazai történelem vonzotta, különösen nemzetünk XIV. százada. «Hunyadi János» és «Nagy Lajos» czimü monographiái legismertebb müvei. Az Anjouk korának avatott historikusa, ki ez idők szellemébe mély pillantást vetett. Aránylag nem sokat irt, de a mit irt, mindaz a forrásmunkák értékével bir.

Schönherr Gyula (született 1864. szeptember 26-ikán Nagybányán) müzeumi segédőr) még csak néhány év óta működik az irodalomban s már is méltányolták tehetségét és tanulmányait, a melyeket külföldi levéltári kutatásaiban is gyarapított. A «Mátyás király levelezése a római pápákkal» czimü becses kiadványt ő szerkesztette 1891-ben; majd megirta Corvin János életét egy monographiában, a melylyel a Magyar Történeti Társulat pályadíját nyerte el. E nagyobb műve és számos kisebb értekezése alapján választotta őt maga mellé segédszerkesztőnek» Szilágyi Sándor. A «Magyar Könyvszemle» újabb folyamának szerkesztését is reá bizta a müzeum igazgatósága, s ő e bizalomnak valódi szakértelemmel s nagy buzgalommal felel meg.

Hazánknak a magyarok bejövetele előtti történetét Fröhlich Róbert és Kuzsinszky Bálint, a magyarok őstörténetét pedig Nagy Géza irták meg.

Fröhlich Róbert (született 1844. márczius 19-ikén Pesten; előbb mint lelkész, később mint a budapesti ág. ev. főgimnázium tanára működött s utoljára az Akadémia főkönyvtárnoka volt; meghalt 1894. május 23-ikán) a római föliratban, ókori földrajz s történet és classica-philologia jeles művelője, egész tehetségét s buzgalmát a «Magyarország hely- és néprajza az ó-korban» czimü, kéziratban maradt nagy műve megirására fordította. Senki alaposabban nem ismerte e fontos tárgyat, mint ő; de sajnos, munkája megjelenését már nem érte meg. Azonban legalább közzétehette előbb magyar, azután német nyelven 54 pannóniai föliratról szóló jeles tanulmányát, a melyben mind hü másolása, mind pontos olvasása és szakszerü magyarázata az e szakban elismert tekintély, Mommsen Tivadar nagyrabecsülését is kivívták. Több más kitünő tanulmányban ismertette ezen kivül a rómaiságnak hazánk földjén fenmaradt emlékeit, a mire az irott adatokat és személyes tapasztalatait egyaránt nagy szorgalommal használta fel. Fájdalom, épen akkor volt kénytelen örökre letenni irótollát, mikor munkássága nagyobb kiterjedést ölthetett volna. Még szerencse a magyar tudományra nézve, hogy az itt szóban levő történeti műbe megírhatta hazánk régi föld- és neprajzát, a mely a magyar közönség előtt bizonyára megőrzi nevét az enyészettől.

Kuzsinszky Bálint (született 1864. november 6-án Szabadkán) classica-philologiai és archæologiai tanulmányai és kisebb dolgozatai korán reá irányozták szaktudósaink figyelmét, s igy már 1887-ben a müzeum régiségtárában kapott hivatalt, hol jelenleg segédőr. Ő vezette 1888 óta a főváros megbizásából az aquincumi ásatásokat; ő fedezte föl a mithræumot s a régebben fölásott emlékeket is ő tárgyalta először szakszerü alapon. Dolgozatainak nagy része a «Budapest régiségei» czimü kiadvány köteteiben jelent meg, szaktudósaink egyhangú elismerésével találkozva.

Nagy Géza (született 1855. augusztus 4-én Gárdonyban, Fehérmegyében, jelenleg müzeumi segédőr) az ősmagyar történelemnek egyik legavatottabb búvára és ismertetője. «A székelyek eredete», «A szkithák nemzetisége» és az «Álmos monda» czimü s több más történeti értekezése mutatják, mily kedvvel és tehetséggel foglalkozik nemzetünk legrégibb életével, a mire a hazai és külföldi krónikák s az összehasonlító nyelvtudomány adatait egyaránt felhasználja. Fiatalabb íróink között tán senkinek sincs nagyobb jártassága a magyarok eredetéről tudósító krónikákban, mint neki, s hogy a nyelvtudósok vizsgálatainak eredményeivel a krónikák adatait összhangzásba hozni igyekszik, ez minden esetre nem kis érdeme. *V—y J.*

FRANCZIAORSZÁG ÚJABBKORI TÖRTÉNETÉBŐL.

V. (Vége.)

1848.

Az 1842-iki általános választások némileg megszilárditották a kormány állását, mely számos üdvös reformban bizonyította be létjogát, a milyen többek közt a gyermekek gyáripari fog-

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS — ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI R.K. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Vágó Pál

l.

Ernst-Múzeumaukcioja I.

47. l.

VÁGÓ PÁL: I. FERENC JÓZSEF LÁTOGATÁSA
A SZEGEDI ÁRVÍZNÉL 1879-BEN

VÁGÓ PÁL: BUDAVÁR BEVÉTELE 1849-BEN

Vágó Pál

lábd

Ernst-Muzeumaukcioja II.
33. l.

KI AKAROD RABOLNI AZ APÁMAT? S EZT NEKEM ELMONDOD?

fonalat, a mig a szemei le-leragadnak az álomtul. Ezt mind nem szokta ő meg a vándorlásai alatt. De kiváltképen keservesen esett a nagy szapulás napja. Hej nem fordul elő ez a megforditott ünnep a czigány-sátorban. Teknő mellett állni, két kezét véresre kidörgölni a szappanozásban, aztán kifacsarni a ruhát, dézsában a fején lehordani a patakra, ott térdig a hideg vizben állva, a mosólapáttal paskolni a szapult vásznat: nincs ebben semmi mulatság!

Mégis csak jobb odakinn a szellős sátor alatt, ha van is didergés, ha van is koplalás, de nincs tenyérfeltörés!

Vasárnap délután, a mikor általános pihenés van a keresztény világban, összeült a Pista az Erzsivel kipanaszkodni magukat egymásnak az uj élet fölött. Hiszen nem szerencse ez, hanem veszedelem.

A Pistának az a baja is volt, hogy Csapó uram birói és atyai hatalmánál fogva megtiltotta minden falubeli kocsmárosnak, hogy a rakonczátlan legénynek csak egy ital bort is kimérjenek; úgy hogy annak vasárnaponkint otthon kellett duzzogni.

— Te csak könnyen beszélsz, — monda neki Erzsi, — mert te megházasodhatol, s akkor a magad gazdája lehetsz.

— De én nem veszek ám el mást soha, mint tégedet. Felelt neki Pista, a leány dereka körül keresgélve.

— Eredj, ne bomolj. Ne járjon a szád! Már hogy vennél el engem: a hugádat?

— Annyira sem vagy te nekem hugám, mint a kálvinista torony, — felelt erre Pista. — Nem vagyok én a te bátyád, mert én a Mitugrálsz klarinetos vagyok.

— Hát akkor hogy tudhatsz te mindent, a mi ennél a háznál történt ez előtt annyi sok esztendővel?

— Hát én voltam itt az egyik muzsikás, mikor itt jár a verbunk, a kinek az igazi Csapó Pista felcsapott. Nem jut már eszedbe, mikor a sóspe[illegible]eczet a Pista kaszatokmányára akasztottad [illegible]n le akartam venni, te a kezemre ütöttél: «nem [illegible]fogra való!»

— [illegible]e voltál az? Hát aztán hogy merted magadat [illegible]z igazi Csapó Pistának kiadni?

— Tudom én azt jól, hogy könnyű megcsalni a parasztot. Egyszer végig hallgattam, mikor a követválasztásnál a jelölt urak óraszámra *lódítottak*» a piacz közepén. Mind elhitték [illegible]épek! Pedig de nagyokat lódítottak! Hát h[illegible] egyiknek elhihették, hogy ő a népnek az *at*[illegible]mért ne hihetnék el nekem, hogy én vagy [illegible]épnek *a fia?*

— Czigány okoskodás; de jó!

— Aztán tudom ám én jól, hogy hol van a te bátyád: az igazi.

— Hát hol van?

— A tömlöczben.

— Micsoda bűneért került oda?

— Nem a maga bűneért; hanem az enyimért. Véletlenül jöttem össze vele oda fenn a «görbe országban», a Szilágyságban. Őtet Szibériából eresztették haza, a hová a muszkák hurczolták el a forradalomkor. Engem meg az udvarhelyi dulló üldözött; verje meg a devla! Valami kis ártatlan csemege miatt. A delizsánczot találtuk az árokba belefordítani; aztán mikor kisegítettük hogy könnyebb legyen, a pénzes zsacskók a kezünkben maradtak. Egy csárdában összetalálkoztunk a közös szalmán a Pista is, meg én is. Ő nagyon rongyos volt: én megszántam; nekem jó ruhám volt, az mondtam neki, hogy cserélek vele. Ráállt a bolond: elhitte, hogy vannak nagylelkü hazafiak, a kik a hazatérő menekültet a saját köntösükkel felruházzák. Én aztán az ő rongyaiban, mint sziberiai számüzött szépen átrándultam két országon: őtet pedig az én szép zsinóros mentémben nyakon csipték; most ott ül Szamosujváron.

— De hisz ez a csalfaság elébb-utóbb ki fog sülni. S akkor az én bátyám hazakerül s összetöri a csontodat.

— Tudom én azt. Nem is ettem én bolond gombát, hogy soká itt ragadjak; hanem csak arra várok, a mikor biró uram beszedi az adórestancziát; egyszerre sok pénz lesz a ládájában. Akkor aztán «ha nem gyüszsz, viszlek!» S azzal «usgye fóre!»

— Ki akarod rabolni az apámat? S ezt nekem elmondod?

— El ám, mert épen a te segítségeddel akarom kirabolni, aztán téged is magammal viszlek.

— Bizonyos vagy róla?

— Tudom én azt jól, hogy velem jösz, ha hílak. A ki egyszer megszokta a czigány-életet, nem lesz abbul paraszt soha. Itt, látod, hogy minden legény csak mókázik veled; czigányleánynak csufolnak; a legszebb enyelgésük az, ha az ostorral a viganódra húzhatnak a szekérrül. Még a béres is kicsúfol. Csak én vagyok neked való. Aztán, ha egyszer sok pénzünk lesz: kimegyünk Oláhországba, ott senki azt sem kérdi tőlünk, hogy «ungye mére?» Úgy élünk, mint a hal a vízben.

Az Erzsi leány ráhagyta, hogy jó lesz. Biz ő is megunta már az itthoni keserves életet.

(Vége követk.)

A FEHÉR ASSZONY.

Közvetlenül a német trónörökös gyógyíthatlannak állított betegsége első hirére rendkivüli izgatottság lepte meg Berlin lakosságát. A néptömeg sürű csoportokban vette körül a császári palotát, kikérdezte a palota őrségét, s szó volt arról, hogy a szinházakat bezárják. Mind e lázas forrongásnak pedig nem annyira a trónörökös állapotáról köztudomásra jutott hivatalos bulletinek voltak előidézői, mint inkább egy berlini lapnak ama hiresztelése, hogy a «fehér asszonyt» ismét látták egy éjjel a régi vár elhagyott termeiben kisérteni.

Ki s mi ez a fehér asszony, a kinek látása Poroszország annyi koronás uralkodójának idézte elő halálát, s a kinek megjelenése oly rendkivüli lázba tudja hozni a birodalmi székváros minden rendü és rangu lakosságát, — ez az, a mire az alábbiakban megkisértjük feleletet adni.

*

A berlini királyi palota, az úgynevezett régi vár, impozáns, komor épület. Számtalan ablakkal borított magas fekete falai, sötét, nedves udvarai, melyekbe a nap sohasem süt be, földalatti helyiségei, melyeket a Spree hullámai csapdosnak, s legfőképen a mély temetői csend, mely a roppant ódon és lakatlan kastély felett elterül, ép oly baljóslatu benyomásokat költenek a nézőben, mint a régi lovagregék elátkozott kastélyai. A tágas, kongó termekben kisértetiesen visszhangzik a léptek zaja, a császár és a trónörökös ritkán keresik fel, mindketten ujabb és fényesebb két palotát laknak, melyeket az opera választ el; a régi kastély el van hagyatva, csaknem borzadályt kelt s megvan a maga legendája, a fehér asszony, a kit, ha Poroszország valamely királya meglát, annak a királynak meg kell halnia.

A fehér asszony hagyományának eredete Joachim brandenburgi választó-fejedelemre vitetik vissza. Ez ugyanis a monda szerint, hogy palotáját megnagyobbitsa, egy berlini szegény aszszony házacskáját lebontatta. A boldogtalan aszszony, kit a fejedelmi önkény az utczára dobott ki, elment a választófejedelem elé könyörögni, de miután sem kárpótlást, sem jogorvoslatot nem nyerhetett tőle, azzal a fenyegetéssel hagyta el, hogy halála napján viszont fogja őt látni. «És utánad, tette hozzá, a tieid is látni fognak engem utolsó pillanataikban egész a legkésőbb ivadékig.»

S valóban I. Vilmos látta a fehér asszonyt a 17-dik században; hasonlóképen megjelent I. Frigyesnek, s rajtok kivül még többeknek a porosz uralkodóház egymásra következő tagjai közül. Ez az oka, hogy a különben nem babonás hajlamú berliniek mind a mái napig tényleg és erősen hisznek a fehér asszony létezésében.

Igaz, hogy ugyanez vagy más hasonló legenda majd minden királyi család hagyományaiban előfordul. Tudvalevőleg a bécsi Burgnak is megvan a maga fehér asszonya s egy más német uralkodó-ház hagyományai a vörös tollas nőről tudnak mesélni, a ki eljő, hogy értesítse a ház herczegnőit bekövetkezendő halálukról. Franczia országban ehhez hasonló szerepet játszik a nagy vadász, ki bizonyos éjeken hajszolja a vadat a fontainebleaui erdőségekben. Mindezekre azonban nem terjeszkedünk most ki, csak a berlini fehér asszonyról jegyzünk fel egy pár epizódot.

*

Az öreg brandenburgi Vilmos, nagy Frigyes atyja, eredeti egyalak volt. Egy fölgerjedt pillanatában gutaütéstől érve, s négy sulyos betegség, a szélhüdés, vízkórság, kő és csípfájás alatt roskadozva, csak nehezen tolatta magát egyik szobából a másikba kerekes székén. Egy éjjel a betegek félig éber, félig alvó állapotában feküdt ágyában; vánkosánál egy lámpa égett derengő világítással; az ágy lábánál pedig komornyikja aludt. Egyszerre a király suhogni hallja a függönyöket s az éjjeli mécses világánál egy magas fehér nőt pillant meg, a mint karjait kiterjesztve, zilált fürtökkel az ágy fölé hajlik, s jobbra-balra tekintget, mintha keresne valamit. Végre meglátta a király arczát s hosszan, némán szegezte rá merev szemeit. Vilmos felkelt, egy mozdulatot tett, de a szemek egyre követték... az asszony maga mozdulatlan maradt.

E pillanatban az ágy melletti konzolon levő óra ütni kezdett s aztán megállott. A kisértet

*

lassan összehuzta a függönyöket s azután eltűnt. Ugyanazon pillanatban erős zörej hallatszott a szomszéd szobában, a hol a polczokon sorban a hajdani porosz királyok díszfegyverzetei voltak elhelyezve.

A komornyik felrettent; a király rémülten kiáltott fel:

— Ott..... amott.... arra távozott!

S tétova tekintettel, kezét kinyujtva mutatott az ajtó felé.

— Ki? kérdezte a komornyik, fél álmosan.

— A *fehér asszony;* úgy van; eredj, nézd meg, merre távozhatott.

A komornyik megkerülte a palotát, de semmi egyebet nem látott, mint egy káplárt, ki épen akkor vezette fel az őrséget.

— Láttam a fehér asszonyt, — ismétlé Vilmos, mintegy önmagának beszélve s elfödte arczát takarója alá.

Kinos előérzettől gyötörtetve, rendeletet adott, hogy készítsék el koporsóját. Azután megparancsolta nejének, a királynénak, hogy feküdjék bele, hadd lássa, «elég terjedelmes-e a butordarab?»

fehér ruhás asszonynyal, a ki minden ősének halála napján megjelent, őt sem hagyta nyugodni s a Beyreuth melletti Hermitage kastélyban ma is látni a falon a fehér asszony képét, melyet nővére, Wilhelmina őrgrófnő számára festetett, akár daczból, akár félelemből. És a fehér asszony valóban vele szemben is hű maradt önmagához.

Egy estve Frigyes egyedül ült könyvtárában, mely a palota legtúlsó szárnyában volt, előtte hangjegy-állvány, melyet olyankor használt, mikor fuvolázott. Az ajtó feltárult s a fehér asszony áthaladt a szobán a nélkül, hogy szemeit feléje fordította volna. A király egy pillanatig habozott, aztán követte a tüneményt; felnyitotta az ajtót, melyen át eltünni látta, — a kisértet akkor már a következő szoba ajtaján ment ki, s az ajtó gépiesen zárult be utána. Frigyes üldözőbe vette, követte szobáról szobára, mig végre a vesztibül ajtajánál állott meg.

Most a kisértet az udvar porondján látszott tovasietni, melyet kettős oszlopsor vesz körben körül; itt egy pillanatig habozott, azután kezével inteni látszott: Jőjj! és eltünt.

hogy nékie semmi köze Adlerberg ezredeshez. Ebből aztán később nagy lárma keletkezett, mert Adlerberg a hadjárat befejezése után fegyveres elégtetelt követelt a német urtól, ki azon okból, hogy ez mindjárt nem történt, minden további tárgyalást elutasított. A vezérkar főnöke Gorcsakoff S. herczeg oda utasította Adlerberget, hogy brevi manu szerezzen magának elégtételt, mire azonban alkalom nem volt, mert Vussin jónak találta kellő időben valami külföldi fürdőbe utazni. És ehez hasonló surlódások, a fegyveres beavatkozás kezdetétől, mindvégig elanyanyira napirenden voltak, hogy Paskievics herczeg nem egyszer panaszt volt kénytelen emelni a német kormány képviselőjénél, Zichy * Ferencz grófnál, ki a varsói herczeg főhadiszállásán tartózkodott. De ez az uri ember vagy nem akart, vagy pedig, a mi sokkal valószinűbb, nem mert a német tábornokkal kikötni, ki különben is világos tanujelét adta annak, hogy jelenlétünk terhére van. Már pedig nem csak akkor, hanem azóta is katonai iróink tüzetesen kimutatták, hogy azon esetre, ha Paniutine altábornagy hadosztálya a győzedelmes magyar lázadókat fel

BŰVÉSZ AZ ISKOLÁBAN. Sonderland F. festménye.

Ez volt utolsó bolondsága; még azon este meghalt.

*

Negyven évvel később Sans-Souciban hal meg egy porosz király s ez a király nem más, mint Nagy Frigyes. Ez uttal sem a személyiség, sem a környezet nem hangzik össze a kisértetes hagyományokkal. Hogyan is jutna eszébe egy kisértetnek fehér lepedőbe burkolva lépdelni végig egy csupa amorettekkel s kecses virágfüzérekkel diszített Watteau és Lancret-festményekkel teleaggatott boudoir-on? És hogy közelíthetett volna meg egy kisértet, bármilyen önbizalommal legyen is eltelve, egy oly filozófus királyt, mint Nagy Frigyes, a ki Voltaire-rel állt barátságban, a ki udvaránál a király első atheistája czimű tisztséget teremtette meg, s a ki végrendeletileg azt az óhaját fejezte ki, hogy lovaival s ebeivel együvé temessék a kert valamelyik félreeső zugában? És mégis Frigyes, a ki semmiben sem hitt, talán hitt a kisértetekben. Tény, hogy az a gondolat, hogy neki is találkozni kell egyszer a

Nehány nap mulva meghalt Nagy Frigyes.

*

Sans-Souciban ma is mutogatják azt a karszéket, melyben Nagy Frigyes e napon az estét töltötte! Egy őr látta, a mint bezárkózott könyvtárába, s órákon át üldögélt ott mozdulatlanúl, szemeit feszülten szegezve a szoba egy szögletébe.

—*nd*—

HADJÁRATI EMLÉKEK.

(1849.)

Nevoscsin Fédor Petrovics után, oroszból.

II.

A véletlen úgy akarta, hogy a magyar fővárosba csapatjaink majdnem ugyanazon órában vonultak be, midőn a németek Vussin dzsidás őrnagygyal Budára értek. Részünkről Adlerberg gróf ezredes azonnal értesítette a német tisztet, ki azonban, tudja a jó isten miért, azt felelte, nem tartja, ezek legfeljebb három hét mulva Bécs kapuit döngették volna. És meddig kellett Paniutinnak Hradis-ban várakoznia, míg végre Bécsben megengedték, hogy a kelepczébe került német fővezért a hinárból kihuzhassa.

Mai napig sem tudom megérteni az akkori huza-vona okát, holott a beavatkozás iránti tárgyalások már a téli hónapokban megkezdődvén, csakis arról volt és lehetett még kérdés, vajjon mely napon válik szükségessé a fegyveres segitség. Katona ember lévén, nem kisértem figyelemmel az e tárgyban folyt alkudozásokat, de arra tisztán emlékszem, hogy a herczeg felsőbb köreiben mindenki ellenszenvvel viseltetett a beavatkozás eszméje iránt, mert ha valamikor, ugy azon időben mulasztották el a kedvező alkalmat a német elem tökéletes kiküszöbölésére és befolyásának a keleten való kiirtására. De ez inkább politikai fontosságu tárgy lévén, nem igen szivárgott keresztül a hadsereg többségébe,

* Az eredetiben «Sitschi»

Vágó Pál

Szabó Júlia: A XIX. s. festeszete Mosz

Bp 1985

J1,

Az

Alföld általános jellemzése.

A nagy magyar síkság, az Alföld, az ország közepén terjed el a Kárpátok éjszaki hegykoszorújától délre a Dunáig. Az Alpesek nyúlványai és a Kárpátok elsőben Dévénynél és Pozsonynál, azután Esztergom és Nagy-Maros vidékén találkoznak egymással; a szép völgyszorost Vácznál hagyja el a Duna s legott legnagyobb medenczéjébe, a nagy síkságra jut; de mintha félne tőle, nem keletnek folytatja útját, hanem hirtelen kanyarúlattal délre fordúl, s két ágra szakadva, a sarlóalakú, hosszú, de keskeny szent-endrei szigetet fogja közbe s a jobb oldalán sorakozó hegyek lábához símúl. Néhány más apró szigeten kivül Szent-Margit szigetét alkotja, melyet József főherczeg paradicsommá változtatott, azután a főváros közepén folyik végig. Mindig jobbra törekszik, de a budai hegyek erős gátat vetnek eléje, sőt a Szent-Gellért

Om II. Kötet

hegye meredek sziklás homlokát egészen a partjára tolja ki. Azután jobb oldalán is hátrább vonúlnak és letörpűlnek a hegyek, a folyó kényelmesen kiszélesedhetik, sőt ketté ágazva Csepel szigetét alkotja. De az emberek elzárták a bal ágát s leginkább csak téli kikötőűl használják. Jobb oldalán a hegyek még egyszer a partjáig nyomúlnak, de Érden alúl végképen eltűnnek, s innen kezdve lapályon hömpölygeti habjait a Duna s egészen Vukovárig megtartja déli irányát, ott a szerémi hegysor állja el útját és arra kényszeríti, hogy keletre fordúljon s a vele egyesűlő Dráva irányát kövesse. Zimony és Nándor-Fehérvár között a Száva ömlik beléje; jobb partja egészen Zimonyig szakadásos és magasabb, mint a bal partja; Nándor-Fehérvárnál már a szerbországi hegyek kiágazásai szegélyezik jobb oldalát, ellenben bal oldalán még mindig mocsáros lapályok terűlnek. Titelnél a Tiszát, alább a Temest fogadja ölébe a Duna, azután nem sokára befordúl ama felséges sziklaszorosba, mely egész pályafutásának legszebb része s melyből Orsovánál kiérvén, egyszersmind búcsút vesz hazánk határaitól.

A Duna e szerint a Kárpátok hegyövével ellenkező hajlatot képez s az Alföldet nyugat és dél felől határolja, míg a Kárpátok hegykoszorúja az Alföld éjszaknyugati, éjszaki és keleti széleit övezi. A nagy síkságot közvetetlenűl jobbára trachit hegyek szegélyezik, melyek a hajdani tenger partszélein tolúltak ki. Az ekképen körűlhatárolt Alföld hosszúkás négyszögben terül el, mely éjszakon kissé keletre hajlik. A Tisza e négyszöget majdnem a közepén szeli át; Nagy-Szőllősnél elbúcsúzván a hegyektől, a Szamos torkolatáig nyugatnak, azután éjszaknak tart Csapig, onnan délnyugatra, Szolnoktól kezdve pedig délre folyik egészen a torkolatáig. Mintegy 90.000 □ kilométer területet foglal el az Alföld; egészben véve éjszakról délre lejtősödik, de a keleti és nyugati szélei felől a közepe felé is billen, legmélyebb vonalát épen fő folyójának, t. i. a Tiszának medre jelöli meg. Ugyanazon szélesség alatt a Duna medre jóval magasabb mint a Tiszáé, lejtése is nagyobb, azért a Duna sebesebben folyik, mint a lomhán ide-oda kigyódzó Tisza.

Nagyjából tekintve, úgy látszik, mintha az Alföld síma, egyhangú síkság volna; de ha közelebbről vizsgáljuk, úgy találjuk, hogy különböző magasságú síkokból áll. A magasabb és alacsonyabb síkok szabálytalan görbe vonalokban elhúzódó határszélekkel olvadnak egymásba. Legmélyebben az a sík fekszik, a melyen a Tisza, Berettyó, a hármas Körös s az alsó Temes feltűnő lassúsággal kigyódzanak végig. Ezt a legalacsonyabb síkot

politikai világ is, mert nagyon fontos ügyek tárgyalása vár rá s mert a kongresszusi tagok választása újra felidézte a hazai szerbek közt fennálló régi pártviszályokat. Az utolsó évtizedekben már többször is összehivták a kongresszust, de mielőtt érdemleges tárgyalásait megkezdette volna, be kellett zárni, mivel az ellentétek oly élesek voltak, hogy a tárgyalandó ügyek elintézésére nem volt kilátás.

A jelenlegi kongresszuson, melyet hagyományos szokás szerint a szerb patriárkha székhelyén, Karlóczán tartanak, *Tallián* Béla, a képviselőház egyik alelnöke szerepel mint királyi biztos s ő is nyitotta meg a kongresszust.

A megnyitás napján reggel a székesegyházban tartott ünnepi mise után a kongresszusi tagok a gimnázium épületébe vonultak, melynek dísztermében az üléseket tartják. Az épület előtt díszszázad állott zenekarral. A megnyitó ülés *Brankovics* György patriárkha beszédével kezdődött, mely után küldöttséggel hivták meg a *kir. biztost,* a ki díszmagyarban *Jovanovics* Pál miniszteri titkár kiséretében vonult be. Itt felolvastatta a kongresszust összehivó királyi leiratot s azután rövid beszéddel megnyitottnak nyilvánította a kongresszust. Szavaira *Brankovics* patriárkha mondott köszönetet a királynak a kongresszus egybehivásáért, mire a kir. biztos, a patriárkha, a püspökök s az őt kisérő küldöttség kiséretében elhagyta a termet.

A kongresszus most egyelőre a megválasztott tagok megbizó leveleinek megvizsgálásával s a választások ellen beadott óvások tárgyalásával van elfoglalva. Érdemleges tárgyalásait még csak ezután fogja megkezdeni.

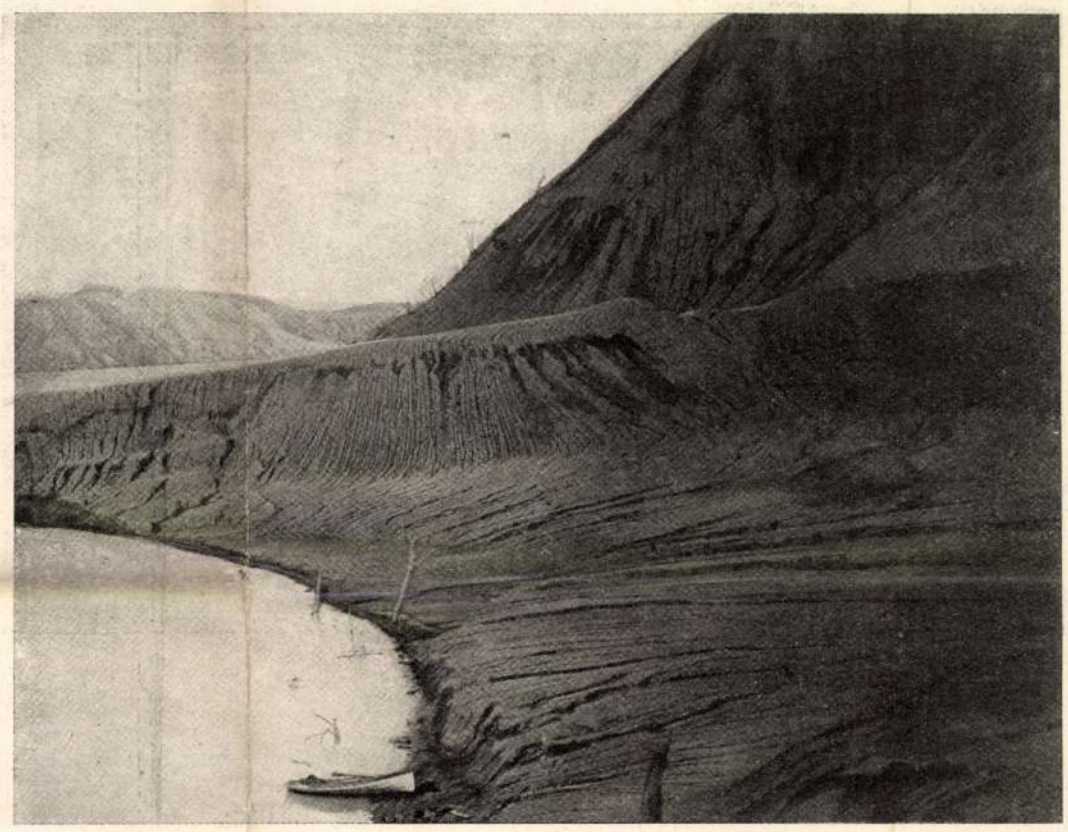

A MOURA NEVŰ MAORI FALU HELYE ÚJ SEELAND ÉJSZAKI SZIGETÉN AZ 1886 ÉVI TŰZHÁNYÓ-KITÖRÉS UTÁN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Finászy Ernő «*A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában*» című nagyszabású művének most megjelent a második kötete az Akadémia kiadásában. Az első kötet annak idején általános, nagy érdeklődést s megérdemelt tetszést keltett nemcsak a tudományos, hanem a politikai körökben is s most méltó módon csatlakozik hozzá a második is. Ebben a tudós szerző a *Ratio Educationis*, az első magyar rendszeres és az egész országra kiterjedő iskolaügyi szabályzat keletkezése körülményeivel, szerzőivel, a benne foglalt eszmékkel s azok kulturális jelentőségével foglalkozik, majd a nagyszombati egyetem Budára való áthelyezését s a protestáns oktatás akkori állapotát tárgyalja. Széles körű tájékozottság a paedagogiai eszmék terén, a roppant anyagnak a legapróbb részletekig ható s önálló kutatásokon alapuló ismerete Finászy munkájának legjelesebb tulajdonságai; világos, egyszerű előadása pedig a laikus számára is érdekes olvasmánnyá teszi. Számos kérdést tisztáz, melyek eddig homályban voltak, nem egy fontos dolgot megvilágít, a mely eddig egyáltalán nem, vagy csak részben volt irodalmilag földolgozva s tudományos kritikájával, az adatgyűjtés és feldolgozás lelkiismeretes gondosságával is kitünik.

Verskötetek. Sorban egymás után jelennek meg verskötetek, melyeknek irói alacsony mértékét alkalmazzák magukkal szemben az önbirálatnak. Még a tartalmasabbak egyike *Kornai* István kötete, mely a «*Tárogató*» czímet viseli (Ára füzve két korona). Irója költészetének a hazafiság a főtárgya. Elkeseredéssel látja közállapotaink bajait, de nem hatol e bajok mélyére, hanem megmarad a napi politika felszinén, beleszól csaknem minden kérdésbe, a mely az utolsó néhány év alatt a magyar politikai életben szóba került. Igy aztán versei alig egyebek, mint versbe szedett vezérczikkek. Kornai verseiben többnyire nem annyira a hazaszeretet a motivum, hanem inkább gyülölete a haza ellenségeinek, vagy azoknak, a kiket ő a haza ellenségeinek tart. A gyülölet pedig a költészetben kétszeresen rosz tanácsadó. Innen van, hogy verseiből sokszor szinte kirí egy-egy lendületes strófa, az őszinte lelkesedés egy-egy jele, mely mintha rosz helyen érezné magát a neki idegen környezetben. Elmélkedő versek is vannak a kötetben, de kevés bennük a lendület és mélység. Szerelmi dalaiban, melyek erősen mutatják Petőfi hatását, még legrokonszenvesebben tünik elénk a szerző egyénisége. Az öröm és bánat közt váltakozó szerelmet, a családi boldogságot s a természet szépségeit énekli *Halmy* Gyula, kinek «*Költemények*» című kötete Jászberényben jelent meg, a szerző kiadásában. (Ára három korona). Szelíd érzések szólalnak meg e kötetben, könnyed, sokszor csinos formában. Tartalma azonban a verseknek elég sovány s alig itt-ott talál az ember benne újabb fordulatot, némi kis egyéni szint.

Három pápai diák kalandozásai. Irta *Lampérth* Géza. Vonzóan, érdekesen irja le a költeményei révén jól ismert nevü szerző három diák utazását, kik a szünidőben bekalandozzák a Balaton regényes környékét, majd meg a Bakony erdejét. A három kis kötetre osztott munka a *Pósa* Lajos által szerkesztett s Singer és Wolfner kiadásában megjelenő «Filléres könyvtár»-ban látott napvilágot s kellemes, és egyúttal tanulságos ifjusági olvasmány. Ára egy kötetnek 50 fillér.

Debreczeni Márton költői művei. Az erdélyi irodalmi társaság Debreczeni Márton költői műveit kiadja s a közönség szives pártfogását kéri. Az előfizetés Debreczeni költői műveinek első teljes kiadására: fűzve hat korona, díszkötésben nyolcz korona s megrendelhető az említett társaságnál, Kolozsvárt.

Debreczeni Márton most száz éve született (1802. év január 25) s mint eposzköltő «A kióvi csata» hazafias költeményével tünt ki, mely azonban csak 1851-ben történt halála után három év mulva jelent meg. Mint bányász a legkitünőbb szakemberek közé tartozik s a csigafuvót, melyet most mindenütt használnak, ő találta föl. A kióvi csatához a honfoglalás idejéből vette tárgyát, mikor az oroszok a magyarok előtt lerakták a fegyvert, az érzését pedig vette a világosi fegyverletételből. Költői műveinek egy részét gróf Mikó Imre adta ki 1854-ben, Debreczeni halála után. Az erdélyi irodalmi társaság a kevéssé méltatott költő emlékének fölelevenítésére születése századik fordulójának évében, november elején, ünnepi közgyülését Debreczeninek szenteli. Ez országos ünnepen, az irodalmi és tudományos társulatok meghivásával és részvételével, megjelöli emlékkel a költő gyerőmonostori szülőházának helyét, kolozsvári szállását, megkoszoruzza sirját s ujólag közrebocsátja «Kióvi csatáját», valamint nyolczvanöt anakreoni dalát.

Magyar tárgyú franczia könyv sikere. *Bertha* Sándor Párisban élő hazánkfia franczia nyelven egy jó könyvet irt Magyarország legújabb történetéről, a szabadságharcz után való korszakból. Ebből a műből «La Hongrie moderne de 1849 à 1901» a franczia közoktatásügyi kormány számos példányt rendelt meg a főbb iskolák könyvtárai számára.

«A kurta nemesek földjén». *Regény.* Irta ifjabb *Móricz* Pál. Az alföldi kisvárosok társadalmi életét rajzolja szerző művében. Egy előkelőbb körben nevelkedett fiatal nő a főalak, a ki egy becsületes, de nyers földesúr neje lett. A regény nehézkesen indul, de aztán szépen folyik s itt-ott humor is csillan fel benne. A kötet Debreczenben jelent meg; ára két korona.

Ifjúságom. Irta *Jánossy* Gábor. Harminczhat életkép, rajz s egyéb apróság foglaltatik a kötetben; idealisztikus felfogású iró művei, a ki az egyszerű családi körben, erdőkön, mezőkön szivesen időzik s mindent idealizmusa szemüvegén néz. Novelláinak azonban alig van tárgyuk s optimizmusa gyakran túlságokra ragadja. Általában még nagyon meglátszik rajta a kezdő, a kitől azonban még jobb dolgokat várhatunk. A csinos kiállítású kötet ára három korona.

Négy országgyűlési beszéd. Csinos kiállítású füzetben jelent meg négy beszéd, melyeket az utóbbi időkben *Szemere* Miklós képviselő az országgyűlésen elmondott. Első beszédében — melyet a földmívelési tárcza költségvetésének tárgyalásakor tartott, — a Homestead-törvény előnyeit fejtegette; második beszédében a főiskolai oktatás központosítása ellen szól s új egyetem felállítását javasolta a vidéken; a harmadik beszédben az ujságiró-iskolákról van szó; végre a negyedikben, melyet a honvédelmi költségvetés tárgyalásánál mondott, a katonai nevelésről hozott fel érdekes dolgokat, többek közt ajánlván, hogy már az elemi iskolákban tanítsák a czéllövést és a fegyverrel való bánást. A füzet az érdekelt körökön kívül a társadalom minden osztálya számos tagjának is megküldetett, hogy ahoz a parlamenten kívül állók is hozzászólhassanak.

Az állatok világa című vállalat újabban megjelent füzetei a madarakról nyújtanak áttekintést. Irta *Chernel* István, a madárvilág európai hírű ismerője. Megjegyzendő, hogy az emlősökről szóló rész egyelőre technikai akadályok miatt félbe maradt, de a még hiányzó füzetek az akadályok elhárítása után folytattatni fognak. Addig pedig a madarakat tárgyaló füzetek kerülnek kiadásra. A munkát a Légrády-testvérek adják ki, ára az egyes füzeteknek 80 fillér.

Nemzeti Szinház. A szinházi idény végén a Nemzeti Szinház egy franczia színművet mutatott be, melyet a szinlap igy hirdetett: «*Yvette*», színmű öt képben, irta Maupassant és Berton: fordította Kürthy Emil. Maupassant szindarabot nem irt sem Yvetteről szóló történetéből, se más egyéb szellemes dolgozataiból. A szinlap tehát az «Yvette» színmű szindarab leszármazását hibásan hirdeti, mert a valóság az, hogy Maupassant egy elbeszélését Berton feldolgozta szindarabbá sok ügyességgel, de sok részében érzelgőssé tette. Maupassant maga a franczia életnek bizonyos rétegét vizsgálta, nem az egész életet, s onnan szedte tárgyait. A szinpad számára általános élet kell, s a finom jellemzéseket és fejtegetéseket a szinpadi világítás nem ér rá megvilágítani, a gyors lefolyás is másképen mutatja a dolgokat és személyeket a szinpadon. Maupassant szép elbeszélését Berton nagyon hosszú lére eresztette, szomorú igazságait meghamisította, de az egészet nem birta elfogadhatóvá és valószínűvé tenni a néző közönség számára. Yvette nem született drámának, hanem elbeszélésnek. Olvasva megértjük, szánjuk; szinpadon látva érthetetlen. Yvette mamája olyan asszony, a kiről jobb, ha a leánya nem tudja meg kicsoda. És mikor egy

A PELÉE TŰZHÁNYÓ HEGY.

fiatal ember, Sevigny megszereti, s Yvette is szerelmes, a leány elképed, hogy udvarlója szereti ugyan, de feleségül venni nem akarja. Yvette végre megtudja, hogy ki az anyja, s erre meg akarja magát mérgezni, de Sevigny elég nagylelkű, hogy mégis házasságra szánja magát és az orvosi tudomány meg az öröm megmenti Yvette életét. A közönség lanyhán fogadta a darabot. A főszereplők: *Török* Irma (Yvette), *Hegyesi* Mari (az anyja), *Dezső*.

MI UJSÁG?

Martinique-sziget szerencsétleneiért. A mikor Szeged városát az árvíz elpusztította, a párisi hirlapirók rendezték azokat a nagy ünnepélyeket, melyek a szegediek segítését oly összeggel támogatták, minőt addig a jótékonyság nem fordított még idegenek javára. Ezt viszonozandó, a budapesti ujságirók egyesülete most a franczia Martinique-sziget pusztulásának enyhítésére rendez ünnepélyt e hónap 19-ikén a városligetben levő Gerbeaud-féle kioszkban. Az ország lakosságához is fölhivást intéztek, adakozásra szólítván. A felhivást, mely a franczia nemzet gyászát hatalmas erővel tolmácsolja, *Jókai* Mór irta. A főváros hatósága részéről *Halmos* János polgármester megigérte, hogy szintén hozzá járul az adományokhoz.

A bizottság tagjai a közélet és társadalom befolyásos emberei. Diszelnökei: *Vaszary* Kolos herczegprímás, *Széll* Kálmán miniszterelnök, *gróf Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke; gróf *Csáky* Albin a főrendiház elnöke, herczeg *Lobkovitz* Rudolf katonai főparancsnok és *Riffault* Ágoston franczia főkonzul. Az ünnepélyt külön bizottság intézi. A műsor nagyon változatos lesz. Szó van róla, hogy a filharmónikusok előadják a Berlioz-féle Rákóczi-átiratot, a leghiresebb franczia karmester, a nagynevű *Colonne* vezetése alatt. Miss *Duncan* amerikai tánczosnő is föllép s arra vállalkozott, hogy tánczolni fog a Rákóczi-indulóhoz. Lesz hangverseny, szavalat, ének a legkitünőbb erők közreműködésével. Az arisztokráczia részéről számos előjegyzés történt a páholyokra. A páholyok árát 35—20 frtra szabták.

A kolozsvári Mátyás-szobor. A Fadrusz János készítette Mátyás-szobrot október 12-ikén avatják föl Kolozsváron. Az ünnep országos lesz. A király megigérte, hogy vagy személyesen jelenik meg, vagy pedig az uralkodó-család egy tagjával képviselteti magát.

Bocskay fejedelem emléke. Három év mulva, 1905 február 21-én lesz háromszáz esztendeje, hogy a vitéz és nagy *Bocskay* Istvánt Erdély fejedelmévé kiáltották ki *Nyárádszeredán*. A hires fejedelem iránt uralkodó királyunk kegyeletet tanusított, mikor a tiz szobor közt a hajduk fejedelmének érczképét is föllállítani rendelte. Most Erdély kivánja, hogy a 300 évi forduló ünnep legyen. Az a terv, hogy Nyárádszeredán emlékoszlopot állítnak Bocskainak, közművelődési alapítványt tesznek a nevére. E végből bizottság alakult, mely országos gyűjtést indított s körlevelében különösen az erdélyieket hívja adakozásra. Az adományokat *Csinády* János czímére kell küldeni Nyárádszeredára.

Vágó Pál festőművész megtisztelése. Magyaros eredetiségében és művészi sikereiben szerzett érdemeiért ünnepelte *Vágó* Pált szülőhelye, *Jászapáti*, abból az alkalomból, hogy a jeles művész Szeged város megbizásából oly megható képet festett Szeged pusztító árvizéről. A jász városokból, sőt messzebb vidékről is elmentek igen sokan a művész ünneplésére.

Jászapáti város ünnepi közgyűlést tartott, s a városházának termében kiállították Vágó több képét és vázlatát. A tiszteletére rendezett gyűlésen *Berente* Mihály főbiró és *Khindl* Gyula főjegyző méltatták Vágó érdemeit s átadták neki a város a ajándékát, egy pompás mívű ezüstkoszorút. *Vágó* Pál meghatottan válaszolt, szép beszédében, mely sokakat könnyekre fakasztott, egyebek közt a következőket mondván: «Adjatok nekem szavakat, mondjátok meg nekem, micsoda érzés lehet az enyém most e pillanatban, mikor e teremben, e fedél alatt állok, azzal a tudattal, hogy itt azoknak az elismerő kézszorítása vár rám, kik hozzám legközelebb állnak, kiknek elismerése a legdrágább, de melyet legnehezebb megérdemelni, mert ők itéletükben legszigorubbak, a mint ez nekik mintegy kiváltságuk is, hiszen az ő testük az én testemből való test, az ő vérük az én véremből való vér: ők az én jász testvéreim, kik engem legjobban szeretnek! Mondjátok meg tehát: mit érezhetek akkor, mikor ők magukhoz, az ő becsületes, jóságos voltukhoz méltónak tartanak!... Nem az én érdememet, hanem a ti jóságtokat jelképezi az a koszorú, melylyel megtiszteltetek; nem az enyém az, hanem nemzetünké, mindnyájunké, mert azt mondja ez a koszorú: ez a nemzet meg tudja becsülni saját fiaiban saját erejét.» Délben a kaszinó nagytermében ünnepi ebéd volt, melyen jelen volt a közoktatásügyi miniszter képviseletében *Lippich* főispán, továbbá *Szénássy* egyetemi tanár, *Okolicsányi* képviselő, *Bagossy* alispán s az egész jászföld előkelősége. *Lippich* főispán köszöntötte fel az ünnepeltet előbb a miniszter, aztán a maga nevében. Szülővárosa nevében *Fülöp* Ferencz plébános üdvözölte, mire *Vágó* igen szép beszéddel válaszolt. A budapesti művészektől számos üdvözlő távirat érkezett. Este hangverseny volt és fáklyásmenet a művész tiszteletére.

Rectorválasztás a budapesti egyetemen. A budapesti Tudományegyetem négy fakultásának rectorválasztói e hó 9-ikén gyűltek össze, hogy a jövő iskolai évre a rectort megválaszszák. Ezuttal az orvosi karból választandó a rector magnificus. A rector-választók háromszor szavaztak s mindannyiszor dr. *Högyes* Endre és dr. *Ajtay* K. Sándor 8—8 szavazatot nyert. Az egyetemi szervezet szerint további szavazásnak nincs helye. A közoktatásügyi miniszter fog dönteni.

Az aradi görög-keleti román püspök. A Goldis János aradi román püspök halálával megüresedett helyet junius 12-én töltötték be. A választó gyűlésen *Metianu* János érsekmetropolita elnökölt. Hetek óta tartott már a választási küzdelem *Hamsea* Ágoston archimandrita — a mérsékeltek jelöltje — és *Mangra* Vazul nagyváradi püspöki vikárius közt, ki körül a tulzó románok csoportosúltak. *Mangra* Vazult választották meg aradi román püspöknek három szótöbbséggel Hamsea ellen. Az új püspök lelkes, hazafias beszédet tartott, mintegy kijavítani akarván eddigi működését. Mint aradi szemináriumi tanárt a közoktatásügyi miniszter felfüggesztette államellenes magatartása miatt s a vizsgálat még ma sincs befejezve ellene. Valószinűnek tartják, hogy megválasztása nem nyeri meg a legfelsőbb megerősítést.

Lenau szobra. A német költészet őrzi *Lenau* Miklós emlékét, a ki magyarországi születésű volt, Torontálmegyében, *Csatádon* született. Most Csatádon emléket, vagy szobrot akarnak állítani tiszteletére s bizalommal fordulnak a magyar közönséghez, mert Lenau mint német költő is magyar érzését sok költeményében meghatón fejezte ki és szülőföldjének benyomásai lelkesítették. Az adományokat elfogadja a «Budapesti Hirlap» szerkesztősége.

Lenau rokonsága jelentékeny Magyarországon, és a közéletben maig is többet találunk belőle. Atyját strelenaui *Niembsch* Ferencznek hivták. Maga is katona volt ifjuságában. Fiatalon, huszonkét éves korában házasodott. Feleségül *Maygraber* Ferencz pestvárosi tiszti ügyész ifjabb leányát, Terézt vette. Teréz édes anyja *Schad* Magdolna, vagyonos budai leány volt. Maygraber Ferencz nagyobb leánya, Anna *Markovics* Mátyás egyetemi professzorhoz ment feleségül. Markovics Mátyásnak három leánya volt: a legnagyobb *Hajnik* Pál egyetemi tanár felesége, ennek unokája Hajnik Imre ugyancsak egye-

UTCZA-RÉSZLET SAINT-PIERREBŐL A TŰZHÁNYÓ PUSZTÍTÁSA UTÁN.

édesanyja, Zrinyi Ilona és kibujdosott társainak sirját, hogy lerójják kegyeletüket. A társaságot *Barabás* Béla képviselő vezette a sírhoz, hol megjelent gróf *Széchenyi* Ödön pasa is családjával. A társaság nemzeti szalaggal diszített koszorúját Barabás Béla tette le, ecsetelve azt a nagy veszteséget, mely a magyar hazát Rákóczi halálával érte.

Petőfi-ünnep Szatmáron. A szatmári *Kölcsey-Kör* emléktáblával jelölte meg azt a házat, a hol *Petőfi* Sándor 1847-ben több ízben lakott, a mikor Pestről Erdődre rándult jegyesének, Szendrey Juliának látogatására. Az emléktáblát május 25-én leplezték le. *Mátray* Lajos tanár mondott megnyitó beszédet. Ezután *Tordai Grail* Erzsi adta elő Petőfinek több költeményét, mire *Koroda* Pál mondott még beszédet a Petőfi-Társaság nevében.

Vágó Pál ünneplése. Abból az alkalomból, hogy Vágó Pál festőművész szegedi árvízképét oly nagy elismeréssel fogadták, *Jászapáti* község, mint a jeles festő szülővárosa, külön ünnepélyben óhajtja részesíteni kitünő fiát. Junius hó 7-én a község képviselőtestülete diszgyűlést tart, a melyen Vágó Pál érdemeit jegyzőkönyvbe iktatják, azután társasebéd és hangverseny lesz. A résztvevők junius hó 2-áig jelentkezhetnek dr. *Cseh* József jászapáti főszolgabirónál.

Az Operaszinház főrendezőjének jubileuma. *Alszeghy* Kálmán harmincz esztendeje főrendezője a magyar operának. Még a Nemzeti Szinházban foglalta el ezt az állást s azóta ízléssel, tapasztalattal, buzgón tölti be, a személyzeti ügyekben pedig tapintatosan. 1872-ban került a Nemzeti Szinházhoz mint kardalos, néhány év mulva báró Podmaniczky intendáns Erkel Sándor ajánlatára kinevezte ügyelőnek, majd főrendezőnek. Ez idő óta több mint 80 operánál működött mint rendező nagy szakértelemmel és ügyességgel. Nehéz hivatala teljesítésében ritka leleményessége és zenei emlékezőtehetsége támogatta s az operai tagok s általában az operaházzal kapcsolatban levő minden tényező előtt nagy népszerűséget sikerült szereznie.

Az Operaszinház személyzete május 27-én ünnepélyesen megülte Alszeghy jubileumát. Az előadás előtt a fényesen kivilágított színpadon összegyűltek a művészek, az énekkar, zenekar tagjai, a műszaki személyzet és a jubiláns számos jóbarátja és tisztelője. Viharos éljennel fogadták Alszeghyt, mikor megjelent. *Máder* Rezső igazgató üdvözölte lelkes szavakkal méltatván érdemeit, *Alszeghy* meghatottan válaszolt. Az operai tagok nevében *Várady* Sándor mondott tartalmas és elmés üdvözlő beszédet. Majd a magánszereplők, az énekkar, a zenekar és a tánczkar, a szinházi munkások és diszítők emléktárgyait, a Nemzeti Szinház és a többi szinház koszorúit nyújtották át. Az ünnepély után kezdődött «Fedóra» előadása, melyek első felvonása után a közönség is zajosan kitapsolta a főrendezőt.

A jászberényi nők küldöttsége, mely gróf Apponyinének a jász főkötőt átnyújtotta.

Másnap este Alszeghy tiszteletére lakomát rendeztek a Royal fogadóban, melyen *Bezerédj* Viktor miniszteri tanácsos mondta az első felköszöntőt Alszeghy érdemeiről. Felolvasták *Széll* Kálmán miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek üdvözlő levelét is, melyben a miniszter reményét fejezi ki, hogy a hazai színművészet szolgálatában kifejtett hasznos és odaadó működését, tapasztalatát az intézet szolgálatában hasonló buzgalommal tovább is gyümölcsözteti.

Ezüstmenyegző. *Dobrovszky* Ágost székesfővárosi tag, könyvkereskedő, ki a főváros közéletében is nagy buzgósággal vesz részt, május 28-ikán d. e. ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját a belvárosi plébánia-templomban. A szertartást Kirner Károly apát-plébános végezte, a ki szép beszédet intézett az örömünnepet ülő házaspárhoz. A templomban ott voltak: Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Matuska Alajos, Rózsavölgyi Gyula alpolgármesterek, a főváros hatóságának számos tisztviselője, a fővárosi bizottság sok tagja, országgyűlési képviselők, stb. Az egyházi szertartás után a *Sas-kör* rendezett ünnepélyt az ezüstmenyegzős házaspárnak.

Aquarium Fiumében. A magyar kormány a tengeri állatok tanulmányozására aquariumot kiván állítani Fiumében, hasonlót a nápolyihoz, mely a tudományos világban oly nagy hírű. Erről tanácskozott május 26-án a Fiumében alakított bizottság gróf *Szapáry* László kormányzó elnöklete alatt. A bizottságban Fiume befolyásos emberei vettek részt s az intézet minél előbb való felállítását sürgették, összekötve a halak szállításának ipari vállalatával. E végből részvénytársaságot alakítanak.

x **Vihnye** fürdő (Bars m.) női gyógyfürdő- és klimatikus nyaralóhelyen kényelmes, szép lakás — esetleg teljes ellátás — kapható a kies fekvésü Gecsányi villában. Czim: Huszágh S.-né, *Vihnye* (Bars m.)

Gyülekezés a beszámoló-beszédhez.

GRÓF APPONYI ALBERT JÁSZBERÉNYBEN. — Farkas Lajos fényképei után.

HALÁLOZÁSOK.

Báró Vécsey József főrendiházi tag, ki tevékeny részt vett a közéletben, 73 éves korában meghalt Budapesten. Szatmár vármegyében született, Pesten tette le a jogi vizsgálatot s 1847-ben a királyi Kuriánál esküdt föl jurátusnak. Ezután Afrikában és Ázsiában tett utazást, visszajövet Triesztben mint önkéntes hadapród állott be a hadi tengerészetbe. Azonnal tengerre kellett szállnia s részt vett Velencze ostromában (1848). 1858-ban Miksa főherczeg hadsegéde lett; a következő évben megrongált egészsége miatt hazatért gazdaságához. A szatmári gazdasági egyesület alelnökévé választotta, a megye pedig alispánnak. Az 1861-iki országgyűlésen az aranyos-medgyesi kerületet képviselte, 1865-ben ujra megválasztották s az alkotmány helyreálltával, miként előbb atyja, Szabolcs vármegye főispánjává lett; ez állásáról néhány év mulva leköszönt. A delegácziónak több évig tagja volt s főleg a tengerészeti költségvetésnél szólalt föl.

Say Győző altábornagy, a székesfejérvári honvédkerület nyug. parancsnoka, 73 éves korában meghalt Székes-Fejérváron. A 19 gránátos-ezrednél szolgált mint hadnagy, s több háborúban részt vett. Az új honvédség felállításánál zászlóaljparancsnok volt Szigetváron, nemsokára a budapesti első honvéd féldandár parancsnoka lett és mint ezredes dandárnok Szegedre, utóbb Nagy-Szebenbe és Kolozsvárra került, hol tábornok lett, utóbb kerületi parancsnok Kassán, később altábornagyként Székes-Fejérvárra ment, hol mint kerületi parancsnok nyugalomba vonult.

Constant Benjamin hires franczia festőnek 57 éves korában történt halálát jelentik Párisból. 1869-ben tünt föl először «Gamlet» és «Már késő» czimű képeivel. Eleinte az allegorikus iskola hive volt, később azonban irányt változtat és utazásaiból meritette tárgyait. Legnagyobb alkotása «II. Mohamed bevonulása Konstantinápolyba.»

Herczeg János fiatal iró, ki reménytadón foglalkozott a költészettel, meghalt 24 éves korában Nagy-Szécsényben. «Magda» czím alatt egy verses kötetet is adott ki. Költeményeiben a korai halál érzete borongott a beteges fiatal költő lelkén.

Szabó János református esperes meghalt Debreczenben, a hol az egyházkerületi ülésen épen beszédet mondott, a beszéd után pedig összeroskadt. Legidősebb esperese volt az egyházkerületnek s csak nemrég ünnepelte meg negyvenéves lelkészi jubileumát. A magyar ref. egyház legkiválóbb és legtekintélyesebb lelkészeinek egyikét vesztette el benne. A legutóbbi püspökválasztáskor ő volt a legerősebb ellenfele Kiss Áronnak. Előbb a gyomai, azután a kőrös-tarcsai, majd a *hódmezővásárhelyi* református egyház választotta meg lelkészévé. Az egyház terén kifejtett munkásságáért a király nemrég a Ferencz József-renddel tüntette ki. Debreczenben temették el.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Hanusovszky István kassai egyházmegyei pap, nyug. lelkész 47 éves korában, Kassán. — Száva Alajos nyug. bányatanácsos 79 éves korában Gyula-Fehérvárott.

— Kludik Imre belügyminiszteri segédtitkár s Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispáni titkára, Budapesten. A még javakorban levő férfi átalános szeretetnek és tiszteletnek örvendett az előkelő körökben, a hol megfordult. — Dr. Havassy Béla Vasmegye tb. főorvosi kisczelli járási orvos 61-ik évében Kisczellben. — Fényes Lajos biharmegyei földbirtokos 52-ik évében Nagy-Váradon s nagy kiterjedésű rokonság gyászolja. — Hadadi Kovácsy Károly, volt ügyvéd, nyug. kir. járásbíró életének 88-ik évében Ádámos községben. — Delhányi Zsigmond felsőbányai m. kir. bányamérnök Budapesten 44 éves korában. — Szente Pál ref. főtanító, 48-as honvéd 78 éves korában Bicskén. — Blaskovich Sándor, 1848—49-es volt nemzetőr és Kecskemét városának hosszú időn át tisztviselője életének 75-ik évében Kecskeméten. — Brauner Sámuel 48-as honvédhadnagy 74-ik évében Rimaszombatban. — Felső-pulyai Rohonczy Aladár, a képviselőház terembiztosa, 58 éves korában Budapesten; Török-Becsén a családi sirboltban temették el. — Kiss György államvasuti főmérnök a szegedi üzletvezetőségnél, 50 éves korában, mikor az Adria partjáról vasuton hazatérőben volt. — Holl Ernő államvasuti felügyelő, ki sulyos betegsége miatt öngyilkosságot követett el Lussin-Piccoloban. — Cholnoky Endre füszerkereskedő Kecskemét város törvényhatósági bizottsági tagja Kecskeméten 43 éves korában, s halála városszerte nagy részvétet keltett.

Gyulányi Józefa Natália, a szatmári irgalmas nővérek lévai fiókházának főnöknője 48 éves korában. — Dr. Oláh Gyuláné szül. Balogh Julia, az orsz. közegészségi tanács tagjának és ismert szakirónak neje, Budapesten. Ugyancsak most hunyt el Oláh Gyula pénzügyi fogalmazó fiának fiatal felesége, Oláh Elemérné Aradon. — Nadányi Gabriella, özv. Nadányi Rezsőné leánya Budapesten. — Özv. Ráder Jánosné, szül. Wesel Anna 72-dik évében Budapesten. — Hutyák Pálné elemi iskolai tanítónő, ki betegsége miatt sajátkezüleg vetett véget életének Diós-Győrben. — Fehér Vilmosné, szül. Krammer Malvin, 30 éves korában Salgó-Tarjánban.

Szerkesztői üzenetek.

S. A. Az «Ádám» és «Éva» ismeretes bibliai nevek eredetét, jelentését sokan és sokféleképen magyarázták már, mely magyarázatokhoz most egy német tudós, a ki az ősrégi sumir nyelvet tanulmányozza, egészen újjal és igen érdekessel járul. Az ő búvárlatai szerint Ádám nem más, mint «atamu» a mi sumir nyelven épen annyit jelent, mint a magyar «atyám.» S itt egyszersmind szembetünő a sumir és magyar egyezés, a mint hogy a sumirt csakugyan azon nyelvcsaládhoz is sorozzák sokan, a hova a magyar és többi. ma élő rokonai tartoznak. Az «Éva» pedig a sumir «éna» vagy «ana» szó változata volna, jelentése pedig: anya. A mi ismét meglepőleg egyezik a magyar «anya» szóval. A sumirok különben ott éltek, mint nagy műveltségű nép, a régi Babilonia területén, de nyelvük már Krisztus előtt pár ezer évvel kihalt. Nagyon hihető, hogy a most tervezett babiloni ásatások sok sumir nyelvű ékirást felszinre fognak a romok közül hozni s nagyobb világosságot derítenek az ős-kor eme rég eltünt érdekes népére s talán egyszersmind a magyarság eredetére is.

Hozsánna. A tartalom messze elmarad a csinos forma mögött. A jól gördülő jambusok, szépen csengő rímek mögött nincs semmi, a mi az igazi költészet-fuvallatával érintené az olvasót, csak szó, szó, csupa szó.

Alkonyat. Sysiphus. Verselése elég sima, bár rhythmusában kevés a zeneiség. Sem a részvét érzését nem birja az elsőben éreztetni, sem az alapgondolatot nem birja költőileg érvényre juttatni a másodikban. Hideg versek ezek, inkább irodalmi ambiczió, mint költői érzés sugallta mind a kettőt.

Az anya. A tárgy jól van megválasztva, de erőtlenül feldolgozva. Van benne egy-két jobb hely is, egészben véve azonban szintelen, a mit még rhythmustalansága is fokoz.

SAKKJÁTÉK.

2276. számu feladvány. Bartsch János-tól.

(III. dijat nyert feladvány.)

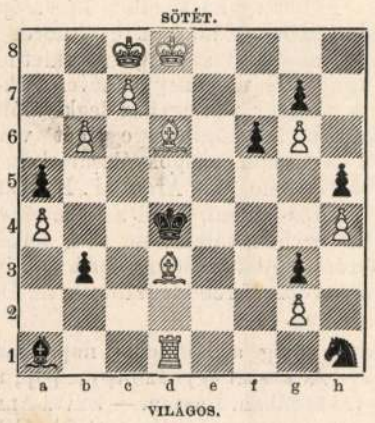

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2259. sz. feladvány megfejtése Mackenzie A. F.-től.

Világos.	Sötét.
1. Vg7—e7	... f3—e2 : (a)
2. Bf6—b6	... t. sz.
3. V mat.	

Világos.	a.	Sötét.
1. ...	...	f3—g2 : (b)
2. f5—g6 :		... t. sz.
3. B v. V mat.		

b.	
1.	g6—f5 : (c)
2. Bf6—f5 : stb.	

c.	
1.	Va7—c5—d4 (d)
2. Ve7—b7 †	stb.

Világos.	d.	Sötét.
1.		Va7—b6
2. Bf6—b6 : stb.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Csomonyán:* Németh Péter. — *Lipótvártt:* Hoffbauer A. — *Bakony-Szentlászlón:* Szabó János. — *Kecskeméten:* Balogh Dénes. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 18. számában megjelent képtalány megfejtése: *Jámborság tisztesit, szemérem ékesit.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

Burmester a világhirü hegedü-művész húrjait **Reményi Mihály** műhangszerkészitőnél, a m. kir. zene-akadémia szállitójánál szerzi be.
Specialista hegedü-javitásokban, melyek a legművésziesebben készittetnek jótállás mellett.
A hangfokozó gerenda feltalálója, mely bármely hegedü vagy gordonkába alkalmazva annak sokkal erősebb, szebb és kellemesebb hangot ad.
Budapest, VI. kerület, Király-utcza 44/o.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 9482

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás
Salvator kitünő sikerrel használtatik
vese-, húgyhólyag-, húgydara- és köszvénybántalmak ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál.
Diuretikus (viz. hajtó) hatású.
Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes!
Kapható ásványvizkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Fényképészeti czikkek

készülékek, Kodakok, objectivek és minden e szakmába vágó kellékek legolcsóbban szerezhetők be
Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KÁROLY
fényképészeti czikkek szaküzletében,
Budapest, IV., Városház-u. 1.
(Standard-palota, Kossuth Lajos-utcza 4. sz. épületében).

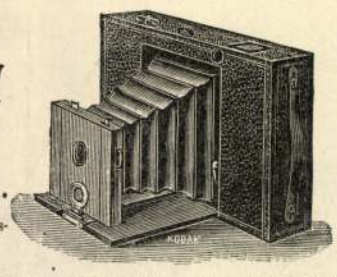

Legujabb nagy árjegyzékem, mely részletes utmutatásokat tartalmaz, kivánatra bérmentve megküldöm. 9475

Cs és szab. mosóviz lovak részére.
1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállókban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utóerősitőül, ficzamoknál, inak merevségénél stb., az idomitásnál kiváló munkára képesiti a lovakat. Csak a fenti védjegygyel valódi. Kapható Austr. — Magyarország valamennyi gyógyszertárában és gyógyfükereskedésében. Főraktár: **Kwizda Ferencz János** kerületi gyógyszerész, **Korneuburg,** Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.

Magyarországi főraktár: **Török József gyógyszertára,** Király-utcza 12 és Andrássy-ut 26.

Nyaralóknak.

Szomolnokon, fenyvesekkel körülvett városban, polgároknál butorozott szobák, nyaralók részére jutányosan kaphatók. Felvilágosit bővebben GALLÉ gyógyszerés.

Alapittatott 1865-ben.
A legjobb bel- és külföldi
zongorák, pianinók és harmoniumok
legolcsóbban kaphatók

Heckenast Gusztáv
zongoratermében
Budapest, IV. Gizella-tér 2.
(Váczi-utcza sarkán).
Ehrbar udvari zongoragyár
Schiedmayer és fiai stuttgarti udvari zongoragyár
magyarországi egyedüli képviselete. Valódi amerikai harmoniumok. 9318
Nagy kölcsönző-intézet. **Árjegyzék ingyen.**

A «borszéki borviz» a savanyu vizek királya.
Megrendelhető: Igazgatóság, Borszék.

BORSZÉK
GYÓGYFÜRDŐ.

(900 m. magasságban Erdély, Csikmegye). A fürdőidény **junius 15-től szeptember 15-ig** tart. — Gyógytényezők: Hűs, ozondús levegő. — Kitünő, különböző vegyi összetételü, mesés gazdag, borviz források, köztük a világhirü «Borszéki» fökut «a savanyuvizek királya», az erős vasas Kossuth-kúti, a páratlan József főherczeg-kúti és a gyomorbajosok nélkülözhetetlen itala a Boldizsár-kúti stb. Szénsavas, hideg, tükörfürdők: a világon egyedül álló Lobogó, Sáros, Lázár, Ó-sáros.

Ujonnan berendezett szénsavas, meleg pezgő-fürdők; kitünő vaslápunkkal gondosan készitett lápfürdők, sós, fenyő-fürdők, hidegvizgyógyintézet, massage és villamozás. Szállodákban és különálló villákban 600-nál több szoba áll rendelkezésre. Két ágyas szobák saisonára 60—160 kr. Élelmezés jó és olcsó, négy vendéglő, piacz, két mészárszék helyben. — A fürdőhelynek 30 klmt. meghaladó jól gondozott sétánya van. A fenyvesek rengetegei között közeli és távoli, gyönyörübb-nél-gyönyörübb vidékre kiránduló helyek. Posta, távirda, csendőrség van. Czigányzene naponta. Fürdőorvos **dr. Vámossy Zoltán** egy. m. tanár.

Közlekedés: Szász-Régenig—Madéfalváig vasuton. Szász Régentől naponta gyorskocsi járat, váltott lovakkal. Gyorskocsira előjegyezhetni **Kapusi Dánielnél** Sz.-Régen. — Felvilágositással, prospektussal (több nyelven), árjegyzékkel dijmentesen, készséggel szolgál **az igazgatóság.**

Kapható mindenütt Budapesten: **Édeskuty L., Péczely és Lencz** uraknál és minden szállodában, vendéglőben, füszer és ásványviz üzletben.

SEIDEL és NAUMANN-féle
golyó-csapágyas
IDEAL irógép
decimal tabulátorral.
Vezérképviselőség Ausztria-Magyarország részére:
Feltünést keltő!
HCH. SCHOTT és DONNATH
Wien, III/3. Heumarkt 9.
Budapesti képviselőlég:
SZÉNÁSY BÉLA papiráruháza
IV., Ferenczieк-tere 9. 9531

Mig eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb sulyos idegbajok (neurasthenia, vitustáncz), a sápkor, a női arczot eléktelenitő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékü idegen vizekre voltunk utalva, addig ujabban
a PARÁDI ARSEN vizben
(vastartalommal)
olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsen-vasas viznél (Roncegno Levico) hatásosabb, **könnyebben emészthető** s manapság már minthogy legelőbbkelő orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicséri hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.
Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelősége Parád.
Egy postaláda 7 palaczk parádi arsen-vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaállomásaira 5 korona 80 fillérért bérmentesen szállit a
Főraktár: ÉDESKUTY L. BUDAPESTEN.
cs. és kir. udvari szállító. 9563
Ásványviz-nagykereskedő.
Kapható minden gyógytárban és megbizható füszerkereskedésben.

Jókai Mór is főmunkatársa volt az *Uj Idők*nek. Regénye és számos elbeszélése jelent meg lapunkban. Az *Uj Idők* testvérlapja: *Az Én Ujságom* is dicsekedhetett cikkei vel. Ezen a képen Vágó Pál, a hírneves festőművész, a régi *Uj Idők*ben azt örökítette meg, amikor Jókait megszólítja egyik kis olvasója

Uj Idők. 1935. Karácsony 52.14.

Egy kiváló esztétikusunk a lírikus és epikus közé azt állította elválasztóul, hogy a lírikus magáról beszél, az epikus másról. Ha ez igaz, akkor én ezúttal, az Uj Időkről írva, lírikus vagyok — hiszen négy évtized alatt, előbb mint olvasója, majd mint munkatársa is, teljesen összeforrottam vele. Nehogy elfogultsággal vádoljanak, nem dicsérem mindannyiunk kedves lapját, csak arra a vonásra akarok rámutatni, amellyel páratlanul áll a magyar időszaki sajtó termékei között: az Uj Idők negyven év multán is az maradt, aminek indult. Ma, 1934-ben, éppolyan fiatal, mint volt 1895-ben — de sokan irigyeljük érte, mi is, férfiak, nemcsak az asszonyok! — s most, a 2000-ik számmal, ugyanabban a szellemben és ugyanabban az irányban halad, mint mikor az első száma megjelent: elveitől, eszményeitől nem hajolt el egy vonalnyira sem. Két dolgot bizonyít ez. Egyfelől alapítóinak biztos pillantását: olyan célt tűztek maguk elé, amelyet érdemes volt négy évtizeden át hűségesen szolgálni; másfelől vezetőinek energiáját és kitartását, hogy volt erejük megvalósítani a maguk elé tűzött föladatot.

Berzsenyi, érezve, hogy közelít életének vége, azt mondta: úgy élt, hogy életét visszaélni nem bánná — az Uj Idők alapítója, Wolfner József, a mi kedves öreg Pepi bácsink, szintén elmondhatta volna, mikor szelíd kék szemét lehunyta örök álomra: úgy vezettem egy életen át az Uj Időket, hogy nem bánnám még egyszer végigélni ezt az emberöltőt!

Császár Elemér

Egy kiváló esztétikusunk a lírikus és epikus közé azt állította elválasztóul, hogy a lírikus magáról beszél, az epikus másról. Ha ez igaz, akkor én ezúttal, az Uj Időkről írva, lírikus vagyok — hiszen négy évtized alatt, előbb mint olvasója, majd mint munkatársa is, teljesen összeforrottam vele. Nehogy elfogultsággal vádoljanak, nem dicsérem mindannyiunk kedves lapját, csak arra a vonásra akarok rámutatni, amellyel páratlanul áll a magyar időszaki sajtó termékei között: az Uj Idők negyven év multán is az maradt, aminek indult. Ma, 1934-ben, éppolyan fiatal, mint volt 1895-ben — de sokan irigyeljük érte, mi is, férfiak, nemcsak az asszonyok! — s most, a 2000-ik számmal, ugyanabban a szellemben és ugyanabban az irányban halad, mint mikor az első száma megjelent: elveitől, eszményeitől nem hajolt el egy vonalnyira sem. Két dolgot bizonyít ez. Egyfelől alapítóinak biztos pillantását: olyan célt tüztek maguk elé, amelyet érdemes volt négy évtizeden át hűségesen szolgálni; másfelől vezetőinek energiáját és kitartását, hogy volt erejük megvalósítani a maguk elé tűzött föladatot.

Berzsenyi, érezve, hogy közelít életének vége, azt mondta: úgy élt, hogy életét visszaélni nem bánná — az Uj Idők alapítója, Wolfner József, a mi kedves öreg Pepi bácsink, szintén elmondhatta volna, mikor szelíd kék szemét lehunyta örök álomra: úgy vezettem egy életen át az Uj Időket, hogy nem bánnám még egyszer végigélni ezt az emberöltőt!

CSÁSZÁR ELEMÉR
a magyar irodalomtörténet tanára
a Pázmány Péter Tudományegyetemen

mingréliaiak öltözékeiből és használati tárgyaiból gyüjtötte és vásárolta össze a tárgyakat. Azonkivül egy müncheni festő, a ki a grófot kiséri, lefesti azokat a tájakat, a hol a magyarok nyilván keresztül vonultak; már eddig nyolcz nagy olajfestménye van s ezek is a kiállitásra kerülnek. A gróf gyüjteménye első részét kilencz nagy ládában már hazaküldötte. Dániel kereskedelmi miniszter Tifliszbe küldött táviratban tudatta Zichy Jenő gróffal, hogy gyüjteménye számára gondoskodott méltó helyről.

A történelmi diszmenet. *Vágó* Pál történelmi diszmenetének terve iránt egyre növekszik az érdeklődés. A «Nemzeti Szalon» igazgatósága elhatározta, hogy a terv megvalósítása érdekében memorandumot nyujt be *Széll* Kálmánnak, az ezredéves országos bizottság elnökének, *Wekerle* Sándornak s ismert műbarátoknak is. Ebben az emlékiratban hangsulyozni fogják, hogy a diszmenet csak abban az esetben rendezhető a megfelelő fénynyel, ha az ügy anyagi részét szeptemberig elintézhetik; egyuttal kérni fogják, hogy a menet művészi rendezését és a teendőket a Nemzeti Szalon-ra bizzák, mert ennek minden magyar müvész tagja. Ezenkivül az igazgatóság felhivást fog intézni a törvényhatóságokhoz, a kulturegyesületekhez, a kaszinókhoz, anyagi és erkölcsi támogatást kérve tőlük. A diszmenet tervrajzain Vágó folyton dolgozik és most szinezi. Debreczen város érdeklődése folytán a művész a reformáczióból is érdekes képet sző a menetbe s a mohácsi vészt is bele veszi. Nagyobb szerepet szánt a művész a horvát, szerb és román nemzetiségeknek is, kik Hunyadi János vitézei között nagyobb számmal lesznek láthatók; a szerbek bevándorlása is föl lesz tüntetve. Az Anjouk korában a vándor kereskedők és iparosok (az izmaeliták és örmények) csoportja is uj lenne, Hunyady Mátyás diadalszekere után pedig egy sajtógép következnék. A napokban megkezdik a kosztümkészitést, s mindenek előtt egyes próbababákat öltöztetnek föl.

A «POLITIKAI UJDONSÁGOK»

politikai és közgazdasági képes hetilap.

A «Vasárnapi Ujság» társlapja, a «Politikai Ujdonságok», újabban a napi eseményekre vonatkozó képekkel illusztrálva jelenik meg. A «*Politikai Ujdonságok*» rendes előfizetési ára egész évre 5 frt, évnegyedre 1 frt 25 kr; a «Vasárnapi Ujság» előfizetői azonban egész évre 4, negyedévre 1 frtért rendelhetik meg. A «Politikai Ujdonságok», mely nemcsak a politikai, hanem általában az egész közélet minden nevezetesebb jelenségeire kiterjeszti figyelmét, hétről-hétre számot ad a legujabb értesülések alapján mindenről, a mi az egyik számtól a másikig letelt idő alatt a bel- és külföldön fontos vagy érdekes történt. A «Politikai Ujdonságok»-hoz minden második héten «*Magyar Gazda*» czimű gazdasági lap van csatolva, mely a mezőgazdaság, állattartás, kertészet, szőlőtermelés és pinczegazdaság, baromfitartás, selyemtenyésztés, konyha és háztartás körébe vágó tájékoztató közleményeket s gyakorlati utasításokat, hasznos tudnivalókat közöl a legjobb források után mindarról, a mi a külső és belső gazdaságra, annak mellékágaira s általában az életmód czélszerü berendezése és kellemessé tételére vonatkozik. A «*Politikai Ujdonságok*» a «*Vasárnapi Ujság*»-gal együtt megrendelve ellátják a házat a leggondosabban válogatott olvasni valóval.

Előfizetési árak évnegyedre: A «*Politikai Ujdonságok*» *külön* 1 frt 25 kr. (a «Vasárnapi Ujság» előfizetői részére 1 frt). — A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» 3 frt, a «Világkrónika»-val együtt 3 frt 40 kr.

Az előfizetések a **«Vasárnapi Ujság»** és **«Politikai Ujdonságok»** kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Id. özv. gróf Károlyi Istvánné, szül. Orczy Mária bárónő csillagkeresztes hölgy elhunyt jul. 11-ikén a fóthi kastélyban, 80 éves korában. A magyar arisztokráczia legtiszteltebb és nemes szivü hölgyei közé tartozott. Ugy rokonszenves személyes tulajdonai, mint a néhai férje iránti emlékezet a mágnás körökben is kiváló helyet biztosított számára. Az udvar szintén nagy figyelemben részesítette, s valahányszor a királyné Gödöllőn időzött, mindig meglátogatta az özvegy grófnét, ki állandóan a fóthi kastélyban lakott. Gizella főherczegnő, Mária Valéria főherczegnő szintén többször fölkereste. Az elhunyt harmadik neje volt már a híres fóthi grófnak. Első neje Dillon Georgine franczia grófnő, kitől az elhunyt Ede gróf született; második neje Eszterházy grófnő, s ettől született Sándor gróf. Orczy Mária bárónőt, b. Orczy Béla volt miniszter nővérét gr. Károlyi István 1865 jan. 4-ikén vezette oltárhoz, mikor a gróf már 68 éves volt. Harmadik házasságából gyermek nem született. A gróf 1881-ben hunyt el, s özvegye azóta teljesen visszavonultan élt Fóthon, sok jót téve a szegényekkel. Az egészséges, szép matróna halála hirtelen következett be. Még e hó 11-ikén délelőtt jól érezte magát, de délután heves görcsök fogták el és esti 11 óra után meghalt. Halála mély részvétet keltett a fővárosban.

Elhunytak a közelebbi napokban: Báró Barkóczy Mihály, nyug. kir. törvényszéki elnök, életének 74. évében, Budapesten. — Szamota Lipót, régi honvéd kapitány, 67 éves, Budapesten. Szamota István fiatal tudósunk, Szamota Ludmil pénzügyi titkár, Szamota József és dr. Szamota Zsigmond apjukat gyászolják a halottban. — Csengey István, Aszód városának volt jegyzője, Csengey Gusztáv eperjesi tanár és ismert iró édesatyja, 75 éves, Eperjesen. — Ribianszky Miklós, a Károlyi grófok nyugalmazott kasznárja, negyvennyolczas honvédvadász zászlóaljbeli hadnagy, 71 éves, a nógrádmegyei Bujákon. — Székely Töhötöm, a zilahi ref. főgymnázium derék tanára, 34 éves korában, Zilahon. — Jamniczky Lajos, műépítő, fővárosi bizottsági tag, 59 éves, Budapesten. — Halasi Kálmán, a nagyrőczei takarékpénztár könyvvivője, 34 éves, Nagyrőczén. — Robélly Ignácz, 56 éves korában, Budapesten; ugyanitt Fuchs Mayer, volt kereskedő; Bevilaqua Rezső, nyug. posta- és távirótiszt, 46 éves; Pacséri Odry Béla, Odry Lehelnek, a kiváló énekművésznek fia, 21 éves korában. — Kolbenhayer Ede, hivatalnok, 76 éves korában, Késmárkon. — Hofer Ferencz, városi jegyző, 63 éves korában, Nagy-Kanizsán. — Berke Mihály, fölbirtokos, 52-ik évében, Muraszombaton.

Özv. Goszthonyi Lajosné, szül. derecskei Fodor Tekla, 60 éves korában, Kaposvárt. — Özv. Daempf Sebestyénné, szül. altorjai Prick Róza, 56 éves, Nagybányán. — Kornelia nővér, a nagy-kanizsai kórházat kezelő apáczak főnöknője, 49 éves, Nagy-Kanizsán. — Özv. Nagy Dánielné, egy egész nemzetség matrónája, százhat éves korában, Sepsi Szentgyörgyön. — Zlinszky Malvin, néhai Zlinszky Imre kir. táblai biró és akadémiai tag leánya, 18 éves, Apostagon. — Ifkovics Jánosné, Versecz egyik köztiszteletben élt asszonya. — Özv. Blöserné, szül. Schostarics Alojza, a kinek férje határőrvidéki tanitó, később mitroviczi reáliskolai tanár volt, Fehértemplomban. — Báró Vécsey Gyuláné, (Repeczky Pál özvegye) szül. Tahy Etelka, 46 éves korában, Budapesten. Alig egy hete hogy b. Barkóczy Sándor miniszteri osztálytanácsos oltárhoz vezette b. Vécsey Gyula leányát. A fiatal férj atyját, b. Barkóczy Mihály nyug. kir. törvényszéki elnököt, e hó 11-ikén temették el, s ugyanaznap halt meg a fiatal menyecske édes anyja, b. Vécsey Gyuláné.

Szerkesztői mondanivalók.

Józanság. Ez is, mint a multkori, költői hivatottságra vall; de jó volna, ha szerző még egy utolsó simitás alá venné. Igy pl. a második versszakban az «idvezülünk» nem igen van helyén; a harmadik strófa nagyon döczögős; az ötödik versszakban a «szomju vágy»-at «hiu légvár»-nak nevezi, pedig az olvasó mindjárt kiérzi a hasonlatban rejlő ellenmondást; az utolsó versszak utolsó sora sem fejezi ki jól a gondolatot. A költemény különben nagyon megérdemli a kijavitást.

L—n M. A beküldött hosszabb tájleirásra nincs elég terünk; a kézirat rendelkezésére áll.

S. K. A képek elkészittetésére több idő kell.

G—i Károly, Fülöpszálláson. A beküldött versfüzet valóban tehetségre mutat, a mely kimüvelve talán számot tehetett volna. De a tiszta népi hangot gyakran megzavarja a tudákosság.

A fecske. A pusztán. Egy. A fa. Egy pillanat. A vihar. Ez a kis lány. Csinosak, a két elsőt közlés végett félre tettük.

A két seb. Széltől rezzen. Kukutyin. Gondoltam. Buzavirág. Sárgul a hold. Egyáltalán nem mutatnak költői tehetségre. Az is furcsa, hogy rózsáját *Kukutyinba* helyezi, a hol a közmondás szerint zabot hegyeznek.

A zseni. Ősfy úr. Margit. A két elsőben a szatira helylyel-közzel elég találó, de versnek valamennyi nagyon gyenge.

Ha járok künn szabad mezőkön. Közölhető volna, de szeretnők, ha szerző sikerültebbel cserélné ki. Fiatal tehetségnek, sajat érdekében, nagyon meg kell válogatni, hogy mivel lép először a nyilvánosság elé.

Nem közölhetők: Nem tudom én. Mondod, bárhova mégy. Elértém (a végén megcsillan egy kis gondolat):

SAKKJÁTÉK.

1902. számu feladvány. Schindler F.-től.

(I. dijat nyert feladvány.)

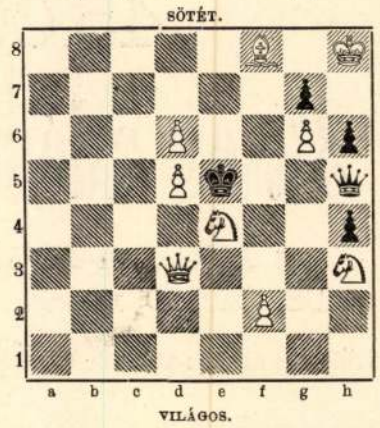

Világos indúl s a második lépésre matot mond.

Az 1892. sz. feladvány megfejtése Galitzky A. W.-től.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Fd6—a3	Ke4—e5 : (a)	1.		Ke4—e3
2. Hb6—d7†	K t. sz.	2. Fa3—c1†		Ke3—e4
3. Fa4—c2 † v. Fa3—c1 †	K lép.	3. Hb6—d7		t. sz.
4. F mat.		4. Fa4—c2 mat.		

Az 1893. sz. feladvány megfejtése. Linss W.-től.

1. He8—d6	Kd7—d6 : (a)	1.	Kd7—c6
2. e7—e8 F	Kd6—d7	2. c7—c8H stb.	
3. Fb6—e5 mat.			

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Erdődgh János. — Stefunkó L. — *A pesti sakk-kor.*

KÉPTALÁNY.

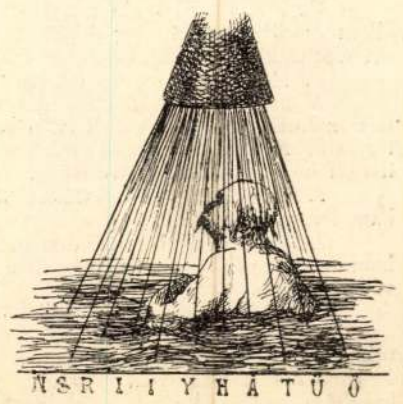

A «Vasárnapi Ujság» 26-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Érik a buzakalász.*

Heti naptár, julius hó.

Nap	*Katholikus es protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
14 V.	F 6 Bonavent.	F 5 Bonavent.	2 A 6 B.-A. m.	22
15 H.	Apost osz.	Aposzt. osz.	3 Jáczint	23
16 K.	Karmelh. B.-A.	Rut	4 Kretai And.	24
17 S.	Elek hv.	Elek	5 Márta özv.	25
18 C	Kamill hv.	Frigyes	6 N.-Szizoesz	26
19 P	Paulai Vincze	Alfréd	7 Dominica	27
20 S	Margit sz.	Illés	8 N.-Prokóp	28 S. M.

Holdváltozás. ● Ujhold 22 én 6 ó. 32 p. regg.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és szineseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos koczkázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) **postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordulóval küld: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6042

— x — Budapestre rándulóknak különös figyelmébe ajánljuk a váczi-körut 21. sz. alatt lévő Keresztély-féle minta-zongoraterem állandó kiállitásának megtekintését. Szebbnél szebb és jobbnál-jobb hangszerek, ugy saját, valamint külföldi gyártmányokban dus választékban tartatnak itt és szükségletét mindenki teljes megelégedésére szerezheti itt be. Peine, Ehrbar, Bösendorfer, és Ibach féle zongorák és pianinók felette nagy számban vannak képviselve.

Állattulajdonosoknak. A nyári időszakban a háziállatok közt, különösen sertések, juhok, baromfiaknál gyakrabban, mint bármelyik évszakban, időszerü járványos betegségek lépnek fel. Igen ajánlatos tehát ezek ellen idejében alkalmas präservativ szereket alkalmazni, mint a minőknek a Kwizda-féle marha-táppor, Kwizda-féle sertéspor, Kwizda-féle baromfipor, Kwizda-féle hashajtószer juhoknak évek óta beváltak. — Mint hatásos fertőtlenitőszer istállók számára igen ajánlatos a Kwizda-Ferencz János czég által Korneuburgban forgalomba hozott krezolin (javitott kreolin).

45.000,000 korona névértékü

3%-os adómentes magyar királyi arany-kölcsön

az 1892. évi XVII-ik törvényczikkel megállapitott koronaérték aranyérméiben
= 38.250,000 német birodalmi márka = 47.250,000 frank = 1.875,000 font sterling.

Kibocsáttatik az aldunai Vaskapunál és az ottani zuhatagoknál létező hajózási akadályok elháritására foganatba vett munkálatok költségeinek fedezésére. **Kamat és tőke aranyban fizettetik.**

PROSPEKTUS.

A magyar királyi kormány az 1888-ik évi XXVI. és 1895-ik évi XVI. törvényczikkek alapján az aldunai Vaskapunál létező hajózási akadályok elháritására foganatba vett munkálatok költségeinek fedezése czéljából egy teljesen adómentes, az 1891-ik évi XVII. törvényczikkel megalapitott érték aranyérméire szóló 45.000,000 korona = 38,250,000 német birodalmi márka = 47.250,000 frank = 1.875,000 font sterling névértékü kölcsönt kötött.

Ezen kölcsön 3750 sorozatra oszlik (1—3750 számig), melyek mindegyike az 1892-ik évi XVII. törvényczikkel megállapitott érték arany érméire szóló, egyenként 480 korona = 408 birodalmi márka = 504 frank = 20 font sterling névértékü 25 kölcsönkötvényt foglal magába és az egész kölcsönről 8000 darab 1, 12,650 darab 5 és 900 darab 25 ilyen kölcsönkötvényt tartalmazó, bemutatóra szóló czimlet kerül kiadásra.

Ezen államkölcsönkötvények után, azok esedékességéig, a magyar állam évi 3% kamatot fog fizetni aranyban, mely kamatok utólagos félévi részletekben minden év január 1-én és julius 1-én lesznek esedékesek.

Az első szelvény 1896 január 1-én esedékesek.

A kölcsön visszafizetése a kötvényeken feltüntetett törlesztési terv szerint évenként április 1-én megejtendő sorsolás utján 90 év alatt történik. A kisorsolt kölcsönkötvények a sorsolás napjától számitott három hó mulva teljes névértékben váltatnak be.

A sorsolás napjától számitott 3 hó elteltével a kölcsönkötvények kamatozása megszünik.

A beváltandó kölcsönkötvényekkel együtt a még le nem járt kamatszelvények is beszolgáltatandók, ellenkező esetben a hiányzó szelvények értéke a tőkéből levonatik.

Az első sorsolás 1896. április 1-én fog megtartatni.

A kisorsolt kölcsönkötvények számai a Budapesti Közlönyben és más bel- és külföldi lapokban közzé fognak tétetni.

A kamatszelvények, valamint a visszafizetésre kisorsolt kötvények beváltása a birtokos választása szerint a következő helyeken történik:

BUDAPESTEN	**a m. kir. központi állampénztárnál, a Magyar leszámitoló- és pénzváltóbanknál,**	az 1892-ik évi XVII. törvényczikkel megállapitott koronaértékü aranyakban.
BÉCSBEN	**az Union-banknál.**	
BERLINBEN	**a Mendelssohn & Co. bankháznál,**	német birodalmi értékben.
MAJNAI FRANKFURTBAN	**a Deutsche Effecten & Wechsel-Banknál,**	
AMSTERDAMBAN	**a Hope & Co. bankháznál,**	németalföldi forintokban, a német birodalmi márka összeget átszámitva a Németországra szóló rövid futamu váltók árfolyamán.
LONDONBAN	**a «Lloyds Bank Limited»-nél,**	Livres Sterlingb.

az államkölcsönkötvények névértékében kifejezett értékarány szerint.

Minden államkölcsönkötvény szelvényutalványnyal és 10 évre terjedő kamatszelvényekkel van ellátva, melyek lejártával a szelvényutalvány bemutatójának a szelvények egy uj sorozata és uj szelvényutalvány fog kiadatni.

Az államkölcsönkötvény birtokosának igénye elévülés folytán és pedig az esedékesség időpontjától számitva, a tőke tekintetében 20 év alatt, a kamatok tekintetében 6 év alatt, szünik meg.

Ezen államkölcsönkötvények, valamint az azokon lévő kamatszelvények az 1895-ik évi XVI. törvényczikk értelmében minden fennálló bélyeg-, illeték- és adó alól fel vannak mentve és azoknak a teljes bélyeg-illeték és adómentesség a jövőre nézve is biztosittatik.

A kamatok és kisorsolt kötvények kifizetésének biztositására azon hajózási dijakon kivül, melyek beszedésére a magyar királyi kormány az 1879-ik évi VIII. törvényczikkbe igtatott berlini szerződés LVII. czikke, illetve az 1871-ik évi márczius 13-án kelt londoni szerződés VII. czikke értelmében jogositva van, az összes többi állami jövedelmek szolgálnak.

Ezen államkölcsönkötvények óvadékképesek és az 1885-ik évi VI. törvényczikk értelmében gyámsági pénzek elhelyezésére is alkalmasak.

Budapest, 1895 julius 5. **Lukács s. k.,**
magyar királyi pénzügyminiszter.

A fenti prospectus alapján, az abban körülirt **45.000,000 korona névértékü három százalékos adómentes magyar királyi aranykölcsön**

az 1893-ik évi XVII. törvényczikkel megállapitott korona-érték aranyérméiben = 38.250,000 német birodalmi márka = 47.250,000 frank = 1.875,000 font sterling ezennel teljes összegében

aláirásra bocsáttatik.

Az aláirás hétfőn, f. évi julius 15-én

Budapesten: a Magyar leszámitoló- és pénzváltó-banknál,

Bécsben:	az Union-Banknál,	az ezen helyeken közzéteendő feltételek mellett
Triestben:	a Filiale der Union-Banknál,	
Berlinben:	a Mendelssohn & Co. bankháznál, a Berliner Handels-Gesellschaftnál,	
Majnai Frankfurtban:	a Deutsche Effecten und Wechel-Banknál,	az ezen helyeken közzéteendő feltételek mellett
Hamburgban:	a Norddeutsche Bank in Hamburg-nál,	
Amsterdamban:	a Hope & Co. bankháznál,	
Londonban:	a Lloyds Bank Limitednél	

az illető aláirási helyeknél szokásos üzleti órák alatt a következő feltételek mellett fog eszközöltetni:

1. Az aláirási ár a névérték 87 %-ában van megállapitva, tehát **minden K. 2400 = £ 100 névérték fejében 87 font sterlingben,** hozzávonva az 1895 julius 1-től a czimletek átvételéig livres sterlingben számitott 3%-os folyó kamatot, a livre-sterlinget átszámitva a budapesti tőzsdén a befizetést megelőző napon Londonra szóló váltókért jegyzett pénzárfolyamon.

2. Az aláirás az ezen aláirási felhiváshoz csatolt nyilatkozata alapján történik, mely az aláirási helyeken kapható. Minden egyes aláirási helynek fenn van tartva azon joga, hogy az aláirást az erre meghatározott idő letelte előtt is berekesztheti és belátása szerint állapithatja meg azon összeget, melynek erejéig az egyes aláirások tekintetbe vétetnek. A felosztás az aláirás befejeztét követőleg minél rövidebb idő alatt fog megtörténni.

3. Az aláirás alkalmával a jegyzett névérték 5%-a biztositékképen teendő le vagy készpénzbeni vagy oly értékpapirokban, melyeket az illető aláirási hely elfogadhatóknak talál.

4. Az aláiró az aláirásra átengedett kötvényeket, az ár kifizetése mellett, **f. é. julius 23-ától** kezdve veheti át. Az átvételnek legkésőbben **f. é. augusztus 29-én** kell megtörténnie.

Meghatározott czimletekre szóló előjegyzések csak annyiban vehetők tekintetbe, a mennyiben az aláirási hely azt a többi aláirók érdekével összeegyeztethetőnek itéli.

5. A végleges czimletek elkészültéig Budapesten, Bécsben és Triesztben ideiglenes elismervények kerülnek kibocsátásra, melyeket az aláirási helyek állitanak ki. Ezen ideiglenes elismervényeknek végleges czimletekre való dijmentes kicserélésének módozatai annak idején közzé fognak tétetni. **Budapest, Bécs, Berlin,** 1895. julius havában.

Union Bank. **Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank.** **Mendelssohn & Co.**

VÁGÓ PÁL. BIRKOZÓ BIKÁK.

Vágó Pál

Részlet: VÁGÓ PÁL /1853-1928/ A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE c. Magyarország második legnagyobb méretű /18x3,5m/, az 1900-as Párizsi Világkiállításra készült nagydíjat nyert festményéből.
A művészt francia Becsületrenddel is kitüntették.
Megtekinthető a Hadtörténeti Múzeumban, Budapesten.

Part of the masterpiece — HISTORY OF HUSARS — painted by PÁL VÁGÓ — awarded for this masterwork the French Medal of Honour.
This monumental work won the International First Price at the Paris World Exhibition in 1900.
War History Museum - Budapest

"MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE"
KIEMELTEN KÖZHASZNÚ NONPROFIT ALAPÍTVÁNY
VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG

Fotó: Mudrák Attila

Fk.: Dr. Vágó Judit, H-1536 Budapest, Pf. 402.

Vágó Pál Emlékbizottság
H-1536 Budapest, Pf.: 402.
Tel./Fax: (36-1) 200-85-87

Részlet: VÁGÓ PÁL /1853-1928/ A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE c. Magyarország második legnagyobb méretű /18x3,5m/, az 1900-as Párizsi Világkiállításra készült nagydíjat nyert festményéből.
A művészt francia Becsületrenddel is kitüntették.
Megtekinthető a Hadtörténeti Múzeumban, Budapesten.

Ein Teil von Ungarns zweitgrösstem Gemälde /18x3,5meter/ GESCHICHTE DER HUSAREN
Das Kunstwerk wurde für die Weltausstellung in Paris 1900 von PÁL VÁGÓ /1853-1928/ — Gewinner von „Legion d'Honneur der franzosischen Regierung — gemalt.
Krieghistorisches Museum - Budapest.

"MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE"
KIEMELTEN KÖZHASZNÚ NONPROFIT ALAPÍTVÁNY
VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG

Fotó: Mudrák Attila

Fk.: Dr. Vágó Judit, H-1536 Budapest, Pf. 402.

Vágó Pál Emlékbizottság
H-1536 Budapest, Pf.: 402.
Tel./Fax: (36-1) 200-85-87

A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE

Részlet: VÁGÓ PÁL /1853-1928/ A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE c. Magyarország második legnagyobb méretű /18x3,5m/, az 1900-as Párizsi Világkiállításra készült nagydíjat nyert festményéből.
A művészt francia Becsületrenddel is kitüntették.
Megtekinthető a Hadtörténeti Múzeumban, Budapesten.

Part of the masterpiece — HISTORY OF HUSARS — painted by PÁL VÁGÓ — awarded for this masterwork the French Medal of Honour.
This monumental work won the International First Price at the Paris World Exhibition in 1900.
War History Museum - Budapest

Fotó: Mudrák Attila

Fk.: Dr. Vágó Judit, H-1536 Budapest, Pf. 402.

FELADÓ: _____

VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG MILLENNIUMI MEGEMLÉKEZÉSE
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
JÁSZAPÁTI, 2001. AUGUSZTUS 20.

"MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE"

Magyar Posta
ELSŐ NAP
First day • Ersttag • Premier jour

5 998983 509465

VÁGÓ P.: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE (Hadtörténeti Múzeum)
FOTÓ: MUDRÁK A. KIADJA A MAGYAR POSTA RT. - ÁRA: 43 Ft

LEVELEZŐLAP
VÁGÓ PÁL LOVAS-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ!
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
BUDAPEST 4, 2001. AUGUSZTUS 15.

MAGYARORSZÁG
28 Ft
VÁGÓ PÁL 1853–1928
PÁRKÁNYI P. 2001 DUDÁS L.

FELADÓ: _____

VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG MILLENNIUMI MEGEMLÉKEZÉSE
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
JÁSZAPÁTI, 2001. AUGUSZTUS 20.

"MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE"

Magyar Posta
ELSŐ NAP
First day • Ersttag • Premier jour

5 998983 509465

VÁGÓ P.: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE (Hadtörténeti Múzeum)
FOTÓ: MUDRÁK A. KIADJA A MAGYAR POSTA RT. - ÁRA: 43 Ft

LEVELEZŐLAP
VÁGÓ PÁL LOVAS-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ!
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
BUDAPEST 4, 2001. AUGUSZTUS 15.

MAGYARORSZÁG
28 Ft
VÁGÓ PÁL 1853–1928
PÁRKÁNYI P. 2001 DUDÁS L.

VÁGÓ PÁL: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE ❖ GRAND PRIX ❖ 1900 ❖ PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁS ❖ HUSZÁRTEREM

VÁGÓ PÁL: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE ❖ GRAND PRIX ❖ 1900 ❖ PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁS ❖ HUSZÁRTEREM

VÁGÓ PÁL: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE ❖ GRAND PRIX ❖ 1900 ❖ PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁS ❖ HUSZÁRTEREM

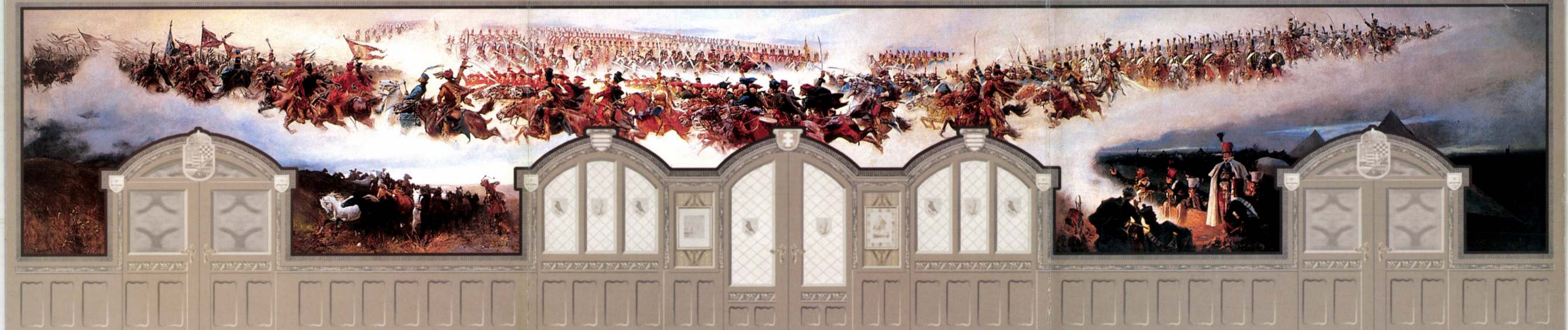

VÁGÓ PÁL: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE ❖ GRAND PRIX ❖ 1900 ❖ PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁS ❖ HUSZÁRTEREM

VÁGÓ PÁL: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE ❖ GRAND PRIX ❖ 1900 ❖ PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁS ❖ HUSZÁRTEREM

VÁGÓ PÁL: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE ❖ GRAND PRIX ❖ 1900 ❖ PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁS ❖ HUSZÁRTEREM

FELADÓ:

VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG MILLENNIUMI MEGEMLÉKEZÉSE
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
JÁSZAPÁTI, 2001. AUGUSZTUS 20.

"MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE"
KIEMELTEN KÖZH*SZNŰ NONPROFIT ALAPÍTVÁNY
VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG

Magyar Posta
ELSŐ NAP
First day • Ersttag • Premier Jour

LEVELEZŐLAP

VÁGÓ PÁL LOTZ-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ:
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
BUDAPEST 4, 2001. AUGUSZTUS 15.

1853–1928
VÁGÓ PÁL
28 Ft
MAGYARORSZÁG
PÁRKÁNYI P. 2001 DUDÁS L.

VÁGÓ P.: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE (Hadtörténeti Múzeum)
FOTÓ: MUDRÁK A. KIADJA A MAGYAR POSTA RT. - ÁRA: 43 Ft

5 998983 509465

FELADÓ:

VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG MILLENNIUMI MEGEMLÉKEZÉSE
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
JÁSZAPÁTI, 2001. AUGUSZTUS 20.

"MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE"
KIEMELTEN KÖZH*SZNŰ NONPROFIT ALAPÍTVÁNY
VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG

Magyar Posta
ELSŐ NAP
First day • Ersttag • Premier Jour

LEVELEZŐLAP

VÁGÓ PÁL LOTZ-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ:
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
BUDAPEST 4, 2001. AUGUSZTUS 15.

1853–1928
VÁGÓ PÁL
28 Ft
MAGYARORSZÁG
PÁRKÁNYI P. 2001 DUDÁS L.

VÁGÓ P.: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE (Hadtörténeti Múzeum)
FOTÓ: MUDRÁK A. KIADJA A MAGYAR POSTA RT. - ÁRA: 43 Ft

5 998983 509465

FELADÓ:

VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG MILLENNIUMI MEGEMLÉKEZÉSE
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
JÁSZAPÁTI, 2001. AUGUSZTUS 20.

"MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE"
KIEMELTEN KÖZH*SZNŰ NONPROFIT ALAPÍTVÁNY
VÁGÓ PÁL EMLÉKBIZOTTSÁG

Magyar Posta
ELSŐ NAP
First day • Ersttag • Premier Jour

LEVELEZŐLAP

VÁGÓ PÁL LOTZ-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ:
A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE
BUDAPEST 4, 2001. AUGUSZTUS 15.

1853–1928
VÁGÓ PÁL
28 Ft
MAGYARORSZÁG
PÁRKÁNYI P. 2001 DUDÁS L.

VÁGÓ P.: A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE (Hadtörténeti Múzeum)
FOTÓ: MUDRÁK A. KIADJA A MAGYAR POSTA RT. - ÁRA: 43 Ft

5 998983 509465

Honfoglaló magyarok Kiev előtt

31. Fürdőző nő	o.v.	100x70 cm	Vágó Gyula tul.
32. Hölgy társaság a jászapáti Vágó kertben	o.k.	70x79 cm	Vágó Gyula tul.
33. A kis Ámor csárdásra tanítja az olymposzi istennőket	o.v.	75x117 cm	Vágó Gyula tul.
34. Szénahordás	o.k.	49x65 cm	Vágó Gyula tul.
35. Férfiportré	o.v.	80x65 cm	Jakkel Sándor tul.
36. Napernyős hölgy	o.v.	69x49 cm	Jakkel Sándor tul.
37. Budavár bevétele 1849-ben	o.v.	124x200 cm	Szolnok Megyei Tanács tulajdona
38. Önarckép	o.v.	80x60 cm	Jászapáti Tanács tul.
39. Engedjétek hozzám a kisdedeket (vázlat)	o.f.l.	76x44 cm	M.N.G. tul.
40. A művész Jászapáti műterme	o.v.	100x80 cm	dr. Vágó Pál tul.
41. Álmos vezér	o.v.	43x59 cm	Koczka József tul.
42. Deák Ferenc portréja	o.pk.	87x127 cm	Jászapáti Közs. Tan. tul.
43. Önarckép	o.v.	70x93 cm	Jász Muzeum tul.
44. Chiovini Ferenc: Vágó Pál portréja	o.v.	40x50	
45. Stróbl Alajos: Vágó Pál mellszobra		m = 65 cm	dr. Vágó Pál tul.

Grafikák

1. Tanulmány a „Menekülő betyár"-hoz	ceruzarajz	31x25 cm
2. Ülő nő, — tanulmány	ceruzarajz	23x29 cm
3. Honfoglaló magyarok Kijev előtt, (vázlat)	tusrajz	26x16 cm
4. „Hungária kocsija — a milleneumi tervrajzból	tusrajz	30x18 cm
5. Honfoglaló magyar — tanulmány	tus grafittal	24x31 cm
6. Allegórikus jelenet	lavírozott tus	30x24 cm
7. Szegénylegény üldöző pandur	akvarell	35x23 cm
8. Gizella királynő (vázlat)	akvarell	27x33 cm
9. Feri-hát (tanulmány a Vizió c. képhez)		20x23 cm
10. Lühnsdorf Károly: Vágó Pál Kijev előtt (vázlat)		

(a 9. sorsz. Vágó Gyula tul., a többi grafika dr. Vágó pál tul.)

Ára: 2,50 Ft

F. k.: Tóth János — Hűtőgépgyár nyomdája, Jászberény 2398—68 2 m

Vágó Pál

festőművész halálának 40. évfordulójára

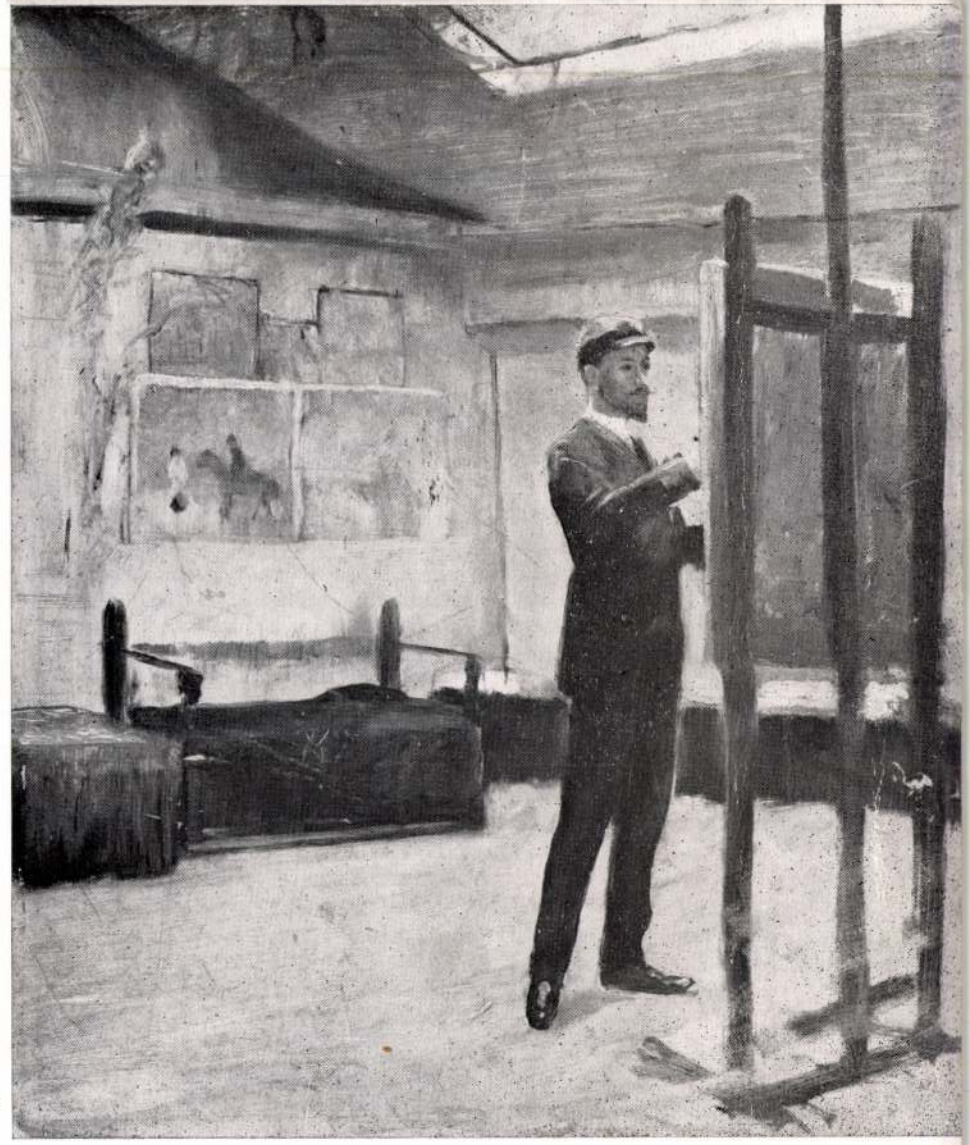

emlékkiállítás

Jászapáti, 1968. október 27—december 15-ig

(A kiállítást Jászapáti Községi Tanács VB rendezte a művész unokáinak személyes közreműködésével, továbbá a Jászberényi Járási Tanács, a Magyar Nemzeti Galéria és a Jász Múzeum támogatásával.)

VÁGÓ PÁL

„Festő Petőfi"-nek nevezték Vágó Pált, aki 1853-ban született Jászapátin, és ahová élete derekán, alkotó ereje teljében a világ elől tüntetően visszavonult, maga mögött hagyva sikereit. Pedig ezek a sikerek és érdemek nem voltak kicsinyek: becsületrend Párizsból, a Müncheni Akadémia nagydíja, jól sikerült bemutatkozások a fővárosban, és nagy állami megbízatások monumentális történelmi kompozíciókra.

Visszavonulásának oka korának és egyéni meggyőződésének ellentétében kereshető. Madarász Viktorhoz és Gyárfás Jenőhöz hasonlóan Vágó Pál is utolsó hírnöke volt egy 1848-ból táplálkozó, forradalomhű, népi és nemzeti irányzatnak.

Első képein Munkácsy örökségét véljük felfedezni, amelyekről a festő később maga is úgy nyilatkozik, mint első bátortalan lépésekről önálló hangjának megteremtése érdekében.

Festői és művészi felfogása történelmi festészetében tűnik ki valójában, amely életművének csúcsát, elismertetését jelzi. „Honfoglaló magyarok Kiev előtt", „A magyarok bejövetele", „Budavár visszavétele 1849-ben" „Huszárroham", — monumentális vásznak, reprezentálják a millenium korának közhangulatát.

Példaképének a nagy lengyel festőt, Matejkót tartja: „A lengyeleknek egy Matejkójuk van, én tízet óhajtok hazámnak, és én is egy akarok lenni a tíz közül." A szabadság hirdetése és nemzetének nagysága a legfontosabb számára. Megfesti Zách Klára halálát, és egy lengyel festővel együtt Bem és Petőfi alakjának állít emléket a „Nagyszebeni ütközet" című körképében.

A históríkus festészet túlburjánzásának tekinthető a körképek korszaka, ez azonban nem kisebbíti Vágó Pál érdemeit, sőt éppen ezek a méretek bizonyítják legjobban hallatlan akarását, szakmai felkészültségét és emberi eszményeihez való hűségét.

Jászapátin való letelepedése után még egy utolsó megbízásnak tesz eleget. Megfesti a „Szegedi árvíz" c. képet, amelyért aranyéremmel jutalmazzák, és ebből az alkalomból adományoz szülővárosa is egy ezüstkoszorút.

A Jászság lakói tisztelték és szeretetük minden jelével elhalmozták a művészt. Műtermében szívesen látja vendégül barátait és a fiatal művészeket. Stílusában változás állt be, könnyedebb, festőibb, már-már impresszionisztikus nyelvre tér át. Jellegzetes jászsági tájak, népi életképek és számos portré kerül ki keze alól. Ennek a korszakának legszebb darabjai az „Árvízterület", a „Napernyős hölgy", a „Jászapáti Vágó kert" és a „Hölgytársaság a Jászapáti Vágó kertben."

1919-ben mint a község „szépészeti népbiztosa" tevékenyen segíti a helyi direktórium munkáját, ezért a Tanácsköztársaság bukása után őt is felelősségre vonják. Az ezt követő években, egészen 1928-ban bekövetkezett haláláig nem nyúl többet ecsethez.

Most, halálának negyvenedik évfordulóján Jászapáti községben a művész szülőháza adott helyet egy emlékkiállításnak, hogy azok is megismerhessék műveit, akik értékelni tudják művészetünk fejlődésében a történelmi festészet szerepét. Vágó Pál érdeme elsősorban ebben van.

Molnár Judit

A kiállított művek jegyzéke

1.	Honfoglaló magyarok Kiev előtt	o.v.	152x250 cm	M.N.G. tul.
2.	Menekültek	o.v.	95x130 cm	M.N.G. tul.
3.	Zách Klára halála	o.v.	110x180 cm	M.N.G. tul.
4.	Önarckép műteremben	o.v.	45,5x37,5 cm	M.N.G. tul.
5.	Árvízterület	o.k.	33x48 cm	M.N.G. tul.
6.	Ravatalon	o.v.	33x55 cm	M.N.G. tul.
7.	Olvasó nő	o.fa	26,2x16,5 cm	M.N.G. tul.
8.	Lovak	o.lemez	44,5x63 cm	M.N.G. tul.
9.	Mátyás és Beatrix találkozása	o.v.	150x260 cm	dr. Vágó Pál tul.
10.	Siófoki halászok	o.v.	74x100 cm	dr. Vágó Pál tul.
11.	Kerti hangulat	o.v.	80 100 cm	dr. Vágó Pál tul.
12.	Homokfogó	o.k.	60x90 cm	dr. Vágó Pál tul.
13.	Vénusz és Ámor	o.k.	70x50 cm	dr. Vágó Pál tul.
14.	Fürdőző nők	o.k.	74x52 cm	dr. Vágó Pál tul.
15.	Jász menyecske	o.v.	58x45 cm	dr. Vágó Pál tul.
16.	Fáradt lovas	o.v.	41x32 cm	dr. Vágó Pál tul.
17.	Bika tanulmány	o.k.	32x47 cm	dr. Vágó Pál tul.
18.	Jár a baba	o.v.	110x150 cm	dr. Vágó Pál tul.
19.	Huszárroham	o.v.	120x200 cm	dr. Vágó Pál tul.
20.	Pálmai Ilka Stróbl Alajos műtermében	o.v.	148x84 cm	dr. Vágó Pál tul.
21.	Becsületügy a Hortobágyon	o.v.	58x90 cm	dr. Vágó Pál tul.
22.	Tájkép vázlat I.	p.k.	24x17 cm	dr. Vágó Pál tul.
23.	Tájkép vázlat II.	o. fl.	17x27 cm	dr. Vágó Pál tul.
24.	Zsuzsanna és a vének	o.v.	116x76 cm	dr. Vágó Pál tul.
25.	Gyermekfej tanulmány	o. fl.	43x31 cm	dr. Vágó Pál tul.
26.	Szegedi árvíz (vázlat)	o.v.	68x126 cm	Tompa Kálmán tul.
27.	Jász parasztfej	o.k.	20x17 cm	MNG tul.
28.	Víg társaság	o.v.	95x140 cm	Ganszky Károlyné tul.
29.	Művész édesanyja	o.v.	73x58 cm	Vágó Gyula tul.
30.	Goór György	o.k.	67x49 cm	Vágó Gyula tul.

Jár-a baba

IN MEMORIAM VÁGÓ PÁL

CSATAKÉPEK KÖRKÉPEKEN ÉS A NEMZETKÖZI HÍRŰ TÁBLAKÉPEN

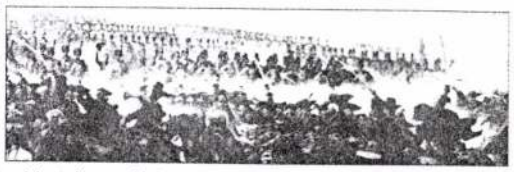

Hazánk második legnagyobb méretű festménye a huszárrohamot ábrázoló óriás pannó a Hadtörténeti Múzeum Márványtermében látható – fél évszázados méltatlan hányódás után – magánalapítvány állíttatta helyre a Honfoglalás 1100. évi jubileuma tiszteletére

Részlet „A magyar huszárság diadalútja" c. az 1900-as Párizsi Világkiállításon Grand Prix-t nyert alkotásból, 1899.
Az államalapítás 1000. éve egybeesik a festmény párizsi bemutatójának és nemzetközi sikerének 100. évfordulójával.

Lotz és számos hazai, nemzetközi díjjal kitüntetett, a francia Becsületrendet is elnyert

VÁGÓ PÁL

festőművész (1853-1928)

Ecsettel hirdette a nemzeti kultúrát,
munkásságának pozitív értéke az a historikus piktúra,
amelyen keresztül
a magyar történelem kiemelkedő eseményeit mutatja be.
„Az ecset Petőfije" és „A virtus festője" *(Lyka Károly)*

Neves csataképek, magyar történelmi és zsánerképek
örökre megőrzik a Mester kiemelkedő hírnevét,
mely határainkon is túlnőtt.

A művész Millenniumi Emlékhelyre kerülő köztéri szobra. Párkányi Péter műalkotása, 2000.

A művész időskori önarcképe kedvenc pipájával, 1923. Vágó Pál Helytörténeti Múzeum

A Milleniumi Nagy Érem adományozásáról szóló oklevél 1896.

Az 1896-os
MILLENNIUMI
ÜNNEPSÉGEK közreműködő
vezéregyéniségének
örökülhagyott alkotásai,
„GRAND ART" remekművei
nemzetközileg elismert,
egyetemes
képzőművészeti érték
művelődéstörténeti forrás,
NEMZETI
KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG.

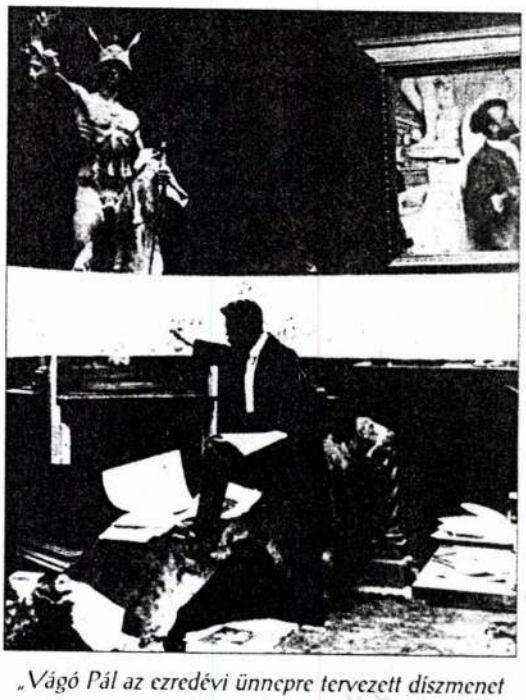

„Vágó Pál az ezredévi ünnepre tervezett díszmenet vázlatán dolgozik"
(Vasárnapi Újság, 1895. 20. sz.)

VÁGÓ PÁL mestere a monumentális alkotásoknak, „a világtörténet részének számító" egyedülálló lovasrohamok megörökítésének. A millennium idején a 48-as szellemet képviselve ecsettel hirdette a nemzeti kultúrát méreteiben is monumentális remekműveivel. Művészetével hozzájárult a századforduló nagyszabású alkotásaihoz, végigjártatva ecsetjét a panorámák hatalmas vásznain.

A magyar történelmi festészet legnagyobbjainak egyike volt Vágó Pál. Lelkesedett *Matejkóért.* „A lengyeleknek egy Matejkójuk van, én tizet óhajtok hazámnak, s én is egy akarok lenni e tíz közül." A magyar öntudatú európai *mester* tehetségének princípiuma hazaszeretetből indíttatott. A századfordulón méltóképpen képviselte nemzetünket történelmi hűséggel megfestett európai hírű alkotásaival. Bensőséges kötődése a történelemhez reprezentálja kulturális örökségét.

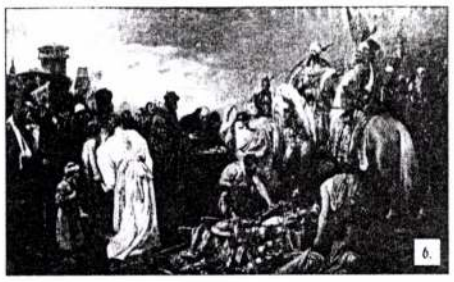

Honfoglaló – Magyarok Kiev előtt, 1883.

A menekültek

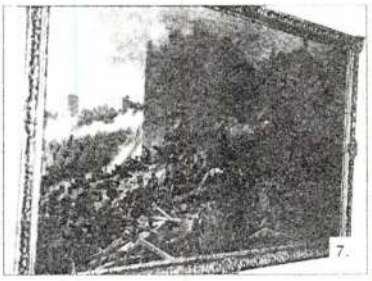

Budavár bevétele 1849. május 21-én, 1910.

(Mind a három festmény a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona.)

„Münchenben a Képzőművészeti Akadémián Benczúr és Wagner növendékeként kezdte el az ecsetet forgatni. Világhírű professzorai az Akadémia mester-tanár városnyosaként marasztalták.

„És miután világraszóló sikereket elért, az igen kényes, barátait megválogató öreg huszár Ferenc József királynak vonzalmát, barátságát, többszöri elismerését kiérdemelte ez az egyedüli, igazán nagy katonai festőnk." (Móricz Pál)

Vágó Pál: Fiatalkori portré műtermében (Magyar Nemzeti Galéria tulajdona)

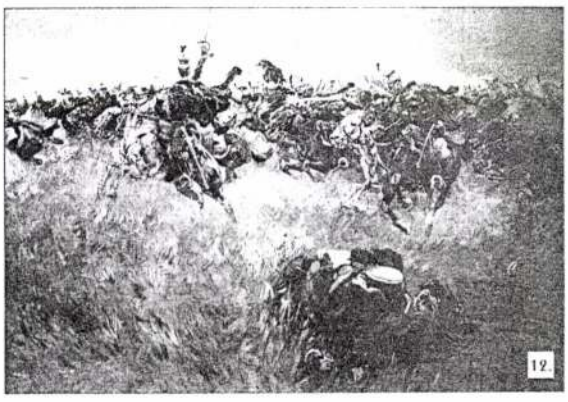

Huszárroham, 1899. (vázlat) (magántulajdon)

Stróbl Alajos mintázza Pálmay Ilkát (magántulajdon)

4) SZEGED SZEBB LESZ MINT VOLT o. v. (7 méter hosszú és 4 méter magas) 1902

A Tisza-parti város 1879. évi árvíz tragédiáját megörökítő – pályadíjat nyert – hatalmas Vágó alkotás.

„Nagyobb esemény volt ennél Vágó árvízképe, mely népszerűség tekintetében Munkácsy idekerült „Honfoglalás" színvázlatát is felülmúlta. Egyetlen festményről nem írtak annyit a helyi lapok, mint a nagyméretű nevezetes vászonról, mely még Móra Ferenc és Cserzy Mihály tollát is megihlette..." (Szelesi Zoltán művészettörténész) Vágó Pál szegedi árvízképének igazi értékét realisztikus felfogása mellett az elmélyült lélekábrázolás adja.

1992-ben végzett restaurálás óta a szegedi Móra Ferenc Múzeum Dísztermében ismét látható.

9999/2000/MF

MŰVÉSZETI FŐOSZTÁLY

Tisztelt ünneplő közönség!

Engedjék meg, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma nevében tisztelettel köszöntsem a szoboravató ünnepség valamennyi résztvevőjét.

A kétezredik évben a helyi közösségek – önkormányzatok, egyesületek, egyházak és társadalmi szervezetek – országszerte emlékműveket állítanak a magyar millennium tiszteletére. Ezeréves államiságunk megünneplése kiváló alkalom arra, hogy megemlékezzünk azokról, akik gazdagították a nemzeti kultúránkat.

Jászapáti millenniumi rendezvény-sorozatának részeként most a város híres szülöttjének, Vágó Pál festőművésznek a szobrát avatjuk.

Vágó Pál a magyar nemzeti múlt heroikus pillanatait álmodta vászonra. Részt vett a magyar történelmi festészet legmonumentálisabb alkotása, a Feszty-körkép elkészítésében, legismertebb munkája *A huszárság története* pedig az 1900-as Párizsi Világkiállításon aranyérmet nyert, és a mester átvehette a francia Becsületrend lovagkeresztjét.
Monumentális képei mellett a művész zsánerképeket is készített. Ő illusztrálta többek között Petőfi összes költeményeinek századfordulós díszkiadását. *„Az ecset Petőfije"* – ahogy Jászapátiban ma is nevezik.

Vágó Pál egész életében a '48-as eszmét képviselte, hű maradt hazájához, szülőföldjéhez. A párizsi világkiállítást követően nem fogadta el a müncheni akadémia professzori székét, hanem visszaköltözött Jászapátiba, műtermet épített és itt alkotott élete végéig. A város díszpolgárává választotta, ő viszonzásul nagylelkű felajánlást tett: felajánlotta, hogy ingyen megfesti a település barokk templomának freskóit, amely ma a város nevezetességei közé tartozik.

A Vágó-életmű szomorú epizódja a főmű mostoha utóélete. Az oly sok sikert hozó, a fél világot bejárt huszár-pannó a második világháború során a Hadtörténeti Múzeum raktárába került, és ezzel sorsa kis híján az enyészet lett. A festő unokájának özvegye, *Vágó Pálné, Judith Asszony* a '80-as évek végén elszánt harcba kezdett a kép helyreállításáért. Az általa létrehozott alapítvány segítségével 1997 óta a restaurált festmény eredeti fényében csodálható meg a Hadtörténeti Intézet dísztermében.
Judith Asszonynak elévülhetetlen érdemei vannak abban is, hogy most itt lehetünk, és együtt idézhetjük fel a mester alakját.

Az előttünk álló szobor nem csak egy kiváló művész emléke előtti főhajtás, hanem üzenet jövő nemzedékek számára: nemes emlékjel, amely a nemzeti kultúránk értékei iránti tisztelet és megbecsülés fontosságát hirdeti.

E gondolatok jegyében Vágó Pál szobrát – *Párkányi Péter* szobrászművész nagyszerű alkotását – a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma nevében átadom a városnak.

Üdvözlettel:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA 24

Devich János
(főosztályvezető)

Lotz és számos hazai, nemzetközi díjjal kitüntetett, francia Becsületrendet is elnyert

Vágó Pál (1853-1928) festőművészre vonatkozó tájékoztatás:

Vágó Pál jogászi pályát hagyva maga mögött, a család tiltakozása ellenére Münchenbe ment festészetet tanulni. Benczúr és Wagner Mester növedékeként kezdte el az ecsetet forgatni.
Az Isar partján eszmélt rá az alföldi rónára.

- **A realizmus festői útjait járt művész Párizsban Julian Akadémián Jean-Paul Laurensnél is képezte magát. Itt fedezte föl a verőfényt.**

„Münchenben a Képzőművészeti Akadémia mester-tanár várományosaként marasztalták világhírű professzorai az ifjú Vágó Pált. Mégis hazahozta a szíve, lelke, hogy nemzetének feláldozzon mindent. És miután világraszóló sikereket elért, az igen kényes, barátait megválogató öreg Huszár Ferenc József királynak vonzalmát, barátságát, többszöri elismerését kiérdemelte ez az **egyedüli, igazán nagy katonai festőnk.**" (Móricz Pál)

- **A 48-as szellemet képviselve, művészetével hozzájárult a millenniumi kor nagyszabású alkotásaihoz, végig járatva ecsetjét a panorámák hatalmas vásznain.**
- **Vágó Pál a millenniumi ünnepségek közreműködő vezéregyénisége, megtervezte az ezredvégi ünnepi történelmi díszmenetet is.**

A magyar történelem egyes korszakait megjelenítve, mesterien koncipiált kartonok összességén . .
(Vasárnapi Újság, 1895. május 19.)

- **Vágó Pál „a virtus-festője" (Lyka Károly)**

A lovak ábrázolásának egyedülálló mestere, hírnevét, melyek túlnőttek határainkon is neves csataképek, magyar történelmi és életképek **örökre megőrzik.**

- **A művész emberi nagyságát bizonyította hazánk akkori kultuszminiszterének, gróf Klebelsberg Kunónak, kondoleáló távirata (1928. okt.15.), melyben ezt írta:**

„Vágó Pál gyökeres magyar művészetének alkotásai maradandó értékeink közé tartoznak.„

Távirata prófétainak bizonyult. Tehetségét, a kultúrértékek megjelenítése ügyének szolgálatába állította úgy, hogy a magyar nemzeti kultúra értékeit más népek számára is meggyőzően, érthetően magas művészi színvonalon tudta bemutatni.

A kortársai által „ festő-Petőfi „-nek nevezett Vágó Pál munkásságát felidéző ülésen **Visy Zsolt**, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának **helyettes államtitkára hangsúlyozta:" a tárca feladata, hogy felkarolja, védje és megőrizze a nemzet tárgyi és szellemi kincseit.**
„A konferenciát a Vágó Pál Emlékbizottság és a Magyar Huszárság 400 Éve kiemelten közhasznú non-profit Alapítvány rendezte. A Mester halálának 70. és a szabadságharc 150. évfordulóján a Budavári Önkormányzat Dísztermében: 1998. IX.30-án

VÁGÓ PÁL örökülhagyott alkotásai, forrásértékű remekművei:

EGYETEMES KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉRTÉK, NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG.

A kultúrtörténeti kincs b e m u t a t á s á r a a Magyar Nemzeti Galéria az ezredfordulót követő évben
VÁGÓ PÁL - ÉLETMŰ KIÁLLÍTÁST t e r v e z.

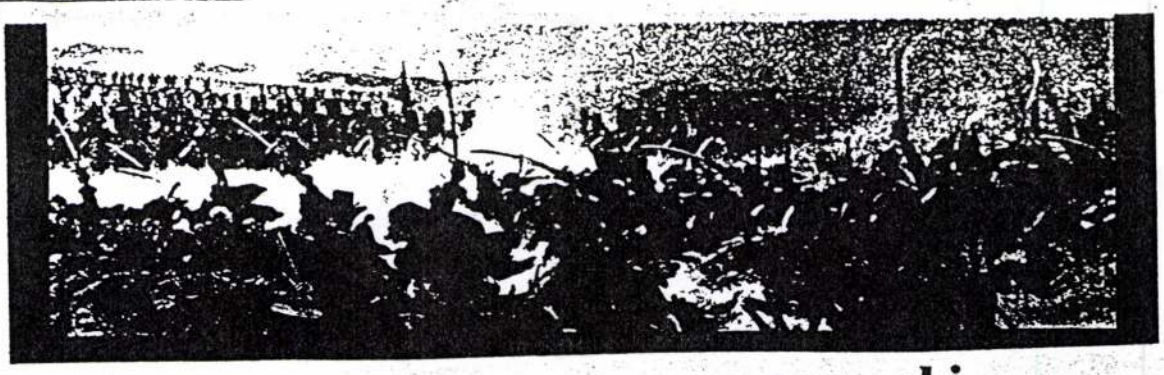

Vágó Pál festőművész (1853-1928) aki 73 éve nagyon hiányzik és 73 éve mindig jelen van!

Jelentős műalkotás Vágó Pál kivételes tehetséggel megfestett **HUSZÁRROHAMOT ÁBRÁZOLÓ ÓRIÁS TÁBLAKÉP.** (18 M X 3,5 M) az 1900-as párizsi világkiállításon elnyerte a nemzetközi zsűri által adományozott Grand Prix-t.

FILATÉLIAI MEGEMLÉKEZÉS

a történelmi tabló 100. évfordulója emlékére.

Millennium záróévében a világhírű festmény, **"A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE"** című **egyetemes képzőművészeti érték, méltó megjelenése a világ előtt.**

Nemzeti értékeink felmutatásával emléket állít a **Magyar Posta** azzal, hogy **a "Grand Prix"-t nyert festményt értékbenyomásos emlék-levelezőlapon, három részes leporellón bemutatja:** 2001. augusztus 20-án **elsőnapi bélyegzéssel** Jászapátin, Vágó Pál festőművész műtermében.

A legendás kor historikus festője magáénak tudhatta a **"NEMZETPROPAGANDA MARSALLBOTJÁT",**

A mester remekműveivel örök időkre elfoglalta helyét a **MAGYAR ÉS AZ EGYETEMES MŰVÉSZET TÖRTÉNETBEN.**

Korának jelentős személyisége, elismert festője a francia Becsületrenddel is kitüntetett **Vágó Pál**
(kortárs fotó az 1890-es évek végéről)

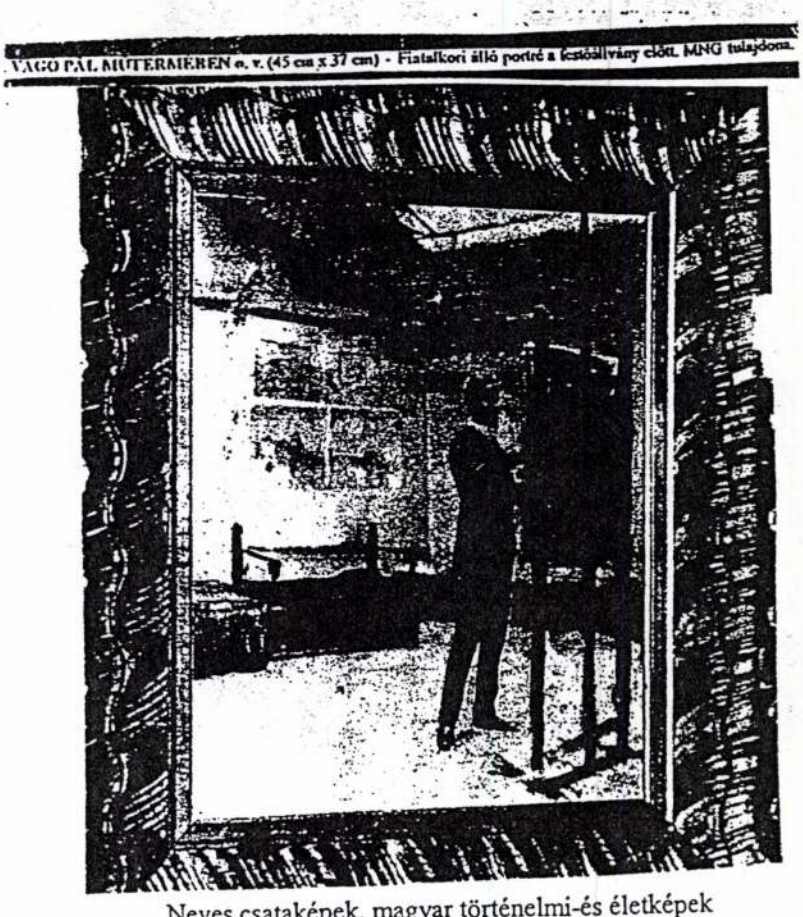

„Neves csataképek, magyar történelmi-és életképek örökre megőrzik alkotójuk kiemelkedő hírnevét, amely túlnőtt határainkon"

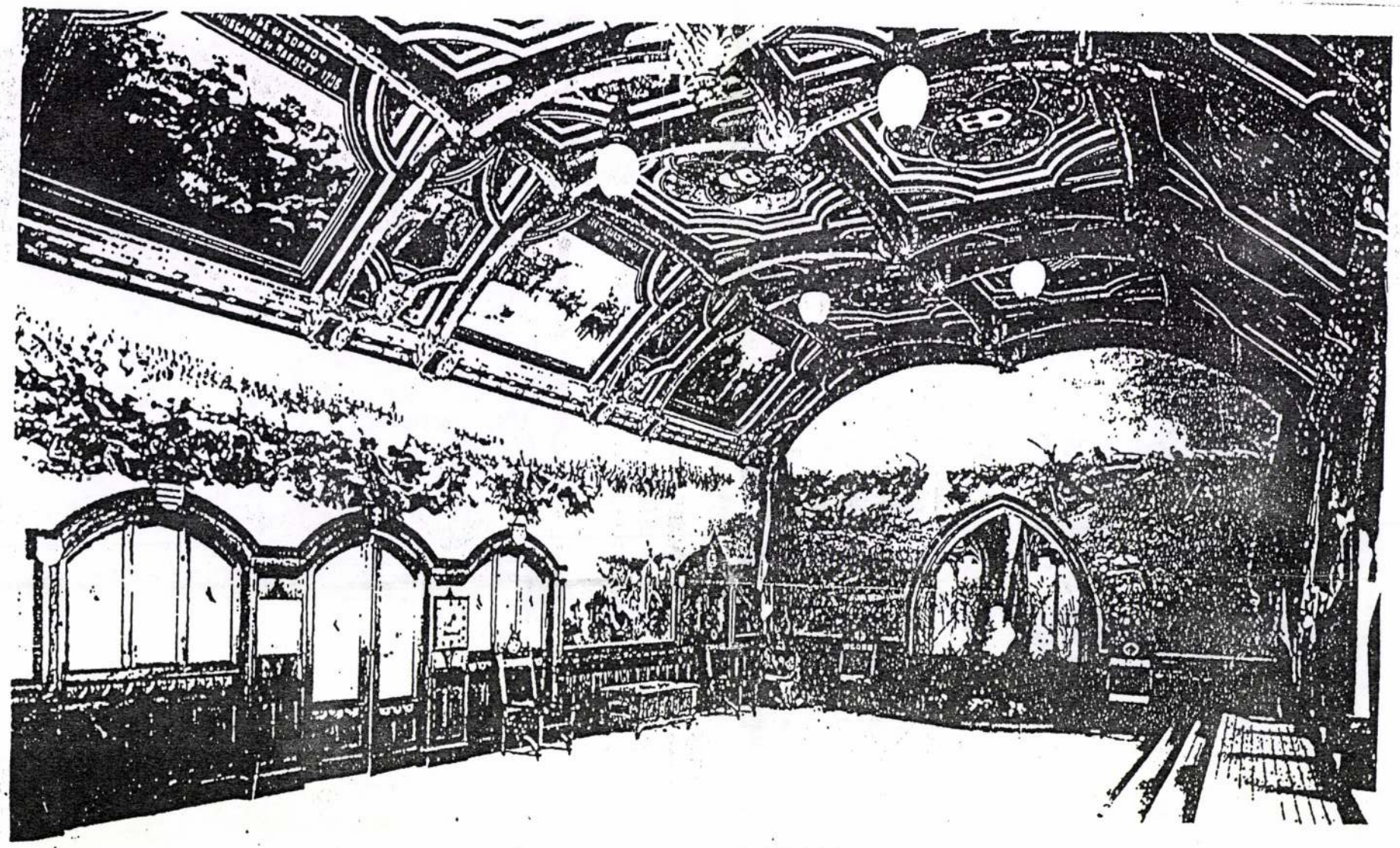

SALLE DES HUSSARDS

Az 1900-as párisi VILÁGKIÁLLÍTÁS HUSZÁRPAVILON-ja (terme)

Vágó Pál: "HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE" c. monumentális falifestményével (18mx3,5m)

"Vasárnapi Újság" 1899 évf.46. 50. sz.
Vágó Pál virtuóz készséggel festette meg, egy óriási vásznon A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETI FEJLŐDÉSÉT: A HUSZÁRSÁG GLORIFIKÁCIÓJÁT!!
(Alig 6 hónap alatt kellett elszállításra kész állapotba hozni, bemutatni a kormánybiztosnak.)

„lovak ábrázolásának egyedülálló mestere" neves csataképek, magyar történelmi életképek öregbítették hírnevét.

A millenniúmi ünnepségek közreműködő vezéregyénisége volt, a ***Lotz- és számos nemzetközi díj,*** valamint francia Becsületrend tulajdonosa

VÁGÓ PÁL (1853-1928) Különösen híres, az 1900-as párizsi világkiállításra megfestett, a nemzetközi zsüri nagydíját, a világkiállítás aranyérmét elnyert monumentális

„A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE" o.v. (18 méter x 3,5 mé
Magyarország második legnagyobb méretű történelmi pannója
A Francia Köztársaság elnöke, a mesternek alkotásáért,

Hadtörténeti Múzeum
H–1250 Budapest, Pf. 7.
Tóth Árpád sétány 40.
Tel./Fax: (36-1) 1-561-575

Nyt. szám: 232/1996/Mú.

NYILATKOZAT

A Hadtörténeti Múzeum 1996. február 12-én kelt H.M 96.02.13-án 60/1996 számú ellenjegyzett engedélye, értelemszerűen magában foglalja:

Vágó Pál: A huszárság története című műalkotás
mindennemű reprodukció vonatkozásában a -szerzői jogdíjra vonatkozó-
engedmény kiterjesztését

a műalkotás egészében vagy részbeni másolat, elektronikus média illetőleg egyéb formájú sokszorosítás megoldásait.

Felhasználásának, forgalmazásának illetőleg ezekkel kapcsolatos szellemi és anyagi jellegű konzekvenciáira vonatkozó Dr. Vágó Pálnéra történő átcedálásukat.

A Hadtörténeti Múzeum kizárólagos joggal megadja a mű mindennemű reprodukciójának lehetőségét Dr. Vágó Pálnénak / Judith asszonynak illetve VÁGÓ PÁL SZELLEMI ÖRÖKSÉGÉNEK és HAGYATÉKÁNAK mindenkori gondozójának.

Arra a tényre való tekintettel, hogy múzeumunkban található Vágó Pál remekműve:

A huszárság diadalútja című forrásértékű történelmi táblakép helyreállítása, kizárólagosan Dr. Vágó Pálné által életre hívott magánalapítványi forrásból kerülhetett csak megvalósításra.

Ennek köszönhetően **1996. június 27-én** megnyílt a Hadtörténeti Múzeumban a

HUSZÁROK -egy könnyűlovas csapatnem évszázadai

MILLECENTENÁRIUMI KIÁLLÍTÁS-on

-50 évi méltatlan kincstári tárolás után- **ismét a nagyközönség elé került** múzeumunk Tüzértermében az **EGYETEMES MŰVÉSZET RÉSZE: VÁGÓ PÁL** monumentális alkotása.

Budapest, 1996. július 4.

(Dr. Lugosi József ezredes)
múzeumigazgató

Vágó Pál festőművész

Lotz –és nemzetközi nagydíjas Becsületrenddel kitüntetett

VÁGÓ PÁL

(1853-1928)

A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE

HADTÖRTÉNETI TABLÓJA EGYETEMES KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉRTÉK.
ELNYERTE AZ 1900 ÉVI PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁS ARANYÉRMÉT.

A HONFOGLALÁS 1100. ÉVI JUBILEUMA TISZTELETÉRE MAGYARORSZÁG MÁSODIK LEGNAGYOBB MÉRETŰ FESTMÉNYÉT

HELYREÁLLÍTATTA
AZ 50 ÉVIG TARTÓ ELZÁRTSÁG UTÁN
A NAGYKÖZÖNSÉG SZÁMÁRA HOZZÁFÉRHETŐVÉ TETTE:
A MAGYAR HUSZÁRSÁG 400 ÉVE ALAPÍTVÁNY
DR VÁGÓ PÁLNÉ ÁLDOZATKÉSZ VEZETÉSÉVEL.

BEMUTATÁSÁT VÁLLALTA
A HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM.

RESTAURÁLTA
IFJ. BÓNA ISTVÁN, BUCSI ÁGNES, GYÖPÖS MIKLÓS, SZENTKIRÁLYI MIKLÓS

ZSÜRIZTE
MENRÁTH PÉTER ÉS PETHŐ KÁROLY
1996.

NEMZETI EREKLYÉNEK A HELYREÁLLÍTÁSÁT ANYAGILAG TÁMOGATTÁK

A HONFOGLALÁS 1100 ÉVES ÉVFORDULÓJA EMLÉKBIZOTTSÁG
NEMZETI KULTÚRÁLIS ALAP
IKM ORSZÁGOS IDEGENFORGALMI HIVATAL
JOSEF von FERENCZY
A volt m. kir. LUDOVIKA AKADÉMIA HAGYOMÁNYEGYLET (LAE)
VITÉZI REND
BUDAPEST I.ker.POLGÁRMESTERI HIVATAL
JÁSZAPÁTI VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL
SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE MEGYEI ÖNKORMÁNYZATA
LAKITELEK ALAPÍTVÁNY
ÁLDOZATKÉSZ HONFITÁRSAINK ÖNZETLEN ADOMÁNYAI valamint
A NEMZETI ÉRTÉK MEGMENTÉSÉRE LÉTREHOZOTT
ALAPÍTVÁNY ÉLTEREHÍVÓJA,
DR VÁGO PÁLNÉ

Tisztelettel.

Vágó Pál (1853, Jászapáti - 1928, Jászapáti):
A magyar huszárság diadalútja
olaj, vászon

A Műcsarnok 1899-es évfolyamában az alábbi részletes leírást adta a készülő festményről:

"Vágó Pál igen generális tervet mutatott be, mely a huszárság történeti fejlődését szinte rapszódikus keretben tünteti föl. A mélységesen szép alföldi tájon éjjel tábortűz mellett ül egy sereg századeleji huszár s köztük talán maga Simonyi obester ki a huszárság történetét meséli. A fölszálló füstből elnyúló fellegek felett rohan a huszárság serege, messze a történelmi múlt homályába. Elöl még egy sereg sisakos lovas látszik Zápolya korából, a Mátyás király zászlóival. Utánuk vágtatnak a XVI. századbeli kucsmás huszárok. Zrinyi, Báthori vitézei, azután a huszárok zenekara, mögöttük a kurucok és labancok, ez utóbbiak az Eszterházy hercegek őse és Deák Mihály Pál a híres generális kit I. Leopold 1696-ban egy magyar lovasezred fölállításával bízott meg. Sorra következnek ezután Mária Terézia és II. József festői viseletű huszárjai, copfos, púderezett hajjal és magas süveggel. Köztük nehéz párduckacagányos testőrök, piros-fehér-zöld színekből összeállított remek jelmezekben. Ez az egész kompozíció igaz művészettel van vászonra vetve.

S a hatalmas vászon, igazán magyaros bravúros kompozíció. A csikós által terelt vágtató ménes ábrázolása jelzi, hogy a huszárság kitűnő lóanyaga a magyar föld rónáin terem."

